

Els fonaments del pactisme valencià

Sistemes fiscals, relacions de poder i identitat col·lectiva al regne de València (c. 1250 - c. 1365)

Vicent Baydal Sala

TESI DOCTORAL UPF / 2011

Tom II

DIRECTOR DE LA TESI

Dr. Manuel Sánchez Martínez (Institució Milà i Fontanals, CSIC - Barcelona)

Índex

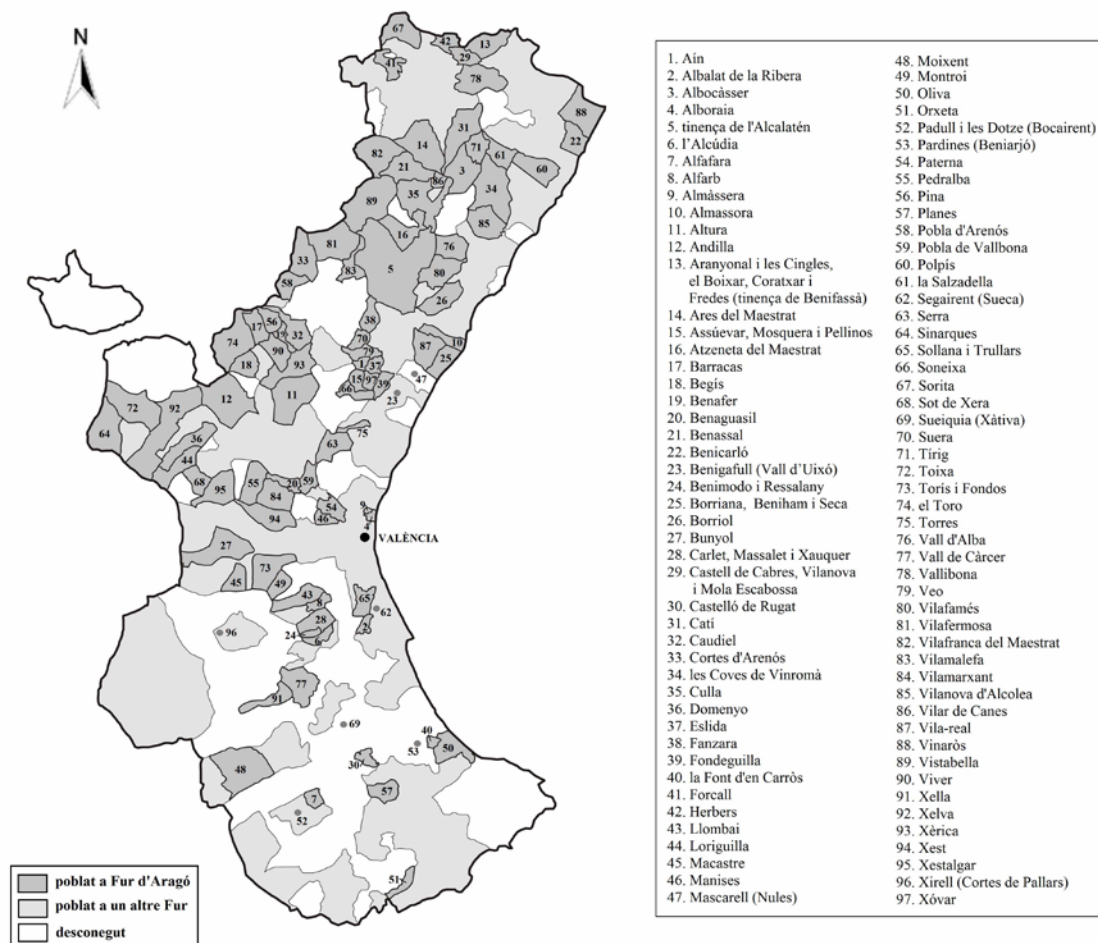
Mapes	5
Apèndix documental.....	15
Taules	551

MAPES

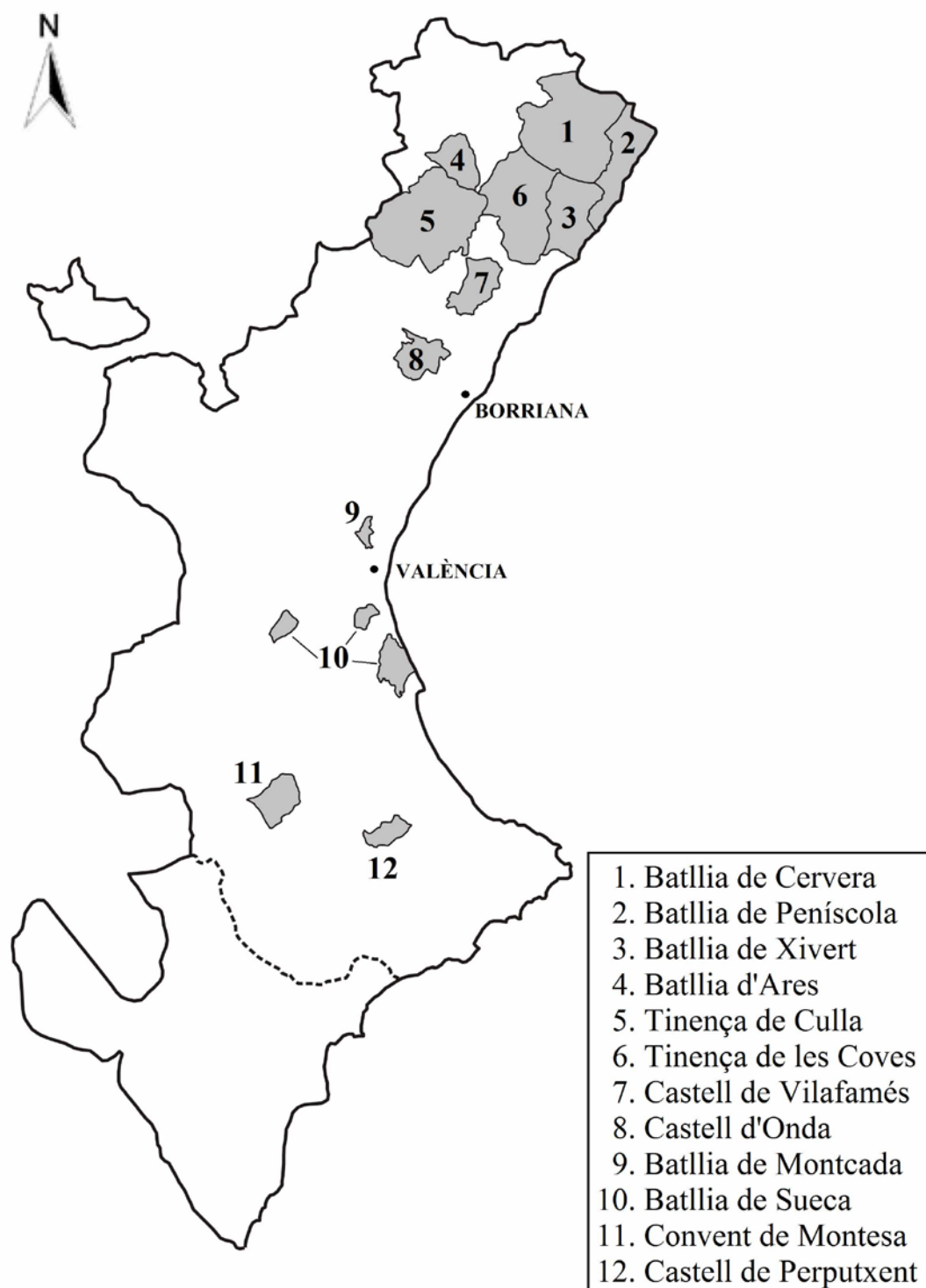
1. Senyorius poblats a fur aragonès (1233-1329)
2. Senyorius de l'orde de Montesa (c. 1320)
3. Evolució senyorial del regne de València (1248-1370)
4. Donacions a la reina Elionor i els infants Ferran i Joan a la Corona d'Aragó (1329-1335)
5. Donacions a la reina Elionor i els infants Ferran i Joan al regne de València (1329-1335)
6. Senyorius dels infants Ferran i Joan a partir de 1340
7. Nuclis que donaven suport a la Unió
8. Nuclis sotmesos al pagament de les imposicions dels damnificats per la Unió (1349-1359)

Mapa 1. Senyorius poblats a fur aragonès (1233-1329)¹

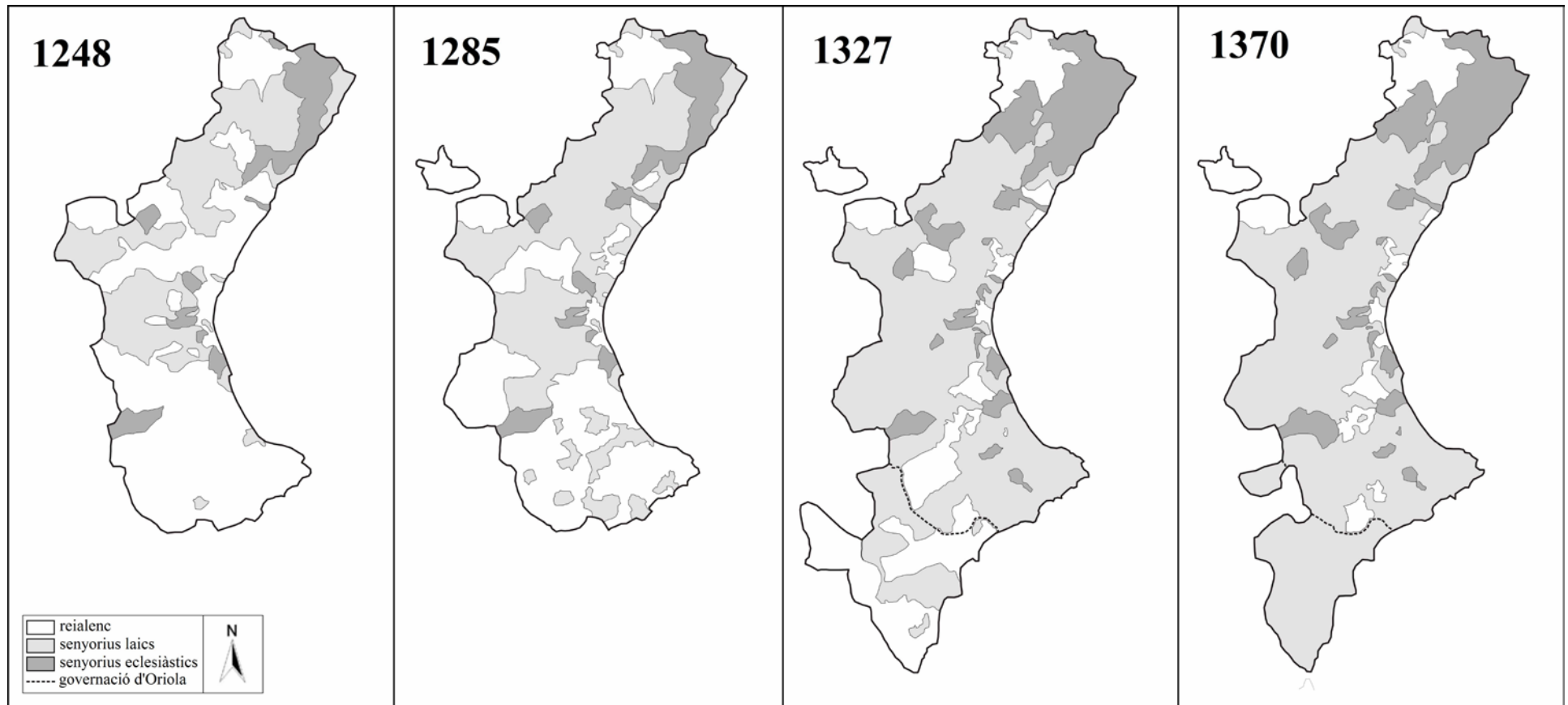
¹ Fonts: E. GUINOT, *Cartes de poblament medievals valencianes*, València, 1991; i C. LÓPEZ RODRÍGUEZ (ed.), *Liber patrimoni regii Valentiae*, València, 2006 ACA, C, reg. 47, f. 55v-56r (7-V-1284).

Mapa 2. Senyorius de l'orde de Montesa (c. 1320)²

² Font: E. GUINOT, «La fundación de la Orden Militar de Santa María de Montesa», *Saitabi*, 35 (1985), p. 85-86.

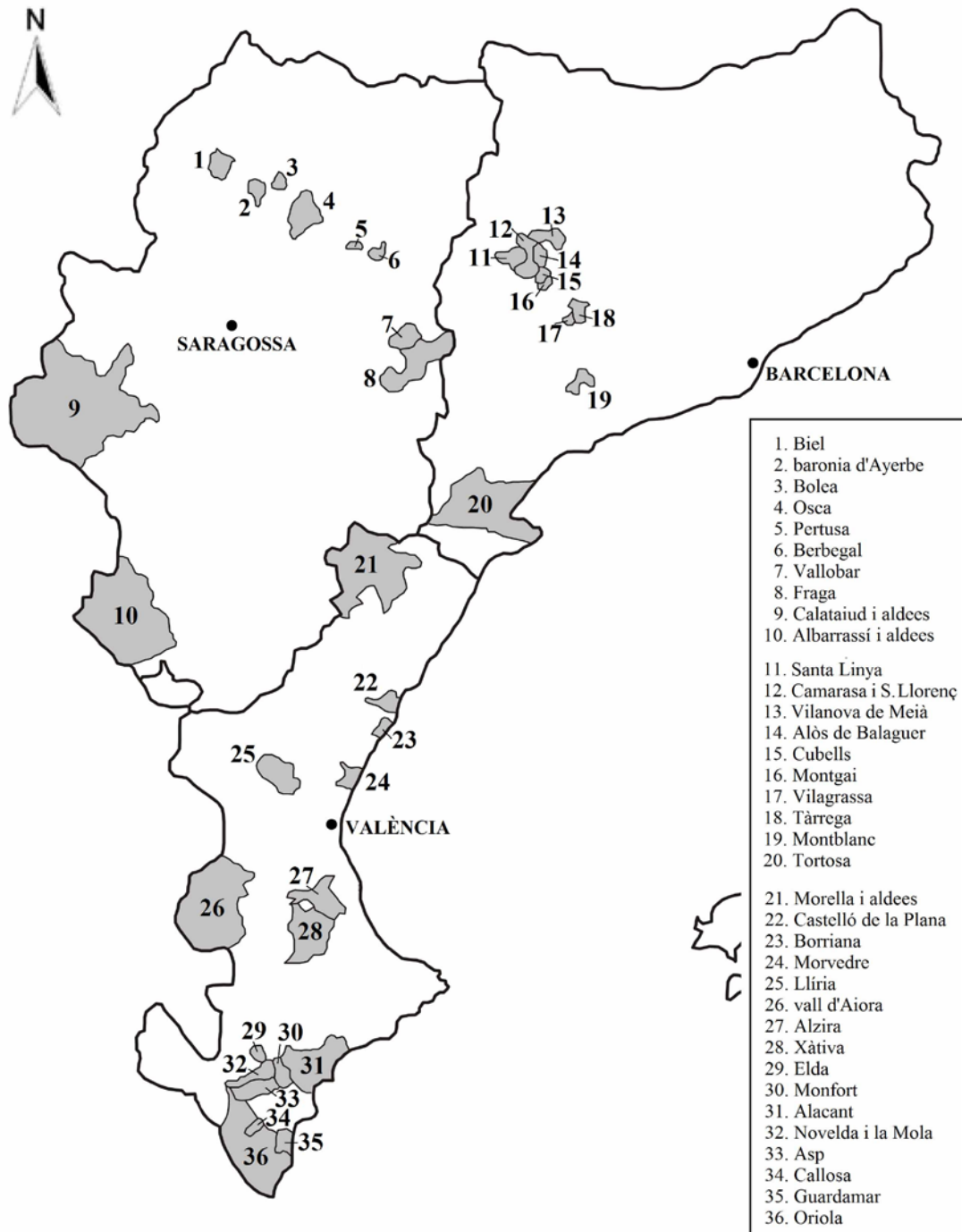
Mapa 3. Evolució senyorial del regne de València (1248-1370)³

³ Font: E. GUINOT, «La creació de les senyories en una societat feudal de frontera: el regne de València (segles XIII-XIV)», Revista d'història medieval, 8 (1997), p. 79-108.

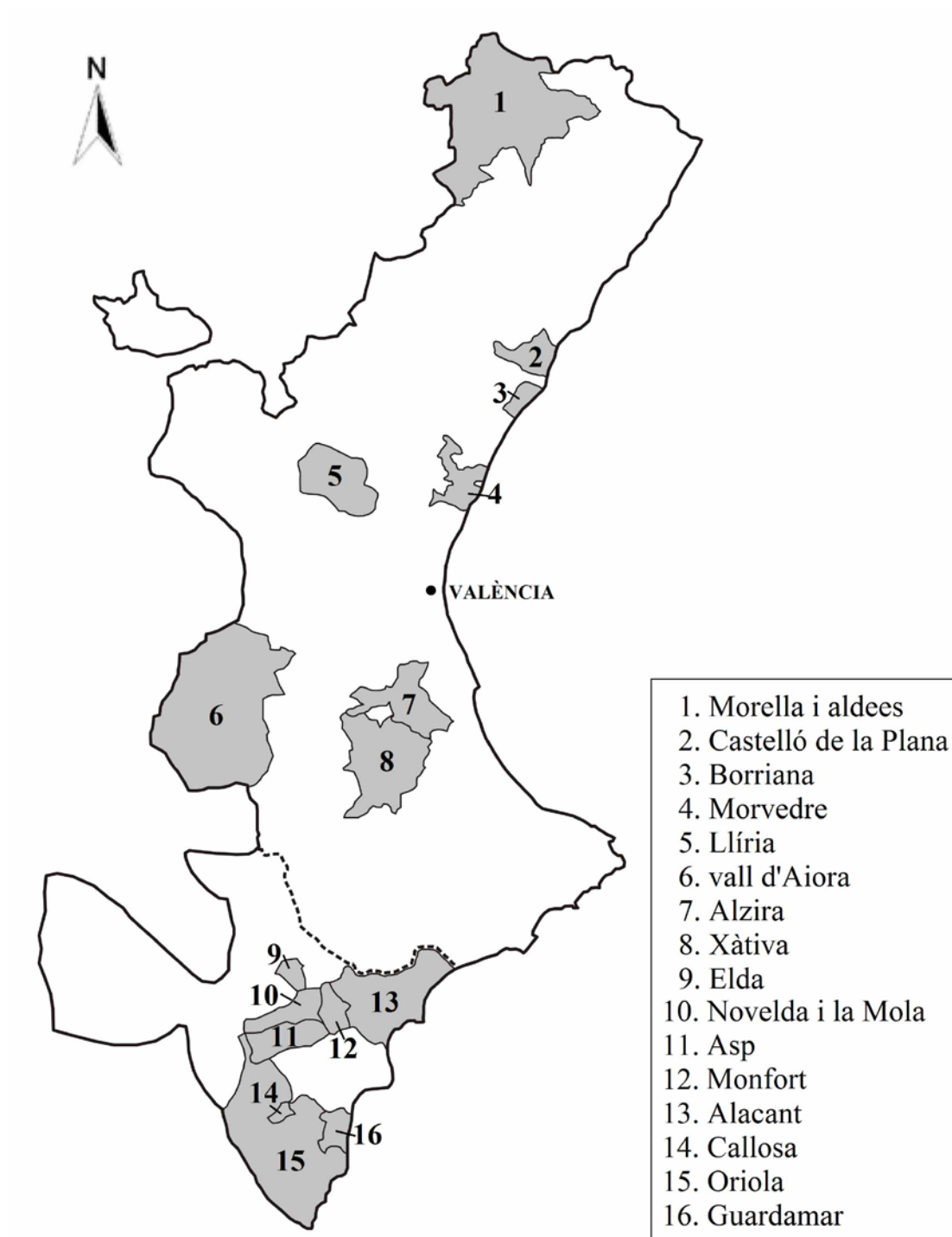

Mapa 4. Donacions a la reina Elionor i els infants Ferran i Joan a la Corona d'Aragó (1329-1335)⁴

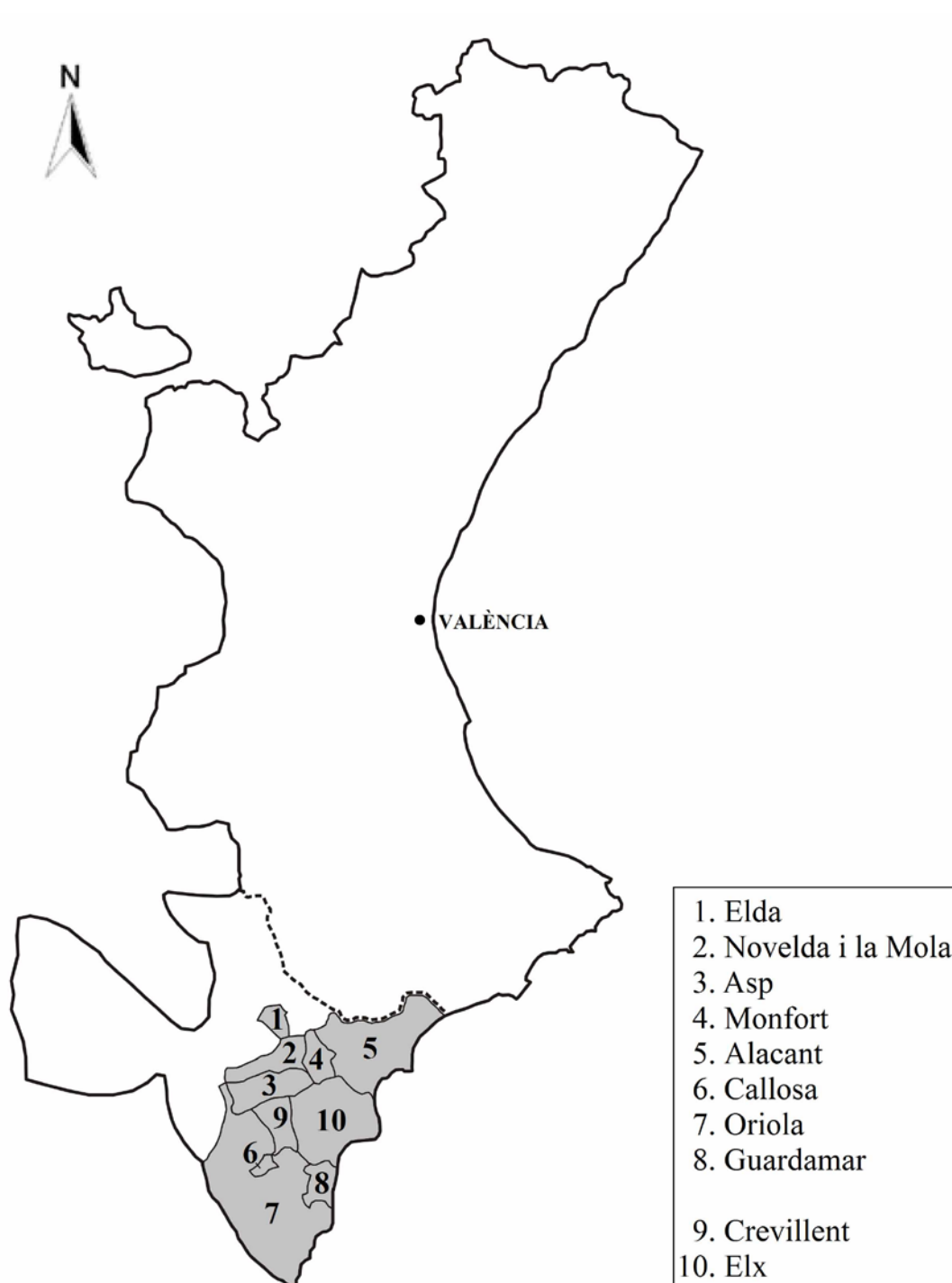
⁴ Font: Vegeu el capítol 6 del tom I.

Mapa 5. Donacions a la reina Elionor i els infants Ferran i Joan al regne de València (1329-1335)⁵

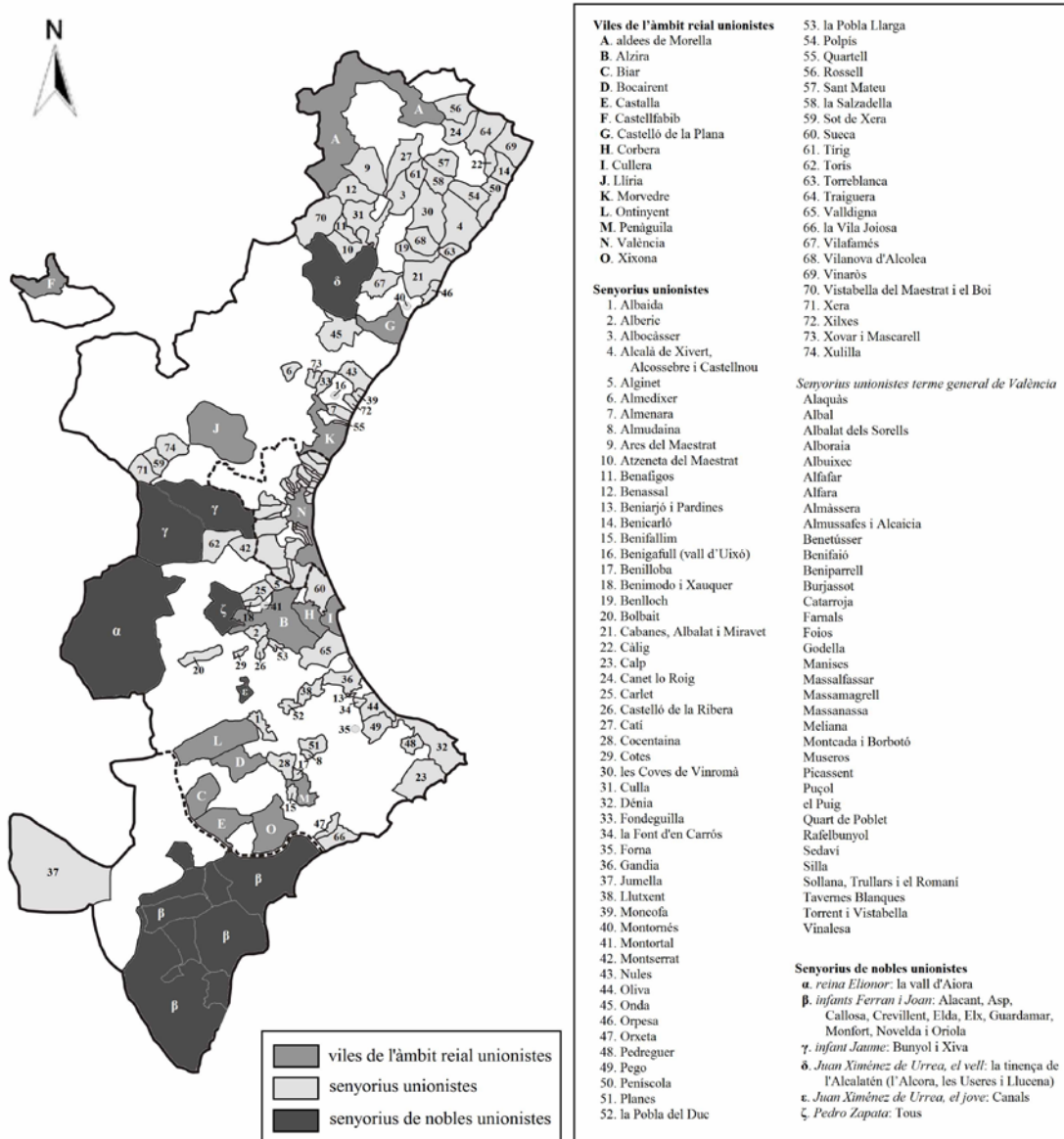
⁵ Font: Vegeu el capítol 6 del tom I.

Mapa 6. Senyorius dels infants Ferran i Joan a partir de 1340⁶

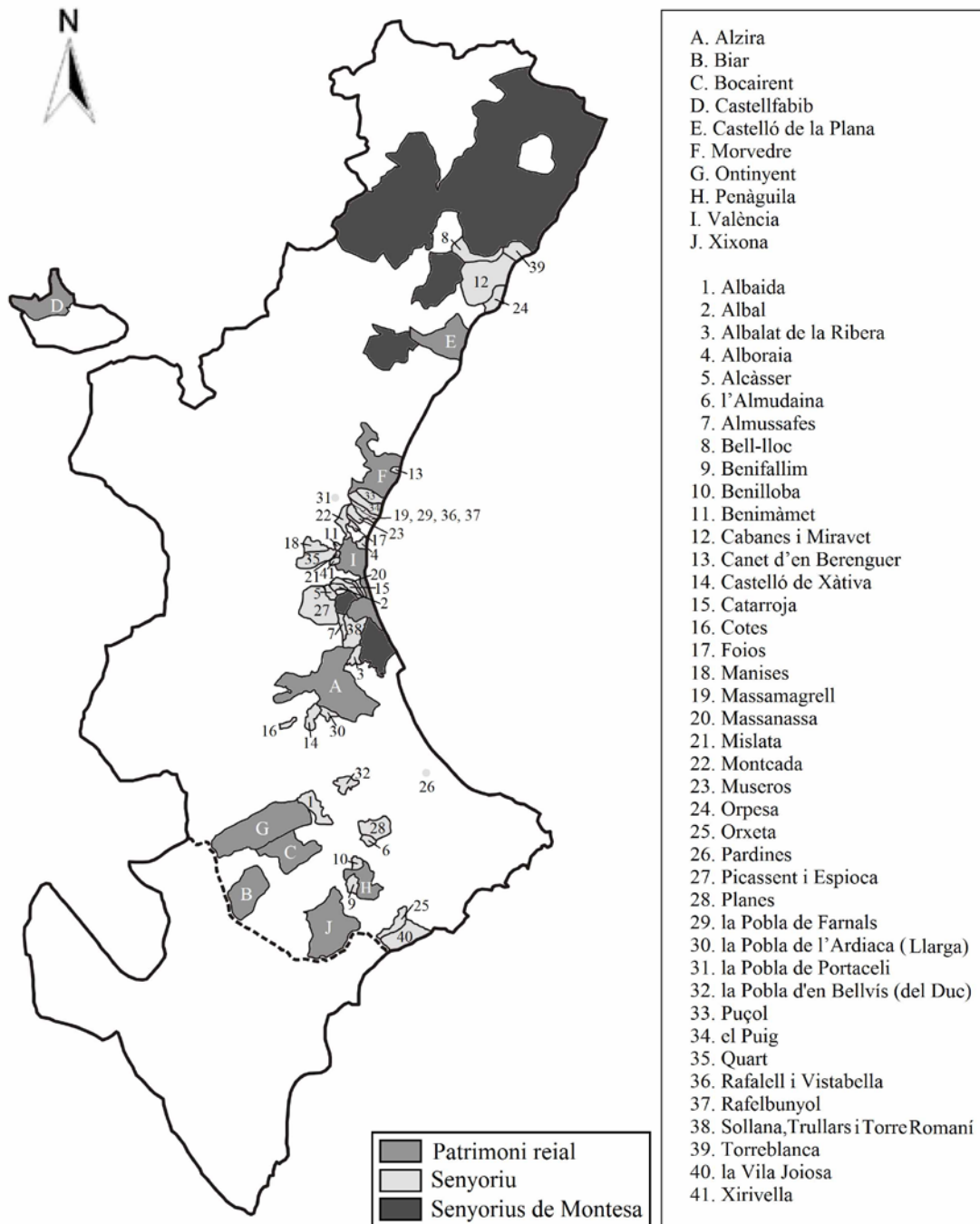
⁶ Font: Vegeu el capítol 6 del tom I.

Mapa 7. Nuclis que donaven suport a la Unió (1347-1348)⁷

⁷ M. RODRIGO, *La Unión de Valencia (1347-1348). Una revuelta ciudadana contra el autoritarismo real*, tesi doctoral, València, 1987; i, en aquest mateix tom, els docs. 107, 118, 119 i 121.

Mapa 8. Nuclis sotmesos al pagament de les imposicions dels damnificats per la Unió (1349-1359)⁸

⁸ AHN, Ordes militars, Montesa, Pergamins reials, núm. 404-R (10-III-1349), transcrit per M. RODRIGO LIZONDO, *La Unión de Valencia (1347-1348)*..., cit., tom II, doc. 167; i, en aquest mateix tom, els docs. 107, 118, 119 i 121;

APÈNDIX DOCUMENTAL

1. 1283, desembre i 1284, abril, 27. València

Jurament de fidelitat a Pere el Gran i l'infant Alfons i d'observança i defensa dels furs de València realitzat pels prohoms, ciutadans, caps de parròquia i d'oficis de València en el context de la revolta de la Unió aragonesa. Uns mesos després hi juren els habitants de la universitat de Museros.

2. 1288, gener, 28. Saragossa

Alfons el Liberal concedeix a la universitat de Gandia i el seu terme llicència per tal d'establir una cisa com la que hi ha a Barcelona, Mallorca i Menorca per destinar-la a les muralles de la vila o a la defensa del regne de València.

3. 1290, setembre, 3. València

Alfons el Liberal reconeix als justícies, jurats, consellers i prohoms de les viles reials de València que, tot i haver establert que els seus justícies i escrivans han de jurar l'observança dels furs d'Aragó, els furs de València i els privilegis reials no resultaran perjudicats.

4. 1290, setembre, 8. València

Alfons el Liberal admet la protestació feta pels jurats de València segons la qual concedeixen 80.000 s. com a do graciós, sense perjudici de la seua franquesa de quèstia, peita i servei reial. A més a més, els enfranqueix de qualsevol altra petició durant dos anys, com s'establí en l'ordinació de les Corts de Montsó sobre l'ajuda o cisa que les terres del rei havien de pagar.

5. 1290, c. novembre. Barcelona

Informe enviat a Jaume d'Aragó, rei de Sicília, sobre l'estat de la terra a la Corona d'Aragó i les actuacions del seu germà, Alfons el Liberal.

6. 1291, desembre, 26. Terol

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 7 de gener de 1292.

7. 1292, gener, 12. València

Relat del jurament dels furs de València per part de Jaume II en les Corts valencianes de 1292, respectant els furs d'Aragó als nobles que el vulgueren observar dins del regne. Els prohoms de les universitats de València, Morella, Xàtiva, Alzira, Morvedre, Gandia, Dénia, Lliria i Corbera juren Jaume II com a rei.

8. 1301, novembre, 18. Terol

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 30 de novembre de 1301.

9. 1302, gener, 24. València

Jaume II reconeix als homes de les viles i llocs del regne de València que en les Corts de 1302 li concediren graciosament que cada persona habitant al reialenc pagarien 12 diners anualment durant quatre anys per tal de pagar els deutes reials. En cas que no fossen suficients per pagar els deutes que el monarca devia a la ciutat i regne de València, l'ajuda s'allargaria un any més.

10. 1304.

Els llibres de la col·lecta del cabeçatge del regne de València de 1302 són tramesos als col·lectors de l'annualitat de 1304, Ponç de Soler i Ramon de Poblet, per tal que certifiquen millor la seua recaptació.

11. 1313, novembre, 5. Barcelona

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 15 de gener de 1314.

12. 1313, desembre, 22. Alacant

Nomenament de Pero de Lienda, cavaller, Guillem Bernat i Ramon de Mirambell com a procuradors de la universitat d'Alacant per tal d'assistir a les Corts convocades per Jaume II per a mitjan gener de 1314 en València.

13. 1314, gener-febrer. València

Capítols presentats pels prohoms de València i les viles reials valencianes a Jaume II, possiblement en el context de les Corts de gener-febrer de 1314.

14. 1315, març, 19. València

Respostes de Jaume II als capítols presentats pels síndics de les universitats reials valencianes per tal d'organitzar una esquadra per a defensar el regne d'atacs musulmans mitjançant la col·lecta d'almoïnes i l'establiment d'imposicions indirectes sobre el pa, les carns i el trànsit marítim mercantil, que durarien un màxim d'un any des de Pasqua de 1315.

15. 1315, abril, 14-19. València

Carta protestació dels rics homes, cavallers i infançons del regne de València, encapçalats per Jaume de Xèrica, contra l'establiment d'unes imposicions sobre el pa i la carn ordenades per les universitats reials per tal de finançar una esquadra contra els musulmans. S'hi inclouen també les respostes de les universitats reials per tal de justificar el cobrament general de les cises dins dels termes municipals.

16. 1315, maig, 4-10. Albocàsser

Carta del justícia, jurats i prohoms d'Albocàsser als de Les Coves adjuntant la protestació feta pels missatgers de Peníscola, Xivert, Les Coves, Ares, Culla i altres llocs que havien estat del Temple, a Bernat de Cruïlles, portantveus del procurador del regne de València, per una carta que els havia fet arribar incloent-los en les ordinacions fetes per la ciutat de València per tal de finançar, juntament amb la resta del reialenc, una esquadra contra els musulmans.

17. 1321, gener-abril.

Capítols demanats a Jaume II per les universitats reials valencianes en els col·loquis que tingueren lloc a la ciutat de València entre gener i abril de 1321.

18. 1321, gener-abril.

Contrarèpliques de Jaume II als capítols demanats per les universitats reials valencianes en els col·loquis que tingueren lloc a la ciutat de València entre gener i abril de 1321.

19. 1321, gener-abril.

Segones rèpliques de les universitats reials valencianes a les respostes donades per Jaume II als capítols demanats en els col·loquis que tingueren lloc a la ciutat de València entre gener i abril de 1321. S'hi sol·licita, a més a més, un capítol nou.

20. 1321, gener-abril.

Contrarèpliques de Jaume II a les segones rèpliques donades per les universitats reials valencianes en els col·loquis que tingueren lloc a la ciutat de València entre gener i abril de 1321.

21. 1321, gener-abril.

Capítols demanats a Jaume II pels jurats i prohoms de la ciutat de València en els col·loquis que tingueren lloc a la mateixa capital entre gener i abril de 1321. S'hi afigen algunes de les contrarèpliques del rei, una vegada fetes les primeres respostes i les rèpliques de la ciutat –que no s'inclouen.

22. 1321, gener-abril.

Afegiments i segones rèpliques dels jurats i prohoms de la ciutat de València sobre els capítols demanats en els col·loquis amb Jaume II que tingueren lloc a la mateixa capital entre gener i abril de 1321. En tots els capítols, excepte en un, s'inclouen les respostes i contrarèpliques del rei.

23. 1321, gener-abril.

Capítols demanats a Jaume II pels prohoms de les viles reials valencianes –sense la ciutat de València– en els col·loquis que tingueren lloc a la mateixa capital entre gener i abril de 1321. S'hi inclouen les respostes del rei.

24. 1322, febrer.

Capítols de justícia demanats pels jurats i prohoms de la ciutat de València a l'infant Alfons en els moments previs a l'organització de la campanya de conquesta de Sardenya. A banda de les respostes de l'infant i els jurats, en ocasions s'hi inclouen les que finalment donà el rei Jaume II.

25. 1322, febrer, c. 1-12. València

Capítols de gràcia demanats pels jurats i prohoms de la ciutat de València a l'infant Alfons en els moments previs a l'organització de la campanya de conquesta de Sardenya. A banda de les respostes de l'infant i els jurats, s'hi inclouen les que finalment donà el rei Jaume II.

26. 1322, febrer, 12. València

L'infant Alfons informa el rei Jaume II que els jurats i prohoms de la ciutat de València han promés 300.000 sous com a subsidi per a la campanya de Sardenya, com els pròcers de Barcelona, quantitat que posteriorment incrementaren en 50.000 sous sota la condició que els foren concedits uns capítols de justícia i gràcia que presentaren. D'altra banda, l'informa que el bisbe i capítol de València han concedit 40.000 sous, el mestre de Montesa 40.000 sous i l'abat de la Valldigna 15.000 sous.

27. 1323, c. novembre. València

Capítols demanats per la ciutat de València a canvi d'oferir una ajuda a Jaume II durant dos anys per als afers de Sardenya, recaptada mitjançant un pagament per cap i per béns dels habitants de la capital i la seua contribució.

28. 1323, c. novembre. València

Respostes de l'infant Pere als capítols demanats per la ciutat de València en novembre o desembre de 1323 com a condició per a oferir una ajuda durant dos anys per als afers de Sardenya.

29. 1323, c. novembre. València

Darrera resposta feta pel Consell de València a l'infant Pere en la negociació dels capítols proposats per la ciutat en novembre o desembre de 1323 com a condició per a oferir una ajuda durant dos anys per als afers de Sardenya.

30. 1324, c. març. Barcelona

Respostes de Jaume II als capítols proposats per la ciutat de València en novembre o desembre de 1323 com a condició per a oferir una ajuda durant dos anys per als afers de Sardenya.

31. 1323, novembre. València.

Oferta d'ajuda de la ciutat de València a Jaume II i l'infant Alfons durant dos anys per als afers de Sardenya, recaptada amb un pagament per cap i per béns dels habitants de la capital i la seua contribució.

32. 1324, març, 30. València

Capítols de l'ajuda oferta per la universitat de València a Jaume II i l'infant Alfons per als afers de Sardenya durant dos anys mitjançant un pagament per cap i proporcional als béns dels habitants de la ciutat i la seua contribució.

33. 1324, novembre, 10. València

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 7 de gener de 1325.

34. 1326, maig, 1. València

Els jurats de València informen a Jaume II dels tractaments haguts a la capital amb els rics homes, cavallers i generosos del regne per tal que aquests siguen jutjats pel fur de València, com ha ordenat el mateix monarca.

35. 1326, maig, 2. València

El bisbe de València informa a Jaume II del que ha passat des que uns missatgers de la ciutat tornaren de la cort reial amb una carta règia que ordenava als oficials de justícia jutjar els litigis dels cavallers pel fur de València.

36. 1326, maig, 27. València

Els jurats de València informen a Jaume II que la carta concedida a Ximén de Tovia, senyor de Xella, per tal que el procurador del regne de València li observe el fur d'Aragó ha ocasionat alteracions en els tractaments sobre la qüestió foral celebrats entre els estaments nobiliari i reial.

37. 1326, maig, 27. València

Els jurats de València demanen al secretari reial Bernat d'Aversó que llija apartadament i en secret a Jaume II la carta que han enviat sobre la qüestió foral del regne de València.

38. 1326, maig, 27. València

El bisbe de València informa al secretari reial Bernat d'Aversó dels tractaments haguts a la capital entre els estaments nobiliari i reial sobre la diversitat foral del regne de València.

39. 1326, maig, 27. València

El bisbe de València demana al secretari reial Bernat d'Aversó que done favor a la carta secreta que li han escrit els prohoms de la ciutat de València.

40. 1326, maig, 30. València

Els jurats de València demanen al rei Jaume II que l'infant Alfons no vaja a València, com han sentit, ja que pot perjudicar els tractaments per la unió foral del regne, a causa dels obstacles que hi posen el bisbe de Saragossa i el baró Jaime de Xèrica. Demanen, a més a més, que Gilabert Sanoguera, defensor dels furs d'Aragó, siga remogut del seu càrrec de lloctinent del procurador del regne.

41. 1326, maig, 30. València

Els jurats de València demanen al secretari reial Bernat d'Aversó que llija apartadament i en secret al rei Jaume II la nova carta que han enviat sobre els tractaments per la unió foral del regne de València.

42. 1326, desembre, 30. Barcelona

El rei Jaume II respon als jurats i prohoms de la ciutat de València després d'haver rebut als seus nuncis, Domingo de Claramunt i Jaume de Ripoll, tramesos per a informar-lo sobre els tractaments haguts a la capital per la unió foral del regne.

43. 1327, novembre, 4. Barcelona

Anotació de Guillem Sa-rovira, lloctinent del mestre racional Felip de Boil, sobre la mort de Jaume II el 2 de novembre de 1327 i el trencament públic del segell de l'ofici de racional per part del frener Jaume de Maresa.

44. 1329, març, 15. Sogorb

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir de l'1 d'abril de 1329.

45. 1329, c. juliol. València

Al·legacions exposades a Alfons el Benigne pels tractadors de les Corts de 1329 adherents al fur de València per tal d'advertir-lo que la concessió del mer imperi als nobles és injusta i, encara que fos acceptada pels mateixos tractadors, seria rebutjada per les universitats reials, les quals negarien l'atorgament de qualsevol tipus d'ajut econòmic.

46. 1329, c. juliol. València

Capítols acordats pels prelats, rics homes, cavallers, ciutadans i homes de vila adherents al fur de València per tal que la discòrdia sobre allò tractat en les Corts de 1329 siga resolta pel rei com a àrbitre, amb consell d'onze tractadors de la seua part i cinc de la part dels adherents al fur d'Aragó.

47. 1329, setembre, 14-16. València

Cartes de convocatòria dels membres dels estaments valencians que usaven els furs de València per tal de reprendre en la segona meitat de setembre de 1329 les Corts valencianes que el mateix rei havia interromput per causa de certs tractaments iniciats en aquella assemblea.

48. 1329, octubre, 22. València

Cartes de convocatòria de certs membres dels estaments valencians per tal d'assistir el dia 24 d'octubre de 1329 a la publicació dels furs acordats per les Corts valencianes.

49. 1329, octubre, 22. València

Cartes de convocatòria específiques a les universitats de Vila-real i Borriana per tal d'assistir a la publicació dels furs acordats en les Corts valencianes el dia 24 d'octubre de 1329.

50. 1329, novembre, 6. València

Condicions presentades al rei Alfons el Benigne en les Corts valencianes de 1329-1330 per tal que tots els estaments corroboren els furs nous aprovats en aquella mateixa assemblea. S'hi afigen dues retencions fetes pel monarca.

51. 1329, novembre, 6. València

Alfons el Benigne promet jurar novament les concessions fetes en les Corts valencianes de 1329-1330 quan passen 10 anys de l'estatut que aprovà per tal de no alienar llocs ni drets reials, ja que alguns havien posat en dubte que aquelles concessions fossen vàlides, atenent a la tenor d'aquest darrer estatut.

52. 1330, gener, 2. València

Cartes de convocatòria de certs membres dels estaments valencians per tal d'assistir a la publicació, en gener de 1330, dels furs acordats per les Corts valencianes.

53. 1330, gener, 15. Oriola

La universitat d'Oriola informa a Alfons el Benigne que no està obligada a enviar els procuradors que els demana per a jurar l'infant Ferran com a nou senyor, puix tenen un privilegi del seu pare, Jaume II, que estableix la seua inalienabilitat de la Corona reial.

54. 1330, febrer, 10. Alzira

Els jurats i la universitat d'Alzira absolen i renuncien a demandar Alfons el Benigne i tots els seus antecessors fins a Jaume I per qualsevol petició monetària feta de manera injusta o en casos no introduïts en dret.

55. 1330, c. novembre-desembre. València

Capítols demanats pel General del regne de València al rei Alfons el Benigne entorn d'algunes qüestions suscidades pel desplegament dels furs nous aprovats en 1329 i d'altres peticions de diversa índole. S'inclouen les respostes del rei –i de la reina Elionor, si escau.

56. 1331, c. febrer. València

Capítols proposats i demanats pel General del regne de València davant la petició d'Alfons el Benigne de rebre un avançament del donatiu de 110.000 lliures en vigor des de març de 1330. S'inclouen les respostes del rei –i de la reina Elionor, si escau.

57. 1331, c. febrer. València

Rèpliques del General i contrarèpliques d'Alfons el Benigne –i de la reina Elionor, si escau– a les respostes fetes per aquests darrers als capítols proposats i demanats pel General del regne de València, davant la petició del monarca de rebre un avançament del donatiu de 110.000 lliures en vigor des de març de 1330. S'hi inclouen les respostes del monarca –i de la reina Elionor si escau.

58. 1332, gener, c. 26. València

Capítols de justícia demanats per les universitats reials valencianes a Alfons el Benigne com a condició per a concedir l'armament de 10 galeres i 2 barques, que els ha requerit per tal d'organitzar un estol contra els genovesos. S'hi inclouen les respostes del monarca –i de la reina Elionor si escau.

59. 1332, gener, 26. València

Condicions de l'oferta realitzada per l'estament reial valencià a Alfons el Benigne per tal de finançar l'armament de les 10 galeres i 2 barques que els ha demanat amb l'objectiu de formar un estol contra els genovesos, juntament amb altres 10 galeres pagades pel mateix monarca, 20 armades a la ciutat de Barcelona i 20 a la de Mallorca.

60. 1332, gener, 27. València

Capítols de l'organització i la gestió de l'esquadra de 20 galeres i 4 barques que el rei Alfons el Benigne i l'estament reial valencià han acordat armar a la ciutat de València amb l'objectiu de formar un estol contra els genovesos juntament amb altres 20 galeres armades a la ciutat de Barcelona i 20 més a la de Mallorca.

61. 1332, juliol. València

Capítols sobre el desviament de la imposició del donatiu de Corts de 1329-1330 per tal de pagar 10 galeres demanades per Alfons el Benigne amb l'objectiu de formar una armada contra els genovesos. S'hi inclouen les respostes del monarca i les rèpliques de les universitats reials valencianes.

62. 1332, juliol, 27. València

Carta d'aprovació reial de les condicions de l'oferta realitzada per les universitats reials valencianes per tal de pagar l'armament de 10 galeres i 2 barques contra els genovesos.

63. 1332, juliol, 27. València

Capítols de l'armada de 10 galeres i 2 barques contra els genovesos atorgada per les universitats reials valencianes a Alfons el Benigne.

64. 1332, c. desembre. València

Condicions acordades per les universitats reials valencianes per tal d'aprovar l'avançament del pagament del donatiu de les Corts de 1329-1330 i l'armament de 20 galeres per a l'estiu de 1333 demanats per Alfons el Benigne.

65. 1333, c. gener. València

Capítols de justícia demanats per les universitats reials valencianes a Alfons el Benigne per pagar les 10 galeres que ha demanat. S'hi inclouen les respostes del monarca –i de la reina Elionor si escau– i alguns visticplaus de les mateixes universitats.

66. 1332, c. desembre. València

Condicions demanades per alguns cavallers del regne de València per aprovar l'avançament del pagament del donatiu de les Corts de 1329-1330 i l'armament de 20 galeres per a l'estiu de 1333 demanats pel rei Alfons el Benigne. S'hi inclouen les respostes del monarca.

67. 1333, c. gener. València

Condicions demanades per les universitats reials valencianes sobre l'augment de les imposicions del donatiu de les Corts de 1329-1330 i sobre l'armament de 20 galeres per a l'estiu de 1333, que ha demanat Alfons el Benigne. S'hi inclouen les respostes del monarca i alguns visticplaus de l'estament reial.

68. 1333, c. gener. València

Condicions demanades pels eclesiàstics, els nobles, els cavallers i els generosos del regne de València per aprovar l'augment de les imposicions del donatiu de les Corts de 1329-1330 i l'armament de 20 galeres per a l'estiu de 1333 demanats per Alfons el Benigne. S'hi inclouen les respostes del monarca.

69. 1333, c. gener. València

Capítols de l'augment de les imposicions del donatiu de les Corts de 1329-1330, que les universitats reials valencianes ofereixen per tal d'avançar el pagament d'aquell i organitzar l'armament 20 galeres per a l'estiu de 1333, com ha demanat Alfons el Benigne.

70. 1333, agost, 19. Montblanc

Alfons el Benigne accepta que, atenant a l'incompliment de les clàusules pactades per a l'armament de 20 galeres en l'estiu de 1333, les universitats reials valencianes puguem decidir sobre el manteniment o la remoció de la nova imposició afegida a l'antiga del donatiu de les Corts de 1329-1330. Tant el rei com les universitats queden absolts i lliures de totes les condicions i obligacions pactades per aquell armament.

71. 1334, juliol, 13. València

Els jurats de València pregunten als consellers de Barcelona sobre la contribució dels eclesiàstics i els cavallers en les impositcions de la ciutat.

72. 1334, juliol, 27. Barcelona

Els consellers de Barcelona responen als jurats de València les preguntes d'aquest sobre la contribució dels eclesiàstics i els cavallers en les impositcions de la ciutat.

73. 1335, maig, 10. València

Alfons el Benigne faculta els jurats de València a establir impositcions per tal de recuperar els deutes que han adquirit per diversos serveis reials i altres causes.

74. 1335, desembre, 15. València

Alfons el Benigne assegura als jurats de València la validesa dels furs i els privilegis que han estat suspesos temporalment per tal de procedir contra els que han causat danys i maleficis.

75. 1336, agost, 14. València

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 10 de setembre de 1336.

76. 1337, gener, 2. València

Declaracions realitzades per part dels síndics de les universitats de Morella, Xàtiva, Alzira, Morvedre i Castelló de la Plana en una de les sessions del procés judicial dut contra la reina Elionor, a causa de les donacions rebudes d'Alfons el Benigne.

77. 1337, febrer, 6. València

Pere el Cerimoniós aprova els capítols de les impositcions acordades amb els cavallers i els prohoms de la ciutat de València per a la defensa de la mateixa capital.

78. 1337, octubre, 3. València

Reconeixement de deute de Pere el Cerimoniós a la universitat de València i a Joan Escrivà i Ramon de Soler, administradors de les impositcions de la ciutat, per un préstec de 100.000 sous destinat a armar 34 naus contra els musulmans. Per a recuperar la suma es podrà prorrogar la seua recaptació.

79. 1338, març, 6. València

Pere el Cerimoniós promet als administradors de les impositcions de la ciutat de València que els donarà els 100.000 sous atorgats per les viles reials valencianes per tal d'organitzar una armada contra els marínides.

80. 1338, març, 7. València

Capítols de l'ajuda de 100.000 sous atorgada per les viles reials valencianes a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada contra els marínides. Podran establir imposicions per tal de recaptar la part pertanyent a cada vila.

81. 1338, desembre, 30. València

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir de l'1 de febrer de 1339.

82. 1339, octubre, 19. Barcelona

Capítols de l'ajuda de 100.000 sous atorgada per les viles reials valencianes a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada contra els marínides. Podran establir imposicions per tal de recaptar la part pertanyent a cada vila.

83. 1340, maig, 1. València

Cartes de convocatòria per tal de celebrar un parlament a València per exigir un subsidi general a partir de mitjan maig de 1340.

84. 1340, juny, 2-12. València

Capítols de les imposicions de l'almoïna concedida a Pere el Cerimoniós pels tres estaments del regne de València en el parlament de 1340 per tal d'armar galeres contra els marínides.

85. 1340, juny, 11. València

Pere el Cerimoniós autoritza els jurats de València a alienar les rendes i els drets de Cullera, Penàguila, Alpont, Ademús, Castellfabib, Madrona i Duesaigües, o a carregar-hi un censal per tal de pagar a Lope de Luna, senyor de Sogorb, els diners que el rei li deu pel dot de la seua dona, la infanta Violant, i pels quals té empenyorats aquells llocs.

86. 1342, març, 11. València

El Consell municipal de València es compromet a pagar el deute que Pere el Cerimoniós té amb Lope de Luna pel dot de la seua dona, la infanta Violant, oferint-se a avançar el monedatge del regne de València i a gestionar les rendes i els drets dels llocs que el noble té empenyorats, o a carregar-hi un censal.

87. 1342, març, 31. València

Pere el Cerimoniós reconeix a les universitats reials valencianes l'avançament temporal del monedatge que han realitzat per tal de desempenyorar els llocs de Lliria, Cullera, Penàguila, Alpont, Ademús, Castellfabib, Madrona i Duesaigües.

88. 1342, agost, 21. Barcelona

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 29 de setembre de 1342.

89. 1342, desembre, 31. València

Capítols sobre el desviament de l'almoïna concedida pels estaments valencians a Pere el Cerimoniós en 1340 contra els marínides, destinada ara a armar 10 galeres contra el rei de Mallorca. Els eclesiàstics en queden al marge.

90. 1343, abril, 28. Barcelona

Ratificació reial de capítols ordenats per la ciutat de València mitjançant els quals s'augmenten les imposicions de la ciutat per tal d'eixugar els deutes que té, d'uns 500.000 sous.

91. 1343, agost, 31. Barcelona

Cartes de convocatòria per tal de celebrar un parlament amb l'estament reial valencià a València a partir del 20 de setembre de 1343.

92. 1343, novembre, 5-21. València

Capítols de les imposicions que la ciutat de València ofereix a Pere el Cerimoniós durant dos anys com a subsidi per continuar la guerra contra el rei de Mallorca.

93. 1343, novembre, 17. València

Pere el Cerimoniós concedeix a les viles reials valencianes la facultat d'establir imposicions durant dos anys per tal de recaptar els 260.000 sous que li han oferit per tal de continuar la guerra amb el rei de Mallorca.

94. 1344, setembre-octubre.

Capítols presentats per la ciutat de València en el parlament general de la Corona que tingué lloc a Barcelona en octubre de 1344.

95. 1345, octubre, 12. València

Capítols negociats amb Pere el Cerimoniós pel missatger de València Jaume Marc amb l'objectiu que la ciutat de València i els llocs marítims del regne armen 6 galeres contra els genovesos.

96. 1345, octubre, 27. València

Capítols enviats pel Consell municipal de València a Pere el Cerimoniós oferint l'armament de 2 galeres contra els genovesos si altres ciutats de la Corona n'armen 6.

97. 1346, abril, 5. València

Capítols de les imposicions oferides per les universitats de València, Xàtiva, Morella, Morvedre, Alzira i Borriana a Pere el Cerimoniós per tal d'armar 2 galeres que defensin les costes, amb la condició que a Barcelona se n'armen 4 més i 2 a Mallorca.

98. 1347, febrer, 1.

Cartes de convocatòria per tal de celebrar un parlament a València a partir del 15 de febrer de 1347.

99. 1348, desembre, 11. València

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 28 de desembre de 1348.

100. 1348, desembre, 30. València

Capítols de les imposicions establertes durant 10 anys a la ciutat de València com a càstig per la Unió. Es donaran anualment 30.000 s. al mateix municipi i, de la resta, la meitat es pagarà al rei i l'altra meitat es destinarà a indemnitzar els damnificats per la guerra. Les imposicions en vigor fins llavors hauran de ser remeses.

101. 1348, desembre, 30. València

Capítols de les imposicions de la ciutat de València, destinades a pagar la remissió de les imposicions en vigor fins llavors, a indemnitar als damnificats per la Unió de la mateixa capital i a eixugar els deutes municipals.

102. 1349, gener, 24 - març, 2. València

Protestació de Berenguer Togores i Domingo Costa, procuradors de l'infant Ferran, contra les modificacions forals aprovades en les Corts valencianes de 1349.

103. 1349, desembre, 19. València

Convinença entre el rei i el bisbe de València per tal de restituir als eclesiàstics la seua part pertinent en el pagament de les imposicions recaptades a la ciutat de València.

104. 1351, octubre, 14. Perpinyà

Capítols de les imposicions aprovades a la ciutat de Xàtiva per tal d'ajudar a Pere el Cerimoniós a organitzar una armada contra els genovesos i els sards.

105. 1353, març, 15. València

Capítols de les imposicions oferides per Vila-real per tal d'ajudar a Pere el Cerimoniós a organitzar una armada contra els genovesos i els sards.

106. 1353, maig, 20. València

Capítols del subsidi concedit a Pere el Cerimoniós pels nobles, cavallers i generosos del regne de València per tal de pagar la tripulació de 2 galeres de l'armada que es prepara contra els genovesos.

107. 1353, juliol, 7. València

Venda de l'annualitat de 1354-1355 de les imposicions dels damnificats de la Unió establertes a la ciutat de València i altres llocs unionistes. Les compra Arnau de Valleriola per 17.000 lliures.

108. 1353, novembre, c. 20. València

Capítols negociats entre la ciutat de València i Pere el Cerimoniós per a la concessió d'una ajuda de 200.000 s. per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

109. 1353, novembre, 20. València

Capítols de l'oferta de 200.000 sous realitzada per la ciutat de València a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

110. 1353, novembre, 25. València

Capítols de l'oferta de 60.000 sous realitzada per la vila de Morella a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

111. 1353, novembre, 25. València

Capítols de l'oferta de 20.000 sous realitzada per la vila de Morvedre a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

112. 1353, novembre, 25. València

Capítols de l'oferta realitzada per Vila-real a Pere el Cerimoniós per tal de continuar la guerra contra els genovesos i els sards, consistent en la cessió íntegra del rendiment d'unes imposicions durant un any.

113. 1353, novembre, 25. València

Capítols de l'oferta de 6.000 sous realitzada per la vila de Borriana a Pere el Cerimoniós per tal de continuar la guerra contra els genovesos i els sards.

114. 1353, novembre, 30. València

Capítols de l'oferta de 18.000 sous realitzada per la vila de Morvedre a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

115. 1354, febrer, 20. Sant Mateu

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València per jurar a l'infant Joan com a successor del rei a partir del 19 de març de 1354.

116. 1354, febrer, 27. Sant Mateu

Capítols de les imposicions establertes a la vila d'Alzira per tal de recaptar els 11.000 sous atorgats a Pere el Cerimoniós pel seu passatge personal a Sardenya.

117. 1354, març, 20. València

Capítols de les imposicions establertes a la vila de Castelló de la Plana per tal de recaptar els 25.000 sous atorgats a Pere el Cerimoniós pel seu passatge personal a Sardenya i eixugar els deutes municipals.

118. 1354, març, 27. València

Venda de l'annualitat de 1354-1355 de les imposicions dels damnificats de la Unió establertes a la ciutat de València i altres llocs unionistes. Les compren Arnau de Valleriola, Pasqual Massana i Pere Arrufat per 16.000 lliures, tot anul·lant l'anterior compra que havia fet el primer.

119. 1354, març, 27. València

Venda de l'annualitat de 1355-1356 de les imposicions dels damnificats de la Unió establertes a la ciutat de València i altres llocs unionistes. Les compra Arnau de Valleriola, Guillem Abelló i Jaume Donat per 14.000 lliures.

120. 1354, abril, 25. Barcelona

Carta d'indemnitat de Pere el Cerimoniós als estaments del regne de València per haver jurat l'infant Joan com a successor de la Corona, primer en la seua absència i després davant d'ell, però fora del territori valencià.

121. 1355, juny, 10 – juliol, 27. València

Venda de l'annualitat de 1356-1357 de les imposicions dels damnificats de la Unió establertes a la ciutat de València i altres llocs unionistes. Les compra Pere Arrufat per 14.000 lliures.

122. 1358, gener. València

Capítols demanats a Pere el Cerimoniós per la ciutat de València en el marc de les Corts valencianes de 1357-1358. S'hi inclouen les respostes del rei.

123. 1358, febrer, 1. València

Protestació dels bisbes del regne de València contra la forma de compartiment dels 500 homes a cavall per a la guerra contra Castella atorgats pel General en les Corts valencianes de 1357-1358.

124. 1358, febrer, c. 9. València

Convinences entre Pere el Cerimoniós i la universitat de València per tal de remoure les imposicions en vigor a la mateixa ciutat.

125. 1358, c. març.

Observacions presentades a Pere el Cerimoniós pels ordes militars del regne de València per tal d'aconseguir una quota favorable en els 110 homes a cavall que el braç eclesiàstic li ha atorgat en les Corts de 1357-1358.

126. 1359, febrer, 20. Calataiud

Capítols oferits pels tres braços del regne de València en un parlament per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós l'anticipació del sou de dos mesos dels 500 homes a cavall per a la guerra contra Castella promesos en les Corts valencianes de 1357-1358.

127. 1359, maig, 30. Barcelona

Capítols oferits pels braços eclesiàstic i reial del regne de València en un parlament per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós l'igualament dels sous dels 500 homes a cavall promesos en les Corts valencianes de 1357-1358.

128. 1360, juny, 2. València

Capítols de l'oferta realitzada pels braços eclesiàstic i nobiliari en les Corts valencianes de 1360 per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós una ajuda de 65.000 lliures per a la guerra contra Castella.

129. 1361, agost, 8. Girona

Confirmació d'una avinença feta entre Pere el Cerimoniós i els eclesiàstics de València per tal que no es faça cap altra demanda sobre els béns de reialenc que han estat traspassats a l'Església a través d'institucions pies.

130. 1362, setembre, 26. Barcelona

Capítols de l'oferta realitzada pels braços eclesiàstic i nobiliari en un parlament valencià de 1362 per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós un servei de 400 homes a cavall per a la guerra contra Castella.

131. 1362, setembre, 26. Barcelona

Capítols de l'oferta realitzada pel braç reial en un parlament valencià de 1362 per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós un servei de 400 homes a cavall per a la guerra contra Castella.

132. 1382, març. València

Els jurats de València exposen al Consell municipal que el procurador fiscal del rei al·lega una pragmàtica sanció del temps de la Unió per la qual s'havien retallat els privilegis de la ciutat. El Consell, a instància d'alguns curial, decideix comissionar tres prohoms per tal d'arribar a una composició econòmica que resolga aquell afer.

133. 1586, març, 3. València

Informe expedit pel mestre Diego Hidalgo, de l'orde de Calatrava, prior de Sant Benet de València, per a l'expedient d'accès a l'orde de Sant Jaume de Pere Escrivà i Sabata, després de rebre l'encàrrec de trobar una equivalència al rang castellà d'«hidalgo» en la societat valenciana.

Normes de Transcripció

1. L'ús de majúscules i minúscules s'ha regularitzat.
2. Els interlineats s'han assenyalat entre dues barres inclinades: / /.
3. Els passatges extrets del context apareixen entre claudàtors: [ ].
4. Els passatges que no es poden llegir pel mal estat dels documents apareixen entre claudàtors amb punts suspensius: [...]. Tres punts suspensius representen l'espai estimat d'una paraula.
5. Els passatges dubtosos, per dificultats en la lectura, apareixen entre parèntesis: ( ). També hem indicat així els (*sic*) i els numerals que no són als documents originals: (I).
6. Els passatges ratllats als documents apareixen ratllats: .
7. En els textos llatins s'ha regularitzat l'ús de la *u* i de la *v*, a l'igual que el de la *i* i la *j*. En allò referent a *c* i *t* davant *i*, s'ha optat per emprar preferentment la *c*.
8. Les unitats monetàries s'han catalanitzat en els documents en romanç: *sous* per *solidos*, *lliures* per *libras*. S'ha actuat d'igual manera amb el numeral *millia*, substituït per *mil*, i amb el topònim *Barchinona*, substituït per *Barcelona*.

DOCUMENT 1

1283, desembre i 1284, abril, 27. València

Jurament de fidelitat a Pere el Gran i l'infant Alfons i d'observança i defensa dels furs de València realitzat pels prohoms, ciutadans, caps de parròquia i d'oficis de València en el context de la revolta de la Unió aragonesa. Uns mesos després hi juren els habitants de la universitat de Museros.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 9, Lligall 2, f. 6v-12r

Aquests són aquells que feeren lo sacrament de la feultat en poder e en mans del molt noble e molt alt senyor en Pere, per la gràcia de Déu rey d'Aragó e de Sicília, e juraren | ^{f. 7r} encara les altres coses en lo dit sacrament davall contengudes en presència e audiència del Consell de la ciutat de València dins en la claustra de Santa Maria de la seu de València, e aquell matex sacrament feeren al noble senyor inffant n'Anffós, fill e hereu e primer engendrat del dit noble senyor r[ey] en Pere, e en presència e en audiència d'aquell noble infant n'Anfós, fill e hereu e primer engendrat damunt dit, segons que·s seguex pruhixmament.

Primerament, en Guillem Escrivà, ciutadà de València, per si e per los seus jurà per Déu e per los sants quatravengelis e lo se[ny]al de la santa creu de Nostre Senyor denant ell posats e per les sues mans tocats, en poder e en les mans del dit senyor rey e en presència e audiència d'aquell /e/ del dit noble senyor inffant n'Amfós e de tot lo dit Consell de la universitat de València si feelment guardar e observar feultat al dit senyor rey e al dit senyor inffant n'Amffós e haver en sa memòria empertots temps e en son cor que no farà dan en son cors al dit senyor rey ni al dit senyor infant n'Amffós, que no·ls descobrirà de lur secret a lur dan ni serà a dan d'ells ni d'alcun d'ells, de les fortalees per les quals ells poden ésser segurs, ni serà a ells o a algun d'ells en dan d'aço que serà sa dreuera, e que no jaurà carnalment ab lur mare ni ab lur filla ni ab lur muller, ne farà semblant cosa que no sia honesta en la casa d'aquells, e que no serà a lur dan de les lurs possessions, e que no farà aquella cosa que sia bona e leugera de fer e d'acabar al senyor greu ne embargosa d'acabar ne de fer, e que no farà ço que·s pot fer que no puscha fer ne acabar, e que no celarà a ells ço que seria dan d'ells ans lo li descobrirà e·ls li dirà si u sabrà; encara que ajudarà per tot son poder [e] forces sues als furs e a les [co]stumes de la ciutat de València observar e mantenir e deffendre contra totes persones.

Ítem, en Ferrer Mathoses, ciutadan de València, jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Guillem Fort, ciutadan de València, jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Berenguer Fabarza jurà e féu lo sacrament damunt dit.

| ^{f. 7v} Ítem, en Thomàs Valentí jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Berenguer de Berga jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Nicholau Salvat[err]a jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Jacme Deçmas jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Berthomeu Fuster jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Guillem Costantí jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Pere de Soler jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Bernat Costanç jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Salvador de Torres jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Guillem Michel jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Guillem Català jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Pere de Ripoll, correger, jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Bernat Çataula jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, Enego Periç /de Bohisà/ jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, Marchello, pintor jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, n'Arnau de Campdàse[ns] jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Pere Virgili jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Phelip de Frígola jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Ramon Sanç, perpunter, jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 |^{f. 8r} Ítem, en Guillem Ferrer jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Guillem Senan jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Berenguer de Torres jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Guillem Pujol jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Domingo Navata jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Pere Mir, bayner, jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, n'Arnau de Milleres jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, Jacme Ramon de Çervera jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Bonanat de Pomar jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, Bernat Dur[a]n jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Berenguer Çapla[n]a jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, n'Arnau de Mont-roig jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Ramon de Riusech jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Guillem de Porçà jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Pere Maçó jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Berenguer de Ripoll, notari, jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, [en] Pon[ç] Alarich jurà e féu lo sagrament damunt dit.
 Ítem, en Guillem de Vallach jurà e féu lo sagrament damunt dit.

Ítem, en Guillem Mir jurà e féu lo sacrament damunt dit.

|^{f. 8v} Ítem, n'Arnau de [T]ér[m]ens jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, n'Arnau Scrivà jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Ferrer Ça-reyal jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Ramon de Poblet jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Guillem Çelom jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Romeu Pelliçer jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Matheu jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Pol [d]e Torroella jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Guillem Bernat jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Bernat Amalrrich jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, n'Exemén de Torres jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Ítem, en Nicholau Periç jurà e féu lo sacrament damunt dit.

Enaprés, los dits ciutadans e prohòmens de la ciutat de València per manament e per auctoritat del senyor rey ordenaren e elegiren prohòmens de cascuna parròquia e de cascuns officis, a[rt]s e mesters qui ajudassen a t[e]nir en bon estament e en pau e en tranq[ui]litat la dita ciutat e l regne e per observar furs e ls privilegis e la feeltat del dit senyor rey e del senyor inffant n'Amfós, e encara que aquells prenguen lo sacrament |^{f. 9r} dels altres de la ciutat /qui a jurar han/ segons que se'n seguex.

Aquesta és la forma de sacrament dels ciutadans de València e dels altres del regne feyta per manament del senyor rey: «Yo, aytal, ciutadan de València, jur per Déu e los sants IIII evangelis de Déu tocats corporalment de mi e per la santa creu de Nostre Senyor feeltat al molt alt e noble senyor en Pere, per la gràcia de Déu rey d'Aragó e de Sicília, e al senyor inffant don Alfonso, primer fill d'ell e hereu, e totes les altres coses que en la forma del sacrament de la feeltat en lo fur de València són contengudes e especialment comptades. Jur encara en la forma damunt dita tenir o observar en totes coses e per totes furs de València, e totes les libertats, e atorgaments, e confirmacions, privilegis e capítols a mi e a la universitat de València per los dits senyor rey e senyor inffant atorgats e confermats, donats e jurats novellament, e jur encara tenir mi e la ciutat en tranquil·litat, e dissessió (*sic*) e discòrdia esquivar e vedar de ma força. E aquestes coses m[...]g[...] d'aquelles no lejaré de negú ni de neguns trencar ni c[or]rompre, abans seré ajudador de tota ma força a deffendre, e a man[te]nir, e conservar totes les coses e sengles damunt dites, si Déus m'ajut e los sants evangelis seus».

Aquest /és/ l'ordenament feyt per lo senyor rey e per los prohòmens de la ciutat de València per tenir en bon estament e en pau e en tranquil·litat la dita ciutat e lo regne e per observar furs de València e la feeltat al senyor rey e al senyor |^{f. 9v} enfant n'A[mffós]. Aquests dels caps dels mesters davall nomenats pu[sque]n aquells de lur mester [m]etre en deenes e atresí que sien en deenes totes les parròquies.

Primerament, són en lo sacrament aquests caps de les parròquies davall nomenats e que los IIII prohòmens de cada una d'aq[uest]es parròquies prenguen lo sacrament dels altres de la parròquia qui romanen.

De la parròquia de Santa Maria: Bernat Çataula, Phelip Serra, Arnau de Sobirats, Enego Periç, maestre, Pere Guillem de Manrresa, Pere de Sentvicent, Gueraldo Ma[...]

De Sent Berthomeu: Jacme Capeller, Pere Bonet, Domingo de Terol, Domingo de Ruffes, Arnau Ciffre, Guillem de Solsona, en Guaxart, Bonet de Vilalba, /en/ Porçà, Goçalvo Çorito, Nicholau de Salvaterra.

De Santa Caterina: Jacme Castellà, Gerau Çaffont, Domingo de Torrafeyta, en Ramon de Coromines.

De Sent Martí: Johan d'Aulesa, en Romeu Pelliçer, en Pere de Barberà, Johan d'Ongria, Berthomeo de Lagostera, Arnau de Térmens, Domingo de Peralta, en Cardona des [...], en Caner, en Bernat Çamorera, Pere Talla.

De Sent Andreu: Berenguer Çapl[a]na, Arnau de Mont-roig, Domingo de Sarrià, Barthomeu Roig, Guillem Michel, Guillem Burguera, [... ..]rpi[.], Maymó de Pontons, Guillem Sanxo, Pere de Torres.

De Sent Thomàs: Guillem Escrivà, Barthomeu Deçpont, Ferrer Mathoses, Guillem d'Espígol, Guillem Mir, en Pere Mir, Ferrer d'Apiera, en Thomàs Fabre, Simon Deçmaç, Guillem de Vallach, Berenguer de Ripoll, Huguet de Romaní.

| f. 10^r De Sent Steve: Arnau Scrivà, Bonanat de Pomar, Berenguer de B[...], [...] de Milleres, Bernat de Valldaura, Arnau de Valldaura, Ferrer Ço[...], en Richart Meneschal et son fill.

De Sent Salvador: G. Val[l]mol[.], Arnau del Castellar, Guillem Cerdà, Phelip de Frígola, Ramon Barber.

De Sent Lorenc: Ponç Alarich, Jacme Company, Exemén de Torres.

De Santa Creu de Roterós: [en] Vicent, lo fill d'en Pere Guillem Català, en Corberà.

De Sent Johan: n'Espanyol, Pere Virgili, Sanxo Oliver, Benet de Venes.

Dels mesters sien elets primerament per caps de cada mester los davall scrits.

De la çabateria: Jacme Aranyó, Pere Steve de Limotges, Bernat de Bergua, Berenguer Ça-riera, Pere d'Almirall, Arnau Porçell, Arnau Ruffet, Pere Virgili, Andreu de Bergua, Berenguer Çalboreda, Garcia de Saragoça.

Dels carniçers: Guillem Costantí, Berthomeu Çahilla, Jacme Cortit, Pere Verdú, Johan Benet, [...] Deçcanet, Borraç d'Oulesa, Bonanat Reig, Berenguer Serrador, en Bernat d'Alós.

Dels freners [e ar]genteres: Berenguer Fabarza, en [...] Deçbosch, Marcho, pintor, Ramon de Casell[es], Ferrer Çafont, fiveller, Martí Periç, p[in]tor, Arnau de Serra, Ramon Tixeda, Jacme, argenter, Bonasenya, Pere, argenter.

Dels pelliçers: Pere Ferrer, Pere Bertran, pelliçer, en Parençós, Arnau Guavarra, Ferrer Ermengou, en Clarmunt, Berthomeo Cas[.]lla, Berenguer Metge, Arnau Deçpuig, en Berthomeo de Perpinyà.

| ^{f. 10v} Ítem, de la pelleria: [... ..]çplugues, en Bernat Riera, Guillem Basset, Bernat Basset, R. Se[.]na, Bernat Balaguer, Ramon Ve[y]à, Guillem Riera, Berenguer Deçcalç, P. de [...]ia [...] en Balaguer, corredor, Berenguer Rrafaçes, en Guillem Crexell, Berthomeo, corredor, [...] de R[.]fa.

Ítem, dels drapers: en Pere de Ripoll, Guillem P[o]nç, Bernat Deçclapers, Martí de Cedrelles, Ramonet de Poblet, Berenguer de Besaldú, Berenguer [M]açó, Jacme Deçmas, Bernat d'Arenys, Jacme de Celma, Jacme de Soler.

Ítem, dels sartres: Guillem Moliner, Guillem Rocha, Ramon de Muntgay, en Semuran, Guillem Veyà, Pere Çespluga, Pere Roger, en Marquet Çaffont, n'Assenssi.

Ítem, dels brunaters: Bernat de Solsona, en Ramon de Pere, Guillem en Sarrià, en Bernat Costanç, en Salvador de Torres, en Giner Rabaça.

Ítem, dels texidors: Guillem Dalmaçit, Arnau Texidor, Domingo de Monçó, [...] R[o]ig, Pere Arnau, Guillem Texidor.

[Ítem, dels ...: Vi]dal de Puigvert, Jacme Capeller, Johan de Salas.

Dels obradors: Berenguer d'Alberola, Ramon de Camp[fra]nch, Bernat del Boix, Thomàs Garcia, Jacme de Monçó.

Ítem, dels corregers: Jacme de Perp[i]nyà, Pere Çamata, Pere de Ripoll, Berenguer P[r]unell, Jacme Seller, Pere de Gallica, Guillem de Monçó, en Bernat Matheu, en Vil·là, [...] de Fo[nte]lles, Pere Çarrocha.

Ítem, dels fusters: Sanxo Oliver, Berthomeo Mar[r]oquí, Pere Fuster, Bernat Caruçes, Berenguer Fuster, | ^{f. 11r} P. Tor[...], Guillem de Soler, Guerau Roqueta, Thomàs Fuster, Berenguer de Santap[...], Arnau de Campdàsens, Bernat de Luymanya, Johan de [B]arbastre.

Ítem, dels piquers: Ramon Bernat, piquer, Nichol[au, p]iquer, Pere Vid[a], Bernat Duran, en Martorell.

Ítem, dels coltellers, e bahiners, e fer[re]r[s]: en Burguera, Ramon Gela[t]s, Berenguer de Noguer, Ramon de Vich, colteller, Pere Mir, bayner, Domingo de Navata, Jacme Terroga, Ramon de Cigar, Guillemó Salelles, Berenguer de Déu, Guillem de Sent Salvador, Guillem Oliver, ferrer, Guerau de Merola, Paschual Ferrer, Bernat Arnau, Pericó de Portaví, en Sanxo Navarro, Johan, calderer, Ramon, calderer, Ferrando, ferrer, Bernat Guillem.

Ítem, dels hòmens de la mar e dels corredors: Bernat de Lança, Bernat Amalrich, Bernat Arau, Guillem [.]enan, Berenguer Motes, Pere Guilla, en Castellonet, Barthomeo Maçot, Guillem Bonet, Guillem Martí, Johan Ramon, Bernat [...], Guillem Fort, Thomàs Valentí, en Macià de Poblet, Bernat d'Orchau, Ponç, co[rredo]r, Berthomeo, corredor, Jacme Riquer, Ramon Çaçelva, Pere Çaselva.

Ítem, dels peschadors: Johan de Colent, Johan de Palau, Pere Michel, Ponç Avellà, en Johan Roster, Pere Porter, Nada[l] Thomàs, Pere Texidor, Bernat d'Elna, Dalmau de Garrigans.

Ítem, dels ortolans: n'Esteve de Viaga, R. Cres[.], Ferrer Vidal, Bernat Vidal, Santipoli, Bernat Alós, Johan de Muntalbà, Johan de Xàt[iy]a, Guillem Martí, Johan de Taraçona, en R[o]meu de la Serra, Romeu Deçsoler, en Guillem [.]er, Bernat Ponç, Domingo de Estela, Guillem Oliver, en Guillem Serrador.

| f. 11^v Dels cambiadors: en Pere de Muntanyola, Bernat Ferrer, Guillem de Pratbuh[í], Guillem Arnau, Bernat Cort[i]t, Bernat de Lèmena.

Dels scrivans: en Giner [R]abaça, G. [...]ner, Arnau Astruch, Jacme Sarr[.h[.], Bernat Galceran, Guillem Agramunt, F[....] Ça[...].ba, Ramon Maçana, Ferrer del Mas.

Ítem, dels moliners: en Bernat Redoner, en Pere Guasch, Guillem Pujol, Bernat Roig, Guillem de Copons, Ferrer Moliner, Pere Deçpuig, Pere de Carcassona, Arnau Claver, Johan de na Jaquesa, Pere Deçcaus, Guillem Pujol.

Ítem, dels taverners: en Guillem de Pomar, en Sanfores, Ramon Todó, en Prats, Guillem Baldoví, Michel Abat, Garcia Fuster, en Portell.

Ítem, dels perpunters et cobertorers: Pere, perpunter, Ramon, perpunter, Ramon Sanç, perpunter, Berthomeo, perpunter, en Pagan.

Dels lorigers e dels espaers: en Ballester, en Bonacorsa, en Pelegrí, ballester, Ramon, espaer, Guillem, spaer, Pere, ballester, en Genayo.

Ítem, de la draperia del lin: [en] Domingo, Bernat Çatorra, en Bataller, Domingo d'Aguiló, en Mealla, n'Abelló, Berenguer d'Àer.

Ítem, de Ruçafa e dels altres lauradors: en Bonfill, n'Olbert, Arnau D[u]ran, Pere Duran, n'Abelló, Guillem d'Apici, Pere Ra[..]aç, Jacme Bofill, en Todó, P[el]egrí son genre, [...] Lopart, Guillem d'Espigó, Pere R[e]don, Guillem Borraç, P. Rohiç, [...] Daviu, Bernat Borraç, en Rabaça.

An[no] Domini millesimo CC^o octuagesimo quarto V^o kalendas madii Michel de Nabau e Ramon Sasala, jurats de Museros, per ells e per la universitat del dit loch de Museros, de volentat e consentiment [e] atorgament d'en Garcia Lopiç, comanador de Montalbà, juraren e feren lo sacrament damunt dit de la feeltat en poder d'en Sancho Loarro, justícia de València e dels jurats per lo senyor rey reebents, e totes les altres coses juraren en lo dit sacrament contengudes e expressades segons que damunt són escrites. Enaprés, *pridie kalendas madii* del any damunt dit, feren lo dit sacrament de feeltat en la forma ja dita per ells e per lurs succehidors Nicholau Màger, en Pere Fort, Guillem Maestre, Bernat Davit, Ferrer Grau, Pere Deçcoll, Bernat Deçplà, Michel Lombart, Guillem Calderó, Pere Çifre, Sancho de Biscarra, Guillem de Palmerola, Barberà Çabater, Pere Julià, Romeu Graa, Bernat Tortosa, Pere S[.][.], Guillem Cirera, Bern[ar]dó de Muntarcho, Berenguer Ferrer, Pere de Palmerola, Ramon Cortés, Bernat Çaffont, Jacme Giner, Guillem Pujol, Pere Deçplà, Domingo Vallés, Domingo de Carçia, Arnau de Nabau, Bernat [...].t, Pere Màyèr, Guillem Bertran, Pere Lamera, Pere Bertran, Johan de Santapalaya, [J]ulià Lanera, Guillem Bellet, Romeu de Palmerola, en Calvaró Çaguilera, Guillem G[o]mar, Domingo Meseguer, Berenguer de Rubi[ó], habitants del dit loch de Museros.

DOCUMENT 2

1288, gener, 28. Saragossa

Alfons el Liberal concedeix a la universitat de Gandia i el seu terme llicència per tal d'establir una cisa com la que hi ha a Barcelona, Mallorca i Menorca per destinar-la a les muralles de la vila o a la defensa del regne de València.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 9, Lligall 7, f. 25rv

Nos Alfonsus et cetera, concedimus vobis probis hominibus et universitati Gandie et terminorum eiusdem quod possitis ordinare et ponere in Candia sisam secundum quod posita et ordinata est in civitate Barchinone vel Mariorice aut Minorice secundum quod vobis visum melius fuerit expedire.

Concedentes vobis quod postquam dicta sisa posita et ordinata fuit per vos possitis eam crescere et minuere quocienscumque vobis visum fuerit et facere colligi per quoscumque volueritis et quicquid colligeritis, ex ipsa sisa teneamini ponere et convertere in construendis et edificandis muris et turribus in Candia et aliis fortitudinibus, fortitudinum eiusdem et in omnibus aliis necessariis predicti loci de Candia ac etiam tuicionem et defensionem regni Valencie tam per terra quam per mare ad cognicionem et arbitrium vestrum.

Promittentes vobis quod aliquid de dicta sisa nunquam tangemus nec accipiemus nec tangi vel capi faciemus nec etiam promitemus, nec etiam de eadem comptum exigemus, nec recipiemus nec exigi aut accipi faciemus nec vos vel vestrum nunquam de ipsa sisa teneamini reddere comptum vel [r]acionem nobis vel alii in loco nostri, imo sit licitum vobis dictam sisam revocare si volueritis et ipsam tornare iterato sub forma qua volueritis quocienscumque vobis visum fuerit absque impedimento alicuius.

Nos enim, quamdiu cisa duraverit in dicto loco de Candia, ut dictum est, volumus et concedimus vobis quod sitis franchi et liberi ab omni questia, cena, subsidio, hoste et cavalcada et redempcione earum et ab omni alia exaccione regali, excepto exercitum contra gentes extraneas, et hec promitimus attendere firmiter ac etiam observare, mandantes universis officialibus et subditis nostris quod hanc concessionem nostram fermam habeant et observent et faciant observari et non contra|^{f. 25v} veniant aliquam racione.

Datum Cesarauguste, quinto kalendas febrerii anno Domini millesimo CC° octuaginto septimo.

DOCUMENT 3

1290, setembre, 3. València

Alfons el Liberal reconeix als justícies, jurats, consellers i prohoms de les viles reials de València– que, tot i haver establert que els seus justícies i escrivans han de jurar l'observança dels furs d'Aragó, els furs de València i els privilegis reials no resultaran perjudicats.

ACA, Cancelleria, reg. 83, f. 88v

Noverint universi quod nos, Alfonsus et cetera, confitemur et in veritate recognoscimus cum hac presenti carta nostra vobis, iusticiis ac iuratis, consiliaris et universis ac singulis probis hominibus civitatis Valencie, Xative, Alyazire, Gandie, Muriveteris, Lirie, Castilionis, Morelle et de Alpont et aliarum villarum regni nostri Valencie, quod nos posuimus forum Aragonum in dicta civitate et regno, quem forum dedimus et concessimus baronibus, mesnaderiis, militibus, infançonibus et eorum hominibus, habitantibus et habitaturis in castris, villis, turribus et alqueriis ipsorum regni Valencie, et ipsum forum per iusticias, scriptores civitatis et regni iurari percepimus observandum eisdem, propter quod volumus ac conservamus vobis et successoribus vestris imperpetuum, cum hac presenti carta nostra, quod quantum ad foros vestros Valencie et quantum ad omnia privilegia et libertates vestras quas et que vos habetis a nobis et predecessoribus nostris, impositio seu induccio per nos facta de foro Aragonum supradicto in dictam civitatem et regnum et villas regni nullum unquam vobis nec vestris successoribus periudicium generetur, set semper fori Valencie, libertates et omnia privilegia vestra inviolabiliter et sine derogacio et periudicio ac mutacione aliquam vobis et vestris remaneant semper salva, et in suo robore permitatis foris Aragonum seu aliquibus aliis privilegiis a nobis impetratis in aliquo non obstantibus.

Datum Valencie, III nonas septembri anno quo supra.

DOCUMENT 4

1290, setembre, 8. València

Alfons el Liberal admet la protestació feta pels jurats de València segons la qual concedeixen 80.000 s. com a do graciós, sense perjudici de la seua franquesa de quèstia, peita i servei reial. A més a més, els enfranqueix de qualsevol altra petició durant dos anys, com s'establí en l'ordinació de les Corts de Montsó sobre l'ajuda o cisa que les terres del rei havien de pagar.

ACA, Cancelleria, reg. 83, f. 88rv

Pateat universis quod nos, Alfonsus et cetera, confitemur et in veritate recognoscimus vobis, Fontaneto de Serveto, Guillelmo de Ulmo et Spanyolo de Serberó, iuratis Valencie, nomine ac vice universitatis ipsius civitatis recipientibus, quod propter urgentem necessitatem nostram, gratis et spontanea voluntate et non vinculo alicuius obligationis seu necessitatis, set ob affectionem quam ad nos geritis tanquam ad dominum naturale, dedistis et concessistis nobis octuaginta millia solidos regales, facta tamen primo per vos protestacione quod per predictum donum quod ad presenti nobis facitis non intendebatis in aliquo derogari privilegio, libertatis seu franquitatis vestre, quam habetis a nobis de non danda nobis questia sive peyta vel alio servicio, ut in dicto privilegio continet, quodquidem privilegium incipit: 'Noverint universi quod nos, Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Maiorice et Valencie ac comes Barchinone, ex certa sciencia nostra et habito consilio plenarie in Curia nostra enfranquimus civitate Valencie et habitatores ipsius civitatis et termini sui et cetera'.

Nos qui gratis a vobis recipientes donum predictum, admittentes protestacionem predictam, nolumus per predictum donum, quod gratis et non aliqua obligacione nobis facitis de presenti, vestro privilegio libertatis seu franquitatis predicte aliquod derogetur, immo prefatum privilegium in suo robore volumus perdurare. Promittentes vobis, propter donum predictum quod nobis facitis racione aiude seu sise, quam propter deffensionem terre nostre habemus et habere debemus de aliis terris nostris usque ad duos annos sequentes iuxta ordinacionem Curie Montissoni vel aliorum locorum terre nostre, a vobis et universitate vestra aliqui non petemus nec etiam exigemus seu peti aut exigi faciemus aut permit[emus] racione predictam aut aliquam alia racione, quoniam vos et dictam universitatem per dictum tempus a predictis liberos facimus et immunes. Mandantes universis officialibus nostris et cetera.

Datum Valencie, VIº idus septembri, anno Domini Mº CCº XCº.

DOCUMENT 5

1290, c. novembre. Barcelona

Informe enviat a Jaume d'Aragó, rei de Sicília, sobre l'estat de la terra a la Corona d'Aragó i les actuacions del seu germà, Alfons el Liberal.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Varia, carpeta 18, núm. 1415

Excellentissimo domino regi Sicilie:

El estament de la terra és aytal que·l senyor rey és san e·l infant en Pere.

En la terra és carestia de pan que ac hom, més no de vin ni d'altres viandes, e açò és en Aragó e en terra de València, e en Cathalunya e a Malorches.

Lo senyor rey és mal ab lo rey de Castela en Sanxol e mou majorment de part del senyor rey. Lo senyor rey entrà en Castela per córrer e per fer mal la primera setmana de oytubre, e estech·hi VIII dies, e entrà entrò a Berlanga e cremà·hi moltes aldeyes, e amenà·n molt bestiar gros e menut, e no y pres àls ne y trobà defensió. Lo rey de Castela era malalt de febra quartana e de dissenteria, mes dien que meyorat és, e és mal ab sos richs hòmens e bé ab lo poble. Lo senyor rey d'Aragó entrà en Castela ab M CC hòmens a cavayl ab CC genets que y avia, e entraren ab eyl en Diego de Biçcaya e en Johan Nuniç, qui s'és fet son vasayl, no y hac pus de C hòmens a cavayl de cathalans e no y fo negun rich hom de Cathalunya, sinó en Ramon d'Anglesola.

Lo senyor rey ha cobrat Albarraçín de na Çabata en aytal manera que en Lop de Gorrea lo tén d'aquests VII ayns e que·l senyor rey pach la guarda, e el mig que sia tractat de cambis que li'n do lo senyor rey a coneguda de la Cort de Saragoça, e dien que li'n vol donar la vayl d'Alfàndech, e Bayrén, e Gandia, e ela no n'o vol pendre.

Los richs hòmens d'Aragó són partits en II bandos, ço és a saber, en Pere Corneyl e n'Artal d'Alagó d'una part, e n'Examén d'Orrea ab en Bernat Guillem /d'Antença d'altra,/ e els de Cathalunya en altres II, so és a saber, comte d'Ampúries, e d'Urgel, e tot linyatge de Munchada són d'una part, e·n Ramon Folch, senyor de Cardona, ab tot son linyatge, e comte de Payars són del altre.

En Ramon de Munchada d'Albalat e en Bernat Guillem d'Antença són en gran guerra en tal que si·l senyor rey no ho posa, ho no ho entrea, que y sia tota Cathalunya e tot Aragon, e és dubte que·l senyor rey ho pos, per ço cor el se dóna poch enfortiment en los afers de la terra.

E conte d'Urgel ha estat reptat de trencament de treves per en Ramon Folch si que n'an bataya firmada lurs cors, e que se n'és fet lo camp, e que vengren al dia del combatre a Barcelona on les batayles eren firmades el vespre del dia que la bataya se devia fer, ço és a saber, lo dijous a vespre derrer de uytubre, e divendres matí, que devien entrar e·l camp los aics de la I e del altre, meseren lo fet em (*sic*) poder del enfant en Pere e dels conselers de Barcelona sots pena de V mil morabetins, que estarien a dita e a coneguda del senyor infant e dels conselers de Barcelona, e que y aguessen a dir dins II dies,

emfre·l divenres e·l dissapte següent, e a aquest dia lo senyor rey no era em (*sic*) Barcelona, que en Castela era entrat, e·l senyor infant dix la dita ab los conseyers e ab acort de tots los prohòmens de Barcelona que·l comte d'Urgel que juràs que no eren donades treves d'aquela cosa que li demanava per treves, e si no ho vulia jurar que li emenàs la malafeta, e en Ramon Folch depuys que·l desreptàs, e açò·s fou per ço cor en Ramon Folch no podia pervar (*sic*) les treves, cor treves no·s perven en Cathalunya sinó per bataya o per atorgament de les parts.

Encara, senyor, sapiats que·ls ordonamens de la Cort de Muntsó no·s tenen, ans lo senyor rey los lexa trencar e fa ço que fa a volentat dels conseyers que avia ans de la Cort, ço és a saber, ab paborde de Solsona, en Pere Marchés, en Guillem Durfort e don Joan Çabata, e ha jaquits los conseyers qui li foren donats per la terra a la Cort de Muntsó, enaxí que en poques coses secretes los demana.

Encara, senyor, sapiats que·l senyor rey, vostre frare, creu aver pau ab l'Esgleya e ab lo rey de França, e les noçes són fetes de Karlos e de la fia del príncep, e és empresa vista per firmar la posa dels cardenals e del missatgés del senyor rey a Muntpesler lo dia de Santa Maria cavalier (*sic*).

Dona Guillema de Muncada, fia d'en Gastó, és venguda en Cathalunya, que la terra de Cathalunya és sua per ço cor som pare és mort, e vulrien e tracten les ciutats e les gens del senyor rey que l'emfant en Pere la agués per muler, mas tot linyatge de Cardona ho contrasta per ço que·l senyor rey no s'enfortís massa en la terra, e·l senyor rey par que hi consenta que no la aia, dubtan que·l senyor emfant no s'apoderàs trop en la terra.

Lo senyor rey és fort esmès e freyturós, e la terra no·l ne plany per ço cor lur és vijares que no ho met bé, ne·s té ben justícia en la terra.

Aquest és, sènyer, l'estament de la terra ab veritat, e faç-vos-ho saber per prou vostre e del senyor rey, per tal que vós, en ço que veurets, que y faça a adobar, que y donets conseyl què obs hi és.

DOCUMENT 6

1291, desembre, 26. Terol

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 7 de gener de 1292.

ACA, C, reg. 90, fol. 222v

Probis hominibus et universitati Burriane.

Cum circa ordinacionem et disposicionem regni Valencie intendere proponentes ordinaverimus in civitate Valencie die crastina quod post instans festum Epiphanie Domini Curiam celebrare, mandamus et dicimus vobis quatenus dicta die mitatis duos probis homines ex vobis qui intersin celebracioni Curie antedictae.

Datum Turolii, VII kalendas ianuarii.

Simili probis hominibus et universitati Muriveteris.

Item iusticie, iuratis et universitati Gandie.

Item probis hominibus et universitati de Ademuz.

Probis hominibus et universitati Denie.

Item iusticie, iuratis et universitati Lirie.

Item probis hominibus et universitati Xative.

Item probis hominibus et universitati de Castellphabib.

Item probis hominibus et universitati de Alpont.

Item iusticie, iuratis et universitati Ville regalis.

Item probis hominibus Algezire.

Nobile Guillelmo de Angularia, cum carta ordinacionem et disposicionem feliciter regni Valencie intendere proponentes ordinaverimus in civitate Valencie die crastina post instans festum Epiphanie Domini Curiam celebrare, mandamus vobis quatenus die prefixa sitis v(...) pro celebranda Curia supradicta.

Datum ut supra.

Simili fuit missa Berengario de Entença.

Item Iacobo Petri.

Rogerio de Loria, admiranto.

Item Dalmacio de Castronovo.

Item Egidio Martini de Entença.

Item Artaldo de Alagone.
Item Blasco de Alagone.
Item dopmino Iacobo, domino de Xerica.
Item Guillelmo Raymundi de Montecatheno, domino de Nulles.
Item Lupo Ferrench de Luna.
Item Iohani Eximeni de Urrea.
Item Iasperto de Castronovo.
Item procuratori nobilis Stephani de Pulcropodio.
Item nobili Petro Ferrandi.

Similis literis fuerunt misse militibus infrascriptis:

Martino Eximeni Romei.
Raymundo de Urgio.
Item Alfonso Petri.
Item Eximino Petri de Oris.
Item Eximino Petri Romei.
Item Gondissalbo Çapata.
Item Gondisalbo Eximeni de Arenoso.
Item Francisco Carroci.
Item Petro Lenda.
Item Eximino Petri de Andilla.
Item Francisco de Proxida.
Item Eximino Petri de Calataiubio.
Item Poncio de Materone.
Item Berengario de Vilaragut.
Item procuratori Berengarii Lansol.
Arnaldo de Materone.
Egidio Martini de Entença.
Petro Eximeni de Montetornesio.
Egidio Eximeni Romei.
Raimundo de Sancto Licerio.
Item Alfonso Martinez.
Guilaberto de Nogaria.
Item procuratori Amoris Dionisii.

Item Raymundo Eximeni de Luna.

Item Bernardo de Pulcrovisu.

Item Petro de Serriano.

Similis fuerunt misse prelati infrascriptis:

Berengario de Cardona, magistro milicie Templi.

Item castellano Emposte.

Item comendatori Calatrave.

DOCUMENT 7

1292, gener, 12. València

Relat del jurament dels furs de València per part de Jaume II en les Corts valencianes de 1292, respectant els furs d'Aragó als nobles que el vulgueren observar dins del regne. Els prohoms de les universitats de València, Morella, Xàtiva, Alzira, Morvedre, Gandia, Dénia, Lliria i Corbera juren Jaume II com a rei.

ACA, Cancelleria, reg. 55, f. 56v-58r

Dicmenge XIII dies a l'exida de jener en l'any M CC XCI /en València/ lo senyor rey en Jacme damún dit, plena et ajustada la Cort en la Església major de Santa Maria, a requisició dels prohòmens de la ciutat de València e dels altres locs del regne, jurà observar furs de València e privilegis generals atorgatz a la ciutat /e als altres locs e viles/ del regne de València, aquels, ço és a saber, que usatz són, e encara bones costums e uses, salv, emperò, ço que jurat avia als hòmens de paratge del regne de València sobre'l fur d'Aragó a aquels, ço és a saber, d'ells qui'l volrien. Enaprés, los prohòmens de la universitat de la ciutat de València qui daval són escrits, ab consentiment e ab volentat de tot lo poble aplegat al dit loc, juraren al senyor rey per tota la universitat:

Ferrer Mathoses, justícia de València.

Guillem Escrivà. }
Bernat Mercer. }
Bernat Desclapers. } Jurats
Arnau Çafont. }

Maymó Çaplana.

Arnaldó Escrivà.

Berenguer Dalmau.

Guerau Çafont.

Andreu Guillem.

Berthomeu Mathoses.

Ramon de Poblet.

Pere Mir.

Marchés de Tremp.

Pere de Ripol (*sic*).

Guillem Mir.

Arnau de Monrog (*sic*).
Ferrando Costantí.
Bernat de Celma.
Pere de Muntanyola.
Bernat de Fontanet.
Garçia Periz del Castelar.
Johan d'Oulesa.
Ramon Guillem Català.
Jacme Desmas.
Bernat de Solsona.
Felip Serra.
Arnau de Sobiratz.
Pere Nebot.
Guillem Fort.
Sanxo Loarre.
Thomàs Fabre.
Esteve Julià.
Pere Esteve.
Cardona, arrocer.
Matheu Caçayre.
Tamarit.
Guillem Arnau, cambiador.
Énego Periz de Boysan.
Domingo de Valeriola.
Guillem Boxeres.
Berenguer Çamorera.
Pere Oler (*sic*).
Jacme de Selma.
Marqués Pere.
Bernat Crestià.
Johan Gil.
Jacme de Vic.
Jacme Bonmacip.
Semuntà.

Domingo Terol.
Guillem Borsser.
Bernat de Vic.
Ferrer Vilà.
Arnau de Pàmies.
Pere Çasala.
Jacme d'Avinyó.
Bernat Ferrer.
Guillem Serrador.
Guillem Batayller.
Ramon Cirera.
Guillem d'Oscha.
Jacme Sarray.
Pere Benencasa.
Pere Ferriç.
Guillem Polinyà.
Andreu Barber.
Guillem Mulner.
Abeylló.
Bernat Desgüeels.
Serrador.
Borràs d'Oulesa.
Jacme Cortit.
Vidal d'Alberola.
Berenguer d'Ós.
Ferrer Çafont.
Guillem Morera.
Pere Ça-rocha.
Johan de Salent.
Pere Barber.
Arnau Serrayllet.
Pere Guasch.
Bertran de Pug-rog (*sic*).
Ramon de Coirens.

Bernat Vilanera.

Pere Aranya.

Pere de Serrià.

Guillem de Tarragona.

Bernat Riera.

Bernat Pinel.

Guerau de Morela.

Síndics de Morella:

Guillem Destorms.

Pere Baldrich.

Xàtiva:

Guillem Descloquer.

Pons de Malferit.

Mingot de Torres.

Algizira:

Romeu Bonet.

Jacme de Jusseu.

Murvedre:

Bernat Vives.

Gombau Sespiles.

Gandia:

Vidal de Favars.

Jacme Pelegrí.

Denie:

Johan Cairat.

Guillem de Cerdanyola.

Líria:

Johan de Pina.

Salvador de Gerp.

Corbera:

Jacme Saleles.

Pere Serra.

DOCUMENT 8

1301, novembre, 18. Terol

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 30 de novembre de 1301.

ACA, Cancelleria, reg. 332, f. 269r-270r

Convocacio Curie generalis Valencie.

Iacobus et cetera, nobili et dilecto Iacobo de Xerica et cetera. Cum nos prospero et tranquillo statu generaliter regni Valencie, ut regali convenit magestati, providere volentes necnon per quibusdam aliquis negociis nostris, feliciter dante Domino disponendis, generale Curiam in civitate Valencie in festo Sancti Andree proxime venturo providerimus celebrandam, idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus ad celebrationem dicte Curie apud civitatem predictam velint veniatis, ita quod ibi die serius assignata celebrationi dicte Curie intersitis.

Datum Terolii, XIII° kalendas decembri, anno Domini M^o CCC^o primo.

Similis fuerunt facte infrascriptis:

Iacobo Petri, fratri et consiliari domini regis.

Guillelmo de Angularia.

Gondisalbo Eximeni de Arenoso.

Raimundo de Montecatheno, domino de Nules.

Eximino Petri de Arenoso.

Hugoni de Bellopodio.

Petro Ferdinandi, domino de Ixar.

Francischo Carroci, domino de Rebolleto.

Bernardo de Sarriano.

Francisco de Proxida.

Eximino Sapate, domino de Tous.

Francisco de Oblitis.

Marmessori nobilis Artaldi de Luna.

Procuratori nobile Rogerii de Loria.

Procuradori nobile Gombaldi de Entença.

Petro de Monteaccuto, domino de Carleto.

Petro Eximeni de Tierga.

Raimundo de Calvera.
Egidio Martini de Entença.
Egidio Roderici de Lihori.
Sancio Petri de Lenda.
Petro Eximeni de Burriol.
Ennecho Luppi de Heredia.
Eximino Petri de Montornes.
Petro Roderici de Corella.
Roderico Sancii de Calataiubio.
Romeo Martini de Sorita.

| f. 269^v Iacobus et cetera, fidelibus suis iuratis, probis hominibus et universitati civitatis Valencie et cetera. Cum nos prospero et tranquillo statu generaliter regni Valencie, ut regali convenit magestati, providere volentes necnon per quibusdam aliquis negociis nostris, feliciter dante Domino disponendis, generale Curiam in civitate Valencie in festo Sancti Andree proxime venturo providerimus celebrandam, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus, visis presentibus, constituatis et ordinetis ex vobis duos vel tres procuratores vestros et syndicos plenam habentes potestatem a vobis consentiendi et firmandi ea que ordinari et fieri contingerit in Curis supradicta eos sufficienter instructos inveniamus die serius nominata.

Datum ut supra.

Similis fuerunt facte infrascriptis:

Iuratis, probis hominibus et universitati Muriveteris.

Xative.

Castilionis Campi de Burriana.

De Alpuent.

Castrihabib.

De Biar.

De Adamuç.

De Castayla.

Muntesie.

Morelle.

Vallis de Pego.

Cullarie.

Lirie.

Burriane.

Denie.

Algezire.

De Corbera.

Gandie.

| f. 270^r Iacobus et cetera, venerabili in Christo patri Raimundo, divina providencia Valencie episcopo et cetera. Cum nos prospero et tranquillo statui generaliter regni Valencie, ut regali convenit magestati, providere volentes necnon per quibusdam aliquis negociis nostris, feliciter dante Domino disponendis, generale Curiam in civitate Valencie in festo Sancti Andree proxime venturo providerimus celebrandam, ideo vobis requirimus et rogamus quatenus apud dictam civitatem Valencie veniatis sic pro ipsis Curie celebratione sitis die prefixa personaliter in eadem.

Datum ut supra.

Similis fuerunt facte infrascriptis:

Episcopo dertusense.

Fratri Berengario de Cardona, magistro milicie Templi in Aragonia et Catalonie.

Fratri Raimundo de Ripellis, castellano Emposte ac magistri Hospitali Sancti Iohannis Iherosolimitani in Ispania vices gerenti.

Capitulo ecclesie Valencie.

Electo in ecclesia segurbiense.

Abbati monasterii de Benifaçano.

Abbati monasterii Vallisdigne.

DOCUMENT 9

1302, gener, 24. València

Jaume II reconeix als homes de les viles i llocs del regne de València que en les Corts de 1302 li concediren graciosament que cada persona habitant al reialenc pagarien 12 diners anualment durant quatre anys per tal de pagar els deutes reials. En cas que no fossen suficients per pagar els deutes que el monarca devia a la ciutat i regne de València, l'ajuda s'allargaria un any més.

ACA, C, reg. 199, f. 44r

Noverint universi quod nos, Iacobus et cetera, recognoscimus vobis, iuratis, probis hominibus et universitati civitatis Valencie necnon universis et singulis hominibus villarum et aliorum locorum in regno Valencie constitutorum, et universis hominibus in dicto regno habitantibus, cuiuscumque legis et condicionis sitis, quod nunc in Curia generali quem vobis celebravimus in civitate Valencie concessistis et dedistis nobis de gracia in auxilium solvendorum debitorum nostrorum, quod quilibet homo et femina, cuiuscumque legis et condicionis sit, christianus, iudeus et sarracenus, habitatores dicte civitatis et villarum seu locorum dicti regni qui sunt nostri vel hominum nostrorum vel quorumcumque aliorum locorum de realencho, cuiuscumque etatis sint ex quo nati fuerint et inventi extiterint tempori quo, iuxta ordenacionem dicte Curie, scribentur, solvant vel solvi debeant pro eis duodecim denarios regalium Valencie pro quoquo eorum quolibet anno hinc ad quatuor annos primos venturos et continue numerandos. Ita quod si, transactis dictis quatuor annis, denarios qui ibi collecti et soluti fuerint sub forma premissa non sufficerent ad solucionem debitorum nostrorum que debemus in civitate et regno Valencie, quod dictum auxilium duret per unum annum ultra, sic quod sint quinque anni computandi a prima die presentis mensis ianuarii in anno quousque completi sint dicti quinque anni.

Et promittimus vobis et vestris per nos et nostros successores quod, transacto tempore concessionis predictae nobis per vos nunc liberaliter facte, nunquam nos nec successores nostri possumus exigere nec petere neque exigemus aut petemus a vobis vel successoribus vestris, racione presentis concessionis sive subsidii, similem adiutam sive subsidium nec istud possumus in usum vel consuetudinem allegare vel nullo modo ipsam ulterius vobis imponere servitutem. Volumus etiam et concedimus vobis quod, finito tempore dicti subsidii seu adiute, vestris privilegiis et libertatibus ac franquitatibus per eandem adiutam vel prestacionem ipsius nullum periudicium generetur, sed in eo statu et firmitate quibus nunc sunt maneat et prout nunc vobis tunc similiter observentur. Et ad maiorem firmitatem iuramus per Deum et eius sancta III^{or} evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, predicta attendere et nunquam contravenire aliqua racione.

In cuius rei testimonium presentem cartam nostram sigillo nostro appendicio iussimus roborari.

Datum ut supra [VI° kalendas febrerii, anno M^oCCC^o primo].

DOCUMENT 10

1304.

Els llibres de la col·lecta del cabeçatge del regne de València de 1302 són tramesos als col·lectors de l'annualitat de 1304, Ponç de Soler i Ramon de Poblet, per tal que certifiquen millor la seua recaptació.

ACA, RP, MR, Llibres de notaments comuns, 774, f. 39r⁹

Ponç dez Soler, Ramon de Poblet

Primerament, dels llibres de la cullita del cabeçatge del regne de València de l'any M CCC I, los quals trametén a-n Ponç dez Soler e a-n Ramon de Poblet, collidors de la ajuda atorgada al senyor rey en lo dit regne en l'any de M CCC III per tal que ab aquests llibres sien mils certifficats de la cullita que han a fer e axí deven-los-nos tornar quant se'n sien certifficats.

Primerament, lo quaern de la peròchia de Sent Nicholau de la moraria de València.

Ítem, lo quaern de la peròchia de Santa Creu. Ítem, lo quaern de la peròchia de Santa Caterina.

Ítem, lo quaern de la peròchia de Sent Salvador. Ítem, lo quaern de la peròchia de Sent Berthomeu.

Ítem, lo quaern de la peròchia de Santa Maria. Ítem, lo quaern de la peròchia de Sent Johan.

Ítem, lo quaern de la peròchia de Sent Martí. Ítem, lo quaern de la peròchia de Sent Lorenç.

Ítem, lo quaern de la peròchia de Sent Estheve e de Sent Thomàs.

Ítem, I quaern de la peròchia de Sent Andreu e de la juheria de València.

Ítem, I libre de Xàtiva e de les alcharies, e de Montesa, e de Vaylada, e de la moraria e de la juheria de Xàtiva, e de Balbayt.

Ítem, I libre de Xixena, de Penàguila, de Gallinera, de Pego, de Murla e de Dénia, e de Gandia e de Corbera.

Ítem, I libre d'Algezira ab les alharies, e dels juheus d'Algezira e dels moros d'Algezira.

Ítem, I libre de Cuylera ab les alcheries e d'Elcalà de Gallinera, que és en I^a cèdula cosida el libre.

Ítem, I quaern d'Ademús.

---

⁹ Es tracta d'una anotació pendent del mestre racional Pere Boil corresponent a 1304, traslladada en un llibre de notaments confeccionat en 1338.

Ítem, altre d'Orpesa.

Ítem, altre d'Almedíxer.

Ítem, I quaern de Borriana, d'Uxó e d'Alfandeguella.

Ítem, altre quaern de Vilafrancha.

Ítem, altre d'Olocau, de Cinchtorres e de la Mata.

Ítem, altre de Líria.

Ítem, altre de Morvedre. Ítem, altre de Madrona.

Ítem, altre de Castelló de Borriana. Ítem, altre de Palangues de Joncosa. Ítem, altre de Forcal e de Vilores. Ítem, altre de Vayl bona de Erbers sobirans de Xiva.

Ítem, altre de Castellfort de Portell, aldeas de Morella. Ítem, altre quaern de les persones dels masos de Morella.

Ítem, altre quaern de Castellhabib.

Ítem, altre quaern d'Alpont.

Ítem, altre quaern de Vila reyal.

Ítem, altre libre de Ruçaffa ab les alcheries tro a Benifayò e tro a Guadalaviar e ab la conqa de l'Albuffera. Ítem, I quaern dellà de Godalviar.

Ítem, altre quaern de la vila de Morella.

De la cullita damunt dita reteren compte los damunt dits a-n Pere Boyl, mestre racional, e fo la cullita per tot CL mil sous, del qual compte els fo fet albarà.

DOCUMENT 11

1313, novembre, 5. Barcelona

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 15 de gener de 1314.

ACA, Cancelleria, reg. 308, f. 259r-260r

Iacobus Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone ac sancte romane ecclesie vexillarius, amirantus et capitaneus generalis, venerabili in Christo patri Raimundo, divina providencia valentino episcopo, salutem et gratiam.

Cum nos, prospero et tranquillo statui generaliter regni Valencie et habitantium in eodem ut regie convenit maiestati providere volentes generalem Curiam in civitate Valencie providimus celebrandam cuius celebracionem ad medium mensis ianuari proximo venturi duximus ordinandam. Idcirco vos requirimus et monemus quatenus loco et die predictis celebracioni dicte Curie intersitis, nos enim ipsis die et loco intererimus Domino concedente. Datum Barchinone nonas novembri anno Domini M^o CCC^o terciodecimo.

Similis:

Dertusense.

Segurbiense et Sancte Marie de Albarrazino – episcopi.

Abbati de Benifaçano.

Abbati Vallisdigne – monasteriorum.

Fratri Raimundo de Empuriis, tenenti locum in castellania Emposte, magistri Hospitali.

Capitulo ecclesie valentine ut ordinent procuratores et sindico quos cum pleno posse, die et loco predictis faciant adesse.

| f. 259v Sub forma predicta, dicendo tamen mandando, fuit scriptum nobilibus et militibus infrascriptis:

Iacobo, domino de Exerica.

Artaldo de Luna, nomine suo et tutorio filii sui.

Gondisalbo Eximeni de Arenoso.

Eximino Petri de Arenoso.

Raymundo de Montecatheno de Nullis.

Guillelmo Raymundi de Montecatheno.

Berengarono de Loria vel tutoribus suis.

Heredi nobilis Gombaldi de Entença vel tutoribus eius.

Bernardo de Serriano vel procuratori suo.

Bernardo de Crudiliis.

Otoni de Montecatheno.

Francisco Carroci, domino de Rebolleto.

Hug[on]i de Bellopodio.

Francisco de Prochida.

Guillelmo de Pulcrovisu.

Peregrino de Monteacuto.

Blasio Maça.

| f. 260r Sub forma predicta, dicendo et mandando, fuit scriptu universitati civitati regni Valencie et aliis universitatibus locorum regni eiusdem infrascriptis quod constituent et ordinent ex se duos vel tres in procuratores et syndicos eorum plenam habentes potestatem consentiendi et firmandi ea que ordinari et fieri contigerit in Curia supradicta, quos sufficienter instrumentos in dicta civitate Valencie adesse faciant termino supradicto:

Valencie.

Morelle.

Castilionis.

Burriana.

Ville regalis.

Muriveteris.

Sugurbii.

Lirie.

Castrihabib.

Ademuç.

Alpuent.

Algezire.

Xative.

Gandie.

Denie.

Cullarie.

Corbarie.

Pego.

Ontinyen.

Bocayren.

Muntesa.

Biar.

Sexona.

Alacant.

Elchii.

Oriole.

Guardamar.

DOCUMENT 12

1313, desembre, 22. Alacant

Nomenament de Pero de Lienda, cavaller, Guillem Bernat i Ramon de Mirambell com a procuradors de la universitat d'Alacant per tal d'assistir a les Corts convocades per Jaume II per a mitjan gener de 1314 en València.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 4.774

Componentibus et congregatis iuratis ceterisque probis hominibus ville Alicantis vel maxima parte in ecclesia beate Marie situata iam dictam villam de preconizacionem publice factam per dictam villam more solito, videlicet, undecimo kalendas ianuarii anno Domini millesimo trecentesimo terdecimo, pateat universis et singulis presentem inspecturis quod nos, iurati et probi homines dicte ville Alicantis pro nobis et omnibus aliis vicinis nostris tam presentibus quam absentibus et nostrorum successoribus vice et nomino consilii dicte villa, cum concessum et voluntate omnium eiusdem ville ibidem presentium et existentium facimus, constituimus et ordinamus vos, venerabilem Petrum de Lienda, militem, Guillelmum Bernardi et Raymundum de Mirambello, vicinos nostros presentes, nostrum et dicti consilii et totius universitatis dicte ville, syndicos, procuratores et actores nostros et certos ac speciales nuncios, videlicet, de comparendum et vos presentandum coram excellentissimo domino Iacobo, Dei gracia rege Aragone, domino et rege nostro, in civitate Valencie racione vigentis celebracionis Curie generalis per ipsum dominum regem in ipsa civitate assignate medio mensis ianuarii proxime futuri iuxta mandatum per ipsum dominum regem nobis habituris factum. Dantes et concedentes vobis licenciam plenam et liberam potestatem consentiendi et firmandi ea omnia que fieri et ordinari contingerit in Curia supradicta ad comodum et utilitatem nostram et totius consilii. Promitentes per nos et nostros presentes et futuros rata et firma perpetuo habituros ea omnia et singula quem in predictis et circa predicta facta seu facienda duxeritis aut etiam firmanda et circa predicta in aliquo non venire sub obligacione bonorum totius consilii.

Et ad majorem firmitatem de predictis habendam hunc cartam vobis concessimus et ipsam munimine sigilli consilii iussimus roborari.

Datum in Alicante, die et anno predictis.

DOCUMENT 13

1314, gener-febrer. València

Capítols presentats pels prohoms de València i les viles reials valencianes a Jaume II, possiblement en el context de les Corts de gener-febrer de 1314.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 2

Capítols esparses demanats per los prohòmens¹⁰.

| f. 1^r Aquests són los capítols que·ls prohòmens de la ciutat e de les viles del regne de València proposen e suplican demanen al senyor rey

(I) – Primerament, que·l procurador del regne de València o sos lochtinents o qui per temps seran no conega dels pleyts principals ne de la primera apel·lació, los quals se pertanyen de conèixer als justícies de la ciutat e de les viles del regne, com solament se pertanga segons fur de València a privilegi del senyor rey n' Amffós als dits justícies. Et tan solament lo dit procurador o sos lochtinents pusquen conèixer del pleyt de la apel·lació quant los pervendrà e segons que deurà.

II – Ítem, que·l procurador del regne de València o sos lochtinents o qui per temps seran o qualssevol altres jutges presents o qui per temps seran no pusquen posar contra alcú o alguns pledejants denants ells o contra altres per qualque manera penes o multes, ço és saber, oltra les penes en fur de València establides. Et si en temps passat per alcun jutge o official seran imposades contra lo dit fur no sien levades per alcú en neguna manera.

III – Ítem, que·l assessor del procurador del regne no prena o reeba salari, do o servii alcú per acordar o donar interloqutòries o sentències dels pleyts principals, ço és, de universitat contra universitat de les viles del regne o de apel·lacions de les quals li pertany de conèixer pus que lo senyor rey li doóna salari o quitació com l'assessor del justícia de València e de les viles del regne no prenen salari de interloqutòries ne de sentències, salvu lo salari que el senyor rey los dóna, ans acorden e donen les sentències franques.

| f. 1^v IIII – Ítem, que·l procurador del regne de València o sos lochtinents o qui per temps seran no facen alcun manament ab escrit o sens escrit, ab pena o sens pena, als justícies de la ciutat e de les viles del regne per alguns pleyts qui·s menen denant los dits justícies, si donchs protestació en forma pública no serà mostrada al dit procurado o a sos lochtinents, per la qual se demostre fadiga de dret ésser atrobada en lo justícia, en lo qual cas tan solament lo procurador o sos lochtinents pusquen fer manament al justícia o justícies que facen compliment de dret a aquell qui la dita protestació haurà mostrada segons que per fur de València serà fahedor.

V – Ítem, que l'escrivà del procurador del regne de València o qualsevol altre scrivà de jutge delegat per lo enyor rey no reeba ne pusca reebre de actes o de scriptures alcunes

---

¹⁰ En la coberta del quadern.

ni de sentències oltra ço que és acostumat de reebre per l'escrivà de la cort del justícia de València segons ordenació daquèn feyta om axí·s deja fer segons privilegi del senyor rey en Pere. Et si contrafarà pach certa pena, la qual sia correcció e exempli als altres. Et que·l escrivà de qui és l'escrivania de la procuració servesca a aquella en pròpria persona segons que és provehit per vós, senyor, ab carta vostra.

VI – Ítem, que·l batle general o batles particulars o lurs lochstinents en lo dit regne determenen los feyts que davant aquells pervendran, dels quals a aquells pertanyen de conèxer segons fur sumàriament e sens escriptura, e seguir se'n a molt de bé. Et que·ls saigs qui per aquells faran algun manament o citació reeeben salari segons que·ls saigs de la cort del justiciat reeben e deuen reebre e no plus. Et semblanement sia servat en los saigs de la cort de la procuració del regne de València, com la creació d'aquells | ^{f. 2r} se pertany als justícies de la ciutat e de les viles. Et si algun saig contrafarà sia privat empertots temps de la sajonia.

VII – Ítem, que·l batle general o batles particulars o lurs lochstinents no reeben ngunes condempnacions o obligacions de pena de quart ne fer vendes de béns mobles o seents, ans totes les condempnacions de pena de quart e vendes de béns mobles o seents sien feytes per los justícies de la ciutat e de les viles del regne, als quals se pertayn segons fur e reeben caucions a segurtat e bé de les gents.

[Al marge dret:] *Habeat certifficacio cum baiulia Xative et (... ..)*.

VIII – Ítem, que·l procurador del regne de València o son lochtinent, e·l batle general e batles particulars e los justícies de la ciutat e de les viles del regne e lurs assessors e los quarterners cascun ayn en la fi de la lur aministració tinguen taula per XXX dies o al mes per LX dies contínuament per fer compliment de justícia als clamants segons que les dotes coses són contengudes en un capítol de la Cort general la qual fon celebrada en València en l'ayn M CCC I, emperò si a vós, senyor, no plaurà atorgar les dites coses a tots los dits oficials que almenys vullats que haja loch en los dits justícies axí que passats los dits dies no·n sien tenguts d'aquí a avant ne·ls pusca ésser demanat si donchs no era absent del regne o inffra ayms. Et que d'aquí a avant inquisició o demanda no·ls pusca ésser feyta per lo senyor rey o per altra persona.

IX – Ítem, si nafres se faran en loch qui sia de ciudadà o de hom de vila, ço és, enfre·ls hòmens affogants en aquell loch, haja la pena peccuniària lo senyor del | ^{f. 2v} loch si donchs per aquelles naffres no s'enseguia pena de mort o perdiment de membre. Et si moros hi habitaran que·ls pusquen fer donar tro en C aç[ots] ab juhí d'alcadí, com ací sia atorgat per vós, senyor, al senyor de Quart et conegut e declarat per en Ferrer Dezcartell, adonchs batle general sobre qüestió que·n fo en Xàtiva.

X – Ítem, que·l senyor rey no coman a alcú algun feyt del qual clam o demanda o denunciació o accusació sia posat denant lo justícia de la ciutat o de les viles del regne, ans leix a aquells justícies denant los quals aquells clam o demanda o denunciació o accusació seran moguts e proposats conèxer e determenar segons fur si donchs, estan present lo senyor rey en la ciutat o vila del regne, volrà conèxer personalment algun d'aquells feyts, per tal com los justícies de la ciutat e de les viles donen les sentències franques. En altra manera, salvant la real magestat, seria contra fur en gran dan de les gents litigants.

XI – Ítem, com los habitants de la ciutat e del regne no sien tenguts de respondre en algun loch ne en neguna cort sinó tan solament en la ciutat de València o en los lochs en

los quals habitaran dins lo dit regne segons fur posat en rúbrica de jurisdicció ‘De tots jutges’, lo capítol nové, plàcia al senyor rey que·l dit fur sia observat segons la sua continència e tenor, enaxí que·l senyor rey ni altre per ell pusca fer exir alcú del loch on habitatà per pledejar en altre loch contra lo dit f[ur].

XII – Ítem, que·l procurador fiscal o son lochtinent no·s pusca entrametre a enquerir o demanar alguns feyts si donchs no era per aquelles penes o calònies dels quals alcú |^{f. 3r} per sentència serà condempnat per lo procurador del regne o per son lochtinent o per lo justícia de la ciutat o de les viles del regne. Et no en altra manera. Et, ja sia ço que vós, senyor, [...]re açò ab carta vostra entenats haver provehit, la qual provisió sostendran, remogut, emperò, d’aquella la on diu en la fi ‘*possitis tamen omnia iura nobis adiudicata exhigere et etiam ea omnia que nobis principaliter pertinean vel debeant pertinere*’, les quals paraules són fort obscures. Et axí, remogudes aquelles, abasta a vós, senyor, e a nós la dita provisió.

XIII – Ítem, que·l fiscal o son lochtinent no pusca fer demanda o acusació o denunciació civil o criminal contra alcú, car seria contra fur de València posat en rúbrica ‘Quals poden acusar’, lo capítol qui comença ‘Nós no podem ni devem et cètera’, et lo fiscal sots color d’aquelles paraules contengudes en lo dit fur la on diu ‘Emperò, no sia entés en nostres propis negocis o feyts’ s’entramet de posar demanda, acusació o denunciació contra alguns ço que no pot ni deu fer per lo dit fur, car la intenció de les dites paraules és declarada per privilegi del senyor rey En Pere la on diu ‘Ne nós encara inquisicions fer no puscam si donchs sobre los officials nostres aquelles no haguéssem a fer’, emperò si altra declaració s·i convé a fer sia·y feyta per Cort e continuada al dit fur a tolre tot dupte.

XIII – Ítem, que·l fiscal o son lochtinent no pusca avocar o procurar alcun pleyt denant la cort de la ciutat e de les viles o de qualsevol altre jutge, si donchs no era seu propi, per ço car per favor del offici se segueix gran dampnatge a les gents e los affers del senyor rey no·n són tam (*sic*) bé procurats, ne pusca usar de offici de notaria, a esquivar tot perill, aquell, emperò, tinent l’offici de fiscalia, majorment, senyor, com en semblant |^{f. 3v} cas ab carta vostra ho hajats atorgat als prohòmens de Morella.

XV – Ítem, com sobre los accessos perpetrats per los delinqüents entrevenga que·l justícia en cert cas en fur contengut dóna aquells a caplevar sots certes penes pagadores al senyor rey que·ls tornaran vius o morts en poder del jutge, esdeven-se que·ls malfaytors se absentenaxí que no comparexen, et lo jutge leca les penes per les quals foren caplevats et la part dampnificada pert son deret per la qual cosa és molt necessari e consonant a rahó que les capleutes sien d’aquí a avant reebdes et feytes en aytal forma que la pena de la capleuta sia patida enaxí la meytat al senyor rey e la meytat a la part perjudicada, servada, emperò, la provisió per vós, senyor, feyta ab carta vostra /sobre les exsequions dels béns dels malfeytors/ en la qual és contengut que primerament la part dampnificada sia satisfeyta en son dret ans que vós, senyor,, bastan los béns del malfeytor o no.

XVI – Ítem, si alcú serà donat a caplevar per qualsevol jutge sobre alcun excés o maleffici e dins un ayn del dia de la capleuta contínuament comptador no sera request o demanat lo caplevat, que passat lo dit ayn lo caplevador o caplevadors no sien tenguts d’aquella capleuta, car dins un ayn la part agreujada bé porà mostrar son dret e aconseguir aquell. Et semblantment la cort si a offici d’aquella serà comanat.

XVII – Ítem, que·ls justícies o quarterners de la ciutat e de les viles ni alcun altre no pusquen demanar alcun quart a alcú après que V ayns feyt lo reeclam sien passats, car dins lo dit temps be·n porà ésser demanat lo quart. Et per açò seguir se·n a molt de |^{f. 4r} [bé], axí que no poran demanar lo quat dels béns d'alcú qui serà mort o absent o present. Et a tolre tot dupte lo justícia o quarterner sia tengut de fer carta o albarà [...]llat de la paga del quart.

XVIII – Ítem, que·l senyor rey revoch totes les cartes de guiatge en general o en especial atorgades a diverses persones, et sots frans penes imposades, salva la real magestat, oltra aquelles que en fur de València són establides. t ço que és pus greu pena de la ira e indignació del senyor rey en aquelles aposada, com per lo dit fur les penes són ja posades e limitades contra los delinqüents, majorment com tuyt siam e ésser dejam en egual protecció del senyor rey. Et que plàcia al senyor rey que d'auí avant no ·n vulla atorgar.

XIX – Ítem, que les declaracions per vós, senyor, feytes sobre la cullita del monedatge vullats que sien examinades, corregides e millorades ab consentiment dels dits prohòmens per tal que·l monedatge sia cullit e pagat segons lo privilegi e la antiga costum, car los cullitors del monedatge agreugen les gents contra tenor del privilegi lo qual és condicional enffre vós, senyor, e la ciutat e les viles del regne, les condicions del qual se deuen seguir.

XX – Ítem, com segon privilegi del senyor rey en Jacme de feel recordació la moneda del reals de València deja córrer públicament e estar e durar, axí en la ciutat de Mallorques e illes o regne d'aquella com en la ciutat e regne de València, lo qual privilegi jurà |^{f. 4v} lo dit senyor rey en Jacme per si e per los seus successors, et lo senyor inffant [la]donchs en Pere, lo qual après fo rey d'Aragó e lo senyor inffant en Jacme adonchs, lo qual fo après rey de Mallorques, fills e hereus qui foren del dit senyor rey en Jacme, los quals semblantment juraren observar lo dit privilegi de la moneda real de València. Et com lo dit rey de Mallorques, salvant la real magesta, haja feyt batre moneda nova en Mallorques e aquella fer córrer públicament en tot lo regne de Mallorcha contra forma e tenor del dit privilegi en gran dan e perjudici de la ciutat e del regne de València. Et vós, senyor, hajats senyoria e jurisdicció en lo regne de Mallorques, et siats successor del dit senyor rey en Jacme, emperaçò los dits prohòmens supliquen a la real magestat que vulla fer observar lo dit privilegi segons la sua continència e tenor. Et segons que justícia requer e vol.

XXI – Ítem, que·ls savis o avocats juren cascun ayn sobre·ls sants IIII evangelis de Déu que en los pleyts que avocaran no al·legaran contra lur bona consciència alcuna cosa ne faran covinença ab altres als quals ajudaran en pleyt que certa part de la cosa de la qual serà pleyt deja ésser dels savis o advocats, ne instruiran o infformaran maliciosament als litigants als quals avocaran sinó veritat de feyt, ni posaran prolixitats en los pleyts que avocaran contra la forma per fur ordenada, ne al·legaran en los pleyts drets, o leys, o decretals, sinó tant solament furs de València, et que iran a les corts o denant altres jutges per rahonar los pleyts qui avocaran, car axí u degen fer segons privilegi del senyor rey en Pere. Et qui contrafarà, pach la pena en los privilegis del senyor rey en Jacme e del senyor rey en Pere apposada per quantesque vegades contrafaran. Et que alcun savi o advocat no gos tenir alcun escrivà propri en son alberch per rahon que les escriptures sien lurs, et, pus a la cort iran, no·ls és necessari lur escrivà, e·n los feyts de

les apel·lacions altre scrivà e notari poran haver, et d'açò·s seguirà utilitat general, la qual deu davant anar a la singular o especial.

| f. 5r XXII – Ítem, que·ls savis o advocats e jutges no prenguen més de salari de avocar o jutjar los pleyts que en lo privilegi del senyor rey en Jacme, de feel recordació, és ordenat sots la pena en lo dit privilegi aposada, no contrastan la provisió per vós, senyor, feyta ab carta vostra sobre los salaris reebedors, la qual, salvant la real magestat, és contra lo dit privilegi, lo qual és conffermat, et la qual provisió és molt perjudicial a les persones litigants.

XXIII – Ítem, que nengun savi o advocat qui no sia vehí o habitador de la ciutat o de les viles del regne no sia jutge en alcun feyt de la ciutat ne de les viles del regne de València, per tal com són ignorants del fur de València, segon lo qual lo juhy se deu donar, e recorren als drets e a les leys, et per açò s'és enseguit e·s segueix grans fampnatges a les gents pledejants denant aquells. Et se'n porten los processos judicaris e·s perden, per què no és necessari de fer comissió a aquells, car en la ciutat e en les viles ha ja prou savis en dret als quals pot ésser comanat, e saben lo dit fur e jutjaran per aquell, et d'açò·s seguirà gran proffit, majorment com axí se us en los altres regnes del senyor rey, et par que el regne de València no deja ésser de menor condició.

XXIII – Ítem, com per les conffraries dels officis e dels mesters de la ciutat e de les viles se'n seguissen grans almoynes e obres de karitat, et per evidència de feyt pot maniffestament aparee que contrari alcú no·s ensegua per aquelles, emperaçò supliquen e clamen mercè a la real magestat que vulla que les dites conffraries sien tornades per tal que almoyna e obres de karitat se'n enseguesquen.

| f. 5v XXV – Ítem, que per les capellanies e aniversari, e lantees establides sobre béns de realench en la ciutat e en les viles del regne paguen e contribuesquen en tots los servis reals e vehinals com los establiments d'aquelles pagaren per aquells béns, los quals lexaren a les dites coses ab sa carga segons fur, et los religioses e clergues qui han comprat o feyt comprar béns del realench semblantment paguen per aquells béns. En altra manera, seria gran dampnatge del senyor rey e de la ciutat e de les viles del regne.

XXVI – Ítem, que alcú d'aquí a avant no puscha fer o lexar capellania, o aniversari, o lantea, o almoyna perpetual sobre béns del realench, mas los béns del realench que volrà lexar o assignar a les dites coses per sa ànima sien venuts dins un ayn après la mort d'aquell, segons lo fur antich, et lo preu d'aquells béns sia donat per ànima sua, et alcun marmessor o altra persona no gos comprar béns del realench a obs de capellania o d'aniversari, o de lntea, o a almoyna perpetuals. Et qui contrafarà pach del seu propri aytant com costarà aquella compra, et si pagar no u porà, que sia punit a arbitri de la cort e dels prohòmens, si no, per temps quasi tots los béns del realench pervendria a mà de clericia.

XXVII – Ítem, com segons privilegi del senyor rey en Pere los jueus havent edat de X ayns e més deuen portar per la ciutat e per le viles del regne capulla o capa redona per tal que sien coneguts a esquivar peccats que ne feessen ab christianes. Ara contra tenor del dit privilegi porten altres vestidures sots color de senyal d'una roda poca, la qual leugerament poden amagar. Et per açò és estat | f. 6r trobat que deceberen alguns christians, que plàcia al senyor rey que el dit privilegi sia servat, axí que la pena en aquell aposada sia levada per lo justícia de la ciutat o de les viles del regne, de la qual l'accusador haja la terça part per tal que mil sia servat. Et açò eu plaue al seyor rey a esquivar los dits perills e no deu voler que el senyal de la roda qui fo ordenat en les

Corts d'Aragó, per los juheus d'Aragó se servu en lo regne de València contra tenor del dit privilegi, lo qual és conferrat. Et lo regne de València no deu servir constitucions d'Aragó com sia regne per si e /haja/ furs e privilegis per si.

XXVIII – Ítem, que·ls juheus estrangers no gosen menjar ni jaure en ostal o casa de cristià, ço és saber, en la ciutat o en les viles del regne on haurà juheria, a esquivar que no puxen peccar ab christianes. Et qui contrafarà pach per pena LX sous per quantesque vegades contrafarà, la qual pena reeba lo justícia de la ciutat e de les viles, a obs del senyor rey, de la qual l'accusador haja la terça part per tal que mils se serve, et si la dita pena pagar no porà estia pres en la presó comuna LX dies. Et, a esquivar ignorància, cascun ayn lo justícia o faça preconizar públicament per la dita ciutat o vila.

XXIX – Ítem, car no sia honesta cosa ne rasonable que alcun cristià estia per missatge ab inffeel juheu o sarrahí, que sia provehit e ordenat que alcun cristià no·s gos metre o affermar altre cristià ab juheu o ab sarrahí. Et qui contrafarà pach per pena LX sous, et senblant pena pach lo juheu o sarrahí qui reebrà cristià per missatge, de la qual pena sien les dies parts del senyor rey, et la terça del acusador, per tal que mils sia servat e esquivat a perills e escàndels.

| f. 6v XXX – Ítem com en fur de València sia contengut que un sol testimoni valla tro en summa de C sous ab sacrament del demanador, et alcun meten en dupte que es entén en consa peccuniària e no en cosa de possessió valén la dita quantitat, et, sobre açò, prolixitat de pleyt entrevenga, per la qual s'ensegueix gran dampnatge, per ço, a esquivar dupte, pleyts e messions, és cosa necessària que al dit fur sia feyta addició o declaració que axí sia entès en cosa de possessió o altra, com en cosa peccuniària.

XXXI – Ítem, com vós, senyor, a suplicació de la ciutat e de les viles del regne, ab carta vostra, hajats manat al judeç, e alcaldes, e als III de Consell de Terol, que lexassen metre los bestiaris de la ciutat e de les viles del regne en los térmens de Terol a pèixer liurament e francha, sens montatge e esbatge alcú, que no són tenguts de pagar segons que fo acostumat, et si penyores alcunes per aquels feytes eren, que les restituïssen als senyors d'aquelles, en altra manera, que de la inobediència fortment los puniríeu, lo qual manament aquells no han servat, ne els hòmens de les aldees de Terol, ans s'esforcen d'agreuja los senyors de los bestiaris de la ciutat e de les viles contra franquea e bona costum, axí que prenen per erbatge certa quantitat de peccúnia, la qual apliquen a si. Emperaçò supliquen que·ls dits judeç, alcaldes e III de Consell, e los hòmens de les dites aldees, sien per vós, senyor, corregits de la dita inobediència, et resnomenys villats manar ab carta vostra al sobrejunter o al justícia d'Aragó que si los dits hòmens de Terol e de les aldees faran contra tenor de la carta vostra, que·ls destrenga fortment a servir aquella e fer-los restituir ço que pres n'auran e pagar les messions que en culpa d'aquells seran feytes per alcú de la ciutat o de les viles.

| f. 7r XXXII – Ítem, com lo guardià de les cabanes de Terol agreuja los hòmens de la ciutat e de les viles del regne en ço que com s'esdevé que·ls pastors d'Aragó ab lurs bestiaris fan alcun dampnatge en los laurats o en altres lochs vedats de la ciutat e de les viles, et lo senyor del laurat o del vedat qui haurà reebut lo dampnatge haurà penyorats o feyt penyorar lo pastor o pastors per lo dit dampnatge, lo dit guardià se'n fa conexedor per comissió o poder qui diu si haver de vós, senyor, lo qual guardià, havén favor als dits pastors per lo salari que ha d'aquells, dampniffica los senyors dels laurats e dels vedats no fahén satisfacer a aquells per los dampnatges segons fur e rahó, la qual comissió, si alcuna és, salvant la real magestat, és contra fur, com la cognició dels dits

dampnatges, segons fur, se pertany als justícies de la ciutat e de les viles del regne. Emperaçò supliquen a la real magestat que faça manament ab carta al dit guardià de les cabanes, present e qui per temps serà, que d'aquí a avant no se'n entrameta, mas que·ls justícies de la ciutat e de les viles del regne ne coneguen segons fur, et si lo justícia de la ciutat o vila del regne agreuja los pastors contra fur, que·s sia corregit per lo procurador del regne o per sos lochtinents, segons que serà fahedor, per tal que justícia se seguesca a les parts.

XXXIII – Ítem, com en los anys aprop passats sia estada gran mirva e carestia de blats en la ciutat e viles del regne de València e de present hi sia, et per esquivar major carestia de blats ha convengut assegurar moltes naviades de forment en lo qual són perduts C XX mil sous o pus oltra los dampnatges que la ciutat e viles n'an sostengut, et com lo dit regne haja assats de fer en provehir si eleix de blats (*sic*), et no requer que d'aquell blats fossen treyts, mas sostendran-ho en la forma deús escrita. emperaçò supliquen a la alta senyoria e benignitat que constitució e ordenació sia feyta en Cort general que ninguna persona de qualque condició o estament sia privada | ^{f. 7^v} o estranya no gos trer o fer trer nengun blat per mar o per terra del dit regne per portar o trametre aquell fora la terra e la senyoria del senyor rey, mas que de un regne a altre del senyor rey blat pusca ésser treyt e portat liurament e francha sens tota redempció de treyta. Et qui contrafarà perda tot lo blat per quantesque vegades contrafarà, del qual sia lo terç del senyor rey e lo terç de la ciutat o vila e lo terç del acusador, deduytes e relevades, emperò, les messions que se'n convendrien fer. Et plàcia al senyor rey jurar la dita ordenació e servir e fer observar ab acabament als seus officials. Et d'açò se seguirà molt de bé.

XXXIII – Ítem, com la cort de la ciutat o de les viles del regne, a instància de creadors, ha feyta venda d'alcuns béns seents d'aquell qui era obligats als dits creadors, et del preu d'aquells béns haurà feytes pagues als creador e reebud[es ferm]ances de tornador, esdevé·s enaprés que algun creador compareix davant la cort afferman si ésser primer en temps e millor en dret en lo preu dels dits béns venuts et requer que sien citats aquells qui lo dit preu han reebut, e, aquells citats, al·leguen malícies e s'esforcen de allongar-ho per pleyt, per la qual cosa se'n segueix gran dampnatges a les gents. Emperaçò supliquen que, en lo dit cas, pleyt alcú no sia soffet, mas lo justícia sumàriament veja e conega lo dret de cascú qual és primer en temps e millor en dret, et en continent que u faça seguir e complir.

XXXV – Ítem, com tot clergue tonsurat que no sia en sacres e clergue conjugat, segons fur, deja fer dret en poder de la cort del justícia de València o viles | ^{f. 8^r} del regne, los quals al·leguen si no ésser tenguts de fer dret ni de assegurar alcú qui de aquells se clam e·s tema en poder de la dita cort, sinó en poder del jutge ecclesiàstich, la qual cosa és perjudicial e contra lo dit fur. Emperaçò supliquen que·l dit fur sia observat, et si dels tonsurats e conjugats contrastaran fer dret o assegurament en poder de la dita cort, que la cort seglar no faça dret a aquells de algun clam o assegurament que demanaran contra algun lech.

XXXVI – Ítem, si persona generosa o altra d'aquelles que segons fur se poden desaffiar desaffiarà un a altre, e·l desaffiat no haurà fermança que do de [...] dret, jurant que no la pot haver, que·l desafiador no li puxa fer dan alcú en persona o en béns, lo desaffiat, emperò, prometén que estarà a dret e farà dret denant la cort del loch d'on serà vehí e y

obligarà sos béns a fer dret. Et si·l desaffiador contrafarà sia haüt per aquell que en fur és contengut.

XXXVII – Ítem, com ja certa forma sia ordenada en la cort del justiciat de la ciutat e de les viles del regne en qual manera les escriptures sien pagades, e los escrivans de les dites corts reeben de les escriptures molt més que en la dita ordenació és contengut, e antigament servada, la qual cosa és en gran dampnatge de les gents. Emperaçò, suplican, requeren que la dita ordenació sia servada segons la sua continència e tenor, et d'açò·s seguirà bé a les gents. Et qui contrafarà sia privat del officí.

XXXVIII – Ítem, com los notaris de la ciutat e de les viles del regne demanen e reeben més de salari de les escriptures dels contractes que en fur de València és contengut, la qual cosa | ^{f. 8v} és en dan de les gents, emperò, com sia cosa consonant a rahó que casquí sia satisfeyt rahanablament de son treball segons lo contracte, emperaçò supliquen que addició sia feyta al dit fur covinent e atemprada en lo salari reeber per los dits notaris dels contractes qui daquèn se faran e·s són feyts tro ací, et semblantment en les escriptures dels pleyts, no contrastan la provisió feyta per lo senyor rey, la qual, salva la real magestat, és dampnosa a les gents litigants, er serà esquivat a contrasts e se'n seguirà molt de bé. Et qui contrafarà perda lo salari, axí que do la carta o escriptures franchament.

XXXIX – Ítem, com N'Andreu e En Jacme Parençós, drapers e ciutadans de València, trametesen en Castella XII bales de draps de natura de França, ço és saber, per negocielar e guanyar, et aquells draps foren tolts a un hom qui per los dits N'Andreu e En Jacme los portava en Castella, lo qual preniment e tolta fon feyt contra la pau e el gran deute qui vós, senyor, havets ab lo rey de Castella, e contra tota bona rahó, et los dits draps vengren a mà de la reyna de Castella e del inffant Don Pedro, et aquells entre si departiren. Et vós, senyor, a suplicació dels dits Andreu e Jacme havets trameses vostres cartes a la dita reyna, al dit inffant e encara a Don Johan Manuel que redessen o feesen redre e delliurar los dits draps a just preu per aquells als dits Andreu e Jacme. En altra manera que vós, senyor, no poríeu defallir de fer compliment de justícia als sobre dits Andreu e Jacme, les quals coses los dits reyna e inffant no han feytas, ans salvant la excel·lència e honor d'aquells, iniustícia e fadiga de dret en aquells és estada trobada, senyor complanyents el gran dampnatge d'aquells e per conservació de furs, suplicam a la vostra real magestat que us plàcia e vullats a aquells observar lo fur posat en rúbrica de penyores lo C 'can alcun estrayn et ceter', et lo fur posat en rúbrica de malfaytors lo C segon, per ço que els dits N'Andreu e En Jacme pusquen cobrar ço del lur, segons que justícia requer o si a vós, senyor, serà ben vist fos donat aytal atemprament al dit feyt que certa cosa per liura fos imposada a [...]en hòmens de Castella qui ab robes o mercaderies venrien en València o en les viles del regne | ^{f. 9r} axí que d'allò pr[...] feyta satisfacció als dits Andreu e Jacme. En altra manera, salvant la alta senyoria, seria contra los dits furs, lo quals deuen ésser servats segons lur continència e tenor.

DOCUMENT 14

1315, març, 19. València

Respostes de Jaume II als capítols presentats pels síndics de les universitats reials valencianes per tal d'organitzar una esquadra per a defensar el regne d'atacs musulmans mitjançant la col·lecta d'almoïnes i l'establiment d'imposicions indirectes sobre el pa, les carns i el trànsit marítim mercantil, que durarien un màxim d'un any des de Pasqua de 1315.

A: AMV, Privilegis de Jaume II, núm. 15

B: ACA, Cancelleria, reg. 211, f. 270v-271r¹¹

Editat per: J. HINOJOSA MONTALVO, *Privilegis, órdenes, donaciones de Pedro III, Alfonso II, Jaime II*, València, 2009, doc. 26 (a partir d'A).

Nos Iacobus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice, ac comes Barchinone, attendentes vos, iuratos et probos homines civitatis Valencie una cum sindicis et procuratoribus villarum regni Valencie, vicelicet, Xative, Morelle, Muriveteris, Algezire, Sogorbis, Castilionis Burriane et Gandie, pro vobis et universitatibus civitatis et villarum predictarum movisse et ordinasse aliquos certos tractatus et ordinationes ad honorem Dei et beatissimus virginis Marie, matris eius, et ad servicium nostrum et commodum ac defensionem dicte civitatis et regni et habitatorum eiusdem super armata facienda in dicta civitate pro resistendo marinis incursionibus sarracenorum inimicorum fidei orthodoche nitentium malum et dampnum inferre gentibus nostris et aliis navigantibus per maria dicti regni et aliorum locorum dominacioni nostre subiectorum, et pro inferendo etiam malum et dampnum sarracenis ipsis. Et super modo et forma quibus fieri debeat dicta armata que quidem tractatus et ordinationes fuerunt nobis in scripti exhibiti et hostensi per capitula per fideles nostros Guillelmum de Ulmo et Thomasium Fabre, cives Valencie, et per Ferrarium de Cloquerio, vicinum Xative, Paschasium Eximini, vicinum Algezire, et Nicholaum Luppi de Otheyça, vicinum Muriveteris, nuncios ad nos missos pro parte civitatis et villarum predictarum, qui nobis humiliter supplicarunt, tam pro se quam nomine universitatum civitatum et villarum ipsarum et aliorum locorum nostrorum regni iamdicti, quod super ipsis nostram deberemus prestare auctoritatem pariter et assensum.

Idcirco, visis, lectis, auditis et examinatis in consilio nostro dictis capitulis responsionibus quod per nos eis factis, ut in fine cuiuslibet capitulorum ipsorum contineat, vestrum bonum propositum circa ea habitum velut iustum et rationabile ac domino Deo et beate Marie, matri eius, gratum et placidum reputantes predicta capitula et eorum singula iuxta responsiones per nos factas et subsequas eisdem, cum presenti carta nostra concedimus et volumus teneri ac etiam observari, et eis nostram

---

¹¹ Transcrivim a partir d'A, completant les parts actualment il·legibles a partir de B. D'altra banda, cal indicar que l'edició de José Hinojosa negligí la transcripció dels dos capítols sobre la carn de cabró i la de porc.

auctoritatem prestamus pariter et assensum, quorum capitulorum et responsionum nostrarum eis subsequatarum tenores sequuntur:

Primerament, que cascuna flaquera de la ciutat e de les viles del dit regne que molrà ho faça molre I sach de forment en lo qual haja VIII faneques o XVI roves, que pach XII diners, enaxí que la dita flaquera puscha levar de cascuna dinada de pa que exirà del dit sach miga onça, e açò sia entés a la dita rahó segons més o menys de les dites VIII faneques e XII diners.

Placet domino regi.

Ítem, que·ls carnicers de la dita ciutat e del dit regne, axí christians com juheus et sarrahins, sien tenguts de donar per cascun moltó que mataran et tallaran VI^{en} diners, enaxí que·l carnicer tolga als compradors de la carn, ço és per cascuna libra carnicera III onçes e no més. Et a la dita rahó tolguen de la dita libra d'aquí ensús.

Placet domino regis de locis suis.

Ítem, que per cascun cabró que mataran et tallaran paguen VI^{en} diners, e sia tolt de la libra carnicera segons que el dit moltó és ordenat.

Placet domino regi.

Ítem, que·ls carnicers qui tallaran porch mascle fresch paguen per cascun porch XII diners, e leven de la dita libra carnicera segons que del dit moltó és ordenat.

Placet domino regi.

Ítem, que per cascuna porcha sanada que tallaran frescha paguen X diners, et leven de la dita libra carnicera tres onçes damunt dites.

Placet domino regi.

Ítem, que per cascuna cabra e ovella que mataran e tallaran paguen III^{en} diner et leven semblantment les dites III onçes.

Placet domino regi.

Ítem, que per cascun bou o vacca que mataran e tallaran donen II sous, e sie relevat de la dita libra carnicera segons que desús és ordenat. Emperò, en açò no sia entés carn rafalina.

Placet domino regi.

Ítem, que per cascun vedell o vedella que mataran e tallaran donen XII diners.

Placet domino regi.

Ítem, que en cascun loch del dit regne sien elets certs prohòmens qui acapten ab bacins per les esgleyes per obs del dit deffeniment del dit regne. Et açò que acaptaran meten en una caixa. E enaprés liuren la peccúnia que sia acaptada a aquells qui hi sian deputats a reebre la dita peccúnia.

Placet domino regi.

Ítem, que en cascun loch del dit regne sia ordenat que·ls confessors o rectors e encara los escrivans públichs amonesten et induguen als testadors o testadrius que lexen en lurs testaments per almoyna al dit defeniment.

Placet domino regi.

Ítem, que nau de III cubertes pach per cascun viatge que venga sorgir en la plaga de València o en qualsevol plaja o port del dit regne X sous.

Placet domino regi.

Ítem, nau de II cubertes pach VIII sous.

Placet domino regi.

Ítem, galea de mercaderia, VI sous.

Placet domino regi.

Ítem, lenys d'una cuberta de M quintars a ensús, IIII sous.

Placet domino regi.

Ítem, leny o barcha de D quintars fins en mil, III sous.

Placet domino regi.

Ítem, leny o barcha de CCC quintars fins en D, II sous.

Placet domino regi.

Ítem, leny o barcha de C quintars fins en CCC, XII diners.

Placet domino regi.

Ítem, que tota altra barcha de C quintars a enjús pach per cascun viatge VI diners.

Placet domino regi.

Los quals ordenaments damunt dits duren, ço és a saber, de la festa de la Pascha de la Resurrecció del Nostre Senyor primera vinent en I any, e, complit lo dit any, que en la festa de Pascha adonchs subsegüent los carnicers ne les flaqueres sens requisició d'alcú o d'alcuns no sien tenguts d'usar de les damunt dites ordenacions, ans adonchs donen lo pes del pa e de les carns, axí com abans de les damunt dites ordenacions havien acostumat de fer. E semblantment sie entés als hòmens senyors de naus e de qualssevol altres vexells.

Placet domino regi.

Item sequitur capitula facta et ordinata super forma et modo quibus fieri debeat armata predicta:

Primerament, que I ciudadà o hom de vila sia elet e posat per capità de la armada faedora per la dita ciutat e per lo dit regne, lo qual capità sia elet e posat ab consell dels prohòmens de la dita ciutat e dels dits síndichs de les dites viles, e no en altra manera. E aquell capità puscha fer justícia corporal dels hòmens de la armada qui delinquiran o fugiran, e açò de special gràcia e atorgament del senyor rey. Placet domino regi, ita quod dictus capitaneus utatur iurisdiccione in dicta armata postquam se recollegerint et durante dicta armata et per quindecim dies tamen postquam de dicta armata redierint.

Ítem, que per cascun loch del dit regne, ço és dels lochs dels quals síndichs a la dita ciutat han trameses per tractar los ordenaments de la dita armada sia elet I prohom e

aquells tots ensemps ab lo dit capità vagen en la dita armada e sien faedors, consellers e ordenadós ab aquèn ensemps en tots los feits e en la aministració de la dita armada, enaxí que-l dit capità no puxa fer ni enantar alcuna cosa en la aministració de la dita armada ne donar ne departir alcuna cosa sens consell e esprés assentiment dels dits consellers a les dites coses deputats per les dites viles o síndichs d'aquelles, enaxí que-ls dits consellers sien satisfets de lurs treballs, ço és a saber, de les coses de la dita armada a conexença d'aquell qui tendrà la taula de la dita armada.

Placet domino regi.

Ítem, que l'almirall del senyor rey no-s puscha entremetra en res de la dita armada ne constreixan alcun privilegi o indulgència que-l dit almirayll haja del senyor rey o de sos predecessors.

Placet domino regi.

Ítem, que en la dita armada sien elets còmits de les viles del regne damunt dites, ço és a saber, de la meytat de la dita armada.

Placet domino regi.

Ítem, que II prohòmens de la ciutat e II prohòmens de les viles del regne, ço és a saber, la I de Xúquer a enlà e l'altre de Xúquer a ençà, sien en l'acordar dels hòmens de la dita armada, enaxí que-ls dits IIII prohòmens tinguen la taula de la armada e aministren e façen totes les messions e les pagues que-ls convendràn fer per rahó de la dita armada.

Placet domino regi.

Ítem, que als dits IIII prohòmens sien aportades e deliurades totes les col·lectes que per rahó de la dita armada se faran en la dita ciutat e en lo damunt dit regne. E que aquells sien tenguts de retre compte e rahó de totes les reebudes, dates, messions e despeses que faran per obs de la dita armada, lo qual compte los dits IIII prohòmens sien tenguts de retre als prohòmens de la dita ciutat e a les universitats de les damunt dites viles del dit regne o als dits síndichs d'aquelles, totes e quantesque vegades ne seran requests.

Placet domino regi.

Ítem, si galees o lenys nous se convendràn a fer per obs de la dita armada faedora que-ls dits IIII prohòmens les façen fer.

Placet domino regi.

Ítem, que en la ciutat e en cascun loch del regne per cascuna universitat sien elets II prohòmens qui cullen cascuns en lur loch tots los drets de la dita armada, e tot ço que aquells culliran donen e deliuren als damunt dits IIII prohòmens qui tendran la dita taula de la armada en la dita ciutat. Et açò façen ab pública scriptura et a messió covinent de la dita armada, ço és a saber, de III en III menses.

Placet domino regi.

Ítem, que de la col·lecta de pecúnia de la dita armada per utilitat del dit regne los prohòmens de Xativa tan solament pusquen dins lo dit any pendre, ço és a saber, de la lur col·lecta alcuna quantitat de pecúnia e aquella convertir, ço és a saber, en messions d'escoltes fora lur terme e no en àls, de les quals messions sien tenguts de retre compte als prohòmens de la dita ciutat e de les dites viles e als síndichs d'aquelles.

Placet domino regi.

Ítem, que quant la dita armada sia tornada, que·ls síndichs de cascun loch del regne damunt dits ensemps ab los prohòmens de la dita ciutat hajen compte e rahó de la dita armada, e que aquells demanen e reeben part de la armada damunt dita, ço és a saber, del guany, dret e creximent d'aquella segons que cascuna universitat hi haurà mès per sou e per liura. E encara que sien als encants que·s convendran a fer per rahó de la dita armada e sien feedors, ensemps ab lo dit capità, los dits prohòmens de la dita ciutat a açò deputats, ensemps ab los dits consellers de les dites viles.

Placet domino regi.

Ita cum quod dictum lucrum et quod remanebit de dicti armata conservetur ad servicium et conservacionem dicte armate per qualibet universitatem locorum predictorum et in alios usus non expendatur.

Et sic per presentem cartam nostram mandamus procuratori, baiulo generali necnon iusticiis, baiulis et universis aliis officialibus nostris predictae civitatis et regni Valencie et eorum loca tenentibus quod predicta omnia et singula prout superius declarata et expressata sunt firma habeant teneant et observent, et ab omnibus tenere faciant ac inviolabiliter observari per unum annum predictum a dicto instanti festo Pasche Resurreccionis Domini in antea computandum, et non contraveniant nec aliquem contravenire permitant aliquo iure, foro causa vel racione.

In quorum omium testimonium presentem cartam nostram vobis fieri nostroque sigillo appendicio iussimus comuniri.

Datum Ilerde, quartodecimo kalendas aprilis, anno Domini millesimo trecentesimo quartodecimo.

DOCUMENT 15

1315, abril, 14-19. València

Carta protestació dels rics homes, cavallers i infançons del regne de València, encapçalats per Jaume de Xèrica, contra l'establiment d'unes imposicions sobre el pa i la carn ordenades per les universitats reials per tal de finançar una esquadra contra els musulmans. S'hi inclouen també les respostes de les universitats reials per tal de justificar el cobrament general de les cises dins dels termes municipals.

ACA, Cancelleria, Processos en Quart, 1315 C

Anno Domini M^o CCC^o XV°, die XVIII° kalendas madii.

En presència del notari e dels testimonis dejús escrits, los nobles don Jayme, senyor de Xíricha, e don Gonçalbo Eximénez, senyor de Arenós, e en Guillem Ramon de Muncada, e n'Exemén Pérez de Arenós, senyor de Andilla, e los honrats en Gil Martínez d'Entença, e en Guilabert Çanoguera, e en Pero Eximénez de Burriol e molts d'altres rics hòmens, cavallers e infançons del regne de València, ajustats en les cases dels frares menors de la dita ciutat, ço és, en la casa del capítol d'aquelles cases, e presents en Berthomeu Mathoses, justícia de Val[ència], en Guillem Celolm, en Jacme Bonmacip, e en Pere de Bonescombes, e en Pere Çavila, jurats de la dita ciutat, e en Guillem Escrivà, en Ramon de Poblet, en Guillem de Manresa e d'altres ciutadans de la ciutat sobredita, lo dit | ^{f. 1v} noble don Jayme, senyor de Xíricha, per ell e per tot los altres rics hòmens, cavallers e infançons del dit regne, presents e absents, monstrà als dits justícia, e jurats, e prohòmens de la dita ciutat que a audiència del dit noble e dels altres nobles, cavallers e infançons era estat pervengut que ells avien feyt ordenament per lo qual mirvaren del pes del pa e de la carn, e d'açò que feyen entenien fer [...]u¹².

Et que avien açò fet sens volentat e requesta dels dits nobles, cavallers e infançons en gran menyspreu d'ells, e dany e perjudici d'ells e de lurs hòmens, com açò no poguessen ells fer, per ço com en lo dit ordonament se contenia pecat, car paguaven en aquell ordenament aquells qui no esperaven aver profit d'aquell. Et allí on no s'i contengués pecat, encara no·s podia fer | ^{f. 2r} sens requesta, volentat e consentiment dels dits nobles, cavallers e infançons per ço com lo dit feyt tochava axí a ells e a lurs hòmens, e aguesen a pagar per lo dit ordonament, si valor agués, axí com los altres del regne e més, per què requerí lo dit noble per si e per tot los altres sobredits als dits justícia e jurats e prohòmens, axí com a aquells a qui és comanada la aministració de la dita ciutat, que ells revochasen de feyt lo dit ordenament. Et, aquell revochat, los dits nobles, cavallers e infançons eren aparellats de és[er] ab ells ensemps e ab los altres de la çitutat e del regne en tot ordenament legut e just que més proffit e deffeniment pogués ésser del regne, e major servi de Déu e del senyor rey, e que en açò entenien metre persones, e aver, e vasalls, de feyt e sens alcun allongament.

---

¹² Trencat. Tal vegada: «entenien fer [com]ú».

Et com los dits justícia e jurats |^{f. 2v} resposeren que aurién lur acort ab los prohòmens de les viles del regne qui avien estat en aquest ordenament e que·ls farien resposta. Et a açò lo dit noble, en nom de si e dels altres damunt dits, fos respost que, jasia que ells entenesen que·s dehia per allongament e per ço com ells no podien tant aturar en València, que encara a satisfèr lur volentat esperarien la dita resposta si entretant volien sobresehir de no usar del dit ordenament e sisa. Los dits justícia e jurats resposeren que no y podien àls fer sinó ço que dit a[v]ien.

Les quals coses feytes, [enc]ontinent lo dit noble per si e per los altres sobredits contradix al dit ordenament e sisa, axí com aquell qui era feyt en gran perjudici dels barons, cavallers e infançons del regne, e contenia en si pecat segons que desús és dit, et protestà que salvu ro|^{f. 3r} mangués lur dret a ell e als damunt dits en totes coses e per totes contra lo dit ordenament e sisa et contra los ordenadors d'aquella. Encara requerí lo dit noble per si e per los altres sobredits [que] per mi, notari dejús escrit, de totes les dites coses e sengles li fos feyta carta pública a perdurable memòria e a conservació del dret seu e dels altres sobredits, e de tota la infançonia del regne de València.

Et, en continent , los dits justícia e jurats digueren que, salva la honor del dit noble e dels altres protestans, los dits justícia e jurats no [e]ntenien aver d[...s] les sobredites paraules contengudes en la dita requisició e protestació en manera de resposta faedora a la sobredita protestació, com la dita resposta ells no puguen ne degen fer covinentment sens consell de la ciutat e dels prohòmens de les viles del regne qui a les |^{f. 3v} dites coses foren a ordenar. Enperò demanaren còpia e translat de totes les dites coses, e enaprés que y aurién lur acort, e que y farien resposta, et requeriren lo dit notari que a la resposta a fer los degué assignar dia convinent e loch. Encara requeriren los sobredits noble e altres protestans que al dia assignat a ells a fer la dita resposta fossen en aquell loch on los serà assignat a hovir la dita resposta, en altra manera protestaren que en absència lur farien la dita resposta e la farien me[t]re per lo dit notari en forma pública. Et les dites coses requeriren que fossen registrades après la dita requisició e protestació.

Et lo dit noble don Jayme, per si e en nom que desús, dix que si los damunt dits justícia e jurats volien fer la dita lur resposta per huy e per demà tot I |^{f. 4r} dia, que li plahia que la dita lur resposta fos mesa en una ca[r]ta ab la present requisició e protestació. En altra manera que no li devia ésse re[...]dada la carta de la sua requisició e protestació, que no·s metès en públichia forma e que no fos liurada a ell, et ells quant tendran per bé que y façen resposta e que·n manera fer altra carta pública. Et los dits justícia e jurats digueren que, salva honor del dit noble e dels altres protestans, la prote[sta]ció e la resposta faedora a aquella per aquells a qui la dita protestació és feyta, deu ésser ensemps en una carta pública e d'aquella resposta no deu ésser feyta altra carta apartada si donchs los sobre dits a qui és feyta la protestació no volien respondre. Digueren encara que no és ne deu ésser en volentat del dit noble e altres protestans d'assignar dia a respondre, |^{f. 4v} majorment tant breu. Et requeriren l'offici del dit notari que·ls assignàs dia convinent e loch a respondre, e que en aquel dia e loch no romandrà per ells de fer resposta. Et lo dit notari dix que ell v[o]ll[ia] aver acort e deliberació sobre les dites coses a ell ð e a son offici requestes, et que aver aquell què farà en les dites coses e sobre aquelles ço que ell hi porà per fur e rahó e ço que daquèn serà faedor. Et, enaprés, [d]e volentat /e avinença/ de les parts e per aquelles fou assignat dia a la dita resposta faedora a divendres primer vinent per tot dia et loch, ço és, en les dites cases dels frares menors de València e en la dita casa de capítol.

| f. 5r *XIII^a kalendas madii, die veneris*

Al demonstrament, requisició e protestació feytes per lo noble don Jayme, senyor de Xíricha, per si e, segons que afer[m]a, per tots los altres cavallers e infançons del dit regne de València, presents e absents, responen los sobredits en Berthomeu Mathoses, justícia de València, en Guillem Celolm, en Jacme Bonmacip, en Pere de Bonescombes, e en Pere Çavila, jurats de la dita ciutat, per si e de consell dels prohòmens de la ciutat, e dien que ells, ensemps ab los prohòmens de la ciutat /e de la universsitat/ de la ciutat, et encara ab los çíndichs e procuradors de les universsitats de les villes del regne, ço és a saber, de Xàtiva, de Morella, de Murvedre, de Algezira, de Segorb, de Castelló de Burriana, de Gandia, per ells e per totes les universsitats de la dita ciutat e de les dites viles, a honor de Déu e de la benahuyrada nostra dona Santa Maria, mare d'aquell, e a servi del senyor rey, e a profit e deffensió de la dita ciutat e del regne e dels habitants d'aquell metex regne, sobre armada faedora en la dita ciutat per obviar que·ls enemichs sarrahins | f. 5v per mar no poguesen ne pusquen donar dan a les gentes del /dit/ senyor rey o als altres navegants per les mars del dit regne, e [enc]ara per donar mal e dan al dits sarrahins, an ordenat, ab licència, auctoritat e esprés consentiment del dit senyor rey, que miga onça sia mirvada de la dinerada del pa de forment e de la carn sien mirvades III onces de la libra carnicera. An encara ordenat que·ls vexells de la mar paguen certa quantitat, e encara acaptés e lexes, per fer la dita armada a deffensió del dit regne e a impugnació dels enemichs de la fe, los quals ordenaments són justs e rahanables, e a Déu e al senyor rey plasents e acceptables, e d[eur]a[n] durar tant solament de la festa de la Resurrecció de Nostre Senyor pruisment passada a un any. Et ço que per rahó dels dits ordenaments serà cullit e aplegat no deu ésser més ne convertit en fer comú, ne en altre proffit comú ne d'alcuns privats, mas tant solament se deu convertir en profit de la dita armada e creximent d'aquella e de la cosa pública. Ne pot ésser dit ab veritat, salva la pau del contrari, dient que·l dit orde | f. 6r nament ho ordenaments contenguen en si pecat, com sien j[u]s[t]s e rahanables, segons que dit és, e piadoses, e feyts haüt esguart tant solament envés Déu e al proffit comú. Ne és semblant de veritat ho presumpció que·l senyor rey, lo qual és *christianissimus* e un dels catòlichs prínceps del món ne la sua cort, la qual és cort de justícia, e que ab gran maturitat e deliberació examinaren, aprovaren, loaren e confirmaren los dits ordenaments, feessen o consentissen alguna cosa que fos peccat, com tot ho aja e puxa aver profit d'aquells si bé e diligentment són guardats.

Dien encara los dits justícia e jurats que ells, majorment de volentat e esprés consentiment del dit senyor rey, [...]geren fer los dits ordenaments sens requesta, volentat e [con]sentiment del dit noble e dels altres nobles, cavallers e [in]fançons del regne, axí per dret com per privilegis atorgats a la ciutat e al regne, majorment com lo dit noble ne la major partida dels altres nobles, cavallers e infançons no sien ne vullen ésser ab les dites universsitats en [u]n fur, ço és, en fur de València, sots lo qual totes les dites universsitats e regne és poblat. Emperò, no han ne entenen aver feit alguna cosa en menyspreu d'ells, ne en dan o perjudi | f. 6v ci d'aquells, per què, com los dits ordenaments sien justs e rahanables, fe[its] a honor de Déu e honor e servi del senyor rey, e a profit de tot lo regne e de les altres gens de la senyoria del dit senyor rey, dien los dits justícia e jurats, per si e per totes les dites universsitats, que no deuen ésser rev[oc]ats, ans deuen ésser per ells e per totes les dites universsitats deffeses, m[a]ntenguts e observats.

Quant a açò que·l dit noble diu, d[ién] si els altres nobles, cavallers e infançons ésser aparellats de ésser ab ells ensemps e ab los altres de la ciutat e del regne en tot ordenament legut e just, que més profit e defeniment p[...].ués ésser del regne e major servi de Déu e del senyor rey, responen los sobredits justícia e jurats que, com los dits ordenaments sien ja començ[a]ts a metre en hobra e en exsecució, e lo present negoci requira gran celeritat e deja ésser feyt iuaçosament per lo temps, lo qual és molt breu, e per los enemichs de la fe e del senyor rey d'Aragó, los quals an donat e tot dia no cessen de donar dan a les gens del dit regne de València e encara a tota la terra, per ço /dien/ que no entenen tractar ne fer altre ordenament quant a ara, mas de espeegar aytant com puxen e de menar |^{f. 7r} a acabament ço que per ells és estat ordenat. E, [co]ntradién espressament a la protestació per lo dit noble feyta e a totes les altres coses per ell dites, mostrades, requestes e demanades e proposades, en quant són proposades contra les dites universitats com lo dit noble e els altres nobles, segons que·s diu, s'esforçen [in]degudament, salva la lur honor, d'enbargar e torbar lo dits ordenaments axí justs, profitoses et contenens en si pública e contr[...].a utilitat, los dits justícia e jurats, en los noms que de[s]ús, protesten que, si per la dita rahó venia o venir s'esdevindrà algun dan o interesse al dit senyor rey, o a les dites universitats, o a algunes singulars persones d'aquelles o a lurs béns, que tot allò quantque fos pu[s]cha ésser demanat per aquell o aquells a qui·s pertanga, al dit noble e [to]ts los altres al dit noble adherens, e a cascun d'ells en son loch e en son temps. Et requeriren al damunt dit notari que la present resposta, e les coses per ells requestes e protestades, los sien meses en forma pública ensemps ab la dita requisició e protestació en testimoni de veritat, e a conservació de lur dret, e de tots aquells a qui·s pertany o pertànyer porà d'aquí a avant, et que·ls en sia feita carta pública partida per ABC a memòria perdurable.

|^{f. 7v} Et, enaprés, lo dit noble don Jayme, senyor de Xèrica, dix que, com ell volgués respondre a les coses proposades per los dits justícia e jurats, e encar[a] dir algunes altres paraules, les quals no serien a torbament de la dita armada, ans serien a creximent d'aquella e a honor de nostre senyor Déus, e del senyor rey, e a profit e bé de la ciutat e del regne, et los dits justícia e jurats no les volguessen oh[ir,] ans se'n anassen, per ço, requerí lo dit notari que de les dites coses feés carta pública.

Et, enaprés, en aquell dia matex, los dits justícia e jurats, constituïts en les cases de la confraria de Sent Jacme en València, appellaren mi, dit notari, e en absència del dit noble e en presència de mi, notari, e dels testimonis dejús escrits posaren ço que·s seguex. Et los dits justícia e jurats, dién que ells en continent , feita la sobre[di]ta resposta, se partiren del dit loc dels frares menors e de la presència del [dit] noble e dels altres nobles, /cavallers/ e infançons, qui molts eren aquí ajustats, e han çessat de ohir altra resposta o altres respostes per los dits protestans faedora als dits justícia e jurats personalment, per ço com ells dupten que si personalment eren tots ajustats a fer e a hoir la dita resposta, que·s porien créxer enfre ells noves e contesa, e odis e mala voluntat. Et, per ço, los dits justícia e |^{f. 8r} jurats, volén·o esquivar, mas dién que si el dit noble per si ni per los altres vol[gu]és dir a les coses per ells proposades e protestades, que ells són aparellats de hoir aquelles benignament e encara fer·hi tot ço que sia de dret e de rahó faedor, tota via guardan e observan les regalies e honor del senyor rey e lur feultat, requeriren lo notari dejús escrit que les dites coses deja al dit noble mostrar e denant testimonis legir e publi[car,] e encara si lo dit noble ne volrrà transllat que lo·n deja dar, e si ells àls volrran dir e posar que u faça a saber als dits justícia e [ju]rats, e que·ls ne

do còpia e transllat. Requeriren encara lo dit notari que les dites coses meta e pos ensemps ab les dites requisicions, protestacions e respostes en carta pública.

Et en aquell matex dia, com lo dit notari a[nà]s a la Çaydia, on lo dit noble don Jayme posava, e, per ço com lo dit noble era ja cavalcat e se n'anava, no pogués a ell denant testimonis legir les coses dessús proixmament posades per los dits justícia e jurats, e retornàs lo dit notari als dits justícia e jurats. A requisició d'aquells, aquell notari anà personalment al dit noble per la rahó sobredita dissapte *XIII° kalendas madii anno quo supra*, lo dit notari constituït | ^{f. 8^v} personalment en lo loch de Altura, del dit noble don Jayme, e-n presència d'aquell noble, e presents los testimonis dejús escrits, legí e publi[c]h[à] les coses dessús posades per los dits justícia e jurats absen[t] lo dit noble don Jayme, si donchs /e ara present/ les quals coses feytes lo dit noble don Jayme, senyor de Xèrica, respós e dix que no y volia àls dir, sinó que perseverava en totes les [altr]es per ell dessús dites e posades.

| ^{f. 9^r} *XIII° kalendas madii, die veneris.*

En presència de mi, notari, e dels testimonis dejús escrits, los honrrats en Berthomeu Mathoses, justícia de València, en Guillem Celom, en Jacme Bonmacip, e en Pere de Bonescombes, e en Pere Çavila, jurats de la dita ciutat, constituïts davant la presència del noble don Jayme, /senyor/ de Xèrica, d[iguer]en e proposaren que a audiència d'ells és pervengut que-l dit noble ha f[e]ytes plegues o justalles de richs hòmens o nobles, cavall[er]s e infançons del regne de València en la dita ciutat, e, encara, que [h]a feits appellar e fer venir a si als cuns hòmens de la dita ciutat appellats caps de mestres, e, encara, alguns hòmens populars, per lo qual appellament se porien torbar los ordenaments feits e ordenats per les universitats de la dita ciutat e de les viles del regne de València, e algun dan a la ciutat de València e al regne d'aquella ensequir, e loats, aprovats e confirmats per lo senyor rey e de consell de son Consell, les quals coses, salva la honor del dit noble, fer no deu de dret ne de rahó, per ço, los dits justícia e jurats requeriren lo dit noble que ell cessàs e cessar degués de les dites coses. En altra manera protesten e protestan dien que si per la dita rahó algun dan o interesse s'esdevenia al senyor rey e a les dites universitats, | ^{f. 9^v} o als cunes d'aquelles, o a als cunes singulars persones d'aquelles, que tot allò quantque sia puxa ésser demanat al dit noble e a sos béns, e a qualssevol altres qui ab ell consenten en les dites coses. Et les dites coses requeriren lo notari dejús escrit ésser meses en forma pública a [co]nservació del dret d'aquells a qui-s pertany, o pertànyer se pot o deu, a perdurable memòria e en testimoni de veritat.

DOCUMENT 16

1315, maig, 4-10. Albocàsser

Carta del justícia, jurats i prohoms d'Albocàsser als de Les Coves adjuntant la protestació feta pels missatgers de Peníscola, Xivert, Les Coves, Ares, Culla i altres llocs que havien estat del Temple, a Bernat de Cruïlles, portantveus del procurador del regne de València, per una carta que els havia fet arribar incloent-los en les ordinacions fetes per la ciutat de València per tal de finançar, juntament amb la resta del reialenc, una esquadra contra els musulmans.

ACA, Cancelleria, Processos en Quart, 1315D, f. 1r-3v

Al justícia, jurats e prohòmens de Les Coves.

Als honrats e molt amats el justícia, jurats e prohòmens de Les Coves, el justícia, jurats e prohòmens de Albocàcer, salut e bona amor:

Fem-vos saber que·ls misagers que trametem al procurador del regne de València tengren ja dimecres pus prob passat e agren a protestar per ço que y eren tramesses, e trametem-vos la protestació la qual feeren en desemps ab la present, per què us pregam que la vejats e que y donets vostre consel en qual guissa tendrets per bé que o façam, e que o trametats a dir a cascuns lochs de la tinença que siam tuyt de cascun lochs ajustats en I loch covinent lo derrer dia de les huytàvets, e, si no, fets tenir-vos per penyorats per lo procurador entrò que ha·n ajam altre manament del senyor rey en contrari al dit procurador contra aquel primer e trasladat [... ..] trametet-la'ns, car nós la avem a mostrar a nostres prohòmens demà en consel e veuran com o poren mils endreçar.

Scrita en Albocàcer, *VI° idus madii*.

Sàpien tots que digmenje, lo qual contava hom *quarto nonas madii, anno Domini M^o CCC^o XV°*, en presència de mi, notari, e dels testimonis dejús escrits, en Miquel Gombau, e Pere Segarra, e en Berenguer de Valporcar, missatgers de Peníscola e de son terme, e de Xivert e dels altres lochs de son terme, e de la tinença de Les Coves e de son terme, e de Ares e de son terme, e dels altres lochs de son terme, e de la tinença de Culla e dels altres lochs de aquella, constituïts davant la presència del noble en Bernat de Cruïlles, portanveus de procurador en lo regne de València per lo senyor infant en Jacme, primer engenrat del senyor rey, en nom e en veus de les universitats dels dits lochs, dixeren e propossaren que, com lo dit noble portanveus de procurador aja tramessa I^a letra als justícies, e jurats, e prohòmens de les universitats dels dits lochs, en la qual letra era incorporada I^a letra del senyor rey en la qual era manat al dit portanveus de procurador que el degués destrènyer tots los omnes de les universitats de les villes e logars del regne de València que fosen del senyor rey de tenir et observar algunes ordinacions e establiments feytes e feyts per la ciutat de València per raó d'una armada, la qual se diu que la dita ciutat vol fer contra moros, eren incorporades en la dita letra les ordenacions desús dites. E manava al dit noble, a les dites universitats e als hòmens

d'aqueles que les dites ordinacions e establiments deguesen tenir e observar segons que totes les damunt dites coses en la letra del dit noble procurador | ^{f. 1^v} pus largament són contengudes. E lo dit manament del dit noble portanveus esguar[...] la condició de les universitats damunt dites, salva la honor d'el, sia injust [per] les rahons infrasegüents:

Primerament, car és cosa notòria, certa e manifesta que les dites universitats no agren alcun temps alcuna unitat ho companya ab la ciutat de València, ne tengren ne observaren algunes constitucions o establiments per la dita ciutat feytes o feyts, ans foren exemptes de les dites ordinacions e establiments.

Ítem, car certa cosa és e manifesta per evidència de feyt e d'obra que·l dit senyor rey és de volentat, e axí u diu e observe, e vol e mana, que en les dites universitats e altres logars los quals foren del orde del Temple no deja ésser feyta alguna innovació, ans sien deffesses e mantengudes en lurs privilegis e usances antigament observats e observades en lo temps en lo qual lo dit orde avia la senyoria d'aqueles. E és més que manifesta cosa que en lo dit temps les dites universitats e logars no avien que observar ni observaven les ordinacions de la ciutat.

Ítem, possat sens alcun perjudici que les dites universitats fossen tengudes de observar les ordinacions o establiments de la ciutat, ço que no són per les rahons desús dites, és cert que y degren ésser appellades, com les dites ordinacions se devien fer *nam quod omnes tangit ab omnibus est aprobandum*, ne constraste les paraules en la dita letra del senyor rey contengudes *ibi ubi dicitur licet syndici eorum non interfuerunt tractatibus et cetera*. Car, salva la alta senyoria | ^{f. 2^r} del dit senyor rey, les dites peraules són espresament con[...] natur[...] desús al·legada, la qual no és entès que·l senyor rey la aja toltà com no feés d'aquella espresa mençió, e en aquell punt la dita carta del senyor rey no deu ésser observada ni obehida, magerment (*sic*) com lo senyor rey no entena en la dita letra sua compendre les damunt dites universitats per les rahons desús dites.

Sia encara lo dit manament injust, salva tota vegada honor del dit noble procurador, per moltes altres rahons les quals se porien dir e al·legar. Per tal los damunt dits, en nom e en veu de les dites universitats, e com d'éls se pertanga, demanaren e requeriren al damunt dit noble portanveus de procurador que el deja lo dit seu injust manament revocar, e que per aquela no deja fer alcun enantament contra les dites universitats o béns d'aqueles. En altra manera, si la dita revocació fer no volia e per rahó del dit manament algun enantament contra les universitats e logars, viles e els béns d'aqueles fahya, dixeren que del dit manament e de qualsevol enantament per aquell feyt, o d'aquí avant faedor, per les rahons de greuges desús dites en lo present escrit al senyor rey, o a aquell al qual per dret e per rahó se són tenguts d'appel·lar, s'appel·laven, e ab gran instància, *instanter semel, et iterum instanter, et iterum instanter*, demanaren et requeriren apòstols a els ésser atorgats, protestan que aquels puxen reebre com temps serà e com mester los farà. E dixeren encara que entretant | ^{f. 2^v} metien sots protecció et special guarda del senyor rey si e totes les dites [univer]sitats e béns d'aqueles. Demanaren encara, e requeriren, que a conservació del dret de les dites universitats e a perpetual memòria de totes les damunt dites coses los fos feyta carta pública per mi, notari dejús escrit.

Testimonis són de les dites coses frare Pere Guasch, del orde del benaventurat Sen Jordi, en Guerau de Monpahó e Arnau Gamell, habitants en València.

E lo dit noble portanveus de procurador retench-se acort e deliberació sobre les dites coses. Testimonis, los damunt dits.

Die lune, tercio nonas madii, anno quo supra, lo dit noble portanveus de procurador, presents los dits en Miquel Gombau, e en Pere Segarra e en Berenguer de Vallporcar, féu la següent resposta:

E lo dit noble portanveus de procurador dix e respós als damunt dits, qui·s dien ésser síndichs e procuradors de les dites universitats, e, contradién a les coses contengudes en la dita protestació, que·l no podia defallir al manament a el feit per lo dit senyor rey, e no era a el, dit noble portanveus de procurador, a declarar, ne a enterpretar, ne a inpugnar la carta per lo dit senyor rey a el tramessa, segellada el dós ab son segel, si és enteniment del dit senyor rey que les dites universitats dels lochs qui foren |^{f. 3^r} dels frares del orde del Temple, los quals lo dit senyor rey té [e] poseex, sien e·s dejen entendre en la dita ordinació o no, com a el [... ..] sia a enterpretar e no a altre. Dix encara que el no sobrehyria que no destrenguès los damunt dits de pagar e de contribuir en la dita ordinació segons lo manament del senyor rey fins que d'aquela aja altre manament en contrari.

La qual resposta donà e atorgà als damunt dits en manera d'apòstols al senyor rey. Les quals coses foren feytes, lestes e publicades en València en les cases que çænre foren del orde del Temple, en les quals lo dit noble portanveus de procurador ten cort en los dies e any damunt dits.

Presents testimonis són de la dita resposta en Bernat Celom, Miquel Simon, Guillem de [...], en Guillem de Sorell e en Pelegrí Romeu.

Sig-[signe notarial]-num Petri Rabaçie, auctoritate regia publici notarii per totam terram et dominacionem domini regi Aragonum et curie procuracione regni Valencie, pro Petro Janerii, notario eiusdem, qui predictis interfuit, et hoc scribi fecit, et clausit loco, diebus et anno prefixis, cum suppraponito in XVII° linee ubi dicitur 'die' et cum raso et emendato in XXVII° linea ubi dicitur 'ne a inpugnar la |^{f. 3^v} carta per lo senyor rey a él tramessa, segellada el dors ab son segel, [si és] enteniment del dit senyor rey'.

DOCUMENT 17

1321, gener-abril.

Capítols demanats a Jaume II per les universitats reials valencianes en els col·loquis que tingueren lloc a la ciutat de València entre gener i abril de 1321.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 11, f. 1r-10v

Aquests són los capítols que·ls prohòmens de la ciutat e de les viles del regne de València proposen e suplican demanen al senyor rey:

(I) – Primerament, que·ls honrats ciutadans e honrats hòmens de les viles qui han o hauran loch o lochs o alqueries en lo dit regne, que·ls habitants o affogants en aquells lochs o alqueries, axí christians com moros, donen e paguen lo monedatge als senyors d'aquells lochs o alqueries.

II – Ítem, si alcun ciutadà o hom de les viles comprarà castell, o loch, o alqueria, o altres possessions de ric hom o de cavaller, o de persona generosa, que haja ab aquella franquea e libertat que aquells generoses o hauran possehit.

III – Ítem, que si nafres se faran en lo loch atermenat que sia de ciutadà o de hom de vila, ço és enfre·ls hòmens affogants en aquell loch, que·l senyor del loch haja la pena peccuniària si donchs d'aquelles nafres no s'enseguia pena de mort o perdiment de membres.

|^{f. 1v} IV – Ítem, si alcun ciutadà o hom de vila del regne de València ha o haurà castell, loch o alqueria on estien moros que·l dit ciutadà o hom de vila haja aquell dret o jurisdicció sobre los dits moros que·ls cavallers del regne han o hauran sobre·ls moros dels lurs lochs.

V – Ítem, que·ls honrats ciutadans e honrats hòmens de les viles del regne hajan aquelles franquees e libertats que honrats ciutadans de Leyda han.

VI – Ítem, que tot honrat [hom] de la ciutat e de les del regne, (*sic*) lo qual per dret comú puscha o deja haver cavalleria, que no li sia vedada, ans puscha ésser cavaller pus per dret comú ho puscha o deja haver. E açò pot e deu atorgar lo senyor rey, com sia cert que·l regne de València és regne per si e no és obligat ne restret a usatge de Barcelona ne a furs d'Aragó, e el fur de València no u veda.

VII – Ítem, que·l procurador del regne de València o son lochtinent present o qui per |^{f. 2r} temps serà no s'entrameta ne·s puxa entrametre de conèxer dels pleyts principals de la primera apel·lació, los quals se pertanyen de conèxer als justícies de la ciutat e de les viles del regne, ans lex conèxer e determenar aquells als dits justícies segons fur de València e privilegi del senyor rey do Alffonso, mas tant solament lo dit procurador o son lochtinent puscha conèxer del pleyt de la apel·lació quant li pervendr[à] e segons que deurà.

VIII – Ítem, que·l procurador o son lochtinent, o los justícies de la ciutat e de les viles del regne presents o qui per temps seran, no pusquen posar contra alcú o [al]cuns pledejants denant ells o encara contra altres per qualque manera penes o m[ulte]s oltra les penes en fur de València ordenades e establides.

IX – Ítem, que·l procurador o son lochtinent, ni l'assessor ne l'escrivà, quant esdevendrà que hagen a [ex]ir de la ciutat o vila o loch del regne per anar veer o determenar qualssevol pleys o contrasts, axí per offici de la procuració com per comissió del senyor rey, vagen a lur pròpria messió /e no a messió/ de les parts contrastants o pledejants, car assats los deu bastar la provisió o quitació que·l senyor rey los dóna, axí que sots certa |^{f. 2^v} pena no gosen pendre per si ni per altra interposada persona alcun do o servii qualsevol de alcuna de les parts occultament o maniffesta.

X – Ítem, que l'assessor del procurador no prena o reeba salari, do o servii alcú de acordar o donar interloqutòries, ne de sentències dels pleys principals dels quals li convenrrà a aquell donar consell al procurador o a son lochtinent, pus que lo senyor rey li done salari o quitació, com l'assessor del justícia de València no prena salari de interloqutòries ne de sentències, salvu lo salari que·l senyor rey li dóna, ans acord[a e] dóna aquelles franques.

XI – Ítem, que·l batle general del regne de València o batles particulars o lurs lochstinents en lo dit regne presents o qui per temps seran no s'entrameten ne coneguen ne pusquen conèxer de alcun contrast o feyt civil o criminal que sia enfre cristià e juheu, o cristià e sarrahí, mas lo justícia de la ciutat e de les viles del regne /conega/ e determén aquell segons fur de València.

|^{f. 3^r} XII – Ítem, que·l batle general o batles particulars o lurs lochtinents en lo dit regne determenen los feyts o contrasts qui davant ells pervendran e dels quals ells se pertanyen de conèxer sumàriament e sens escriptura segons que antigament fo acostumat.

XIII – Ítem, si·l dit batle general o batles particulars o lurs lochtinents contra les dites coses o alguna d'aquelles en los sobredits capítols contengudes venrrà o farà, e per l'embargament o greuge per aquell o per aquells feyt convenrrà a haver recorriments al senyor rey e, conegut del dit greuge qui serà feyt per lo batle o per son lochtinent, que en continent aquell e sos béns sia constret per lo procurador del regne de València o per son lochtinent a pagar totes les messions que seran feytes en culpa de batle o de son lochtinent.

XIII – Ítem, que·l dit batle general o batles particulars ne son lochtinents no gosen reebre nengunes condempnacions o obligacions de pena de quart, ne fer vendes d'alcuns béns mobles o seents, ans totes les |^{f. 3^v} condempnacions e obligacions de pena de quart e vendes de béns mobles o seents sien feytes per los justícies de la ciutat e de les viles del regne segons que antigament fo acostumat.

XV – Ítem, que alcun moro apellat cadí no·s puscha entremetre de conèxer ne conega d'alcun feyt que sia enfre cristià e sarrahí en la ciutat ne en les viles del regne, car greu cosa seria que·l infel coneguès o entrevenguès en juhí o coneguda contra lo feel.

XVI – Ítem, que·l procurador del regne de València, el batle general o batles particulars e los justícies de la ciutat e de les viles del regne, e lurs assessors e los quarterners cascun any o en la fi de la lur aministració tinguen taula XXX dies per son compliment de justícia als clamants e, passats los dits XXX dies, no sien tenguts d'aquí a avant ne·ls

puxa ésser demanat si donchs no era absent del regne, o menor de anys, ne d'aquí a avant |^{f. 4r} inquisició no li sia feyta per nengú.

XVII – Ítem, que·l senyor rey no coman a alcú alcun feyt del qual és posat clam o demanda o denunciació o acusació denant lo justícia de la ciutat o de les viles del regne, ans lex a aquells justícies davant los quals aquells clams, demandes, denunciacions o acusacions seran moguts e proposades conèxer o determenar, si donchs, estant present en la ciutat, vila o loch ell personalment, volrrà conèxer o determenar alcun d'aquells feyts, per tal com los justícies de la ciutat e de les viles del regne donen les sentències franques. En altra manera seria contra fur e dan de les gents litigants.

XVIII – Ítem, com los habitants de la ciutat e del regne de València no sien tenguts de respondre en alcun loch ne en neguna cort sinó tan solament en la ciutat de València o en los lochs en los quals habitaran dins lo dit regne segons fur posat en rúbrica 'De jurisdicció de tots jutges', lo CIX, que·l dit fur sia observat segons la sua contenència |^{f. 4v} e tenor, enaxí que·l senyor rey ne altre per ell no puscha fer exir alcú del loch on habita per pledejar en altre loch contra lo dit fur.

XIX – Ítem, que·l procurador fischal no·s puxa entrametre a enquirir o demanar alguns feyts si donchs no era per aquelles penes o calònies de les quals alcú per sentència serà condempnat per lo procurador del regne de València o per son lochtinent o per los justícies de la ciutat e de les viles del regne, e no en altra manera.

XX – Ítem, que·l senyor rey revoch totes les cartes de guiatge en general e en special atorgades a diverses persones e sots grans penes, e, ço que és pus greu, pena de la sua ira e indignació en aquelles apposada, com ja per fur de València les penes són posades e limitades contra los delinqüens, majorment com tuyt siam e ésser dejam en guarda e en protecció del senyor rey. E que li plàcia que d'aquí a avant no vulla atorgar.

|^{f. 5r} XXI – Ítem, que les declaracions per vós, senyor rey, feytes sobre la cullita del monedatge sien regonegudes, corregides e mellorades ab lo consentiment dels prohòmens de la ciutat e de les viles del regne per tal que·l monedatge sia cullet (*sic*) e pagat segons lo privilegi e la antiga costum.

XXII – Ítem, que·ls savis en dret no prenguen més de salari de avocar los pleyts que en lo privilegi del senyor rey en Jacme, de feel recordació, és ordenat e contengut, sots la pena en lo dit privilegi contenguda.

XXIII – Ítem, que·ls dits savis rahonen o consellen los pleyts segons fur de València e no segons drets o leys o decretals, sots la pena de X marchs d'argent en lo privilegi del senyor rey en Jacme e del senyor rey en Pere aposada, la qual si per alcun comessa serà sia demanada e hahuda d'aquell per lo justícia de la ciutat o de les viles del regne, e aquella partida segons privilegi.

|^{f. 5v} XXIII – Ítem, que·ls dits savis vagen a les corts per rahonar los pleyts per rahó que sien abreujats, car axí ho dejen fer per privilegi del senyor rey en Pere.

XXV – Ítem, que plàcia al senyor rey que les confadries dels officis e mesters sien retornades com per aquelles s'enseguescha gran almoyna e profit e no nengun dan.

XXVI – Ítem, que·l senyor rey no faça gràcia a alcun savi que alcun macip d'aquell sia notari dementre que ab lo savi estarà, e no com d'aquell serà exit, per la qual cosa és perill e sospita en aquell aytal notari e dan encara en ço que·ls libres que aquell notari

haurà feytes dels contractes o pleyts dementre que haurà estat ab lo savi romanguen en poder del savi, car los libres del notari quant alcun d'aquell mor o va fora la ciutat | ^{f. 6r} o vila ha a comanar o a lexar aquells [a] altre notari segons fur de València. E si gràcies ne són feytes a alcú tro açí plàcia al senyor rey que sien [re]vocades.

XXVII – Ítem, que les capellanies que són establides dels béns del realench en la ciutat e en les viles del regne paguen e contribuesquen en tots los serviis reals e vehinals, majorment com los establidors d'aquelles pagaren per aquells béns los quals lexaren a les dites capellanies ab sa carga segons fur de València.

XXVIII – Ítem, que d'aquí a avant alcú no puscha fer capellania o aniversari o almoyna perpetual sobre béns del realench, mas aquells béns que valora lexar o assignar a les dites coses per sa ànima sien venuts dins I any segons lo fur antich e lo preu d'aquells béns sia donat per ànima del deffunt. Si no, per temps quasi tots los béns del realench | ^{f. 6v} pervendrien a mà de [...]ia.

XXIX – Ítem, que·ls térmens de la ciutat e de les viles del regne sien coneguts e mollonats ab los térmens estrens o forans ab los quals partexen térmens.

XXX – Ítem, que·ls juheus de X anys a amunt, sots pena de XXX sous, no gosen anar per la ciutat o per les viles del regne sens capulla o capa redona, a costum de Barcelona, per tal que sien coneguts e per obviar a peccats e a mals que no pusquen fer ab christianes, la qual pena sia demanada e hahuda per lo justícia en loch del senyor rey, e de la qual lo terç sia del accusador.

XXXI – Ítem, que·ls juheus estranjers, sots pena de LX sous, no gosen menjar ni jaure | ^{f. 7r} en ostal de christià en lo loch hon haurà juheria, la qual pena reeba lo justícia en loch del senyor rey, e que·l accusador haja lo terç d'aquella.

XXXII – Ítem, que·ls sarrahins, sots pena de LX sous, no gosen anar per la ciutat o per les viles del regne sinó ab almixies, la qual pena reeba lo justícia en loch del senyor rey, e que l'accusador haja lo terç d'aquella.

XXXIII – Ítem, que dins los térmens de la ciutat o de les viles del regne alcuna fembra christiana pública o bagassa no gos estar o converssar ab moros en taureria o en loch sospitós, en pena de LX sous, dels quals seran les dues parts del senyor rey e lo terç del accusador. E si aquella la dita pena no porà pagar, que córrega nua açotan per la ciutat o per la vila.

XXXIII – Ítem, com els leuders o peatgers del regne de València demanen e penyoren per leuda o peatge a aquells que han franquea e libertat si en continent no mostren la carta de la franquea, la qual lo senyor de la roba no pot mostrar | ^{f. 7v} com no sia adonchs ab la roba, e si après lo senyor de la roba mostrarà al leuder o peatger la carta de la franquea no li vol observar aquella perquè sia provehit que, si bé lo senyor de la roba no serà present ab la roba o adonchs no haurà ab si la carta de la franquea, que çert dia li sia assignat segons la lunyea del loch que faça fe d'aquella al leuder o peatger, e, si no u farà, pach la leuda o peatge.

XXXV – Ítem, que·ls corredors qui s'abatran e no poran restituir e pagar tot ço que·ls serà comanat e liurat per rahó de son offici, e per aquella rahó la fermança haura a pagar e pagarà ço que·l dit corredor devia per son offici, que a instància de fermança lo corredor, si serà atrobat, sia mès en la presó comuna del loch en la qual sia detengut, pres tant e tan logament tro haze complidament feyta restitució e paga a la fermança de

ço que per aquell haurà pagat, axí que aytal corredor null temps no tinga offici de corredor en la ciutat o en les viles del regne. Emperò, si la fermança donada per lo dit corredor no porà pagar ço a què és obligat per lo dit corredor a qui havia feyta fermança sia tengut pres | ^{f. 8r} en la dita presó a instància dels clamans tant e tan longament tro haja satisfeyt e pagat los creedors als quals és tengut per la dita rahó.

XXXVI – Ítem, com per fur de València posat en rúbrica ‘De servitut d’aygües e daltres coses’ sia contengut que aquell qui edifficarà o bastirà cases no·s puscha estendre o allargar los sobirans degotaments de les aygües de les plujes sinó tro a la terça part de la carrera, que en lo dit fur sia declarat enaxí que aquell qui volrà fer amban sobre paret tro a XX palms en alt, segons privilegi, que a la primera cuberta prena tan solament lo dit emban tro a la quarta part del espay de la carrera e, p[.].s, si volria fer altres embans que·ls faça, enaxí que·ls sobirans degotaments donen al terç de la carrera segons lo dit fur.

XXXVII – Ítem, si alcú de nuyt o de dia farà o farà fer alcuna | ^{f. 8v} obra contra fur, que aquella obra axí feyta lo mudaçaf de la ciutat o de les viles en continent faça desfer e derrocar aquella a messió del obrant o faent obrar, e encara que·l dit obrant o faent obrar pach per pena LX sous per quantesque vagades contrafarà, de les quals serà lo terç del senyor rey e lo terç de la ciutat o vila, e lo terç del acusador. E açò sia entès /axí/ en los censals del senyor rey com dels altres qualsevol.

XXXVIII – Ítem, que alcú no gos cobrir o fer cobrir alcuna carrera pública o açucach, ans si alcuna o alguns o açucachs cuberts són de VI anys a ençà en la ciutat o en les viles del regne, que en continent lo mudaçaf faça aquelles descobrir a messió del obrant, com axí·s deja fer per fur de València posat en rúbrica ‘De les pastures e del vedat’, lo CXI, e per rahó e egualtat.

XXXIX – Ítem, que·ls delinqüens o naffradors o malfeytors no hagen | ^{f. 9r} recorrimt, sosteniment o deffeniment en les esglésies o lochs religioses de la ciutat e de les viles del regnes, sinó segons que en fur de València és contengut. Emperò, si serà vist al justícia, jurats e prohòmens de la ciutat o de les dites viles que d’aquelles esglésies a les quals fur de València atorga gràcia, que·ls ne puxen treer asseguran-los vida e membres.

XL – Ítem, com no sia honesta cosa ne rahanable que·l feel sia missatge del infeel, emperaçò sia ordenat que d’aquí a avant, sots pena de LX sous, alcun cristià no gos metre o afermar si o altre cristià per estar ab juheu o ab sarrahí en casa de juheu o del sarrahí, ne juheu o sarrahí, sots la dita pena, no gos reebre alcun cristià per missatge que estia ab ell en sa casa, de la qual pena sia lo terç del acusador.

XLI – Ítem, si alcú denunciarà altre, e seguirà la denunciació o no, si la denunciació no serà provada, que·l denunciador sia condemnat en | ^{f. 9v} les messions, si donchs no ha justa rahó de denunciar, e açò sia a coneguda de la cort e dels prohòmens.

XLII – Ítem, si alcú en la ciutat o en les viles del regne acaptarà falsament, que la cort, sens acusador o denunciador, puscha punir aquell a àrbitre de la cort e dels prohòmens.

XLIII – Ítem, si alcú qui estarà ab senyor jaurà carnalment ab nodriça o ab sirventa que no serà parenta del senyor o de la dona, que aquells abduy córreguen nuus de la çinta a ensús açotan per la ciutat o vila, no contrastant lo fur que diu que pach C sous al senyor o córregua la vila en camisa e en bragues.

XLVIII – Ítem, que alcun notari, sots pena de ésser privat del offici, no gos fer | ^{f. 10r}
ninguna carta en nom seu propri.

XLV – Ítem, que les leudes de Tortosa sien demanades e reebudes segons que antigament fo acostumat, salva, emperò, la franquea que·ls habitants de la ciutat o del regne de València han en Tortosa. E que les leudes que pagar se deuen en Tortosa sien demanades e reebudes, ço és, a la moneda que corre a pa e a vi en Tortosa, segons fer se deu per privilegi e ordenació de la dita leuda.

XLVI – Ítem, que per la fusta que de Castella és amenada per lo riu de Xúquer per hòmens del dit regne, que no sia pres delme o peatge en lo loch de Confrentes ne en altre loch dins la senyoria del senyor rey, majorment com los hòmens de la ciutat e de les viles del regne han franquea ab privilegi.

XLVII – Ítem, que aquells qui renunciaran a lurs béns sien cridats públicament ab | ^{f. 10v}
trompeta en lo loch on habitaran o renunciaran, per ço que les gens o sàpien, e que no sien deçebudes en entreure lo lur a aquells.

1321, gener-abril.

*Contrarèpliques de Jaume II als capítols demanats per les universitats reials valencianes en els col·loquis que tingueren lloc a la ciutat de València entre gener i abril de 1321*¹³.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 6, f. 1r

/L[a] ciu[tat ...] volch carta d'aquest capítol davayl escrit/

Pl[au] al senyor rey que sia feta carta sobre'l VIII capítol, que si alcú ha [f]eytes pus que caja (*sic*) en alcuna pena contenguda en los furs, que aquella·n sia levada e no altra, mas lo senyor rey no faria estrenyiment que si ell o sos officials *ex causa* veent les parts aparellades a baralla no entén que no puxen posar penes o multes majors e aquelles levar, per ço com dar se segueix molt de bé e s'esquiven molts de perill e de scàndels en lo regne.

Al IXe capítol vol lo senyor rey que sia feta carta segons la resposta.

Al XIe capítol vol lo senyor rey que sia feta carta axí com és atorgat en la resposta quant als jueus. E encara que als moros que·n coneguen los justícies con lo fet sia criminal entre christià e moro o moro e christià, de què·s deja seguir pena /de mort o mutilació de membre/.

Al XXVIIe capítol plau la senyor rey que·s faça segons la resposta.

Al XXXIII capítol vol lo senyor rey que se'n faça carta segons la resposta.

Ítem, semblantment al XXXV capítol.

Al XXXVI capítol plau al senyor rey que se'n faça carta /segons que han demanat/.

Al XXXVII capítol vol lo senyor rey que·s sia feta carta segons la resposta.

Al XXXVIII capítol *idem*.

Al XLI capítol *idem*.

Al XLII *idem*.

Al XLIII *idem*.

Al XLVII *idem*.

---

¹³ Desconeixem les primeres respostes del rei i les primeres rèpliques fetes per les universitats reials valencianes.

DOCUMENT 19

1321, gener-abril.

Segones rèpliques de les universitats reials valencianes a les respostes donades per Jaume II als capítols demanats en els col·loquis que tingueren lloc a la ciutat de València entre gener i abril de 1321. S'hi sol·licita, a més a més, un capítol nou.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 5, f. 1r-2v

[... ..] regne supplican [... ..] al senyor rey a conservació de furs, [privi]legis e de bones [usan]çes e de bon estament del regne, e los quals ab [al]tres ja a vós, senyor, havien proposats /e demanats,/ e són triats [per] apartats d'aquells, segons que·s seguexen:

I, al VII – Primerament, que·l procurador del regne de València o son lochtinent present o qui per temps serà no s'entrameta ne·s puga entrametre de conèixer als ple[i]ts principals ne de la primera ap[el·lació], los quals se pertanyen de conèixer als justícies de la ciutat e de les viles del regne, ans leix con[èixer] e determenar aquells als dits justícies segons fur de València e privilegis del senyor rey do (*sic*) Alffonso, mas tan solament lo dit procurador o son loch tinent puscha conèixer del pleyt de la apel·lació quant li pervendrà e segons que d[e]jurà.

II, X – Ítem, que·l acessor del procurador [n]o prena o reeba salari, do o servi alcun de acordar o donar interlocutòries ne de sentències dels pleyts principals dels quals li covenrrà aquell donar consell al procurador o a son loch tinent, pus que lo senyor rey li dóna salari o quitació, com l'accessor del justícia de València no prena salari de interlocutòries ne de sentències, saül lo salari que·l senyor rey li dón, ans acorda e dóna aquelles franquies

III, XI – [Ítem,] que·l batle general del regne de València o batles particulars o lurs loch-^{f. 1v} tinentes en lo dit regne [... ..] coneguen ne pu[squen] conèixer e alcun contrast, penes [... ..] enfre christià e juheu o christià e sarrahí, [... ..]ada justícia de la ciutat [e de] les viles del regne conega e determén aquell segons fur de València.

III, XIII – Ítem, que·l batle general o batles particulars ne son lochtinents no gosen reebre nengunes condempnacions o obligacions de pena de quart ne fer vendes d'alcuns béns moble o seents, ans totes les condempnacions o obligacions e de pena de quart e vendes de béns mobles o seents sien feytes per los justícies de la ciutat e de les viles del regne segons que antigament fo acostumat.

V, XVI – Ítem, que·l procurador del regne de València e·l batle general e batles particulars e les (*sic*) justícies de la ciutat e de les viles del regne e lurs acessors e los quarterners cascun any o en la fi de lur aministració tinguen taula XXX dies per fer compliment de justícia als c[la]mants e passats los dits XXX dies no sien tenguts d'aquí a avant ne·l puxa éser demanat, si donchs no era absent del regne, o menor de anys, axí que d'aquí avant inquisició no·ls puxa ésser feta per nengú.

VI, XVII – Ítem, que·l senyor rey no coman a alcú alcun feyt dels qual és posat cla[m] |^{f. 2r} [... ..] qui alcú [... ..] moguts [e] proposats conèxer e [... ..] si donchs, estant present en la ciutat, vila o loch del regne [... ..] volrrà conèxer e determenar alcun d'aquells feyts per tal com los j[ustícies de] la ciutat e de lesviles del regne donen [... ..] franques. E altra manera seria contra fur e en dan de les gen[... ..]tigans.

VII, XVIII – Ítem, com los habitants de la ciutat e del regne de València no sien tenguts de respondre en alcun loch ne en n[e]nguna cort sinó tan solament en la ciutat de València e en los lochs en los quals habitaran dins lo dit regne segons fur posat en [rúbrica] 'De jurdicció (*sic*) de tots juges' (*sic*), lo C IXe, que dit fur sia observat segons la sua contenència e tenor. Enaxí que·l senyor rey ne altre per ell no puscha fer /exir/ alcú del loch on habita per pledejar en altre loch contra lo dit fur.

VIII, XIX – Ítem, que·l procurador fischal no·s puscha entremetre a enquerir o demanar alguns feyts si donchs no era per aquelles penes o calònies de les quals alcú per sentència serà condempnat per lo procurador del regne de València o per son loch tinent o per los justícies de la ciutat o de les viles del regne, [e] no en altre manera.

|^{f. 2v} [IX, XX – ... ..] diverses persones sots grans [... ..] ira e indignació e aquelles ap[... ..] sien limitades e posades contra los del[... ..] majorment [c]om [t]uyt [... ..]er dejam en equal guarda e protecció del senyor rey. E que li plàcia que d'aquí a av[ant ... ..] atorgar.

X, XLV – Ítem, que les leudes de Tortosa sien demanades e reebudes segons que antigament fo acostumat, salvant, emperò, la franquea que·ls habitants de la ciutat e del regne de València han en Tortosa. E que [... ..]des que pagar se deuen en Tortosa sien demanades e reebudes, ço és, a la moneda que corre a pa e a vi en Tortosa, segons que fer se deu per privilegi e o[r]denació de la dita leuda.

[XI, XLVI] – Ítem, que per la fusta que de Castella és amenada per lo riu de Xúquer per homes del dit regne que no sia pres delme o peatge en lo loch de Confrentes ne en altre loch dins la senyoria del senyor rey, majorment com los hòmens de la ciutat e de les viles hajen franquea ab privilegi.

[XII] – Ítem, com de la conquesta de la ciutat e del regne de València a ençà [... ..] de la dita ciutat e regne són estats franchs e lus bèstias li[ures] |^{f. 3r} [... ..] E ara novellament [... ..] hajen entés que en los dits lochs [... ..] térmens contra la franquea antiga de la dita ciutat e regne [... ..] e per força alguns oficials de Terol hajen pres d'alcuns habitants [de la] ciutat e regne certes cabeçes de bestiar en rahn d'erbatge, que si la vostra mercè que [... ..] ab carta [... ..] que tot ço que per la dita rahó per aquells és pres als dits habitants /los/ sia tornat. E que la dita franquea e costum antiga los sia observada.

Plau al senyor rey que sia fet manament a aquells de Terol que no y façen novelletat alguna e si la y h[an] feta [... ..] al primer estament, regoneguda la letra que han ahuda aquells de Terol. [Qua]nt al fet de Albarrazí cosa és antiga e el muntatge és del senyor rey.

DOCUMENT 20

1321, gener-abril.

Contrarèpliques de Jaume II a les segones rèpliques donades per les universitats reials valencianes en els col·loquis que tingueren lloc a la ciutat de València entre gener i abril de 1321.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 5, f. 1v

Al primer capítol que era VII respon lo senyor rey que li plau que·l portantveus del procurador ne sos loctinents no s'entremeten dels principals plets ne de les primeres apel·lacions, exceptat aquells que són de jurisdicció del portantveus de procurador

Al segon capítol qui era X^e està lo senyor rey en la resposta.

Al III capítol qui era XIe *iam est responsum supra*.

Al IIII capítol qui era XIIIe lo senyor està en la resposta, ohida la replicació.

Al V capítol qui era XVI lo senyor rey està en la resposta, ohida la replicació.

Al VIe qui era XVII *idem*, ohida la replicació.

Al VII capítol qui era XVIIIe *idem*, ohida la replicació.

Al VIIIe qui era XIXe *idem*, ohida la replicació, mas farà manament ab carta al fiscal que no faça demanda e aytanbé que no la leix sense consell del avocat fiscal [... ...] que·s faça pus justament.

Al IXe capítol qui era XXe lo senyor rey, ohida la replicació, que està en la resposta.

Al X^e qui era XLVe lo senyor rey respon que no y pot res dir tro que, ja en Catalunya, ne au[rà] informació d'aquells que aven en lo fet de la leuda. E lavors que y farà bé e cumplidament ço que justícia sia. E encara lo senyor rey, volén-se haver generosament, con sia a Barcelona regonexerà, jassia ço que no fos tengut per dret, ço que·ls prohòmens de Barcelona guanyaren segons que ells dien per lo privilegi de València. E si troba que per aquell privilegi ho guanyassen e que sia semblant cosa volrà que·s seguescha en ells axí com en aquells de Barcelona.

Al XIe capítol qui era XLVIe respon lo senyor rey que li plau que·n sia feta carta, e /que sia observada/ segons lo fur e el privilegi /als hòmens del regne/, salvant lo dret que·s paga al guau de Barregà per lo castell de Xàtiva, qui és antiga cosa.

DOCUMENT 21

1321, gener-abril.

Capítols demanats a Jaume II pels jurats i prohoms de la ciutat de València en els col·loquis que tingueren lloc a la mateixa capital entre gener i abril de 1321. S'hi afigen algunes de les contrarèpliques del rei, una vegada fetes les primeres respostes i les rèpliques de la ciutat –que no s'inclouen.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 11, f. 12r-13v

Los capítols infrascrits proposen e demanen los jurats e els prohòmens de la ciutat de València al senyor rey:

I – Primerament, com per la multiplicació dels negocis que són en la cort del justiciat de la ciutat és molt necessari que·l subjustícia de XXX sous puscha conèixer e conega sumàriament tro en suma de L sous, no contrastant furs de València que diu ‘Un sol vehí sia cort et cètera’ ne l’altre fur que diu que demanda sia donada de XXX sous enssús, car per açò se enseguirà gran profit a la ciutat, si bé encara hi haurà un justícia en crims e altra en civils.

II – Ítem, com per privilegi del senyor rey en Pere sia atorgat que tot hom de la ciutat puscha metre lo seu bestiar a pèixer en la devesa de l'albuffera, e caçar e lenya fer en los temps que·ls jurats e els prohòmens de la ciutat açò ordenaran, que plàcia al senyor rey que·l dit privilegi los sia observat segons la sua contenència e tenor, e aquell e els altres que són per vós, senyor, confermats.

Respon lo senyor rey que està en la resposta que y ha feta.

| f. 12v III – Ítem, que si lo senyor rey o·l senyor infant primer engendrat atorgarà a alcú carta de gràcia de alongament per deutes que deja a qualssevol persones, que en la dita carta d'alongament no sia entès deute que sia degut a cambiador, o a draper, o a mercader de la ciutat, com aquells sien obligats per fur de València a pedre lo cap si no són atrobats pagadors. E axí aquells han-se a ajudar dels deutes que·ls són deguts per lurs deutors, perquè pusquen pagar ço que deuran. Encara que no y sia entès alcun qui haja renunciat ab carta pública o ab sagrament a gràcia d'alongament del senyor rey o de sos fills, ne encara de reeclam fet de obligació de pena de quart, e que en les persones o cases damunt declarats, /e en lo fur de València contenguts,/ no valle ne sie observada a alcú la carta d'allongament que haurà impetrada e obtenguda del dit senyor rey o de sos fills.

A aquest capítol respon lo senyor rey, /ohida la replicació,/ que està en la resposta que y ha feta.

IV – Ítem, que alcun cristià, sots pena de LX sous, no gos estar o h[abita]r enfre juheus o sarrahins, ço és, dins les portes de la juheria o de la moreria de la ciutat, per esquivar avinentea de mals enfre aquells.

| f. 13r V – Ítem, que alcun juheu, sots la dita pena, no gos estar o habitar defora les portes de la juheria de la ciutat.

VI – Ítem, que alcuna christiana, sots la dita pena, no gos entrar en casa d'alcun juheu o de moro, ne conversar ab aquells dins lurs cases en la juheria e en la moreria de la ciutat, per esquivar avinentea de mals enfre aquells o altres, de la qual pena sia lo terç del acusador.

VII – Ítem, que alcun cristià o christiana, sots la dita pena, no gos anar ne vaja per menjar a noces d'alcun sarrahí, ço és, en les moreries de la ciutat e de son terme, de la qual pena la terça part sia del acusador, e si la dita pena no porà pagar que sia mesa en la presó o que pena de açots li sia donada a àrbitre de la cort e dels prohòmens.

VIII – Ítem, que les fotges e altre aviam puscha ésser caçat e pres en | f. 13v la albufera de la ciutat segons que·l fur de València posat en rúbrica 'D'ostalatge e de corredors', lo C, qui comença 'Los caçadors et cètera' ho atorga, que plàcia al senyor rey que·l dit fur sia observat, segons la continència e tenor d'aquell.

Lo senyor rey, ohida la replicació, està en la resposta.

1321, gener-abril.

Afegiments i segones rèpliques dels jurats i prohoms de la ciutat de València sobre els capítols demanats en els col·loquis amb Jaume II que tingueren lloc a la mateixa capital entre gener i abril de 1321. En tots els capítols, excepte en un, s'inclouen les respostes i contrarèpliques del rei.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 5, f. 3v-4v

[... ..] de la ciutat de València [... ..]:

Novus – Primerament, que sia mercè del senyor rey que vulla provehir que II justícies haja [... ..], ço és, la I en crims e l'altre [en] ci[vils], car açò sia molt necessari per la multiplicació de les [...].

Plau al senyor rey que haja II justícies, la I en crims e l'altre en civils.

[A] açò respon lo senyor rey que no sia [...] novelletat [e] ab major deliberació se ha a fer, mas plau [al] senyor rey per la multitud dels p[le]ts que·l justícia ne puscha delegar dels civils.

Novus – Ítem, que per los molts negocis de la ciutat IIII jurats no y poden bonament provehir a aquells, que plàcia al senyor rey que d'aquí a avant aja VI jurats, car hi sien molt necessaris.

Plau al senyor rey.

[*Novus*] – Ítem, clamen mercè que les barques pusquen navegar ab viandes o ab altres coses per l'Albufera segons que tots temps és estat acostumat, no contrastan lo vet novellament feyt, car per lo dit navegar de les dites barques se seguex gran utilitat a la ciutat e no dan a la Albufera, mas lo dit vet no és sinó a profi[t] de calònies al guàrdia e és dan del general.

Lo senyor rey ho farà regonèxer. E si no era gran perjudici de l'Albufera plaurà-li.

[*Novus* – Ítem, ...] del senyor rey que vulla delegar II prohòmens | ^{f. 4r} [... ..] contrast de les [... ..] han treytes del riu de Godalaviar [... ..] manera e en gran dan de la ciutat, los quals cullen [... ..] feyt tro a sentència, per ço [...] vós, senyor, hi puschats p[er] justícia.

Respon lo senyor rey [... ..] aquells prohòmens que demanen porien ésser de part que li [... ..] que·l procurador ho [...] breument apellats aquells qui faran a apellar que culla lo f[...] el t[...] al senyor rey.

Secundis ex prioribus – Ítem, com per privilegi del senyor rey [...] sia atorgat que tot hom de la ciutat puscha metre lo seu bestiar a p[...] de la Albufera e caçar e lenya

fer en los temps que·ls jurats e los prohòmens de la ciutat açò ordenaran, que plàcia al senyor rey que·l dit privilegi los sia observat segons la sua continència e tenor e aquell e altres que són per vós, senyor rey, confermats.

Iam est responsum.

Tercius priorum – Ítem, que si lo senyor rey o·l senyor inffant primer engendrat atorgarà a alcú carta de gràcia de allongament per deutes que deja a qualssevol persones que en la dita carta d'alongament (*sic*) no sia entés deute que sia degut a cambiador o a draper o a mercader de la ciutat, com aquells sien obligats per fur de València a perdre lo cap si no són atrobats pagadors. E axí a aquells han-se a ajudar dels deutes que·ls són deguts per lurs deutors per què pusquen pagar ço que deuran. E encara que no y sia entés alcun qui haja renunciat ab carta pública o ab sagrament a gràcia de allongament del senyor rey o de sos fills ne encada de reeclam feyt de obligació de pena de quart. E que en les persones o coses damunt declarats e en lo fur de València contengudes no val·la ne sia [... ..]a alcú la carta de allongament que haurà impetrada e [... ..] rey o de sos fills.

| f. 4^v *VIII priorum* – Ítem, que les fotges e altre aviam puscha ésser [caç]at e pres en la Albufera de la ciutat segons fur de València posat en rúbrica d'ostalatge e de corredors, lo [...] qui comença 'los caçadors et cetera' ho atorga, que plàcia al senyor rey que·l dit fur sia observat segons la continència d'aquell.

Iam est responsum

Novus – Ítem, com per lo temps qui és molt perillós per la mirva de les pluges que són molt tardades a les messes se començ carestia de blats en la ciutat e en lo regne de València, que sia mercè del enyor rey que [...] e man ab carta sua que cascú qui blat volrrà [...] de] Tortosa e aportar a València, que puscha fer sens que treta o [...] dit blat no pach sinó la leuda e aquells qui pagar la deuran.

Respon lo senyor rey que·l vet e les vianders serà solt ara a les messes, e lavors poran-ne trer. E encara el senyor rey ne ha atorgades algunes tretes a alguns per aportar al regne de València.

DOCUMENT 23

1321, gener-abril.

Capítols demanats a Jaume II pels prohoms de les viles reials valencianes –sense la ciutat de València– en els col·loquis que tingueren lloc a la mateixa capital entre gener i abril de 1321. S’hi inclouen les respostes del rei.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 11, f. 15r

Los capítols infrascrits proposen e demanen los prohòmens de les viles del regne de València al senyor rey:

(I) – Primerament, que tot hom que tinga cavall o roçí valent D sous que sia franch, lo qual capítol demanen los hòmens de les viles del regne que no n’an privilegi e aquelles que·l n’an del qual no han usat.

Lo senyor rey ha atorgat a alguns dellà Xúquer per rahó de la frontera la gràcia damunt dita, mas deçà no veu que sia necessari.

II – Ítem, com per fur de València, los notaris de la ciutat puxen fer cartes e escriptures públiques per tot lo dit regne, que los notaris de les dites viles o puxen fer semblantment.

Respon lo senyor rey a aquest capítol que no l’atorgaria per ço com rahó és que la ciutat haja alcuna prerogativa, e encara que en la ciutat ha pus sufficients notaris que en les viles, e si alguns n’i ha sufficients e vénen al senyor rey ell los en fa gràcia.

III – Ítem, que les dites viles hajen e sien enteses en totes aquelles gràcies, franquees e libertats que la ciutat de València ha per furs e privilegis.

Respon lo senyor rey /que per pagats se deuen tenir/ dels privilegis e gràcies que han, car rahó és que la ciutat haja prerogativa més que les viles del regne.

1322, febrer.

Capítols de justícia demanats pels jurats i prohoms de la ciutat de València a l'infant Alfons en els moments previs a l'organització de la campanya de conquesta de Sardenya. A banda de les respostes de l'infant i els jurats, en ocasions s'hi inclouen les que finalment donà el rei Jaume II.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 7, f. 1r-8r

Aquests són los capítols que·ls jurats e els prohòmens de la ciutat de València, supplan, proposen denant lo molt alt senyor infant do Alfonso, del molt alt e molt poderós senyor rey d'Aragó primer engendrat, e general procurador *et cetera*, segons que·s seguexen, los quals són de justícia:

I – Primerament, senyor, com alguns havents lochs dins los tèrmens de la ciutat haguessen posats mollons dins los tèrmens [inj]justament, no apellada la part de la ciutat e en gran perjudici de les regalies del senyor rey e nostres, senyor, e del dret de la dita ciutat, la ciutat, volén conservar al dit senyor rey e a vós, senyor, les dites regalies e así son dret, e per conservació de sa possessió, haja feyts enderrocar los mollons los quals dins los dits tèrmens eren estats injustament posats, exceptat, senyor, que per reverència vostra sobresehiren de fer enderrocar los mollons qui són possats enfre Xiva, Quart, Riba-roja e Xestalcamp, los quals hi foren posats no apellada la part de la ciutat, et, senyor, com la ciutat segons fur de València partescha tèrmens ab certs lochs enfre·ls quals és lo loch de Xiva, per ço, senyor, supliquen que·ls dits mollons ne sien remoguts e en continent s que sien posats per limitació de tèrmens enfre la ciutat e Xiva en aquell loch en què fur e rahó seran posadors.

Al dit primer capítol respon lo senyor infant que quant és en ell bé li plauria, mas que ell ha entés que·ls mollons posats en[f]re Xiva e Quart, Riba-roja e Xestalcamp foren posats judicialment, e los dits lochs ne són en possessió, per què |^{f. 1v} ab rahó no se'n porien levar sens coneguda, ohida la rahó de les parts, on si la ciutat entén que sien posats en perjudici a la çiutat, lo senyor infant farà que·l senyor rey, ohides les rahons de les parts breument e sens brugit de pleyt e figura de juhí, hi farà fer justícia. Et atorga adés de present que la on los dits mollons per justícia ne sien remoguts, que li plau que sien posats mollons enfre la ciutat e Xiva per persones assignadores per lo senyor rey segons que de fur sia faedor.

A la resposta feyta per lo senyor infant al dit primer capítol dien los jurats e prohòmens de la ciutat que en aytant com en aquell és feyta me[...] que·ls mollons posats enfre Xiva e Quart, Ribaraja e Xestalcamp sien remoguts per lo senyor infant ne de manament seu, mas, salvu tot son dret, supplica e demana que sia feyta divisió e partició dels tèrmens de la ciutat e de Xiva sumàriament e de pla, sens figura de juhí.

Plau al senyor inffant

Comitatur /sub modo predicto/ nobili Petro de Queralto, gerenti vices in regno Valencie, et Guillelmo de Boscho, vicino Xative, ass[...] pro assessore Laurencio Çima, iudice curie.

II¹⁴ – Ítem, senyor, com per fur de València sia atorgat als habitants de la ciutat que en tots los castells e lochs establits e a establir en lo regne de València hajen emprius, ço és assaber, de lenya e de calç, de pedres e de guix, e d'altres aemprius en lo dit fur contenguts, sia encara |^{f. 2^r} atorgat a aquells per privilegi del senyor rey en Jacme, de feel recordació, que en tot lo dit regne lo lur bestiar puscha pasc[h]ar franchament e quítia sens tot servii, e en tot lo dit regne [...]aur, anar e e[st]ar franchament segons que en lo dit privilegi és contengut. Et, senyor, los alcayts o batles dels lochs de Xiva, de Bunyol, de Macastra e de Setaygües penyoren alguns vehins de la ciutat, usans dels dits aemprius en los tèrmens dels dits lochs, et com antigament sia constumat e encara sia leg[ut] per e[sta]ment fe[y]t per la ciutat que si alcú penyora algun vehí de la ciutat per los dits aemprius, que en continent la ciutat reepenyor a aquells retenén en si [le]s reepenyores tro ha cobrar ço que·ls és estat penyorat, la qual co[sa,] senyor, per reverència vostra ha sobrehit de reepenyora los hòmens dels dits lochs per la dita rahó, per què, senyor, suppliquen e clamen mercè que us plàcia observar e fer observar los dits fur [e] privilegi. Et resnomenys vullats manar als oficials vostres dels dits lochs presents e qui per temps seran que·ls lexen usar franchament dels dits aemprius segons que per los dits fur e privilegi los és atorgat.

Al dit capítol respon lo senyor infant que·ls fur e privilegi en los quals és fundat lo dit capítol són ja venguts en contradicció denant lo senyor rey ab los richs hòmens e cavallers del regne, per què no és rahó que lo senyor infant enant los seus lochs apartadament, mas és aparellat de fer servir en los seus lochs ço que serà determenat en los altres, |^{f. 2^v} et, per ço que la dita contradicció ne isqua, supplicarà al senyor rey a honor de la ciutat que faça lo dit contrast declarar breument e de pla per tal que la ciutat haja complidament son dret.

E[n] lo dit capítol perseveren los jurats e prohòmens com aquell sia fundat en justícia e en furs e privilegi, anadén encara a aquell que en los dits lochs en lo dit capítol expressats sia observat lo fur posat en rúbrica 'De leuda e de ostalatge [de c]orredors' qui comença 'En Liria, Xiva, Turís, Macasta, Bunyol *et cetera*', segons [l]a sua contenència e tenor, com en los dits lochs los oficials d'aquells s'esforçen demanar e pendre e levar dels vehins de la dita ciutat leuda o peatge contra lo dit fur.

Respon lo senyor infant que la sua resposta és justa e rahonable, e està en aquella, açò enadit que ell manarà als alcayts e batles dels seus castells e lochs desús dits que si a alcú habitador de la dita ciutat eren fetes penyores per rahó dels dits aemprius e la ciutat reepenyorava que en continent reten les penyores.

III – Ítem, senyor, com la ciutat segons fur partescha tèrmens ab Murvedre, ab Holocau, ab Xiva, ab Turís, ab Bunyol, ab Monserrat, ab Algezira e ab Cullera, e mollons no haja enfr[e] la ciutat e els dits lochs per departiment de tèrmens, et [los] dels dits lochs n[re] me[ten] contrast sobre |^{f. 3^r} la divisió dels dits tèrmens, per ço, senyor, suppliquen que plàcia a vós assignar jutges covinents qui coneguen e departesquen los tèrmens [en]fre la ciutat e los dits lochs, posan-hi mollons, enaxí que·ls dits jutges coneguen e determenen les dites coses sumàriament e de pla, sens figura de juhí.

---

¹⁴ Al marge esquerre: *Vacat*.

Lo dit capítol par just e rasonable al senyor infant e procurarà ab lo senyor rey que sia fet ço que és demanat en lo dit capítol.

Comuniter prelibatis.

III¹⁵ – Ítem, senyor, com alguns richs hòmens, e religioses, e cavallers feessen penyorar alguns vehins de la ciutat que usaren dels aemprius [a] aquells atorgats per furs de València e privilegi del senyor rey en Jacme, de feel recordació, la ciutat establí e ordenà que, pus aquells penyoraven o feyen penyorar se[n]s fadiga de dret los vehins de la ciutat per los aemprius leguts, que atresí fossen [a]quells reepenyorats, la ciutat retinén les reepenyoires d'aquells tro que haguessen retudes les penyoires ab dans e messions als dits vehins, de la qual cosa la ciu[ta]ntigament ha acostumat e usat, et de poch de te[mps] a ençà lo portantveus de procurador en lo dit regne o son loch tinent consent pleyt a instància de la part, ço que antigament no s'és acostumat, per què suppliquen que vós, senyor, manets ab carta vostra al dit portantveus de procurador o a son lochtinent present e qui per temps serà que de les dites coses no s[ia] f[et] pleyt, ans, si contrast n'és o serà, aquell conega o determén sens scriptura e figura de juhí, com axí sia estat acostumat antigament, observan la costuma antiga a la dita ciutat.

Lo dit capítol atorga lo senyor inffant

| f. 3v V – Ítem, senyor, com lo senyor rey, a supplicació dels jurats e dels prohòmens de la ciutat, haja feyta carta de comissió al batle general del regne de València que reebés testimonis sobre alguns greuges los quals los dits jurats e prohòmens affermaven así ésser feyts per los leuders de Tortosa sobre la exacció de la leuda, que sia vostra merçè, senyor, que les deposicions dels testimonis sobre la dita rahó reebuts per lo dit batle sien publicats, et que en continent sentència sia donada per vós, senyor, o per jutge per vós a açò delegat sumàriament e de pla, e sens figura de juhí. Et si lo senyor rey o vós, senyor, alargats a dar la sentència axí que no sia donada dins III meses primers vinents, que los vehins /de la ciutat/ de València e del terme d'aquella en lo passatge de la mar del cap de Tortosa usen en la exacció de la dita leuda, en continent passats los dits III meses, segons que·ls ciutadans e habitants de la dita ciutat de Barcelona usen adés de present en lo passatge en la dita leuda a pagar per vigor d'una sentència donada per en Bernat Ba[.]a per comissió del senyor rey, et açò tant [e] tan logament tro la dita sentència sia donada, salvu, emperò, al senyor rey e a la ciutat de València a cascú tot son dret sobre·l contrast de la dita leuda.

Al dit capítol respon lo senyor infant que ell farà ab lo senyor rey que farà publicar los testimonis en continent e que farà continuar lo feyt entrò que·l fet sia diffinitivament determenat e que no y serà sobresehit en l'endemig.

Placet domino regi quod, re[...]tis testibus geritis per Guillelmo de Iafferio, legum doctorem, vicecancellarium, et, vocato Guillelmo de Cereto, baiulo Dertuse, pro parte domini regis, procedatur continue in negocio et fiat quod fuerit faciendum.

| f. 4r VI – Ítem, senyor, com en lo privilegi e ordenació de la leuda de Tortosa sia contengut que a la moneda corrible en Tortosa a pa e a vi que a aquella moneda sia pagada la leuda, et, com en Tortosa córrega moneda real a pa e a vi, per ço supliquen que la leuda que·ls vehins de la ciutat pagar deuen en Tortosa sia per aquells pagada a la dita moneda real tan solament.

---

¹⁵ Al marge esquerre: *Vacat.*

Al dit capítol respon lo senyor infant que ell sap que de la rahó contenguda en lo dit capítol ells han moltes vegades suplicat al senyor rey e encara no [n']ha res declarat perquè·l senyor infant no se'n pot plevir, mas suplicarà al senyor rey que ell ho declar com ans pucha en manera que la ciutat ne conseqüesca son dret complidament.

Placet domino regis quod declaratur dictum negocium et sta[... ..] dabit rece[...]a instrumentum lesde et, habita certificatione et informacione de causis que faciunt, pro se determinabit breviter et licet dictum negocium secundum iusticie.

VII¹⁶ – Ítem, senyor, com los leuders de Tamarit agrevien los vehins de València sobre la exacció de la leuda de Tamarit contra una sentència arbitral donada per lo senyor rey en Jacme, de feel recordació, ço /és,/ entre [lo] senyor de Tamarit e los pagans la dita leuda, faens-los pagar leuda per alguns vexells e per alcunes coses que pagar no la deuen, per què supliquen que denyets manar ab carta vostra al veguer de Tamarit e als leuders d'aquell mateix loch que sobre la exacció de la dita leuda observen la dita sentència. En altra manera que vullats manar ab carta vostra al veguer vostre en aquelles partides que·ls costrenga degudament a observar la dita sentència, et resnomenys, senyor, vos plàcia | ^{f. 4^v} manar al batle general del regne de València que la dita sentència observ segons la sua contenència e tenor.

Al dit capítol respon lo senyor infant que manarà fer carta al batle e als leuders de Tamarit que observen la sentència contenguda en lo dit capítol si donchs justa rahó no han per què no u dejen fer, la qual si la han dejen en continent significar al veguer de Vilafranca qui aquella oja e determén breument. En altra manera que fòrria a ells de observar la dita sentència.

A la resposta feyta per lo senyor infant al dit capítol la on diu que·l veguer ho oja e determén breument *et cetera*, supliquen los jurats e prohòmens que y sia açò enadit sumàriament e de pla, e sens figura de juhí. Encara [ana]deixen [al] dit capítol que·l dit negoci faça dret breument e sumària a la ciutat e aquells de qui·s pertany[erà] de la pena en lo compromés e sentència arbitral contenguda si lo senyor de Tamarit e leudés d'aquell eren venguts contra la dita sentència.

Plau al senyor infant

Carta domini infantis [cum] instruccionem debent mittere de civitate Valencie.

VIII – Ítem, com los sotsmeses del senyor rey e vostres, senyor, egualment dien ésser guiats per lo senyor rey e per vós, senyor, et lo senyor rey e vós, senyor, hajats en special atorgat a alcunes persones special guiatge [o pro]tecció sots grans penes, e [ç]o que és pus greu cosa, sots pena de la ira e indignació | ^{f. 5^r} del senyor rey e vostra, que sia mercè del senyor rey e vostra, senyor, que tots los dits guiatges sien revocats exceptat aquells qui són atorgats [a] persones religioses mendigans, axí que d'aquí a avant guiatge o protecció en special a alcú no sia atorgat, et, si atorgat era, que no valle, majorment com per fur de València les penes sien limitades e imposades contra los delinqüens. En altra manera, per rahó de les penes que són imposades en les cartes de guiatge, salva la real magestat e la vostra altea, seria en lesió e perjudici dels dits furs.

Al dit capítol respon lo senyor infant que ell sap que alcunes vegades ells han suplicat d'a[ç]ò al senyor rey e que ell los ho ha denegat, mas que·ls ha dit que se'n guardarà com més puxa de fer-n[e] plus a avant, et axí lo senyor infant per honor de la ciutat

---

¹⁶ Al marge esquerre: *Fiat [...] per dominus infans et ido vaccat.*

supplicarà al senyor rey que ell se guart com més puxa de atorgar guiatges d'a[quí] a avant, et açò mateix servarà lo senyor infant en si.

En lo dit capítol perseveren los dits jurats e prohòmens, emperò si aquell los és denegat suppliquen que·ls sia atorgat de gràcia.

Respon lo senyor infant que està en la sua resposta e no·s partiria d'aquella, mas farà açò a honor de la ciutat, que suplicarà al senyor rey que no vulla atorgar guiatge a alcú de la ciutat entrò a la primera Cort que·l senyor rey tindrà en lo regne de València, e açò mateix servarà en si lo senyor inffant.

Propter supplicacionem predictam infantis et ob gratiam civitatis, dominus rex annuit supplicacioni dicti infantis et hoc facere scribi in registris suis, salvo quod non intendit dominus rex hoc concedere a[d re]ligiosos et ho[mini] eorum [et g]entes extraneas ab eis dominio.

Fiat litera responsiva dictis iuratis.

|^{f. 5v} IX – Ítem, com per fur de València e per privilegi del senyor rey en Jacme, de feel recordació, sia atorgat que tothom pusqua amenar o portar fusta franchament e liura sens alcun embarch per lo riu de Godalaviar, et lo noble don Jayme, senyor de Xèricha, çænrre contra lo dit fur e privilegi, haja pres o feye pendre, salva la real magestat e vostra e honor del dit noble, injustament leuda o peatge de fusta en Xelva, per ço, supliquen que·l dit fur e privilegi l[o]s sien observats segons lur contenència e tenor, axí, senyor, que per carta vostra vos plàcia manar als hereus del dit noble o senyor del dit loch que leuda [o] peatge no sia demanada ne presa en lo dit loch, ne nenguna servitut per qualque nom sia apellada contra lo dit fur e privilegi. En altra manera que per carta vostra vos plàcia manar al portantveus de procurador en lo regne de València present e qui per temps serà que per los dits hereus o senyor del dit loch, o altres per ells, no leix pendre ne levar leuda o peatge ne altra servitut de la fusta vinent per lo dit riu ne d'altres coses per qualque nom sia apellada contra la franquea e forma del dit fur e privilegi, et que a açò a conservar, si·s convendrà, destrenga als dits hereus o senyor del dit loch ab degut destrenyiment per conservació de la dita franquea, fur e privilegi. Et, senyor, que us plàcia que de ço que·l dit noble ha pres o feyt pendre per ocasió de la leuda o peatge, o per altra rahó, çænrre que demanda ne pusqua ésser feyta per la ciutat o per aquells de qui·s pertany[erà] contra los dits hereus o marmessors del dit noble denant la cort e[clesi]àstica en for d'ani[m]a, no contrastan en aquest cas lo manament e carta |^{f. 6r} del senyor rey que alcú no gos clamar a la cort eclesiàstica de ço que·s pertany de conèixer a la jurisdicció real.

Al dit capítol respon lo senyor infant que·ls hereus del noble en Jacme de Xèricha, segons que apar per lo capítol, són en possessió de la leuda e peatge en aquell contengut, per què segons justícia lo senyor infant no y poria res fer sens apellar la part, mas, si la ciutat ho volrà, ell farà comissió e manament al procurador que y enant breument.

A la resposta feyta per lo senyor infant al dit capítol supplica la ciutat que plàcia al senyor infant donar licència a la ciutat e als singulars que en cort eclesiàstica pusquen demanar ço que·ls és estat pres injustament per la dita rahó tro al dia de huy, no contrastan lo [...] e carta del senyor rey.

Respon lo senyor inffant que·l senyor rey féu la dita ordinació ab gran deliberació, e axí com sia ab ell rahonar se h[a] ab ell, e fer·hi ha ço que puxa.

Dominus rex intendit quod fieret /magnum/ periudicium sue /quod ipsi v[...] non debent/ si [s]ustineret petitionem p[re]li[ba]tam fieri coram iudice ecclesiastice, et ideo non sustinere hoc feri, set si volunt [...]ia eo /vel gerente vices procuratoris/ prosequi ius suum ipse exhibebit e[...] breve et celere iusticie complementum.

Comitatur collectio negocium Laurencio Çima, reservata sententia domino regi.

X – Ítem, senyor, com antigament sia acostumat que les barques navegaven per la albufera de la ciutat portans viandes o persones sens alcun embarch o servii, per la qual cosa s'enseguia utilitat a la ciutat e a alcunes viles del regne per rahó de viandes que les dites barques portaven a la dita ciutat, et, senyor, que ara sia vedat per manament del senyor rey al qual donaren a entendre, salva la real magestat, callada veritat, que per lo dit navegament s'esdevenia dampnatge | ^{f. 6v} als pesquadors e als compradors de la quinta de la dita albufera, et aquells qui les dites coses donaren a entendre al senyor rey ho feren per ço que posquessen apropiari así alcun percaç o guany special, axí que nenguna barcha per la dita albufera no navega sinó les lurs sens licència e albarà d'aquells als quals s'an a reembre, la qual cosa és manera de gabella e dampnatge general, per què suppliquen que les dites barques pusquen navegar sens tot embarch per la dita albufera axí com antigament era acostumat, no contrastant alcun vet.

Al dit capítol respon lo senyor inffant que ell no poria revocar ço que·l senyor rey ha fet, mas supplicar-li ha que ell ho faça en guisa que la ciutat no·n prengua tort.

Perseveren los dits prohòmens en lo dit capítol deman[at].

Persevera lo senyor infant en la sua resposta.

Comitatur baiulo generali Enrico de Quintavalle et Bernardo de Spelluncis quod certificent se si dicta navigacio est dampnosa iuribus domini regis et albufarie, et si invenerint dictam navigacionem non fore dampnosa quod baiulus permitat dictam navigacionem feri, non obstante ordinacione que aseritur facta.

Et, nichilominus, dominus rex mandabit inquiri contra illos qui super predictis fecerint gabellam rec[...] redempcione vel servicia et pa[...] eos, vocatis iuratis ad instruccionem negocii.

XI – Ítem, com lo senyor rey ab privilegi seu h[aj]a enfranquits tots los habitants e habitants en la ciutat de València e en lo terme d'aquella, e cascuns d'aquells ab totes coses e béns d'aquelles en tots los seus regnes e terres guanyades e per guanyar per mar e per terra e per aygua dolç, segons que en lo dit privilegi largament és contengut, et, senyor, en l[os] lochs de Sexona a en[l]à qui són del dit senyor rey e en Castelló del | ^{f. 7r} camp de Burriana no vullen observar lo dit privilegi als vehins de la ciutat éntegrament, per ço suppliquen que·l dit privilegi en los dits lochs e altres on servar se deja los sia observat segons la sua contenència e tenor.

Al dit capítol respon lo senyor infant que ell supplicarà al senyor rey que u declar en manera que la ciutat no y sia perjudicada en res.

Perseveren los dits prohòmens en lo dit capítol demanat.

Persevera lo senyor inffant en la sua resposta

Placet domino regi quod dicta privilegia serventur in locis in quibus servari debent pu(...) eos tenans, set non esset equum seu iust[um] quod servarentur in loci que dominus rex s[...]t causa empcionis vel donacionis aut con[...]b[...]

XII – Ítem, senyor, com les marjals e els secans del terme de la ciutat en la major partida sien escalats e laurats, per la qual cosa los bestiar dels carniçers e dels altres vehins de la ciutat no poden haver covinents pastures sens que grans dampnatges no donen als esp[let]s e béns de la orta, per los quals dampnatges los convé sovén a esmenar e satis[fer] los dans donats per lo dit bestiar, et, com per privilegi del senyor rey en Pere, de bona memòria, sia contengut que en lo temps que per los jurats e per los prohòmens de la ciutat serà ordenat los vehins de la ciutat pusquen metre e tenir lurs bestiar en la devesa de la Albuffera e en aquella fer lenya e caçar, per ço, suppliquen que·l dit privilegi los sia observat segons la sua contenència e tenor.

Al dit capítol respon lo senyor inffant que ell ha entés que d'aquest fet és estat | f. 7v moltes vegades supplicat al senyor rey e que ell hi ha ja feta certa provissió, per què lo senyor inffant supplicarà al senyor rey que ell que y vulla mellorar en guisa que sia bé e profit de la ciutat.

Perseveren en lo dit capítol los jurats e prohòmens.

Persevera lo senyor inffant en la sua resposta.

Placet dominus rex quòd Hostendant privilegium et dominus rex providebit taliter quod erit valitas civitatis.

Scribatur baiulo quod, viso originali dicti privilegi, faciat servari contenta in eo super premissi.

XIII¹⁷ – Ítem, com en fur de València sia contengut que si alcú haurà la [co]rt [al] jutge ordinari per sospitós, que li'n sia altre acompanyat per procehir e enantar en aquell feyt, [...] alguns litigans qui han per sospitós la cort o·l jutge no requiren que a aquell qui [t]enen per sospitós ne sia altre acompanyat, mas recorr[en] al senyor rey e empentren aquell jutge qui conega d'aquell feyt, lo qual se fa pagar a les parts lo salari de la sentència la qual la cort donarà francha, per la qual messió s'ensegueix dampnatge e especialment a la part no impetrant, per què suppliquen que·l dit fur los sia observat segons la sua contenència e tenor, açò enadit que a instància d'aquell qui haurà lo justícia per sospitós, los jurats ab consell d'alcuns prohòmens acompanyen I prohom al dit justícia, que no sia sospitós.

Al dit XIIIe e derrer capítol respon lo senyor inffant que li plau que·l dit fur e·ls altres sobre açò establits sien observats segons la sua tenor.

| f. 8r Per què, senyor, los dits jurats e prohòmens de la dita ciutat suppliquen e clamen mercè a la vostra altea que·ls dits furs e privilegis los sien observats segons lur contenència e tenor, majorment com aquells sien confirmats e jurats per lo senyor rey, pare vostre, e per sos antecessors, et si alcú contra les dites coses o alguna d'aquelles empetrava carta o cartes del senyor rey o de vós, senyor, no sien observades ne els jutges qualsque sien aquelles no obeequen¹⁸.

---

¹⁷ Al marge esquerre: *Vacat*.

¹⁸ Al començament del següent full, 8r, es repeteix el mateix paràgraf.

DOCUMENT 25

1322, febrer, c. 1-12. València

Capítols de gràcia demanats pels jurats i prohoms de la ciutat de València a l'infant Alfons en els moments previs a l'organització de la campanya de conquesta de Sardenya. A banda de les respostes de l'infant i els jurats, s'hi inclouen les que finalment donà el rei Jaume II.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 7, f. 9r-11v

Aquests són los capítols que·ls dits jurats e prohòmens de la dita ciutat, supplican, proposen e demanen graciosament al molt alt senyor infant do Alfonso, del molt alt e molt poderós senyor rey d'Aragó primer engendrat, e general procurador *et cetera*, segons que·s segueixen:

I – Primerament, que, com lo senyor rey ab privilegi seu haja enfranquit tots los habitans en la ciutat de València e en lo terme d'aquella, /e cascun d'aquells/ en tot los seus regnes e terres guaanyades e guaanyadores ab totes lurs robes, coses, mercaderies e béns per terra e per mar, e per aygua dolç, segons que en lo privilegi daquèn feyt pus largament és contengut, que sia mercè vostra, senyor, e us plàcia endreçar ab lo senyor rey e tractar ab acabament que·l dit senyor rey, servan, declaran e enadén al dit privilegi ab altre seu privilegi novellament faedor, expressament enfranquescha tots los dits habitants e habitants de la ciutat e del terme d'aquella, presents e esdevenidors, e cascun d'aquells ab totes lurs coses, robes, mercaderies e ab tots lurs béns, axí en terra com en mar, com en aygua dolç, com en estanys, de tota leuda, peatge, portatge, mesuratge, pes, passatge, ribatge, anchoratge, travachatge, gabella e de tota altra imposició, constitució nova o vella, stablida e establidora, e altre dret o servii real, o personal o mixt, que dir o nomenar o cogitar /se/ pusqua per nenguna rahó per qualque nom sie o pusque ésser apellat en los regnes e illes de Cerdenya e de Còrcega, e en les altres illes e terres [adj]acens, a aquells segons que ha enfranquit | ^{f. 9v} la ciutat de Barcelona, açò, emperò, enadit que la on diu en lo privilegi de Barcelona que pusquen trer dels regnes e illes de Cerdenya e de Còrcega forment e tot altre linyatge de blat e qualssevol altres viandes, e totes altres coses e mercaderies que sia, entén e expressa, no contrastan alcun vet o inibició, statut, privilegi o fur, o qualque altra ordinació feyts o faedors per lo senyor rey, o per sos successors, o qualssevol altres persones, sia encara enadit [que] de la ciutat de València pusquen portar o trametre als dit regnes, e illes e terres, vi e totes altres viandes, mercaderies e altres qualssevol coses en qualsevol temps, no contrastan statut e ordinació feyt o faedor, sia encara enadit que·ls còmits de galees e de lenys arma[ts] o de qualssevol altres vexells dels habitants de la ciutat de València e del terme d'aquella pusquen tenir e fer encant en los dits regnes, e illes e terres, sens que no donen ne paguen quinta ne altre dret o servii per qualque nom sia apellat per les persones catives qualsque sien, e qualsevol stat o condició seran, ne per altres coses, béns o merç[.] que vendran o encantaran.

Al dit capítol respon lo senyor infant que li plau que·ls sia feyta la franquea axí com és atorgada a la ciutat de Barcelona. Quant a les altres coses que demanen ésser enadides en la dita franquea, ja aquelles mateixes coses foren demanades per la dita ciutat de Barcelona e les foren rahanablement denegades per lo senyor rey e per lo senyor infant, e ells se'n tolgren de mantinent e n jaquiren ana[...], que par que la ciutat de València se deja | f. 10^r tolre de demanar les dites coses enadides, emperò en ço que demanen que puguen metre en lo regne de Çerdenya vi e altres viandes ja és atorgat en lo privilegi de Barcelona e axí semblantment s[erà] atorgat a la ciutat de València. Et quant a açò que demanen que puguen fer encant en lo regne de Cerdenya sens que no paguen quinta al senyor rey, lo senyor infant ne supplicarà al senyor rey que ho atorch de gràcia, pus ací és en la ciutat de València.

A la resposta per lo senyor infant feyta al dit capítol, en la què és denegat per lo senyor infant ço que los dits jurats e prohòmens er[.] suppli[cat e] demanat que, no contrastan alcun vet o inibició, statut, privilegi o for *et cetera*, los vehins de la ciutat de València poguessen trer de le dites illes forment e tot altre linyatge de blat *et cetera*, suppliquen e demanen que al dit privilegi de franquea sia almenys açò enadit: que si per necessitat o per qualsevol altra rahó inibició o vet de no trer forment, o qualsevol altre blat o altres viandes de les dites illes, eren feyts per lo senyor rey, o per sos officials, o per qualsevol altra persona, et duran lo dit vet lo senyor rey, o sos officials, o altra qualsevol persona, ne daven licència per diners, o per gràcia, o per qualsevol altra manera, que en continent s los dits ciutadans o lurs faedors ne poguessen trer per aportar a la dita ciutat sens tot do o servii per qualque nom sia apellat, no contrastan la dita inibició o vet, fur, privilegi o statut | f. 10^v per lo senyor rey, o per sos succehidors, o per lurs officials, o per les universitats de les dites illes feyts o faedors, et açò se servàs tantes quantes vegades vet o inibició fos feyt en les dites illes. Semblantment suppliquen que·ls sia atorgat e enadit al dit privilegi que per establiment o vet feyts o faedors per lo senyor rey, o per sos succehidors, o per sos officials, o per qualssevol altres persones, no [sia v]edat als vehins de la ciutat de metre en los dits regnes e illes vi e altres coses e mercaderies.

Respon lo senyor inffant que està en la sua resposta, açò enadit que supplicarà al senyor rey que y puguen metre lo vi de la ciutat, axí com és demanat.

Placet domino regi quod Concedit dominus rex quod fiat eis privilegium simile ille civitatis Barchinone hoc additi quod possint vinum collecte termini civitatis miteri in dictis insulis [non] obstante aliqua inibicione nec aliqua civitas vel locu dictarum insularum haberent iam privilegia contraria /et ordinaciones seu statuta localia/ super hoc. Addito etiam quod pirate sive corsarii civitas predictae et eius termini possint facere in predictis insulis encantum personarum et rerum de bona gracia sine solv[ere] quinta /et alterius cuiuslibet iuris,/ hoc retento quod dominus rex seu eius oficiales possint reti[nere] personas quas vellent, dando pro qualibet [...] et (...)bet.

II – Ítem, que sia vostra mercè, senyor, que us plàcia tractar e endreçar ab lo senyor rey que com alguns vehins de la dita ciutat, e mercaders, e altres, hajan treyts moltes vegades en los temps passats de la ciutat e de les viles del regne de València pegua, seu, fusta e altres coses vedades per portar a lochs leguts, et ajen assegurat en poder del batle general del dit regne que les dites coses portarien o portar farien | f. 11^r als dits lochs, e que dins cert dia haurien tornat al dit batle albarà testimonial de resposta, e açò sots certa pena que les dites coses haurien posades e descarregades en los lochs en los quals aquelles prometeren portar e descarregar, et alguns, senyor, en açò sien estat negligens

axí que no han curat tornar los dits albarans de resposta per ignorància o per mort, e per ço car a vegades los vexells en los quals les dites coses vedades eren carregades perien per temporal de mar, o de vent, o per cas d'aventura, per ço, senyor, supliquen e clamen mercè a la vostra altea e beniguetat que us plàcia tractar e endreçar ab lo senyor rey que graciosament faça remissió e indulgència de les dites coses als sobredits, retengut, emperò, per lo senyor rey que si n'aparia que alguns dels sobredits haguessen portades o feytes portar algunes de les dites coses a terra de sarrahins o de enemichs del senyor rey, que aquestes aytals no sien enteses ne·s pusquen aj[u]dar de la dita remissió e gràcia.

Al dit capítol respon lo senyor infant que ell supplicarà al senyor rey e farà ab ell que per gràcia de la ciutat atorch ço que demanat és en lo dit capítols.

Concedit dominus ~~infans~~ rex ob honorem et suplicationem infantis et ob gratiam civitatis.

III¹⁹ – Ítem, com en les viles del regne de València venen carnsalada a menut |^{f. 11v} [per le]s tendes, que sia mercè del senyor rey e vostra que semblantment carnsalada se p[uga] vendre per tendes en la ciutat a menut, com la ciutat no deja ésser de pus aül condició que les dites viles, et d'açò s'enseguirà utilitat general.

Al dit III^{er} e derrer capítol respon lo senyor infant que li plau s[i·s] pot fer sens pre[j]udici dels privilegi dels carniçers.

[A la] resposta feyta per lo senyor infant al dit capítol supliquen e demanen los dits jurat e prohòmens que·ls privilegis dels dits carniçers sien produhits, e après que justícia sia enseguida.

Plau al senyor inffant.

Et, supplican, demanen que tots los privilegis e cartes demanats al senyor rey e al senyor infant sien donats e donades franchament axí de justícia com de gràcia a la dita ciutat.

Plau al senyor infant de les cartes qui ara són per aquest fet demanades e atorgades.

---

¹⁹ Al marge esquerre: *Hoc capitulum [...].ter de presenti in curia domini infantis et ideo vaccat.*

DOCUMENT 26

1322, febrer, 12. València

L'infant Alfons informa el rei Jaume II que els jurats i prohoms de la ciutat de València han promés 300.000 sous com a subsidi per a la campanya de Sardenya, com els pròcers de Barcelona, quantitat que posteriorment incrementaren en 50.000 sous sota la condició que els foren concedits uns capítols de justícia i gràcia que presentaren. D'altra banda, l'informa que el bisbe i capítol de València han concedit 40.000 sous, el mestre de Montesa 40.000 sous i l'abat de la Valldigna 15.000 sous.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 6.588

Excellentissimo ac magnifico principi et domino Iacobo, Dei gracia regi Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice, ac comibus Barchinone, suo karisimo patri et domino, infantis Alfonsus, eius devotis et humilis primogenitus, generalis procurator ac comes Urgelli, manuum et pedum humile osculum cum omnimoda subieccione reverencia ac obediencia filiali:

Noscat (...) vestro quod, licet iurati et probi homines civitatis Valencie iam nuper post propositionem per nos eis factam obtulissent nobis pro subsidio viagii Sardinie trecenta milia solidos, solvenda ex ajuda per eos ordenanda modo vel quam simili ordinato per proceres Barchinone, et postmodum, ad requisicionem nostram, acrevissent dicte quantitati quinquaginta millia solidos, ita quod essent trecenta quinquaginta milia solidos, sub condicione tamen quod concederemus eis et procurarem per vos concedi plena capitula partim sub colore iusticie et partim graciose per eos petita, attamen negocio hoc usque ad hodiernam diem procelarum extint propter dicta capitula quorum plura que nobis visa non fueri congrua denegavimus, in quorum petitione, post responsiones per nos eis facta, ipsi totaliter insistebant, set dernum iidem, assentientes voluntati nostre, die presenti convenerunt super eis nobiscum et concessunt liberaliter nobis subvencionem facere dicte peccunie quantitatis, videlicet, trescentorum quinquaginta millia solidorum per modum dicte aiude, sub spe tamen eorum que eis premissis concedere volumus, de quibus discretus Guillelmus de Iaffero, legum doctor et v(ice)cancellarium vestro, qui in brevi unacum nuncis dicte civitatis vestram accedet presenciam magnificenciam vestram latius informabit.

Preterea sciat (...) vestra quod iam ante (...) episcopus et capitulus Valencie concesserant nobis dare quadraginta millia solidos, et magister monasterii de Montesia alia quadraginta millia solidos, et abbatís Vallisdigne quindecim mille solidos, set hec omnia reg(...) dominorum intimare tardabimus, donec de facto civitatis possemus plenam certitudinem intimare.

Altissimus per sui misericordiam statum persone vestres iocundum et incolumem faciat plenis annis.

Datum Valencie, pridie idus febrerii, anno Domini M° CCC° XX° primo. Sigillatum.

DOCUMENT 27

1323, c. novembre. València

Capítols demanats per la ciutat de València a canvi d'ofrir una ajuda a Jaume II durant dos anys per als afers de Sardenya, recaptada mitjançant un pagament per cap i per béns dels habitants de la capital i la seua contribució.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 20, f. 1r-7v

Senyor, cert e clar és a vós que la ciutat de València és francha e exempta de quèsties, exaccions, e aemprius per qualque nom sien appellats ab privilegi.

És cert encara, senyor, que la dita ciutat és estada, e és molt endeutada, e encarregada per los dons, ajudes e serviis gracioses a vós, senyor, feits de pochys ayns a ençà qui munten a suma de DCCC mil sous.

Senyor, encara la ciutat de present és endeutada de C L mil sous e plus per diverses messions que ha feites, e per la pèrdua del forment que ha assegurats per los quals de present ha a fer talla e quèstia, et per la gran necessitat en què és posada ha aüts a vendre de present del censal qui avia per XXV mil sous.

Senyor, encara la ciutat ha sostenguts greus dayns per plujes e per diluvis d'aygües que derrocaren molts alberchs e los pons de la ciutat, e conssumaren lurs rendes, axí com de vi, fruytes e altres béns.

Encara ha sostenguts grans dampnatges en la mar per naufragis, e per cossaris e males gens, et de present sostenga carestia de blats e messió per la ajuda atorgada a vós, senyor, e al senyor infant n'Amfós dels CCC L mil sous per lo viatge de Cerdenya, la qual ajuda ha a durar encara un ayn e plus.

Encara, senyor, ha sostenguts e sosté grans dampnatges per los molts e diverses allongaments per vós, senyor, atorgats e feits, et per lo abatiment dels cambiadors de la ciutat.

Encara, senyor, que no-s pot ajudar de les rendes que ha per ço com no gosen navegar per temor de corssaris qui-s fan amichs e són enemichs, e per temor d'altres enemichs.

Per les quals coses, senyor, e per altres que evidentment poria mostrar, la ciutat és tant oppressa, encarregada e esmesa que a penes pot aspirar ni sostenir, e el lexa (*sic*), emperò, senyor, la ciutat, esguardan la necessitat que vós, senyor, exposats e lo senyor infant don Pedro, comte de Ribagorça, de part vostra ha exposat e demostrat a nós per los affers de Cerdenya, cobeegan que-l negoci per vós, senyor, e per lo dit senyor infant n'Amfós començat venga a aquella fi e terme que vós, senyor, e la ciutat desigam, volén seguir les vestígies que ha seguides al (*sic*) vostres predecessors e a vós, senyor, no esguardan a les dites grans pressures e necessitats en les quals és posada per les rahons damunt dites, senyor, la universitat de la dita ciutat graciosament vos offer la ajuda segons que dejús per capítols és ordenada, sens lesió, emperò, de sos privilegis, franquees e libertats, et retengut e protestat que aquells li romanguen salvus e en lur

plena força e valor segons tenor e continència d'aquells, et que d'açò, senyor, li sia feita carta axí com mills porà ésser dictada e feyta. E sots aytal, emperò, condició: si vós, senyor, li atorgats complidament los capítols següents segons tenor e continència d'aquells com sien de justícia e de rahó, e a bon stament de la ciutat e del regne, et los capítols e ordenació de la ajuda inffrasegüents. En altra manera, senyor, la present offerta de la ajuda sia haüda per no feyta.

I – Primerament, com vós, senyor, ab privilegi vostre ajats atorgat que per bon stament de la ciutat e del regne de València de III en III ayns farets Cort general en la ciutat ho en lo regne segons que en lo dit privilegi és contengut, e, senyor, alcunes de vegades vos sia estat suplicat e request per part de la dita ciutat que la dita Cort deguésets fer e celebrar per tranquil·litat e bon estament de la ciutat e del regne, e per conservació de justícia, et açò, salvant la vostra altea, no ajen de vós, senyor, pogut obtenir, per ço supliquen e demanen que·ls observets lo dit privilegi, /emperò, com lo temps ordonat en lo dit privilegi/, ço és a saber en la festa de Epihania instant, sia tant a prop que vós, senyor, la dita Cort en la dita festa no poria ésser celebrada, supliquen e demanen però que la dita Cort tengats e façats en la festa de Pascua de la Resurrecció de Nostre Senyor primera vinent, et enaprés segons la forma e continència del dit privilegi. Et que açò, senyor, jurets attendre e complir.

II – Ítem, com segons fur de València e encara privilegis del senyor rey en Pere, tots los pleits principals, axí civils com criminals dejen ésser oïts, diffinits e determenats per lo justícia ab consell dels jurats e dels prohòmens consellers, los quals furs e privilegis vós, senyor, avets conffirmats e jurats, et senyor, salvant la vostra real magestat, moltes de vegades vós siats plevit dels dits furs e privilegis, axí, senyor, que avets treits molts e diverses pleits principals de poder e conexença del justícia faén comissions d'aquells a juges de la vostra cort e a altres, les quals coses, salvant la vostra altea, són en perjudici dels dits furs e privilegis, e en grans dampnatges dels litigants, et especialment de les parts demanades, axí de messions de scriptures com de salaris de jutges, per tal com lo justícia dóna los juhís e sentències franchament, per ço, senyor, en conservació dels dits furs e privilegis, supliquen e demanen que vós, senyor, revoquets ab carta vostra les comissions que feytes avets dels dits pleits principals, d'aquells, emperò, qui encara són pendents. Et que aquells sien tornats en poder e conexença del justícia, et que d'aquí avant, senyor, semblants comissions no façats. Et si esdevenia comissió o comissions e manaven de la vostra cort dels pleits principals que la | ^{f. 2v} part demanada no sia tenguda de respondre ne enantar devant lo jutge empetrat. Et si lo dit jutge per auctoritat de la comissió alcun enantament fahia, que no aja alcuna fermetat, força ne valor. Et, no contrastant la dita comissió, lo dit justícia pusca conèxer del dit pleit principals segons furs e privilegis, emperò si lo justícia serà sospitós a alguna de les parts, que li sia acompanyat un prohòm de la ciutat que no sia sospitós per los jurats de la ciutat qui són persones comunes.

III – Ítem, com en fur de València sia contengut que si alguns empetraran cartes de vós, senyor, contra furs, que aytals cartes no sien obeïdes per los jutges. Et per lo dit fur vós, senyor, spressament fets manament als jutges que aquelles no obeesquen. Et, senyor, los iusticies e jutges alcunes de vegades per temor de repremsió vostra obeesquen aquelles, per ço supliquen e demanen per conservació del dit fur que d'aquí a avant, senyor, no atorguets carta ho cartes contra furs o privilegis. Et si empetrades seran, que·l justícia e jutges aquelles no obeesquen pus que atroben consell de jurats e de consellers aquelles

cartes ésser empetrades contra furs e privilegis, axí que per aquesta rahó los justícies e jutges no puxen ésser demanats per vós, senyor, en per alcuna altra persona.

| f. 3^r IIII – Ítem, com segons Déu e justícia, tots los sotsmeses vostres degen ésser en igual guarda e protecció de vós, senyor, les penes dels delinqüents sien ja ordenades, limitades e establides per furs de València. Et per vós, senyor, salvant la vostra excel·lència e senyoria, contra igual protecció e contra furs sien stades atorgades moltes cartes de special guiatge en les quals són imposades e contengudes molt majors penes que en furs de València no són stablides o ordenades, supliquen e demanen per ço, per conservació de furs e de privilegis, que les dites cartes de guiatge o protecció sien revocades, et que que d'aquí a avant no atorguets a alcú o a alguns carta o cartes de guiatge special. Et si algunes ne seran atorgades, que no obtenguen alcuna fermetat o valor, axí que per aquelles no puxen ésser demanades o levades les penes per alcú en nenguna manera.

V – Ítem, com en fur de València sia contengut que vós, senyor, salvant la vostra altea, en certs cases no podets o devets fer gràcia de allongaments a alcú o a alguns, sia encara contengut que si vós, senyor, allongats alcú, que-l devets allongar per justa e necessària e evident rahó. Et vós, senyor, salvant la vostra excel·lència, contra la forma e tenor dels dits furs ajats atorgades moltes e diversses cartes a diversses perssones de allongaments e a molt gran temps, per la qual cosa, senyor, los habitants en la dita ciutat han soffert e suffren grans dampnatges, per ço, senyor, supliquen e demanen que les dites cartes sien revocades. Et que d'aquí a avant contra los dits furs carta ho cartes d'allongament no sien atorgades a alcú, et, si atorgades seran, que-l justícia o altre jutge no sia tengut de fer observar aquelles. Et que per aquesta | f. 3^v rahó lo justícia o altre jutge no pusca ésser demanat o covengut per alcú en alcuna manera. Et que en los cases que vós, senyor, per fur podets atorgar cartes d'allongament supliquen a la vostra alta senyoria que vullats sobressehir e cessar de atorgar les dites cartes per lo temps qui la ajuda faedora durarà, car en altra manera, senyor, les gents bonament no porien soffir de pagar la ajuda ne vós, senyor, aquella tan ivaçosament e covinentment haver.

VI – Ítem, com segons furs de València sia provehit e ordenat en qual manera deja ésser procehit contra los delinqüents, e encara en quals penes dejen ésser punits. Et vós, senyor, salvant la vostra alta senyoria, contra la forma dels dits furs ab carta vostra ajats manat als oficials vostres de la dita ciutat e regne que si injúries se diran o-s faran en les corts en lur presència, que-ls dits oficials per aquelles pusquen condempnar e punir los delinqüens sumàriament sens orde judiciari. Et los dits oficials, salvant la vostra excel·lència e honor d'aquells, per auctoritat de la dita carta, husan contra furs, imposen multes e comdempnen aquells a lur arbitri en molt majors penes que en furs de València no són ordenades o contengudes. Per ço, senyor, per conservació de furs e de privilegis, supliquen e demanen que la dita carta quant al dit cas sia revocada, et que d'aquí a avant hi sia enantat segons furs, e que les sentències que per auctoritat de la dita carta són donades sien revocades, aquelles, emperò, que no són menades a exsecució.

| f. 4^r VII – Ítem, com per privilegi del senyor rey en Pere, sia atorgat que la ciutat pusca fer stabliments e ordenaments, per auctoritat del qual privilegi la ciutat ha ordenat e stablit que si alcun rich hom, o religiós, o cavaller, o altra perssona, sens fadiga de dret, penyorarà ho penyorar farà alcun vehí de la ciutat per los aemprius atorgats a la dita ciutat per furs i privilegis, que en continent aquell penyorador e béns d'aquell sia reepenyorat per los jurats de la ciutat per la cosa penyorada, e per les messions, dans i

interès, axí que feyta la reepenya no sia tornada tro primerament los sia restituïda la cosa penyorada ab les messions e interesse, del qual stabliment la ciutat ha usat per lonch de temps e d'aquell usa de present, per ço supliquen que vós, senyor, ab carta vostra los confferments lo dit stabliment, enaxí que si alcun official vostre de les dites coses no·s pusca entrametre ne conèxer en contrari del dit stabliment.

VIII – Ítem, com en lo privilegi o carta de la ordenació de la leuda de Tortosa, sia contengut que a la moneda currible a pa e a vi en Tortosa sia pagada leuda, et com en Tortosa córrega moneda real a pa e a vi, per ço supliquen e demanen que a la dita moneda real tant solament sia pagada leuda aquella que pagar deuen los vehins de la ciutat, e no en alcuna altra manera.

IX – Ítem, com segons privilegi del senyor rey en Pere sia provehit e ordenat que·ls cambiadors |^{f. 4v} aseguren covinentment en poder de la cort, ço és saber, per tot ço que aquells reeban o a ells serà comanat e diran per altre per alguna rahó que tot allò satisfaran. Et enaprés vós, senyor, provehits ab carta vostra que·ls cambiadors qui tenien tapit assegurassen tan solament per mil marches d'argent. Et, senyor, de poch ayns a ençà se sien abatuts diversses cambiadors en la dita ciutat de grans quantitats de peccúnia, molt sobrepujants la segurtat dels dits mil marches d'argent, per la qual cosa se són ensseguits grans dampnatges, axí que moltes perssones ne són desfeytes o quasi, per ço supliquen e demanen que a vós, senyor, plàcia que la forma del dit privilegi sia servada, enaxí que la fermança o fermançes, quant és a les obligacions civils, se obliguen, axí com a principals e en la dita forma la justícia reeba les fermançes. Et aquells qui la dita caució o segurtat no poran fer ho donar, que stien sens tapit, servada la dita vostra provisió en la qual és contengut que cascun ayn lo justícia faça preconitzar públicament per la dita ciutat que aquells cambiadors qui /no/ tenen tapit no han assegurat.

X – Ítem, com la ciutat en los ayns apropiats aja assegurades diversses navades de forment per carestia de blat, que era per la mirva de blat que en lo regne avia per ocasió de les treites que vós, senyor, atorgatz e donatz. Et, senyor, semblantment de present aja mirva e carestia de blats en lo dit regne per ocasió de moltes e diverses treytes per vós, senyor, atorgades, supliquen e demanen per ço que vós, senyor, vullats que del dit regne blat alcú no sia treyt per mar ne per terra, et que vullats revocar les gràcies que atorgades havets, la qual inhibició dur per lo temps que la ajuda present durarà. Et açò supliquen per bon estament de la ciutat e regne, e per tal que les gens puschuen mils sufferir e portar la ajuda. Et que açò kurets tenir e servir.

|^{f. 5r} XI – Ítem, com en la ciutat e regne de València aja mirva e carestia de blat, per ço supliquen e demanen que vós, senyor, atorguets que blat pusca ésser treit de Tortosa e de la terra de Sexona a enllà, que és en partida del dit regne, e portat a la dita ciutat sens tot enbargament e reemçó de treyta.

XII – Ítem, que vós, senyor, per bon stament de la ciutat e del regne de València no atorguets ne donets licència, poder o auctoritat, a alcuna persona de qualque condició o estament sia o serà que pusca donar ho atorgar licència de trer o carregar alcun blat en nengun port o plaja del dit regne per portar a quelsevol parts, sinó tant solament a la dita ciutat. Et que açò, senyor, jurets tenir e servir.

XIII – Ítem, que, per conservació del dit capítol, sia per vós, senyor, atorgada licència a la ciutat que si alcú ho alguns assajaven de trer de la ciutat o de son terme, o del regne d'aquella, blat alcú per portar o fer portar fora lo dit regne, que·ls jurats e Consell de la

ciutat, sens licència del batle general del dit regne e de qualsevol altra perssona, pusquen armar quinysevol vexell ho vexells per pendre los contrafahents e lo vexell o vexells en què lo dit blat seria carregat. Et, treyt primerament d'aquells lo dit blat, pusquen lo vexell o vexells esfondrar o cremar, o aquell o aquells vexells retenir. Et que lo blat en aytal manera carregat e pres pusca ésser venut per los jurats de la ciutat. Et, levades primerament les messions |^{f. 5v} feytes en lo dit armament, ço que sobraria del dit blat fos axí partit, que vós, senyor, ne aguésets la meytat e lo comú de la ciutat l'altra meytat. Et que açò mateix fos feyt del preu del vexell o vexells en lo qual lo dit blat seria carregat si aquell vexell retengut seria. Et si naffres o morts eren feytes per la armada de la ciutat en les perssones que atrobades serien en los dits vexells armats no fossen demanats ne encorreguessen pena alcuna, ans si los rebel·les donaven dan a les perssones que serien en los vexells armats per la ciutat ne als dits vexells, que pusquen ésser demanats e punits civilment o criminal.

XIII – Ítem, com la guàrdia per vós, senyor, ordenat a la guarda del vi en la dita ciutat sia perssona corrupte e insuficién, per la qual cosa se'n segueix gran dampnatge a la ciutat e a vós, senyor, no alcun proffit, per ço supliquen que·l dit guàrdia ne sia remogut. Et que vós, senyor, vullats que d'aquí a avant lo guàrdia del vi sia elet e posat per los jurats e prohòmens de la ciutat, ço és, un prohòme vehin de la ciutat e que les calònies sien partides en aytal manera: lo terç a vós, senyor, lo terç al comú de la ciutat e l'altre terç al acusador si altre acusador serà e no lo dit guàrdia, deduyt, emperò, e relevat lo salari del guàrdia. E d'açò se'n seguirà utilitat a vós, senyor, e a la ciutat.

XV – Ítem, com vós, senyor, a supplicació de la ciutat ajats provehit e ordenat que dos justícies |^{f. 6r} fossen en la ciutat, ço és saber, la un en los crims e l'altre en los civils, e remoguéss lo subjustícia de XXX sous, axí, emperò, que·l justícia civil pusqués conèixer e determenar les qüestions sumàriament tro en sentència de L sous tota apel·lació remoguda, senyor, aüt sgart al temps passat, no entenem que per los dits dos justícies ne sia ensseguit lo proffit qui vós, senyor, e la ciutat ladonchs presumiéts que se'n seguiria, per ço, senyor, supliquen que us plàcia e vullats, per bon estament de la ciutat, que·l justícia civil ne sia remogut e que·l justícia qui serà en la ciutat conega dels pleits civils e criminals segons que fahia ans de la dita ordenació, enaxí, emperò, que cascun ayn en lo dia e forma que·l dit justícia serà elet e creat sia elet e creat un prohòme de la ciutat qui sia subjustícia, lo qual conega e determén les qüestions e demandes tro en suma de L sous en la forma que·l dit justícia civil fahia e és ordenat. E que·l justícia aja per salari II^c mil sous e lo assessor M^a D sous e lo subjustícia DC sous. Et que·l dit assessor sia tengut de donar consell al subjustícia franchament en les coses per l'offici necessari l'aurà.

XVI – Ítem, que la elecció dels VI jurats sia revocada e tornada a la elecció dels III jurats, ço és, en la festa de Cinquagèsima primera vinent e ladonchs sia feyta elecció de III jurats e d'aquí a avant segons que era acostumat ans de la provisió dels VI jurats.

XVII – Ítem, com la universitat de Terol, en gran dan e perjudici de la ciutat e del territori d'aquella, |^{f. 6v} s'esforç a construir en lo riu de Godalaviar un açut o represa, e sobre la qüestió que enfre la dita ciutat e universitat és per la dita obra vós, senyor, ajats delegat jutge en Domenge de Tarba, savi en dret, lo qual és d'Aragó, supliquen per ço que un savi de regne de València hi sia per vós, senyor, delegat, lo qual sia ensemps ab aquell a la cognició de la dita qüestió, ho que vós, senyor, manets ab carta vostra a la dita universitat que sobreisca d'obrar en lo dit açut tro vós, senyor, siats en aquelles

partides e veïats la dita obra e qüestió, cor segons que avem entés, lo nostre senyor Déus volent, vós, senyor, en breu serets en Aragó. Et adonchs, vista per vós, senyor, la dita obra e enteses les rahons e deffension de les parts, provehirhíets en aquella manera que la vostra senyoria conixerà ésser faedor, et esquivants perills e messions a les parts.

XVIII – Ítem, com companya de cavall e de peu del noble en Ramon Folch de poch de temps a ençà violentament e per força en públich camí aja penyorat alguns vehins de la ciutat vinents de les parts de Perpenyà ab draps e altres coses lurs passants per Reus e per Vila-redona o per lur terme, los quals lochs són fora lo terme de Tamarit, les quals penyores feren per leuda del dit loch de Tamarit, la qual cosa, salvant la real magestat e honor del dit noble, és contra dret e rahó en ço que·l dit noble o hom per ell s'esforç que leuda sia pagada per los vehins de la ciutat, axí com si passassen per Tamarit o dins juredicció d'aquell, per ço supliquen que vós, senyor, manets al dit noble, al batle e als leuders de Tamarit que d'aquí a avant les dites coses o semblants no facen. Et si penyores | ^{f. 7^r} algunes per la dita rahó tenen de vehins de la ciutat que aquelles en continent reden e restituesquen a aquells ensemps ab les mession, dans e interesse que han sostenguts.

XIX – Ítem, com per provisió e manament del molt alt senyor inffant n'Amffós la quantitat del préstech a ell feit per la ciutat e viles del regne per lo viatge de Cerdanya manàs ésser deposada en la taula d'en Pere Ciriol, adonchs cambiador, et lo dit senyor inffant ordenà e provehís ab carta pública per ell jurada que la peccúnia que hixiria de la ajuda fos posada en la dita taula, et que·l dit en Pere Ciriol feés dites e fermàs cartes públiques als prestans de les quantitats que avien prestades en lo dit préstech, enaxí que paguàs a aquells de la peccúnia que hixiria de la ajuda, ço és saber, de III en III meses, segons que per sou et libra ne provendria, et lo dit senyor inffant, prometens que en defalliment del dit en Pere Ciriol compliria les dites coses, obligà sos béns segons que en la dita carta és contengut, et per la dita rahó lo dit en Pere Ciriol deja XIX mil C XXX V sous, dels quals pertanyen a la ciutat per lo dit préstech XII mil sous poch més o meyns, et los romanents són deguts a les dites viles per lo dit préstech. Et lo dit en P. Ciriol se sia abatut e no aja feyta la paga que per la dita provisió era faedora, per què los prestans són dampnificats. Supliquen per ço que vós, senyor, manets ab carta vostra al justícia de la ciutat que constrenga lo dit en Pere Ciriol e los béns d'aquell e les fermançes per aquells donades a pagar la dita quantitat als vehins de la dita ciutat, e açò faça breument e sumària e sens figura de juhí. En altra manera lo dit senyor inffant ho auria a complir segons que ha promès e jurat e en la dita és contengut. Emperò, si dels | ^{f. 7^v} béns del dit en Pere Ciriol e de les fermançes per ell donades la dita quantitat no podia ésser haüda, que d'açò que·n romadrà tot o partida la ciutat pusca fer compensació ab vós, senyor, e ab lo dit senyor inffant e reebre de la quantitat que roman de la dita ajuda que de present se cull en la dita ciutat o de la peccúnia de la ajuda novellament faedora.

1323, c. novembre. València

Respostes de l'infant Pere als capítols demanats per la ciutat de València en novembre o desembre de 1323 com a condició per a oferir una ajuda durant dos anys per als afers de Sardenya.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 20-8, f. 1r-3r

Al primer capítol respon lo senyor infant que supplicarà al senyor rey que satisfiça al dit capítol segons que és demanat quant és el tenir de la Cort, mas del temps que [...] par al senyor infant que aquell temps no és conivent per rahó dels afers de Sardenya, los quals en aquell temps haurà a entendre lo senyor rey [...] *Sanctorum* o abans [se] porà celebrar la dita Cort.

[Al segon capítol respon lo] senyor infant que altres vegades és estat demanat aquest capítol [...] que a açò ell no és restret per fur ne per privilegis, ans en Aragó [...] privilegis e libertats, ciutats e viles (*sic*) que tots los plets principals se determen[en] [...] ordinaris e lo senyor rey ne fa comissions tota /hora/ que a ell és ben vist faedor e semblantment n'a usat e n'usa en aquest regne, per ço com entén e és cert que és bé comú e a manteniment de justícia. Emperò, suplicarà que sobrese[esca ...] comissions tro a la Cort en la qual sia provist sobre lo dit capítol.

Al terç capítol respon lo senyor infant que suplicarà al senyor rey que faça observar lo fur qui parla de la rahó contenguda en lo dit capítol e qui proveheix complidament a açò que és demanat en lo dit capítol.

Al quart capítol respon lo senyor infant que suplicarà al senyor rey que revoch tots los guiatges que han fets tro al dia de vuy ell e lo senyor infant do Alffonso, e que sobreseesque que no·n faça negú tro a la Cort en la qual el senyor rey hi proveesque sobre lo dit capítol.

Al V capítol respon lo senyor infant que no és enteniment del senyor rey haver atorgatdes cartes d'allongaments contra fur, mas segons fur diu que les cartes que·l senyor rey ha atorgades de [al]longaments ha atorgades e entén haver atorgades segons fur de València |^{f. 1v} en rúbrica 'De pagues com deuen ésser feytes', lo capítol [...] [...] devem e podem atorgar aquells allongaments de la paga dels diners si justa e [necessària] e evident rahó serà. E axí lo senyor rey [...] los allongaments que ha feyts [...] la forma del dit fur que assats apar que·ls allongaments que ha feyts a aquells [...] feyts per justa e necessària e evident rahó. Emperò, si lo senyor rey [...] [...] allonga]ments contra fur e privilegis suplicarà [...] senyor infant que·ls revoch [...] [...] suplicarà al senyor rey que dins lo [...] [...] abstenga de fer allongaments si donchs no era per rahó del [...] [...] e aquells que faça que·ls faça segons fur e privilegis.

Al VI capítol respon lo senyor infant que la provisió contenguda en lo dit capítol fo [...] [...] acordament per lo senyor rey e per bones e evidents rahons e [...] presumir que féu

rahonablement e per bé de justícia, però suplicarà al senyor rey que man sobreseer /e cessar/ que no usen los officials del manament feyt per lo senyor rey sobre açò tro a la Cort, per tal com la ciutat entén que la carta feyta sobre·l dit manament fo feta contra fur, e sobreseesquen en les sentèncias daquèn donades tro a la dita Cort, enaxí que no sien manades a exequió.

Al VII capítol respon lo senyor infant que aquest capítol tocha a molts del regne e no·s poria ne·s pot rahanablement desembargar sens aquells a qui tocha e per Cort, mas los senyor infant suplicarà al senyor rey que proveesque sobre lo dit capítol segons justícia.

Al VIII capítol respon lo senyor infant que per honor de la ciutat suplicarà al senyor rey que y faça gràcia per honor /d'ell/ o justícia favorable (sic).

| f. 2^r [Al IX capítol respon lo senyor infant que] ell suplicarà al senyor rey d'açò que en el dit [... ..] que és demanat.

[Al X capítol] respon lo senyor infant que suplicarà al senyor rey que pr[... ..] dit capítol a bé e a profit del regne.

[Al XI capítol respon] lo senyor infant semblantment.

[Al XII capítol respon lo] senyor infant que suplicarà al senyor rey que no do licència d'aquí a avant [... ..] de trer blat segons lo dit capítol salv a la ciutat e als altres lochs del regne.

Al XIII capítol respon lo senyor infant que li plau que·l senyor rey hi proveesque.

Al XIII capítol respon lo senyor infant que ell suplicarà al senyor rey que les coses contengudes en lo dit capítol se façen, salv que de les penes haja lo senyor rey la meytat e al'altre meytat haja entre la ciutat e·l acusador per eguals parts. E aquell qui tendrà l'offici sie tengut de retre compte de les dites penes al batle general e als jurats de la ciutat.

Al XV^{en} capítol respon lo senyor infant que dels mudaments dels officis suplicarà al senyor rey. Quant és del salari dels officials contengut en lo dit capítol [...] lo senyor rey, que los atorga, lo justícia en lo civil hi cresqué del seu major salari, e no sembla al senyor infant que ara hi degués més crèixer del seu, mas bé suplicarà al senyor rey que ço que vuy hi dóna, hi do e sia partit entre·ls dits officials.

| f. 2^v [Al X]VI capítol respon lo senyor infant que suplicarà al [... ..] dema]nat.

[Al XVII capítol respon lo se]nyor infant que bé·n saben ells que qu[... ..] a açò contrastant fur d'Aragó [... ..] farà [... ..] ben en lo dit fet per honor de [... ..] aquellas partides.

Al XVIII capítol respon lo senyor infant que ell té lo dit capítol [...] aquest e que y farà aquellas cartes de justícia que necessàrias hi sien. E si mester serà suplicarà al senyor rey que y do remey.

Al XIX capítol respon lo senyor infant que ell farà ab carta sua manament al justícia que costrenga en Pere Ciriol e les fermançes per ell donades e lurs béns a fer paga de la dita quantitat sumàriament. E si no basten lurs béns que y farà fer compliment segons la carta del senyor infant n'Amfòs.

| f.^{3r} Als capítols ordenats e offerts sobre lo [...] de la ajuda la qual la ciutat entén a fer al senyor rey per lo viatge de Sardenya diu lo senyor infant que, jasia que la dita ajuda sia bona e que serà pla[sent al] senyor rey, emperò que li seria semblant que, axí com la ciutat de València ha totstemp acustumat de fer grans ajudes al senyor rey en sos negocis e majors que negunes de les ciutats que·l senyor rey haja, que·ls plàcia ara de fer semblant ajuda que les altres ciutats de Cathalunya han feta al senyor rey per aquests affers, car ço que els han excep[tat] en los capítols lurs de la dita ajuda munta fort poch a cascun singular, e serà bona cosa e qui muntarà a covinent quantitat al senyor rey e als dits affers.

Encara prega lo senyor inffant que tempren e adoben les messions que han ordonades [... la] cuyleta en la forma que la ciutat de Barcelona ha feta, car par que aytans cullidors hi dejen bastar e complir com a la ciutat de Barcelona, e a ells deu plaer que con menys messions se'n poran fer se'n façen, sabén la gran necessitat qui és en los affers de Sardenya.

Encara prega lo senyor inffant que les messions que·ls missatgers de la ciutat faran per anar al senyor rey no sien levades d'aquesta ajuda, car les ciutats e les viles de Cathalunya que per aquests affers han estat ab lo senyor rey més de III meses no u han levat de la ajuda que fan, ans ho han pagat de ço del lur.

DOCUMENT 29

1323, c. novembre. València

Darrera resposta feta pel Consell de València a l'infant Pere en la negociació dels capítols proposats per la ciutat en novembre o desembre de 1323 com a condició per a oferir una ajuda durant dos anys per als afers de Sardenya.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 20-8, f. 3r

Ultima responsio domino infante facta per Consilium civitatis Valencie est qua sequitur:

Senyor, lo Conseyll de la ciutat ha regonegudes les respostes per vós feytes als dits capítols e entén que, en tant quant en vós és, vós, senyor, satisfets graciosament a major partida dels dits capítols, de la qual cosa, senyor, lo dit Conseyll vos fa gràcies ab reverència. E supplica que sia vostra mercè que us plàcia supplicar al senyor rey affectuosament segons que per vós, senyor, és offert en les dites vostres respostes.

Quant als altres capítols, senyor, los quals la ciutat demana e als quals vós, senyor, havets feytes respostes, a les quals lo Conseyll ha feytes algunes replications sobre alguns tempraments e enadimens los quals demana ésser feyts per lo senyor rey, supplica lo Conseyll que us plàcia supplicar affectuosament ab letra vostra al senyor rey que per amor e per honor de vós, senyor, li plàcia atorgar los dits tempraments e enadiments graciosament. E açò, senyor, vos plàcia fer per honor de la ciutat en tal manera que la ciutat conega e senta les vostres supplicacions assí ésser fructuosas.

Quant a la oferta, senyor, de la ajuda, la ciutat trametrà sos missatgers al senyor rey ab los dits capítols e respostes, e tempraments e enadiments, e confia que lo senyor rey, per honor e amor de vós, senyor, e per vostres supplicacions, se haurà graciosament envers la ciutat, en tal manera que lo senyor rey haurà la ajuda ordenada, axí que·l senyor rey e vós, senyor, e la ciutat ne serets contents e pagats. E vós, senyor, ne serets haüt per bon missatger et intercessor.

DOCUMENT 30

1324, c. març. Barcelona

Respostes de Jaume II als capítols proposats per la ciutat de València en novembre o desembre de 1323 com a condició per a oferir una ajuda durant dos anys per als afers de Sardenya.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 20-9, f. 1r-2v

Quant al primer capítol ~~respon~~ atorgua lo senyor rey /e promet que de tot en tot/, Déus volent, ell tindrà Cort a *Omnia Sanctorum* que ve en la ciutat de València o en altre loc del regne on al senyor rey plaurà, e en la dita Cort ordonarà ~~a bé e a pro eo[... ..] sen~~ ~~deja fer per a avant a bé e a profit de la ciutat e del regne~~ que de I[II]I en IIII anys tindrà Cort als del regne de València en la ciutat ho en altre loc del regne hon a ell plàcia.

Per gràcia de la ciutat mellora lo senyor rey en sa resposta e atorgua que aquesta Cort que ha atorgada de tenir en la ciutat o /altre loc del regne a *Om[nia Sanctorum ..]* tindrà [en] la ciutat./

Al segon capítol respon lo senyor rey que a les dites coses no l'estrenyen furs ne privilegis, e axí no s'i estrenyaria, mas que de gràcia sobresiurà de fer les dites comissions tro a la primer Cort segons que l'infant li supplicà.

Al terç capítol respon lo senyor rey ~~que està en la resposta de l'infant~~ que farà observar /bé e complidament/ lo fur qui parla de la rahó contenguda en lo capítol. No y cal altra addició ne declaració com lo dit fur hi bast.

Al quart capítol respon lo senyor rey que fur clarament li dóna que ell sol e no altre puxa guiar per què ell no estrenyeria son poder ne revocaria los guiatges que fets ha, mas bé li plau que ls guiatges fets per l'infant sien revocats com lo fur digua que per altre no puxen ésser fets guiatges sinó per lo senyor rey.

Plau-li encara que en los guiatges que s faran no sia posada certa pena pecuniària mas que s façen sots la pena del fur.

E encara, per gràcia de la ciutat, s'abstindrà de fer los dits guiatges tro a la dita Cort.

Melloran, enadex lo senyor rey que los seus guiatges ja fets sien sospeses tro a la primera Cort e atorgua axí que no n'enant hom en(...) per aquell tro a la primera Cort.

Al V capítol respon lo senyor rey que li plau, que no farà allongament negú que sia contra els cases del fur. E si alcú /o alguns/ n'a atorgats /contra els dits cases/ que sia mostrat e ell reevocar los ha.

Atorgua encara que durant lo temps del sevey ell s'abstindrà de fer allongaments de deutes que sien deguts als habitants de la ciutat, salvant a persones que a servey (...) anassen en Cerdenya. E açò deuen sostenir per favor dels afers .

Melloran, enadex lo senyor rey que farà manament que sobre los allongaments que sien fets contra fur, sidoncs no fo en favor del viatge, que no sien [...].

|^{f. 1v} Al VI capítol respon lo senyor rey que li plau e atorgua que sia sobresehit entrò a la primera Cort axí en lurs de la dita provisió com en la execució de les condempnacions fetes per aquella, axí com per l'infant és estat supplicat

Al VII capítol respon lo senyor rey que les coses contengudes en lo capítol toquen a molts. E axí no y poria res determenar ne ordenar sinó appellats aquells e, oydes l[es ...] rahons, e encara dins lo regne. E axí en esta Cort qui ara·s deu celebrar lo senyor rey provehir hi ha segons justícia, guardant tota vegada e volent lo dret de la ciutat

Al VIII capítol respon lo senyor rey que ell entén que la dita leuda se deja pagar segons la ordinació per ell feta en lo mudament de la moneda per moltes rahons qui fan per la part del senyor rey, emperò no·ls falrà a justícia, ans és apparallat de assignar·hi jutge ho jutges bons e covinents qui·n determenen per dret

Al IX capítol respon lo senyor rey que li plau. axí com és demanat.

Al X^{en} capítol respon lo senyor rey que sia regonegut l'atorgament fet per ell a les ~~General~~ universitats de Cathalunya. Et plau·li que·ls sia fet semblant. E promete·ls de tenir·ho segons ja ha promès a les dites universitats.

Al XI capítol respon lo senyor rey que li plau.

|^{f. 2r} Al XII capítol respon lo senyor rey que ell no ha donat [... ..] donar protecció [...] poder o auctoritat a alcuna persona de qualque condició sia o serà que durant lo temps de la inhibició feta o (...) [...] lo pusca donar ho atorgar licència de trer ho carregar alcun blat o al[...] vedades d'alcun port o plaja del dit regne de València per portar dins lo dit regne.

Al XIII capítol respon lo senyor rey que u atorgua de aquella forma [que per] ell és estat atorgat en Cathalunya sobre semblant rahó aytant com durarà lo temps del servey.

Al XIII capítol respon lo senyor rey que li plau s[i] ha fetes coses per què ell sia digne de perdre l'offici, que ell [el] perd(és), en altra manera no seria rahó que·l perdés com li sia donat a vida. E plau al senyor rey que quantque aquest ho perda o per la dita rahó o après sa vida que la ciutat l'i pos per tots temps, axí, emperò, que les calònies se partesquen en esta manera: que·l senyor rey n'aja la meytat e la ciutat l'altra meytat e donen /de la lur meytat/ ço que·s vulle al acusador, axí, emperò, que aquell qui posat hi serà do compte al batle del senyor rey e als jurats.

Al XV capítol respon lo senyor rey e li plau sots la /quantitat del/ salari que vuy prenen los dits oficials. E que aquell sia partit axí com ben vist serà al senyor rey.

|^{f. 2v} [Al XVI capítol] respon lo senyor rey que li plau

[Al XVII capítol] respon lo senyor rey que segons que apar per la resposta feta [per l'in]fant [...] dix que con seria a Terol per honor de la ciutat hi faria aquell bé [... ..]. E creu lo senyor rey que n'haurà [...] Emperò, res no y serà ordenat lo senyor rey hi farà complir [... ..] ço que fer [...] segons justícia.

Al XVIII capítol respon lo senyor rey que ell hi farà aquelles cartes de justícia que y són mester. E scrivén·ne a·n Ramon Folc e farà tornar lo [f]et a degut [est]ament.

[Al XIX] capítol respon lo senyor rey que li plau que sia fet manament al justícia de València que forç e constregue lo dit Pere Ciriol e les fermances de pagar tot ço que·l dit Pere n'aja rebut. E el sobreplús si res ne roman que sia pagat de ço que [ro]man de la ajuda primera.

Les coses /damunt dites/ entén /[...]/ atorgades lo senyor rey, ells faent-li la ajuda segons lo[s] adobs que·l senyor rey ha fets en la /ordinació de la/ dita ajuda.

DOCUMENT 31

1323, novembre. València

Oferta d'ajuda de la ciutat de València a Jaume II i l'infant Alfons durant dos anys per als afers de Sardenya, recaptada amb un pagament per cap i per béns dels habitants de la capital i la seua contribució.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 20, f. 8v-12v

Aquests són los capítols e ordenaments feits sobre la ajuda que la ciutat de València atorga al senyor rey e al senyor inffant per lo feyt de Cerdenya sots les condicions, emperò, en la dita offera contengudes segons que·s seguexen:

I – Primerament, que tota perssona, sia hom o fembra, gran o poca, franch o servu, de la ciutat e dels lochs de la contribució de la dita ciutat do e pach XII diners reals de València en I ayn, la persona, emperò, que pagar porà, a coneguda dels IIII prohòmens qui seran elets per lo dit Consell general, los quals seran al escriure los noms e nombre de les persones de la ciutat e dels lochs de la sua contribució, e los dits prohòmens sien appellats clavaris e distribuydors de la ajuda.

~~Bé està levant ne la persona, emperò, que pagar porà, e la conexença dels IIII prohòmens.~~

II – Ítem, que·ls dits clavaris e distribuydors reeben sacrament del senyor o dona del alberch e encara dels marmessors, tudors, curadors e procuradors de absents, e d'aquells qui posseexen béns del realench, dels béns e facultats, axí de movent com de seent, per |^{f. 9^r} los quals pach, oltre los dits XII diners per cascuna persona del alberch o casa, ço és a saber: per los béns seents I diner per centenar de sous tro en mil sous, e de mil sous XII diners, e de mil sous a ensús I diner per centenar de sous e XII diners per milanari de sous, et axí·s seguesca e·s faça per aytant con pujaran e seran los béns seents, et si alcú de la ciutat o dels lochs de la contribució ha loch ho béns seents fora lo terme de la ciutat dels quals no pach en altre loch peyta o subsidi que per aquells béns e lochs e hòmens habitants en aquells pach en la ajuda. Et per lo movent, on que l'aja, pach lo doble de ço que és ordonat dels béns seents, exceptat les hostilies e robes que són a servi del alberch o casa, e los arreus del menestral, e vexells de vi, e bèsties de propri cavalcar e de la companya, e bèsties aregues de lauradors que a lur terra pròpria les tenen a laurar, e catius, com ja per cascun d'aquells paguen XII diners. Et alcun, per franquea special que aja del senyor rey ho sia de sa casa, o tenga offici per lo senyor rey o per los senyors inffants o sia de lur casa, de la dita ajuda no sia exempt o franch, ans pach per les perssones o béns segons que és ordonat, e que·l senyor rey ne altre alcú de la dita ajuda no faça franch.

~~Bé està levant ne totes les excepciones, salvant aquells dels arreus del artiffici dels menestrals, e enadent hi la extimació dels deutes que·ls són deguts.~~

III – Ítem, tothom nomén e deja dir los noms de les perssones de son alberch ab sacrament, e fer dita dels béns movents e seens en poder dels dits clavaris e distribuïdors. Et |^{f. 9v} aquell qui no volrà fer lo sacrament e dita que estia e aja a estar a tatxació dels dits clavaris e distribuïdors, la qual pusquen fer a lur arbitri o estimació de vehins d'aquell qui no volrà fer los dits sacrament e dita o d'altres persones que aquells sia semblant ésser faedor.

Bé està.

III – Ítem, que ls dits clavaris e distribuïdors reeben e ajen ab si I notari de la ciutat ab consell dels jurats de la ciutat, et encara I prohóm de cascuna parròquia e cullita de la dita ciutat, lo qual sia cullitor de la peccúnia de la ajuda, et que l dit notari, en presència dels dits clavaris e distribuïdors, scriva en son libre los noms de les perssones que en la ajuda dejen pagar e les dites dels béns movents e seens, et en aquell instant lo collitor de la dita parròquia o cullita en son libre faça semblant scriptura, et los dits clavaris, e distribuïdors, e cullitors, e notari, façen sacrament e homenatge en poder dels jurats de la ciutat que en la aministració e feyt de la ajuda se hauran bé e lealment, e tenran secret, e que no revelaran a alcuna perssona lo nombre de les persones ne dita d'alcú, ne encara la suma que muntarà la parròquia, mas los dits clavaris e distribuïdors, vists e regoneguts los comptes de les parròquies e collites, e feita la suma major de aquelles, ço és saber, de nombre de perssones e de les dites, tot ensemps e no separadament ne departidament, pusquen relevar la dita suma major al senyor rey e als jurats de la ciutat |^{f. 10r} tant solament. Et los dits clavaris e distribuïdors pusquen fer e fermar àpoches ho albarans de ço que reebren dels cullitors per rahó de la ajuda, et reebre compte d'aquells, e fer cartes de absolució e fi, et que los dits clavaris e distribuïdors en la fi del ayn reten compte als jurats de la ciutat, reebén e havén d'aquells carta de abssolució e fin del compte de la ajuda e aministració d'aquella, et altre compte o comptes de la ajuda no sia ne deja ésser feyt ne reduyt al senyor rey ne a alcuna altra persona, sinó als dits jurats tantssolament.

Bé està.

V – Ítem, que la ajuda se culla per los dits clavaris e distribuïdors e cullitors contínuament, si donchs, ço que Déus no vulla, alcú o alguns d'aquells no era detengut de malaltia o per mort, en lo qual cas fos elet e forçat altre o altres /per los jurats de la ciutat e per los clavaris e distribuïdors desús dits,/ e haja aquell mateix poder que avia aquell empatxat segons los dits capítols, lo qual aja a fer semblant sacrament e homenatge que avia feyt l'embargat, e haja semblant salari, et lo clavari e distribuïdor e collitor qui a açò falrà perda lo salari d'aquell dia. Et que los dits clavaris e distribuïdors e cullitors hajen auctoritat de forçar, e fer forçar, e destrènyer los reebels en pagar la dita ajuda axí com ordenada és, segons que a ells serà ben vist ésser faedor.

Bé està.

|^{f. 10v} VI – Ítem, que tota la moneda de la ajuda sia mesa en una caxa la qual estia en la sacrestia de la seu de València, en la qual caxa haja IIes tancadures ab ses claus, la una de les quals tenguen los jurats de la ciutat, e los dits clavaris e distribuïdors l'altra.

Bé està.

VII – Ítem, que de la peccúnia de la ajuda sien donats a cascú dels dits clavaris e distribuïdors III sous per cascun dia e si iran defora VI sous. Et al notari IIII sous per cascun dia que y irà e escriurà los noms de les perssones e les dites dels béns mobles e

seens, e si va defora per la dita rahó VI sous lo dia, et de les altres scriptures que per rahó de la dita ajuda se convenran a fer sia satisfteit a coneguda dels dits clavaris e distribuïdors. Et los cullitors de les parròquies de la ciutat haja cascú II sous lo dia que contínuament demanarà e cullirà la peccúnia de la ajuda, et los collitors de la orta, ço és, dels lochs de la contribució de la ciutat, haja cascú IIII sous lo dia per lo càrrech de la messió de la bèstia. Encara sien pagats los salaris dels saigs e totes altres messions fahedores per rahó de la ajuda a coneguda dels dits clavaris e distribuïdors. /E els dits clavaris e distribuïdors/ hajen lo dit salari per VI meses. E los dits cullitors hajen lo dit salari per aquells dies los quals dins V meses culliran contínuament la moneda de la ajuda, passat, emperò, lo dit temps alcun salari no sia donat ne pres per aquells, ans de necessitat aquells sien tenguts de cullir ço que n romandrà.

Bé està.

| f. 11r VIII – Ítem, que los dits clavaris e distribuïdors distribuesquen e facen les pagues de la moneda de la ajuda en los affers de Serdenya, et que la moneda de la dita ajuda no meten ne puxen metre en altres affers sinó en los affers de Cerdenya per manament que·l senyor rey los en feés ne altre per ell. Et que juren los dits clavaris e distribuïdors e facen homenatge en poder dels jurats de la ciutat que, tots affers jaquits, façen e distribuesquen la moneda de la ajuda en lo fait de Cerdenya e no en àls, segons que dit és. Et que·ls cullitors de la moneda de la ajuda hajen aquella a donar e liurar als dits clavaris e distribuïdors, e que·ls dits clavaris e distribuïdors, e los cullitors de la ajuda e lo notari, façen sacrament e homenatge en poder dels jurats de la ciutat que no pendran per si ne per altre serviy, per rahó o per ocasió del offici o de la dita cullita o distribució. Et que la moneda de la ajuda sia convertida per los dits clavaris e distribuïdors ~~en construcció de galees e en armament d'aquelles, e no en altres coses o negocis, les quals galees e armament sia fait en la~~ /en los dits afers de Cerdenya, segons que dit és, emperò si construcció o armament de galees se avien a fer de la dita moneda, que la construcció de les dites galees e armament fosen feyts en la dita/ ciutat de València. Et lo senyor rey meta, pos et elega capità a la armada que·s farà en la ciutat, ço és, un ciutadà de la dita ciutat, lo qual no sia sots jurisdicció o comandament d'altre capità, sinó tantssolament del senyor infant o del almirall general.

~~Bé està enadint al sacrament e homenatge que·ls dits clavaris e cullidors bé e lealment enseguiran les dites coses, e removén ço que és dit de la construcció de les galees, mas que·l dit servey sia convertit per los dits clavaris e distribuïdors solament en los afers de Cerdenya e no en àls a conexença e provisió del senyor rey. E plau al senyor rey que si d'açò s'a a fer galees, que·s fahen en la ciutat, e posar hi ha capitan de la dita ciutat.~~

IX – Ítem, que si alcun dupte o obscuritat havia en los capítols que aja obs interpretació o declaració, que hi sia feita per los dits clavaris e distribuïdors e per los jurats de la ciutat, et aquella interpretació e declaració se seguesca.

Bé està.

X – Ítem, que·ls cullitors de la ajuda no mostren, ne dejen, ne sien tenguts de mostrar los llibres, ne comptes, ne àpoches, ne albarans de la ajuda al senyor rey ne a altre per ell, ne encara a nenguna altra persona, sinó als dits clavaris e distribuïdors tant solament. Et com la ajuda sia acabada de cullir en continent sien cremats tots los llibres e totes scriptures daquèn feites, enaxí que no pusquen jamés apparer en altra manera, et açò sien tenguts de fer los dits clavaris, e distribuïdors, e los cullitors, e scrivà, per lo sacrament e homenatge que fait hauran en poder dels jurats de la ciutat.

Bé està.

XI – Ítem, que per lo senyor rey ne per lo senyor inffant, ne per lurs officials ne per altre en loch d'ells, no sia feita ne puxa ésser feyta inquisició o demanda civilment o criminalment per rahó o per ocasió de la moneda, o aministració, o feit de la ajuda contra los dits clavaris, e distribuïdors, e cullitors de la ajuda e notari, ne encara contra les singulars persones habitans en la ciutat e en los lochs de la contribució d'aquella ne contra los hereus o succehidors d'aquells, ne a lurs béns ne en nenguna manera.

Bé està.

| f. 12r XII – Ítem, que aquesta present ajuda, la qual la ciutat de València fa graciosament al senyor rey e al senyor inffant per los afers de Cerdenya, dur per dos anys tant solament e no plus, los quals començen com ~~lo senyor rey haurà atorgat los capítols damunt dits e inffrascrits~~ e los missatgers de la ciutat qui per aquesta rahó iran al senyor rey seran tornats a la dita ciutat e hauran publicada lur missatgeria e los privilegis e cartes daquèn atorgats e feits, enaxí, emperò, que la dita ajuda no's pach sinó una vegada cascun any dels dits dos anys tantssolament.

Bé està.

XIII – Ítem, que·l senyor rey ne el senyor inffant, per si ne per altre, façen ne degen fer ne consentir que contra les coses en los damunt dits capítols contengudes sia feit. Et que·l senyor rey d'açò man fer carta et faça com mils e pus proffitament porà ésser dictada e feyta que totes les damunt dites coses farà seguir e complir, e en alcuna cosa no contravenir. Et que·l senyor rey totes les coses damun dites jur tenir e observar complidament.

Bé està ~~ab les modificacions que·l senyor rey ha fetes.~~

XIII – Ítem, que totes les cartes que la ciutat haurà necessàries de la scrivania del senyor | f. 12v rey sobre tots los capítols li sien donades franchises de tot salari e de tota donació altra de la scrivania e del sagell e de la cort del senyor rey, et encara totes altres que per rahó de la dita ajuda la dita ciutat demanarà ho aurà necessàries. Et que les messions que·ls missatgés qui per lo present negoci seran trameses al senyor rey faran, sien levades e pagades del comú de la dita ajuda, retut, emperò, compte d'aquelles als jurats de la ciutat e als dits clavaris e distribuïdors, e no a alcuna altra persona.

Plau-li quan a les cartes, mes no entén que aquesta missatgeria se'n deja pagar.

1324, març, 30. València

Capítols de l'ajuda oferta per la universitat de València a Jaume II i l'infant Alfons per als afers de Sardenya durant dos anys mitjançant un pagament per cap i proporcional als béns dels habitants de la ciutat i la seua contribució.

A: AMV, Privilegis Jaume II, núm. 36.

B: ACA, Cancelleria, reg. 225, f. 204v-207v²⁰

Editat per: J. HINOJOSA MONTALVO, *Privilegios, órdenes, donaciones de Pedro III, Alfonso II, Jaime II*, cit., doc. 47 (a partir d'A).

Noverint universi quod nos Iacobus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice ac comes Barchinone, confitemur et recognoscimus in veritate vobis, fidelibus nostris Petro de Regeriis, iurisperito, et Dominico de Claromonte, notario, civibus civitatis Valencie, procuratoribus et sindicis universitatis civitatis ipsius, missis et destinatis ad nostram presenciam per universitatem ipsam et etiam omnibus aliis et singulis civibus, habitatoribus et incolis civitatis predictae et locorum contribucionis eiusdem, presentibus et futuribus, imperpetuum et vobis, notario infrascripto, tanquam publice persone presenti et infrascripta a vobis paciscenti, stipulanti et recipienti nomine dicte civitatis et locorum predictorum et omnium et singulorum civium, habitatorum et incolarum ipsius civitatis et locorum predictorum, presentium et futurorum, et omnium etiam aliorum quorum interest et intererit et interesse potest et poterit quoquomodo quod vos, iamdicti procuratores et syndici qui ad dictam nostram presenciam venistis nomine civitate predictis asserantes nobis et inclito inffanti Alfonso, karissimo primogenito et procuratori generali nostro, ac comiti Urgelli, in negocio adquisicionis regni nostri Sardinie et Corsice promptis voluntatibus subvenire, licet ad infrascripta non teneremini vel obligati essetis, gratis et ex mera voluntate vestra et sub forma pactis et convencionibus infrascriptis concessistis facere nobis et dicte inffanti Alfonso servicium per modum infrascriptum in auxilium dicti negocii Sardinie et Corsice convertendum.

Ita videlicet quod, interveniente assensu nostro, concessistis et ordinastis quod quelibet persona, homo vel femina, magno vel parvo, franchus vel servus, dicte civitatis et locorum contribucionis eiusdem det et solvat duodecim denarios regalium Valencie in uno anno, persona tamen que solvere poterit ad cognicionem quatuor proborum hominum qui eligentur per Consilium generale dicte civitatis, quicquod erunt ad scripcionem nominum et numeri personarum dicte civitatis et locorum contribucionis predictae. Et dicti quatuor probi homine nuncupentur clavarii et distributores auxilii. Et quod presens auxilium quod dicta civitatis facit gracie nobis et dicto inffanti pro dicto

²⁰ Transcrivim a partir de A, completant les parts actualment trencades a partir de B. Entre les parts trencades s'inclou l'inici del capítol sobre els *cullitors de l'ajuda*, que, en conseqüència, José Hinojosa transcriué dins del capítol anterior.

negocio Sardinie duret tammodo per duos annos et non ultra, qui incipiant currere cum vos, dicti syndici et procuratores, reversi fueritis ad dictam civitatem prout hec et alia in ipsa ordinacione per generale Consilium facta, quam nobis in scriptis per capitula tradidistis et cuius tenorem et formam inferius in presenti instrumento fecimus annotari latius et plenius continentur.

Item confitemur et recognoscimus vobis, sindicis et procuratoribus supradictis, nominibus quibus supra, et vobis, notario infrascripto, tanquam publice persone paciscenti, stipulanti et recipienti nomine dicti civitatis et omnium et singularum civium, habitatorum et incolarum ipsius civitatis et locorum predictorum, presentium et futurorum, et omnium etiam aliorum quorum interest et intereri, et in interesse potest et poterit quoquomodo, quod in ordinacione predicta et tempore ipsius ordinacionis et concessionis per vos, dictos procuratores sive syndicos, nominibus quibus supra, nobis et dicto infanti Alfonso facte de servicio supradicto fuit expresse actum et conventum et in pactum deductum inter nos et vos, et per nos etiam vobis expresse concessum quod dictum servicium non colligatur, levetur, expendatur per nos vel per dictum inclitum infantem Alfonso vel per aliquem officialem seu aliquos officiales nostros vel ipsius infantis. Et quod nos vel dictus inclitus infantis vel aliquis officialis seu aliqui officiales nostri seu ipsius inclitis infantis non habeamus in predicto servicio aliquod posse, set quod ipsum servicium et peccunia ipsius levetur, congregatur, expendatur et distribuatur per illos quod Concilium generale predictum civitatis prefate ad hec diputabit et assignabit iuxta ordinacionem predictam, et quod expendatur solummodo per distributores ad predicta per ipsum ordinatos in negociis et factis predictae adquisicionis Sardinie et Corsice et non in aliis secundum modum et formam in dicta ordinacione contentos.

Item quod, elapsis dictis duobus annis, predictum servicium, et ordinacio, et perceptio ac solucio ipsius sint cassa et vana, et penitus revocata, et cessent penitus ipso facto et iure in fine dictionum duorum annorum, ita quod deinceps vos vel successores vestri seu aliqui cives, habitatores vel incole civitatis et locorum predictorum, presentes et futuri, nunquam teneamini ad dandum vel solvendum servicium superius ordinatum nec aliquod aliud simile servicium sive subsidium. Et quod per ordinacionem vel concessionem vestram vel alterius cuiuslibet, non possit dictum servicium vel aliquod aliud consimile servicium deinceps a dicta civitate vel civibus et habitatoribus eiusdem, ac locorum predictorum, peti vel exigi ullo modo, nec etiam possint dictum servicium et ordinacio ac perceptio ipsius trahi decetero ad consequenciam ullo modo, ita quod per concessionem, ordinacionem, impositionem, solucionem vel perceptioem dicti servicii non adquiratur vel possit adquiri civibus et habitatoribus civitatis et locorum predictorum vel successoribus eorum aliqua servitus, consuetudo vel ademprivium vel aliquod aliud ius contra eos vel civitate et loca predicta, nec contra habitatores et incolas eorundem, presentis scilicet et futuros, seu aliquos ex ipsis, nec contra foros, privilegia, libertates, statuta, consuetudinis et usus eorum, cum hoc sit factum de eorum propria et libera voluntate. Et in fine dictionum duorum annorum dictum generale Consilium, eius propria auctoritate, nobis vel dicto inclito infante Alfonso seu officialibus nostris vel ipsius infantis et officialibus dicti servicii vel aliquo alio seu aliquibus aliis non requisitis, expellat, casset et revocet ac possit expellere, cassare et revocare predictum servicium et levacionem, colleccionem et congregacionem ipsius, et omnes etiam officiales eiusdem et eis propria auctoritate resistere, et etiam sint hec omnia cassa et irrita ipso facto et iure.

Et etiam omnia et singula capibrevia et scripturas quaslibet inde factas, lapso dicto tempore duorum annorum, comburere et destruere. Et interim ipsa capibrevia et scripturas non teneamini hostendere nobis vel dicto inclito inffanti Alfonso aut officialibus nostris vel ipsius incliti inffantis vel alicuii alii, nisi tamen distributoribus per ipsum generale Consilium ordinandis seu ordinatis ad distribuendum peccuniam servicii supradicti et computatoribus dicti servicii.

Et quod nos vel dictus inclitus inffans Alfonso vel successores nostri vel aliquis officialis seu aliqui officiales nostri vel ipsius incliti inffantis non possimus inquirere vel petitionem aliquam facere vel movere criminaliter vel civiliter aut alio quovis modo infra dictos duos annos, nec post dictos duos annos vel etiam aliquo alio tempore, contra aliquem vel aliquos de dicta civitate vel eorum heredes ac bona, nec contra aliquem vel aliquos officiales per dictum Consilium ordinatos aut decetero ordinandos super facto dicti servicii vel eorum bona, ratione vel occasione sacramenti et homagii nec ratione solucionis vel distributionis non bene facte de peccunia dicti servicii, nec ratione alicuius negligencie sive culpe si qua per cives et habitatores dicte civitatis vel per dictos officialis servicii supradicti comissa fore reperirentur circa predicta vel aliqua alia ratione et occasione earumdem.

Per predictum autem servcium vel per concessionem, ordinacionem, colleccionem vel percepcionem ipsius, nullum periudicium generetur nec detrahi valeat aut in aliquo derogari tacite vel expresse, aut alio quovis modo aliquibus foris, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, consuetudinibus et usibus predictae civitati Valencie et civibus et habitatoribus ac incolis eiusdem, generaliter vel specialiter indultis, concessis vel confirmatis, vel alias quoquomodo obtentis a nobis seu predecessoribus nostris seu aliis quibuscumque, immo ipsi fori et dicta privilegia, libertates, franquitates, immunitates, consuetudines et usus, cum omnibus et singulis in eis contentis, robur proprio obtineant sicut obtinebant ante concessionem, ordinacionem seu impositionem servicii supradicti, cum, ut dictum est, predicta facta sint liberaliter et ex gratuita voluntate pro nostris et dicti incliti inffantis serviciis, ut est dictum, ex quibus cives et habitatores civitatis predictae et locorum predictorum digni sunt favoris, gratiam promereri et dispendium nullum pari.

Quoniam omnia supradicta et singula vobis dictis sindicis et procuratoribus nominibus quibus supra et omnibus et singulis civibus et habitatoribus civitatis pretacte, presentibus et futuris, salvavistis et retinuistis, et ita inter nos et vos fuerunt acta et conventa et in pactum deducta expresse tempore dicte concessionis, ordinacionis seu impositionis servicii supradicti, unde per nos et omnes heredes et successores nostros, presentes et futuros, bono animo et bona fide et sine aliquo dolo et fraude, promittimus et convenimus vobis, predictis sindicis et procuratoribus nominibus quibus supra et etiam notario infrascripto, tamquam publice persone nomine civitatis predictae et omnium aliorum quorum interest et intererit a vobis legitime stipulanti, paciscenti et recipienti quod predictum modum, pacta et convenciones et retenciones sub quibus facta et concessa est ordinacio seu impositio servicii supradicti et alia predicta omnia et singula et unum quodque predictorum nec non et omnia et singula capitula contenta in dicta ordinacione servicii supradicti qua nobis infrascriptis tradidistis, ut est dictum, cuius tenor et forma inferius per capitula continentur tenebimus, complebimus et observabimus vobis et dicte civitati et omnibus et singulis civibus, habitatoribus et incolis eiusdem, presentibus et futuris, imperpetuum et faciemus teneri et compleri et

inviolabiliter observari et nunquam in aliquo contraveniemus nec aliquem contravenire permittemus aliquo iure, causa vel racione.

Et ad maiorem cautelam iuramus per Deum et eius sancta quatuor evangelia, manibus noster corporaliter tacta, predicta omnia et singula superius continentur et dicta sunt, attendere et complere et inviolabiliter observare et nunquam in aliquo contravenire aliquo iure causa vel racione, tenor autem et forma dicte concessionis ser ordinacionis servicii supradicti quam nobis in scriptis per capitula tradidistis, ut superius dictum est, sequuntur per ordinem in hunc modum:

Aquests són los capítols e ordenaments feits sobre la ajuda que la ciutat de València atorga al senyor rey e al senyor inffant per lo feit de Serdenya sots les condicions, emperò, en la dita oferta contengudes seguons que-s seguexen:

Primerament, que tota persona, sia hom o fembra, gran o poca, franch o serv, de la ciutat e dels lochs de la contribució de la dita ciutat do e pac duodecim diners reyls de València en un ayn, la persona, emperò, que pagar porà a coneguda dels IIII prohòmens qui seran elets per lo dit Consell general, los quals seran al scriure los noms e nombre de les persones de la ciutat e dels lochs de la sua contribució. E los dits prohòmens sien appellats clavaris e distribuadors de la ajuda.

Ítem, que·ls dits clavaris e distribuadors reeben sacrament del senyor o dona del alberch e encara dels mermessors, tudors, curadors e procuradors de absents e d'aquells qui posseexen béns del realench, dels béns e facultats, axí de movent con de seent, per los quals pac oltra los dits XII diners per cascuna persona del alberch o casa, ço és a saber, per los béns seents un diner per centenar de sous tro en mil sous, e de mil sous XII diners, e de mil sous a ensús I diner per centenar de sous, e XII diners per milanari de sous. E axí-s seguescha e-s faça per aytant con pujaran e seran los béns seents, e si alcú de la ciutat o dels lochs de la contribució ha lochs ho béns seents fora lo terme de la ciutat dels quals no pach en altre loch peyta o subsidi que per aquells béns e lochs e hòmens habitants en aquells pach en la ajuda, e per lo movent, on que l'aja, pac lo doble de ço que-s ordonat dels béns seents, exceptat les hostilies e robes que són a servey del alberch o casa, e los arreus del menestral, e vexells de vi, e bèsties de propri cavalcar e de la companya, e bèsties aregues de lauradors que a lur terra propria les tenen a leurar, e catius, com ja per cascun d'aquells paguen XII diners. Et alcun per franquea special que aja del senyor rey, ho sia de sa casa, o tenga offici per lo senyor rey o per los senyors inffants o sia de lur casa, de la dita ajuda no sia exempt o franch, ans pac per les persones o béns segons que-s ordonat. E que·l senyor rey ne altre alcú de la dita ajuda no fassa franch.

Ítem, tot hom nomén e deja dir los noms de les persones de son alberch ab sacrament, e fer dita dels béns movents e seents en poder dels dits clavaris e distribuadors. Et aquell qui no volrà fer lo sacrament e dita, que estia e aja a estar a taxació dels dits clavaris e distribuadors, la qual pusquen fer a lur arbitri o estimació de veyns d'aquell qui no volrà fer los dits sacrament e dita o d'altres persones que aquells sia semblant ésser faedor.

Ítem, que·ls dits clavaris e distribuadors reeben e ajen ab si un notari de la ciutat ab consell dels jurats de la ciutat, e encara un prohòmen en cascuna parròquia e cullita de la dita ciutat, lo qual sia cullitor de la peccúnia de la ajuda. E que·l dit notari, en presència dels dits clavaris e distribuadors, scriva en son libre los noms de les persones que en la ajuda dejen pagar, e les dites dels béns movents e seents. Et en aquell instant

(sic) lo cullitor de la dita parròchia o cullita en son libre faça semblant scriptura. Et los dits clavaris, e distribuïdors, e cullitors, e-l notari fassan sacrament e homenatge en poder dels jurats de la ciutat que en la amministració e feyt de la ajuda se hauran bé e leyalment, e tenran secret, e que no revelaran a alguna persona lo nombre de les persones ne dita d'alcú, ne encara la summa que muntarà la parròchia, mas los dits clavaris e distribuïdors, vists e regoneguts los comptes de les parròchies e collites e feita la summa major d'aquelles, ço és a saber, de nombre de persones e de les dites, tot ensemps e no separadament ne departidament, pusquen revelar la dita summa major al senyor rey e als jurats de la ciutat tant solament. Et los dits clavaris e distribuïdors pusquen fer e fermar àpoches o albarans de ço que reebbran dels cullitors per rahó de la ajuda. Et reebre compte d'aquells. E fer cartes de absolució e fi. Et que los dits clavaris e distribuïdors en la fi del ayn reten compte als jurats de la ciutat, reeben e hajen d'aquells carta de absolució e fin del compte de la ajuda e aministració d'aquella. Et altre compte o comptes de la ajuda no sia ne deya ésser feyt ne retut al senyor rey ne a alguna altra persona, sinó als dits jurats tant solament.

Ítem, que la ajuda se culla per los dits clavaris e distribuïdors e cullitors contínuament, si donchs, ço que Déus no vulla, alcú o alguns d'aquells no era detengut de malaltia o per mort, en lo qual cas fos elet e forçat altre o altres per los jurats de la ciutat e per los clavaris e distribuïdors desús dits, e aja aquell mateix poder que avia aquell empatxat segons los dits capítols, lo qual aja a fer semblant sacrament e homenatge que avia feyt l'embargat, e haja semblant salari. Et lo clavari e distribuïdor e collitor qui a açò falirà perda lo salari d'aquell dia. Et que los dits clavaris e distribuïdors e cullitors hajen auctoritat de forçar, e fer forçar, e destrènyer los rebels en pagar la dita ajuda axí con ordenada és, segons que a ells serà ben vist ésser faedor.

Ítem, que tota la moneda de la ajuda sia mesa en una caxa la qual estia en la sagristia de la seu de València, en la qual caxa aja dues tancadures ab ses claus, la una de les quals tenguen los jurats de la ciutat, e los dits clavaris e distribuïdors l'altra.

Ítem, que de la peccúnia de la ajuda sien donats a cascun dels dits clavaris e distribuïdors III sous per cascun dia, e si iran defora VI sous. Et al notari III sous per cascun dia que y irà e scriurà los noms de les persones e les dites dels béns mobles e seents, e si va defora per la dita rahó VI sous lo dia. Et de les altres scriptures que per rahon de la dita ajuda se convenran a fer sia satisfeyt a coneguda dels dits clavaris e distribuïdors. Et los cullitors de les parròquies de la ciutat haja cascun II sous lo dia que contínuament demanarà e cullirà la peccúnia de la ajuda. Et los cullitors de la orta, ço és dels lochs de la contribució de la ciutat, haja cascun III sous lo dia per lo càrrech de la messió de la bèstia. E encara sien pagats los salaris dels saigs e totes altres messions fahedores per rahó de la ajuda a coneguda dels dits clavaris e distribuïdors. E els dits clavaris e distribuïdors hajen lo dit salari per VI meses. E los dits cullitors hajen lo dit salari per aquells dies los quals dins V meses culliran contínuament la moneda de la ajuda, passat, emperò, lo dit temps alcun salari no sia donat ne pres per aquells, ans de necessitat aquells sien tenguts de cullir ço que-n romandrà.

Ítem, que los dits clavaris e distribuïdors distribuesquen e façen les pagues de la moneda de la ajuda en los affers de Serdenya. Et que la moneda de la dita ajuda no meten ne puxen metre en altres affers sinó en los affers de Serdenya per manament que-l senyor rey los en faés ne altre per ell. Et que juren los dits clavaris e distribuïdors

e façen homenatge en poder dels jurats de la ciutat que, tots affers jaquits, façen e distribuesquen la moneda de la ajuda en lo feyt de Sardenya e no en àls, segons que dit és. E que·ls cullitors de la moneda de la ajuda ajen aquella a donar e liurar als dits clavaris e distribuydors, e que·ls dits clavaris, e distribuydors, e los cullitors de la ajuda, e el notari, façen sacrament e homenatge en poder dels jurats de la ciutat que no pendran, per si ne per altre, serviy alcú per rahó o per ocasió del offici o de la dita cullita o distribució. Et que la moneda de la ajuda sia convertida per los dits clavaris e distribuïdors en los dits affers de Sardenya, segons que dit és. Emperò, si construcció o armament de galees se havien a fer de la dita moneda, que la construcció de les dites galees e armament fossen feyts en la dita ciutat de València. Et lo senyor rey meta, pos et elega capità a la armada que·s farà en la ciutat, ço és, un ciutadà de la dita ciutat, lo qual no sia sots jurisdicció o comandament d'altre capità sinó tant solament del senyor inffant o del almirall general.

Ítem, que si alcun dupte o obscuritat havia en los capítols que aja obs interpretació o declaració que hi sia feita per los dits clavaris e distribuïdors e per los jurats de la ciutat. Et aquella interpretació e declaració se sequesca.

Ítem, que·ls cullitors de la ajuda no mostren, ne dejen, ne sien tenguts de mostrar los libres de comptes, ne albarans, ne àpoches de la ajuda al senyor rey ne a altre per ell, ne encara a nenguna altra persona, sinó als dits clavaris e distribuïdors tant solament. Et com la ajuda sia acabada de cullir en continent sien cremats tots los libres e totes scriptures daquèn feytes, enaxí que no pusquen jamás apparer en altra manera. Et assò sien tenguts de fer los dits clavaris, e distribuïdors, e los cullitors, e scrivà per lo sacrament e homenatge que feyt hauran en poder dels jurats de la ciutat.

Ítem, que per lo senyor rey, ne per lo senyor inffant, ne per lurs officials, ne per altre en loch d'ells, no sia feita ne puxa ésser feyta inquisició o demanda, civilment o criminalment, per rahó o per ocasió de la moneda o aministració o feyt de la ajuda contra los dits clavaris, e distribuïdors, e cullitors de la ajuda, e notari, ne encara contra les singulars persones habitans en la ciutat e en los lochs de la contribució d'aquella, ne contra los hereus o succeïdors d'aquells, ne a lurs béns ne en neguna manera.

Ítem, que aquesta present ajuda, la qual la ciutat de València fa graciosament al senyor rey e al senyor inffant per los affers de Sardenya, dur per dos anys tant solament e no plus, los quals comensen con los missatgers de la ciutat qui per aquesta rahó iran al senyor rey seran tornats a la dita ciutat, e hauran publicada lur missatgeria, e los privilegis e cartes daquèn atorgats e feits, enaxí, emperò, que la dita ajuda no·s pac sinó una vegada cascun any dels dits dos anys tant solament.

Ítem, que·l senyor rey ne el senyor inffant, per si ne per altre, façen ne dejen fer ne consentir que contra les coses en los damunt dits capítols contengudes sia feyt. Et quel senyor rey d'açò man fer carta, et faça com mils e pus profitosament porà ésser dictada e feyta, que totes les damunt dites coses farà seguir e complir, e en alcuna cosa no contravenir. Et que·l senyor rey totes les coses damun dites jur tenir e observar complidament.

Ítem, que totes les cartes que la ciutat haurà necessàries de la scrivania del senyor rey sobre tots los capítols li sien donades franchises de tot salari e de tota donació altra de la scrivania, e del segell, e de la cort del senyor rey.

In quorum testimonium et certitudinem plenis rem presentem cartam nostram fieri et sigillo maiestatis nostre appendicio iussimus comuniri.

Actum est hoc in civitate Barchinone, tercio kalendas aprilis, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo quarto.

Subscripsi: Guillelmus.

Signum [*signe reial*] Iacobi, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice, ac comitis Barchinone.

Testes huius rei sunt: venerabilis Uguetus de Cervilione, canonicus et operarius Terrachonense ecclesie, Guillelmus de Iafferis, legum doctor, vicecancellarius, et Iacobus Calbeti, legum professor, consilarii dicti domini regis.

Sig-*[signe notarial]*-num Petri Luppeti, dicti domini regis scriptoris et auctoritate ipsius domini regis notarii publici per totam terram et dominacionem, qui hec scribi fecit cum litteris rasis in XXIII linea ubi scribitur 'per Deum et cetera', et clausit loco et anno prefixis.

Scrripsit Guillelmus.

DOCUMENT 33

1324, novembre, 10. València

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 7 de gener de 1325.

ACA, Cancelleria, reg. 308, f. 261r-262r

Invocacio Curie Generale indicte per dominum regem universitati regni Valencie mense novembri anno Domini millesimo CCC^o vicesimo quarto.

Fuit forma hec:

Iacobus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone ac sancte romane ecclesie vexillarius, amirantus et capitaneus generalis, venerabili in Christo patri Raimundo, divina providencia valentino episcopo, salutem et gratiam.

Cum nos providere volentes tranquillitati et bono statui regni Valencie et incolarum eiusdem et, ut convenit regie dignitati illum de bono in melius reformare, Curiam generalem propterea in civitate Valencie ordinaverimus celebrandam octava die post festum Epiphanie Domini proxime nunc venturum, ideo vos requirimus et monemus quatenus loco et die predictis celebracioni dicte generalis Curie intersitis ipsis enim loco et die nos ea causa personaliter intererimus Domino disponente.

Datum Ilerde, quarto idus novembri anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo quarto.

Similes:

Venerabili in Christo patri Berengario, divina providencia episcopo dertusense.

Venerabili in Christo patri fratri Sancio, divina providencia Sancte Marie de Albarrazino et segurbiensis episcopo vel eo absente vicario suo in Sugurbio.

Venerabili et religioso abbati monasterii de Benifaçano.

Venerabili et religioso fratri Arnaldo de Solerio, milicie Muntésie ordinis Calatrave magistro.

Venerabili et religioso abbati monasterii Vallisdigne.

Venerabili et religioso tenenti locum castellani Emposte vel comendatori in civitate Valencie domus Hospitalis Sancti Iohanis Iehrusalemitanii.

Venerabilis et dilectis capitulo ecclesie valentine.

Ut ordinent procuratores et syndicos quos cum pleno posse, die et loco predictis celebracione dicte Curie faciant adesse.

| f. 261^v Nobilibus.

Iacobus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone ac sancte romane ecclesie vexillarius, amirantus et capitaneus generalis, inclito infanti Petro, karissimo filio nostro, comiti Rippacurcie vel procuratori suo eo absente, salutem et gratiam.

Cum nos providere volentes tranquillitati et bono statui regni Valencie et incolarum eiusdem et, ut regie convenit dignitati illum de bono in melius reformare, Curiam generalem propterea in civitate Valencie ordinaverimus celebrandam octava die post festum Epiphanie Domini proxime nunc venturum, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus pro hiis que habetis in dicto regno Valencie loco et die premissis celebracioni dicte generalis Curie intersitis ipsis enim loco et die nos ea causa personaliter intererimus Domino disponente.

Datum Ilerde, quarto idus novembri anno Domini millesimo CCC^o vicesimo quarto.

Similis fuit missa de verbo ad verbum pro hiis similiter que habet in regno Valencie domino infanti Raimundo Berengarii, filio domini regis.

Similes absque adicisionibus 'pro hiis que habetis in regno Valencie' infrascriptis nobilibus et militibus regni Valencie.

Nobilibus:

Iacobo, domino de Exerica

Reverendo in Christo patris Petro, Cesaraugustano archiepiscopo, tutori nobilis Luppi de Luna, filii nobilis quondam Artaldi de Luna maioris, et tutori similiter nobile Artaldi de Luna, filii nobilis quondam Artaldi de Luna, iunioris, dicendo et mandando, ut racione eorum que dicti pupilli vel alteri eorum habent in regno Valencie, intersit dicte Curie.

Ferdinando, fratri domini regis.

Bernardo de Serriano.

Francisco Carroci, domino de Rebolleto.

Francisco de Proxida.

Blasio Maça de Vergua.

Gondiçalvo Eximinii de Arenoso.

Eximino Petri de Arenoso.

Guilabertino de Sentellis vel tutori suo, Hugoni de Bellopodio.

Militibus:

Egidio Martin de Entenza.

Guillelmo de Pulcrovisu.

Petro Eximeni de Burriol.

Peregrino de Monteacuto.

Vital de Villanova.

Gondiçalvo Garsie.

Philippo de Boyl.

Berengario de Podiomoltone.

Francisco de Materone.

Guillelmo de Togores. }
Guillelmo de Liminyana. } Vicinis Oriole

| f. 262r Universitatibus regni Valencie.

Iacobus Dei gracia rex Aragonum, et cetera, fidelibus suis iuratis, probis hominibus et universitati civitatis Valencie, salutem et gratiam.

Cum nos providere volentes tranquillitati et bono statui regni Valencie et incolarum eiusdem et ut regie convenit dignitati illum de bono in melius reformare Curiam generalem propterea in civitate Valencie ordinaverimus celebranda octava die post festum Epiphanie Domini proxime nunc venturum, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis et ordinetis ex vobis duos vel tres in procuratores et syndicos vestros plenam a vobis potestatem habentes consentiendi et firmando ea que ordinari et fieri contigerit in Curia supradicta, quos sufficiente instructos in dicta civitate Valencie die premiss celebrationi dicte generalis Curie faciatis adesse ipsis enim loco et die nos ea causa personaliter intererimus Domino disponente.

Datum Ilerde, quarto idus novembri anno Domini millesimo CCC° XX° quarto.

Morelle et aldearum.

Castilionis campi de Burriana.

Burriane.

Ville regali.

Muriveteris.

Sugurbii.

Lirie.

Castrihabib.

Ademuç.

Alpuent.

Algezire.

Xative.

Cullarie.

Corbarie.

Ontinyen.

Bocayren.

Penaguila.

Castayla,

Biar.

Sexone.

Alacantis.

Oriole.

Guardamar.

DOCUMENT 34

1326, maig, 1. València

Els jurats de València informen a Jaume II dels tractaments haguts a la capital amb els rics homes, cavallers i generosos del regne per tal que aquests siguen jutjats pel fur de València, com ha ordenat el mateix monarca.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 8.719

Al molt alt e molt poderós senyor en Jacme, per la gràcia de Déu rey d'Aragó *et cetera*, los jurats e los prohòmens de la ciutat de València, homilmén ab besament de mans e de peus, ab reverència nos comanam en la vostra gràcia.

A la vostra excel·lència, senyor, per les presents significam aver entesa largament d'en Arnau Guillem Català e d'en Domingo de Claramunt, missatgers de la dita ciutat, trameses novellament a la vostra cort, la relació per aquells feyta dels negocis e afers per los quals foren trameses a vós, senyor, qui toquen universalment lo bon estament de la ciutat e de tot lo regne d'aquella. Senyor, encara avem reebudes e vistes les cartes vostres en qual manera, per deute de justícia e volén observar furs e privilegis a la dita ciutat e viles del dit regne, avets provehit que·ls cavallers e persones generoses e lurs hòmens e companyes responen e facen dret, e·l prenen, en poder dels ordenaris de la dita ciutat e viles com per fur se deja fer.

Senyor, per tal que·ls affers pus covinentment vinguessen a bona perfecció feem appellar los cavallers de la dita ciutat qui són vehins nostres e en deute de parentesch o d'affinitat, e de bona amistat, que fossen al monestir dels preycadors e foren·hi una partida d'aquells, ab los quals aguem col·loqui e·ls dixem paraules covinents e inductives faents al propòsit. Et aquells respongueren·nos que per si no·ns podien fer resposta, per ço com lo dit feyt tocava a la cavalleria de la ciutat e regne, e que ab aquells aurien lur acort. Et aquells, senyor, no solament appellaren los cavallers de la ciutat, ans appellaren rics hòmens e cavallers del dit regne, qui en breus dies foren congregats en la dita ciutat e elegiren lurs síndichs, qui demanaren a nós trasllat de les cartes. Et nós, senyor, dixem·los que·l demanassen al portanveus de procurador e als justícies, als quals les avíem presentades.

Et el senyor bisbe de València, temén, senyor, [que] algun contrast o divisió no pogués entrevenir entre los cavallers e nós, tractà e parlà ab nós e ab los cavallers quinya via seria pús convinent e segura a plaer de Déu, e a servii vostre sobre lo dit feyt, e a bon estament del dit regne, lo qual, segons que és exposat, requer unió e esquivar divisió. Finalment, senyor, per esquivar tota spècia o ca[.]s[... .. con]trast, e divisió fos toltà, e que càrrech [...]eprehensió de vós, senyor, no·n fos imputat, de consell del dit bisbe e d'en Vidal de Vilanova, qui van molt per via ordenada vés vós, senyor, e lo bon estament del dit regne, e certs prohòmens de nós, enaxí de part de la dita cavalleria, a tractar dels affers són estats elets lo dit en Vidal de Vilanova, en Pelegrí de Muntagut, en Ramon Costa, e en Martín Ényeguez d'Eslava, de part de la ciutat en Berenguer de

Ripoll, jurat, en Ramon Muntaner, n'Arnau Guillem Català, e en Domingo de Clarmunt, n'Arnau Çamorera e en Nicholau Duran, savis en dret, qui són comuns per les parts, e en Jacme de Ripoll, notari. Axí, senyor, que tractam dels afers en presència del dit bisbe en manera que serà a servii de Déu, e vostre, e a bon estament del dit regne, a conservació, fortificació e ampliació del fur de València. Et, senyor, tractat dels affers e posats en estament per tal que no fos a vós, senyor, tan gran afan e trabayl serà exposat denant vós e supplicat que y vullats, senyor, provehir de remey covinent en aquella manera que la vostra altea e senyoria conixerà ésser faedor a concordar la dita unió per tranquil·litat del dit regne e per bon estament de justícia.

Senyor, les dites coses vos fem sentir e saber a tolre tot dubte e concepció si per aventura alguns qui no han tan bona affecció al bon estament del regne com aver deurien vos n'escriuen en contrari. Et semblantment, senyor, d'aquesta rahó los dits bisbe e en Vidal de Vilanova vos n'escriuen.

Lo nostre senyor Déus, senyor, vós do vida longa ab sanitat e victòria dels vostres enemichs.

Datum Valencie, kalendas madii, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo sexto.

1326, maig, 2. València

El bisbe de València informa a Jaume II del que ha passat des que uns missatgers de la ciutat tornaren de la cort reial amb una carta règia que ordenava als oficials de justícia jutjar els litigis dels cavallers pel fur de València.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 8.722

Excellentissimo ac magnifico principi domino Iacobo, Dei gracia regia Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, ac sancte romane ecclesie vexillario, ammiranto et capitaneo generali, Raymundus, miseracione divina valentinus episcopus, salutem et augmentum glorie et honoris:

Nuper, dum iuratii civitatis Valencie de serenitate vestre presencia Valenciam rediissent cum quadam littera regia data Barchinone, idus marcii, anno Domini M^o CCC^o XX° V^o, per quam mandabatur iusticiis civitatis Valencie, tam in ci[vili]bus quam in criminalibus, necnon iusticiis ceterorum locorum dicti regni quod milites et generosi ipsius regni de litibus civilibus vel criminalibus tenerentur coram eis respondere nisi possent privilegio vel prescripcione le(...) se tueri, ut in ipsa littera latius continetur, iurati et alii probi homines civitatis significato quibusdam militibus in civitate Valen[cie] [como]ra[n]tibus quod eis habebant aliquam dicere et ex hoc ad domum fratri dominicatorum Valencie cum dictis iuratis et probis hominibus convenissent preffati iurati et probi homines dictis militibus dictam literam hostende[.] et, hostensa, ipsi milites responderunt se non posse absque [con]silio ceter[orum] militum regni Valencie, cum eos tangeret contenta in dicta litera, plenarie respondere cum non sufficeret ad [dic]tum negocium providencia eorumdem, qui milites, habito inter eos diligenti tractatu, ad certa diem citarunt [omne]s milites dicti regni, qui die assignata [...] in domo fratrum minorum Valencie in maxi[ma] multitudini convenient et d[...]one diligenti et tractatibus diverssis habitis inter eos quare contenta in littera supradicta videbantur eis multum preiudicialia et statum eorum tangentia ad providere de re[....]d[.] [...]tuo pro removendum tantum periculum, scandalum et periudicium inter partes. Et demum, cum iurati et probi homines de predictis scienciam habuisset, unacum eis super contentis in dicta litera colloquium habuerunt, tractantes viam per quam posset hinc inde facta fieri et comuni utilitati dicti regni provideri, et tandem cum ad hoc nequiret omnis consensus partium cont[...]dare.

Nos, videntes quod ipsos ad unitatem pacem reducere esse[...] sic quitium of[...]rem Deo et quod ad pastoralis nostri officii debitum talia facere tanquam Deo accepta pertinebat, volumus in dicto tractatu una cum [to]tis partibus ad honorem Dei et comuni totius regni utilitatem et vestri ac corona regie exaltacionem et gloriam effectualiter laborare et negocium in statu ponere partibus et regno utili magestatis regie valencia et a[u]ctoritate [...]ata et in omnibus semper salva. Convocatis igitur partibus in aula palacii nostri Valencie et eis exponitis racionibus ad preffatam concordiam inductivis, ipse partes, tanquam Deum timentes [...]egie affectantes ac bonum comune prosequentes ut

ipsi negotio citius imponeretur finis debitus et Deo (... ..) certas personas inter se elegerunt que forum diligenter [... ..] et [...]m a concordiam reducerent utrique partium acceptandam nobis presentibus et consentientibus ad predic[tum] celsitudine vestre postea presentandam et approbandam per vos vel corrigendam se[cun]d[um] quod vestre (...) magnificencie et videretur utilius expedire. Ita quod ex parte militum venerabilis Vitalis de Villanova, Raymundus Costa, Peregrinus de Monteacuto et Marti[nus] Enyeguez d'Eslava. E[t] [e]x parte civium B[er]engarius de Ripullo, iuratu, Arnaldus Guillelmi Cathalani, Raymundus Muntanerii et Dominicus de Claromonte ad faciendum predicti nominati fuerunt unanimiter et [...] qui secundum eam q[ui] [...] possunt [...]ma [...] cogitari intendunt in predictis taliter providere quod erit ad Dei honorem partium utilitatem et totius regni tranquillitatem et pacem [... pu]blicam [utili]tatem et per regia magestatem absque [...]nere et lesione poterunt aprobari cum ad hoc, tam nos quam venerabilis Vitalis de Villanova, consiliarius vestre, qui honorem vestrum [... ..]genti res[...] possumus ad vestri exoneracionem [...]anti studio intendamus [...]sta omnia serenissime princeps sic se a principio usque ad finem habuerunt et sicut in veritate consis[...]atem providimus intim[...] ad istum finem ut si aliquis de civi[...]is vel alicui de domo vestra in contrarium scripserunt vel scriberet non talium scribendum literis se dictis rei veritatem continentibus fide adhibere. Et [...] sunt in [...]tate querentes que sua sint non que d[...]tius vellent discordiam quam concordiam inter partes, videretur nobis fore utile et expediens, salvo tamen vestro consilio et voluntate, quod [...]i regia dignatate scribere iuratis et probis hominibus civitatis quod cum a[...]ud [...] pre[s]enti per literas nostras et etiam dicti Vitalis negotium eorum et militum posse ad concordiam pervenire quod faciant et procurent modis quibus poterunt [...] militibus dicti regni pacem et concordiam antedic[tam] ad hon[orem] pertium et [...]em publicum dicti regni, cum verisimi iter presumatis quod nedum ad unitatem regni, sed ad vestri et dicte corone gloriam redundabit, ad quod cum dicta convenien[...] presentata, dum tamen digne magno onere et dampno vestro et corone regie facere poteritis d[...] concordiam et unitatem fori et pertium procedere et ipsam concordiam vestre [ma]gestati [...]are per vos aprobanda aut corrigenda in totum vel in parte ut superius est dictum.

Hoc enim serenissime princeps erit Altissimo sumem gratum et toti regno fructuosum et vobis et corone [...]cedet ad gloriam et honorem si tempore vestro tam antiquam questio, sic ista est, poterit terminari.

Datum Valencie, VI° nonas madii anno Domini millesimo CCC^o XX° VI°.

DOCUMENT 36

1326, maig, 27. València

Els jurats de València informen a Jaume II que la carta concedida a Ximén de Tovia, senyor de Xella, per tal que el procurador del regne de València li observe el fur d'Aragó ha ocasionat alteracions en els trattaments sobre la qüestió foral celebrats entre els estaments nobiliari i reial.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 8.775

Al molt alt e molt poderós senyor en Jacme per la gràcia de Déu rey d'Aragó *et cetera*, los jurats e los prohòmens de la ciutat de València ab besament de peus e de mans homilment se comanen en vostra gràcia.

Bé creem senyor que remembra a la vostra altea com per lo honrat en Christ pare en Ramon, bisbe de València, e per l'onrat e amat conseller vostre Vidal de Vilanova, e per nós e de part e en nom de la universitat de la dita ciutat fo a vós, senyor, scrit reverentment dels trattaments los quals eren congregats entre los prelats, richs hòmens, cavallers e generosos de la dita ciutat e regne de València o la major partida de la I^a part, e les universitats de la dita ciutat e viles del dit regne de l'altra sobre la divisió dels furs de València e d'Aragó, la qual d'un temps a ençà era, està e és en lo dit regne a gran periment de justícia e a deservii de Déus e de vós, senyor.

E·n los [dits trac]taments, senyor, entenem e avem entès servir Déus e vós, senyor, e totes les universitats de les ciutats e lochs situats dins lo regne de València, axí com lo dit pare en Christ bisbe de València, com la major partida dels dits richs hòmens, cavallers e generosos, los quals trattaments, senyor, han a pendre effi[c]àcia e vigor migançan la gràcia e misericòrdia de Déus per vós, senyor, e per la vostra gràcia, excel·lència e misericòrdia acostumada, et als quals, senyor, vós per vostra gran gràcia e excel·lència vos sots profert de donar obra ab acabament en tant com serà entre les dites parts concordat e serà covinent.

Ara, senyor, és ver que·ls dits trattaments són concordats per les parts desús dites en quan en elles és e eren [... ..]ament per tots los generosos, axí catalans com aragoneses, exceptades les casades [de]ls nobles do Artal e don Jayme, los quals per si ni per procurador[s ... ..]evengudes, los quals nós, senyor, entenem a comportar segons lo grau de lur ho[nor s]ens perjudici del dre[t] vostre e de les viles. Et, com per vós, senyor, novelament sia tramesa I carta al portanveus de procurador en la qual li manats que a·n Exemèn de Tovia, senyor de Xella, e als seus hòmens sia servat fur d'Aragó és gran divisió sembrada per la dita carta per alguns dels generoses aragoneses, los quals, senyor, ja eren ab nós e ab los altres generosos catalans bé e amigablament concordats e cabuts en los trattaments damun dits. Enaxí, senyor, que han cercada manera per la qual se sien partits de nós e és solament per un capítol com per algun dels altres no ho pogessen, en tan rahonable e covinent estament fossen posats a servii de Déus e de vós, senyor, e plaer e a bon estament de tot lo regne. Lo qual capítol, senyor, és que en tot

cas civil e criminal agués loch fermaça de dret e que fos comú a tuyt, del qual, senyor, se ensequirien grans injustícies, et sobre aquell tenien fort per tal que desviassen la dita unitat e concordància e foren tan solament dos, ço és, en Pero Xemèneç de Burriol e en Pelegrí de Muntagut, jassesia que ja aguessen ab nós complidament en tot l'als concordat e encara sobre lo dit capítol sostengut que·s tempràs en manera que fos covinent, mas après que la dita letra fo venguda tengren fortment lo contrari e ab ells ensemps en Gilabert Çanoguera, tinent [lo]ch del pontanveus de procurador, qui és I dels forçors deffenedors del fur d'Aragó. Et nós, senyor, tots, axí generosos com ciutadans, veén que era adxaquia (*sic*) que cercaven confian que vós, senyor, lo dit capítol reduyríets a justícia e egualtat, atorguan sots la dita esperança que concordaven en lo dit capítol et els, veén açò a pal(.), digeren que no volien en res ésser ab nós, entenén que aurién de vós, senyor, semblant carta que avia haüda lo dit n'Exemén de Thovia, e a la lur entenció entenen e s'esforçen de induyr alguns altres aragoneses qui ja han loats e atorgats de paraula los dits trattaments axí com justs e rahonables, e specialment ab ajuda e favor del archebisbe de Saragoça e per lo fill de do Artal, son nevot, e de don Jayme.

Ara senyor, nós, veén que més de divisió e de destorb procurarien poques persones, que no porien molts avenir o concordar (...)ab(..)uts que ells per empetrar semblant carta a la desús dita, o per altres rahons inhonestes e desviadores de les coses desús dites no vag[...], trametem a la vostra excel·lència, exposan algun[es] [r]ahons les qual puxen fer per lur intenció la qual és tan solament de desviar e contrastar los dits bons, justs, sants e profitosos trattaments, certifficam-vos, senyor, de les dites coses, claman mercè a la vostra alta exce·lència e pietat que us plàcia sobreseyr de manar alguna letra semblant a la desús dita [.....] altra per la qual los dits trattaments alguna desviació poguessen pendre com en breu, senyor, nostre senyor Déus atorgant, entenam trametre a la vostra presència missatgers, axí de part de la major partida dels dits prelats, ríchs hòmens, cavallers e generosos, axí catalans com aragoneses, exceptades les dites casades, com de part de les ciutats e viles del dit regne per manifestar a vós, senyor, los dits trattaments e supplicar e clamar mercè a la vostra real magestat que us plàcia ab carta vostra manar a·n Bernat de Sarrià, portanveus de procurador en lo dit regne, que remoga lo dit en Gilabert de ésser son loch tinent com no y sia profitós per les rahons desús dites, e sia contrari e perseguidor del fur de València, e no n'ha causa, e que y meta aquell qui vós, senyor, tendrets per bé.

Lo Nostre Senyor Déus, senyor, vos do v[id]ja longa ab sanitat e victòria de vostres enemichs.

Datum Valencie, sexto kalendas iunii, anno Domini millesimo CCCº XXº sexto.

1326, maig, 27. València

Els jurats de València demanen al secretari reial Bernat d'Aversó que llija apartadament i en secret a Jaume II la carta que han enviat sobre la qüestió foral del regne de València.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 8.776

Al molt honrat e discret en Bernat de Aversó, notari del senyor rey, de nós, los jurats e los prohòmens de la ciutat de València, saluts e aparellats a la vostra honor, fem-vos saber que nós, confiam molt de la vostra lealtat e bonea, axí com aquell del qual som certs que·l senyor rey molt confia, e no sens rahó, ens plau molt procurar lo bé e utilitat del dit senyor rey e de la terra a vós familiarment e privada solament, fem sentir e saber que per nostres letres significam al senyor rey en qual manera són esdevenguts los trattaments enfre les persones generoses del regne de València e nós segons que per lectura de la letra la qual de la dita rahó al dit senyor rey trametem mils e pus largament porets veer ésser contengut.

E per ço affectuosament pregam la vostra discreció e bona amiatat que us plàcia legir les dites letres al senyor rey solament et secreta e donar favor e consell en la auumentació dels furs de València ad istirpació [del] fur d'Aragó, com lonch temps haja que lo senyor rey ne nós tanbé loch no·n veem com ara, car poch romandran en lo dit regne qui·s dien ésser de fur d'Aragó e aquells, ab justícia, farem venir e ésser de fur de València, car aquell solament deu ésser e servat en tot lo dit regne e no altre, lo senyor rey, emperò, donan-nos favor ordenada e tenin fo[.] en justícia, e en açò los prelat ne generoses qui ab nós seran, ne nós ne les viles del dit regne nenguna mesió ne treball no playeren, car en altra manera lo regne seria posat en aül e perillós estament per la divisió dels dits furs.

Encara us pregam carament que tractets ab lo dit senyor rey que ell vulla e deja induyr o fer menció als senyors inffants en Pere e en Ramon Berenguer que ells per inducció de altres no degen ésser contraris als affers tro que hagen sentits, ans n'estien a la volentat del dit senyor rey en poder del qual han avenir e pendre fermetat, car segons que entenem per alguns qui no han bona volentat a justícia ne a equitat e pau, tranquil·litat ne bon estament de la terra ne s[er]an informats e requests que de açò hagen ajuda e favor, les quals favor e ajuda bonament a aquells donar pori[en e cr]eurien en les dites coses sens gran lesió e perill de lur ànima e de la senyoria real e de la cosa pública.

En tal es[t]a[m]ent són posats e concordats los dits affers semblantment, sènyer, vos pregam que donets favor e endreça que breument ajam resposta. E en açò vós pregam que no plangats alcun treball vostre ne lagui, car fe havem en Déu e en lo senyor rey que·ls affers vendran a bona perfecció, e dels treballs que vós ara e a avant sostendrets per aquells secrets de nós en tal manera regonegut que vós et nós romandrem amichs per a tots temps e·ns tendrets per obligat a vostres affers.

Si alcunes coses, sènyer, vos plaén que nós fer puscam per vós escrits-nos-en fiançosament ab coratge de obtenir.

Datam Valencie, VI° kalendas iunii, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo sexto.

DOCUMENT 38

1326, maig, 27. València

El bisbe de València informa al secretari reial Bernat d'Aversó dels tractaments haguts a la capital entre els estaments nobiliari i reial sobre la diversitat foral del regne de València.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 8.773

Venerabili et discreto viro domino domino Bernardo de Aversone, illustrissimi domini regis notario, Raymundus, miseracione divine valentino episcopus, salutem et sincere in Domino dilecte affectum.

Nuper, excellentissimo principi domino nostro regi, significavimus per nostras literas sicut scitis qualiter intendendo Deo et utilitati totius regni Valencie et honori regio et tranquillitati et quieti ipsius servire interponebamus partes nostras, ut tractatus qui fiebant inter prelatos, nobiles, milites et generosos civitatis et regni Valencie et universitatis civitatis et villarum dicti regni super divisione fori Valencie et Aragonum ad finem perducerentur obtatum quod dominus rex, ut per eius responsivam percepimus, gratum habuit et acceptum.

Nunc autem, continuando ad precedentia que fuerunt postmodum subsecuta, ut dictum dominum nostrum regem ex parte nostra si placuerit informare possitis ad noticiam vestram deductis per presentes et examinatis per personas a partibus supradictis comuniter electas capitulis olim in Curiis diversis temporibus Valencie celebratis et responsionibus hinc inde oblatis et factis, visis etiam foris Valencie et Aragonum predictis ac omnibus aliis necessariis et facientibus ad convenienciam partium predictarum, dum sic per diversos dies et tempora examinarentur et fierent, Spiriti Sancti gracia operatis in eisdem ipsorum, corda a Deo iilluminavit, quod super diversitate fori Valencie et Aragonum et concordancia eorumdem modicis, additis et substractis ad honorem semper domus et corone regie, quia unanimes remanebant et cum unio seu concordia supradicta debuisset iuxta ei exhigentiam approbari hinc inde celsitudini regi postea presentandam supervenit quadam litera noviter per dictum regem concessa venerabili Eximino de Thovia, domino de Xella, per quam mandabatur gerenti vices procuratoris in regno quod dicto Eximino et eius hominibus forum Aragonum servare debent, que littera retraxit multu corda /aliquorum/ militum Aragonum a concordia quam cum foro Valencie volebant et proposuerant se habere in tantum quod, audita littera, perquisierunt vias et modos per quos possent a concordia et unitate cum ipsis tractata recedere et ab ea modis omnibus deviare, credentes et firmiter sperantes se posse similes literas a dicto domino rege pro se et suis hominibus obtinere, de qua littera tranquillitati et paci ordinate et non sine magnis laboribus et tractatibus diversis acquisite contraria dolumus plurimum et dolemus, cum tractatus qui habiti fuerant et qui cedebant a maximam dicti domini regis relevacionem et gloriam qui longis temporibus ad concordiam huiusmodi laboravit et corone regie honorem et totius regni utilitate retardabuntur ex ea, cum aliqui milites de Aragonum durius amodo consentient

hiis in quibus ante dictam litteram proposuerant consentite, confidentes ut prediximus similes litteras obtinere.

Unde cum adhuc, de Spiriti Sancti gracia, confidentes speramus negocium reperare si tamen dominus rex voluerit litteras similes postulantibus denegare, providenciam vestram ea quo possumus affeccione rogamus quatenus, divini nominis inturtu ac dicti domini regis tranquillitate, honore et pace et totius regni utilitate, placeat vobis ex parte nostra domino regi supplicare eumque inducere quod a concessione litterarum huiusmodi dignetur et velit restringere manum suam, ipsas postulantibus omnimode denegando, cum ex ipsis si concederentur et fierent, trabaretur concordia et unio supradicta et nunquam ex tunc negocium venire posset ad finem. Ita domino regi et eius corone honorabile et utilem toti regno ad quod dominus rex pluries obtulit locum dare et favoris sue graciā exhibere, cum, alias, si littera supradicta sicque per aliquos opinatur ad impediendum et turbandum negocium impetrata fuerit sive missa posset contingere quod alibi scriptum invenitur quod Herodes et Pilati facti sunt amiti in quo casu dominus rex si partes volendo istos circuitus evitare amitarentur et concordēs /super uno foro/ efficerentur nec posset eis audienciam comode denegare quod est penitus evitandum.

Ista omnia providencie vestre ita seriati ducimus intimanda ut, certificato domino rege plenarie de predictis, nobis eius voluntatem et vestrum consilium si placuerit celeriter rescribatis.

Datum Valencie, VI° kalendas iunii, anno Domini M^o CCC^o XX° VI°.

DOCUMENT 39

1326, maig, 27. València

El bisbe de València demana al secretari reial Bernat d'Aversó que done favor a la carta secreta que li han escrit els prohoms de la ciutat de València.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 8.774

Viro venerabili et discreto domino Bernardo de Aversone, domini regis notario, Raymundus, miseracione divina valentino episcopus, salutem et sincere in Domino dilecte affectum.

Iurati et probi homines civitati Valencie scribunt dicto domino regi et vobis aliqua secreta et utilia ipsi domino regi et toti regno Valencie prout in eorum literis videbitis contineri, unde cum iuratis et probi homines de (...)tate et deligencia vestra quam per exhibicionem operis reperirerunt vobis confidant ad plenum providenciam vestram attente rogamus quatenus placeat vobis honore et favore dicte civitatis ac contemplacionem nostra attendere ad contenta in literis supradictis et facere ac procurare cum domino rege quos ea dignetur favorabiliter exaudire quem ex hoc sequitur utilitas evidens et tractatus inde habiti cum magnis laboribus venient ad finem divitius perobtatum siquam vobis placerit rescribatis.

Datum Valencie, VI° kalendas iunii, anno Domini M^o CCC^o XX° sexto.

DOCUMENT 40

1326, maig, 30. València

Els jurats de València demanen al rei Jaume II que l'infant Alfons no vaja a València, com han sentit, ja que pot perjudicar els tractaments per la unió foral del regne, a causa dels obstacles que hi posen el bisbe de Saragossa i el baró Jaime de Xèrica. Demanen, a més a més, que Gilabert Sanoguera, defensor dels furs d'Aragó, siga remogut del seu càrrec de lloctinent del procurador del regne.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 8.787

Al molt alt e molt poderós senyor en Jacme, per la gràcia de Déu rey d'Aragó *et cetera*, los jurats e los prohòmens de la ciutat de València ab besament de peus e de mans nos comanam en vostra gràcia.

Senyor après que per nós fo a vós tramesa la letra la qual fon feyta IIII jorns ans de la present en la qual vos significam que·ls tractaments los quals eren estats entre·ls tractadors elets per los prelats, rics hòmens, cavallers e generosos d'una part e per nós de l'altra eren posats en estament degut, lo qual si a Déu plau serà a servii e honor de Déus e de vós, senyor, e a bé e a pau, tranquil·litat e bon estament del regne de València, avem entés que·l senyor infant do Alfonso deu venir vés les parts de València e en breu, enaxí que hic deu ésser deçà Sent Joan o almenys per tot juny. Et nós, senyor, pensan en los affers tractats comunament per la manera desús dita dubtam fort e creem que la venguda del dit senyor infant seria fort dampnosa e als dits affers, los quals nós pensavem que vinguessen a aquella concòrdia en què són e los quals senyor, si a Déus plau con vós los aurets hoyts, entendrets que són a bon e pacífic estament del dit regne e a gran aleujament de vós, senyor, e acostats a Déu e a justícia, lo qual dan se ensequiria a aquells axí per la presència del archebisbe de Saragoça e de don Jayme, qui serien en continent ab lo dit senyor infant, e encara d'en Gonçalbo Garcia com d'algunes altres persones que no han sa enteniment en los dits affers segons Déu e justícia a servii de vós, senyor, e per algunes altres rahons les quals senyor a vós pus largament seran recomtades per los missatgers elegidors per la dita rahó com per scriptura profitosament no les puxam declarar.

Per què, senyor, homilment clamam mercè a la vostra excel·lència e altea que us plàcia scriure al dit senyor infant que ell per profit dels afers, ço és, de venir quant és de present vés lo dit regne per ço com los dits prelats, rics hòmens, cavallers e generosos e nós ab los prohòmens de les viles ivaçosament entenem eligir nostres missatgers sol·lempnes per trametre aquells ab los dits tractaments a la vostra excel·lència per supplicar a vós, senyor, sobre aquells reverentment e homil segons que·s pertany a honor e servii de Déus e de vós, senyor, e a bé e pacífic estament, pau e tranquil·litat de tot lo dit regne. En altra manera senyor sia a vós cert que nós entenem que·ls affers poran pendre tal entre colp que serà desservir de Déus e de vós, senyor, e perill e escàndel del dit regne.

Ja, senyor, en la letra primera de la qual desús és feyta menció vos supplicam que manàssets ab letra vostra al noble en Bernat de Sarrià que ell remogués en Gilabert Çanoguera del offici axí com aquell qui és I dels pus forçors defenedors e mantenidors de fur d'Aragó segons son poder e estament, per què, senyor, encara us supplicam de la dita rahó com lo dit Gilabert novellament s'esforç de sembrar verí de dissensió entre algunes persones en la ciutat axí com aquell, qui no esguardan ço que deuria axí com a natural e official de vós, senyor, no ha reglada volentat als dits affers, volén apropiari a si e als qui seguexen la sua volentat profit singular en dan de vós, senyor, e del general bé e profit de tot lo regne.

Nostre senyor Déus vos do vida longa ab sanitat e victòria de vostres enemichs.

Datam Valencie, tercio kalendas iunii, anno Domini millesimo CCC° XXVI°.

DOCUMENT 41

1326, maig, 30. València

Els jurats de València demanen al secretari reial Bernat d'Aversó que llija apartadament i en secret al rei Jaume II la nova carta que han enviat sobre els trattaments per la unió foral del regne de València.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Jaume II, núm. 8.784

Al molt honrat e discret en Bernat de Aversó, notari del senyor rey, de nós, los jurats e prohòmens de la ciutat de València, saluts e aparellats a la vostra honor, ben creem que remembra a la vostra saviea com poch dies ha que nós escrivim a vós, com ne en qual manera escrivim al senyor rey sobre lo feyt dels trattaments qui són estants enfre los generoses del regne de València e nós.

Aprés d'açò és estat tractat sobre cert negoci qui fa al propòsit a bona perfecció dels affers dels quals ara nós escrivim al senyor rey segons que per tenor de la letra nostra la qual trametem al dit senyor rey e a vós ensemps ab les presens largament veurets ésser contengut, per què affectuosament pregam la vostra discreció e bona amistat que us plàcia que les dites letres vullats secretament legir al senyor rey e sobre allò que li suplicam que us plàcia donar favor ab lo senyor rey en manera que ls affers venguen a servii de Déu e del senyor rey e ab bon estament dels abitans en lo dit regne.

Datum Valencie, III° kalendas iunii, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo sexto.

DOCUMENT 42

1326, desembre, 30. Barcelona

El rei Jaume II respon als jurats i prohoms de la ciutat de València després d'haver rebut als seus nuncis, Domingo de Claramunt i Jaume de Ripoll, tramesos per a informar-lo sobre els tractaments haguts a la capital per la unió foral del regne.

ACA, Cancelleria, reg. 249, f. 278r

Iacobus et cetera, fidelibus suis iuratis et probis hominibus civitatis Valencie et cetera, vidimus fideles nostros Dominicum de Claromonte et Iacobum de Ripullo, convicinos vestros, quos ad nostram nunc presenciam transmisistis, qui nobis vestram litteram presentarunt, qua supplicastis ut ipsis credere dignaremur de hiis que pro parte prelatorum, richorum hominum, militum, civium et hominum villarum regni Valencie supplicarent et ostenderent super tractatibus et concordanciis comuniter tractatis ad Dei servicium, ad honorem nostrum et pro universali bono et pro bono statu civitatis et regni Valencie supradicti et in ampliacionem fori Valencie.

Et tam dicte littere vestre tenore quamque memorati Dominicus et Iacobus ex parte qua supra coram nobis etiam vicibus iteratis dicere, referre et exponere voluerunt benigne audivimus bone consideramus ac intelleximus diligenter pluresque et etiam collaciones et collaciones habuimus cum dictis vestris nunciis cum certis et secretis de nostro consilio in premissis, super quibus fidelitati vestre taliter respondemus quod habuit et habet credencia firma nostra prenominatos et vos intenciones recta et zelo laudabili ad faciendos tractatus huiusmodi premissis causis alios et vos moventibus fuisse inductos et certe de nobis referre possuimus quod iam alias circa hec ut possent pro utilitate regni feliciter terminari sicuti est omnibus plene nostrum sollicitudinis nostre curas diligenter prestitimus gerentes tunc et nunc firmiter animo dare operam quantamenque poterimus comode ut premissa tam utili deciderentur et decidantur exitu quod vuitas et concordia nutriantur in regno, desiderantes illud sub pacis et tranquillitatis dulcedine abiectis divisione et scandalo refirmari, memoratos autem Dominicum et Iacobum informavimus in premissis de quibusdam pro vestra parte vobis serius exponendis qui et etiam voleis intencionem nostram bonam quam in hiis [f. 278v] gerimus poterunt plenius explicare, quibus in predictis adhibere poteritis plenam fidem ceterum affectantes quam (... ..) sit nobis prebere viam negocio opportunam intendimus versus partes regni Valencie personaliter declinare, ita quod, expeditis quibusdam arduis et expressis negociis que dictis nunciis vestris retulimus quibus habuimus in Catalonie necessario providere indubie esse intendimus, Deo duce, in civitate Dertuse medio mensis iulii nunc instantis et ex tunc prout iuxta exponenda vobis a vestris nunciis (...)dictis fuerimus informati a vobis si[.] in civitate ipsa Dertuse aliorum et vestri mittendos nuncios audiemus aut prout status persone nostre sustulerit ad regnum declinabimus supradictum, in premissis negocio quantum poterimus sollicita diligencia efficaciter intenturi.

Datum Barchinone, tercio kalendas ianuari, anno Domini M° CCC° XX° sexto.

DOCUMENT 43

1327, novembre, 4. Barcelona

Anotació de Guillem Sa-rovira, lloctinent del mestre racional Felip de Boil, sobre la mort de Jaume II el 2 de novembre de 1327 i el trencament públic del segell de l'ofici de racional per part del frener Jaume de Maresa.

ACA, Reial Patrimoni, Mestre Racional, Llibres d'albarans, 630, f. 184v

Diluns, que fo festa de la commemoració dels difunts e foren II dies dins novembre de l'any MCCCXXVII, lo molt alt senyor rey en Jacme passà d'aquesta vida /e era el seny sonant/ en lo seu palau de Barcelona.

E lo dimecres après per lo matí lo seu cors fo posat en lo palau major. E aquí, en presència del alt senyor infant en Ramon Berenguer, e del honrat bisbe d'Oscha en Gastó, /e del noble Ramon Cornell,/ e d'en Arnau Bernat e d'en Guillem Nagera, lavors consellers de Barcelona, e d'en Bernat d'Aversó, e d'en Pere Martines, e d'en Francesch Çabastida, scrivans qui foren del dit senyor rey, e d'altra gran moltitud de gens que eren en lo dit palau, yo, Guillem Ça-rovira, que era loctinent de racional per l'[hon]rat en Felip de Boil, lavors mestre racional del dit senyor rey, presenté e mostré lo segell del dit ofici de racional, lo qual en continent fo peçejat e trencat per mà d'en Jaume de Maresa, fill d'en Jaume de Maresa, frener qui achí era present e havia lavors en continent trencats e pessejats los segells del senyor rey, los quals tenir solia lo dit en Bernat d'Aversó, notari del dit senyor rey, e féu-ne carta testimonial en Francesch Çabastida, qui fo escrivà del dit senyor e notari públich per tota la terra sua.

1329, març, 15. Sogorb

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir de l'1 d'abril de 1329.

ACA, Cancelleria, reg. 539, f. 13r-14r

Super facto Curie celebrate per dominum regem Alfonsum in civitate Valencie in primo adventu suo ad regnum Valencie postquam recepit diademam regiam in civitate Cesarauguste.

Alfonsus et cetera, venerabili in Christo patri Raimundo, divina providencia valentino episcopo, salutem et cetera.

Cum nos ad civitatem Valencie causa celebrandi ibidem Curiam generalem personaliter accedamus ad quam prefiximus diem, videlicet, primam diem instantis mensis aprilis, ideo vos requirimus et monemus quatenus loco et die premissis celebracioni dicte Curie intersitis, nos enim ipsis loco et die personaliter intererimus, Domino concedente.

Datum Sugurbii, idus marcii, anno Domini M^o CCC^o XX° octavo.

Similis:

Venerabili in Christo patro Berengario, divina providencia episcopo dertusense.

Venerabili in Christo patri fratri Sanccio, divina providencia Sancte Marie de Albarraçino et segurbiense episcopo vel, eo absente, vicario suo in Sugurbio.

Venerabili et religioso fratri Sancio de Aragonum, tenenti locum magistri in Castellania Emposte vel comendatori in civitate Valencie domus Hospitalis Sancti Iohanis Iherosolomitani.

Venerabili et religioso fratri Petro de Tous, magistro milicie de Montesa.

Venerabili et religioso abbati monasterii de Benifaçano.

Venerabili et religioso abbati monasterii Vallisdigne.

Venerabilibus et dilectis capitulo ecclesi valentini, ut ordinent procuratores et syndicos eorum quos cum pleno posse dia et loco predictis celebracioni dicte Curie faciant adesse.

Venerabili et religioso Vitali de Villanova, comendatori Montisalbani²¹.

---

²¹ Afegit amb posterioritat.

| f. 13^v Nobilibus:

Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum et cetera, inclito infanti Petro, karissimo fratri nostro, Rippacurcie et Impuriarum comiti, fraterne dileccionis constaciam cum salute.

Cum nos ad civitatem Valencie causa celebrandi ibidem Curiam generalem personaliter accedamus et disposuerimus a vobis recipere fidelitatem, ut moris est, et alia que facere debeatis, ad que prefiximus diem, videlicet, primam diem instantis mensis aprilis, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus, pro hiis que habetis in dicto regno, loco et die premissis celebracioni dicte Curie intersitis, facturus nobis fidelitatem et alia supradicta, nos enim ipsis loco et die personaliter intererimus, Domino concedente, parati facere ea que facere debeamus.

Datum Sugurbii, idus marcii, anno Domini M^o CCC^o XX° VIII°.

Similis fuit missa de verbo ad verbum pro hiis similiter que habet in regno Valencie domino infanti Raymundo Berengarii, fratri domini regis.

Item similis sub eadem forma nobili Luppo de Luna, domino Sugurbii, vel eius tutori.

Similis absque adicionibus pro hiis que habent in regno Valencie infrascriptis nobilibus et militibus regni Valencie.

Nobilibus:

Iacobo, domino de Exerica.

~~Iohan Eximini de Urrea vel eius tutori.~~ Non fuit facta.

Blasio Maça de Vergua.

Tutori filiorum nobilis quondam Petri Iordani de Arenosio.

Sancio de Orta de Arenosio.

Eximeno Petri de Arenosio.

Galcerando de Pulcropodio.

Iohani de Proxida vel eius procuratori.

Francisco Carroci.

Bernardo de Sarriano.

Heredibus nobilis Ferdinandi de Aragonum, quondam.

Othoni de Montecatheno, pro se et filiis suis.

Ugueto de Cardona.

Guilaberto de Cintilis vel eius tutori.

Militibus:

Peregrino de Monteacuto.

Gondisalvo Garsie.

Heredibus Bernardi de Villariacuto, quondam, vel eius tutori.

Raymundo de Vilariacuto vel eius procuratori.

Petro Eximini de Borriol.
Heredi Eximini Petri de Montetornesio, quondam.
Egidio Martini de Entença.
Guilaberto de Nogaria.
Enrico de Quintavall.
Raymundo de Rivosico.
Heredibus Guillelmi de Pulcrovisu, quondam.
Filipo de Boyl.
Berengario de Podiomoltone.
Francisco de Matarona (*sic*).
Guillelmo de Togoras. }
Guillelmo de Liminana. } Vicinis Oriole
Petro Garcesii de Masones.
Raimundo de Santlahir.
Pero Çapata.
Andree Martini de Peralta.

| f. 14r Universitatibus regni Valencie:

Alfonsus et cetera, fidelibus suis iuratis, probis hominibus et universitati civitatis Valencie, salutem et cetera.

Cum nos ad civitatem Valencie causa celebrandi ibidem Curiam generalem personaliter accedamus et disposuerimus a vobis recipere fidelitatem, ad que prefiximus diem, videlicet, primam diem instantis mensis aprilis, ideo vobis mandamus quatenus constituatis et ordinetis ex vobis syndicos et procuratores vestros plenam a vobis potestatem habentes faciendi nobis fidelitatem nomine universitatis predicte et singularium eius et consentiendi et firmandi ea que ordinari et fieri contingerit in Curia supradicta, quos sufficienter instrumentos in dicta civitate Valencie die premissa celebracionis dicte generalis Curie faciatis adesse, nos enim ipsis loco et die personaliter intererimus, Domino concedente, parati facere vobis ea que facere debeamus, et super hoc aliis de dicto regno Valencie nostra consimiles litteras destinamus.

Datum Sugurbii, idus marcii, anno Domini M^o CCC^o XX° VIII°.

Similis:

Morelle et aldearum suarum.

Castilionis campi de Burriana.

Burriana.

Ville regalis.

Muriveteris.

Lirie.
Castrifabib.
Ademuç.
Alpuent.
Aljaçire.
Xative.
Cullarie.
Corbarie.
Ontinyen.
Bocayren.
Alacantis.
Oriole.
Guardamar.

Universitatibus locorum de Penaguyla, Castalla, Biar et saxone non fuit nunc scriptum cum sint loca modica et in frontaria, et dominus rex Iacobus, bone memorie, ordinasset et concessisset eis quod de cetero in futuris Curiis non vocaretur dicte universitates vel syndici eorum.

In Valencie, VIII° kalendas iunii, anno Domini M^o CCC^o XX° nono, mandavit dominus rex quod de cetero dum dominus Iohannes, frater suis, patriarcha Alexandrie, tenuerit locum Corbarie, homines ipsius loci non vocentur ad Curias, ne indicuntur eis exercitus, questia seu alia contribucio regalis.

1329, c. juliol. València

Al·legacions exposades a Alfons el Benigne pels tractadors de les Corts de 1329 adherents al fur de València per tal d'advertir-lo que la concessió del mer imperi als nobles és injusta i, encara que fos acceptada pels mateixos tractadors, seria rebutjada per les universitats reials, les quals negarien l'atorgament de qualsevol tipus d'ajut econòmic.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 7, Lligall 4, f. 3r-4r.

Ultimo fuit hoc oblatum per cives

Senyor, com cascun vasall sia tengut d'esquivar perills e dampnatges de son senyor natural e de [mani]ffestar e declarar aquells, per ço, los tractadors per prelats, richs hòmens, cavallers, ciutadans e hòmens de viles del regne de València adherens al fur de Va[lència,] elets als feyts de la Cort, a descàrrech lur, ab la present scriptura, per tal, senyor, que sobre puxats deliberar maniffesten e notiffiquen a vós, senyor, que en atorgar universalment ho a certes persones fam, fret e set en certs lochs e tants del regne de València són los perills, càrrechs, difficultats e dampnatges següents.

Primerament, és perillós e honerós a vós, senyor, e auran a[...]a, e a tots aquells qui hi consentissen per dues rahons:

La prima, [c]ar atorgan fam, fret e set a les dites persones tolriets, senyor, als habitants dels lochs del atorgament fur de València del qual són, e sots lo qual viuen, e sots esperança del qual són poblats en los dits lochs e tenen e posseexen ço que han guanyat e millorat ab lurs treballs, la qual cosa seria contra justícia, rahó e egualtat, salva reverència e excel·lència de vós, senyor, car a alcú no deu ésser tolt ço que ha per just atorgament de general e justa ley en favor de certes persones.

La segona car sotsmetriets, senyor, aquells a captivitat de fam, set e fret, [e,] gitan aquells de la vostra favor e guarda, posariets e metriets lurs persones e béns en mà e poder del senyor de cascun dels lochs del dit atorgament, sia que fos ho puxa ésser d'aquí a avant sensat ho insensat, discret ho indiscret, lo qual poria per sola voluntat aquells matar e despullar de tots lurs béns, com no haguessen remey d'apel·lació ni alcuna altra. E[t] ley que sia induct[...a] de p[...]ant ho contra bones costums no deu ésser atorgada per alcun príncep, et car vós, senyor, si'l dit atorgament fahíets, seriets tengut a [Dé]u de tots los [ma]ls, injustí[ci]es e [o]ppressions que·ls mesquins de hòmens reebessen | ^{f. 3v} e hauriets-ne a retre compte a Déu, qui us ha comanat lo regiment dels vostres pobles. Et en aquest matex perill seria cascú qui hi donàs conseyll ni favor.

Ítem, sia dampnós a vós, senyor, car en los lochs per s[i a]rmenats ho dins terme de la ciutat ho de les viles reals perdríets lo mer imperi e la jurisdicció criminal, e los esdeveniments e emol·luments d'aquella.

Seria encara gran dan ho per[ju]dici de la ciutat e de les viles reals, les quals han huy l'exercici del mer imperi en los lochs del dit atorgament, si·s fahia situats dins lurs térmens, car perdrien la honor del mer emperi e de la jurisdicció criminal en los dits lochs, et car lurs parents e amichs qui són poblats en los dits lochs serien sostsmeses al perill dessús dit e sots appellació e nom de fur de València seria empa[txa]t ho incorporat realment fur de Aragó en certs lochs.

Ítem, en fer lo dit atorgament o[co]rren grans dues perplexitats e difficultats:

La prima, en triar e separar los aragonenses a qui antigament és estat servat de feyt e contra justícia fur d'Aragó en alcunes coses dels altres qui antigament no foren a la conquesta del regne, car al[cuns] n'a en lo dit regne poblats de poch temps a ençà qui entenen a haver lo dit fur a[x]í com los antichs an hic altres qui són antichs e a qui·s serve contra justícia quant a lurs persones lo dit fur d'Aragó, et, com aquests hagen alguns lochs en los quals an succehit a catalans en aquells, segons la escriptura ja feyta per memòria sobre lo terç capítol no s'atorgaria fam, fret e set en los dits l[ochs,] jassia que les persones sien senyalades, et a[x]í sortiria entre aquell[s e los] al[tres] a qui seria atorgat enveya e in[i]gual [m]èr[it].

|^{f. 4r} La segona, car enteniment és dels dits tractadors que vós, senyor, del dit atorgament e dels altres, si·ls fets, entenets a haver alguna ajuda la qual se hauria a atorgar per les universsitats, c[om] los dits tractadors no hagen poder de donar ni de prometre, y c[r]eem que les dites universsitats no fe[er]en alguna ajuda si no vehien les obres dels dits capítols, e si en en la dita obra vehien fam e fret e set, axí·ls és horrible e abhominable, que per moltes altres libertats que vós, senyor, atorgàsets no creem los dits tractadors que us donassen res. E [a]g[e] aquesta sola rahó per què no calle treballa[ar] en atorgar fam e fret e set, car la on los tractadors hi consentissen, finalment seria sens fruit si donchs vós, senyor, sen[s] alguna donaeió- ho ajuda no fahíets lo dit atorgament, per què parri[e ...] ab dits tractadors que vós, senyor, deguésets induhir l'altra part sobre lo terç capítol altra manera d'atorgament rahonable e covinent a tuyt, car per aquella de fam e fret e set en nuylla manera los affers no porien venir a perfecció ni terme, ans tots los altres affers serien desviats e torbats e seri[e] perdicció de temps.

1329, c. juliol. València

Capítols acordats pels prelats, rics homes, cavallers, ciutadans i homes de vila adherents al fur de València per tal que la discòrdia sobre allò tractat en les Corts de 1329 siga resolta pel rei com a àrbitre, amb consell d'onze tractadors de la seua part i cinc de la part dels adherents al fur d'Aragó.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 21-2, f. 1r-2r.

Lo [Con]seyll dels p[re]lats, rics [hò]mens, cavallers, ciut[adans e hòmen]s de les viles del regne de fur de València an acordat sobre la manera de[ls c]apít[ols or]denats per lo senyor rey ço que·s seguex:

(I) – Primerament, que prelats, rics hòmens, cavallers, ciutadans e hòmens de les viles del regne de fur de València d'una part e los rics hòmens e cavallers qui·s dien ésser de fur d'A[ragó] de l'altra façen compromés en lo senyor rey axí com en arbitrador sobre la matèria d[els] c[apít]ols e concordànçes tan solament dels quals s'és tractat en la Cort present, los quals capítols e concordànçies sien inserts en lo dit compromés.

(II) – Ítem, que·l dit senyor rey sia tengut reebre per conseyllers e tractadors en lo dit negoci de la part de fur de València, de prelats I, de rics hòmens I, de cavallers I, de ciutadans III e un jurat, e de hòmens de viles IIII.

(III) – Ítem, de la part d'aquells qui·s dien de fur d'Aragó, plau-los que sien V, segons que és ordenat per lo dit senyor rey, e no més.

(IV) – Ítem, que·l dit senyor rey hage a determenar los dits capítols e concordànçies ab conseyll, volentat e consentiment ensemps de tots los elets de cascuna part ho de la major [par]tida d'aquells, enaxí que en la dita major partida ne hage a haver almenys VI concordants dels XI elets per la part de fur de València.

| f. 1v (V) – Ítem, que·l [... ..] sien dictats en r[om]a[n]ç per tal [que] paraula de dol[... ..]fficat [... ..] no puxe donar dupte, e per ço que·ls lechs o letrats en [... ..]tenen lo [com]promés [e l]a sentència.

(VI) – Ítem, que lo senyor rey ne alguns conseyllers altres, oltra los elets per cascuna part, n[... ..] veu de consentir ni de dissentir en la determenació faedora sobre los dits capítols [... ..] puxen créxer lo nombre dels elets per les dites parts.

(VII) – Ítem, que ço que·l dit senyor rey ordenarà e determenarà sobre los [d]its capítols e concordànçies sia enadit, continuat e comprés sots e a fur de València, e que·l [di]t fur de València [e] los enadiments que·s faran sobre los dits capítols sia servat generalment en tot lo regne de València sens alcuna excepció de persones e de lochs, foragitats de tot en tot furs e costumes e totes observànçies d'Aragó, e que·ls furs e privilegis tro açí atorgats a la ciutat, viles e regne de València, en general o en special, generalment romanguen en lu[r] força, sinó sobre ço tan solament que serà determenat sobre la

matèria dels dits capítols e concordàncies, exceptats privilegis ho cartes atorgats per fur d'Aragó ho sobre observança d'aquell.

(VIII) – Ítem, que·ls prelats, ríchs hòmens e persones generoses e qualssevol altres persones qui hagen mer emperi de fer públiques justícies en lurs lochs dins térmens de la ciutat e de les |^{f. 2r} [viles ...]ne ho def[...] e sien en [p]oss[essió] d'aquell ho hagen [... ...]gament [...]ra jurisdicció ho liber[...] e sien en possessió d'aquell que per la [... ...] senyor rey farà ab consentiment dels sobredits en la manera dessús dita, no·ls sia feyt alcun perjudici, ans romanguen en aquell dret e possessió en què eren ans del dit compromés, e que als dits c[.]u[... ... ro]mangue semblantment, salvu tot lur dret sobre propietat e possessió de les dites coses.

(IX) – Ítem, que del dit compromés sia exceptat lo capítol e concordància parlant de les compres del reelench e de les peytes.

(X) – Ítem, que en lo compromés sia feyt sacrament per les parts e posada pena e lo terme que lo senyor rey hi ha assignat, e que la determenació e trattament se hagen a fer en la ciutat de València.

DOCUMENT 47

1329, setembre, 14-16. València

Cartes de convocatòria dels membres dels estaments valencians que usaven els furs de València per tal de reprendre en la segona meitat de setembre de 1329 les Corts valencianes que el mateix rei havia interromput per causa de certs tractaments iniciats en aquella assemblea.

ACA, Cancelleria, reg. 539, f. 15r-17v

Secunda invocacio Curie regni Valencie.

Alfonsus et cetera, venerabili in Christo patri Raimundo, divina providencia Valencie episcopo, salutem et cetera.

Cum nos pro aliquibus tractatibus incohatis in generali Curia quam nuper in civitate Valencie celebrandam indiximus, circa quos eo quia bonum statum regni Valencie respiciunt vacavimus personaliter usque modo Curiam ipsam, licet eam suspenderit, iterum providerimus quantum ad illos de foro Valencie convocando pro ipsis tractatibus ad finem prosperum perducendis, ideo vos requirimus et monemus quatenus die dominica futura proxime que erit XVII^a dies presentis mensis septembri celebrationi dicte Curie in dicta civitate Valencie, absque dilacione aliqua intersitis.

Datum Valencie, XVIII° kalendas octobri, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo nono.

Similis pro infrascriptis prelati:

Venerabili et religioso fratri Petro de Tous, magistro milicie Sancte Marie de Muntesia.

Venerabili et religioso fratri Sancio de Aragonum, tenenti locum magistri ordinis Hospitalis Sancti Iohannis Iherosolomitani in castellania Emposte.

Venerabili et religioso abbati monasterii de Vallidigna.

Venerabili et religioso Vitali de Villanova, comendatori Montisalbani.

Venerabilibus et dilectis capitulo ecclesie Valencie, ut ordinent procuratores et syndicos eorum quos cum pleno posse celebrationi dicte Curie adesse faciant die predicta.

| f. 15v Alfonsus et cetera, inclito infanti Petro, Rippacurcie et Impuriarum comiti, karissimo fratri nostro, salutem et fraterne dileccionis affectum.

Cum nos pro aliquibus tractatibus incohatis in generali Curia quam nuper in civitate Valencie celebrandam indiximus, circa quos eo quia bonum statum regni Valencie respiciunt vacavimus personaliter usque modo Curiam ipsam, licet eam suspenderit, iterum providerimus quantum ad illos de foro Valencie convocando pro ipsis tractatibus ad finem prosperum perducendis, ideo vobis mandamus quatenus die dominica futura

proxime que erit XVII^a dies presentis mensis septembri celebrationi dicte Curie in dicta civitate Valencie, absque dilacione aliqua intersitis.

Datum Valencie, XVIII° kalendas octobri, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo nono.

Similis pro infrascriptis nobilibus:

Inclito infanti Raimundo Berengarii, comiti Montanearum de Prades, karissimo fratri nostro, vel eius procuratori in locis suis in regno Valencie situatis.

Nobili et dilecto nostro Bernardo de Sarriano.

Nobili et dilecto Guilaberto de Scintilis vel eius tutori.

Nobili et dilecto Iohani de Proxida vel eius procuratori.

Nobili et dilecto nostro Galcerando de Bellopodio.

Nobili et dilecto Ugueto de Cardona vel eius procuratori in locis suis in regno Valencie situatis.

Nobili et dilecto Guillelmo Raimundi de Montecatheno.

Item fuit scriptum nobili Othoni de Montecatheno, pro se et filiis suis, iuxta formam predictam prefixo termino ad die iovis que computabitur XI° kalendas octobri, cum littera data Valencie, XVI° kalendas octobri anno predicto.

| f. 16^r Alfonsus et cetera, dilecto nostro Francisco de Materone, salutem et cetera.

Cum nos pro aliquibus tractatibus incohatis in generali Curia quam nuper in civitate Valencie celebrandam indiximus, circa quos eo quare bonum statum regni Valencie respiciunt vacavimus personaliter usque modo Curiam ipsam, licet eam suspenderit, iterum providerimus quantum ad illos de foro Valencie convocando pro ipsis tractatibus ad finem prosperum perducendis, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus die dominica futura proxime que erit XVII^a dies presentis mensis septembri celebrationi dicte Curie in dicta civitate Valencie, absque dilacione aliqua intersitis.

Datum Valencie, XVIII° kalendas octobri, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo nono.

Similis pro infrascriptis militibus:

Dilecto nostro Enricho de Quintavalle, militi.

Dilectis suis heredibus Guillelmi de Pulcrovisu, quondam.

Dilectis suis heredibus Bernardi de Villariacuto, quondam, vel eorum tutori.

Dilecto suo Raimundo de Vilariacuto vel eius procuratori.

Dilecto suo Egidio Martini de Entença.

| f. 16^v Alfonsus et cetera, fidelibus suis iuratis, probis hominibus et universitati Castilionis campi de Burriana, salutem et cetera.

Cum nos pro aliquibus tractatibus incohatis in generali Curia quam nuper in civitate Valencie celebrandam indiximus, circa quos eo quare bonum statum regni Valencie respiciunt, vacavimus personaliter usque modo Curiam, ipsam licet eam suspenderit, iterum providerimus quantum ad illos de foro Valencie convocandam pro ipsis tractatibus ad finem prosperum perducendis, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus syndicos seu procuratores vestros quos constituistis pro celebratione Curie generalis per nos nuper in civitate Valencie indite die dominica proxime ventura, que erit septimadecima dies presentis mensis septembri, celebrationi dicte Curie in dicta civitate Valencie absque dilacione aliqua faciatis adesse.

Datum Valencia, XVIII° kalendas octobri, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo nono.

Similis pro universitatibus infrascriptis:

Cullarie.

Lirie.

| f. 17r Circa idem, sub alia forma universitatibus infrascriptis.

Alfonsus et cetera, fidelibus suis iuratis, probis hominibus et universitati Morelle et aldearum suarum, salutem et gratiam.

Cum nos pro aliquibus tractatibus inchoatis in generali Curia quam nuper in civitate Valencie celebrandam indiximus, circa quos eo quia bonum statum regni Valencie respiciunt, vacavimus personaliter usque modo Curiam ipsam, licet eam suspenderit, iterum providerimus quantum ad illos de foro Valencie convocandam pro ipsis tractatibus ad finem prosperum perducendis, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis et ordinatis ex vobis syndicos et procuratores vestros, quibus plenum mandatum et posse conferatis iuxta formam quam vobis mittimus presentibus interclusa, quosque die dominica, que erit VIII° kalendas octobri, in civitate Valencie adesse infallibiliter faciatis, nos enim locis dicti regni de foro Valencie litteras consimiles destinamus.

Datum Valencie, XVI° kalendas octobri, anno Domini M^o CCC^o XX° nono.

Similis:

Castilionis campi de Burriana.

Muriveteris.

Lirie.

Castrihabib.

Adamuç.

Alpuent.

Aljazire.

Ista VII^m loca deben esse die iovis XI° kalendas octobri.

Xative.

Cullarie.

Ontinyen.

Bocayren.

Alacantis.

Oriole.

Guardamar.

Similiter, istis III^{or} locis assignatus est terminus, videlicet, die iovis, que erit XI° kalendas octobri.

Forma procuratorii missa interclusa in dictis litteris est que sequitur:

Noverint universi quod in presencia mei, notari, et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum, tales, iurati et universitas talis loci congregata in tali ecclesia vel platea aut domo, voce tube vel voce preconis aut sono campane, ut moris est feri, cum auctoritate et decreto (...) iusticie dicte ville | ^{f. 17v} constituit certis et speciales procuratores, syndicos et actores suos, videlicet, P. et M. et quemlibet eorum insolidum, ita quod non sit potior condicio occupantis, set quod per unum inceptum fuerit per alium mediari resumii valeat vel finiri etiam si occupante vel occupantes, nec mori nec absentari, alias quomodolibet impediri contingat, ad comparendum coram serenissimo ac magnifico principe et domino, domino Alfonso, Dei gracia rege Aragonum et cetera, et ad tractandum simul cum universitatibus civitatis et villarum regni Valencie vel cum sindicis earundem vel maiori parte eorum tam in generali Curia nunc invocata in civitate predicta quam alias cum illustrissimo domino rege predicto super mutacionibus, addicionibus, detraccionibus et correccionibus fororum Valencie vel aliquorum ex eis, necnon super privilegiis, donacionibus vel concessionibus, immunitatibus et libertatibus a domino rege habendis et obtinendis, et etiam ad consentiendum premissis et eorum singulis ac quibuscumque donacioni vel donacionibus que pro predictis obtinendis ab eo per civitatem et villas predictas et alios dicti regni vel per maiorem et saniolem partem earum ordinabuntur in dicta generali Curia vel alias eidem domino regi vel quibuscumque aliis ordinabuntur dari, fieri vel concedi per modum impositionis subsidii vel eo modo quo deliberatum fuerit in dicta Curia vel alias per syndicos supradictos super quibus omnibus diti iurati et universitas dederunt dictis eorum sindicis et eorum cuilibet insolidum plenam et liberat ac generalem aministracionem cum plenissima facultate, et promiserunt ratum habere et firmum quicquid per predictos actum, concessum extiterit atque gestum et nullo tempore revocare sub obligatione bonorum omnium universitatis predicte.

Ponatur auctoritas iusticie et decretum vel sit inter iuratos vel constituentes procuratorium.

Item fuit scriptum sub forma predicta misso intercluso in ea transumpto forme procuratori predicti iuratis probis hominibus et universitati civitatis Valencie prefixa eis die ad diem iovis venturam proxime, que erit undecimo kalendas octobri, cum littera data Valencie, XVI° kalendas octobri, anno predicto.

1329, octubre, 22. València

Cartes de convocatòria de certs membres dels estaments valencians per tal d'assistir el dia 24 d'octubre de 1329 a la publicació dels furs acordats per les Corts valencianes.

ACA, Cancelleria, reg. 539, f. 19r-20r

| f. 19r Alia invocacio Curie generalis regni Valencie.

Alfonsus et cetera, venerabili in Christo patri Raimundo, divina providencia Valencie episcopo, salutem et cetera.

Cum, pro perducendis ad finem prospeum quibusdam tractatibus inter nos et prelatos, barones, milites et syndicos civitatis et villarum regni Valencie sicut scitis habitis, qui bonum et tranquillum statum civitatis et regni respiciunt Generale Curia in dicta civitate providerimus celebrandam, ideo vos requirimus et monemus quatenus die martis futura proxima, que erit IX° kalendas novembri, in dicta civitate in qua dicta die nos, Deo propicio, esse intendimus celebracioni dicte Curie infallibiliter intersitis, auditorus, tractaturus et firmaturus que in dicta Curia fuerint ordinata.

Datum Valencie, XI° kalendas novembris, anno Domini M^o CCC^o XX° nono.

Similis:

Venerabili in Christo patri Berengario, divina providencia episcopo dertusense.

Venerabili et religioso fratri Sancio de Aragonum, tenenti locum Hospitalis in castellania Emposte vel comendatori in civitate Valencie domus Hospitalis Sancti Iohannis Iherosolomitani.

Venerabili et religioso fratri Petro de Tous, magistro milicie de Montesia.

Venerabili et religioso abbati monasterii de Beniffaçano.

Venerabili et religioso abbati monasterii de Valldigna.

Dilectis suis sindicis seu procuratoribus capituli ecclesie valentine.

Venerabili et religioso Vitali de Villanova, comendatori Montisalbani.

Venerabili suo procuratori venerabilis magistri Calatrave.

| f. 19v Alfonsus et cetera, inclito infanti Petro, karissimo fratri nostro, Rippacurcie et Impuriarum comiti, salutem et fraterne dileccionis affectum.

Cum, per perducendis ad finem prosperum quibusdam tractatibus inter nos et prelatos, barones, milites et syndicos civitatis et villarum regni Valencie sint scitis habitis, qui

bonum et tranquillum statum civitatis et regni respiciunt Generale Curia in dicta civitate providerimus celebrandam, ideo vobis mandamus quatenus die martis futura proxime, que erit IX° kalendas novembri, in dicta civitate, in qua dicta die nos, Deo propicio, esse intendimus celebracioni dicte Curie infallibiliter intersitis, auditorus, tractaturus et firmaturus que in dicta Curia fuerint ordinata.

Datum Valencie, XI° kalendas novembris, anno Domini M^o CCC^o XX° nono.

Similis infrascriptis:

Inclito infanti Raimundo Berengarii, comiti Montanearum de Prades, karissimo fratri nostro vel eius procuratori in locis suis in regno Valencie situatis.

Nobili Bernardo de Sarriano.

Tutori nobilis Gilabertoni de Scintilis.

Procuratori nobilis Iohannis de Proxida.

Procuratori nobilis Galcerando de Pulcropodio.

Procuratori nobilis Hugueti de Cardona.

Procuratori nobilis Guillelmi Raimundi de Montecatheno.

Procuratori nobilis Othonis de Montecatheno.

Procuratori nobilis Margarite de Loria.

Egidi Martini d'Entença

Martino Roderici de Iserre.

Tutori Bernardoni de Vilariacuto.

Petro de Pulcrovisu.

Enrico de Quintavalle.

Guillelmo de Santacolumba.

Iohanni Eximini Romei.

Procuratori Raimundi de Vilariacuto.

Raimundo Castellani.

Iacobo Castellani.

Francischo Esquerré.

Eximino Sancii de Tovia.

Petro Calderoni.

Geraldo Fabre.

Arnaldo Lançol.

Raimundo de Rivosico.

Arnaldo de Rivosico.

Gilaberto de Nogaria.

Iohanni Sancci de Vallterra.
Alfonso Martini de Morera.
Francisco de Materone.
Petro Columbi.
Raimundo Columbi.
Raimundo de Sanctolicerio.
Galcerando de Monsoriu.
Raimundo Escorna.
Iohanni Escorna.
Francisco Escorna.
Poncio de Villafrancha.
| f. 20r Eximino Blasii de Ayerbio.
Francisco de Montepalacio.
Guillelmo Dalmacii.
Berengarono Dalmacii.
Raimundo Castellani, iuniori.
Ferdinando Garcesii de los Fayos.
Petro Roderici de los Fayos.
Petro Sanccii de Oblitis.
Martino Iuliani de Morera.
Raimundo de Canelles.
Roderico Lançol.
Bartholomeo Fabre.
Raimundono de Rivosico.
Iohanni Scribe.

Similis fuerunt misse fidelibus suis iuratis probis hominibus et universitatibus civitatis et locorum infrascriptorum vel sindicis eorum ad generalem Curiam Valencie destinatis, videlicet:

Valencie.
Castilionis campi de Burriana.
Burriane.
Ville regalis.
Muriveteris.

Lirie.

Castrihabib.

Adamuç.

Alpuent.

Algezire.

Xative.

Cullarie.

Ontinyen.

Bocayren.

1329, octubre, 22. València

Cartes de convocatòria específiques a les universitats de Vila-real i Borriana per tal d'assistir a la publicació dels furs acordats en les Corts valencianes el dia 24 d'octubre de 1329.

ACA, Cancelleria, reg. 539, f. 18rv.

| f. 18r Alfonsus et cetera, fidelibus suis iuratis, probis hominibus et universitati Ville regale, salutem et gratiam.

Cum nos pro aliquibus tractatibus habitis in generali Curia quam nunc in civitate Valencie celebramus, qui bonum statum regni Valencie respiciunt, ad finem prosperum perducendis syndicos vestros hiis velimus esse presentes, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis et ordinetis ex vobis syndicos et procuratores vestros, quibus plenum mandatum et posse conferatis iuxta formam quam vobis mittimus presentibus interclusa, quosque die martis futura proxima, que erit IX° kalendas novembri, in civitate Valencie adesse infallibiliter faciatis. Alias scire vos volumus quod nos cum dicta Curia procedemus super predictis vestra absentia non obstante.

Datum Valencie, XI° kalendas novembris, anno Domini M^o CCC^o XX° nono.

Similis fuit missa iuratis, probis hominibus et universitati Burriane.

Forma procuratorii missa interclusa in dictis litteris est que sequitur:

Noverint universi ex in presencia mei, notari et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum, tales iurati et universitas talis loci congregata in tali ecclesia vel platea aut domo, voce tube vel voce preconis aut sono campane, ut moris est feri, cum auctoritate et decreto (..), iusticie dicte ville constituit certos et speciales procuratores, syndicos et actores suos, videlicet, (.. ..), et quemlibet eorum insolidum, ita quod non sit potior condicio occupantis, set quod per unum inceptum fuerit per alium mediari resumi valeat vel finiri etiam si occupante vel occupantem vel occupantes, nec mori nec absentari nec alias quomodolibet impediri contingat, ad comparendum coram serenissimo ac magnifico principe et domino, domino Alfonso, Dei gracia rege Aragonum et cetera, et ad tractandum simul cum universitatibus civitatis et villarum regni Valencie vel cum sindicis earundem vel maiori parte eorum tam in generali Curia nunc invocata in civitate predicta quam alias cum illustrissimo domino rege predicto super quibuscumque bonum statum regni predicti, tangentibus nec non super necnon super privilegiis, donacionibus vel concessionibus, immunitatibus et libertatibus a domino rege habendis et obtinendis, et etiam ad consentiendum premissi et eorum singulis ac quibuscumque donacioni vel donacionibus que pro predictis obtenendis ab eo per civitatem et villas predictas et alios dicti regni vel per maiorem et saniozem

partem earum ordinabuntur in dicta generali Curia vel alias eidem domino regi vel quibuscumque aliis ordinabuntur dari, fieri vel concedi per modum impositionis subsidii vel eo modo quo deliberatum fuerit in dicta Curia vel alias per syndicos supradictos super quibus | ^{f. 18v} omnibus dicti iurati et universitas dederunt dictis eorum sindicis et eorum cuilibet insolidum plenam et liberat ac generalem aministracionem cum plenissima facultate, et promiserunt ratum habere et firmum quicquid per predictos actum, concessum extiterit atque gestum, et nullo tempore revocare sub obligatione bonorum omnium universitatis predicte.

Ponatur auctoritas iusticie et decretum vel sit inter iuratos vel constituentes procuratorium.

1329, novembre, 6. València

Condicions presentades al rei Alfons el Benigne en les Corts valencianes de 1329-1330 per tal que tots els estaments corroboren els furs nous aprovats en aquella mateixa assemblea. S'hi afigen dues retencions fetes pel monarca.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 7, Lligall 10, f. 1r-2v.

Die lune, VIII° idus novembre, anno Domini M^o CCC^o IX° nono in civitate Valencie.

A pus forts corroboració del atorgament de la jurisdicció e de les altres gràcies feytes per lo senyor rey en la present Cort són necessàries e útils les coses infrasegüents:

Primerament, que·l senyor rey jur que, passats X anys comptants del d[ia] a avant que féu lo sagrament de no alienar *et cetera*, lo dit senyor rey, a remoure tot dupte, [la]donchs jur novellament e ratifich e do la jurisdicció e gràcies damunt dites.

Et si cas se esdevenia, ço que Déus no vulla que dintre lo temps dels dits X anys lo dit senyor rey moria, e lo succeydor d'aquell les dites jurisdicció e gràcies confirmar negàs, que de present lo dit senyor rey regonega e confés haver reebuts de nosaltres quantitat de dos comptes per préstech e en nom de préstech lo qual se convertirà, Nostre Senyor atorgant, en [...] del regne, per la qual quantitat oblich tots sos béns e en especial la jurisdicció la qual ara ha atorgada e les altres gràcies damunt dites, et que·ls prela[ts, barons], cavallers, la ciutat de València e altres ciutats del regne e los hòmens de les viles d'aquell, la jurisdicció damunt dita e les altres gràcies no perden, ne de possessió d'aquelles puxen ésser gitats per forma ne per dret ne per qualsevol altra raó, ans d'aquelles plenerament e franca usen tro per lo succeydor del dit senyor[rey] als sobredits prelats *et cetera* et lurs succeydors serà confermat e jurat.

Et si lo succeydor del dit senyor rey recusava, segons que dit és, fer la dita confermació, que romanga la dita obligació e possessió als dits prelats e als altres, axí per les despeses com per lo interés e dampnatge per ocasió de les dites coses feyts e sostenguts tro que éntegrament ne sien satisfeyts a conexença dels damunt dits com per los dits dos comptes, de les quals despeses, messions, interés e dampnatges, | ^{f. 1v} creeguts per lur plana paraula tan solament.

Et no res menys, en aquell cas on lo succeydor del dit senyor rey les dites coses confirmar e jurar negàs, lo dit senyor rey atorch en lo dit cas e no en altra manera, e ara axí com ladonchs, e adonchs axí com ara, als dits prelats, barons, cavallers e a la ciutat de València e a les altres ciutats del dit regne e als hòmens de les viles d'aquell, a tots ensemps e a cascun d'aquells singularment, que puxen per pròpria auctoritat reebre e haver fur de Aragó, privilegis, franquees, usançaes, bons uses e libertats atorgats als del regne de Aragó, e encara la ciutat de València e los habitants en aquell hajen aquells privilegis, franquesses e immunitats les quals ha la ciutat de Saragoça, enaxí que del dit fur de Aragó, privilegis, observançaes, bons uses e immunitats s'alogren los damunt dits e lurs [... ..] per tots temps sens alcuna contradicció.

Et encara prometa lo dit senyor rey farà ab acabament que·l primogènit seu, quan pervindrà a edat de XIII anys, jurarà e [...]à les damunt dites coses, jurarà encara lo dit primogènit ladonchs que quant pervindrà a dignitat real jurarà furs de València dintre I mes, axí com és tengut, e confermarà e jurarà, ratificarà e de nou donarà la jurisdicció e altres gràcies damunt dites.

Et en aquell cas hon lo [succeydor] del dit senyor rey les damunt dites coses farà e complirà, les cartes del deute dels dits II comptes e aquella carta o privilegi que puxen reebre e haver fur de Aragó sien s[...] anul·lades, e els furs de València e la jurisdicció e les altres gràcies damunt dites romanguen en lur força e valor.

P[erò] en aquell cas que·l succeydor del dit senyor rey no volgués fer les damunt dites coses, que·ls prelats, barons, cavallers, ciutadans |^{f. 2r} e hòmens de viles del dit regne no sien tenguts de obeyr ne reebre'l en rey, ne en senyor, ne jurar aquell tro primerament e abans haja confermades les dites coses.

De les quals totes e sengles coses damunt dites, aconnexes e devallants d'aquelles, sien feytes cartes públiques e privilegis axí com mills se poran fer, dictar e ordenar a profit] dels dits prelats, barons e altres, a conexença de micer Guillem Jàfer, d'en Guillem Oulomar, d'en Pere Calbet, e d'en Arnau Çamorera, ab sagrament e ab bul·la segons que mills e pus complidament és contengut en lo privilegi del bovatge de Catalunya e divisió dels regnes.

Re[té·s,] emperò, e·s salva lo senyor rey ass[í] e als seus que si per aventura [... ..] Déus no vulla, lo senyor rey moria ans que·ls X anys dessús dits fossen complits e son successor era jurat en Saragoça, e en [tem]ps de la dita [j]ura havia a jurar fur de Aragó en lo regne de València per la forma que nós e los nostres antecessors havem jurat, que en lo dit cas per la dita jura no fos caygut en alcuna de les persones desús dites, mas, enperò, per la dita jura no sia feyt alcun perjudici a la ciutat e regne de València en lo fur de València, privilegis, atorgament de jurisdicció o altres gràcies damunt dites, ans feyta o no la jura desús dita, romanguen en lur plena força e valor.

Reté·s encara e·s salva lo senyor rey a si e als seus que si ell optindrà del senyor [papa] après absolució, jatsia que s[...] no y val·la [...] puxa haver fetes e atorgades les coses desús dites ne que sian la dita covinença jurada de no alienar *et cetera*, et lo seu succeydor constituït en complida edat de XIII anys jurarà e fermarà los furs, addicions, correccions, detracc[i]ons], jurisdiccions e altres gràcies |^{f. 2v} per lo dit senyor rey en la present Cort atorgades, que, en lo dit cas, les presents promissions, obligacions, constitucions, promesses, e altres qualssevol coses en la present carta contengudes sien casses e vanes a la present, [...] no haja alcuna efficàcia ne valor.

Testes: Venerabiles Guillelmus de Iafero, legum doctor, Guillelmus Oulomarii, vicecancellarius, Bernardus de Senesterra, Luppus de Concut et Iacobus de Ripullo.

DOCUMENT 51

1329, novembre, 6. València

Alfons el Benigne promet jurar novament les concessions fetes en les Corts valencianes de 1329-1330 quan passen 10 anys de l'estatut que aprovà per tal de no alienar llocs ni drets reials, ja que alguns havien posat en dubte que aquelles concessions fossen vàlides, atenent a la tenor d'aquest darrer estatut.

AMV, Privilegis reials, Alfons el Benigne, núm. 31.

Pateat universis quod nos Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice ac comes Barchinone, considerantes nos nuper in generali Curia quam prelati, nobiles, militibus, civibus et probis hominibus civitatis villarum et locorum regni Valencie celebravimus novos foros generaliter edidisse ac quedam privilegia etiam concessisse per quos et que iamdictos prelatos, nobiles, milites et alios superius nominatos conferenda eis iurisdictiones et libertates ac franchitates aliquan concedendo ad unitatem fori Valencie tanquam ad universalem legem et unicam dicti regni reduximus prout in ipsis foris et privilegiis plenius continetur, et nunc intellexerimus quod aliqui atuleo livoris obducti ipsius regni conformitatem unanimem que ex premissis processisse dinoscitur, dirumpere molientes ac disceptare de hiis que non multum expediunt satagentes, concessionem nostras pretactas mitutur in dubium revocare asserentes quod nos diu antea quoddam fecerimus statutum proprio iuramento vallatum per quod dandi, vendendi, impignorandi seu quovis modo alienandi loca, dominia, regalias, iurisdictiones, redditus, obvenciones et alia iura nostra usque ad decennium ex tunc continue numerandum omnem prorsus nobis ademimus potestatem.

Idcirco, ut superius hiis omnis dub(...)-atis scrupulum conquiescat et patens veritas pro se ipsam in publicam prodeat nocionem nec super hiis imposterum aliquid dubium relinquatur, ad omnium noticiam volumus pervenire quare cum iam tempore serenissimi domini Iacobi recolende memorie regis Aragonum, genitoris nostri, per aliquos tractatores electos comuniter a prelati, nobiles, militibus, civibus et hominibus villarum regalium dicti regni, ut regnum ipsum quod ex fororum diversitate desolacionis re(...)o subiacebat, ad dictam legem unicam et per consequens ad eiusdem affectus reducerent unionem quedam fuissent capitula concordata, in quibus ea omnia et etiam multo maiora que nunc predictis concessimus inserta fuerant et annexa, predictus dominus rex et nos, quibus predicta fuerunt capitula exhibita et ostensa, habito super eis vicissem, colloquio et tractatu pro bono statu et pacifico dicti regni imposterum confovendo in corde gessimus et vicissim annuimus concedere supradicta, nobis itaque in proposito persistentibus tam ante quam postquam dictus dominus rex vice sue cursum laudabiliter terminasset, cum subsequenter ad faciendum dictum statutum nos tunc evidens ratio induxisset ne quamquam predictorum immemoratis, set ad statutum pacificum dicti regni vocis ardentibus aspirantes tempore dicti statuti et ante intencio nostra fuit, ut ad premissam unitatem concordie regnicolis dicti regni premissis et aliis beneficiis graciosis inducere deberemus presertim, cum ad hec nulla via alia oportuna

absque manifesto et proprio scandalo dicti regni aliquant se offerret, propter quod in dicto statuto per nos, ut predicatur, edito quod loca dominia, regalias, iurisdicciones, redditus, obventiones et alia iura nostra dare, vendere, impignorare vel alienare quomodolibet non possemus, retinimus et expresse salvavimus quod pro evidenti necessitati ac utilitati regnorum nostrorum possemus dare, concedere, permutare, obligare vel alienare infra dictum tempus ea ex premissis de quibus nobis expediens videretur, sane cum nulla maior aut magis evidens necessitas posset nobis aut dicto regno Valencie iminere quam temporum a tante divisionis excidio quod inter ipsius incolas magne desolacionis incomoda minabatur provide relevare potissime, cum in concessionibus iurisdicciones in dicta Curia per nos factis merum imperium, hoc est, infliccionem mortis et mutilacionem membrorum et quedam alia nobis duxerimus retinenda, et in aliis proventibus potius emolumentum et maius quam prius commodum pecuniarium assequantur, et in abiectioe fori Aragoni quod ab ipso regno nunc expelimus sic iurisdiccione nostra et cultus iusticie augeantur quod premissa per nos concessa utiliter recompensant.

Ideo, ex causis predictis et aliis que ad hec nos rationabiliter induxerunt, declaramus atque decernimus nos ex evidenti necessitate regni predicti et ob utilitatem totius publice rei eiusdem que cuilibet private preponderat, et qua tempore quo dictum statutum concedimus id in mente et intencione nostra specialiter habeamus ac vobis hoc etiam reservavimus, ut est dictum, propter quod specialiter in statuto predicto dictam intencionis clausulam inseri iussimus et annecti ad concedendum predictas gracias in dicta Curia generali iuste et rationabiliter et absque lesione predicti statuti et transgressu proprii iuramenti procedere licite potuisse, verum licet ex premissis omnia dubia curiosa omnino ceseantur ammota ex oppinionis contraria oppinantium confutare.

Attamen, ad maiorem cautelam prelatorum, nobilium, militum, civium, hominum villarum et aliorum omnium quos predicta contingunt et quod imposterum intererit aut poterit interesse, promittimus eis sub virtute iuramenti a nobis inferius prestiti quod nos dicto lapso decennio a tempore dicti statuti in antea numerando infra tres meses post dictum lapsum decennium et postquam inde ab illis vel a iuratis civitatis Valencie inde fuerimus requisiti laudabimus, approbabimus, ratificabimus, confirmavimus (*sic*) ac de novo etiam concedemus atque iurabimus omnes donaciones, libertates et franquitates, remissiones et alias concessionem per nos predictis et singulis nunc in dicta Curia generali factas atque concessas in foris et privilegiis prelibatis vel infra dictum decennium procurabimus cum effectu quod dominus [...] per suum rescriptum per nos tradendum iuratis civitatis Valencie decernet, concedet aut declarabit nos iuste potuisse procedere ad concessionem de quibus [...] mencio faciendas dicto statuto per nos edito non obstante pro quibus omnibus attendendis firmiter et complendis iuramus per Deum et eius sancta quatuor evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, premissa attendere et complere et in nullo contrafacere vel contravenire aliqua racione.

In cuius rei testimonium presentem cartam nostra fieri iussimus bulla nostra plumbea communita. Quod est actum Valencie octavo idus novembris anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo nono.

Vid. B.

Signum [signe reial] Alfonsi, Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice ac comitis Barchinone.

Testes sunt qui presentes fuerunt: Guillelmus Olomarii, vicecancellarius, Guillelmus de Iaffero, doctor consiliarius dicti domini regis, Bernardus Senesterra et Luppus de Concut de domo ipsius domini regis, et Iacobus de Ripullo, notario Valencie.

Sig-[signe notarial]-num mei Bonanati de Petra, dicti domini regis notarii eiusque sigilla tenentis et publici etiam notarii per totam terram et dominacionem suam, qui predictis interfui eaque scribi feci et clausi.

DOCUMENT 52

1330, gener, 2. València

Cartes de convocatòria de certs membres dels estaments valencians per tal d'assistir a la publicació, en gener de 1330, dels furs acordats per les Corts valencianes.

ACA, Cancelleria, reg. 539, f. 21rv.

Alfonsus et cetera, nobili et dilecto nostro, Francisco Carrocii, salutem et dileccionem.

Quia tractatus habiti in generali Curia quam in civitate Valencie celebramus, Deo propicio, ad finem prosperum sunt deducti, et propterea expediat ut publicationi eorum absque dubio intersitis, idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus die Epiphanie Domino proximo instanti in dicta civitate Valencie ad audiendum publicationem dictorum tractatum per vos vel procuratorem vestrum absque dilacione aliqua intersitis.

Datum Valencie, quarto nonas ianuarii, anno Domini M^o trecento vicesimo nono.

Similis personis infrascriptis:

Nobili Beatrici de Luria.

Petro de Monteacuto.

Philipo de Boyl.

Raimundo de Boyl.

Iohanni de Boyl.

Supradictis nobilibus Francisco Carrocii et Beatrici de Lauria fuit scriptum quod compareant si voluerint per procuratorem, aliis non fuit scriptum nisi quod compareant personaliter.

Alfonsus et cetera, fidelibus suis iuratis, probis hominibus et universitati Cullarie, salutem et cetera.

Quia tractatus habiti in generali Curia quam in civitate Valencie celebramus, Deo propicio, ad finem prosperum sunt deducti, et propterea expediat ut syndici seu procuratoris vesti intersitis publicationi eorum, idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus syndicos seu procuratores vestros quos ad dictam Criam alias constituistis ad audiendum publicationem dictorum tractatum die Epiphanie Domino in mane, que erit VIII° idus ianuarii, absque dilacione aliqua faciatis adesse.

Datum Valencie, quarto nonas ianuarii, anno Domini M^o CCC^o XX° nono.

Similis fuit missa iuratis, probis hominibus et universitati Lirie.

Alfonsus et cetera, venerabili et dilecto abbati monasterii Vallisdigne, salutem et cetera.

Quia tractatus habiti in generali Curia quam in civitate Valencie celebramus, Deo propicio, ad finem prosperum sunt deducti, et propterea expediat ut publicationi eorum absque dubio intersitis, idcirco vos requirimus et monemus quatenus die Epiphanie Domini /in mane/ proximo instanti in dicta civitate Valencie ad audiendum publicationem dictorum tractatum per vos vel procuratorem vestrum absque dilacione aliqua intersitis.

Datum Valencie, quarto nona ianuarii, anno Domini M° CCC° XX° nono.

Similis fuit missa maioralis loci de Quart.

| f. 21^v Alfonsus et cetera, dilecto nostro Micheli Munyoç, salutem et cetera.

Quia tractatus habiti in generali Curia quam in civitate Valencie celebramus, Deo propicio, ad finem prosperum sunt deducti, et propterea expediat ut publicationi eorum absque dubio intersitis, idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus die dominica proxime instanti in mane in dicta civitate Valencie ad audiendum publicationem dictorum tractatum personaliter absque dilacione aliqua intersitis.

Datum Valencie, quarto nonas ianuarii, anno Domini M° CCC° XX° nono.

Similis:

Iohanni Ferrandiç.

Ferdinando Pereç Munionis.

Bonafonato Munyos.

Bernardo Vives.

Thomeo Vives.

Ferrario Vives.

Arnaldo de Romanino.

Micheli Eximini de Necuesa.

Peregrino de Monteacuto.

DOCUMENT 53

1330, gener, 15. Oriola

La universitat d'Oriola informa a Alfons el Benigne que no està obligada a enviar els procuradors que els demana per a jurar l'infant Ferran com a nou senyor, puix tenen un privilegi del seu pare, Jaume II, que estableix la seua inalienabilitat de la Corona reial.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Alfons el Benigne, núm. 672.

Al molt alt [e po]derós senyor don Alfonso, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, de València, de Serdenya e de Còrçega e compte de Barcelona, el consell e universitat de la vila de Oriola, ab humil reverència, besan vostres mans e vostres peus, nos comanam en la vostra gràcia axí com a senyor natural de qui avem e esperam a aver bé e merçè.

Senyor, reebem una vostra carta en la qual feyets saber a nós que vós aviets feita donació al alt inffant don Ferrando, fill vostre, del castell e de la vila de Oriola e manàvets a nós que constituyssem tres o quatre procuradors e síndichs nostres que per part e per nom de nós feesen sagrament de feeltat e homenatge al dit infant don Ferando, és a saber, a aquell que vós ordenaciets reebedor per nom del dit infant, segons que en la vostra carta llargament és contengut.

Et nós, senyor, oyda la dita vostra carta, avem un privilegi a nós donat e atorgat per lo molt alt senyor en Jacme, de bona memòria rey d'Aragó pare vostre, en lo qual el dit senyor rey, de gràcia espeçial convengué e a bona fe promès per ell e per tots los sus successors a nós que null temps per algun cas departiria la vila e el castell de Oriola ne departir faria, consentiria o llevaria de la Corona del regne d'Aragó e de la senyoria sua e regne damunt dit, et que del dit castell e vila de Oriola nul·la donació, vendició, permutació o cambi o alcuna altra alienació daquèn no faria ne llexaria ne consentiria fer manifestament o amagada, dretament o indirecta, ans la dita vila e castell de Oriola ab sos térmens d'ell e dels seus successors, reys d'Aragó, senyoria e regisme tendria e observaria empertotstemp les damun dites coses e sengles promès a bona fe e sots virtut de sagrament per ell a nós feyt, convench a nós a tendre e complir e ne (*sic*) revocablement observar sens tot frau e engan, axí com mils pot ésser dit, entés e cogitat a bo e sans enteniment de nós e dels nostres, et els hereus et sucçessors seus en lo regne d'Aragó a totes estes coses e sengles damunt dites a nós e als nostres volch ésser tenguts e espeçialment obligats. E perquè les damunt dites coses aguesen major fermetat jurà per Déu e per los seus sants quatre evangelis e de les sues mans corporalment tocats que totes les damunt dites coses e sengles a nós e als nostres observaria e compliria e faria observar e complir segons que en lo dit privilegi pus llargament és contengut.

Per què, senyor, nós, complanyem-nos fortment ab plors e ab llàgrimes de departir-nos de la vostra benaventurada senyoria, per negun cas ne per neguna rahó volens e desijants ésser en aquella e viure e morir sots aquella, axí com a exçel·lent príncep e senyor dreturer e amador de justíçia, e de qui avem aüid molt de bé e de merçè e

esperam a aver d'ací a avant. Et, esguardans e sabens senyor que la vostra merçè fo que·ns atorgàs e confirmàs nostres privil·legis e juràs aquells conservar e guardar, per ço, senyor, a presentar e mostrar lo dit privil·legi e a rahonar e al·legar de nostre dret sobre aquell en aquest feyt denant la vostra real magestat trametem a vós, senyor, per nostres missatgers los honrats Guillem Togores e n'Arnau Rosell, cavallers, e en Berthomeu de (...)tegues e en Domingo de Tona, veyns nostres.

Com nós, senyor, salvant la vostra senyoria no siam tenguts trametre a vós síndichs ne procuradors sobre aquest cas per les rahons damunt dites, per què a la vostra real magestat supplicam e clamam merçè que als dits missatgers nostres us plàçia reebre e oyr benignament sobre aquelles coses que de part nostra vos diran e rahonaran e demostraran et que·l dit privil·legi a nós vullats servir e guardar segons la sua forma e tenor per observar e guardar el sacrament feyt per lo dit senyor rey pare vostre e per vós, lo qual sacrament segon rahó e tenor del dit privil·legi sots tengut de observar e guardat.

E pregam Déus que per la sua misericòrdia vos do vida e salut per molts anys e bons et força e victòria sobre tots vostres enemichs.

Datum en Oriola, XV dies de jener, anno Domini millesimo CCCº XXº nono.

DOCUMENT 54

1330, febrer, 10. Alzira

Els jurats i la universitat d'Alzira absolen i renuncien a demandar Alfons el Benigne i tots els seus antecessors fins a Jaume I per qualsevol petició monetària feta de manera injusta o en casos no introduïts en dret.

ACA, Cancelleria, Pergamins reials, Alfons el Benigne, núm. 406

Noverint universi quod nos, Laurencius Çatorre, iusticia ville Algezire, Petrus Enneci, Bernardus Serra, Paschasius Marcii et Arnaldus de Palacio, iurati predictae ville, et Iacobus de Calataiud et Raymundus Guilaberti, consiliarii predictae ville, Iohannes Millani, Bernardus Cuquoni, Petrus Ermengaudi, Petrus Navarro, Michel Millani, Bernardus Messeguerii, Raymundus Ratera, Bernardus Periz, Petrus de Martorello, Iohannes Dominici, notarius, Bernardus Laurencii, notarius, Berengarius Solerii, Arnaldus Poncii, Iacobus de Martorello, Salvatoris de Amigó, Arnaldus Maçana, Berengarius Enneci, Petrus Enneci, frater eius, Guillelmus Deztorrents, Bernardus de Yvorra, Bonanatus Stephani, Iacobus Venrelli, Iacobus de Fontibus et Bernardus Periz, vicini et habitatores Algezire, scienter ad invicem per nos et totam universitatem ville predictae, consilio congregato in ecclesia beate Caterine Algezire, publica preconizacione facta etiam cum sono tube ut moris est fieri congregari, considerantes eximia dona que illustrissimus ac magnificus princeps dominus Iacobus, preclare memorie rex Aragonum, eis omnibus contulit dum tempore qui regnum Valencie a manibus paganorum eripuit, per dictam villam Algezire et eius terminos progenitoribus eorundem ad populandum distribuit, necnon imensa beneficia largitatum que in franquitatibus, libertatibus et inmunitatibus et aliis pluribus et diversis a serenissimis domino Petro, domino Alfonso ac domino Iacobo, qui unus post alium successive predicto domino Iacobo successerunt, ipsi et predecessores ipsorum obtinerunt hucusque que, debita gratitudine recensentes eos ad dignas gracionum accionis astringit, saltem in eo ut ne pretextu questiarum vel aliarum exactionum regalium predictos dominos reges ab eis vel eorum predecessoribus habitatum aliquid animabus illorum restitutionis honus incubant, set ab illis potius releventur, cogitantes insuper poterit munera gracionum quibus circa premissa et alia plurima, excellentissimus dominus Alfonso, rex Aragonum nunc feliciter regnans, in Curia generali quam nuper celebravit regnicolis regni Valencie eos extitit prosecutus dum inter cetera questias quas ab ipsa villa et habitantibus in eadem prohibito exigere poterit eas ad longe minorem solito quantitatem reduxit ipsasque plurimum non absque maximo moderamine mitigavit.

Idcirco, volentes ipsi domino regi et predecessoribus suis, non solum grata set debita vicissitudine respondere, facta prius cessione dicto domino regi Alfonso de omni iure eis et dicte universitati competenti tam in foro anime quam in foro contencioso in omnibus et singulis quantitibus quas dicti domini reges preter vel ultra debitum ac contra iuris permissum in casibus non introductis a iure vel alias iniuste exegissent et

habuissent pro questia, peyta sive subsidio vel alias quomodolibet ab eisdem et predecessoribus eorundem, cum presenti publico instrumento absolverunt, diffinierunt et remiserunt proprio omnem accionem, questionem, petitionem atque demandam quas possent facere, proponere vel movere in foro contencioso vel in foro anime adversis dictos domino reges et bona ipsorum, et in premissis omnibus et singulis dederunt atque cesserunt predicto domino regi omnia iura eis et singulis ipsorum competencia in premissis usque ad celebracionem generalis Curie supradicte.

Et dantes, cedentes atque tradentes dicto domino regi Alfonso omnes acciones et omnia iura eorum ipsis competencia qualcumque racione vel causa in premissis et singulis constiterunt ipsum dominum regem ex nunc dominum et procuratorem tanquam in rem suam ad faciendum inde satis libere voluntates, ita quod deinceps dictus dominus rex eorum accionibus, utilibus et directis et aliis omnibus possit agere, experiri, excipere, replicare, consequi et petere, quietare, liberari et absolvere omnia et singula supradicta quemadmodum ipsi poterant ante cessionem presentem.

Promittentes per firmam et legitimam stipulacionem dicto domino regi et notario infrascripto stipulanti et recipienti nomine suo et aliorum omnium quorum interest, intererit aut interesse poterit in futurum quod contra donacionem et cessionem predictas nullo unquam tempore venient de iure vel de facto, in iudicio vel extra iudicium, pro se vel alium publice vel occulte. Et renunciatur super hiis excepcioni doli mali et in factum accioni et omni iuri, foro et racioni quibus possent contra premissa aliquatenus contraire et iuri dicenti generalem renunciacionem non valere et quod ipsi iuri renunciari non petere certifficati prius de excepcionibus, iuribus, foris et racionibus supradictis et benefficiis eorundem.

Quod est actum Algezire, III° idus febrerii anno Domini millesimo CCC^o vicesimo nono.

Sig-[creu]-num Laurencii Çatorre, iusticie, sig-[creu]-num Petri Enneci, sig-[creu]-num Bernardi Serra, sig-[creu]-num Paschasii Marcii, sig-[creu]-num Arnaldi de Palacio, iuratorum, sig-[creu]-num Iacobi de Calataiud, sig-[creu]-num Raimundi Guilaberti, sig-[creu]-num Iohannis Millani, sig-[creu]-num Bernardi Cuquoni, sig-[creu]-num Petri Ermengaudi, sig-[creu]-num Petri Navarro, sig-[creu]-num Michelis Millani, sig-[creu]-num Bernardi Messeguerii, sig-[creu]-num Raimundi Ratera, sig-[creu]-num Bernardi Periz, sig-[creu]-num Petri de Martorello, sig-[creu]-num Iohannis Dominici, sig-[creu]-num Bernardi Laurencii, sig-[creu]-num Berengarii Solerii, sig-[creu]-num Arnaldi Poncii, sig-[creu]-num Iacobi de Martorello, sig-[creu]-num Salvatoris de Amigo, sig-[creu]-num Arnaldi Maçana, sig-[creu]-num Berengarii Enneci, sig-[creu]-num Petri Enneci, sig-[creu]-num Guillelmi Deztorrents, sig-[creu]-num Bernardi de Yvorra, sig-[creu]-num Bonanati Stephani, sig-[creu]-num Iacobi Venrelli, sig-[creu]-num Iacobi de Fontibus, sig-[creu]-num Bernardi Periz, predictorum, qui hec laudamus, concedimus et firmamus.

Testes huius rey (*sic*) sunt Bernardus Crexelli, Franciscus Molinos, Michel Iserni.

Sig-[signe notarial]-num Bernardi Coma, notarii publici Algezire, qui hec scripsit et clausit loco, die et anno prefixis, cum litteris rasis et emendatis in prima linea ubi dicitur 'Paschasius'.

1330, c. novembre-desembre. València

Capítols demanats pel General del regne de València al rei Alfons el Benigne entorn d'algunes qüestions suscitées pel desplegament dels furs nous aprovats en 1329 i d'altres peticions de diversa índole. S'inclouen les respostes del rei –i de la reina Elionor, si escau.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 7, Lligall 16

Com lo General del regne de València per la varietat del temps e experiència dels negocis haja acordats alguns capítols esguardants reformació del universal estament del dit regne e de la cosa pública per ço supplica a la magnificència de vós, senyor, e de la senyora reyna que·ls capítols dejús escrits d[e]yets e vullats atorgar los quals sotsmetem a la providència e examinació real:

(I) – Primerament, com en la Cort general per vós, senyor, celebrada en la ciutat en l'any a prop passat revocàsets totes les cartes de protecció e guiatge atorgades per vós, senyor, e per vostres predecessors exceptades alcunes, et vós, senyor, e la senyora reyna enaprés hajats atorgades cartes de guiatge que us plàcia revocar aquelles.

Plau al senyor rey.

Respon lo senyor rey que el, de entany a ençà no ha atorgats sinó fort poch a ab special rahó, emperò sien regoneguts los registres e plau-li que /en/ aquelles proteccions que trobarà hom en los dits registres sia tenguda semblant manera d'aquella qui·s tench entany en l'altra revocació dessús dita. E açò ha manat al vicecanceller e a·n Bonanat Sopera.

(II) – Ítem, com per fur nou les inquisicions que·s deuen fer contra los justícies e assessors lurs, e mudaçafs, finit l'offici, degen ésser començades dins XL dies, supplica que sia enadit e millorat al dit fur, ço és, que dins altres XL dies sia finida la inquisició e sentència, en altra manera que·l official sia haüt per absolt quant al dret de vós, senyor, e de la senyora reyna, e que les parts donants capítols en la inquisició per lur propri interès sien remeses als |^{f. 1v} ordinaris a perseguir lo dit interès o injúria si·ls és estada feta. Et si al[... ..]nada voluntat o ma[...] acusarà o denunciarà alcú dels dits officials e proseguirà la inquisició e no obtindrà [...] acusat e denunciat h[...] contra lo dit officials, que aytal acusador o denunciador sia condempnat per s[...] en les messions e interesse del official.

Lo senyor rey no·s restrenyaria més [... ..] e deu lurs bastar la provisió del fur nou segons aquell fur nou manarà continuar les dites inquisicions.

(III) – Ítem, que per conservació de justícia cascun any, ço és, en la fi, sia feta inquisició contra lo procurador del regne de València e el procurador de la senyora reyna e lurs lochtinents, e lurs accessors, e batles generals e specials, e lurs lochtinents, e quarterners e procurador fiscal e a lurs lochtinents en la forma sobredita.

Lo senyor rey los farà fer inquisició tota hora que veja que obs hi serà, mas de altra guisa no s'i obligaria a forma certa.

(IV) – Ítem, la sentència serà donada per vós, senyor, o per la senyora reyna contra l'oficial per la inquisició que li sia reebuda supplicaicó (*sic*) dins X dies o si serà donada per delegat, que sia reebuda apel·lació, la qual sia determenada dins XXX dies.

Plau al senyor rey /e a la senyora reyna/ si, emperò, la suplicaicó e la apel·lació seran fetes en cas que es façen a reebre segons fur. Quant a açò que demanen dels XXX dies no s'i restrenyarien.

(V) – Ítem, si s'esdevindrà que diran l'offici dels ordinaris [... ..]lgun [...] legut [... ..] feta inquisició contra algun dels dits oficials e aquell legudament serà ses[...] ..] offici duran la inquisició, que·ls jurats e conseyll de la ciutat o de la vila [... .. e]leger regidor al offici, lo qual haja salari *pro rata temporis* e si l'ofici [... ..]s l'any serà absolt torn en l'offici.

~~Respon lo senyor rey e la senyor reyna [... ..] que novella cosa e perjudicial seria a ells. E axí que no u farien.~~

Plau al senyor rey e a la senyora reyna que si·s fet segons fur e privilegi.

(VI) – Ítem, com per fur de València sia legut a cascun tíneyr o fer tínyer de totes colors exceptat indi et grana [... ..] ciutat sia legut per special privilegi que poden tínyer de les dites colors exceptades en lo dit fur, supplica que us plàcia que en les [... ..] regne pusinguen tínyer de grana e de indi.

Lo senyor rey e la senyora [reyna] se'n certificaran e si troben que fassa a fer fer-ho han.

(VII) – Ítem, com alguns notaris de la ciutat e del regne en temps passat hagen reebuts contractes de cartes en cèdules o de paraula e a les vegades perdien aquelles cèdules per què aquell contracte o de paraula reebut no podien reduhir a memòria les condicions compreses e avengudes entre los contrahents, supplica per ço que d'ací a avant sia ordenat que los dits notaris no gosen pendre alcuna carta en cèdula ne de paraula, ans sien tenguts de reebre les cartes e contractes en libre o en quaern ab cuberta de pergamí qui contrafarà pach per pena LX sous per quantesque vegades contrafarà, partidors, |^{f. 2v} ço és, la meytat a la senyoria e l'altra meytat a aquell a qui la carta o contracte s'esdevindrà.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna.

(VIII) – Ítem, com en los contractes usuraris que·s fan entre juheus e christians per la necessitat e fretura que·ls dits christians han, fan sagrament en poder del notari que en aquell contracte no ha frau alcuna [...] lo cot del senyor rey e per la dita necessitat reeben la manleuta del juheu a més del dit cot, e per esquivar periuri als dits christians, supplica que sia ordenat que d'aquí a avant los dits christians no hajen a fer lo dit sagrament.

~~Lo senyor rey se certificarà per qual [...] notaris reeben lo sagrament, ó és, si ho fan per ordinació de cort [...] special e, ahuda certificació, provehir hi ha.~~

Plau al senyor rey e a la senyora reyna, no contrastant la provisió del rey [...] besavi del senyor rey.

(IX) – Ítem, com los justícies e quarterners de la ciutat e viles del regne novellament demanen e vullen haver quart, ço és, determenacions de c[...]es feytes per comissaris per les dites corts assignats sobre alguns contrastes de comptes qui són estats entre mercaders, drapers, curadors, marmessors e altres persones, e [...], salva la subirana altea, sia contra bon ús antich e tota bona rahó, supplica que ab carta vostra sia declarat e manat als dits oficials presents e qui per temps seran que d'aytals determenacions o feyts no sia demanat [o] levat quart de la part condempnada, la qual carta s'entena axí als [...] passats, presents com als esdevenidors, e si persones alcunes són |^{f. 3r} [...] rahó, que aquelles sien restituïdes als penyorats.

~~Plau al senyor rey, [...] cases en què condempnació per sentència de la cort [... ..]~~

[Plau al senyor] rey /e a la senyora reyna/ que·s fassa segons que és ~~usat~~ acustomat.

[... ..]ament demanen e [...]len haver quart d'aquells qui de les dites corts [... ..] e, haüda alguna quantitat sots promissió e satisfacció (*sic*), que si alcú [...]par e mostraria que fos primer en temps e millor en dret, que ell en [...] quantitat que aquella tornara en poder de la cort /e, quan algú enaprés appar e mostra en poder de la cort] que és primer en temps e millor en dret, que aquell qui primer havia reebuda la dita quantitat, per ço tant solament [...] lo primer reebedor de la quantitat sostench d'açò clam conegud[a] e condempna[ció ...]ació, demanen e volen haver quart de la dita quantitat d'aquell qui la haurà ator[gada ...]ar, la qual cosa, salva la vostra altea, és contra bon ús antich e tota bona rahó, com aquests aytals no són deutors o fermançes d'aquells qui demanen la torna ésser feta, e encara com han justa causa e rahó de defendre lo dret que ab messions e treballs havien obtengut, supplica que us plàcia a la carta vostra declarar e manar als dits justícies e quarterners presents e qui per temps seran que d'aytals determenacions coneguda, possat que y haja negativa, o aquell qui serà condempnat en tornar la dita quantitat, no sia demanat ne levat quart, la qual carta s'entena axí als feyts passats, presents com als esdevenidors, e si penyores són feytes per la dita rahó, que sien restituïdes als penyorats.

|^{f. 3v} (X) – Ítem, si alcun caplevara alcun hom lo qual serà denunciat d'alcun [...] ..] degué sostenir pena de mort o altra [...] ..] aquell crim o malefici ésser punit çivilment, ço és per [...] ..] quantitat [...] ..] que aytal caplevador, si serà demanat o request per [... ..], a instància o sens instància de la part, que torn l'om caplevat o pach [...] ..] posada li serà en la capleuta, no sia tengut tornar l'om caplevat [...] ..] la pena imposada en la dita capleuta, ell o feren e estan appare[...] ..] pagar la quantitat en la qual aquell caplevat serà condempnat de pagar [...] o si sentència dada no serà, aquella quantitat, la qual enaprés per sentència donadora [...] declarat lo caplevat ésser tengut de pagar per aquell crim o melafici segons fur, e açò s'entena en les capleutes feytes e faedores. Aquesta matexa forma sia tenguda e servada en totes altres capleutes feytes o faedores de béns seents o movents qui seran d'alcú qui serà enculpat o demanat d'alcun crim o malefici, del qual pena corporal no deurà sostenir, mas tant solament pagar certa quantitat per aquell crim o malefici, segons que és declarat.

Respon lo senyor rey que no u poria atorgar.

(XI) – Ítem, com per les greus e forts anyades que són estades en la ciutat e el regne hajen haüt a procurar d'altres regnes forment e ordi a lur necessitat, e com a [pre]sent d'aquells regnes secors o ajuda de blat no puscha hom haver per la necessitat en què s[ó]n posats, e per lo temps sech que és estat en lo present any les gens no hajen pogut

sembrar [... .. care]stia de blat en la |^{f. 4r} [... ..] regne e és temor de majors, si d[... ..
... nos]tre senyor Déus, e vós, [senyor rey] e reyna, no provehits, supplica que us plàcia
manar [... ..] d'Aragó e de Tortosa o a lurs lochtinents [... ..]
...] dites viles pusquen trer lo blat que comprat ha[... ..]rtar la dita ciutat e
regne, no contrastant alcun manament en [... ..]f]eyt.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna

(XII) – Ítem, com alguns juristes reeben diverses assessors per ocupació dels affers, bonament no poden provehir en los plets de les gents e per aquesta rahó les gents sostenen trebaylls e dampnatges, supplica que sia ordenat que d'ací a avant algun jurista no gos reebre o tenir sinó una assessoria tant solament e qui contrafarà sia privat de les assessories e que null temps no sia assessor d'alcun official en la ciutat o en lo regne, resnomenys pach per pena del seu propri cent morabatins d'or, partidors, ço és, lo terç a vós, senyor o a la senyora reyna, lo terç a la ciutat o vila, e lo terç a l'acusador.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna, mas no·ls par rahó que y haja pena.

(XIII) – Ítem, com lo senyor rey en Jacme, de bona memòria pare vostre, ab privilegis seus haja atorgat als [...] de les viles de Xàtiva e d'Algezira que tenen cavayll e armes sien [... ..]quèstia, peyta, cena, reempçó de ost e de tota exacció real [... ..] senyora reyna hajats confermats e jurats |^{f. 4v} furs e privilegis en general e en special per vostres predecessors atorgats [... ..] plàcia a vós, senyor, e a la senyora reyna [... ..] observar per vostres officials los dits privilegis se[... ..]tinència.

~~Entenen lo senyor rey e la senyora reyna [... ..] de les questes deuen haver éntegrament no contrastan les dites franquees [... ..] plau que per los vehins...~~

Plau al senyor rey e a la senyora reyna que franquees sien observades a aquells qui les han, emperò no entenen que la quantitat de les questes ordinàries sia per açò mirvada, ans aquella hajen éntegrament. Quant als subsidis qui·s demanaran per les causas necessàries contengudes en lo fur nou entenen a pendre en compte la part dels franqués segons lur privilegi.

(XIV) – Ítem, com per fur nou los juristes, e advocats, metges e drapers cascun any degen fer sacrament en poder dels ordinaris, supplica que a relevar càrrech e trebayll d'aquells, que·l dit fur sia millorat, ço és, pus una vegada hagen fet lo sacrament d'aquí a avant no sien tenguts ni cagen en alcuna pena en lo dit fur aposada.

Plau al senyor rey ~~que·s f (sic) segons que·s demana~~ si fer se pot sens Cort.

(XV) – Ítem, com en fur de València, sia contengut que de suma de XXX sous a ensús demanda sia donada en escrit e per privilegi, sia provehit que de çinquanta sous a avall se pusca [conè]xer sumàriament, e com qüestions e pleit sien multiplicats, supplica que, a esquivar vexacions e messions a les gents, que cogni[...] e determenació sumària se faça tro en suma de cent sous, to[...]ció remoguda, no contrastan alcun fur o privilegi en contrari parl[...]

[Plau] al senyor rey, salvant que vol que la apel·lació no sia remoguda.

|^{f. 5r} (XVI) [Ítem, com per] privilegi del senyor rey en Pere, d'alta recordació avi de vós, senyor, és ordenat que·l procurador del regne o altre official vostre no [... ..] possessió sens sentència, e si u farà que en continent sia tornat en sa[... ..] quantitat no serà, lo qual privilegi és consonant a justícia e rahó, supplica que us plàcia ordenar

que si alcun procurador o altre official o delegat vostre en contrari del dit privilegi usava, que aytal official en continent sia privat del offici e que null temps offici alcú no puxa tenir en la ciutat ne en lo regne.

Respon lo senyor rey que no li par rahó que la pena hi sia posada, mas manar-ho ha servir e n punirà aquells qui contrari faran.

(XVII) – Ítem, com alguns advocats de secà qui procuren alguns pleits per altri e alguns altres qui procuren en demanar diners per altres dels quals són procuradors reeben diners, los quals çelen donar a aquell del qual és procurador, et après és cert a aquell a qui·s pertaynen los diners que·l advocat o procurador los ha reebuts e aquells li són demanats per aquell a qui·s pertanyen, e l'avocat o procurador per malícia al[lon]ga la paga que deu fer a aquell del qual és procurador, et per aquest rahó les gents han sostenguts trebayls e dampnatges, e, a esquivar aytal malícia e frau, suplica que sia ordenat que·l advocat o procurador en continent haja reebuda la quantitat per altre deja aquella deliurar a aquell a qui·s pertany, en altra manera que aytal advocat o procurador, a instància d'aquell del qual serà procurador per nom del qual haurà reebuda la quantitat, sia mès en presó en la qual estia tan longament [... ..] satisfeyt éntegrament. Resnomenys que | ^{f. 5v} [... ..] sia feyta en los béns, axí com de comandatari e [... ..] àrbitre [...] justícia de son conseyll.

[Plau al se]nyor rey e a la senyora reyna.

1331, c. febrer. València

Capítols proposats i demanats pel General del regne de València davant la petició d'Alfons el Benigne de rebre un avançament del donatiu de 110.000 lliures en vigor des de març de 1330. S'inclouen les respostes del rei –i de la reina Elionor, si escau.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 7, Lligall 17, f. 1r-8v

Com [vós] molt alt e molt poderós senyor n'Amfòs, per la gràcia de Déu,[r]ey d'Aragó [e de V]alència, de Çerdenya e de Còrçega, compte de Barç[e]lona en lo mes de gener ara prop passat [ha]guéssets appellat e manat General col·loqui en la ciutat de València a prelats, rics hòmens, cavallers e persones generoses, ciutadans e prohòmens de les viles del regne, et, ajustats en la dita ciutat e presents los dits prelats, rics hòmes, cavallers e persones generoses [o lu]rs procuradors, jurats e prohòmens de la dita ciutat e síndichs de les dites viles [e] manàssets aquells a [just]ar en lo capítol de la casa dels preycadors de València, et aquí, per sàvies e ordenades paraules proposàssets, requiríssets et pregàssets lo General de tot lo dit regne que allò que romania a pagar a vós d'aquelles cent e deu mil liures, les quals en la General Cort per vós, senyor, celebrada en l'any prop passat en la dita ciutat vos foren offeretes e promeses donar per lo dit General dins espay VI anys en ajuda de la guerra la qual havets ab lo rey de Grana (*sic*) e gens sues, lo dit General vos deguéis graciosament acòrrer e ajudar, per ço que de la quantitat romanent de les dites C X mil lliures vos poguéssets acòrrer e ajudar en la entrada la qual Déus volén ent[en]íets fer en present contra lo dit rey de Granada, regne e gents sues.

Et los dits prelats, rics hòmens, cavallers e persones generoses, jurats, ciutadans e síndichs de les dites viles se retenguessen acort [... ..] sobre les dites coses, et enaprés hajen molt del·liberat sobre lo [... ..] | ^{f. 1v} tractades, vies e maneres per les quals lo dit General millor pog[ués] f[er la] voluntat de vós, senyor, jassia ço que lo General del dit regne pogués ho[...] e rahonable açò escusar, ço és la ciutat, per la promissió per vós, senyor, feyta e aquella ab carta e sp[ecial] promissió e covinença /atorgada/ e jurada, e la dita ciutat e lo regne, no solament per la dita promissió mas encara per moltes necessitats en què lo dit General és posat, axí per grans diluvis, pedres, neula, secades, com per caresties que són estades e fo[ren] e s'apparellen de ésser en la dita ciutat e regne, com encara per moltes roberies e toltes feytes per [crimi]noses e sarrahins e altres males gens, com encara per lo gran [...] lo qual dit General sosté per la imposició ordenada en lo dit [...].

Et no hajen atrobada via o manera tant possible per la qual lo dit General sens gran destrucció e dan lur pogués satisfacer a la vostra [vo]lentat com aquesta, ço és, que axí com era ordenada que [les] C X mil lliures fossen pagades dins espay dels di[ts VI] anys], ço és a saber, en cascun any XX mil lliures, et que en la fi del primer any fos regonegut a quanta quantitat muntaria la col·l[ect]a de la dita imposició, et si era atrobat

que la dita col·lecta del dit any muntés a major suma de les dites XX mil lliures que de la dita imposició [fos releva]ada la imposició del vi o de les altres coses en tant que la imposició bastàs e complís cascun any a la dita quantitat de XX mil lliures e a les messions feytes e faedores per rahó de la dita imposició e per lo contrast e pleit del fur d'Aragó tant solament, sie ordenat de present [e] atorgat per lo dit General que tota la col·lecta de la dita imposició [f. 2r] [... ... ...] primerament les messions feytes e faedores en los pleys del fur d'Aragó e en exsecucions contra lo[s reb]el·les [a l]a imposició com en altres coses necessàries, hajats vós, senyor, e re[ebets] éntegrament en paga de ço que a vós, senyor, roman a pagar de les dites C X [mill librs.]

Per ço senyor los dits prelats, ríchs hòmens, cavallers e persones generoses, ciutadans e síndichs de les viles del regne, concordants en la dita manera, volens complaure e satisfèr a la vostra excel·lència, atorguen que vós, senyor, sots la dita forma hajats e reebats la col·lecta de la dita imposició en paga tro a concurrent quantitat de ço que a vós, senyor, roman a pagar de les dites C X mil lliures, axí, emperò, senyor si vós e la molt alta seyora regina provehits e satisfets en justícia al dit General de les coses dei[ús] ordenades, [dec]larades e suplicades singularment per capítols e no en altra manera.

(I) – [Primera]ment, com vós, senyor, après la promulgació dels furs nous e privilegis [... ... ...] que·s diu atorgades algunes gràcies e libertats a certes persones generoses que·s deyen aver fur d'Aragó contra furs e privilegis antichs e nous per vós, senyor, jurats en perjudici del general estament del regne de València, salva la vostra altea, supplica lo dit General que per deute de justícia, vós, senyor, dejats revocar les dites gràcies e libertats.

Lo senyor rey [... ... ...] de revocar aquelles gràcies que·s mostrarà que ell haja atorgades contra furs o privilegis, les [quals] no haja pogudes atorgar segons lurs furs e privilegis.

| ^{f. 2v} (II) – Ítem, com segons los ordenament jurats per vós, senyor, e per la senyora reyna en la dita Cort general la imposició general d[.....] deja ésser posada, co[lli]da e levada en tots los lochs del regne [...] deçà e dellà Sexona, exceptats certs lochs e persones, et la dita imposició no sia [colli]da, posada e levada ne continuada dellà Sexona en los lochs del alt infant don Ferrando, fill vostre, ne en los lochs del alt infant en Ramon Berenguer, frare vostre, [per] embargament e contradicció de les universitats dels lochs del dit infant don Ferrando e per contradicció del dit infant en Ramon Berenguer en los seus [... ...] ha deçà e dellà Sexona, supplica que vós, senyor, e la senyora reyna, per deute de justícia, servan /los dits ordenaments/ e religió de vostres sacraments, façats posar, cullir e levar del temps passat e esdevenidor la dita imposició éntegrament [...] dels lochs dessús nomenats o que, feita justa taxació, vós, senyor, o reebats en vostre compte.

Respon lo senyor rey que entén que ells demanen rahó e que ell e la senyora reyna ho metran en bon estament, en tal manera que ells se'n poran tenir per pagats.

(III) – Ítem, com lo senyor de la tinença d'Alcalatén, n'Andreu Martíneç de Peralta, senyor de Sorita, en Bernat de Calvera, senyor de la Tudolella e de Sarany[ana] e alguns altres, contra los ordenaments jurats en la dita Cort general han embargat e contrastat que la dita imposició o taxació d'aquella no sia estada posada, cullita ni levada en los dits lochs, supplica que, per deute de justícia, que sia feita exsecució ab osts segons la forma ordenada en la dita General Cort | ^{f. 3r} contra los dessús nomenats, axí com a rebel·les als dits ordenaments.

Respon lo senyor rey que entén que demanen justícia, e quant a·n Andreu Martínez ell ne farà ço que·l senyor rey plàcia. Quant als altres senyors farà ço que demanen.

(IV) – Ítem, com l'onrrat bisbe de Tortosa no haja donada ni do paciència que la dita imposició sia levada acabadament en los lochs seus e de la Ecclèsia de Tortosa que han en lo regne de València, ne sia levada ne·s leu de les persones ecclesiàstiques en los lochs del seu bisbat qui no són seus ne de la dita església, supplica que, per deute de justícia, façats posar e levar éntegrament en e dels lochs del dit honrrat bisbe e de les dites persones ecclesiàstiques la dita imposició o que vós, senyor, o reebats en vostre compte tot co que munt[e per] la dita rahó feita justa estimació.

Respon lo senyor rey que ell n'és en trattament ab lo dit bisbe e que·n deu haver resposta la qual ahuda hi provehirà segons justícia en manera que se'n deuran tenir per pagats.

(V) – Ítem, com en l'atorgament a vós, senyor, feit [... ..] Cort general de C X mil lliures fos per vós, senyor, promès e jurat que, levades XXV mil lliures les quals posquéssets convertir en vostres propis negocis e affers, [... X mil] lliures les quals l'alt infant en Pere, frare vostre, per covinença devia reebre e aver, les romanens LXXV mil lliures no dariets, pagaríets e assignariets a alcuna persona per alcuna rahó [...] ne encara universalment o particular aquelles en altres uses convertiríets sinó tant solament en lo benaventurat viatge lo qual, Déus volent, enteníets fer contra lo rey e regne de Granada o en altres negocis necessaris e útils a vós, senyor, e a vostres regnes, supplica que us plàcia servir la dita promissió e sagrament.

Respon lo senyor rey que no entén a fer en contrari.

(VI) – Ítem, com algunes declaracions sien estades feytes per lo senyor rey en Jacme, de bona memòria pare vostre, sobre lo privilegi del monedatge contra la forma e dret enteniment del dit privilegi jurat per vós, senyor, e vostres predecessors, salva la real excel·lència, no appellat ne citat lo General del regne, en perjudici en [...] del qual són estades feites les dites declaracions, supplica que, per deute de justícia, sien revocades e que d'aquí a avant sia servada la forma del dit privilegi.

Plau al senyor rey que sien regoneguts en la cancellaria lo privilegi e declaracions que s[.] mell[...] e que mellorar hi faça.

| f. 4^r (VII) – Ítem, com vós, senyor, e la senyora regina, en favor del viatge lo qual, Déus volén, entenets fer contra lo rey de Granada, ajats atorgats a diverses persones moltes e diverses cartes de allongament, les quals, salva la vostra excel·lència, són expressament contra fur de València, supplica que ab carta vostra revoquets totes les dites cartes de allongaments feites contra los dits furs, resnomenys manets ab carta vostra als ordinaris de la ciutat e del regne que si alcuna de les dites cartes los seran presentades, que aquelles no dejen obehir.

Lo senyor rey no entén haver feta neguna carta contra fur, e si neguna se'n [...] és aparaylat de aquelles revocar o mellorar, e de manar als oficials que aquelles no obeesquen.

(VIII) – Ítem, com fur nou sie ordenat que·l assessor del portantveus del procurador no prena salaris de sentències difinitives ne de interloquòries en feits principals ne de appellacions, ans do les dites sentències e interloquòries sens salari alcú, e l'assessor del procurador de la senyora regina deman salaris de sentències e interlocutòries que

acorda o dóna en lesió e perjudici del dit fur, suplica que vós, senyor, e la senyora regina, observan lo dit fur, manets ab carta al dit assessor que no prena salari de sentències o de interloquòries contra la forma del dit fur e que acord o do aquelles francament.

Respon lo senyor rey ~~que rahó~~ e la senyora reyna que demanen rahó e ho faran seguir ~~si donechs no n conexien per comissió així com a delegats.~~

| f. 4^v (IX) – Ítem, com en Pere e en Berenguer Torà, frares, vehins de Morella, sien estats preses e treyts de la dita vila e amenats a la ciutat de València, capllevats per gran quantitat e après meses en presó e constrets de respondre e pledejar en la dita ciutat, et les dites coses, salva la sobirana altea, sien feytes contra furs e privilegis, supplica que per deute de justícia sien revocats qualsque enantaments sien feyts contra furs e que·ls dessus nomenats sien remeses a la vila de Morella e aquí façen dret.

Respon lo senyor rey e la senyora reyna que·s féu per justa rahó, així com fer se podia e devia. E axí no ho revocarien.

(X) – Ítem, com la senyora regina ha comanat alguns pleyts qui són de habitants d'Algezira e de béns aquí situats en la ciutat de València contra fur antich e nou, salva la sua excel·lència, supplica que per deute de justícia, servan los dits furs, sia revocat.

Respon lo senyor rey e la senyora reyna que és fet per justa rahó e a profit de les parts.

| f. 5^r (XI) – Ítem, com en la Cort general celebrada l'any prop passat en la dita ciutat fos pro[mès per vós,] senyor, e per la senyora regina atorgar a les viles del regne que en l'any present no fossen tengudes pagar les peytes ordinàries et adonchs no prenguessen c[a]rt[a] del dit atorgament, que sia mercè de vós, senyor, e de la senyora regina manar de fer carta de la dita gràcia, d'açò senyor no entenén a supplicar los prohòmens de les viles d'Algezira e de Cullera com sien franchs a çerts anys.

Respon lo senyor rey e la senyora reyna que del any de què ho demanaven fer, justícia no són tenguts, mas del any que·ls fo atorgat de gràcia los faran fer carta si ahüda no la han.

(XII) – Ítem, com per fur e privilegi sie ordenada certa forma en elecció de justícia en la ciutat e viles del regne, et vós, senyor, salva la vostra excel·lència, contra la dita forma hajats ab carta vostra elet e posat justícia en la vila de Ademuç, supplica que per deute de justícia revoquets la dita carta e elecció.

Plau al senyor rey que sia revocada la dita comissió, la qual féu a instància de la universitat e que·s faça d'aquí a avant segons lo fur.

(XIII) – Ítem, com per furs de València, la conexença e determenació dels crims o excesses se pertanga als ordenaris, e en Berthomeu Çaffont, guardià de l'albuffera | f. 5^v e devesa de València, contra los dits furs s'esforç e s'entremeta a conèxer de nafres e altres crims que·s cometen e·s fan en les dites devesa e albuffera, axí en los térmens de la ciutat com de la vila de Cullera, e de punir los naffradors e malfeiters, supplica que per deute de justícia vos plàcia manar ab carta vostra al dit guardià e qui per temps serà que de les dites coses çés e que d'aquelles d'aquí avant no ús.

Plau al senyor rey que·l guardià no·s entremeta de les dites coses, sinó en tant que prena los hòmens, que·ls remeta al justícia.

(XIV) – Ítem, com per fur de València, sia legut a cascú haver passatge e navegació per la dita albufera de dia e de nit sens alcun embarch, et lo dit guardià, en lesió del dit fur e en gran dampnatge de la cosa pública, per propri profit embarg lo dit passatge e navegació, supplica que per deute de justícia vos plàcia manar ab carta vostra al dit guardià e qui per temps serà que no embarg o embargar leix lo dit passatge o navegació de dia e de nit en alguna manera en qualssevol barques.

Ja s'és avengut lo batle general ab los barquers sobre açò e que li plau que aquella avinença sia seguida.

| f. 6r (XV) – Ítem, com per fur de València sia legut a cascú de pendre e caçar fotges e altres [...]ies en la dita albufera, e lo dit guardià en lesió del dit fur embarg que fotges o altres volatílies no sien preses ab cabuçeres en la dita albufera, suplica que per deute de justícia vos plàcia manar ab carta vostra al dit guardià e qui per temps serà que no embarg o embargar leix de caçar e pendre en la dita albufera qualssevol volatílies.

Lo senyor rey e la senyora reyna iran personalment a la dita albufera e provehir hi han en tal manera que serà bé.

(XVI) – Ítem, com en fur de València sie contengut que alcú qui diga si aver manament de vós, senyor, no deja ésser creegut si donchs no mostrarà carta vostra d'aquell manament, e los jutges de la vostra cort e de la senyora regina diguen que per estil de la cort deuen ésser creeguts per lur paraula de comissió que per vós, senyor, o per la senyora regina a aquells feyta serà de paraula estan present en la ciutat o vila, supplica que per deute de justícia plàcia a vós, senyor, e a la senyora regina que les comissions que farets en cas legut per fur sien feites ab carta.

Respon lo senyor rey e la senyora reyna que estil és antich de la cort observat per tota la senyoria del senyor rey a gran profit de la gent. E axí no sia just que·s m[udet]s.

| f. 6v (XVII) – Ítem, com per fur nou vós, senyor, e la senyora regina [... ...] conexen[... ...] fer comissió a alcun jurista o a altres [... ...] estranys, habitants o avents domicili fora lo regne de València, et vós, senyor, e la senyora regina, en lesió del dit fur, salva la sobirana altea, hajats fetes comissions de paraula o ab carta a jutges estranys, suplica que per deute de justícia revoquets qualssevol comissions fetes als dits jutges estranys, sia que sien feytes per conèixer dels pleits judiciàriament o per manera de relació.

Respon lo senyor rey que no entén haver feta neguna comissió contra fur, e és aparaylat de revocar aquelles que li mostren que sien contra fur.

(XVIII) – Ítem, si-l portantveus de procurador en lo dit regne o procurador de la senyora regina o lurs lochtinents iran per lo dit regne per negoçis o pleits pertanyents a lur jurisdicció ordinària no hajen ne pusquen demanar o reebre alcuna provisió dels pledejants com açò dejen fer segons fur, e si contrafaran que sien cayguts per cascuna vegada en pena de C morabatins d'or, pagadors de lurs béns particulars, ço és, la meytat a vós, senyor, o a la senyora regina, e l'altra meytat a la part. E renomenys (*sic*) que sien constrets de restituir tot ço que reebut n'ajen tro aquí contra fur, exceptat I [ca]s | f. 7r [... ...] senyor rey en Jacme, pare vostre, ço és per comissió [... ...] tant solament.

[Respon lo senyor rey] e la senyora reyna que rahó demanen e que [ho fa]ran observar.

(XIX) – Ítem, com per lo senyor rey en Jacme, de bona memòria pare vostre, sia atorgat a la ciutat /ab/ privilegi e jurat per vós, senyor, confermat e jurat que tots los ciutadans e habitants de la ciutat e dels lochs de la contribució d'aquella empertots temps sien

franchs ab lurs béns e coses en los lochs e hilles de Çerdenya e de Còrçega, e per aquesta rahó lo dit senyor rey, pare vostre, e vós, senyor, hajats atorgades cartes exsecutòries les quals són estades presentades als oficials vostres en los lochs de Çerdenya, los quals aquelles en lesió del dit privilegi e en gran dampnatge dels habitants de la dita ciutat no han obehides, supplica que per deute de justícia manets ab carta vostra als dits oficials expressament que observen e observar [fa]çen lo dit privilegi de franquea. Resnomens ponescats aquells degudament de la transgressió e inobediència, restituïn tot ço que pres han contra la dita franquea. Semblantment que observen la franquea a les viles e lochs del regne que an privilegis de franquea per tots los regnes e terres vostres conquestes e a conquerir.

Plau al senyor rey que·ls sien fetes cartes semblants d'aquelles que ja han ahudes exequtòries del dit privilegi.

|^{f. 7v} (XX) – Ítem, com per privilegis per vostres predecessors atorgats e per vós, senyor, confirmats e jurats los ciutadans e habitants [de la ciutat de València e los] lochs de la contribució d'aquella sien empertots [temps] franchs [... ..] béns e coses en tots los regnes e terres vostres on que sien, sidoncs que hajats aquells per manera de conquesta o de concambi o de compra o per qualsevol altre títol, et lo batle e leuders e peatgers en la vila de Castelló, en lesió e evident perjudici del dit privilegi, demanen e forçen los ciutadans e vehins de la dita ciutat en pagar leuda o peatge en la dita vila e en sos térmens, supplica que per deute de justícia vós, senyor, e la senyora regina manets ab carta vostra expressament als dits batle, leuders e peatgers de la dita vila, presents e qui per temps seran, que observen e observar façen los privilegis de franquea als dits ciutadans e habitants, resnomenys que·ls batles, leuders e peatgers de la dita vila restituesquen tot ço que n'hajen reebut contra la dita franquea.

Respon lo senyor rey e la senyora reyna que no és estada demanada confirmació dels dits privilegis e per aquella rahó los fahien pagar en la dita vila. E axí demanen confirmació e la senyora [regina] fer-la lus ha.

(XXI) – Ítem, com per privilegi del senyor rey En Pere, d'alta recordació avi vostre, jurat, e per vós, senyor, e vostres predecessors confirmat e jurat, sia vedat que gabella [o ma]nera de gabella null temps no sia en la ciutat ne en lo regne, e que |^{f. 8r} [... ..] o sens [... ..]ar alcuna calònia [... ..] lo batle general haja manat fer crida pública [... ..] sots certa pena no·s gosàs banya si[... ..] batle de Xàtiva haja manat cridar en lo raval de la mo[re]ria de] Xàtiva e en les confinies d'aquell que algun moro sots certa pena no [gos c]omprar o beure vi sinó en l'alfòndech del dit raval e en les con[finie]s d'aquell estien christians e les dites crides salva la sobirana al[tea ... ..] de la vila en lesió e manifest perjudici del dit privilegi, supplica que vós, senyor, e la senyora reyna manets ab carta vostra que les dites crides sien revocades.

Respon lo senyor rey e ~~la senyora reyna~~ que ell [ent]én que la dita crida se poch fer quant als moros del raval e de la moraria sua de la ciutat e així quant a açò que no·s deu revocar, quant a les altres coses plau al senyor rey que sia revocada.

Quant a açò de Xàtiva respon la senyora reyna que ella farà venir lo batle de Xàtiva e farà revocar [... ..] que sia injust de la dita crida.

(XXII) – Ítem, com per furs e per privilegis per vós, senyor, e per vostres predecessors ordenats e atorgats a la ciutat e regne de València sia regonegut que inquisició puxa ésser feita contra vostres oficials e de la senyora regina tant solament, e en Pere Çima,

jutge de la vostra cort, al qual vós, senyor, avets en present feita comissió de fer inquisició contra vostres oficials s'entrameta e s'esforç fer inquisició contra los lochtinents de |^{f. 8v} de jurisd[icció] en qua[...] per f[...] és a[...] ecclesiàstiques, rics hòmens, cavallers, persones generoses, [ciudadans et hò]mens de viles, et açò, salva la sob[irana altea, és contra] furs e privilegis, per tal cor los dits lochtinents no ju[...] supplica que per deute de justícia vós, senyor, e la senyora regina ab carta vostra al dit en Pere Çima e als altres inquiridors que e[...] in]quisició contra los dits lochtinents çessen e no s'entremeten e que d'aquí a avant semblants coses no sien feites.

Respon lo senyor rey [...] la letra e con lo dit Pere Cima usa d'aquella no és prejudicial e així no fa a revocar.

(XXIII) – Ítem, com en lo fur nou qui tracta de jurisdicció atorgada a prelats, [rics hò]mens, cavallers, persones generoses, ciudadans et hòmen[s de viles ... ..]guen alguns duptes o obscuritats, supplica que·l dit [...] duptes o obscuritats sia declarat, no mudada substància d'aquell.

Respon lo senyor rey que declaren los duptes e provehir hi ha.

1331, c. febrer. València

Rèpliques del General i contrarèpliques d'Alfons el Benigne –i de la reina Elionor, si escau– a les respostes fetes per aquests darrers als capítols proposats i demanats pel General del regne de València, davant la petició del monarca de rebre un avançament del donatiu de 110.000 lliures en vigor des de març de 1330. S'hi inclouen les respostes del monarca –i de la reina Elionor si escau.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 7, Lligall 18, f. 1r-3v

A les respostes per lo senyor rey e per la senyora reyna fetes als capítols de justícia replica lo General del regne segons que·s seguex:

Et primerament, al primer capítol que la resposta és justa, mas salva l'alta excel·lència de vós, senyor, e de la senyora reyna no satisfà al dit capítol ne la intenció, que·l dit General ha en aquell, car vós, senyor, qui havets fetes les dites gràcies sabets e podets [...] saber quals són que no fa lo dit General, qui aquelles ignora, per què sia mercè de vós, senyor, e de la senyora reyna, que aquelles dejats especificar e declarar per tal [com] pu[xa] ésser rahonat si aquelles o alguna s'aquelles són contra furs e privilegis et que aquelles sien revocades segons la resposta, majorment com vós, senyor, ajats donada [...] al dit General que declarariets aquelles après lur resposta.

La resposta al segon capítol és bona, mas salva la sobirana altea és [... ..] General per què sia mercè de vós, senyor, e de la senyora reyna de respondre clarament si farets cúller o levar la dita imposició en los dits lochs o reebrets aquella en vostre compte, deduyta la quarta part que a pregàries vostres lo dit General ha consentit.

Respon lo senyor rey que, vistes les tatxacions, ell les reebrà en son compte quant als locs del infant En Ferrando, e farà pagar o pendre en compte al infant en Ramon Berenguer les tatxacions dels seus locs

La resposta feyta al terç capítol plau al dit General ab que en continent se faça |^{f. 1v} de fet, e que vós, senyor, e la senyora reyna manets que la dita imposició sia posada, cullita e levada en los dits lochs e que·l dit Andreu Martínez de Peralta en continent sia [...] pagar ço que deu per rahó de la dita imposició per lo temps passat.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna.

La resposta feyta al quart capítol és bona, suplica, emperò, que sia mercè vostra que·n vullats espe[e]lgar breument e ans que·ls venedors de la imposició partesquen de la ciutat com no [s·i] trob hom que y vulla anar per vendre la imposició en los lochs que·l dit bisbe e esgleya han en lo dit regne, temén encòrrer en pena de vet.

Lo senyor rey ho pendrà en compte segons les tatxacions e vendes daquèn fetes e·l[... ..]

La resposta feta al quint capítol és covinent.

La resposta feta al VI^{en} capítol plau al General que sien regoneguts lo privilegi e declarades, e que se'n faça ço que de justícia e rahó fer se deu e açò sens alcun [...] trevaylls e tarda.

Plau al senyor rey e ha manat al vicecanceller que regonega ab los savis de la ciutat, e que y declar e y adop ço que per justícia se'n deu fer.

La resposta feta al VII^{en} capítol és covinent, axí, emperò, que vós, senyor, e la senyora reyna manets fer cartes als ordinaris que carta contra lo fur no obeesquen.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna.

| f. 2^r La resposta feta al VIII^{en} capítol és justa e rahonable.

La resposta feta al IX^{en} capítol replica lo dit General que, salva sia la excel·lència de vós, senyor rey e reyna, nul·la causa no y pot aver en treer los sobredits [...] de Morella, ans és expressament contra furs de València per lo qual alcú no és tengut de respondre fora el loch per què està en la suplicació del dit capítol.

[...]çò eleix replica a la resposta del X^{en} capítol.

La senyora reyna ho entén a aver fet per justa rahó [...] de les parts, emperò remetrà les parts al justícia d'Algezira.

La resposta feta al XI^{en} capítol plau al General.

Semblantment la resposta feta al XII^{en} capítol.

La resposta feta al XIII^{en} capítol plau al General

| f. 2^v La resposta feta al XIII^{en} capítol, salva la excel·lència de vós, senyor, no satisfà [...] dit General, car la [nave]gació de la albufera és e deu ésser franchament a tots [...] per fur. E la avinença feyta ab alguns singulars persones per lo dit batle no perjudica ne pot perjudicar al dit General ne al públich [...] de navegar en la dita albufera, per què persevera en la suplicació del dit capítol.

[Plau al] senyor rey que puxen navegar per tota l'albufera /(... ...) en qualssevol [...] de Sent Miquel a Paschua, e quant és de Paschua a Sent Miquel sien posats senyals certs per lo batle general d[...] puxen navegar dins lo dit [...] de dia e de nit /e no fora aquells sots certes penes/ e negun pescador no gos [...] los dits senyals e si u fan ne·ls seran afollades, que no·ls sia restituït. E de les dites penes lo batle [... ..]

La resposta feta al XV^{en} capítol plau al General.

Lo XVI^{en} capítol és just e profitós al bon estament del regne, emperò si vós, senyor, e la senyora reyna volets estar en la resposta feta al dit capítol suplica que la comissió de paraula feta als jutges de la vostra cort qui han domicili en la dita ciutat e regne o a altres juristes en lo dit regne domiciliats dur aytant com vós, senyor, e la senyora reyna siats en lo loch, et en continent que siats fora del loch sia revocada la comissió de paraula *ipso facto* e lo negoci torn en poder del ordenari del loch, e sia resumit e continuat per aquell.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna, sidoncs ell ho ella en lur partir no fahien a los dits savis comissions per letres.

La resposta feta al XVII^{en} capítol és covinent, mas, emperò, per la pràctica que s'és | f. 3^r cercada en alcunes [ca]sses en la cort de vós, senyor, e de la senyora reyna és tolt

indirectament lo fur nou que veda que algunes concessions no sien feytes a jutges o juristes qui no hajen domicili en lo dit regne, car alguns jutges de la cort vós, senyor, e la senyora reyna, qui no han domicili en lo dit regne en persones vostres segons que di[... ...] hoït alguns pleits en lo palau del Real o en altres lochs, e açò no és [...], salva la excel·lència de vós, senyor, e de la senyora reyna, que comanar-lo a juristes estranys, car enaxí en molts feyts seria de fer [...]rogar al dit fur nou, per què suplica que sia declarat que algun jutge de la vostra cort o jurista estranys, no havens domicili en lo dit regne, no puxen cùller alcun pleit o negoci [... ...] de vós, senyor, e de la senyora reyna, ne fer relació d'alcuns pleits o negocis. Mas si plaurà a vós, senyor, o a la senyora reyna hoïr alguns pleits en pròpies persones, que sien cullits ab jutges de la vostra cort que hajen domicili en lo regne o altres juristes domiciliats en lo dit regne, e, si contrari serà fet, que·l procès sia nul·le e la sentència d'aquè devallant *ipso iure*.

Respon lo senyor rey que ells usaran d'açò en tal manera que·l General del regne no se'n deurà [...]ar e que furs no seran perjudicats.

La resposta feta al XVIII^{en} capítol és justa, mas supliquen que y sie que no puxen pendre res per trebayll o salari a provisió de menjar ne per alcuna altra rahó o manera. Semblantment sia entès del escrivà, exceptat lo salari de les escriptures tant solament.

Plau al senyor rey.

La resposta feta al XIX^{en} capítol és justa, axí, emperò, que certa pena sia |^{f. 3v} apposada als dits oficials en manera que observen la dita franquea segons que·s convé e restituen tot ço que reebut n'an.

Basten-hi les letres executòries [...]

La resposta feta al XX^{en} capítol és justa, açò, emperò, declarat que sia mercè [... ...] que la confirmació sia general, ço és, en tots los lochs de la senyora reyna e del infant don Ferrando.

Plau-li

La resposta feta al XXI capítol és covinent axí que en continent s[...] fet. Suplica encara enadén al dit capítol que la gabella de almàcera de cer[a] que és en Castelló e en Murvedre sia revocada.

Plau-li

La resposta feta al XXII capítols és justa, mas suplica que la dita crida [... ...]etra sia declarada en manera que no sia perjudicial al dit regne.

Plau al senyor rey /e a la senyora reyna/ que la crida sia declarada en manera que no y sien enteses oficials dels dics locs.

La resposta al darrer capítol feta plau al dit General e posa los duptes o obscuritats del dit fur segons que·s seguexen: Com en lo fur nou per lo qual és atorgada jurisdicció sia contengut que fustigació que no sia molt greu pertanga al senyor del loch o alqueria [...] dita paraula 'molt greu' |^{f. 4r} degués pendre o fer alcuna interpretació [ca]pciosa, jassia que en dret sia declarat com s'en[tén,] suplica lo General que sia vostra mercè, senyor, que deyats declarar que fustigació no molt greu s'entena, de la qual no s'enseguescha pena de perdiment de membre.

No y cal declaració que assats és clar.

Ítem, com en lo dit fur sia atorgada la jurisdicció als lochs e a lurs pertinències que sia declarat que la jurisdicció és entessa ésser atorgada, sia que·ls casats sien ensemps o en diverses parts en les pertinències de la alqueria.

Idem.

1332, gener, c. 26. València

Capítols de justícia demanats per les universitats reials valencianes a Alfons el Benigne com a condició per a concedir l'armament de 10 galeres i 2 barques, que els ha requerit per tal d'organitzar un estol contra els genovesos. S'hi inclouen les respostes del monarca –i de la reina Elionor si escau.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 10, Lligall 6, f. 1r-6r

Com vós, molt alt e molt poderós príncep e senyor n'Amfós per la gràcia de Déu rey d'Aragó *et cetera* proposets e entenats, Déus volent, fer e ordenar que en los regnes e terres vostres en l'estiu primer vinent sia feyt e aparellat gran estol de armada de galees a servii e gloria del nom de Ihesuchrist e a ampliació, cultivació de la fe catòlica, e a exalçament de la vostra Corona e contra los enemichs de aquella, e per utilitat e profit de tots los vostres sotsmeses e specialment per confondre e baixar l'ergull e la supèrbia dels malvats genovesos, qui moguts per tip de invidia, d'ergull e de supèrbia e per fam de avarícia en diverses parts del món ladronívoltment han preses e retenguts diverses naus, leyns e altres vexells de la vostra senyoria [e] robats aquells e preses, morts e nafrats los vostres vasalls e naturals navegants en aquelles naus, leyns e vexells.

E hajats requests e pregats los prohòmens e universitats de la ciutat e viles del regne de València dejús nomenades, ço és, de Xàtiva, de Morella, de Murvedre, de Algezira, de Castelló de Burriana, de Vila-real, de Liria, de Cullera, de Alpont, de Adamutz, de Castellhabipp e les altres viles reals del regne que, esguardan lo vostre bon zel e propòsit en ajuda, fortificació e subvenció del dit estol vos volguessen armar e aparellar en la ciutat de València X galees, offirén-vos aparellat de armar en la dita ciutat altres X galees, e de procurar e fer ab acabament que la ciutat de Barcelona armaria XX galees e la ciutat de Mallorca /ab Rosselló/ XX galees, offirén encara que vós, senyor, prestaríets a les dites ciutat e viles del regne de València X galees, ço es, les VI galees noves que en present havets en lo daraçanal vostre e en la plaja de València enfre les quals és una galea appellada Sent Rayner, axí, emperò, que les dites ciutat e viles reebesen en si l'adob d'aquestes VI galees a lur cost e messió e que poguessen |^{f. 1v} metre e posar en armament d'aquelles X galees la messió del dit [... ..] e que vós forniríets aquelles VI galees a vostra pròpia messió de arbres, entenes, veles, remes, timons, àncores e de totes altres exàrcies de cànem e d'erba complidament en tal manera que serien navegadores [a] salvament, e les romanents IIII galees dariets adobades, aparellades e exarciades complidament e tals e tan fermes que serien aptes e covinents a navegar e sens perill.

Offerís encara que vós, de la col·lecta de la imposició la qual en present se cull e-s leva en la ciutat e viles damunt dites e altres lochs del regne de València, de la qual vós, senyor, devets reebre e haver compliment de C X mil lliures que us foren promeses dar per lo General del dit regne en la derrera General Cort per vós celebrada en la dita ciutat, prestaríets a les dites ciutat e viles tot ço que costarien d'armar les dites X galees

que demanats per les dites ciutat e viles ésser armades, ço és, de la col·lecta de la dita imposició, axí de ço que roman o sobra del ayn present, segon de la dita imposició, com del ayn instant qui començarà en lo primer dia de martz instant, qui serà lo tercer ayn de la dita col·lecta, e dels primers dies d'aquella col·lecta, no contrastan qualsevol assignacions feites o faedores per vós, vós, senyor, emperò, reebén complidament e éntegra en paga tro a concurrent quantitat de les dites C X mil lliures tota la col·lecta de la dita imposició /a quantque puyg/, levades e deduhides primerament les messions ordinàries e necessàries, e salaris feites e faedores per rahó de la dita imposició, e que sots aytal forma fariets lo dit préstech: que del guayn faedor ab lo dit estol, ço és, de la part que·n pervendria a les dites ciutat e viles per les dites X galees per ells armadores, restituïda e pagada a vós, senyor, la quantitat que vós prestaríets | ^{f. 2r} e [...]auríets en armar les dites X galees, e si guayn alcú, ço que Déu no vulla, no ere de què a vós, senyor, pogués ésser satisfet en lo dit préstec, que la dita imposició en la forma que ara és si als altres infants, prelats, ríchs hòmens, cavallers e generosos consenten ho han per bé la present armada, e, si no, en altra manera segons que los dits prohòmens de les dites ciutat e viles volrien e ordenarien, que romangués e fos e·s cullís e·s levàs en la dita ciutat e viles, e en lurs térmens, ço és en los lochs e alqueries de lurs contribucions tansolement, tant e tan longament tro que a vós, senyor, fos satisfet en la quantitat per vós prestada en lo dit armament de les dites X galees.

Et los jurats e prohòmens, consellers e universitat de la dita ciutat, e encara los prohòmens missatgers de les dites viles per aquest negoci destinats e trameses a vós, senyor, e a la dita ciutat, ço és, de Xàtiva, en Pere del Bosch e en Ramon Dezcamps, de Morella en Ramon Nebot e en Bartholomeu Segarra, de Murvedre en Guillem Busquet e n'Estheve Cabanyes, d'Algezira en Jacme Martorell e en Bernat de Vila-longa, de Castelló en Pontz de Brusca, de Borriana en Berenguer Rovira e en Lorentz de Monçó, de Vila-real en Pere [Lo]reta, de Liria en Barthomeu Urgellés e en Domingo de Copliure, haüt diligent col·loqui e tractat enfre ells sobre aquest negoci, ço és, ab los jurats e prohòmens consellers de la dita ciutat, consideran lo bon zel e propòsit de vós, senyor, attenents que lo present negoci, ço és, de fer la dita armada és a servir de Déu e de la fe catòlica e a gran exalçament e honor de la Corona real e profit e utilitat dels vostres regnes e dels habitants en aquells, reebents de vós, senyor, totes les offeretes damunt dites, offeren-se aparellats, liberalment | ^{f. 2v} e sens lesió de lurs libertats e franquees, furs e privilegis de les dites ciutat e viles, de armar les dites X galees en la dita ciutat si vós, senyor, servats e complits totes e sengles coses dessús dites per vós offeretes a les dites ciutat e viles, e si·ls atorgats tots los capítols per vós atorgats a la ciutat de Barcelona en l'ayn prop passat que adonchs, quan armaren contra los genoveses, o aquells los quals elegiran dels dits capítols, e encara tots altres capítols ordenats e ordenadors per los dits prohòmens de les dites ciutat e viles faents e tocants lo negoci e regiment de la present armada, los quals complidament no han poguts ordenar per no tardar la present resposta e offereta, com lo negoci de si e per la vostra partença requira celeritat.

Supplican senyor a la vostra real dignitat e bonea que us plàcia atorgar a la dita ciutat e viles alguns e poch capítols generals los quals en present offeren e presenten a la vostra altea tocants lo bon estament de tot lo General del regne e los quals, per deute de justícia, devets e podets atorgar, o almenys graciosament, com sien fundats en justícia e egualtat, havén esguart senyor a la vera lealtat e fe que tots temps han haüda e portada a vós, senyor, e a vostres precessors, e seguida tots temps la lur e vostra volentat, e

specialment en aquest negoci del qual legudament se progren escusar, senyaladament per molts dans e mals e càrrechs que los pobles han sostenguts e sostenen e porten, e per moltes altres rahons que vós, senyor, sabets e havets enteses²².

Respon lo senyor rey que la dita proferta reeb axí com agradable e plaent a ell en la manera que feta és ab què reeba en paga, segons que dit és, tota la col·lecta de la dita imposició a quantque puig, deduytes primerament les dites messions e salaris.

Plau als prohòmens de la ciutat e de les viles desús dites segons la resposta del senyor rey, ell complén les coses damunt dites.

| f. 3^r II²³ – E, primerament, supliquen que vós, senyor, dejats convertir tota aquella quantitat romanent a vós a pagar d'aquelles C X mil lliures, ço és saber, en los affers de la guerra que havets ab lo rey de Granada en deffensió del dit regne.

Plau al senyor rey que·l romanent de la dita quantitat no·s puxa convertir sinó en los dits afers, o altres necessaris o profitosos a ell e a sos regnes, segons que ja ho ha promés.

III²⁴ – Ítem, com per fur de València atorgat per vostres antecessors e per vós, senyor, confermat e jurat los habitants de la ciutat e de qualsevol loch del regne de València no sien tenguts respondre ne fer dret sobre alcuna demanda civil ne criminal en alcun loch ne en alcuna cort vostra o altra sinó en lo loch en lo qual seran domiciliats. E de les dites coses los habitants de la dita ciutat e regne sien estants e son en pacífica possessió depús que·l regne és de [.....]s, e alcunes | f. 3^v persones de poch de temps a ençà s'esforcen de perturbar los habitants de la dita ciutat e regne en lo dit fur e en la possessió damunt dita, per ço senyor clamen mercè a la vostra altea que us plàcia manar que·l dit fur sia servat, declaran que alcun habitador de la ciutat o regne no sia tengut fer dret ne respondre sobre alcuna demanda o feyt civil ho criminal en alcun altre loch ne en alcuna cort vostra o altra, sinó tan solament en la cort del loch hon serà domiciliat, posat que vós, senyor, o la senyora reyna volguéssets en vós resumir lo negoci.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna axí que dur e·s serve entrò que en la primera Cort general celebradora en lo regne sia conegut per lo senyor rey.

III²⁵ – Ítem, com per fur nou les inquisicions que·s deuen fer contra los ~~justícies e assessors lurs e mustaçaffs e escrivans de les corts~~ /officials en lo dit fur nomenats e expressats/ dejen ésser començades dins XL dies, fenida la administració d'aquells, supliquen que al dit fur sia provehit, ço és, que les inquisicions que s'an a començar dins los dits XL dies sien fenides e determenades per sentència dins II meses après que seran començades e passat lo dit temps aquell contra lo qual és feita inquisició sia haüt per absolt, axí com sentència absolutòria hi fos donada e veja jurar los testimonis e aquell qui per sentència o per [p]assament del dit temps serà absolt, no pach alcunes messions, mas | f. 4^r si lo senyor rey obtindrà en la major partida de la inquisició, que aquell a qui serà feita la inquisició pach les messions. E, en fer les inquisicions contra los dits officials, sien elets per lo senyor rey I cavaller, e I ciutadà, e I savi, e I notari en la ciutat, e en les viles semblantment I cavaller, e I savi, e I hom de vila, e I notari, los quals sien de la ciutat e del regne de València. E aquell contra qui serà feita la inquisició

---

²² Capítol ratllat amb una X.

²³ Al marge esquerre: *Littera*.

²⁴ Al marge esquerre: *Littera*.

²⁵ Al marge esquerre: *Littera*.

se pusca apel·lar al senyor rey o a la senyora reyna, e que lo senyor rey o la senyora reyna assigne jutge del regne qui conega de la dita apel·lació, la qual sia fenida dins XXX dies après que la sentència serà donada, e que lo senyor rey o la senyora reyna no pusquen reservar assí la determinació del feit sinó tan solament dins lo dit temps dels dits XXX dies e passats los dits XXX dies sie haüt per absolt.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna les coses en lo dit capítol demenades, axí, emperò, que la hon diu II meses sien VI meses, e la hon diu que·ls enquiridors sien I cavaller e I ciutadà e I savi e I notari en la ciutat diga que sien I cavaller o I ciutadà qualque més plàcia al senyor rey, e I savi ab I notari, e la hon diu que·ls enquisidós en les viles sien I cavaller, e I hom de vila, e I savi, e I notari diga que sien I cavaller o I hom de vila, qualque al senyor rey en les viles que té o a la senyora reyna en les viles que té més plàcia, e I savi ab I notari, e la hon diu que·ls dits enquisidors e notari dien de la ciutat e del regne sia exceptat que·l senyor rey e la senyora reyna hi puxen metre lo savi d'on se volran, e que fassen los enquisidors segrament en poder del senyor rey o de la senyora reyna en sos lochs o de lur batle general que bé e layalment feran les dites inquisicions, e aqueles continuaran per lur poder per tot lo dit temps, sia, enperò, acompanyat, et que si el dit acompanyat serà enbargat legítimament o no, y volrà entendre que·l savi ab lo notari puxa anentar sens ell. E les dites coses ara atorgades s'entenen de les inquisicions que ara se començen, e en les altres que·s faran tro que·l senyor rey en la pri-|^{f. 4v} mera Cort general celebradora en lo regne haja conegut e determenat que se'n deu fer.

V²⁶ – Ítem, com segons fur e privilegi lo portantveus de procurador del regne e son assessós e sos lochs tinents, estant en la ciutat o anan per lo regne per los pleyts o negocis que pertanyen a la jurisdicció ordinària d'aquells, no dejen pendre provisió ne messió dels pledejants ne dels altres ne alcuna cosa per treballs, com ja hajen cert salari de vós, senyor, sinó en contrast de térmens, segons privilegi del senyor rey en Jacme, e lo lochtinent de procurador general e son assessor o assessors /e lurs loctinents/ hajen per sa provisió e messió dels pledejants, e prenguen tot dia, salva la real magestat e pau d'aquells, injustament, per ço suppliquen que sia provehit per vós, senyor, que·l dit protantveus e sos lochs tinents e assessors no prenguen ne puxen pendre provisió ne messió alcuna ne res per treballs ne per altra manera anan per lo dit regne o estan en la ciutat, car no u dejen fer, e ço que pres n'an tornen en continent a aquells de qui reebut ho han.

Plau al senyor rey que en açò sia servada la provisió e declaració feta per lo senyor rey son pare ab carta, e si res se'n és reebut contra la declaració que sia reebut a aquelles de qui reebut o han. E axí meteix plau a la senyora reyna.

VI²⁷ – Ítem, com vós, senyor, alcunes vegades manets ab carta vostra al dit |^{f. 5r} portantveus e a sos lochs tinents, /e a son assessor o assessors e a lurs loctinents,/ que en alguns negocis que pertanyen a lur jurisdicció ordinària enanten sens figura de juhí e per açò affermen que són delegats e axí prenen provisió, salari e messió dels pledejants sots aquesta color, que sia provehit que per neguna comissió o manament que hajen dels pleyts de lur ordinària jurisdicció, encara que fossen delegats no puixen pendre salari ne messió ne provisió ne res per treballs, e ço que pres n'an que ho tornen en continent a aquells de qui reebut ho han.

---

²⁶ Al marge esquerre: *Carta in quam inseratur alia domini regis Iacobi que provideat in futurum.*

²⁷ Al marge esquerre: *Carta.*

Plau al senyor rey e a la senyora reyna

VII²⁸ – Ítem, que vós, senyor, manets ab carta vostra als oficials vostres del regne de Çerdenya e de Còrcega expressament que observen e observar facen als ciutadans de València a a lurs faedors o negociadors lo privilegi de franquea a aquells atorgat en lo dit regne, majorment car lo privilegi sia jurat e confermat.

Plau al senyor rey

| f. 5v VIII²⁹ – Ítem, que les declaracions que són feytes sobre la cullita del monedatge contra la forma del privilegi qui tracta de pagar monedatge sien revocades e reduhides a la forma del dit privilegi.

Lo senyor rey comana a misser Guillem Jàffer e a·n Guillem Sarrà (*sic*) e a·n Rigo de Quintavall que regoneguen e u posen en stament degut, e puys que li u mostren. E axí meteix lurs o comana la senyora reyna.

IX³⁰ – Ítem, com per fur nou los juristes o advocats, e metges e drapers, cascun ayn dejen fer sacrament en poder dels ordinaris, suppliquen que, a relevar càrrech e treball d'aquells, que lo dit fur sia provehit, ço és, que, pus una vegada hajen feyt lo sacrament, que d'aquí a avant no sien tenguts ne cajen en alcuna pena.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna axí que dur tro a la primera Cort general del regne, e lavors lo senyor rey ordonar-o [hi ha] en la Cort.

X³¹ – Ítem, com per engiyns desordenats e maneres fraudulentas que·s fan per lombarts, toscans e altres italians en gran dampnatge dels habitants de la | f. 6r ciutat e del regne, suppliquen per ço [a] vós, senyor, e a la senyora reyna que denyets e us plàcia atorgar ab privilegi v[ostre] que d'aquí a avant alcun lombart, toscà, luqués, senés, pisà, florentí o altre qualsevol itàlic deçà mar, ne altre en loch d'aquells, no gos habitar ne mercadejar ho negocijar en la ciutat ne en lo regne de València sots pena certa contra aquells imposadora, emperò que no y sien entesos aquells qui són ja domiciliats en la ciutat e en lo regne e reebuts per vehins. Et que de les dites coses vós, senyor, ne la senyora reyna no puixats fer gràcia a alcun, ans si per vós tro ací feita és denyets aquella revocar. E que·l dit privilegi sia jurat per vós.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna exceptat dels pisans e districtuals del comú de Pisa, de què no u poden atorgar per la pau.

XI³² – Ítem, que vós, senyor, vullats manar ab carta vostra a·n Barthomeu Çafont, guardià de la devesa e de la albuffera de la ciutat ,e als altres guardians qui per temps seran en la dita devesa e albuffera, expressament que no embarguen o embargar leixen lo passatge o navegació a les gents per la dita albuffera de dia ne de nuyt, ans, sens tot embarch e contradicció, los leixen navegar e haver passatge francament.

Lo batle s'és avengut ab los pescadors e ab los barqués en manera que par rasonable e covinent, e axí sia servada la dita avinença.

---

²⁸ Al marge esquerre: *Littera in forma illius quam habuit civitas Barchinone.*

²⁹ Al marge esquerre: *Littera.*

³⁰ Al marge esquerre: *Littera.*

³¹ Al marge esquerre: *Carta pergamenea simil illi que concessa est civitati Barchinone.*

³² Al marge esquerre: *Littera.*

XII³³ – Ítem, que·l senyor rey faça carta com se té per pagat del monedatge de la ciutat e del regne fins a la festa de Nadal de Nostre Senyor del any mil CCC XXX.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna, exceptat de lochs de què fos qüestió si deuen pagar monedatge o no, les quals qüestions lurs plau que sien conegudes per los III dessús nomenats.

(XIIbis) – Ítem³⁴, com per fur nou qui tra[cta de] jurisdicció atorgada a prelats, rics hòmens, cavallers, ciutadans e hòmens de viles, ocórreguen alguns duptes o obscuritats, per ço suppliquen que·l dit fur sia declarat, no mudada substància d'aquell.

Lo senyor rey no y puria bonament res declarar sens Cort, part que haurien a declarar los dits suplicans en què demanen la dita declaració.

XIII³⁵ – Ítem, com los jurats e prohòmens de la ciutat d'una part e en Jacme Escrivà de la altra se sien avenguts per ben públich sobre lo dupte dels salaris de les escriptures de les corts, segons que largament appar per escriptura segellada ab lo sagell de la ciutat e ab lo segell del dit en Jacme, axí que la dita avinença dur tro per Cort hi sia provehit, per ço suppliquen a la vostra altea que per carta vostra vos plàcia dar auctoritat a la dita avinença, no contrastan quant a açò lo fur nou.

Plau al senyor rey que la dita avinença sia servada entrò que en la primera Cort celebradora en lo regne sia regonegut e posat en estament per lo senyor rey.

---

³³ Al marge esquerre: *Carta pergamenea*.

³⁴ Al marge esquerre: *Nichil*. Aquest capítol no du numeració.

³⁵ Al marge esquerre: *Littera*.

1332, gener, 26. València

Condicions de l'oferta realitzada per l'estament reial valencià a Alfons el Benigne per tal de finançar l'armament de les 10 galeres i 2 barques que els ha demanat amb l'objectiu de formar un estol contra els genovesos, juntament amb altres 10 galeres pagades pel mateix monarca, 20 armades a la ciutat de Barcelona i 20 a la de Mallorca.

ACA, Cancelleria, reg. 537, f. 71r-72v

Super armata ordinata in civitate Valencie

Noverint universis quod cum nos, Alfonsus et cetera, ad Dei laudem et gloriam et ad convertendam et extirpandam radicatus nefandam proterviam ianuensium perfidorum que velut inhumaniter contra cunctos christicolos conspirantes, eos ubilibet in personis et bonis destruere et delere a facie viventium moliuntur armari providimus competens stoleum galearum, ad cuius subsidium vos, iuratos, consiliarios et probos homines civitatis Valencie et villarum ac locorum regalium dicti regni qui hac de causa per nos vocati ad civitatem ipsam pro suos nuncios convenerunt duximus requirendos. Idcirco, cum inter nos et vos et nuncios inferius nominatos, habito diligen[ti] tractatu, ex innata fidelitate et nativa legalitate naturaliter excitati, obtuleritis vos paratos armare decem galeas sub modo et forma inferius subannexis, ad exequendum Dei servicium atque nostrum, ita tamen quod nos faciamus et compleamus vobis que inferius subnectuntur.

Idcirco, cum presenti publico intrumento, offerimus nos paratos armare in dicta civitate Valencie alias decem galeas ac procurare et facere cum effectu quod civitas Barchinone et quadam alia loca Cathalonie armabunt viginti galeas et civitas Maiorice cum terris Rossilionis alias viginti galeas. Offerimus etiam vobis acomodare et mutuo tradere decem galeas q(..)ique, videlicet, novas quas nunc habemus in daraçanali vel plagia civitatis Valencie [e]t unam aliam que vocatur Sanctus Raynerius et residuas quatuor de aliis nostris galeis, aptacionem tamen dictarum sex galearum assumatis in vobis, nos enim offerimus vobis quod dictas sex galeas dabimus vobis fornitas propriis expensis nostris arboribus et entenis, velis, remis, timonibus, anchoris, scalis et aliis omnibus exarciis, canapi et aliis complete sic quod ad salvamentum sint navigabiles excepta tamen aptacione premissa quam vos faciatis, ut superius continetur, et residuas quatuor galeas dabimus vobis aptatas preparatas et exarciatas complete et tales et tam firmas quod sint apte et convenientes ad navigandum sine periculo. Offerimus etiam quod nos, de collecta impositionis que nunc colligit in civitate, villis et locis aliis dicti regni Valencie, de qua debemus recipere et habere complementum centum decem millia librarum regalium Valencie, nobis in generalis proximo preteritis Curia concess[...], mutuabimus civitati | ^{f. 71v} et villis quicquid [con]stiterit armamentum dictarum decem et aptacio dictarum sex galearum per vos ut predictae armandarum, tam videlicet de eo quod superest ex dicta impositione anni presentis quam de eo quod habebitur anno proximo nunc instanti qui principiet kalendas marcii, qui erit annus tercius impositionis

ipsius de primis, videlicet, denarioss dicte collecte, non obstantibus aliquibus assignacionibus per nos factis vel etiam faciendis, ita tamen quod nos, facto vobis dicto mutuo, recipiamus in solutum dictarum centum decem millia librarum pro rata totum id quod superfuerit de collectam seu impositionem predicta ad quamcumque quantitatem ascendat, deductis expensis ordinariis necessariis ac salariis factis et faciendis ratione impositionis predictae.

Intelligimus tamen, et sic actum est, quod aptacionem dictarum sex galearum vel sumptus aptacionis possitis ponere et coniungere in armamento dictarum decem galearum sic quod de lucro quod fiet, Altissimo concedente, percipiatis partem contingentem tam dictam aptacionem predictarum sex galearum quam etiam armamentum omnium decem galearum per vos ut predictae armandarum predictum vero mutuuum.

Vobis intendimus et offerimus facere sub tali forma: quod de lucro per totum predictum stoleum faciendo de parte, videlicet, contingente dictas decem galeas per vos armandas restituatur, solvatur ac satisfiat nobis in quantitate quam vobis mutuabimus pro armamento dictarum decem galearum. Et si quod absit dictum stoleum nul lucraretur de quo nobis posset satisfieri in dicto mutuo nobis, ut pertangit, faciendo quod quod nobis satisfiat per nos de peccunia dicte impositionis si iuxta formam quam nunc colligitur colligi permittatur, set si postquam nobis esset in dictis centum decem millia librarum integre satisfactum incliti infantes fratres nostri, karissimi Petrus Ripacurcie et Inpurie ac Raimundus Berengarius, montanearum de Prades comites ac prelati, nobiles, milites et generosi ulterius in locis suis dictam impositionem colligi non sustinerent, quod vos pro dicto mutuo nobis solvendo possitis impositionem ipsam facere remanere et colligi vel aliam si expedierit ordinare in civitate, villis et locis aliis dicti regni Valencie et eorum terminis, vestre contribucionis dumtaxat eo modo quo vos vel alii proceres civitatis et villarum supradictarum volueritis et ordinaveritis tantum et tamdiu donec nobis fuerit in tota quantitate dicti mutui satisfactum.

Ad hec nos, Iacobus Scribe, Petrus Columbi, Bartholomeus Matoses, Bernardus Fabre, Franciscus de Vinatea et Salvator Rich, iurati dicte civitatis nomine universitatis dicte civitatis Valencie. Et nos, Petrus de Boscho, | ^{f. 72r} et Raimundus de Campis, Xative, Raymundus Nebot et Bartholomeus Segarre, Morelle, Guillelmus Busquet et Stephanus Cabanyes, Muriveteris, Iacobus Martorell et Bernardus de Villalonga, Algezire, Poncius de Bruscha, Castilionis, Berengarius Rovira et Laurencius de Montessonno, Burriane, Petro Loreta, de Villa regali, Bartholomeus Urgelles et Dominicus de Cobliure, de Liria, nuncii dictarum villarum, habito super hoc adinvicem et cum consiliaris et probis hominibus dicte civitatis Valencie diligenti colloquio et tractatu, attendentes piam intencionem et bonum zelum, vestri domini regis predicti, ideo, ex causis premissis inducti et ad honorem et exaltacionem vestre corone regie et utilitatem et augmentum prosperum regnorum omnium et vestrorum comodum subditorum, votis ardentibus aspirantes cum graciaram supplici accione recipientes a vobis dicto domino rege oblaciones predictas sub forma superius comprehesam, offerimus nos paratos liberaliter et gratanter sine tamen lesionem libertatum, franquitatum, fororum et privilegiorum dictarum civitatis atque villarum armare dictas decem galeas in civitate predicta, concedendo vobis quod vos recipiatis totam peccuniam dicte impositionis civitatis et regni ad quamcumque quantitatem ascendat in solutum pro rata dictarum centum decem mille librarum, deductis primitus expensis et salariis supradictis factis et faciendis, si vos dictus dominus rex servatis et adimpletis omnia et singula supradicta per vos oblata

superius civitatis et villis iamdictis, et si conceditis nobis et dicte civitatis ac villis omnia capitula per vos concessa civitate et civibus Barchinone anno proxime preterito, quando armarunt contra dictos improbos ianuenses vel illa que elegerimus ex capitulis supradictis, et etiam omnia alia capitula ordinata et ordinanda pro nos aut proceres civitatis et villarum supradictarum, facientia atque tangencia negocium et regimen presentis armate que complete nequi [...]us ordinare ne tarderetur presens responsio et oblacio, cum presens negocium tam ex se quam ex subito recesso vestri dicti domini regis celeritatem exposcetur et nullam requireret tarditatem.

De quibus mandata fuerunt fieri duo publicam instrumenta per me, notarium infrascriptum, alterum per dictum dominum regem et alterum per dictos probos homines retinenda.

Quod fuit actum in regali dicti domini regis civitatis Valencie, VII° kalendas febroarii, anno Domini M^o CCC^o XXX° primo.

Signum Alfonsi, Dei gracia et cetera, qui hec concedimus et firmamus.

| ^{f. 72v} Sig-[creu]-num Iacobi Scribe, sig-[creu]-num Petri Columbi, sig-[creu]-num Bartholomei Matoses, sig-[creu]-num Bernardi Fabre, sig-[creu]-num Francisci de Vinatea, sig-[creu]-num Salvatoris Rich, iuratorum dicte civitate Valencie, sig-[creu]-num Petri de Boscho, sig-[creu]-num Raimundi de Campis, Xative, sig-[creu]-num Raimundi Nebot, sig-[creu]-num Bartholomei Segarre, Morelle, sig-[creu]-num Guillelmi Busqueti, sig-[creu]-num Stephani Cabanyes, Muriveteris, sig-[creu]-num Iacobi Martorell, sig-[creu]-num Bernardi de Villalonga, Algezire, sig-[creu]-num Poncii de Brusca, Castilionis, sig-[creu]-num Berengarii Rovira, sig-[creu]-num Laurencii de Montessono, Burriane, sig-[creu]-num Petro de Loria, de Villa regali, sig-[creu]-num Bartholomei Urgellés, sig-[creu]-num Dominici de Cobliure, de Liria, nunciorum dictarum villarum, qui hec concedimus et firmamus, petito et habito super hoc assensu ab illustri domina regina pro illis ex predictis villis quas ipsa tenet in dicto regno Valencie, videlicet, per nos, dictos nuncios ipsarum villarum superius nominatos.

Testes sunt qui presentes fuerunt nobiles Iacobus, dominus de Exerica, Petrus de Exerica, Franciscus Carroci, et Gondisalbus Garsie, consilarii dicti domini regis.

Sig-[buit]-num mei, Bonanati de Petra, dicti domini regis nostri eiusque sigilla tenentis ac publici et notarii auctoritate regia per totam terram donacionem regiam qui predictis interfui eaque scribi feci cum [ra]so et emendato in linea XI ubi dicitur 'facto vobis', et clausi.

1332, gener, 27. València

Capítols de l'organització i la gestió de l'esquadra de 20 galeres i 4 barques que el rei Alfons el Benigne i l'estament reial valencià han acordat armar a la ciutat de València amb l'objectiu de formar un estol contra els genovesos juntament amb altres 20 galeres armades a la ciutat de Barcelona i 20 més a la de Mallorca.

ACA, Cancelleria, reg. 537, f. 73r-75r.

Noverint universi quod nos, Alfonsus et cetera, attendentes quod, previo tractatu per nos nunc habito cum vobis, iuratis, probis hominibus et universitate civitatis Valencie, et nunciis universitatum villarum nostrarum regni eiusdem super negocio guerre vigentis inter gentes nostras et illustris Maiorice regis ex I^a parte et ianuenses Ianue ac Saonensi et eorum districtus ex altera, conventum et ordinatum et ad Dei servicium, honorem nostrum et gentium nostrarum utilitatem et defensionem ac dictorum ianuensi et aliorum nostrorum hostium depressionem quos armata galerarum subscriptarum fiat hoc anno per nos et vos in civitate Valencie predicta, quaquidem armata adiungatur armatis aliis galearum que ratione dicte guerre fieri et parari debent tam in civitate Barchinone quam in partibus dicti regis Maiorice contra dictos ianuenses et alios hostes nostros qui fidelibus nostris et subditis ac etiam dicti Maiorice regis multiplicia et gravia dispendia in personis et bonis nequitu intulerunt, prout de ipso tractatu et convencione apparet latius per tenorem capitulorum que inferius denotantur:

En nom de Déu e ab la sua gràcia, aquestes són les coses tractades e concordades entre·l senyor rey e los prohòmens de les universitats de la ciutat e de les viles reials del regne de València sobre l'armament de les XX galees que-s deuen armar en lo prop vinent estiu en la ciutat de València contra genoveses e altres enemichs del senyor rey.

(I) – Primerament, que·l senyor rey arm del seu propri en la dita ciutat X galees e II barques armades e la ciutat e viles desús dites altres X galees e altres II barques armades, e les dites XX galees e IIII barques armades se deuen armar a III meses ensem en una taula en la dita ciutat.

(II) – Ítem, que·l senyor rey prest e deliure a la ciutat e viles damunt dites les V galees noves que ha en la daraçana e plaja de València e I galea que y ha appellada Sent Reyner, les quals VI galees la ciutat e viles desús dites façen adobar a lur messió, mas lo senyor rey los deu liurar les dites VI galees exarciades bé e complidament d'arbres, entenes, veles, timons, rems, àncores, escales e exàrcia de cànem e d'altres exàrcies necessàries a galea.

(III) – Ítem, que part les dites VI galees del senyor rey, los prest e·ls deliure IIII galees adobades a messió del dit senyor rey e exarciades bé e complidament segons les altres damunt dites e aparellades de navegar sens perill.

(IV) – Ítem, que les dites galees vagen ensem ab les armades de Barcelona e de Mallorca e degudament, segons que |^{f. 73v} serà vist faedor als capitans de les armades

desús dits, e ço que, Déus ajudant les dites armades, guanyaran se deja partir segons que serà ordenat e concordat entre·ls dits senyors reys e els altres armadors desús dits, la qual ordinació sia feyta abans que les galees partesquen armades de la terra.

(V) – Ítem, que per çò que mils sia sabuda veritat de ço que Déus darà a guanyar a les dites armades sien ordenats dispensers o clavaris en la forma que·s segueix, ço és assaber, II dispensers o clavaris de la armada de València, dels quals la I vaja en la armada de Barcelona ensems ab lo dispenser o clavari de la armada de Barcelona, e l'altre ensems ab lo dispenser o clavari de la armada de Mallorca. E, semblantment, sien ordonats II dispensers o clavaris de la armada de Barcelona, dels quals la I vaja en la armada de València ensems ab lo dispenser o clavari de la armada de València, e l'altra en la armada de Mallorca ensems ab lo dispenser o clavari de la armada de Mallorca. E, semblantment, II dispensers o clavaris de la armada de Mallorca, dels quals la I vaja en la armada de València ensems ab lo dispenser o clavari de la armada de València, e l'altra en la armada de Barcelona ensems ab lo dispenser o clavari de la armada de Barcelona.

(VI) – Ítem, és concorda entre·l senyor rey e la ciutat e viles desús dites que de la part que pervindrà a les dites XX galees que s'armen en la dita ciutat de València en lo guany que les dites armades, Déus ajudant, faran haja lo senyor rey la meytat e la ciutat e viles damunt dites l'altra meytat.

(VII) – Ítem, que les dites XX galees que s'armaran en la dita ciutat de València vinguen desarmar en la dita ciutat passats los III meses, si donchs lo senyor rey no havia mester a son servey més a avant les X galees que ell armarà del seu propi. E, servit lo temps que·l senyor rey hagués mester les dites X galees, si havien a desarmar en la senyoria del senyor rey deçà mar, que degen desarmar en València.

(VIII) – Ítem, que les X galees que·l senyor rey presta a les dites ciutat e viles vagen a risch e ventura del senyor rey e no de les dites ciutat e viles.

(IX) – Ítem, que per totes les riberes sien posa-|^{f. 74r} des talayes e s'i façen farons de nit, e fumades de dia, e les aygües sien guardades, que·ls enemichs no se'n puxen servir.

(X) – Ítem, que·l ordenament fet e emprès entre·ls dits senyors reys de vedar que viandes ne sal ne altres coses no vagen als enemichs sia bé guardat e observat segons que·s contengut en capítols daquèn fets e contenguts en la carta del empeniment dels dits senyors reys.

(XI) – Ítem, que tot hom del regne de València qui vulla armar per si o a parts coques, galees o altres vexells, que puxa fer, e que de res que prenguen dels dits enemichs ne de dan que·ls fassen no puxen ésser demanats en res per lo senyor rey, ne per la senyora, reyna, ne per oficials lurs, ne per altres persones. E si ab les dites armades volien fer pariatge hagen part del guany per sou e per lliura.

(XII) – Ítem, que sia fet privilegi a qualque serà ordenat per capità de les dites XX galees semblant d'aquell que fo fet al capità de les XX galees de Barcelona, remogudes del dit privilegi aquelles coses que parran removedores als síndichs de la dita ciutat e de les viles qui iran al senyor rey per los dits affers.

(XIII) – Ítem, que·l senyor rey prest a la ciutat e a les viles desús dites torn la quantitat que·ls costaran les dites X galees e II barques d'adobar e d'armar, en esta manera, emperò, que tota la imposició del regne de València a quantque puig sia dada al senyor

rey en paga pro rata de les C X mil lliures tro sien pagades, deduydes, emperò, primerament les messions ordinàries necessàries e salaris feytes e faedores per rahó de la dita imposició. E dels primers diners de la dita imposició cullits o a cullir sia fet lo dit préstech, no contrastants negunes assignacions sobre la dita imposició feytes o faedores. E és axí emprès que del guany que Déus darà a la armada, ço és, de la part que-n pervendrà a la ciutat e a les viles per les dites X galees que ells armen sia pagat al senyor rey lo dit préstech o comptant com lo dit guany bastarà. E si per aventura, ço que Déus no vull, guany no y haurà o no era tal que bastàs a tot lo dit préstech, en aquest cas lo dit préstech o ço que-n romandria a pagar fos pagat al senyor rey en aquesta manera: que la dita imposició en la forma que ara és sia e romanga en la ciutat e regne de València si els alts infants, prelats, rics hòmens, cavallers e generosos consenten e han per bé la dita ar-|^{f. 74v} mada, e, si no, que fos posada imposició en aquella manera que ara és o en altra segons que-ls prohòmes de les dites ciutat e viles volrien e ordonarien que fos e-s cullís e-s levàs en les dites ciutat e viles e en lurs tèrmens, ço és, en los lochs e alcaries de lurs contribucions tant solament, tant e tanlongament tro que al senyor rey fos satisfet en lo préstech desús dit. E d'açò sien feytes aquelles cartes que y sien necessàries a coneguda d'en Macià d'Espluges.

(XIV) – Ítem, que-l senyor rey sia tengut d'armar totes les dites X galees sues segons que dit és, e si-n fallia alcuna que les dites ciutat e viles no sien tengudes d'armar les lurs X galees, e qualque cosa aguessen despès en armament de les dites X galees de la ciutat e de les viles fos despès e comptat al senyor rey en paga de les sues C X mil lliures de la dita imposició. E en aquest cas lo dit armament fos fet a obs del senyor rey en ço que ell ne volgués ne-n manàs fer.

(XV) – Ítem, que la ciutat e viles desús dites puxen eleger capità a les dites XX galees ab sabuda e volentat del senyor rey e no ell menys d'ells.

(XVI) – Ítem, que per rahó de armament de les dites X galees que la ciutat e les viles armen lo senyor rey ne la senyora reyna ne altre per ells no-s puxen o degen entrametre de demanar compte ne de fer inquisició, ne per neguna altra manera en general ne en special contra neguna persona qui per la armada de les dites X galees faça res ne procur, si donchs no ho fahien a instància o requesta dels jurats e prohòmens de la ciutat e de les viles, mas, emperò, los dispensers o clavaris sien tenguts de retre compte e rahó de ço que costarà l'armament d'aquestes X galees, de la part e del guany que-n pervendrà a les dites X galees a aquells qui hi seran deputats per los prohòmens de la ciutat e de les viles damunt dites.

(XVII) – Ítem, que-l senyor rey e la senyora reyna façen cartes que no puxa tornar a perjudici a la ciutat ne a les viles del regne contra lurs furs, privilegis, libertats e franquees res que sia atorgat ne fet per rahó de la present armada.

(XVIII) – Ítem, que-l senyor rey no puxa fer neguna avinença ne adob ab genovesos se sahonesos d'ací entrò que la |^{f. 75r} dita armada de València haja desarmat sens volentat dels síndichs de les ciutats, viles e lochs qui armaran.

(XIX) – Ítem, que totes les cartes, privilegis e qualssevol altres scriptures que per rahó dels dits affers o descendens d'aquells, axí del senyor rey com de la senyora reyna com del senyor infant en Pere, primogènit e general procurador del dit senyor rey, se hauran a fer o trer qualsquesien sien liurades e fetes franchises, axí en lo començament com encara durant la dita armada.

(XX) – Ítem, que·l senyor rey jur tots los dits capítols de la oferta e de les altres coses desús dites con los síndichs de la ciutat e de les viles seran devant ell.

Idcirco oblacionem et concessionem nobis per vos, dictos probos homines, et universitates civitatis et villarum predictarum de predictis armandis galeis factam cum alio publico instrumento confecto septimo kalendas febrerii anno subscripto, gratanter suscipientes et acceptantes predicta omnia et singula tam per nos quam per vos supra conventa prout in dicta oblacione et in dictis capitulis post dictam oblacionem ad vestri supplicacionem factis latius expressantur concedimus et laudamus, promittentes vobis quod ea omnia et singula tenebimus, servabimus et complebimus ac faciemus teneri, compleri et firmiter observari. Mandantes pro presentem cartam procuratori nostro eiusque vices gerenti, amiranto, viceamiranto, iusticiis, baiulis ceterisque officialibus nostris presentibus et futuris, quod premissa teneant et observent et que ea non veniant seu aliquem convenire permittant aliquam ratione in quorum testimonium presentem cartam fieri et vobis tradi iussimus sigilli nostri appendici robore comitam.

Datum Valencie, sexto kalendas febroarii, anno Domini M° CCC° XXX° primo.

DOCUMENT 61

1332, juliol. València

Capítols sobre el desviament de la imposició del donatiu de Corts de 1329-1330 per tal de pagar 10 galeres demanades per Alfons el Benigne amb l'objectiu de formar una armada contra els genovesos. S'hi inclouen les respostes del monarca i les rèpliques de les universitats reials valencianes.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 10, Lligall 7

Com a audiència del molt alt e poderós príncep e senyor Amfós, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, de València, de Sardènia e de Còrcega e comte de Barcelona, fos pervengut novellament que los malvats genovesos, enemics seus fahien e fan en present armada de L galees contra lo dit senyor rey e ses gents e per donar dan a aquelles. E lo dit senyor rey, p[.]sats per e considerants los dans e perills que per la dita armada porien sostenir ell e sos regnes e specialment lo regne de València, esguardada la guerra del rey de Granada ab lo qual se diu los dits genovesos haver feta confederació, e per fortificar la armada de Barcelona e de Mallorca que fer esforça[d]a r[esis]tència als dits ensemps, haja pregats los prohòmens de la ciutat e de les viles del regne de València que ab ell ensems dejen armar X galees en la ciutat de València, ço és saber, lo dit senyor rey les V e la dita ciutat e viles les altres V galees, e procurar e manlevar /ensems ab los honrats [en] Bernat de Boxadors, en Phelip de Boyl, tresorer, en Pere March, mestre racional, e en Guillem Serrà, cambrer major, e consellers del dit senyor rey/ la quantitat que costarà l'armament de les dites X galees, offiren-s'i ésser aparellat de pagar la dita quantitat de ço que li roman a pagar /de les C X mil lliures que devia reebre/ de la imposició general ordenada en lo regne de València.

E los prohòmens de la dita ciutat e viles, considerants los dits perills e necessitats, hajan atorgades les dites coses al dit senyor rey sots les condicions, covinençes e obligacions dejús escrites, per ço lo dit senyor rey atorga los capítols de obligacions e covinençes dejús escrits:

| f. 1v (I) – Primerament, que dels diners de la dita imposició, /començan a la segona terç[a] present, la qual terça comença lo primer dia del present mes de juliol,/ de ço que li·n roman a pagar sia pagada la quantitat que costarà l'armament de les dites X galees, ço és, per tot lo mes de novembre primer vinent les II parts, e per tot lo següén mes de janer la terça part.

Plau al senyor rey.

Concorden los de les viles.

(II) – Ítem, que·l dit senyor rey, per pública utilitat e per esquivar los dits perills, sospena e allarg totes altres assignacions per ell fetes de la dita imposició, axí a la senyora reyna com a qualssevol persones, enaxí que la quantitat del armament de les dites X galees sia pagada ans e primerament que alcuna assignació feyta o faedora.

Plau al senyor rey.

Concorden les viles salvant les messions assignades a les viles de les [... ..]berans e d[...] ésser pagades per aquest mes de juliol e aquestes que ara de present se [... ..] los préstech feyts a Exàtiva e Algezira per adobar los murs.

Plau al senyor rey.

(III) – Ítem, que·l dit senyor rey faça aministradors e reebedós de la col·lecta de la dita imposició aquells prohòmens que la ciutat e les viles del regne elegiran.

Plau al senyor rey.

Concorden les viles ab què tants n'i haja de les viles com de la ciutat, los quals aministradors qui y seran per les viles sien pagats per lo General de la imposició.

Plau al senyor rey axí que sien II tan solament, I de la ciutat e altre de les viles, e que hagen aquell salari que los antichs aministradors solen haver, ço és, a raó de mil sous l'any cascú *pro rata temporis* e, ultra açò, que·l aministrador de les viles age covinent provisió en aquells dies que serà en la dita aministració e anan [...]nén e estan, a coneguda dels prohòmens de la ciutat e dels missatgers de les viles, lo qual salari e provisió vinga en lo comú del armament.

(IV) – Ítem, que faça manament ab carta als compradors de la imposició que del preu de les compres responen als novells aministradors e no al senyor rey ni alcuna altra persona.

Plau al senyor rey.

Concorden les viles.

|^{f. 2r} (V) – Ítem, que sia fet manament ab carta als aministradors antics que no usen de la aministració dins lo temps ni après entrò que les dites ciutat e viles sien pagades de la dita quantitat.

Plau al senyor rey.

Concorden les viles.

(VI) – Ítem, que lo senyor rey dele[g] en exequdor contra los rebel·les a la dita imposició aquell que la dita ciutat e viles nomenaran, al qual sia feita carta de comissió per lo senyor rey, aytal com la ciutat e viles la dictaran e que no la revocarà sens volentat [... ..].

Plau al senyor rey.

Concorden les viles.

(VII) – Ítem, que sia fet manament espès a la ciutat e viles que facen host a manament dels dits exequdor e aministradors novells contra los rebel·les de la imposició ab aquella solemnitat que·ls dits exequdor e aministradors novells conexeran, lo qual prometa no revocar tor la dita quantitat sia pagada.

Plau al senyor rey.

Concorden les viles ab què los rebel·les paguen la messió o que la dita execució sia feta ab aquella solemnitat o manera que és ordenada en la imposició general.

Plau al senyor rey e és concordat per lo senyor rey e per la ciutat e viles que·l portantveus de procurador e sots lochs tinents [e·l]s ordinaris de la ciutat e viles qualsevol d'ells façen la dita execució a requesta dels aministradors.

(VIII) – Ítem, que la dita assignació e obligació de imposició dur ultra lo dit mes de janer si entretant no era pagada la d[ita quant]itat | ^{f. 2v} tant e tant longament tro que la dita quantitat sia pagada de la imposició, [.....]es e allargades totes altres assignacions fetes e faedores segons que dit és.

Plau al senyor rey.

Concorden les viles exceptades les messions les quals deuen reebre en aquest mes de juliol de les quals han letres dels aministradors e les messions presents e les assignacions dels murs de Xàtiva e de Algezira.

Plau al senyor rey.

(IX) – Ítem, que totes messions que·s hagen a fer per les rahons damunt dites o per alguna d'aquelles o per la a[ministració] dels dits novells aministradors, /e tots serviis e dons que·s han a fer per rahó de les dites manleutes,/ sien pagades a coneguda dels dits novells aministradors e sien [...]tiplicats al armament de les dites X galees.

Plau al senyor rey.

Concorden les viles axí, emperò, que les messions, dons e ser[vis que] sien nec[essaris e pro]fitoses e no sien immoderades ne supèrflues.

Plau al senyor rey.

(X) – Ítem, si s'esdevenrà que los genoveses cessen d'armar poderosament o, si armaran, no venran en aquestes parts, que en aquests cases e en cascun d'ells lo capità de les dites X galees ab consell dels consellers que a ell seran donats e assignats pusch menar la dita armada a aquelles parts que a ell ben vist serà, a servii de Déu e en honor del senyor rey, e a profit e bé de la ciutat e del regne de València, axí que lo dit senyor rey en aquest cas no pogués les dites X galees o partida d'aquelles pendre o menar o fer menar per altres uses o negocis seus, si doncs no era ordenat que la armada de Barcelona e [la] de Mallorca ab les dites X galees ensems anassen per [cer]car la ramada dels genoveses.

Plau al senyor rey.

Concorden les viles.

| ^{f. 3r} (XI) – Ítem, si s'esdevenia per qualsevol cas que dels preus de [... ..] present qui serà complit per tot lo mes de febrer pri[mer vinent ... .. no] pogués ésser satisfeyt a les dites ciutat e viles en [... ..] que les dites X galees costaran d'armar e en les dites [mes]sions e serviis que los dits novells aministradors, en lo següent [any,] qui començarà lo primer dia del mes de març instant, [... ..] vendre e fer vendre segons els antichs aministradors fahien a I any següent la imposició de la ciutat, viles e altres locs del regne e del [... ..]fer a la dita ciutat e viles en ço que romanria a pagar del dit armament e messions e serviis.

Plau al senyor rey.

Concorden los prohòmens de les viles.

(XII³⁶) – Ítem, és concordat entre la ciutat e viles que quantque quant s'esdevendrà que missatgeries se covinguen a fer per los hòmens de les viles per affers de la armada o per la imposició d'aquells a requesta de la ciutat o dels aministradors de la dita imposició de la armada, que·ls jurats de cascun loch puxen pendre e haver dels compradors de la dita imposició aquella quantitat que necessària serà a la dita missatgeria e, fahé[n à]pocha als compradors per los dits jurats, aquella quantitat sia reebuda en compte als compradors de la dita imposició per los aministradors d'aquella.

Plau al senyor rey.

---

³⁶ Capítol afegit posteriorment, amb una altra lletra.

1332, juliol, 27. València

Carta d'aprovació reial de les condicions de l'oferta realitzada per les universitats reials valencianes per tal de pagar l'armament de 10 galeres i 2 barques contra els genovesos.

AMV, Privilegis reials, Alfons el Benigne, núm. 43

Pateat universis quod, cum nos Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice ac comes Barchinone, intellecto quod improbi ianuenses preparato nunc magno armati navigii apparatu ac sociati nefando federe sarracenis Granate nostris et fidei catholice inimicis nituntur invadere gentes nostras, ad obviandum eorum conatibus et eorum proterviam conterendam armari providerimus in civitate Valencie decem galeas et duas barchas, que una cum galeis civitatis Barchinone et regni Maiorice exequantur in hiis Dei servicium atque nostrum, idcirco cum vos, iurati, consiliarii et probi homines civitatis, villarum et locorum regalium regni Valencie, ex innata fidelitate more solito excitati obtuleritis vos paratos armare quinque ex decem galeis predictis et unam barcham, nobis armari facientibus quinque galeis et unam barcham, sub modo et forma ac condicionibus subannexis.

Idcirco cum presenti publico intrumento offerimus nos paratos armare dictas quinque galeas et unam barcham et vobis mutuo tradere quicquid deconstabit armamentum aliarum quinque galearum et unius barche de peccunia impositionis constitute in ipso regno pro solvendis nobis centum decem millia libras nobis concessas in preterita Curia generali quam celebravimus regnicolis dicti regni, ita cum quod tota peccunia impositionis ipsius ad quamcumque quantitate ascendat, deductis salariis et sumptibus ordinariis et necessariis, tribuatur nobis in solutum pro rata dictarum centum decem millia librarum quousque nobis in illis integre fieri satisfactum.

Promittimus itaque vobis quod de peccunia dicte impositionis, incipiendo ad secundam terciam anno presentis, que incipit prima die presentis mensis iulii, trademus et solvemus ac solvi et tribui faciemus totum id quod decostabit armamentum dictarum decem galearum et duarum barcharum, videlicet, duas partes per totum mensem novembre proximo nunc venturum et terciam partem per totum mensem ianuarii extunc continue subsequentem. Quam etiam assignacionem durare volumus ultra dictum mensem ianuarii tantum et tamdiu donec quantitas armamenti dictarum decem galearum et duarum barcharum que mutuo recipi debet et sumptus et servicia que contigerit fieri hac de causa nisi interim hiis satisfactum existeret integre fuerint persoluta.

Nos enim, ut huiusmodi armata potius habeat complementum et propter comune bonum et deffensionem atque tutelam rei publice nostre ac vitanda pericula atque dispendia que inde possent regnis et terris nostris ac nostris subditis pervenerint, elongamus atque suspendimus omnes assignaciones per nos factas super peccunia impositionis iamdicte tam illustri domine Elionori, regine Aragonum, consorti nostre karissime, quam

personis aliis quibuscumque et presentem assignacionem factam pro armamento galearum predictarum ceteris omnibus factis et faciendis volumus atque dicimus antefacti, salvis et exceptis sumptibus vel expensis assignatis villis seu hominibus villarum regni predicti, de quibus habent albarana vel litteras ab aministratoribus impositionis predictae, que solvi debent per totum presentem mensem iulii, et hiis que facte sint et fiunt per syndicos predictarum villarum ratione presentis tractatus et pro habenda compoto de hiis que ab ipsa impositione hactenus pervenerunt et exceptis etiam mutuis concessis aptacioni murorum Xative et Algezire, et expensis factis et faciendis per Bernardum Sanccii, vicinum Xative, in questionem seu causa que per quadam execucione ratione dicte impositionis vertitur et habebitur cum Eximino de Thovia.

Preterea, ammotis aministratoribus impositionis predictae ordinatis hucusque et eis suspensis ab eorum officio donec armata predicta in toto eo quod deconstabit et in serviciis et sumptibus quos vel que contigerit fieri ratione ipsius plenum habuerit complementum, constituimus noviter et ordinamus in aministratores eiusdem impositionis Iacobum Tolsani, cive Valencie, et Petrum de Ciudadilla, iurisperitum Morelle, quibus illam et eandem quam habebant aministratore antiqui super omnibus negociis impositionis predictae concedimus potestatem, quorum quilibet recipiat pro salario mille solidos regalium Valencie annuatim vel pro rata temporis quo ipsum officium exercebit, dictus vero Petrus de Ciudadilla ultra ipsum salarium recipiat competentem provisionem diebus quibus extra domum suam vaccabit aministracioni predictae eundo, stando et redendo, ad cognicionem proborum hominum civitatis et nunciorum villarum predictarum, sit tamen quod salaria et provisio ipsa computentur, comulentur et addantur quantitati que dictum deconstiterit armamentum.

Ceterum volumus ac etiam ordinamus quod, si quo casu de precio vel peccunia dicte impositionis anni presentis qui finiet per totum mensem febrerii nunc primo venturum non esset satisfactum integre armamento dictarum decem galearum et duarum barcharum, predicti novi aministratores vendant et possint vendere vel vendi facere, prout faciebant aministratores antiqui, impositionem ipsam ad unum annum a prima die instantis mensis marcii in antea numerandum, de cuius precio satisfiat et solvatur quantitates que ad solvendum restabit de armamento predicto, et de serviciis et sumptibus quos vel que rationibus predictis contigerit feri, ut est dictum, predictum vero mutuuum eius quod deconstabit armamentum dictarum quinque galearum et unius barche et salariorum et sumptuum predictorum vobis facimus et intendimus facere sub tali forma: quod de lucro per totum dictum stoleum, actore Domino faciendo, de parte videlicet contingente dictas quinque galeas et unam barcham per vos armandas restituatur, solvatur ac satisfiat nobis in quantitate quam vobis mutuabimus pro armamento dictarum quinque galearum et unius barche, et quidquid superfuerit cedat utilitati civitatis et villarum regalium predictarum, set, si quod Deus avertat, dictum stoleum nil lucraretur nec possit vobis satisfieri in mutuo predicto quod nobis satisfiat per vos de peccunia dicte impositionis si iuxta formam quam nunc colligitur in regno predicto colligi permittatur, set si postquam nobis esset in dictis centum decem millia libris integre satisfactum incliti infantes Petrus Rippacurcie et Impurie et Raimundus Berengarius, montanearum de Prades comites, karissimi fratres nostri, ac prelati, milites et generosi in locis suis vicus dictam impositionem nequeant exigi sustinerent, concedimus vobis quod vos pro dicto mutuo nobis solvendo possitis ipsam impositionem facere remanere et colligi vel aliam si expedierit ordinare in civitate,

villis et locis omnibus regalibus dicti regni Valencie et eorum terminus, vestre contribucionis dumtaxat quod vis aliqui ex eis ad hoc non fuerint evocati eo modo quo vos vel alii proceres civitatis et villarum supradictarum volueritis et ordinaveritis tantum et tamdiu donec nobis fuerit in tota quantitate dicti mutui satisfactum.

Et ad uberiolem cautelam iuramus per Deum et eius sancta quatuor evangelia corporaliter per nos tacta premissa per nos vobis promissa firmiter attendere et complere et in nullo contrafacere vel venire.

Ad hec nos, Iohanes Eximeni Romei, Martinus Março, Petrus de Populeto, Guillelmus d’Espigol et Iacobus Calbo, iurati dicte civitatis Valencie nomine universitatis eiusdem, et ego, Raymundus de Campis, syndicus universitatis Xative, et nos, Petrus Ciudadilla et Bartholomeus Fluvia, sindici ville Morelle, et Bonafonatus de Sancto Felice, syndicus Muriveteris et Petrus de Torrente, syndicus Algezire, et Petrus Tovarç, syndicus Castilionis, et Laurencius de Montesono, syndicus Borriane, habito super hiis colloquio et tractatu, attendentes bonum zelum vestri dicti domini regis, quo exaltacio vestre corone regie et subditorum vestrorum comodum et indemnitatem procurantur, cum supplici gratiarum accione recipientes a vobis oblacionis et promissionis predictas, offerimus nos paratos sub dicta forma armare in dicta civitate quinque galeas et unam barcham, vobis adimplentibus supradicta, concedimus vobis etiam quod vos recipiatis totam pecuniam dicte impositionis civitatis et regni ad quamcumque quantitatem ascendat in solutum pro rata dictarum centum decem mille librarum, deductis primitus expensis et salariis supradictis factis et etiam faciendis.

In quorum omnium testimonium dictus dominus rex presens publicum instrumentum mandavit sub sigillo appendicio communiri, quod fuit actum in regali dicti domini regis Valencie, sexto kalendas augusti, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo secundo.

Signum [*signe reial*] Alfonsi, Dei gracia regis Aragonum et cetera, qui hec concedimus et firmamus atque iuramus.

Subscripsi Iacobus.

Sig-[*creu*]-num Iohannis Eximeni Romei, sig-[*creu*]-num Martini Março, sig-[*creu*]-num Petri de Populeto, sig-[*creu*]-num Guillelmi d’Espigol, sig-[*creu*]-num Iacobi Calbo, iuratorum dicte civitatis Valencie, sig-[*creu*]-num Raymundi de Campis, sig-[*creu*]-num Petri Ciudadilla, sig-[*creu*]-num Bartholomei Fluvia, sig-[*creu*]-num Bonafonati de Sancto Felice, sig-[*creu*]-num Petri de Torrente, sig-[*creu*]-num Petri Tovarç, sig-[*creu*]-num Laurencii de Montessonno, syndicorum predictorum, qui hec concedimus et firmamus, petito et habito super hoc assensu ab illustri domina regina pro illis ex predictis villis quas ipsa tenet in dicto regno Valencie, videlicet, per nos, dictos syndicos ipsarum villarum superius nominatos.

Testes sunt qui presentes fuerunt venerabilis et religiosus frater Petrus de Thous, magister militie de Montesia, venerabilis Vitalis de Villanova, comendator Montisalvani, Bernardus de Boxadors, consiliarius, Philipus de Boyl, thesaurarius, Petrus Marti, magister rationalis, et Guillelmus Serrani, camerarius dicti domini regis.

Sig-[*signe notarial*]-num Bernardi de Podio, predicti domini regis scriptoris et auctoritate regia notarii publici per totam terram et dominacionem suam, qui predictis interfuit et hec scribi fecit et clausit die et anno quo supra cum litteris tamen rasis et

emendatis in línea segunda ubi dicitur ‘mituntur invadere gentes nostras ad obviandum’
et in línea VI^a ubi scribitur ‘centum’.

1332, juliol, 27. València

Capítols de l'armada de 10 galeres i 2 barques contra els genovesos atorgada per les universitats reials valencianes a Alfons el Benigne.

AMV, Privilegis reials, Alfons el Benigne, núm 46.

Pateat universis quod nos, Alfonsus et cetera, attendentes quod previo tractatu nunc habito inter nos et vos, iuratos, probos homines et universitatem civitatis Valencie, et nuncios villarum Xative, Morelle, Muriveteris, Algezire, Castilionis et Burriane super negocio armate quam nunc in civitate Valencie providimus fieri contra improbos ianuensis qui confederati nefando federe sarracenis Granate nostris et catholice fidei inimicis, moliuntur ubilibet nostros fideles et subditos demoleri, conventum et ordinatum fuerit quod armata galerarum nunc fiat per nos et vos in civitate Valencie supradicta prout de ipso tractatu et convencione apparet per tenorem capitulorum que inferius subnectuntur:

Aquests són los capítols tractats e ordenats entre lo senyor rey e los prohòmens de la ciutat e de les viles del regne per rahon del armament de les deu galees.

(I) – Primerament, que-l senyor rey arm del seu propri en la ciutat de València cinch galees e una barcha e la ciutat e viles dessus dites altres cinch galees e una barcha, e les dites deu galees e dues barques se deuen armar a tres meses e en una taula en la ciutat de València.

(II) – Ítem, que-l senyor rey prest franchament e deliure a la ciutat e viles dessus dites cinch galees noves que ha en la daraçana e playa de València, les quals çinch galees són ja adobades per la ciutat e per les viles, les quals çinch galees e una barcha lo senyor rey los deu liurar exarciades bé e complidament d'arbres, entenes, veles, timons, remes, àncores, scales e exàrcia de cànem e d'altres exàrcies necessàries a galea.

(III) – Ítem, que sien ordenadors, dispensers o clavaris dels quals sia la un de la ciutat e l'altre de les viles qui vagen en la dita armada e qui hi sien per lo senyor rey e per la ciutat e viles en poder dels quals vinga tot ço que Déus darà a guanyar a la dita armada e que aquells pusquen fer restar e tenir encant de les persones e altres coses preses e guanyades, la qual armada de les dites deu galees e dues barches vaja ensems.

(IV) – Ítem, és concordat entre-l senyor rey e la ciutat e viles desús dites que de la part que pervenrà a les dites deu galees |^{f. 90r} e dues barques del guany que, Déus ajudant, farà haja lo senyor rey la meytat e la ciutat e viles damun dites l'altra meytat.

(V) – Ítem, que les dites deu galees e dues barques vinguen desarmar en la dita ciutat passats los III meses, si donchs lo senyor rey no havia mester a son serviy e les dites çinch galees e I barcha que ell armarà del seu propri. E servit lo temps que-l senyor rey hagués mester les dites çinch galees e una barcha si havien a desarmar en la senyoria del senyor rey deçà mar, que dejen desarmar en València.

(VI) – Ítem, que les cinch galees e barcha que·l senyor rey presta a les dites ciutat e viles ab totes lurs exàrcies vagen a risch e ventura del senyor rey e no de les dites ciutat e viles. E si galees se prenen dels buchs ab lurs exàrcies haja lo senyor rey les dues parts e la ciutat e viles la terça.

(VII) – Ítem, que tot hom del regne de València qui vulla armar per si o a parts coches, galees o altres vexells, que o pusca fer e que de res que prenguen dels enemichs ne de dan que·ls façen na (sic) pusquen ésser demanats en res per lo senyor rey ni per la senyora reyna ni per officials lurs ni per altres persones. E si ab la dita armada volien fer pariatge hagen part del guany per sou e per lliura.

(VIII) – Ítem, si s'esdevendrà per alcun cas que lo senyor rey no complís al armament de les dites cinch galees, axí que del nombre de les deu falirà una o més de qualque part que falegua, que·l armament de les galees que seran armades del nombre de les deu a avall sia comú e miger entre lo dit senyor rey de una part e la ciutat e viles de la altra.

(IX) – Ítem, que la ciutat e viles desús dites pusquen eleger capità a les dites deu galees ab sabuda e volentat del senyor rey e no ell menys d'ells.

(X) – Ítem, que·l senyor rey e la senyora reyna na façen cartes que no puscha tornar a perjudici a la ciutat ne a les viles o del regne contra lurs furs, privilegis, libertats e franquees res que sia atorgat ne feyt per rahó de la present armada.

(XI) – Ítem, que totes les cartes, pri-|^{f. 90v} vilegis e qualssevol altres scriptures que per rahó dels dits affers o descendens d'aquells, axí del senyor rey com de la senyora reyna com del senyor infant [en] Pere, primogènit e general procurador del dit senyor rey, se hauran a fer o trer qualsque sien, sien liurades e feytes franchises, axí en lo començament com encara duran la dita armada.

(XII) – Ítem, que·l senyor rey e la senyora reyna façen carta executòria e demanament a tots officials e jutges seus qui ara són e per temps seran que usen e observen aquells privilegis e provisions los quals foren feytes e atorgats al trattament de la armada de vint galees.

(XIII) – Ítem, que si la dita armada prenia alcunes persones de qualsevol condició que·l senyor rey no les se puscha pendre, donan mil morabatins per cascuna persona o major quantitat.

(XIV) – Ítem, que·l capità permeta ab sagrament e s'oblig que tot ço que Déus darà a guanyar a les dites X galees metrà e metre farà en poder dels dits clavaris e que en tot lo dit guany no tocarà na alguna cosa ab si, ne retendrà, e que no pendrà en pendre farà ne consentrà que alcuna cosa presa per la dita armada sia liurada, comanada o donada ocultament o manifesta sinó tan solament en poder dels dits clavaris.

(XV) – Ítem, és concordat entre la ciutat e viles que los comits, clavaris, aministradors e qualssevol altres officials, axí dels que iran en la dita armada com d'aquells que romandran e encara en tenir la taula, sien aytants de les viles e hagen aytant de poder cascú en son offici com los que y seran per part de la ciutat, e açò sia servat segons la primera forma del armament que·s tractà de vint galees.

Idcirco capitula supradicta et omnia et singula in eis contenta necnon oblacionem et concessionem nobis per vos, dictos probos homines, et universitates civitatis et villarum ipsarum, factas super armamento galearum ipsarum cum alio instrumento confecto die

subscripta gratanter suscipientes et bono animo accep-| f. 91r tantes approbamus, concedimus et laudamus, promittentes vobis quod ea omnia et singula tenebimus, servabimus et complebimus ac faciemus teneri, compleri et firmiter observari. Mandantes pro presentem cartam procuratori nostro eiusque vices gerenti, amiranto, viceamiranto, iusticiis, baiulis ceterisque officialibus nostris presentibus et futuris quod premissa teneant et observent et contra ea non veniant seu aliquem convenire permittant aliquam racione, in quorum omnium testimonium presentem cartam inde fieri et sigillo nostro pendenti iussimus communiri.

Datum Valencie, sexto kalendas augusti, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo secundo.

Subscripsi Iacobus.

DOCUMENT 64

1332, c. desembre. València

Condicions acordades per les universitats reials valencianes per tal d'aprovar l'avançament del pagament del donatiu de les Corts de 1329-1330 i l'armament de 20 galeres per a l'estiu de 1333 demanats per Alfons el Benigne.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 10, Lligall 9-1

Sobre la anticipació per complir la paga de les cent X mil lliures les quals al senyor rey foren promesses e per l'armament de les X galees que·l senyor rey demana a la ciutat e al regne de València és açò acordat per los jurats e alguns prohòmens de la ciutat a açò a tractar diputats e per los missatgers per les viles del regne trameses que ço que·s segues se [...] sostenir e fer sobre les dites coses demanades e res[...] per lo senyor rey, [...]s]pecialment al General de la ciutat e als síndichs de les dites viles plaurà e serà concordat entre lo senyor rey e ells:

Primerament, sobre la anticipació per la qual s·a a fer augmentació a la imposició ant[igament or]denada en la ciutat e regne e imposada sobre blats, vy e carns, que la dita imposició ab la acmentació sia e romanga e s'impós generalment en la ciutat e en tot lo regne de València, deçà e delà Sexona, exceptats los lochs de Xiva e dels nobles don Jayme, senyor de Exèrica e don Lop de Luna e del honrat en Gonçalbo García, qui foren [r]etenguts e exempts de la dita antiga imposició. E que lo senyor rey reeba e prena en son compte axí la dita imposició com la agmentació d'aquells lochs e persones de qui tro hara ho ha reebut en compte, segons que serà tatxat per aquells qui seran assignats per los aministradors de la ciutat e de les viles. E que en tots los altres lochs [h]o faça de feyt servir.

Quant al armament de les X galees entenen los dits prohòmens | ^{f. 1v} que per pagar l'armament e tot ço que a aquells se pertanya la imposició antiga e l'acmentació que·s farà a aquella sie e romanga e s'impós generalment en la ciutat e en tot lo regne de València, axí deça com dellà Sexona e, ja fos que ab rahó alcú no degués ésser escusat ne exempt, emperò, en reverència del senyor rey e per ben [del]s afers e que alcun destorp pendre no poguessen poria·s sostenir que·n fosen exceptats lo loch de Xiva e son terme e los lochs del noble don Jacme, senyor de Exèrica e del noble don Lop de Luna tant solament. E parria encara que·s pogués sostenir que los lochs dellà Sexona fossen taxats segons la forma desús dita e que·l senyor rey o prengués e reebés en son compte. Et semblantment ço del bisbe de Tortosa e dels clèrigues d'aquell bisbat si de [to]t en tot de pagar en la dita imposició e acmentació s'escusaven, mas a nenguna altra persona ne loch no sia reebuda en compte.

Entenen, emperò, los dits prohòmens que, si al dit senyor rey plauran les dites coses e seran finalment concordades, que capítols e cartes se auran a dictar e a fer sobre lo dit negoci, e fermar e jurar per lo senyor rey e per la senyora reyna a cautela e fermetat e observació de la dita antiga imposició e de la acmentació que·s farà a aquella, et encara

alcuns capítols de alguns greujes, torts e injustícies per los officials de vós, senhor, e de la senyora reyna, feytes als habitants de les dites ciutats e viles en què entenen a suplicar e clamar mercè, que·ls sia provehit de remey de justícia.

1333, c. gener. València

Capítols de justícia demanats per les universitats reials valencianes a Alfons el Benigne per pagar les 10 galeres que ha demanat. S'hi inclouen les respostes del monarca –i de la reina Elionor si escau– i alguns vistiplaus de les mateixes universitats.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 10, Lligall 11, f. 1r-10r

Capítols de la armada³⁷.

| f. 1^r Capítols de justícia.

| f. 1^v Aquests són los capítols de justícia los quals los prohòmens de la ciutat e de les viles del regne demostren al senyor rey e a la senyora reyna, suplican que sobre aquells los plàcia provehir de remey de justícia.

(I) – Primerament, com en la Cort general proismament celebrada per vós, senyor, en la ciutat de València, vós, senyor, revocàssets totes e sengles cartes de guiatges e proteccions especials atorgats e fets per lo senyor rey en Jacme, de bona memòria, pare vostre, e per vós, senyor, a qualssevol persones, exceptats alguns los quals adoncs vós, senyor, volgués romanir en sa força. E, senyor, ladonchs dixéssets que a algunes altres persones no atorgariets ne fariets cartes de guiatge et, enaprés, vós, senyor, hajats fets e atorgades diverses cartes de guiatges a diverses perssones sots certes e grans penes, e ço que és pus greu en ira e indignació nostra e per fur de València contra los delinqüens sien certes penes imposades, per ço los dits prohòmens supliquen a vós, senyor, que us plàcia revocar per carta vostra tots e sengles cartes de guiatges per vós, senyor, après atorgats a qualssevol persones e que us plàcia que d'aquí a avant no n façats.

Respon lo senyor rey que no ha [...]eria que haja atorgades de la Cort general a ençà sens causa justa, emperò, per satisfer als dits suplicants lo senyor rey farà cridar que a dia cert e breu totes les cartes de protecció aorgades de la dita Cort general a ençà sien presentades al archebisbe de Saragoça, canceller seu, /o al vicescanceller e ells ab alguns savis de la ciutat e de les viles/ regonexa-les e revocarà aquelles que a[..] eno[..] façer. ~~E d'aquí avant abse[...] se que sens justa rahó no atorgarà, e si en les ja atorgades qui [...] andran en s[...] valor /e en aquelles qui/ de aquí a avant se atorgaran per [...] mesa [...] continent /que per aquell qui/ haurà la protecció f[...] injur[...] cage, et la pena de protecció en aquell cas que altre hi cauria si a [...] fahia [...] servarà lo senyor rey tro a la primera Cort general.~~ | f. 2^r E d'aquí avant entrò a la primera Cort general no atorgarà a nengú sinó a persones ecclesiàstiques e religioses qui no sie d'orde de cavalleria, e a vídues e pubills, posats en cas de necessitat de haver preotecció. Et les dites proteccions atorgarà a lurs persones tan solament e a lurs béns.

³⁷ En la coberta.

Et les proteccions ja atorgades que romanran sien reduïdes a aquesta forma. E que lo vicecanceller e en Bonanat Çpera juren de no signar e espeegar letra o carta contra aquesta provisió³⁸.

| f. 2^v II – Ítem, com los escrivans de les inquisicions les quals se fan contra los officials de vós, senyor, e de la senyora reyna vullen haver salari de les scriptures de l'official contra lo qual se fa la inquisició, pendent la inquisició, et sia justa cosa e rahonable que si l'official no era atrobat culpable e és absolt de la inquisició, que no sostenga pena alcuna ne pag messions alcunes de scriptures o en altra manera, per ço los dits prohòmens supliquen que vós, senyor, e la senyora reyna proveescats e manet ab cartes vostres que ls officials contra qui les inquisicions seran fetes no sien tenguts pagar escriptures de les inquisicions ni altres [...].es, ans les scriptures los sien dades franques, car bastar deu que si culpables són atrobats, que paguen ço en què seran condempnats per lur culpa per sentència, la qual sia pasada en cosa jutgada.

~~Respon lo senyor rey que les messions de salaris del inquisidor e del escrivà e altres qui s fan en la inquisició que s fa per mer offici, ço és, tro a publicació, bestraga e pae lo senyor rey o la senyora reyna en sos locs, si entrò cas d'absolució o de condempnació /e si apparrà culpable lo dit oficial pae les dites mesions e no en cas d'absolució, / mas ço que l'official contra l qual se farà la inquisició haura mester /après publicació, / ço és, eser translats a obs a defensió sua, pae lo dit official en tot cas sia que sia absolt o condampnat /contra que serà feta la inquisició./~~

Respon lo senyor rey /e la senyora reyna/ que entenen que les escriptures e altres messions que s faran tro a la publicació sie bestret lo senyor rey o la senyora reyna en sos locs, mas l'official contra qui s farà la inquisició sia tengut de pagar en tot cas los translats que demanarà a defensió sua après la publicació. E açò dur tro a la primer Cort o Parlament General del regne, e si per aventura d'ací a Aparici no celebrava Cort o Parlament, que d'Aparici a avant l'official contra qui s farà la inquisició no sia tengut de pagar los dits translats si absolt serà /si (...) no era condempnat o per sentència definitiva passada en cosa jugad[a]./ E que açò dur tro a la primera Cort general o Parlament³⁹.

Concorden los síndichs.

III – Ítem, com los inquisidors assignats per vós, senyor, e per la senyora reyna en lo regne de valència contra vostres officials reeben e façen les inquisicions en manera que al official és tolta sa defensió, axí que, ans que translat sia atorgat al official de la inquisició, l'inquisidor publica e fa publicar la inquisició e les deposicions dels testimonis reebuts contra l'official, et, publicats los dits testimonis, l'official no sia reebut aposar de feyt ni aposar alcuna defensió sinó tan solament a reprovació dels testimonis, per ço supliquen | f. 3^r los dits prohòmens que vós, senyor e la senyora reyna proveescats e ordenets que, ans de la publicació dels dits testimonis, sia donat translat de la inquisició als officials contra qui serà feta, e dels capítols sobre los quals fe[ta] serà e dia covinent assignat aposar de fet e lur defensió reebuda.

Responen lo senyor rey /e la senyora reyna/ que bé saben los dits suplicans que de inquisició no deu ésser dat translat, ne encara res revelat tro és publicada, e axí quan a açò no demanen rahó, mas quant als defeniments respon lo senyor rey que és rahó que,

³⁸ Al marge esquerre: *Hoc fuit motu regio salvus foris et privilegiis civitatis et regni.*

³⁹ Al marge esquerre: *Letra.*

publicada la inquisició ~~deja ésser~~ /sia/ dat traslat al official contra qui és feta, e-l deuen ésser rebuts sos /justs/ defeniments /e posar de fet/ testimonis, no contrastant la dita publicació⁴⁰.

Concorden los síndichs.

III – Ítem, com per fur nou alcuna comissió no deja ésser feta a juristes, o a altres persones, estranyes, habitants ho havents domicili fora lo regne de València, et vós, senyor, e la senyora reyna de paraula hajats fetes alcunes comissions a alcunes persones no domiciliades en lo dit regne, e açò, salva recerència de la real excel·lència, sia contra lo dit fur, per ço los dits prohòmens supliquen que vós, senyor, e la senyora reyna, observan lo dit fur, revoquets les dites comissions, e que us plàcia que d'aquí a avant no·n façats. Supliquen encara que, en observació del dit fur, no comanets a alcuna persona no domiciliada en lo dit regne alcun fet de què us faça relació.

Plau al senyor rey que sia servat lo fur nou. ~~E quant a les relacions no farà comissió a negú qui /no/ sia domiciliat e l regne, sidones no u feya de processs ja cullits.~~ E si res hi fa[r]à declarar, farà-ho en la primera Cort general e ent[rò ... v...] negun [jut]ge /o jurista/ a qui coman que faça relació d'alcun procés o fet no puxa pendre salari, e [..]ho [...] ells los ne punirà⁴¹.

Concorden los síndichs.

| f. 3^v V – Ítem, com vós, senyor, o el batle vostre general del regne de València, hajats atorgada licència a l mercader que aquell solament dins temps cert puscha trer pega e sèu de la ciutat e del regne de València per portar fora lo dit regne e açò, senyor, salva la vostra sobirana altea, sia en perjudici del dit regne e contra privilegi, en tant com tan solament és atorgat a una persona en poder de la qual de necessitat haja aquella cosa a pervenir e per menys de preu en dampnatge dels venedors, car com més compradors de la cosa són major preu n'és haüt, [per ço] supliquen los dits prohòmens que us plàcia revocar la dita con[cessiço] e que us plàcia que [...] concessió d'ací anant no façats.

Respon lo senyor rey que no li membre que haja feit aytal atorgament, e si[. ... ..] manar l'a revocar⁴².

VI – Ítem, com per privilegi del senyor rey en Pere sia atorgat, e per vós, senyor, confermat que cascú habitador de la ciutat e del regne de València puscha en qualsevol loch del regne comprar e vendre qualssevol coses e mercaderies de qualssevol persones, et lo batle vostre general del regne de València, salva la sobirana altea, contra lo dit privilegi s'esforç enbargar e vedar als habitants de la ciutat e del regne que no compren pega e altres coses en la vila de Liria de Castellans, per ço supliquen los dits prohòmens que, observan lo dit privilegi, manets al dit batle que d'aquí a avant no embarch lod dits habitants en les dites coses contra forma del dit privilegi.

~~Respon lo senyor rey que no li membra que haje fet aytal atorgament [...] cascú habitador de la ciutat.~~

~~Respon lo senyor rey que és informat pel batle que per justes rahons ha fet lo dit vedament [...] moltes fraus que s fahien en les compres en lo dit loc de Liria contra lo dret [...] del senyor rey e d'altres regalies sues, emperò ell, provehin que l~~

⁴⁰ Al marge esquerre: ~~Carta~~ Privilegi.

⁴¹ Al marge esquerre: Letra.

⁴² Al marge esquerre: Letra.

comprador [... ..] loc de Liria qui leva lo peatge (... ..
... ..).

| f. 4r [... ..] manarà servir la dita franquea a la ciutat e a les viles o locs qui hagen aquella.

VII – Ítem, com per privilegis per vostres predecessors atorgats als habitants de la ciutat de València, e per vós, senyor, confirmats, que per tots los regnes e terres vostres, conquestes e conqueridores, o per qualsevol títol lucratiu o altre ho aguess[.] siem franchs de tota leuda, peatge, portatge, mesuratge, pes, usatge, moxarifat, duana, ancoratge, travatage, pasatge e de tota altra qualsevol imposició o costuma noves o veylles establides o per establir, les quals dir e nomenar o cogitar se poguessen per alguna rahó, et lo batle vostre general del dit regne, salva reverència ut supra, contra los dits privilegis de franquea e libertat constrenga o costréyner faça los habitants de la dita ciutat en paga de peatge per lo fascar que compren en la vila de Liria o en sos térmens, per ço los dits prohòmens supliquen que vós, senyor, observan e faén observar los dits privilegis, manets al dit batle que de tot en tot çés de les dites coses, e que observe e observar faça als dits habitants los dits privilegis de franquea e libertat.

Respon lo senyor rey que sia mostrat lo dit privilegi de franquea a libertat, e puys serà hi provehit de justícia.

VIII⁴³ – Ítem, com per occasió [...] matar ovelles prenyades e oveylles en temps passat | f. 4v en la ciutat e en les viles e altres lochs del regne haja mirv[... ..]ns de moltó en la ciutat e regne, per ço los dits prohòmens supliquen que vós, senyor, proveescats e ordenets que alcú, sots /certa/ pena, no gos matar /per vendre/ [...] ne oveylles prenyades en la dita ciutat ne en les viles del dit regne, et açò matex plàcia a la senyora reyna provehir en les viles e lochs que té en lo dit regne.

Plau al senyor rey /e a la senyora reyna/ e manar-ho ha servir, sots pena de X sous per cascuna vegada, lo terç al senyor e lo [...] al loc, en la ciutat e en les viles reals⁴⁴, salvant en Xàtiva e en Morella, que no y consenten, ~~mas a la primera Cort ho ordenarà el senyor rey/ en los dits loes.~~ E ço dur III anys.

IX – Ítem, com vós, senyor, a supplicació del General /del regne(haguéssets feta comissió ab carta a micer Guillem de Jàffer a·n Guillem Serrà e a·n Rigo de Quintavall sobre les declaracions del monedatge fetes per lo senyor rey en Jacme, de bona memòria, pare vostre, que, regonegudes e posades en estament degut, les dites declaracions mostrassen a vós, senyor, aquelles, e a la senyora reyna, et com per la pluralitat de persones e ocupació de negocis aquells no hagen pogut entendre en lo dit feyt, per ço los fets prohòmens supliquen que a vós, senyor, plàcia fer comissió del dit feyt a alguna bona persona de la ciutat | f. 5r o del regne de València.

Respon lo senyor rey que li plau que sia feta la dita comissió ~~als dits misser Guillem~~ Guillem Serrà e an Domingo de Claramunt⁴⁵.

X – Ítem, com per privilegi del senyor rey pare vostre e per vós, senyor, confirmat sia atorgat que vós, senyor, devets celebrar Cort general en la ciutat de València, [ço] és de

⁴³ Al marge esquerre: *Si la ciutat se lexa d'aquest capítol plaurà al senyor rey.* Capítol ratllat amb dues X.

⁴⁴ A partir d'ací, la part final de la resposta s'hi afig amb tinta i lletra diferent.

⁴⁵ Al marge esquerre: *Letra.*

tres en tres anys, ço és a saber en la festa d'Aparici en lo mes de janer, per ço los di[ts prohò]mens suppliquen que, observan lo dit privilegi, prometats /e jurets/ celebrar Cort general en la ciutat de València en la dita festa del any esdevenidor e d'aquí avant de III en III anys.

Respon lo senyor rey que ell observarà ço a què és obligat per lo dit privilegi.

XI – Ítem, que a vós, senyor, e a la senyora reyna plàcia que·l privilegi atorgat que nengú italià deçà mar o negociador per aquell no gos habitar ne negociar en la ciutat e regne de València, de feyt sia servat segons la continència e tenor del dit privilegi.

Plau al senyor rey⁴⁶.

| f. 5^v XII – Ítem, com per fur de València los justícies de la ciutat o de qualsevol vila e loch del regne puscha delegar e comanar plets principals a qualssevol habitador de la ciutat o del loch e, en observança del dit fur, lo justícia haja acostumat delegar e comanar difinicions e contrastes de comptes, tudories, o cures, o marmessories, o de compan[yie]s entre alguns fetes en art de draperia o mercaderia o altra [ar]t o offici, o estimacions /o particions/ de béns mobles o seents comuns entre alguns /per sevol rahó/ a diverses persones, los quals comissaris per autoritat de les dites comissions han acostumat jutgar e difinir los dits comptes e contrastes de comptes, e de fer les dites estimacions /e particions/ a qualsevol quantitat o summa muntassen, et de II anys a ençà lo justícia de València en alcunes comission per ell fetes pos autal clàusula, que·ls dits comissaris cullen lo fet e si la qüestió de què serà pleit o contrast muntarà a major summa de D sous, que·ls dits comissaris ne facen relació [...] remeten tot lo procés a la | f. 6^r cort, et açò facen los dits justícies dels dits II anys a ençà, moguts per un privilegi del senyor rey en Pere, de bona memòria, avi costre, en lo qual és contengut que·ls justícies de València o d'altres lochs del regne [...] sentència difinitiva en algun fet /civil/ sobrepujant summa de D sous sens consell dels conseyllers, al·legan los dits justícies que no poden comanar a alcú ço que ells no poden difinir. Et com l'ús antich fundat en lo dit fur de València sie molt profitós a les gents e seria difícil cosa dampnosa e de gran tarda[nça] si los comissaris en la forma en què ara és comenat havien a proposar en lo Conseyll de la ciutat o viles les difinicions dels comptes e de contrastes, de comptes /o les dites extimacions e particions/ que·ls són comanades per [...] ...] e pluralitat dels negocis criminals e çivils en los quals los conseyllers de la dita ciutat e viles e lochs del regne han a donar conseyll als justícies, per ço los dits prohòmens suppliquen a vós, senyor, /e a la senyora reyna/ que us plàcia provehir e ordonar, per espeegament dels dits contrastes e a esquivar messions e dampnatges a les gents, que·ls delegats dels dits justícies pusquen difinir, /fer/ e determenar los dits comptes e contrastes de comptes que sien per les rahons damunt dites o qualsevol d'aquelles, /estimacions e/ particions de béns comuns que per los dits justícies los seran comanats sens que no n'ajen a fer relació als dits justícies e sens consell dels conseyllers, segons que antigament és estat acostumat, la qual costum és útil e profitosa a les gents.

Plau al senyor rey⁴⁷.

XIII – Ítem, com per privilegi del senyor en Pere, de alta recordació rey d'Aragó, | f. 6^v avi vostre, sia ordenat que de certs officis e mesters [...] donhs fossen elets certs

⁴⁶ Al marge esquerre: *Idem octavo*. Com el capítol vuitè, aquest també apareix ratllat amb dues X.

⁴⁷ Al marge esquerre: *Privilegi*.

conseyllers, e enaprés lo senyor rey en Jaume, de bona memòria, pare vostre, [... ..] ciutat haja atorgat per ses cartes que de corredors e de perayres, e vós, senyor, per carta vostra hajats atorgat que de lauradors hi haja conseyllers, et l'offici /dels argenters/, dels blanquers et l'ofici dels aluders e pergaminés sien multiplicats en covinent nombre de persones, e los prohòmens dels dits officis d'argenters/, de blanquers e d'aluders e pergaminés hajen reques que de cascú d'aquell officis sien elets conseyllers segons que dels altres officis és acostumat fer, per ço los jurats e prohòmens de la ciutat supliquen a vós, senyor, plàcia atorgar ab cartes vostres que los dits ~~blanquers~~ /argenters/ pusquen haver e eleger III conseyllers, et semblantment los dits /blanquers e/ aluders, segons los altres officis, e que sien en los conseylls de la ciutat.

Plau al senyor rey.

XIII – Ítem, com per privilegi sie atorgat per vós, senyor, e per la senyora reyna que si·l official se volrà appellar de la sentència que·l inquiridor aurà donada, que, en absència del dit inquiridor, aquella apel·lació puxa fer davant l'ordinari o lo batle de la ciutat, vila o loch on habitarà e aquell ordinari e batle li puxe donar e atorgar apòstols, e fer liurar lo procés clos e segellat, e que valle aytant com si per lo inquiridor ere feyt, la qual cosa no poria ésser enseguida ne complida si·l procés de la inquisició no ere en la ciutat, vila o loch atrobat, supliquen |^{f. 7r} per ço los dits prohòmens que plàcia a la vostra altea manar a qualsevol jutge o jutges de la inquisició o inquisicions que·s fan e que·s faran en la ciutat o qualsevol vila o loch real que lo procés de la dita inquisició o inquisicions façen en poder de notari de la ciutat en la ciutat o de cascuna vila en aquella vila, e de ca[... ..] e no en poder d'altre notari domiciliat fora la ciutat, vila o loch. En altra manera, poch aprofitaria poder-se apel·lar davant l'ordinari o batle si·l procés no podia ésser haüt. Encara, senyor, que per aquesta rahó seran estalviades moltes messions.

Respo/nen/ lo senyor rey /e la senyora reyna/ [... ..] sobre les coses contengudes en lo dit capítol, que si·l notari ~~que haurà~~ de les inquisicions fetes en alcun loch se haurà a partir ~~d'aquell loch /e exir fora l regne/~~ haja a lezar les inquisicions e processos d'aquelles ~~al batle~~ /a l notari/ del loch hon seran fetes les inquisicions⁴⁸.

Concorden los síndichs.

XV – Ítem, com segons privilegi del senyor rey en Pere, de bona memòria, lo justícia de València o de qualsevol loch del regne no puxe donar sentència diffinitiva en alcun feyt civil de major suma de D sous sens consell dels conseyllers, e, segons fur, encara aje a jutgar tots los feyts ab conseyll dels jurats e prohòmens, e, per consegüent, lo conseyll d'aquells haja a enseguir, e esdevé·s moltes vegades que·l justícia d'alcuna vila o loch del regne fa alguns enantaments en pleits o feyts civils e criminals, e dona sentències o fa execucions de sentència, o fa altres enantaments ab conseyll de jurats e de prohòmens conseyllers de la vila o loch, ab conseyll dels quals segons fur deuen enantar, supliquen per ço los dits prohòmens que a vós, senyor, e a la senyora reyna plàcia atorgar que qualche justícia de les dites viles o lochs reals farà qualssevol enantaments ab conseyll dels jurats e prohòmens conseyller o de la major partida d'aquells, sobre aquells enantaments axí fets no li sia [...] inquisició e per allò deja en alcuna cosa ésser [...] o condempnat, ans sia quit e sens tota pena.

---

⁴⁸ Al marge esquerre: *Privilegium*.

No par al senyor rey que sia just ne pro[ff]it ço que demanen en lo dit capítol, ne que·l no·n restrenyerà son poder.

| f. 7^v XVI – [Ítem, supliquen los di]ts prohòmens que per vós, senyor, e per la senyora reyna sia atorgat que aquella forma e manera mateixa que és servada al official en la inquisició que·s fa contra ell après l'any de la sua aministració [...] començar, continuar e fenir la inquisició, e si no, que l'official romanga après cert temps absolt, faent dret als clamans davant un ordinari, segons que en los privilegis daquèn fets és contengut que aquella mateixa forma e manera sia servada en les inquisicions que dins l'any del offici d'alcun official seran fetes si *ex causa* dins l'any se ha[.]en a començar.

~~Idem.~~

Plau al senyor rey, e que dur tro a la primer Cort general⁴⁹.

Concorden los síndics.

XVII – Ítem, supliquen que·l acompanyant de la ciutat, vila o loch on se farà la inquisició, lo qual acompanyant deu ésser en la inquisició, que, pus vós, senyor, e la senyora reyna hi assignats lo savi /o notari,/ el acompanyant sia donat en favor del regne per tal que mils sia provehit a justícia, que·l dit acompanyant sia elet per los jurats e conseyll de la ciutat, vila o loch on se farà la inquisició.

~~Idem.~~

Plau al senyor rey que·ls jurats e·l Consell del loch ne elegen III e·l inquiridor /ensemps ab o batle/ elegen I d'aquells qual ell volrà⁵⁰, /mas lo dit acompanyant no haja salari ne provisió,/ e açò dur tro a la primera Cort e ~~Parlament General~~⁵¹.

Concorden los síndichs.

XVIII – Ítem, com per privilegis atorgats a la vila de Xàtiva e d'Algezira aquells que tendran cavall e armes sien franchs [de] peytes, e ost e cavalgada, e altres | f. 8^r exaccions reals, et [vós,] senyor, e la senyora reina o deguésets reebre en compte segons que en los [di]ts privilegis és contengut, et les dites viles sien prop la frontera e seria mester que [... ..]s hòmens a cavall hi hagués per deffensió del regne, supliquen per ço los dits prohòmens que·ls dits privilegis sien confirm[ats e] servats, e que semblantemnt d'aquells sien atorgats a les altres viles.

~~Idem.~~

~~Respon lo senyor rey que quant a adés no pot provehir sobre l dit capítol, per alcunes rasons /ço no pot tant aturar, mas quant que en torn a ençà ell hi haurà provehir de justícia.~~

Respon lo senyor rey que a la senyora reyna plau que·ls privilegis que han les viles de Xàtiva e d'Alguisira sobre la franquea atorgada aquells qui tenen cavalls e armes los sien observats mentre que a ella plaurà⁵², e promet que·l dit beneplàcit no revocarà d'ací a l any⁵³.

⁴⁹ Al marge esquerre: *Letra*.

⁵⁰ A partir d'ací, la part final de la resposta s'hi afig amb tinta i lletra diferent.

⁵¹ Al marge esquerre: *Letra*.

⁵² A partir d'ací, la part final de la resposta s'hi afig amb tinta i lletra diferent.

⁵³ Al marge esquerre: *Letra*.

Protesten los síndichs de les viles de Xàtiva e d'Algezira que per la dita provisió no sia fet perjudici al dit privilegi.

XIX – Ítem, supliquen que·ls habitants de les viles reals del regne sia atorgada la tretat del blat de Tortosa segons que atorgada és als habitants de la ciutat.

Plau al senyor rey⁵⁴.

XX – Ítem, com la senyora reyna salvant la sua altea contra furs e privilegis haja manat als juheus e sarrahins /de les viles de Murvedre e/ de Castelló certes penes que no facen cera en alcun torn sinó en aquells que fan çens a la senyora reyna e per açò indirectament és tolta la libertat e ús dels altres tornes de cera los quals cascun pot tenir e fer franchament, supliquen per ço que·l dit manament sia revocat com, salva reverència de la senyora reyna, sia manera de gabela la qual per privilegi en tot cas és tolta, e que d'aquí a avant semblants manaments no sien fets

~~Respon lo senyor rey que la senyora reyna pot fer ço que és contingut en lo capítol [...] als [...] sous, car dels seus jueus e moros [...] pot ordonar ço que s vol e açò no pot ésser dita [...] no restrenyeria son poder.~~

~~La senyora reyna se'n enformarà e farà.~~

~~Respon lo senyor rey que si ls senyors dels altres torns si [...] càrrega lur caseú del eens del torn desús [...] ab cartes [...] de fadiga ab açò revocarà la [...] que semblant [...] farà [...]~~

La senyora reyna ha manat al archabisbe que regonega s[...] s'es[...] pogut fer o no, e si troba que no·s sia pogut, que sia revocat en continent .

| f. 8v XXI – Ítem, com la senyora reyna haja feytes alcunes comissions al batle de Castelló de cognició de qüestions o pleits que són entre alguns hereters e los senyors de alguns m[...]s per rahó de céquies e d'aygües, la cognició de les quals segons fur e privilegi se pertany al cequier e als veedors de les céquies tant solament, supliquen per ço los dits prohòmens que les dites comissions sien revocades e que d'aquí a avant semblants comissions no sien feytes.

~~Respon lo senyor rey que la senyora reyna se certificarà de les dites coses e farà hi ço que fer si dege no ha feta la dita comissió al batle axí com a batle, mas axí com a l altre delegat, e açò pogut fer és, [...] bé s guardarà que no farà aytals comissions indugudament.~~

Respon lo senyor rey que la senyora reyna que revocarà la dita comissió feta al dit batle en a[...] com toca al ofici de cequier⁵⁵.

Concorden los síndichs.

XXII – Ítem, com la senyora reyna ab carta sua haja manat als prohòmens de la vila d'Algeria (*sic*) que sobreeseen de costrényer los cavallers e generoses poblats en los térmens de la dita vila en pagar en les messions vehinals a les quals segons fur són tenguts, supliquen per ço los dits prohòmens que en observança dels dits furs la dita carta e manament sien revocats e que semblant carta e manament d'ací a avant no sia feyt a la dita vila o a altres del regne.

⁵⁴ Al marge esquerre: *Letra*.

⁵⁵ Al marge esquerre: *Letra*.

~~Respon lo senyor rey que la senyora reyna apellarà aquells a qui açò toca e farà hi ço que segons fur serà faedor.~~

~~Respon lo senyor rey que la senyora reyna farà manament ab carta sua als justícies dels lochs seus que serven los furs qui parlen de la contribució veyhinal dels generoses e que si ls dits generoses possen alcunes justes rahons sobre la manera de la contribució general veyhinal dels generoses, e, emperò, si ls dits generoses possen alcunes justes rahons sobre la manera de la contribució, mane al noble en Bernat de sarrià, procurador general seu, que a aquells (...)xia apellats aquells qui appellar faran e que sobre ello faça compliment de justícia a cascuna part.~~

Plau a la senyora reyna que la dita letra de sobreseer sia revocada⁵⁶.

XXIII – Ítem, com la senyora reyna haja manat ab carta [o cartes] sues als prohòmens de la vila de Xàtiva que [no] costreguen los habitants del loch de Castelló, terme de Xàtiva, a pagar en la [con]strucció o reparació dels murs e barbicanes e vaylls de la dita vila en la qual tots temps han acostumat pagar, supliquen per ço los |^{f. 9r} prohòmens de la ciutat e viles que la dita carta o cartes sien revocades.

La reina cridarà als qui toca i proveirà justícia

XXIII – Ítem, com segons privilegi del senyor rey en Jacme, qui conquerí lo regne de València, sia expressat que en los contractes usuraris de manleutes que ls crestians fan de juheus lo cristià és tengut jurar que en lo contracte no haja frau oltre lo cot del senyor rey, e per la gran necessitat que molts crestians han, en les dites manleutes fan sagrament que en aquell contracte no ha frau altra lo dit cot, et en açò encòrrega periuri, supliquen per ço los dits prohòmens que sia provehit per vós, senyor, e per la senyora reyna que en aytals contractes los crestians no hagen a fer lo dit sagrament.

Plau al senyor rey⁵⁷.

XXV – Ítem, supliquen los dits prohòmens que vós, senyor, e la senyora reyna dejats revocar totes cartes de alongaments que contra furs hajats fetes, et semblantment que totes altres cartes e manaments de qualque rahó que sien o seran inpetraes e feytes contra furs e privilegis sien revocades, manan per cartes vostres que a les dites cartes e manaments que sien contra furs e privilegis alcun official no sie tengut hobeir ne servir aquelles.

~~Lo senyor rey ne la senyora reyna no vuyden haver feta ninguna letra contra fur, e qui han mostren les a la cancellaria e [... fa]ra hí ço que justícia requira.~~

Plau al senyor rey e a la senyora reyna [... ...] fetes lettres a tots lurs officials que [no] serven nenguna letra d'allongament que sia feta contra fur.

|^{f. 9v} XXVI – Ítem, supliquen los dits prohòmens que sien perpetuats per vós, senyor, e per la senyora reyna los privilegis feyts que alcú fora son domicili no sia tret per alcuna demanda civil o criminal, et semblantment sien perpetuats los privilegis feyts que I cavaller, o generós, o ciutadà en la ciutat, e semblantment en les viles, sia acompanyant ab lo delegat a fer la inquisició contra los officials que dins temps cert sia finida la inquisició o que l'official romanda absolt, fanet dret davant son ordenari als clamant e les altres coses en los dits privilegis contengudes.

---

⁵⁶ Al marge esquerre: *Letra*.

⁵⁷ Al marge esquerre: *Privilegi*.

Respon lo senyor rey que no poden ésser perpetuats sens Cort general⁵⁸.

XXVII – Ítem, senyor, plàcia a la vostra altea que, per beingnitat e per gràcia, vós e la senyora reyna vullats remetre e perdonar als /officials,/ notaris e escrivans de les corts de la ciutat e de les viles del regne als quals és estada feyta /o-s fa/ inquisició e als altres als quals no és encara començada inquisició per lo temps passat, les negligències simplement e sens corrupció o dan d'altre per aquells feytes e comeses /en lurs officis,/ e en continuar e registrar les scriptures en los libres de les dites corts e en los processos, e en escriure kalendaris e asignacions largament aquelles, emperò, negligències que a III o IIII prohòmens de la ciutat o vila per vós, senyor, e per la senyora reyna [... ...] seran vists, ignorantment e simpla ésser fets e comeses sens dan e perjudici d'altre e sens corrupció.

~~Respon lo senyor rey que ell e la senyora reyna se'n certificaran de les dites negligències o colpes, e puys provehir hi an e y soferran ço que p[...].~~

~~Plau al senyor rey quant a la ciutat [... ... ..] E plau a la senyora reyna quant als seus loes⁵⁹.~~

| f. 10^r XXVIII – Ítem, com, per defalliment de sal, los habitants de la ciutat e del terme hajan sostengut grans dans en lo temps passat, e especialment en l'any present, a culpa dels arrendadors o gabellots de les vostres salines e, segons que la vostra altea, senyor, pot entendre e veer, sal sia molt necessària a vida de les gents e a altres coses, per ço, senyor, supliquen e clamen mercè a la vostra altea, que us plàcia provehir e atorgar ab carta vostra que si d'aquí a avant los gabellots, requests e amonestats per los jurats de la dita ciutat, no daran compliment de sal al preu ordenat per fur e per privilegi, que los dits jurats en aytal cas pusquen licenciar que sal sia aportada e mesa en la dita ciutat e en son terme per qualsevol persones sens pena alcuna. E semblantment sia provehit en les viles del regne on ha gabelles de sal.

~~Respon lo senyor rey que n restrenyerà en açò son poder, mas manarà al batle que y proveesca en casos de necessitat en manera que la ciutat ne les viles no puxen haver fretura de sal.~~

~~Respon lo senyor rey que ell ha manat de paraula al batle general que en cas de necessitat de sal, si los gabellots, requests per lo batle a instància dels jurats de la ciutat, no darien compliment de sal, que en aytal cas lo dit batle do licència que qui-s vol puscha metre sal en la ciutat tro en aquella quantitat que serà vist al dit batle.~~

~~Respon la senyora reyna que semblant manament de paraula farà a sos batles de les viles sues.~~

| f. 10^v Lo senyor rey manarà ab carta al batle general que en lo mes de juliol o d'agost regonega ab alguns dels jurats de la ciutat la sal de les salines de la Albuffera de València, e se serà atrobat que compliment de sal no hi haja que bast a la ciutat a tot l'any, que aytant com serà atrobat que sia necessari a aquell any, lo dit batle assigne dia cert dins lo qual lo gabellot haja feta venir e aportar a la ciutat tanta quantitat de sal com serà regonegut que sia necessari oltra aquella que hi serà de la gabella, la qual haja feyta venir ans que aquella de la gabella sia despesa, e si no ho farà, en aquell cas lo dit batle sia tengut de donar licència als habitants en la ciutat que n puxen aportar /e fer portar a

⁵⁸ Capítol ratllat íntegrament amb dues X.

⁵⁹ Al marge esquerre: *Carta e letres*.

ús propri o per vendre/ de quals parts se vullen aytanta sal com haurant necessària a compliment del any. E que semblant provisió sia servada en les viles on ha gabella.

Plau a la senyora reyna.

~~Concorden los síndics.~~

1332, c. desembre. València

Condicions demanades per alguns cavallers del regne de València per aprovar l'avançament del pagament del donatiu de les Corts de 1329-1330 i l'armament de 20 galeres per a l'estiu de 1333 demanats pel rei Alfons el Benigne. S'hi inclouen les respostes del monarca.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 10, Lligall 12, f. 1r-3v

[Coberta] Translat dels capítols dels cavallers de regne de València per lo fet de la imposició en ajuda de la guerra.

| ^{f. 1r} Alcuns de la cavalleria [del] regne de València ajustats per manament del senyor rey [... ..] seguir la [... ..] del senyor rey e subvenir a la necessitat sia en def[...] del [... ..] los fets [conc]ordats, atorguen e consenten la imp[osició ... .. novella]ment [de]manada per anticipar lo temps de la imposició de les C [X mil] lliures e l'armament de les X galees que al senyor rey só[n a]torg[ade]s, enaxí, emperò, que supliquen al senyor rey que li plàcia a la dita cavalleria e persones generoses atorgar e fer les coses infrasegüents:

(I) – Primerament, que tots los prelats e religioses, clergues, nobles, cavallers e persones generoses, axí viudes com pubills, de qualque condició o preheminència sien e los hòmens lurs de tot lo regne de València paguen en la dita imposició, enaxí que alcú no·n sia exceptat per alguna m[a]nera, ans sia manifestat ab escriptura pública als dits generoses o als deputats per aquells primerament abans que la dita imposició o augmentació sia imposada les dites coses axí ésser fetes e complides.

II – Ítem, que·l senyor rey atorch privilegi a la cavalleria que alg[un] temps per alguna rahó en lo regne de València no puxe ésser imposada cisa, o mesa imposició, o qualque altra exacció semblant, si donchs no s'atorgàs concordablement per prelats, religiosos, nobles, cavallers, ciutadans e hòmens de viles en Cort general.

III – O almenys lo privilegi que de la dita rahó fo atorgat per lo senyor rey en Jacme, de bona memòria, sia tret del registre del dit senyor rey | ^{f. 1v} en Jacme, e reparat e liurat a la cavalleria, e co[....] de certa sciència, enaxí que per aquest acte o [...] contrari no pux[... ..] al dit pri[vile]gi ne aquell ne valla menys. E que·l senyor rey prometa [... ..] Bonanat Çapera que dins II meses lo dit privilegi ser[ie] reparat e tret, paraula a paraula, del dit registre e serà deliurat [... ..] a aquells que seran ordonats o deputats per la cavalleria.

III – Ítem, que sia fet privilegi bollat ab bolla de plom als cavallers e generoses del dit regne per l'atorgament que ara fan d'aquesta imposició, [que] no·ls sia ne·ls puxe ésser fet o engendrat perjuy alcú en les franquees e libertats que han e haver deuen segons fur de València e privilegis o en qualque altra manera, ans aquells libertats, franquees e privilegis rom[a]nguen en lur força e valor. E aquest atorgament o consentiment no puxe ésser trey o deduyt a conseqüència.

V – Ítem, que si privilegis o gràcies fa e atorga lo senyor rey als ciutadans e als hòmens de les viles per la dita augmentació o novella imposició o a altres persones generoses, que, segons la condició dels cavallers e generosos, faça e atorch semblants o convalents coses als cavallers e generoses generalment.

VI – Ítem, que aquesta novella imposició dur tan solament tant com pujarà ço que r[om]an a pagar de les C X mil lliures de la imposició antiga |^{f. 2r} [...] la quantitat del a[rmament] de les X galees que ara novellament s'atorguen a [... ..] altres messions o quantitats no y puxen ésser m[... ..] ans, feta paga e compliment de les dites coses, la imposició sia [tol]ta e levada d[e to]t lo regne *ipso facto*.

VII – Encara demanen que si[e] declara[t] què quantitat roman a pagar e levar de les C X mil lliures de la impos[ició ... ..] què quantitat puge [l']armament de les X galees atorgades al senyor rey per lo [...].

VIII – Ítem, [... ..]n veure e regonèxer los comptes de la dita imposició, e en les vendes e e[n les di]stribucions que·s faran de la quantitat que exirà de la dita imposició sien [II] cavallers o persones generoses qui seran elets per la cavalleria, e sens aquells no·s puxe fer vend[a, d]istribució ne reddició del compte.

IX – Ítem, que si dels ciutadans o hòmens de viles seran alguns de[p]utats a acordar hòmens [.. les] galees, o a ésser capitans o caps d'aquelles, que n'i haja semblaments dels cavallers e generoses.

X – Ítem, que si perjuhí alcú fos fet o novació als prelats, [re]ligioses o als nobles, o als cavallers o persones generoses, o als hòmens lurs, en la dita imposició, e per la dita rahó aguessen a trametre missatge o missatgés al senyor rey o fer altres messions, que totes aquelles messions e despeses se paguen de la dita imposició.

XI – Ítem, que plàcia atorgar al senyor rey, e induir los prohòm[ens de la] c[ui]tat e de les viles, que·ls cavallers e generoses, e los hòmens lurs, puxen me[tr]e vi aquells qui seran poblats dins lo terme de la dita ciutat en la ciutat e en |^{f. 2v} les viles aquells qui seran poblats dins los térmens d'aquells [... ..] com açò esguarda la unió que és feta per los furs novells [... .. r]ahó.

XII – Ítem, que al dit senyor rey plàcia los torts, e greuges, e uses, segons que seran declarats que sien fets contra fur e privilegis [... ..] espe]cialment que són feits contra alguns cavallers e generoses per sos oficials e altres en general e especial, revocar e reduir a estament degut [e a]torgar en açò cartes de justícia.

XIII – Ítem, que totes les cartes e privilegis que hauran mester e los seran atorgades, los seran liurades e donades franques de segell.

|^{f. 3r} Al primer capítol respon lo senyor rey que li plau que en tot lo regne de València sia posada la [im]posició que ara novellament se ordona e·s creix per pagar pus tost ço que roman a pagar de les C X mil lliures, enaxí que·l senyor rey reeba tota la imposició, axí la antiga com la novella tro que li sia complida la dita quantitat en aquella manera que vuy reeb la antiga, exceptades aquelles persones e lurs lochs qui són exceptats de la imposició antiga. Entén, emperò, lo senyor rey que, con serà complida a ell la dita quantitat, negú no sia exceptat en tot ne en partida de la imposició que romandrà per pagar la quantitat de la armada de les X galees, exceptats tan solam[ent] los lochs dels

nobles en Jacme, senyor de Xèrxa, e d'en Lop de Luna, [... ...] de Xiva ab son terme e los lochs dellà Sexona.

Al [segon] capítol respon lo senyor rey [que b]é saben los dit[s] cavallers que·l [s]enyor rey n[e s]os predecessors ja[m]és no [u]saren [n]e han acostumada de posar imposició general en aquest regne ne en los altres sens volentat [e consen]timent del General del regne on és estat [p]osada, ne el senyor rey [... ...] fer aytan p[re]ch, per què no és n[ec]essari de dema[nar] n[e] d'atorgar aytal privil[egi], e con a fer s'agués [..]anries a fer en [... ...] General.

Al [t]erç capítol respon lo senyor rey que farà çercar lo privilegi [en] lo registre e, trobat aquell, en la primera Cort general que·s te[n]g[a] en [lo] | ^{f. 3v} regne de València proveirà, axí sobre la reparació demanada com sobre les altres coses per ells demanades sobre açò en tal manera que s[e'n] deuran tenir per pagats. E entretant deu·los bastar la provisió e resposta feta al quart capítol que·s segueix.

Al III^t capítol respon lo senyor rey que li plau axí com és demanat e contengut en lo dit capítol.

Al V^e capítol respon lo senyor rey que li plau segons que·s [contengut en] lo capítol.

Al VIe e al V[IIe] capítols respon lo senyor rey que ell se certifficarà de les coses contengudes en aquells e farà·hi certa resposta en guisa que se'n deuran teni[r] per pagats.

Al VIIIe capítol respon lo senyor rey que ell regonexerà la manera que la ciutat e les viles del regne han acordada sobre les vendes de la dita imposició e lavors respondrà'ls·hi certament en manera que ells se'n deuran tenir per pagats.

| ^{f. 4r} Al IXe capítols respon lo senyor rey que regonexerà la ciutat e les viles quina manera han acordada sobre les coses contengudes en lo dit capítol, e lavors dar·los ha certa resposta en manera que se'n deuran tenir per pagats.

Al X^e capítol respon lo senyor rey que no li par que demanen cosa just[a e] rahonable ne profitosa a ells mateix.

Al XIe capítol respon lo senyor rey que ell ne pregarà los prohòmens de la ciutat e·ls induirà a atorgar les [cose]s contengudes en lo dit capítol [e]l mils que porà.

Al XIIe capítol respon lo senyor rey que declaren los torts e·ls greuges e ell proveïr hi ha de jus[tí]cia.

Al XIIIe capítol respon lo senyor rey que li plau axí com és demanat.

1333, c. gener. València

Condicions demanades per les universitats reials valencianes sobre l'augment de les imposicions del donatiu de les Corts de 1329-1330 i sobre l'armament de 20 galeres per a l'estiu de 1333, que ha demanat Alfons el Benigne. S'hi inclouen les respostes del monarca i alguns vistiplaus de l'estament reial.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 10, Lligall 12, f. 1r-12r

Aquests són los capítols fets e ordenats per los prohòmens de la ciutat e de les viles del regne de València sobre les covinençes e altres coses que s'an a fer e e[nse]guir en lo feyt de la armada de les XX galees que lo senyor rey e tot lo General de la ciutat e del regne de València deçà Sexona deuen armar, Déus volent, en l'any present en la ciutat de València, ço és a saber, lo senyor rey X galees e lo General del dit regne les altres X.

(I) – Primerament, que la imposició ara novellament ordenada per la anticipació faedora al senyor rey per fer compliment de paga de ço que al dit senyor rey romana /a/ pagar de les C X mil lliures se pos e·s culla e·s leu ensems ab la antiga imposició /en la ciutat/ e·n totes les viles e lochs del regne de València deçà e dellà Sexona, axí reals com altres, exceptats /tant solament/ los lochs /dels/ nobles don Jayme, ~~senyor de Exèricha~~ e don Lop de Luna, e lo loch de Xiva, e los lochs del honrat en Gonçalbo Garcia. Et que·l senyor rey reeba e prena en son compte axí la antiga imposició com la augmentació d'aquells lochs e persones de qui tro ara o ha reebut en compte, defalcan o mirvan del deute que roman aytant com a aquells lochs et persones ne pervendria segons lo temps passat per rahó de la antiga imposició tant solament axí com si augmentació no fos feta.

Plau al senyor rey

| ^{f. 1v} II – Ítem, que el senyor rey per púplica (*sic*) utilitat e per dar compliment ivaçosament a la dita armada sospena e allarch totes assignacions per ell feytes de la dita imposició, axí antiga com nova, a qualssevol persones de qualque condició o estament sien, enaxí que [...] quantitat del armament de les dites XX galees sie pagada ans e primerament que alcuna assignació feta o faedora, exceptat ço que roman a pagar de les manleutes fetes per l'armament de les X galees les quals en l'estiu prop passat foren armades en la ciutat de València, et exceptades les messions útils e necessàries faedores per los afers de la imposició, et exceptades les assignacions feytes per lo senyor rey a les viles de Xàtiva e de Algezira per adobar los murs, et les messions feytes e faedores per en Bernat Sanç en lo pleyt que ja ab n'Exemén de Thovià per rahó de la exeució que féu en lo loch de Xella.

Respon lo senyor rey que intenció és sua que per justícia no deu allongar ne fer pus temps sobresehir les assignacions que feytes són tro ací per ell sobre los diners de la imposició antiga, emperò, per bé e espeegament dels affers de la armada, ell entén a emprar e manlevar d'aquells qui [les] dites assignacions hi ha los diners de les dites assignacions per convertir aquells en los affers de la dita armada, e de les dites

quantitats que de les dites assignacions li seran prestades farà fer dites al cambiador e taula que serà assegurada solament e s(..)s tot si a tan covinent temps lo qual dins breus dies pot ésser declarat que de la dita imposició antiga e nova sien primerament pagades aquelles quantitats que costaran d'armar les X galees que deu armar lo General del regne e que per l'armament d'aquelles seran manlevades.

A aquesta resposta és provehit per resposta fora, al darrer capítol de la taula.

III⁶⁰ – Ítem, com la peccúnia que és eixida de la antiga imposició, ço és, del primer dia de juliol ara prop passat a ençà e [de]u exir tro per tot lo mes de març o abril primer vinent sia necessària a fer compliment de paga a les manleutes que foren fetes per part del senyor rey e de la universitat de la ciutat e viles reals | ^{f. 2r} del regne per l'armament de les [X] galees que foren armades [per lo] seny[or] rey e per les dites universitats en l'estiu prop passat, e la peccúnia que exirà de la antiga imposició del mes de març o d'abril a enlà e la de la nova imposició, axí i vaçosament com lo negoci requer, [n]o s puscha aver que ba[st]às a compliment de la armada de les XX galees que l senyor rey, procur ab acabament per manleuta o en altra manera tota la [peccún]ia necessària al armament de les dites XX galees e encara a la construcció e adob de les X galees les quals ha promeses prestar al General del regne exarciades e apparellades de navegar.

Respon lo senyor rey que si troba qui li prest los diners ell és apparellat de menlevar tots los deners (*sic*) /dessús dits e/ assegurar aquells sobre lochs seus per manera de penyora o ab veda ab carta de gràcia a cert temps, enaxí, emperò, que ls dits lochs sien remuts dels diners de la novella e vella imposició o los menlevarà per altres maneres e de ço que costeran o ell ne sofferrà de dan que n pac ell la I^a meytat e l'altre meytat lo General del regne. E demana taula de cambi ésser assegurada en la ciutat de València en la qual sien fetes per lo cambiador dites, /soltes/ e obligacions de les quantitats que s manlevaran o s procuraran en les dites maneres per lo negoci de la armada. | ^{f. 2bis-1r}(⁶¹) del regne per l'armament de les X galees que foren armades per lo seny[or] rey e per les dites universitats en l'estiu prop passat, e la peccúnia que exirà de la antiga imposició del mes de març o d'abril a n[on] [e la] de la nova imposició, axí i vaçosament com lo negoci requer no s puscha aver que bastàs a compliment de la armada de les XX galees, que l senyor rey procur ab acabament per manleuta o en altra manera tota la peccúnia necessària [al] armament de les dites XX galees et encara a la construcció e adob de les X galees les quals ha promeses prestar al General del regne exarciades e apparellades de navegar.

Respon lo senyor rey que si troba qui li prest los diners ell és apparellat de menlevar tots los diners dessús dits e assegurar aquells sobre lochs seus per manera de penyora o ab venda ab carta de gràcia a cert temps, enaxí, emperò, que ls dits lochs sien reemuts dels diners de la novella e vella imposició o ls manlevarà per altres maneres, [e de] ço que costaran o ell ne sofferrà de dan que n pach ell la una meytat e l'al[tra] meytat lo General del regne. E dema- | ^{f. 2bis-1v} na taula de cambi ésser assegurada en la ciutat de València en la qual sien feytes per lo cambiador dites, /soltes/ e obligacions de les quantitats que s manlevaran o s procuraran en les dites maneres per los negocis de la dita armada.

En lo damunt dit terç capítol perseveren los síndics mas:

---

⁶⁰ Al marge esquerre: +.

⁶¹ Els f. 2bis-1rv, 2bis-2rv, 2bis-3rv i 2bis-4rv són quatre fulls petits, solts, afegits darrere del f. 2.

| f. 2bis-2r Quant a la taula de cambi que·l senyor rey de[... ..] lo General del regne di[...] haver e assegurar en la qual sien feytes per lo cambiador dites e obligacions de les quantitats que lo senyor rey manlevarà per los n[egocis] de la dita armada, parria als [síndics] de la ciutat e de les viles del regne que la dita taula les dites ciutat e viles pusquen haver e procurar sots la forma següent: que primerament sie regonegut, vist e affinat quan[t] és ço que al senyor rey roman a pagar de la [qua]ntitat de les C X mil lliures a ell promeses dar per lo General del dit regne en la General Cort per ell celebrada en la ciutat de València e a quant muntés les assignacions ja per ell feytes e les deduccions que se han a fer les quals lo dit senyor rey reep en son compte, e per la dita romanent quantitat, deduïtes e levades les dites assignacions, e abatudes les dites deduccions, e retengut ço que·l senyor rey deu pagar en los salaris e messions necessàries fetes e faedores, parria als dits síndics que les dites ciutat e viles pusquen haver la dita taula de cambi per la dita romanent quantitat e encara per ço que apparrà ésser degut per la dita ciutat e viles al senyor rey per l'armament de les V galees en l'estiu prop passat armades, en la qual taula lo cambiador faça les dites soltament (*sic*) de les quantitats que lo senyor rey manlevarà per los negocis de la dita armada.

Encara la dita ciutat haurà taula de cambi tro a quantitat de C mil soua, los quals lo dit senyor rey ha prestats a la dita ciutat de les dites C X mil lliures, en aytal manera, emperò, que les dites que·s fa[ra]n en la dita | f. 2bis-2v taula tro en la dita quantitat dels dits C mil sous se f[acen] condicionalment, ço [és,] si los dits C mil sous seran cullits e levats per la imposició ordonada e empres[a] segons forma de una [carta] del senyor rey [f]et[a] per la dita raó *datum Valencie, [I]III idus ianuarii, anno XX° novo e me[so]s* e posats en la dita taula.

Plau al senyor rey.

Concorden los dis síndics [e] atorguen que·s faça segons que dessús se conté:

La qual taula parria als dits síndics que deja ésser axí assegurada, ço és, que en Bernat de Boxadós, en Philip de Boil, en Pere March, en Guillem Serrà /e en Bonanat Çpera, en nom lur propri, e los síndichs de la ciutat e de les viles, en nom de les universitats, asseguruen la dita taula per la quantitat al dit senyor rey deguda e romanent a pagar de les dites C X mil lliures, segons que dit és, car semblantment fo assegurada la dita taula per la armada de les X galees armades en l'estiu prop passat⁶².

Plau al senyor rey.

Ítem, que les manleutes per lo senyor rey faedores de les quals se [facen] dites a la dita taula si[en] feytes a espera de tal temps que les | f. 2bis-3r [quantit]ats manlevades pusquen ésser cullides [e leva]des de la imposició [anti]g[a].

Plau al senyor rey.

Ítem, que les quantitats per lo senyor rey manlevadores quant la dita se farà vinguen en mà e en poder dels aministradors, convertidores per aquells en los negocis de la dita armada, e si la dita armada per qualsevol cas no·s fahia o cessava, que los dits aministradors pusquen les dites quantitats tornar e pagar a aquells dels quals serien manlevades. E, si alcuna cosa ne havien despesa o convertida en los negocis de la dita armada, que tot ço que n'aguessen despés, poguessen pendre los dits aministradors de la

---

⁶² Al marge esquerre: +.

antiga imposició per fer compliment de paga a les dites manleutes, e tot allò fos tengut lo senyor rey de reebre en son compte.

Plau al senyor rey, mas entén que [ço que·l] General hauria comprat, ço és pa o armes o altres coses, ffos del senyor rey car del seu serie comprat.

Concorden los síndichs.

Ítem, que la quantitat que serà ma[nleva]da per l'armament de les X galees | ^{f. 2bis-3v} que·l General [del] regne [... ..] sia primera /en/ dita e a[n]s pag[ada] de la imposició antiga e de la nova, [co]m loch haurà que les altres quantitats que [lo senyor] rey manlevarà per armar les sues X galees e per exarcia[r] [e a]parellar totes les XX, e que la dita manleuta sia feyta sabents e consentents los aministradors de la dita imposició.

Plau al senyor rey.

Quant al interès que·s deurà per les manleutes faedores per lo senyor rey, parria als dits síndichs que, del interès que·s darà per la manleuta que·s farà per l'armament tant solament de les X galees, pagàs lo General del dit regne la meytat e lo senyor rey la romanent meytat e tot l'altre interès de les dites manleutes⁶³.

Plau al senyor rey.

Concorden los dits síndichs.

Ítem⁶⁴, que to[ta] la col·lecta de la imposició antiga e encara de la nova en son cas [... ..]én los dits aministradors, e metén a p[... ..] pagar les quantitats manlevadores per lo senyor rey les quals seran [... ..] asse]gurades en la dita taula an[... ..] primer vinent, que res d'aquella col·lecta | ^{f. 2bis-4r} meten o posen en los negocis de la dita armada ne en altres, e que lo senyor prometa e jur que en les dites impositicions alcuna cosa no tocarà ni tocar farà o lejarà tro les dites quantitats manleva[des] éntegrament sien pagades, e axí metex in[... ..] n'Arnau Çamorera, vicecanceller, [e en] Bonanat Çaperera, e lurs lochtinents, que alcuna carta contrària a açò no signaran [ne] segellaran o espeegaran. Emperò, si la armada no·s fahia, en aquest cas los dits aministradors res de la imposició nova no posen ne converten en la paga de les dites quantitats, ans paguen aquelles de la antiga imposició tant solament mentre que bastarà ço que roman a pagar al senyor rey de les C X mil lliures, e la dita imposició nova retinguen e restituesquen a les universitats de la ciutat, viles e locs segons que se'n serà cullit.

Respon lo senyor rey que ja al segon capítol de la armada ha dit e respost que, per justícia, bonament no deu allongar o sospendre les assignacions pus que fet [ha] tro ací, mas par al senyor rey que, no contrastan la dita resposta feta al dit segon capítol, que dels diners de la imposició antiga sien pagades les dites assignacions en lo temps e manera que fetes són, e los diners de la imposició novella sien posats e vinguen en mà dels aministradors convertidors [...] aquells en los negocis de la armada /per manera de préstec [...] al senyor rey/, e los diners de la dita antiga imposició, pagades les dites assignacions ving[uen] ensemps | ^{f. 2bis-4v} ab los diners de la dita nova imposició en mà e en poder dels dits aministradors per soff[rer] e pagar ço que serà manlevat e degut ser[à] de la dita armada, /axí ço que serà prestat al senyor rey de la imposició com ço que serà

---

⁶³ Al marge esquerre: +.

⁶⁴ Al marge esquerre: *Derrer capítol de la taula.*

manlevat de qualssevol altres persones/, enaxí que la quantitat que per lo senyor rey serà manlevada per l'armament de les X galees que lo General del regne deu armar sia primera en dita e ans pagada de la imposició nova com loch haurà e encara de la antiga, pagades les dites assignacions, que les altres quantitats que lo senyor rey manlevarà per armar les sues X galees e per exarcia e aparellar totes les XX, e que les manleutes faedores per l'armament de les dites X galees que lo General deu armar sien fetes, sabents e consentents los amministradors de la dita imposició.

Concorden los síndics.

| f. 2^r III – Ítem, que de tot lo guany que nostre senyor Déus darà a les dites XX galees haja lo senyor rey la meytat e l'altra meytat lo General del regne, et d'aquell guany per lo dit General sie pagat al dit senyor rey lo dit préstech o aytant com lo dit guany bastarà, et si per aventura, ço que Déus no vulla, guany no /hi/ haurà o no era tal [que] bastàs a tot lo dit dit préstec, en aquest cas lo dit préstec o ço que n romandria a pagar fos pagat fos [pagat] (*sic*) al senyor rey en aquesta manera, ço és, que la antiga e nova imposició /e/ en la forma que ordenades | f. 2^v [són], sien e-s cullen e-s leven indiferentment en la ciutat e regne de València deçà Sexona, tant e tant longament tro que al senyor rey sia satisfeyt en lo dit préstech, exceptats tant solament los lochs dels dits nobles don Jayme, senyor d'Exèricha, [e en] Lop de Luna e lo loch de Xiva, et d'aquesta col·lecta e no de als fos fet compliment de paga al dit senyor rey en lo préstec del armament de les dites X galees, les quals en l'any present se deuen armar per lo d[it] General.

Plau al senyor rey.

V – Ítem, que ls amministradors de la imposició novellament e[ll]egidors reeben de present la col·lecta de la d[ita] nova imposició, reebén encara la col·lecta de la dita antiga imposició, [...]s e sens m[.]ga que en Jacme Tolsà e en Pere de Ciudad[i]lla, amministradors de la dita antiga imposició, hajen fet com[pl]iment de [p]ag[a] a les man- | f. 3^r leutes fetes per l'armament de les X galees les quals en lo estiu prop passat foren armades per lo senyor rey /e per la ciutat/ e per les viles reals del regne, et op[....]ntarà que los dits en Jacme Tolsà e [en] Pere Ciudadilla hajen pagades les altres quantitats les quals són tenguts pagar per provisió del senyor rey jurada, et los quals amministradors ara novellament elegidors, de la peccúnia de les dites nova e vella imposició, paguen al senyor rey ço que li [ro]manrà a pagar de les dites C X mil lliures et per lo dit senyor rey a aquelles persones de les quals haurà feta manleuta a ops del armament de les dites XX galees, et, pagades les dites quantitats, et pagada encara la quantitat que deguda li serà per lo préstec faedor per lo dit senyor rey al General del regne a obs del armament de les dites X galees les quals lo dit General ar[m]ar e[n]tén de les dites XX galees, la qual quantitat del dit préstec deu ésser pagada al dit senyor rey de la col·lecta de la dita nova e vella imposició si lo guany faedor e pertanyent a les dites X galees que lo dit General arma no bastave a fer paga al dit senyor rey del dit préstec, et, pagades encara per los dits amministradors les messions justes et rahonables fetes e faedores [per rah]ó de les dites imposicions e armada la dita nova e vella imposició, cessen e sien remogudes *ipso facto* de la dita ciutat e regne, sidoncs lo dit General no volrà que la dita antiga imposició romanga en lo regne per pagar al senyor rey ço que li romandrà a pagar del prés[tec] per ell fet a la dita ciutat e viles en l'armament de les V galees que la dita ciutat e viles armaren en l'estiu prop passat, et, si al dit General no plaurà que la dita vella imposició romanga per pagar lo dit prés[tec] de les [di]tes V galees, que en lo dit

cas en la dita ciutat | f. 3^v [e vil]es e en lurs térmens, ço és, en los lochs de lur contribució, romanga tan solament la antiga imposició per pagar lo dit préstec o ço que li'n romandrà de les dites V galees en la forma que la dita antiga imposició fon posada o en altra manera segons que los prohòmens de la ciutat e viles reals ordenaran que romanga, e sie en la dita ciutat e viles e en los lochs de lur contribució segons que en lo novèn capítol de la armada de les dites V galees és contengut.

Plau al senyor rey, axí, emperò, que per pagar los deutes qui són deguts per les V galees del estiu prop passat romanga imposició en la ciutat e viles reals /en la forma contenguda en lo capítol [buit] e en lurs térmens, ço és, en los lochs de lur contribució/ e n[o] en los locs dels infants, prelats, rics hòmens e cavallers o generosos del regne, com a aquells no entenen a consentir, segons que l senyor rey s'és certificat.

Concorden los síndics.

VI – Ítem, que totes les dites XX galees se armen en la ciutat de València, e que les X galees que lo senyor rey presta al General del regne ab totes lurs exàrcies estien e vagen a risch e ventura del senyor rey e no del General.

Plau al senyor rey.

| f. 4^r VII – Ítem, sien ordenats III dispensers, la un per lo senyor rey e l'altre per la ciutat e l'altre per les viles del regne, los quals seguen en la taula de la armada e distribuesquen la peccúnia necessària al armament de les dites XX galeres.

~~Plau al senyor rey~~

E que los dispensers de les viles e altres que per les viles seran en los altres officis sien iguals en lo salari ab aquells de la ciutat [e.] oltra lo dit salari, hagen los de les viles covinent provisió⁶⁵.

~~Plau al senyor rey /açò enadit que seria lo quart per prelats, rics hòmens e cavallers, mas ell no entén a pagar salari ne provisió sinó d'aquell que per part d'ell hi serà, posat encara que la armada no s complís ne en null altre cas.~~

Respon lo senyor rey que per esquivar supèrflues messions basta que y haja II dispensers, la I per lo senyor rey e per prelats, rics hòmens e cavallers, e l'altre per la ciutat e per les viles. E de consentiment dels síndics ordena que l dit dispenser de la ciutat e de les viles sia en Bernat de Gusargues, de Xàtiva.

~~Concorden los síndics.~~

Quan al salari e provisió plau al senyor rey.

~~Concorden los síndics.~~

Enaprés fo elet per rics hòmens e cavallers dispenser n' Andreu Guillem Escrivà.

(VIII) – Ítem, sien ordenats III prohòmens qui seguen en la dita taula et los quals ab l'almirall o capità qui elet serà a les dites XX galees acorden los hòmens de la armada, dels quals hi sia la I per lo senyor rey e l'altre per la ciutat e l'altre per les viles reals del regne.

~~Idem plau al senyor rey, açò enadit que n'i haja I~~

---

⁶⁵ Afegit, posteriorment al text original, per una altra mà.

Respon lo senyor rey que basta que n'i haja II, ~~ço és la I per lo senyor rey e per rics hòmens e cavallers, e l'altre per la ciutat e viles, e sia ciutadà, e a adés de e a adés, de volentat dels dits síndics, ordon[à] que sia en Jacme Escrivà per lo senyor rey e per la ciutat e viles, e l'altre sia per rics hòmens e cavallers aquell qui ells elegiran. Enaprés fo elet per acordador per rics hòmens e cavallers en Bernat Fabre.~~

IX – Ítem, que en tots los officis de la armada de les dites X galees, axí escrivans com còmits [com quals]sevol altres, haze aytants de les viles com de la ciutat, axí d'aquells que hiran [en] la mar com d'aquells que seran necessaris en terra, et hagen [aytant de] poder cascú en son ofici com aquells de la ciutat e que les comiteries sien éntegres.

~~Plau al senyor rey.~~

Respon lo senyor rey que, si en cascuna galea havia tres còmits, ab aquell que·ls rics hòmens e cavallers hi volrian metre seria gom, torb de la galea e gran messió, per què sia par que·s dege axí compartir que a les X galees que·l regne armarà, /metén rics hòmens e cavallers còmits a les II, e la ciutat/ a les V, e les viles a les III. Quant als altres officis plau al senyor rey.

Concorden los síndics.

E enaprés, a instància del dit en Bernat de Gusargues, dispenser dessus dit, [...] sia ço que hi contrastassen los síndics de Borriana, lo senyor rey ab consentiment dels síndics de les altres viles volé e manà que en Bernat de Vilanova, notari, fos escrivà de la taula de la armada per les viles.

| f. 4^v X – Ítem, que les dites XX galees, passats los dits IIII meses, vinguen desarmar en la ciutat de València e no en altre loch, sidoncs lo senyor rey no havia mester a son servi les dites XX galees, e en aytal cas del seu propi sia tengut de pagar tot l'armament de les dites XX galees oltra los dits IIII meses, et, servit lo temps que·l senyor rey les hagués mester, si havien a desarmar en la senyoria del senyor rey deçà mar, que dejen desarmar en la ciutat de València e no en altre loch.

Plau al senyor rey.

XI – Ítem, sien ordenats III clavaris per la ciutat e viles del regne dels quals la I vaje en la armada de València ensemps ab un clavari de la armada de Barcelona e ab I clavari de la armada de Mallorca, et l'altre vaja en la armada de Barcelona ab I clavari de Barcelona e ab altre clavari de Mallorca, et l'altre vaja en la armada de Mallorca ab I clavari de Mallorca e ab altre de Barcelona. Semblantment sien ordenats III clavaris de la armada de Barcelona dels quals la I vaja en la armada de Barcelona ab un clavari de València e ab altre de Mallorques, et altre vaja en la armada de València ab lo clavari de València e ab altre de Mallorques, et l'altre vaja en la armada de Mallorques ab I clavari de Mallorques e ab altre de València. Et semblantment sien ordenats III clavaris de la | f. 5^r armada de Mallorca dels quals la un vaja en la armada de Mallorca, ab un de València e ab altre de Barcelona, l'altre vaja en la armada de València ab un de València e ab altre de Barcelona, l'altre vaja en la armada de Barcelona ab altre de València. En poder dels quals clavaris vinga tot ço que Déus darà a guanyar a les dites armades del qual guany sien feytes parts segons nombre de galees e de persones.

Plau al senyor rey.

XII – Ítem, que per rahó del armament de les dites XX galees que·l senyor rey /e lo/ General del regne armen, lo senyor rey ne la senyora reyna ne altre per ells no·s puxen

ne·s degen entrametre de demanar compte ne de fer inquisició ne per nenguna altra manera en general ne en especial contra alcuna persona qui per la armada de les dites XX galees façe ne procur res, sidoncs no ho fehien a instància o a requesta del General del regne, ~~o dels jurats e prohòmens de la ciutat e de les viles~~ o de la ciutat solament, o de les viles solament, o de prelats, ríchs | ^{f. 5v} hòmens [e generoses] solament, mas, emperò, los despensers e clavaris sien tenguts de retre compte e rahó de ço que costarà l'armament de les dites XX galees e del guany que·n pervendrà a les dites XX galees al maestre racional del senyor rey, ensemps ab aquell o aquells qui hi seran diputats per los prohòmens de la ciutat e de les viles damunt dites.

Plau al senyor rey.

XIII – Ítem, si cas s'esdevenia mentre la armada se farà o la armada feyta o partida de la plaja de la ciutat, que·l senyor rey fes pau o treva ab los enemichs seus, que en aquest cas lo senyor rey no pogués les dites X galees que·l General arma o partida d'aquelles pendre o menar o fer menar per altres uses o negocis seus, ans lo General del regne pusquen trametre les dites X galees la on tendran per bé. Et, en lo dit cas, los clavaris ab los còmits, o ab la major partida dels còmits, pusquen eleger capità d'aquell o d'aquells que ells tendran per bé de les dites X galees, lo qual capità ab consell dels desús dits puscha menar les dites X galees la on tenrà per bé.

Plau al senyor rey.

| ^{f. 6r} X(III) – Ítem, si cas s'esdevenia que la dita armada de les dites XX galees [hagués] a cessar per qualque rahó que, en continent e *ipso facto*, la dita nova imposició [cés] e sia remo[gu]da de la ciutat e de tot lo regne, et lo General de la dita ciutat e regne o alcú d'aquell no sien tenguts pagar aquella. Et, en lo dit cas, la antiga imposició romanga e estia tant solament en la forma que ordenada és per fer compliment de paga al dit senyor rey a les C X mil lliures.

Respon lo senyor rey que, com entre la ciutat e les viles del regne hagués contradicció sobre aquest capítol /e sobre/ la resposta que·ls síndics de les viles havien feta, lo senyor rey prés lo feyt en si e volc e manà que·l dit capítol romangués en la forma que ordenat és.

XV – Ítem, que la ciutat e viles desús dites pusquen eleger capità a les dites XX galees ab sabuda e volentat del senyor rey, e no ell menys d'ells⁶⁶.

Plau al senyor rey.

| ^{f. 6v} XVI – Ítem, que lo senyor rey e la senyora reyna façen cartes que no pascha (*sic*) tornar a perjudici a la ciutat ne a les viles del regne contra [lurs f]urs e privilegis, libertats e franquees res que sia atorgat ne feyt per rahó de la present armada.

Plau al senyor rey.

XVII – Ítem, que si la dita armada prenia alcunes persones de qualsevol condició, que·l senyor rey ne la senyora reyna no·ls se pusquen pendre donan mil morabatins per cascuna persona o major quantitat.

Plau al senyor rey.

---

⁶⁶ Al marge esquerre: +.

XVIII – Ítem, que totes messions que-s hajan a fer per les rahons damunt dites o per alguna d'aquelles sien pagades a coneguda dels novells aministradors e sien multiplicades al armament de les dites XX galees.

Plau al senyor rey.

| f. 7r XIX – Ítem, si s'esdevindrà que missatgers se convinguen a fer per los prohòmens de les viles per afers de la armada /o de les impositcions/ a requesta de la ciutat, que-ls jurats de cascun loch pusquen pendre e haver dels compradors de la impositció aquella quantitat que necessària serà a la dita missatgeria e faent àpocha als compradors per los dits jurats, aquella quantitat sia reebuda en compte als compradors de la dita impositció per los aministradors d'aquella. Encara, si per rahó de la armada o per rahó de les impositcions, venien a manament del senyor rey o a requesta dels aministradors de la impositció, semblantment les dites messions puxen ésser preses per los dits jurats en la forma damunt dita e sia reebut en compte, taxació abans fe[y]ta de les dites messions per los ~~dits~~ aministradors de la dita impositció.

Plau al senyor rey açò ~~declarat que sia de present posada forma en e a les messions a coneguda d'un cavaller per los ríchs hòmens e cavallers e d'un ciutadà e d'un hom per les viles~~ açò enadit: que si la ciutat havia a trametre missatgers per rahó de les /vendes de les/ impositcions o ~~de la~~ /per la/ dita armada sien a aquells semblantment ttaxades les messions per los dits aministradors.

Concorden los síndichs.

[XX – Ítem, que-l] almirall o capità de les dites XX galees prometa ab sacrament e-s oblich que tot ço que Déus darà a guanyar a les dites XX galees /o a part vendrà a les dites XX galees/, metrà e | f. 7v metre farà en poder dels clavaris de les dites XX galees, e que en lo dit guany no tocarà ni alguna cosa ab si ne retindrà, e que no pendrà ne pendre farà ne consentrà que alguna cosa presa per la dita armada sia liurada o comanada o donada ocultament o manifesta, sinó tant solament en poder dels dits clavaris.

Plau al senyor rey.

XXI – Ítem, que-l senyor rey e la senyora reyna manen ab cartes lurs a lurs batles generals e especials en la ciutat e regne de València que facen fer inibició que null hom no gos armar o navegar sots la certa pena tro que la dita armada haja compliment e sia partida de la plaja de la mar de València, exceptats aquells vexells que los jurats de les dites ciutat e viles cascuns en son loch conexeran ésser necessaris per portar viandes a les dites ciutat e viles.

Plau al senyor rey.

| f. 8r XXII – [Ítem, que-l senyor] rey e la senyora reyna prometen e-s obliguen que la dita [augmentació] que-s fa a la antiga impositció, axí per la anticipació com per l'armament de les dites X galees, faran metre e posar en un dia, tenir, servir, cullir e levar e continuar en tot lo regne de València segons la forma dessús ordenada, exceptat en los lochs dels dits nobles don Jayme, senyor de Exèricha, e don Lop de Luna, /senyor de Sogorb,/ e lo loch de Xiva, e exceptats quant a la anticipació tant solament los lochs del honrat en Goçalbo Garcia, exceptats encara quant a la impositció de la armada los lochs del regne de València dellà Sexona, e açò faça lo senyor rey fermar de present, ço és, ans que-s pos la impositció nova al alt infant en Pere de Ribagorça, e de Empúries comte, e a tots los prelats, ríchs hòmens, cavallers e generoses qui ara són presents en la

ciutat de València, e als honrats abats de Valldigna e de Benifaça, e al honrat mestre de Montesa, e al noble en Francesch Carroç, e als nobles comte de Terranova, lo senyor de Torres Torres e los senyors de Almenara. E prometan, encara, que d'aquí a la festa de Sent Johan de juny primer vinent haurà fet ab acabament per consentiment o per altra leguda manera que la dita imposició nova e vella se continuarà e-s cullirà per rahó de la dita armada en tots los lochs del regne deçà Sexona, del alt infant en Ramon Berenguer e de tots los prelats, richs hòmens, cavallers e generoses ~~que no són ara presents en la ciutat~~ e de tots altres que fermat no hauran, salvant los desús exceptats, axí com en la ciutat, viles e altres lochs desús dits.

E si no u fahien, que la dita nova imposició cés e sia tolt e levada en continent de la ciutat e de tot lo regne de València /e de cascun loc/ per pròpia auctoritat d'aquella ciutat [o de cascuna vila o loch] | ^{f. 8v} del dit regne, no esperada licència del senyor rey ne d'altra qualsevol persona, e altre loch o persona en general o especial no sien tengudes pagar aquella ne los compradors d'aquella no sien tenguts pagar lo preu sinó per lo temps que ho haurien cullit, ni los dits compradors ni alguns altres no pusquen ésser forçats per lo senyor rey ni per los ordinaris de la ciutat, viles o lochs del regne o per altres qualsevol persones, e, en ayta[l cas, la ciu]tat e viles e tot l'altre General del regne e cascun d'aquells sien absolts, quitis e deliures de pagar la quantitat que'l senyor rey los haurà prestada per l'armament de les dites X galees ara armadores per lo dit General. Et lo senyor rey, en lo dit cas, haja armar del seu propri totes les dites XX galees, e prena ço que serà cullit de la imposició nova e vella /tro en la dita festa de Sent Johan/ en son compte de paga de ço que li roman a pagar de les C X mil lliures.

Emperò, consenten ~~lo dit General del regne~~ los dits síndics que si l'onrat bisbe de Tortosa e la clerecia del seu bisbat per les persones ecclesiàstiques e per los lochs e persones que han en lo regne de València no fermaran o consentran en les dites coses, que'l senyor rey prena en son compte segons justa estimació feta per los aministradors o per aquells qui per ells hi seran assignats tot ço que en la dita armada a aquells ne pervendria si fermaven. E açò matex consenten quant a les persones del honrat bisbe de València e dels clergues del bisbat, e quant a les persones de altres prelats e clergues, e quant als òrdens mendicans, segons que huy se pren en compte en la antiga imposició.

Plau al senyor rey.

| ^{f. 9r} (XXIIbis⁶⁷) – Ítem, que d'ací al primer dia] d'abril primer vinent la taula de la armada sia posada e puy [continuada,] e si no u hera o la armada cesava per qualche cas, la dita nova imposició cés tantost, e serà tolt e levada en continent de la ciutat e de tot lo regne de València, axí de les viles reals com de tots los altres lochs de quisque sien /e de cascun loc/ per pròpia auctoritat d'aquella ciutat e de cascuna vila o loch del dit regne, no esperada licència del senyor rey ne d'altra qualsevol persona, e alcun loch o persona en general o en especial no sien tenguts pagar aquella ni los compradors d'aquella no sien tenguts pagar lo preu sinó per lo temps que ho haurien cullit, ne los dits compradors ne alguns altres no-n pus[quen] ésser forçats per lo senyor rey ni per los ordinaris de la ciutat, viles o lochs del regne o per altres qualssevol persones, e ço que-n serà cullit romanga e sia restituit a la ciutat e a cascun dels lochs dessusdits, ço és, a cascun segons que-n serà cullit.

Plau al senyor rey.

---

⁶⁷ Capítol sense numerar en el text.

| f. 9v [en blanc]

| f. 10r⁽⁶⁸⁾ XXIII – Ítem, que totes coses vedades o alguna d'aquelles no seran tretes de la ciutat | f. 10v ne d'alcun loch del regne per mar o per terra per portar fora la senyoria del senyor rey, exceptat a les terres e senyoria del alt [rey de Mallorca e en la illa] de Sicília, axí que lo senyor rey proveescha e manpreses cartes als [batles e oficials] seus deçà e dellà mar que diligentment guarden e reeben tals seguretats que de les dites coses vedades no pusquen ésser portades a terres de enemichs del senyor rey, e que lo senyor rey, per ses cartes, significh als alts reys de Mallorca e de Sicília que proveesquen e manen a lurs oficials que de lurs terres e senyoria no pusquen ésser tretes alcunes de les dites coses vedades per portar a terra dels enemichs.

Plau al senyor rey.

XXIII – Ítem, que totes les cartes e privilegis e qualssevol altres escriptures que per rahó dels dits affers o descendents d'aquells, axí de la imposició com de la armada e encara dels capítols de justícia daval escrits e altres qualssevol, les quals se hauran a fer ací per lo senyor rey com per la senyora reyna, com encara per lo senyor infant en Pere, primogènit [e] general procurador del senyor rey, sien liurades e fetes franques /de dret de segell,/ axí en lo començament com encara du[rant] la dita armada e la imposició.

Plau al senyor rey e a la senyora reyna.

| f. 11r XXV – Ítem, que·l senyor rey prometa e jur que no farà cessar ne embargarà la dita armada de les dites XX galees en nulla manera o per null cas de pau ne de treva ni per null altre cas o manera, et, si contrafarà, haja a reebre en son compte tot ço que les dites XX galees auran costat d'armar e·n sie tengut de fer àpocha, e, resnomenys, tot ço qui romandrà a pagar de les C X mil lliures se haja a convertir e a metre en armada o en altra manera de defensió del regne ~~a coneguda del General del dit regne, et no puxa pervenir en mà del senyor rey ne de sos oficials ne d'altre, sinó d'aquell o d'aquells que lo dit General volrà e ordenarà~~ segons que fo per ell atorgat e promés en la General Cort en lo dit regne celebrada.

Plau al senyor rey.

XXVI – Ítem, que·l senyor rey prometa e jur que no farà pau ne treva, avinença o adob ab jenoveses, ne ab sahonese, ne ab sarrahins, sens volentat e consentiment dels aministradors de la dita imposició, et quantque quant, ab volentat dels dits aministradors, lo senyor rey fes pau o avinença ab los dits jenoveses o sahonese, que en aquest cas los dampnificats de la ciutat e del regne de València per los dits jenoveses e sahonese fosen satisfeyts, segons que·ls ciutadans de Barcelona seran satisfeyts per sou e lliura.

Respon lo senyor rey que, quan pau o treva li serà tractada, la qual sia a ell honrada e a sos sotsmeses profitosa, ell tota via la farà ab consell d'aquells que de manament hi deurà en manera que serà ben provehit a la sua honor e al bé de sos sotsmeses, e /axí/ no li par que ell se dege en açò obligar d'estar a ~~volentat~~ /consell/ de nengú, sinó d'aquells que a ell parrà. Quant a la satisfacció, plau al senyor rey que·s faça axí com se demana.

---

⁶⁸ La major part del full és ocupada per un capítol plenament coincident amb el núm. XXII, amb una resposta reial diferent, que, tanmateix, no sembla ajustar-se al contingut exacte d'allò que havia estat demanat: *Respon lo senyor rey que no·l par rahó que la antiga imposició, en la qual no ha neguna condició e és imposada per deute ja degut al senyor rey, fos revocada en lo dit cas.* Tot, tant el capítol com la resposta, apareix ratllat per dos grans X.

Concorden los síndichs.

XXVII – Ítem, que·l senyor rey e la senyora reyna juren servir e fer servir e complir tots los capítols damunt continguts, axí aquells de la imposició com los altres.

Plau al senyor rey e ~~serà, ço és, concordat~~ e a la senyora reyna.

| f. 11v XXVIII – Ítem, que·ls oficials del senyor rey / presents e esdevenidors/ juren de no manar, signar, segellar o espeegar carta o cartes en contrari e de no reebre compte ne procurar assignació alcuna en contrari.

Plau al senyor rey.

XXIX – Ítem, que·ls amiradors novellament elegidors juren servir complir la forma en los dits capítols continguda e de no obeir a alcun manament fet o faedor en contrari axí per lo senyor rey com per la senyora reyna com encara per qualssevol altres persones, et que en la peccúnia de les dites impositcions no tocan, ans tota la peccúnia de les dites impositcions faran metre e posar per los compradors d'aquella en la taula ~~d'en Bernat del Mas, cambiador,~~ /que serà assegurada, e que·l/ cambiador sia tengut jurar que no obeirà ne enseguirà alcun manament fet o faedor contra la forma dels dits capítols.

Plau al senyor rey.

(XXX⁶⁹) – Ítem, és concordat entre la ciutat e les viles ab sabuda e consentiment del senyor rey que de les messions que·ls síndics de les VI viles reynals, ço és, Xàtiva, Morella, Murvedre, Algezira, Castelló [e] Borriana, han fets e fan per los presents trattaments de la anticipació de la armada, sia fet compte per los jurats de la ciutat | f. 12r e per los dits síndichs, e de la quantitat a què pujaran les dites messions los sien pagats en continent IIII mil sous dels diners qui són estats haüts de les robes que guaanyà la armada del estiu prop passat, e del romanent los sien fetes letres a cascú de ço que li·n tocarà, ab les quals los sia atorgat per lo senyor rey que o cobren de la imposició en continent que·l deute del senyor rey e aquesta armada sia pagada de la dita imposició, no minvan res del dit deute ni de la quantitat que serà deguda al senyor rey per lo préstec de les X galees per lo regne armadores.

---

⁶⁹ Capítol sense numerar en el text.

1333, c. gener. València

Condicions demanades pels eclesiàstics, els nobles, els cavallers i els generosos del regne de València per aprovar l'augment de les impositcions del donatiu de les Corts de 1329-1330 i l'armament de 20 galees per a l'estiu de 1333 demanats per Alfons el Benigne. S'hi inclouen les respostes del monarca.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 10, Lligall 13, f. 1r-10r

Los prelats, religioses, lo senyor infant en Pere, los nobles, cavallers e persones generoses dejús scrites atorguen per si, tant solament per honor del senyor rey e de gràcia special, l'armament de les X galees per lo senyor rey demanades sots les condicions que·s seguexen:

a. Primerament, que sia feyta carta per lo senyor rey de regoneximent que aquest atorgament que impositció sia posada en lurs lochs fan e han feyt per pròpia e francha volentat e gràcia special, no per deute o sotsmetiment alcú, enaxí, emperò, que per aquest atorgament alcun prejudici no puxa ésser feit o engenrat ara ni per alcun temps a aquells ni als lurs béns e lochs e hòmens en les franquees, libertats e immunitats que han e haver deuen per furs, privilegis o en qualque altra manera, ans aquells los romanguen e sien salves a ells e als seus e a lurs lochs e a lurs hòmens, et aquest atorgament no puxa ésser reduït o treyt a conseqüència per degun temps en alcuna manera per alcuna raó.

Plau al senyor rey

b. Ítem, que la impositció ara novellament ordenada per la anticipació faedora al senyor rey per fer compliment de paga de ço que al dit senyor rey roman a pagar de les C X mil lliures se pos e·s | ^{f. 1v} culla e·s leu ensems ab la antiga impositció en totes les viles e lochs del regne de València deçà e dellà Sexona, axí reals e altres, exceptats tant solament los lochs dels nobles don Jaume, senyor de Exèricha, e don Lop de Luna, e lo loch de Xiva, e los lochs del honrat en Goçalbo Garcia, et que·l senyor rey reeba e prena en son compte axí la antiga impositció com la augmentació d'aquells lochs e persones de qui tro ara ho ha reebut en compte, defalcan o mirvan del deute que roman aytant com a aquells lochs e persones ne pervendria, segons lo temps passat per raó de la antiga impositció tant solament axí com si augmentació no fos feita.

Plau al senyor rey.

c. Ítem, que de tot lo guany que Nostre Senyor Déus darà a les dites XX galees haja lo senyor rey la meytat e la altra meytat lo General del regne, et que de aquell guany per tot lo dit General sia pagat al dit senyor rey lo préstech o aytant com lo dit guany bastarà, et si per aventura, ço que Déus no vulla, guany no hi haurà o no era tal que bastàs al dit préstech, en aquest cas lo dit préstech o ço que·n romandrà a pagar fos pagat al senyor rey en aquesta manera, ço és, que la antiga e nova impositció e en la forma que ordenades són sien e·s cullen e·s leven indefferentment en la ciutat e regne

de València deçà Sexona, e tant longament tro que al senyor rey sia satisfeyt en lo dit préstech, exceptats tant solament los lochs dels dits nobles don Jayme, senyor d'Exèricha, e en Lop de Luna, e lo loch de Xiva, e de aquesta col·lecta |^{f. 2r} e no de als fos feyt compliment de paga al dit senyor rey en lo préstech del armament de les dites X galees, les quals en l'any present se deuen armar. Açò enadit que sie comanat a fe e lealtat dels amministradors que quant lo deute romanent a pagar al dit senyor rey de les C X mil lliures sie pagat, que sia imposada imposició per tant de temps quant basta al armament de les dites X galees tant solament, enaxí que, complit lo dit armament de les dites X galees, la dita imposició sia levada *ipso facto* dels lochs dels prelats, religioses, nobles, cavallers e persones generoses. Et que açò juren los dits amministradors en començament de la lur amministració servir e complir.

Plau al senyor rey.

d. Ítem, que sie vist a qual suma munte lo deute que roman a pagar del dit deute de les dites C X mil lliures, et, com sia vist e regonegut, que·n sien feytes cartes públiques d'època de les quals ne sie donada una als prelats e religioses, altra als richs hòmens, cavallers e persones generoses, e, tot que sie feyt açò, la imposició del dit armament no sia posada.

Plau al senyor rey.

e. Ítem, que si privilegis e gràcies fa o atorga lo senyor rey als ciutadans e als hòmens de les viles per la dita augmentació o novella |^{f. 2v} imposició, o a altres persones generoses, que segons la condició dels nobles, cavallers e generoses façe e atorch semblants o convalents coses als nobles, cavallers e generoses generalment.

Plau al senyor rey.

f. Ítem, que aquesta novella imposició dur tant solament tant com pujarà ço que roman a pagar de les C X mil liures de la imposició antiga e la quantitat del armament de les X galees que ara novellament se atorguen al dit senyor rey, enaxí que algunes altres messions o quantitats no hi puxen ésser mesclades ni ajustades, ans, feyta paga o compliment de les dites coses, la imposició sia tolta o levada dels lochs dels dits prelats, religioses, richs hòmens, cavallers e persones generoses *ipso facto*. Encara demanen que sia declarat quanta quantitat roman a pagar de les C X mil lliures de la imposició antiga e a quanta quantitat pujarà l'armament de les X galees atorgades al senyor rey per lo regne, enaxí que ço que costaran les dites X galees de armar sia a coneguda dels amministradors, segons que per just compte trobaran que costaran.

Plau al senyor rey.

|^{f. 3r} g. Ítem, que totes les dites XX galees se armen en la ciutat de València, e que les X galees que lo senyor rey presta al General del regne ab totes lurs exàrcies estien e vagen a risch e ventura del senyor rey e no del General.

Plau al senyor rey.

h. Ítem, sien ordenats IIIIe dispensers, la un per lo senyor rey, e l'altre per prelats, richs hòmens e cavallers e persones generoses, e l'altre per la çitutat, e l'altre per les viles reals del regne, los quals distribuesquen la peccúnia necessària al armament de les dites XX galeres.

Respon lo senyor /rey/ que, per squivar supèrflues messions, baste que y hagen II dispensers, la I per lo senyor rey e per prelats, rics hòmens e cavallers, lo qual fon elet en continent, ço és n'Andreu Guillem Scrivà, e l'altre per la ciutat e per les viles, e és hi stat elet de consentiment comú de la ciutat e síndics de les viles, en Bernat de Gusargues, vey de Xàtiva.

i. Ítem, sien ordenats III^c prohòmens qui seguen en la taula e los quals, ab lo almirall o capità qui elet serà a les dites XX galeres, acorden los hòmens de la armada, dels quals hi sie I per lo senyor rey, e altre |^{f. 3^v} per rics hòmens, cavallers e generosos, e altre per la ciutat e altres (*sic*) per les viles reals del regne.

Semblantment respon lo senyor rey segons que ha respost al capítol dels dispensers e fo·y elet per lo dit senyor rey e prelats, rics hòmens e cavallers en Bernat Fabre, cavaller, e fo·y elet per la dita ciutat e viles del regne en Jacme Scrivà, ciutadà de València.

k. Ítem, que les cometeries de les X galees que lo General del regne armarà sien axí compartides, com és contengut en la resposta que lo senyor rey ha feyta al IX capítol de la ciutat e viles, ço és, que de les dites X galees los rics hòmens, cavallers e generoses meten còmits a les II, e la ciutat a les V, e les viles a les III.

Plau al senyor rey.

l. Ítem, que les dites XX galees, passats los dits IIII meses, vinguen desarmar en la ciutat de València e no en altre loch, si donchs lo senyor rey no havia mester a son servi les dites XX galees, e·n aytal cas del seu propri sia tengut de pagar tot l'armament de les dites XX galees oltra los dits IIII meses, et, servit lo temps que·l senyor rey les hagués mester, si havien a desarmar en la |^{f. 4^r} senyoria del senyor rey deçà mar, que degen desarmar en la ciutat de València e no en altre loch.

Plau al senyor rey.

m. Ítem, sien ordenats III clavaris per lo General del regne, dels quals la I vaje en la armada de València ensemps ab I clavari de la armada de Barcelona e ab I clavari de la armada de Mallorques, e l'altre vaje en la armada de Barcelona ab I clavari de Barcelona e ab altre clavari de Mallorca, e lo altre vaje en la armada de Mallorca ab I clavari de Mallorca e ab altre de Barcelona. Semblantment sien ordenats III clavaris de la armada de Barcelona, dels quals la I vaje en la armada de Barcelona e ab I clavari de València e ab altre de Mallorca, e l'altre vaje en la armada de València ab lo clavari de València e ab altre de Mallorca, l'altre vaje en la armada de Mallorca ab I clavari de Mallorca e ab altre de València. Et semblantment sien ordenats III clavaris de la armada de Mallorca, dels quals la I vaja en la armada de Mallorca ab I de València e ab altre de Barcelona, l'altre vaja en la armada de València ab I de València e ab altre de Barcelona, l'altre vaja en la armada de Barcelona ab I de Barcelona e ab altre de València. En poder dels quals clavaris vinga tot ço que Déus darà a guanyar a les dites armades, |^{f. 4^v} del qual guany sien feytes parts segons nombre de galees e de persones.

Plau al senyor rey.

n. Ítem, que per rahó del armament de les dites XX galees que lo senyor rey e lo General del dit regne arma, lo senyor rey ni la senyora reyna ni altre per ells no puxe ne·s dejen entrametre de demanar compte ni de fer inquisició, ne per nenguna altra manera en general ne en special, contra alcuna persona qui per la armada de les dites

XX galees façe ni procur res, si donchs no u fahien a instància o a requesta del General del regne, o de la ciutat solament, o de les viles solament, o de prelats, richs hòmens o generosos solament, mas, emperò, los dispensers o clavaris sien tenguts de retre compte e rahó de ço que costarà l'armament de les dites XX galees e del guany que·n pervendrà a les dites XX galees al mestre racional del senyor rey, ensemps ab aquell o aquells qui si seran diputats per lo General sobredit.

Plau al senyor rey.

o. Ítem, si cas s'esdevenia, mentre la armada se farà, o la armada feyta o partida de la plaja de la ciutat, que·l senyor rey fes pau o treva ab los enemichs seus, que en aquest cas lo senyor rey no pogués les dites X galees que·l General arma o partida d'aquelles pendre o menar o fer menar per altres uses e negocis seus, ans lo General del regne puxe |^{f. 5r} trametre les dites /X/ galees la on tendrà per bé, e, en lo dit cas, los cavallers ab los còmits o ab la major partida dels còmits puxen eleger capità d'aquell o d'aquells que ells tendran per bé de les dites X galees, lo qual capità ab consell dels dessus dits puxa menar les dites X galees la on tendrà per bé.

Plau al senyor rey.

p. Ítem, que, si cas s'esdevenia que la dita armada de les dites XX galeres agués a cessar per qualque raó, que en continent i *ipso facto* la dita nova imposició cés e sie remoguda de la ciutat e de tot lo regne, e lo General de la dita ciutat e regne o alcun d'aquell no sien tenguts pagar aquella, e en lo dit cas /la/ antiga imposició romanga e estiga tant solament en lo forma que ordenada és per fer compliment de paga al dit senyor rey a les C X mil llires.

Plau al senyor rey.

q. Ítem, que lo General del regne pusquen eleger capità a les dites XX galeres ab sabuda e volentat del senyor rey, e no eyl meyns d'eyls.

Plau al senyor rey.

r. Ítem, que si la dita armada prenne alcunes persones de qualsevol condició, que·l senyor rey ne la senyora regina no les pusquen pendre donan mil morabatins per cascuna persona o major quantitat.

Plau al senyor rey.

s. Ítem, que totes messions que s'agen a fer per les rahons damunt dites o per alcuna d'aquelles, sien pagades a coneguda dels novells aministradors e sien multiplicades al armament de les dites XX galeres.

Plau al senyor rey.

t. Ítem, com per la ciutat e viles reals del regne sie posat lo capítols que·s seguex, 'Ítem, si s'esdevendrà que missatgeries se covinguen a fer per los prohòmens de les viles per a fer de la armada o de les imposicions a requesta de la ciutat, que·ls jurats de cascun loch pusquen pendre o haver dels compradors de la dita imposició aquella quantitat que necessària serà a la dita missatgeria, e, faent àpoca als compradors per los dits jurats, aquella quantitat sie reebuda en compte als compradors de la dita imposició per los aministradors d'aquelles, encara si per raó de la armada o per raó de les imposicions [ve]nien a manament del senyor rey o a requesta del aministradors |^{f. 6r} de la imposició, semblantment les dites messions puxen ésser preses per los dits jurats en la forma

damunt dita e sie reebut en compte tatzació abans feita de les dites messions per los aministradors de la dita imposició⁷⁰, per ço los sobredits prelats, religioses, nobles, cavallers e generosos demanen que en eyls sien entesos e a eyls atorgades e servades les coses contengudes en lo dit capítol⁷⁰.

v. Ítem, que almirall o capità de les dites XX galeres prometa al sagrament e·s oblig que tot ço que Déus darà a guanyar ab les dites XX galeres o a part vendrà a les dites XX galeres metrà e metre farà en poder dels clavaris de les dites XX galeres, e que en lo dit guayn no tocarà ne alcuna cosa ab si no retendrà e que no pendrà ne pendre farà ne consentrà que alcuna cosa presa per la dita armada sia liurada, o comanada, o donada ocultament o manifesta, sinó tant solament en poder dels dits clavaris.

Plau al senyor rey.

| ^{f. 6v} x. Ítem, que·l senyor rey e la senyora reyna prometen e s'obligen [...] la dita augmentació que·s fa a la antiga imposició, axí per la anticipació com per l'armament de les dites X galees, faran metre e [...] en un dia, tenir e servir, cullir e levar, e continuar en tot lo regne de València ensemps ab la antiga segons la forma dessus ordenada, exceptats en los lochs dels nobles en Jaume, senyor de Exèricha, e don Lop de Luna, e lo loch de Xiva, et exceptats quant a la anticipació tant solament los lochs del honrat en Gonçalbo Garcia, exceptats encara quant a la imposició de la armada los lochs del regne de València dellà Sexona, et açò faça ferma lo senyor rey de present, ço és, ans que·s pos la imposició nova al alt infant en Pere, de Ribagorça e d'Ampúries comte, e a tots los prelats, rics hòmens, cavallers e generoses qui ara són presents en la ciutat de València, e als honrats abbats de Valldigna e de Benifaça e al honrat mestre de Montesa e al noble En Francesch Carroç e als nobles lo comte de Terranova, lo senyor de Torres Torres e lo senyor de Almenara. Et prometa encara que d'ací a la festa de Sent Johan de juny primer vinent haurà fait ab acabament per consentiment o altra leguda manera que la dita imposició nova e vella se continuarà e·s collirà per raó de la dita armada en tots los lochs del regne deçà Sexona, del alt infant en Ramon Berenguer e de tots los prelats, rics hòmens, cavallers e generoses e de tots altres qui ferman no hauran, salvant los dessus exceptats, axí com en la ciutat, viles e altres lochs dessus dits, e si no u fahia que la dita nova imposició cés e sia tolta e levada en continent de la ciutat e de tot lo regne de València e de cascun loch per pròpria auctoritat, e de aquella ciutat o de cascuna vila o loch del dit regne, no sperada licència del dit senyor rey ni de altra qualsevol persona e alcun loch [...] en general o special, no sien tenguts pagar aquella ne | ^{f. 7r} los compradors d'aquella no sien tenguts de pagar lo preu sinó per lo temps que ho haurien collit, ne los dits compradors ne alguns altres ne pusquen ésser forçats per lo senyor rey ne per los ordinaris de la dita ciutat, viles o lochs del regne o per altres qualssevol persones. Et, en aytal cas, la ciutat, viles e tot l'altre General del regne e cascun d'aquell sien absolts, quitis e deliures de pagar la quantitat que lo senyor rey los haurà prestada per l'armament de les dites X galeres ara armadores per lo dit General e lo senyor rey, e·n lo dit cas haja armar del seu propi totes les dites XX galeres e prena ço que serà cullit de la imposició nova e vella tro en la dita festa de Sent Johan en son compte de paga de ço que li roman a pagar de les C X mil lliures. Emperò, consenten los sobredits que si·l honrat bisbe de Tortosa e la clerecia del seu bisbat per

---

⁷⁰ Al marge esquerre: *Sie reparat lo present capítol, enaxí que la missatgeria se age a fer e les messions d'aquella ab conseyl e volentat dels IIII aministradors e no en altra manera, e per afers propis de la armada e de la imposició e no en altra manera.*

les persones ecclesiàstique e per los lochs e persones que ha en lo regne de València no fermaran ne consentran en les dites coses, que·l senyor rey prena en son compte segons justa extimació feita per los aministradors e per aquells qui per ell hi seran assignats, tot ço que en la dita armada a aquells ne pervendria si fermaven, et açò meteix consenten quant a les persones del honrat bisbe de València e dels clergues del seu bisbat, e quant a les persones de altres prelats e clergues, e quant als órdenes meditans segons que huy se pren en compte de la antiga imposició.

Plau al senyor rey.

y. Ítem, que d'ací al primer dia de abril primer vinent la taula de la armada sia posada e puy continuada, e si no u era o si la armada cessava per qualque cas, la dita imposició nova cés tantost e sia tolta e levada en continent de la ciutat e de tot lo regne de València, axí de les viles reals com de tots los altres lochs de quis qui sien, e de cascun loch, per pròpria auctoritat de aquella ciutat o de qualcuna vila o loch del dit regne, no sperada licència del senyor rey ni d'altra qualsevol persona, e alcun loch o persona en general | ^{f. 7v} o special, no sien tengus pagar aquella, ne los compradors d'aquella no sien tenguts de pagar lo preu sinó per lo temps que ho haurien collit, ne los dits compradors ne alguns altres ne pusquen ésser forçats per lo senyor rey ne per los ordinaris de la ciutat, viles e lochs del regne per altres qualssevol persones, e ço que·n serà cullit romangue e sia restituït a la ciutat e a cascun dels lochs dessus dits, ço és, a cascun segons que se'n serà cullit.

Plau al senyor rey.

ax. Ítem, que·l senyor rey promete e jur que no farà cessar ni embargar la dita armada de les dites XX galeres en nulla manera o per null cas de pau ne treva ne per null altre cas o manera, et, si contrafarà, haja a reebre en son compte tot ço que les dites XX galeres hauran costat d'armar e·n sia tengut de fer àpocha, et noresmenys tot ço que romandrà a pagar de les C X mil lliures se haja a convertir e metre en armada o en altra manera de deffensió del regne segons que fo | ^{f. 8r} per ell atorgat e promés en la General Cort en lo dit regne celebrada.

Plau al senyor rey.

bu. Ítem, que·l senyor rey e la senyora reyna juren servir e fer servir e complir tots los capítols damunt contenguts axí aquells de la imposició com los altres.

Plau al senyor rey.

cc. Ítem, que los officials del senyor rey e de la senyora reyna juren de no manar signar, segellar o espeegar carta o cartes en contrari, e de no reebre comte e procurar assignació alcuna en contrari.

Plau al senyor rey.

ds. Ítem, que los amministradors novellament eligidors juren servir e complir la ferma en los dits capítols contenguda, e de no obeir a alcun manament fet o faedor en contrari, axí per lo senyor rey com per la senyora reyna, com encara per qualsevol altres persones, e que en la peccúnia de les dites imposicions no tocaran, ans tota la peccúnia de les dites imposicions faran | ^{f. 8v} metre e posar per los compradors d'aquella en la taula de aquell cambiador qui a açò serà ordenat, lo qual cambiador sia tengut jurar que no obeirà ne enseguirà alcun manament fet o faedor contra la forma de ls dits capítols.

Plau al senyor rey.

er. Ítem, que'l dit senyor rey plàcie los torts e greuges e uses segons que seran declarats que són feyts contra fur e privilegis, e aquells specialment que són feyts contra alguns nobles, cavallers e generoses per sos oficials e per altres, en general e special, revocar e reduhir a estament degut e atorgar en açò cartes de justícia.

Plau al senyor rey.

fq. Ítem, los prelats, infant, rics hòmens, cavallers e persones generoses contradien al XI^{en} capítol de justícia o de gràcia demanat per la ciutat e viles del regne en lo qual és demanat que algun ytalià deçà mar no gos habitar en la ciutat e regne *et cetera*, et suplique que lo dit privilegi com toch lo General sia revocat, com sens Cort general aquell privilegi no·s pogués fer ni atorgar, com sia molt perjudicial als sobredits, e a lurs lochs e a lurs regnes, e contra lurs privilegis e libertats.

Plau al senyor rey que puxen romanre e mercadejar en tot lo regne, exceptada | ^{f. 9r} la ciutat si donchs no·s vol partir la ciutat del dit capítol, et quant a la revocació del dit privilegi demanada lo senyor rey en la primera Cort que celebrarà en València hi provehirà de justícia.

gp. Ítem, al XXII capítol demanat per justícia o gràcia per la dita ciutat e viles, supliquen los sobredits que lo senyor rey façe fer semblants letres e servir aquelles per la senyora reyna en les altres viles del regne, e que en alcuna cosa de fet no sia enantat contra aquelles, ans ço que si és enantat sia revocat e tornat en estament degut.

Respon lo senyor rey que, revocades les cartes per la reyna atorgades de sobresehir, que romanga cascú en son dret e estament tro a la primera Cort general.

ho. Ítem, supliquen los sobredits que plàcia a vós, senyor, manar ab vostra carta a tots e sengles oficials vostres que la carta o letra per lo senyor rey en Jacme, de bona memòria, pare vostre, feyta e atorgada als prelats, religioses, rics hòmens, cavallers e persones generoses sobre la declaració del monedatge sia per tots temps a aquells e en lurs lochs | ^{f. 9v} segons la dita declaració observada.

Respon lo senyor rey que ell farà servir la dita carta o letra segons sa tenor.

in. Ítem, que plàcia a vós, senyor, fer e ordenar ab acabament que per la senyora reyna e per los senyors infants, fills vostres, sia feita la dita declaració observar en les viles e lochs lurs, ço és, a aquelles persones generoses que en lurs lochs, viles e tèrmens d'aquells han villes, alqueries o lochs segons tenor de la carta o letra damundtia.

Respon lo senyor rey que ell farà fer a la reyna e a sos fills semblants cartes de aquella que ell farà dessus atorgada.

km. Ítem, com sien certs cases de fur en los quals les persones generoses són tengudes de contribuir ab les persones no generoses, e los ciutadans e hòmens de les viles hajan posat e ordenat en capítol que, pagada la antiga imposició de les C X mil lliures e ço que pujarà l'armament de les dites | ^{f. 10r} X galees, faran imposició en la ciutat e en les viles per pagar les V galees que foren armades l'estiu prop passat e altres messions lurs, et açò sia en perjudici generalment de prelats, nobles, cavallers e generoses, e en special d'aquells que habiten en la ciutat e en les viles, et sia encara contra fur, dret e raó que imposició sia posada, sidoncs no·s ordena per Cort general e ab consentiment comú de tots aquells qui fan e són en la Cort, per ço los dits nobles, cavallers e generoses per si e

aquells dels quals se pertany protesten que no consenten ne consentir entenen en la dita imposició o altra si·s fahia en la dita manera, ans expressament hi contradexen e protesten que tot lur dret sobre les dites coses los sie e romangue salvu.

Respon lo senyor rey que tot lur dret los romangue saül.

ly. Ítem, que totes les cartes e privilegis que per les dites raons o capítols se hauran ordenar sien feites e liurades franques, ans que la scrivania del senyor rey ni n'Arnau Morera, vicencanceller, partesquen de la ciutat de València.

Plau al senyor rey.

1333, c. gener. València

Capítols de l'augment de les imposicions del donatiu de les Corts de 1329-1330, que les universitats reials valencianes ofereixen per tal d'avançar el pagament d'aquell i organitzar l'armament 20 galeres per a l'estiu de 1333, com ha demanat Alfons el Benigne

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 10, Lligall 14, f. 1r-14r

In Dei nomine amen.

Com vós, molt alt e molt poderós príncep e senyor N'Amfós, per la gràcia de Déu rey d'Aragó et cetera, per exaltació de la fe catòlica e en honor de la vostra corona e a profit e a bé de tots vostres regnes e en defensió d'aquells e especialment del regne vostre de València e per expugnar los enemichs vostres e de la fe catòlica, entenats e proposets Déu volent en l'estiu primer vinent fer e preparar gran estol o armada de galees e d'altre navili e a açò fer sien a vós, senyor, necessàries grans quantitats de moneda. E per aquesta rahó hajats requests e pregades les universitats de la ciutat e de les viles del regne de València que en subvenció e ajuda del dit benaventurat negoci vos deguéssim anticipar e pagar tota aquella quantitat la qual a vós, senyor, per lo general del dit regne de València roman a pagar d'aquelles C X mil. libr. les quals per lo dit General a vós foren ofertes e promeses dar en la General Cort per vós, senyor, celebrada en la dita ciutat e que per fer la dita anticipació e paga fos feyta augmentació de novella imposició e sobre altres coses oltra aquelles en les quals la primera antiga imposició fo imposada e mesa, car vós, senyor, fariets et procurariets ab acabament que en tots e sengles locs del dit regne deçà e dellà Sexona, axí de prelats, religioses, rics hòmens, cavallers, /generoses e hòmens lurs,/ com altres del dit regne, exceptats los locs dels nobles Don Jayme, senyor de Exèricha, e ~~del noble~~ Don Lop de Luna, /senyor de Sogorb,/ e del honrat En Gonçalbo Garcia e lo loc de Xiva, se metria e-s imposaria e-s sevaria e-s culliria la dita anticipació e la augmentació e creximent de la dita imposició e ~~sostendrien aquella en lurs lochs e hòmens.~~

Hajats encara requestes e pregades les dites universitats que, /ensems ab lo dit General del regne,/ en subvenció e ajuda del dit benaventurat negoci | ^{f. 1v} vos deguéssim armar en l'any present X galees a IIII meses tant solament, offerén vós, senyor, apareyllat de prestar al dit General les dites X galees adobades, bones, e estanyes, e exarciades complidament de totes exàrcies e aparells de navegar, /a salvament e de prestar encara de la dita quantitat a vós, tenent a pagar/ de les dites C X mil lliures segons que dit és tot ço que les dites X galees costarien d'armar, axí que lo dit préstec fos cullit e levat de la imposició antiga e encara de la augmentació que-s farie a aquella e que la dita imposició antiga e la augmentació a aquella faedora, quant al dit armament se imposassen e-s cullissen e-s levassen generalment en tot lo regne de València dellà e deçà Sexona, exceptats en los locs dels dits nobles Don Jayme e En Lop de Luna, e en lo dit loc de

Xiva, e que de la dita col·lecta tan solament o del guany faedor ab la dita armada fos satisfeyt a vós en lo dit préstec.

Offerís encara que tota la col·lecta de la dita imposició antiga e de la augmentació a aquella faedora vengués en poder e en mans de certs prohòmens de la ciutat e de les viles del regne elegendors per los jurats e prohòmens de la dita ciutat e viles convertidora per aquells en l'armament de les dites X galees, e encara de altres X galees les quals vós, senyor, havets offert e promés d'armar del vostre propi en la dita ciutat ensemps ab les dites X galees.

Offerís encara senyor que vós fariets e procurariets ab acabament que la ciutat de Barcelona en l'any present armaria XX galees e la ciutat de Mallorques altres XX, e que tots ensemps les de Barcelona, de València e de Mallorques se ajustarien e farien I estol a servei de Déu e a exaltació de la fe catòlica e contra nostres enemichs.

Et sobre les dites requestes demanades e offeretes les universitats de les dites viles tramessen de manament vostra a la vostra altea en la ciutat de València missatgers e prohòmens per tractar del dit negoci ab los prohòmens de la ciutat ensemps. E los dits missagers |^{f. 2r} ab los jurats e prohòmens de la dita ciutat longament e moltes e diverses vegades tractassen del dit negoci, finalment vetlants e entenents en la exaltació de la fe catòlica, e en la honor e augmentació e creximent de la corona, e profit e bon estament de tots vostres regnes e specialment del regne de València, e en defensió d'aquell, los dits prohòmens de la dita ciutat e missatgers de les dites viles concordaren en la dita anticipació e augmentació faedora a aquella, e en l'armament de les dites X galees request e demanat per vós senyor, si, emperò, vós, senyor, complits e fets ab acabament les coses per vós offeretes e promeses de fer segons que desús és declarat, e faén e complín /vós, senyor, e la senyora reyna/ ab acabament les coses dejús per capítols ordenades e supplicades e requestes e demanades per la dita ciutat e viles, Een Bartholomeu Mathoses, en Jacme Escrivà, en Francesch de Vinatea, en Guillem Mir, en Salvador Rich, en Bernat Çanou, en Domingo de Claramunt, en Bernat Mir, en Domingo Aragonés, en Bernat Redon, en Guillem Rabaça, mercader, ~~en Johan Dalmau~~, en Johan d'Íxer, n'Arnau Figueres, en Bernat Almirall, en Francesch Puyol, en Pere Roig, en Ramon Polgar, en Guillem Rabaça, draper, en Bartholomeu Çaranyó, en Guillem Merlés, en Bernat Johan, en Bernat Caro, en Pere d'Arbeca, en Jacme Gancelm, ~~en Johan de Pina~~, en Pere Lambert, en Bernat de Vic, n'Arnau Çalendrí, en Pere Vilabella, ~~en B[...]~~ Rigana (?), Arnau del Boix, Ponç de Rovellat, en Domingo de Cedrelles, en Ponç Cescorts, en Bernat Riera, en Francesch Foc, en Berenguer Rojals, en Ramon Lucia, en Pere Andreu, e en Guillem Bonet, |^{f. 2v} síndics e procuradors de la universitat de la ciutat de València, en Bernat de Gusargues e en Bernat Sanç, síndics e procuradors de la universitat de la vila de Exàtiva, en Pere de Ciutadilla, síndich e procurador de la universitat de la vila de Morella, en Bonafonat de Sent Feliu, e en Pere Balaguer, síndic e procurador de la universitat de la vila de Murvedre, en Pere Soler e en Pascual Marçó, síndics e procuradors de la universitat de la vila de Algezira, en Guillem Pedriça e en Ramon d'Alós, síndics e procuradors de la universitat de la vila de Castelló, en Bernat de Vilanova e en Pere Centelles, síndics e procuradors de la universitat de la vila de Borriana.

~~Offirén~~ /Offiren a vós, senyor, la dita anticipació e armament de les dites X galees en la forma damunt dita/ e presenten a vós, senyor, los capítols següents feyts e ordenats sobre la anticipació e augmentació de la dita imposició e sobre la armada de les dites

XX galees e alguns capítols de justícia, la qual oferta, senyor, fan los sobredits a la vostra altea sots les condicions damun dites, e retengut e prestat e reservat a ells e a les universitat de les dites ciutat e viles e als singulars d'aquelles que furs e privilegis, libertats, e franquees, e bons uses, e cartes de covinences e promissions, per vós, senyor, e per la senyora reyna feytes romanguen e sien en lur força e valor, axí per la present oferta, liberalment feta, ne per alcuna de les coses en la dita oferta contengudes, ne en lo[s] capítols següents, perjudici alcun o derogació no sien feyts als dits furs, privilegis, libertats e franquees, e bons uses, e cartes de covinences, e promissions per vós, senyor, fetes.

| f. 3^r Plau al senyor rey la dessus dita oferta, açò declarat e adobat en aquella que là on diu que·l senyor rey procur ab acabament que Barcelona arm XX galees e Mallorques altres XX diga Barcelona ab altres lochs de Catalunya e Mallorques ab los lochs de la senyoria del rey de Mallorca.

Concorden los dits síndics.

Aquests són los capítols de la nova imposició:

(I) – Primerament, que tot venedor de draps de lana de qualque natura sien que·s venen a tall, pach lo venedor IIII diners per libra del preu de la venda.

II – Ítem, que tota venda de draps de lana de qualque natura sien que·s venen en peça o peçes per drapers o per qualssevol altres persones estranyes o privades, pag lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per libra.

III – Ítem, si alcú obrarà o obrar farà draps de lana de qualque natura o condició sien e aquells draps traurà de la ciutat, vila o loch per portar o trametre fore (*sic*) lo regne de València o dins lo regne a loch sotsmés o no sotsmés a la imposició, pach II diners per libra per lo trer de la valor dels dits draps, la qual valor sia estimada per los veedors de lo offici de perayraria o de brunateria de la ciutat, vila o loch d'on los traurà, e si veedors en aquell loch no haurà per II prohòmens assignats per los jurats del dit loch e no se'n puscha a hom appel·lar, la qual imposició pag si donchs ne darà fermança o seguretat que·ls /torna al loch d'on los traurà e ladonchs no pac si la dita fermança o seguretat/ dóna e allí los torna.

Et si·ls vendrà dins lo regne en peça o peces, pag II diners per libra de la venda en lo loch on los vendrà e lo comprador en peça o peces II diners, e si·ls vendrà a tall, pag lo venedor los IIII diners per libra, e ladonchs no pag en lo loch d'on los haurà trets per lo dret mostrat dins temps covinent segons la distància del loch a[|barà te]stimonial del comprador de la imposició del loch on haurà venuts los dits draps, lo qual albarà sia donat franch per lo dit comprador.

| f. 3^v IIII – Ítem, si alcú traurà draps de lana de qualque condició o natura sien per mar o per terra del regne de València de què no haja pagat dret o imposició, pag per la valor dels draps II diners per libra, la qual valor sia estimada per los jurats del offici de draperia o de brunateria /o per los veedors del offici de payreria/ de la ciutat, vila o loch d'on los traurà. E si veedors en aquell loch no haurà, per II prohòmens assignats per los jurats d'aquell loch.

V – Ítem, per tot lanatge de qualque natura o condició sia filat o per filar, pach lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per libra, açò declarat que si ans que la imposició sia començada alcú haurà feta venda de lana que en lo temps que la lana se

reebrà, lo venedor pag II diners per libra de tot lo preu de la lana e lo comprador II diners per libra, no contrastan que·l preu de la lana o partida d'aquell fos pagat ans de la recepció de la lana.

| ^{f. 4r} VI – Ítem, si alcú de la ciutat, vila o loch del regne de València farà tonrre son bestiar fora lo regne de València o en alcú loch del regne on no·s pag imposició e la lana allí vendrà o la hi lexarà per lo senyor del bestiar, pag per la valor de la lana en lo loch on habitarà IIII diners per libra, si donchs no la vendrà a persona sotsmesa a la imposició e la qual persona sia domiciliada en la ciutat, vila o loch del regne on se pag imposició. E si la vendrà [a per]sona sotsmesa a la imposició e domiciliada en qualsevol loch del regne on se pag imposició, en aytal cas lo venedor pag II diners per libra e lo comprador II diners per libra.

VII – Ítem, per fustanis, drap de li e d'estopa, canamaç, entrelig, mantonat, estamenyes que·s vendra y en gros, pag lo venedor II diners per libra /e lo comprador II diners per libra/.

VIII – Ítem, per flaçades e sarpelleres de lana o de pel de boch, tots legums, oli, figues seques e atzebip, avellanes, castanyes, amenles e amenlons, nous, safrà, açfor, comí, batafalua, alegria, alcarahuya, exenuç, grana, seda obrada e no obrada, filadiç, cera que no sia obrada, brescam o cerut de cera, argent viu, vermelló, realgar, cleda, pega, seu, formatgeria, cànem e estopes de cànem obrat e no obrat o filat o per filar, | ^{f. 4v} li prim o gros que no sia filat, arroç vermeyll e blanch, fuylla d'alquena e alquena molta, paper, fascar e espart obrat e per obrar, sabó, mel, coure obrat e per obrar, aram obrat e per obrar, lautó obrat o per obrar, estany, ferro e açer, que·s vendran en gros, pag lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per libra, açò declarat que si alcú comprarà arroç vermell o fuylla d'alquena e aquell o aquella farà picar e molrre e lo hic traurà sens venda o compra que pach II diners per libra per lo trer oltra los II diners per libra que paga con lo compra vermeyll o en full.

IX – Ítem, tota especiaria per qualque nom sia appellada e tot sucre que·s vena en gros, pag lo venador II diners per libra e lo comprador II diners per libra. E si mercader o butiguer o tender vendrà en gros a persona estrangera, pag los IIII diners per libra. E lo venedor reeba los dits II diners per libra del estranger. En altra manera lo venedor ho pag del seu propri al comprador de la imposició.

X – Ítem, per tot drap d'or e de seda de qualque natura sia /per qualque nom sia/ appellat, e xamellot e badench, or filat, argent filat, fulla d'argent | ^{f. 5r} daurada e fil d'argent e perles, e or, e argent obrat e no obrat que·s vena en gros, exceptada moneda, pag lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per libra.

XI – Ítem, sèu obrat o no obrat que traugen per mar o per terra fora lo regne de València o dins lo regne a loc no no·s pag imposició, aquell qui·l traurà pag II diners per libra de la valor del sèu.

XII – Ítem, pex salat e sech que hic sia aportat fore lo regne de València que·s vena en gros pag lo venador II diners per libra e lo comprador II diners per libra.

E si lo senyor del dit pex lo vendrà o vendre farà per menut, pag tots los IIII diners per libra.

E si alcú traurà o traure farà pex salat o sech de la ciutat o del regne, si·s vol lo dit pex sia del regne o de fora, si no haurà pagat imposició, pag II diners per libra per lo tres de la valor del dit pex.

XIII – Ítem, fusta que·s vena en gros, pag lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per librar, exceptat fusta serrada que·s vena per minut, ço és, |^{f. 5v} de X sous a avall.

E per fusta obrada de qualque obra sia que·s vena en gros, pag lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per libra.

E si alcú traurà per mar o per terra fusta obrada o per obrar de què no haja pagat dret de imposició, pag II diners per libra.

XIII – Ítem, per tota venda de cuyram cruu o adobat, pelós o no pelós, obrat o no obrat, e obra de peleteria e tota altra obra de cuyram de qualque condició sia, sien pagats per lo venedor II diners per libra e per lo comprador II diners per libra, si la venda serà feta per X sous e de X sous a ensús per quantesque vegades se vendrà.

E si sens venda o compra serà tret del loch per portar fora lo regne o dins lo regne a loch on no·s pag imposició o·s pag imposició, pag lo qui·l traurà II diners per libra, si donchs no darà fermança o seguretat que·l dit cuyram e obra de cuyram torn al loch d'on lo traurà, e ladonchs no pach si la dita fermança o seguretat, e en aquell matex loch lo torna sinó del preu de la obra que venuda haurà fora lo regne o dins lo regne en loc on no·s pag imposició, car si en lo regne en loch on se pag imposició se ven deu pagar la imposició en aquell loch on lo venrà, e no en lo loch d'on ho haurà tret, mostran albarà del imposador que pagat haja per la dita venda.

XV – Ítem, que per tota roba de pelle[ria] per qualque nom sia appellada en la qual roba de pelleria són enteses totes armes, pach lo venedor II diners per libra si la venda serà feta per X sous o de X sous a ensús.

|^{f. 6r} XVI – Ítem, si alcú traurà o traure farà de la ciutat, vila o loch del regne de València per terra o per mar roba de palleria (*sic*) per qualque nom sia appellada, en la qual pelleria són enteses armes per portar fora del regne o dins lo regne a loch on no·s pach o·s pach imposició, pac per lo tres si donchs de la dita roba de pelleria no haurà pagada imposició II diners per libra de la valor de la roba, la qual valor sia estimada per los veedors del officí de pelleria, e si veedors no y haurà per II prohòmens assignats per los jurats de la ciutat, vila o loch e la qual imposició pach si donchs no darà fermança e seguretat que la dita roba torn al loch d'on la traurà, e ladonchs no pach si la dita fermança o seguretat dóna, e en aquell matex loch la tona, sinó del preu de la roba que venuda haurà fora lo regne o dins lo regne en loch on no·s pach imposició, car si en lo regne en loch no se pach imposició se ven deu pagar la imposició en aquell loch on la vendrà e no en lo loch d'on ho haurà tret, mostran albarà del imposador que pagat haja per la dita venda.

XVII – Ítem, per totes armes e ensellament, frens, esperons, espatleres e farcets e armes de cors e de cavall e tot linyatge d'armes per qualque nom sien appellades, pach lo venedor II diners per libra /e lo comprador II diners per libra/ si la venda se farà per X sous o de X sous a ensús.

|^{f. 6v} XVIII – Ítem, per lacha, roja, pestell, bresil, indi, fustet, alum, ros de bota e totes altres tintes per qualque nom sien appel·lades que·s venen en gros, pag lo venedor II

diners per libra e lo comprador II diners per libra. E si alcú tintorer o altre qualsevol persona metra o metre farà en obra de tiner alcunes tintes de grana, lacha, roja o pestell o d'altre qualsevol condició de les quals no haja pagat dret de imposició en lo regne de València, en la compra pach de la valor d'aquelles tintes en lo loch on es metrà en obra segons que valrà la grana, lacha, roja o pastell o altre tinta en lo temps que la volrà metre II diners per libra.

XIX – Ítem, per venda de qualsevol bèstia de sella pach lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per libra.

XX – Ítem, si alcú traurà o traure farà bèstia de sella fora lo regne de València o dins lo regne lo menarà en loch on no haja imposició per vendre de què no haja pagat dret de imposició, pach per lo tres IIII diners per libra de la valor de la bèstia, la qual sia estimada per dos prohòmens assignats per los jurats de la ciutat, vila o loch d'on la bèstia traurà. E si és estranyger que sia de loch fora la senyoria del senyor rey, pach per lo tres de la bèstia IIII diners per libra, si donchs no assegurarà convenientment que tornarà aquella bèstia dins lo regne de València.

| ^{f. 7r} XXI – Ítem, per venda o compra de censals e de béns seents franchs, pach lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per libra.

XXII – Ítem, per cambi de béns seents franchs, sien pagats IIII diners per libra, és assaber, per cascun concambiador II diners per libra. Axí mateix per cambi o barata de totes altres coses e que·s paga la present imposició, pach cascun concambiador II diners per libra.

XXIII – Et per béns seents franchs o censals donats en matrimoni o lexats en darrera voluntat no sia pagat negun dret de imposició.

XXIII – Ítem, si béns que·s tenguen per alcú a cert cens o a certa part de fruyts se vendran, lo venedor pach per la quantitat que li romendrà del preu pagat loisme al senyor del censal II diners per libra, e lo comprador pach per tot lo preu II diners per libra, e lo senyor del censal pach per lo loisme que·n reebrà II diners per libra.

XXV – Ítem, per establiments perpetuals, ço és, de béns seents establits a cert cenç o a certa part de fruyts, sien pagats IIII diners per libra, ço és, per lo senyor que estableix aquells béns a cenç o a certa part de fruyts II diners per libra | ^{f. 7v} de la entrada que serà donada o promesa, e per lo censater e reebador d'aquells béns a cert cenç o a certa part de fruyts II diners per libra de la dita entrada.

XXVI – Ítem, per compra o venda de censal o de béns seents franchs ab carta de gràcia sien pagats IIII diners per libra, ço és saber, venedor II diners e comprador II diners per liura.

XXVII – Ítem, si alcú de la ciutat o de qualsevol vila o loch del regne de València ha caban de bestiar gros o menut e vendrà d'aquell bestiar o partida d'aquell, pach per la venda II diners per libra e lo comprador II diners per libra, exceptat carnicer que·l compra per tallar e·l vena per venut. Emperò, si lo carnicer vendrà aquell bestiar en gros, pach II diners per libra de la compra que féu d'aquell bestiar e altres II diners per libra per la venda que·n farà en gros. E que venda en gros sia entesa quan lo carnicer vendrà I^a res viva, e en açò no sia entés laurador que·n haja tro en L cabeçes de ovelles o de cabres ab lurs nadiços, que, con lo vendrà o comprarà tro en la dita quantitat, no pach res de imposició.

| f. 8r XXVIII – Ítem, per bestiar gros o menut qui pas o ischa del regne per mar o per terra, pach per cabeça de bou e de vaca II sous e per porch o truja XII diners e per cabeça de moltons, de oveylls, de cabrons o cabres, IIII diners, e açò pach per imposició a la entrada del regne al primer loch del regne que sia realench on sia atrobat en lo qual loch se pach imposició, si donchs en altre loch realench del regne no haurà pagat imposició, la qual paga mostre ab albarà del comprador de la imposició d'aquell loch realench. Et si aquell qui passarà lo bestiar après vendrà lo dit bestiar o partida d'aquell en lo regne no pach imposició per la venda, mostran lo dit albarà, lo qual albarà sia donat franch. Et en açò no són enteses cabanes de bestiars que vinguen per erbatjar en lo regne e se'n tornen o que passen per lo regne per erbatjar o isquen del regne per estiuar.

XXIX – Ítem, aquell qui comprarà rendes de castell o de loch a cert temps e pagarà lo preu adavantat o partida del preu, pach lo comprador del seu propi per tot lo preu de la dita compra a raó de II diners per libra.

XXX – Ítem, per venda o compra de catius o catives, pach lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per libra.

| f. 8v XXXI – Ítem, si alcú traurà de la ciutat o regne de València alcuna de les coses dessús dites, si·s vol haja de sa cuyllita o de rendes, si·s vol per compra qui haja feyta en menut o en gros de què no haja pagada imposició per portar fora el regne per mar o per terra, o dins lo regne a loch sotsmés o no sotsmés a la imposició, pach II diners per libra en lo loch d'on ho traurà si aquell loch serà sotsmés a la imposició, e si aquell loch no serà sotsmés a la imposició, pach en lo loch on habitarà, si donchs no darà fermança o seguretat que les dites coses torn en lo loch d'on lo traurà si el loch serà sotsmés a la imposició, e si sotsmés aquell loch no serà, que bé torn en lo loch on habitarà, et ladonchs no pach si la dita fermança o seguretat dóna e en lo dit loch o torna, sinó per lo preu de la cosa que venuda haurà fora lo regne o dins lo regne en loch on no·s pach imposició, car si en lo regne en loch on se pach imposició ho ven deu pagar la imposició en aquell loch on ho venrà e no en lo loch d'on ho haurà tret, mostran albarà del imposador que pagat haja per la dita venda.

XXXII – Ítem, si alcú sotsmés a la imposició comprarà o farà comprar alcuna de les coses damunt dites en alcun loch del regne no sotsmés a la imposició e aquelles coses traurà o traure farà del regne per loch on no haja imposició o hi haja imposició, pach lo comprador per la compra II diners per libra en lo loch on habitarà.

Axí matex pach l'estranger de ço que comprarà e farà comprar en alcun | f. 9r loch del regne sotsmés a la imposició e o traurà o ho farà traure del regne per loch on no haja imposició o hi haja imposició, a raó de II diners per libra, la qual imposició pach en lo loch on serà trobat sotsmés a la imposició ab la roba o sens aquella.

XXXIII – Ítem, si alcú vendrà o comprarà alcuna de les coses damunt dites de què·s paga imposició sia pagada la imposició en continent feta la venda, pus que la venda haja o pusca haver fermetat, la qual imposició s'esguart al comprador del temps que la venda fo feita, emperò si alcuna cosa de les damunt dites de què·s paga imposició serà venuda a diners adavantats o no adavantats, la qual cosa encara no·s pot cüller o reebre, axí com si alcú venia l'oli del seu oliverar o la lana del seu bestiar o·l arroj del seu camp o semblants coses, ladonchs sia pagada la imposició per aytant com serà lo preu de la cosa liurada, la qual imposició s'esguart al comprador de la imposició del temps del delliurament de la dita cosa venuda, emperò si alcú vendrà certa quantitat o cert

nombre o certa mesura o cert pes de alcuna de les coses damunt dites de què-s paga imposició e per cert preu, jasia que la cosa venuda no sia e no pusca en continent ésser liurada al comprador, la imposició sia pagada al comprador de la imposició del temps en lo qual la venda sia feita, la qual imposició sia pagada con sia vengut lo regne del delliurament de la cosa venuda, finida la imposició del regne o no, pus lo venedor en tot cas sia obligat a liurar al comprador la cosa venuda.

| f. 9v XXXIII – Aquesta declaració és feyta als damunt dits capítols, exceptat a la venda dels draps de lana a tall, ço és, que si venda alcuna de les coses contengudes en los dits capítols serà feta per menor quantitat de X sous que d'aquella venda o vendes no-s pach imposició, mas si serà feta venda per X sous o de X sous a ensús, que sia entesa ésser feta la venda en gros, e ladonchs sia pagada imposició, emperò si oltra X sous o liura hi haurà quantitat del preu a què mealla no vinga de imposició d'aquella quantitat del preu a què mealla no vinga, no-s pach res. E si alcuna persona sotsmesa a la imposició vendrà alcuna de les altres coses de què-s paga imposició a alcuna persona no sotsmesa a la imposició, lo venedor sotsmés a aquella pach tots los IIII diners per libra de imposició, e si lo venedor no serà sotsmés a la imposició, lo compradors sotsmés a aquella pach tots los IIII diners per libra.

| f. 10r Lo navili

XXXV – Ítem, que tota nau o cocha que vaja o venga d'oltramar, pach per lo buch de la nau o cocha o cascuna cuberta que haurà CL sous.

Ítem, leny de bandes que vaja o venga d'oltramar, pach lo buch XL sous.

Ítem, leny gros que sia d'una cuberta que vaja o venga d'oltramar, pach per lo buch LXX sous.

Ítem, tota nau o cocha que vaja o venga de Càller, o de Tunij, o de Sicília, o de Venècia, o de Pisa, o de Nàpols, pach lo buch per cascuna cuberta, L sous.

Ítem, leny de bandes que vaja o venga de Càller, o de Tunij, o de Sicília, o de Venècia, o de Pisa, o de Nàpols, pach lo buch XXV sous.

Ítem, leny d'una cuberta que vaja o venga de Càller, o de Tunij, o de Sicília, o de Venècia, o de Pisa o de Nàpols, de mil quintars de mila a ensús, pach lo buch XL sous.

Et si és de M quintars a enjús, pach lo buch XX sous.

| f. 10v Ítem, galea o tarida que vaja o venga de Càller, o de Tunij, o de Sicília, o de Venècia, o de Pisa o de Nàpols, pach lo buch XL sous.

Ítem, tot leny de bandes que vaja o venga d'Aygües Mortes, o de Montpesler o de Narbona o de Copliure, qui port de D quintals a enjús, pach lo buch X sous.

Ítem, tot leny gros que vaja o venga d'Aygües Mortes, o de Montpesler o de Narbona o de Cauliure, qui port de D quintals a ensús, pach lo buch XX sous.

Ítem, leny de bandes que vaja o vinga de Barcelona, o de Sent Feliu, o de Roses, o de Cadaquers, o d'aquelles parts qui port de D quintars a enjús, pach per lo buch V sous.

Ítem, leny gros d'una cuberta qui vaja o venga de Barcelona, o de Sent Feliu, o de Roses, o de Cadaquers, o d'aquelles parts qui port de D quintars a ensús, pach lo buch XV sous.

Ítem, barcha o leny que vaja o venga de Tarragona o de Tortosa qui port de D quintals a enjús, pach lo buch V sous.

Ítem, tot leny o barcha que vaja o venga de Tarragona o de Tortosa qui port de D quintals a ensús, pach lo buch VII sous VI diners.

| f. 11^r Ítem, tota barcha o leny que vaja o venga de Paníscola, o d'Orpesa, o d'aquelles parts de la Orpesa, pach per centenar de quintars VI diners, e si porta menys de C quintars, pach IIII diners.

Ítem, tota barcha o leny que vaja o venga del cap de Orpesa ençà tro en València, pach per centenar de quintars IIII diners.

Ítem, si porta menys de C quintars, III diners.

Ítem, tota barcha o leny que vaja o venga de cap de Martí ençà tro en València, pach per centenar de quintars IIII diners.

Et si porta menys de C quintars, III diners.

Ítem, tota barcha o leny que vaja o venga del loch de Maçarró a ençà tro en cap de Martí, pac per centenar de quintars VI diners.

Et si porta menys de C quintars, IIII diners.

Et barcha o leny que vaja o venga de I loch del regne de València a altre loch del dit regne, pus haja pagat en lo loch on haurà carregat, no pach en lo loch on descarregarà, si donchs aquí no carragarà per anar fora lo regne.

Ítem, tota nau, cocha, o galea, o terida, o leny, que vaja o venga de Sibília a ençà tro Almeria, que port de M quintars a ensús tro en II millia, pach per lo buch CL sous.

Et si és de II millia quintars a ensús, LXXX sous.

Et si és de M quintars a avall, pach XX sous.

| f. 11^v Ítem, tota nau, cocha, o galea, o terida, o leny, de M quintars a ensús tro en II millia, que vaja o venga de qualsevol parts del cap de Sent Vicent enllà, pach per lo buch LXXX sous.

Et si és de II millia quintars a ensús, CXX sous.

E de M quintars a enjús, pach XL sous.

Ítem, tota nau, cocha, galea, terida, o leny, de M quintars a ensús tro en II millia, que vaja o venga de la Alcúdia e de la Alcúdia a enllà vés les parts de les plages, pach L sous.

Et si és de II millia quintars ensús, pach C sous.

E de M quintars a enjús, XXV sous.

Ítem, tota nau, cocha, galea, terida, o leny, de M quintars a ensús tro en II millia, que vaja o venga de Motzema e de Motzema enllà tro a Bona, pach per lo buch XXX sous.

Et si és de II millia quintars ensús, pach per lo buch L sous.

E si és de M quintars a enjús, pach XV sous.

Ítem, tota nau, o cocha, o galea, o terida, que vaja o venga de Maylorches o de les hilles, pac per lo buch XXX sous.

Ítem, tot leny de M quintars ensús que vaja o venga de Maylorcha o de les ylles, pach per lo buch XV sous.

| f. 12^r Ítem, tot leny o barcha que vaja o vinga de Maylorches o de les hilles, de M quintars enjús, pac per centenar de quintars I solido.

Vexell gran o poch que venga o vaja en buyt no pach res per la venguda en buyt o per la anada en buyt.

Ítem, que la imposició sia pagada en aquell loch del regne on lo vexell serà noliejat al comprador de la imposició del dit loch e al comprador de la imposició del temps que·l nòlit serà fet, jassia que en altre loch o lochs del regne lo vexell carregarà en tot o partida. Et si en alcun loch fora lo regne de València serà noliejat alcun vexell per venir carregar en alcun loch del regne, la imposició sia pagada en aquell loch on començarà carregar, e al comprador de la imposició del temps del començament del dit càrrec.

Ítem, per tota nau, cocha, leny, barcha e tot altre vexell poch o gran qui·s vene en València o en alcun loch del regne, que pach lo venedor II diners per libra e lo comprador II diners per libra del preu.

| f. 12^v XXXVI – Ítem, si alcuna persona farà alcuna frau en la present imposició, pach al comprador de la imposició lo doble de ço que devia pagar de imposició per aytantes vegades com /farà/.

XXXVII – Ítem, que·ls corredors qui faran mercat de qualssevol coses e mercaderies de les quals se paga la present imposició sien tenguts manifestar al comprador de la imposició la venda de les coses de què seran estats corradors dins III dies sots pena de XX sous, de la qual pena la meytat sia de comprador de la imposició e l'altra meytat del comú de la dita imposició. Et si lo venedor e comprador la I d'ells seran estrangers, lo corredor sia tengut de manifestar la venda en continent al comprador de la imposició, feyta la venda, sots la pena damunt dita.

XXXVIII – Ítem, que alcun dels jurats de la ciutat ne de les viles o lochs del regne no pusquen comprar alcun dret de la vella o nova imposició ni haver part en aquella. E qui contrafarà, pac per pena la doble del preu per lo qual la venda del dret d'aquella imposició la qual haurà comprada o en la qual haurà part fon feta, de la qual pena o calònia sia la meytat del comú de la imposició e l'altra meytat del acusador.

| f. 13^r XXXIX – Ítem, que tots contrastes que entrevenguen entre los compradors dels drets de la vella o nova imposició e qualssevol altres persones per rahó de la dita imposició sien determenats sens escriptura sumàriament, apel·lació remoguda, ço és, los contrastes que daquèn entrevendran en la ciutat e en los térmens d'aquella per los jurats de la dita ciutat. E semblantment los contrastes que entrevenran per la dita rahó en les viles de Xàtiva, Morella e Murvedre, Algezire, Castelló, Borriana e en lurs térmens sien determenats per los jurats de cascuna de les dites viles. E tots los contrastes que per rahó de la dita imposició entrevendran entre los compradors d'aquella e qualssevol altres persones en les altres viles e lochs del regne, axí reyls con altres, sien determenats en la ciutat de València per los aministradors de la dita imposició. Et de la dita determinació o qualssevol d'aquelles alcú no·s pusca apel·lar.

XL – Ítem, sien elets per lo General del regne III aministradors de la vella e nova imposició, ço és, I cavaller o generós per prelats, religioses, richs hòmens e cavallers, e I ciutadà per la ciutat e I prohóm de vila per les viles del regne, los quals novels

aministradors elegedors e los venedors de la nova e vella imposició assignadors [13v] per los dits aministradors hajan aquella matexa auctoritat o plen poder que fo atorgat e donat per Cort general als primers aministradors o venedors de la antiga imposició. E a cascú aministrador sien pagats de la peccúnia de les dites imposicions M sous de salari *pro rata temporis* del any del qual salari pach lo senyor rey la meytat. E lo aministrador de les viles ultra lo dit salari per provisió sua haja per cascun dia qui per aquells affers estarà en la ciutat VII sous, la qual provisió sia comprada en l'armament de les dites XX galeas.

XLI – Ítem, que'l senyor rey deleg en executadors contra los rebel·les a la antiga e nova imposició lo portantveus de procurador en lo regne de València e son loctinent e los ordinaris de la ciutat e de les viles reyal del regne, los quals executadors no pusquen ésser renovats sens volentat de la ciutat e de les viles reyal, e cascun d'aquells haja plen poder en fer la execució.

XLII – Ítem, sia feyt manament exprés als dits executadors e a cascun d'aquells que a requisició dels dits aministradors facen les execucions e proceesquen contra los dits rebel·les segons que requests seran per los dits aministradors, e que les messions que·s convenrran a fer en culpa e càrrech dels dits rebel·les sien pagades dels béns d'aquells rebel·les segons la provisió e ordenació de la antiga imposició.

| f. 14^r XLIII – Ítem, sia fet manament a la ciutat e viles reyal que a requisició dels dits executadors e aministradors o qualsevol d'él's façen ost contra los dits rebel·les ab aquella sol·lempnitat que fo ordonada per la antiga imposició.

Tots los capítols desús contenguts de la nova imposició e anticipació e sobre la aministració e execució d'aquelles e sobre /les/ altres coses dessús posades plaen al senyor rey e a la senyora reyna, açò declarat que sia enadit lo quart aministrador per prelats e religioses. Ítem, que les execucions se facen per los dits IIII aministradors o per los III o per los II si·ls altres requests ésser no y poran o no volran.

Concorden los síndichs.

Et de present, en presència del senyor rey, han elets aministradors, ço és, per la ciutat en Francesch de Vinatea, e per les dites viles en Bonafonat de Sent Feliu, vehí de Murvedre.

Enaprés, en presència del senyor rey, fo elet aministrador per prelats e religioses l'onrat en Pere Dezplugues, artiacha d'Algezira.

Encara fo elet que si aministrador per los senyors infants e richs hòmens e cavallers en Ramon Costa, cavaller.

DOCUMENT 70

1333, agost, 19. Montblanc

Alfons el Benigne accepta que, atenent a l'incompliment de les clàusules pactades per a l'armament de 20 galeres en l'estiu de 1333, les universitats reials valencianes puguen decidir sobre el manteniment o la remoció de la nova imposició afegida a l'antiga del donatiu de les Corts de 1329-1330. Tant el rei com les universitats queden absolts i lliures de totes les condicions i obligacions pactades per aquell armament.

AMV, Privilegis reials, Alfons el Benigne, núm. 52

Nos Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice ac comes Barchinone, considerantes qualiter vos, iurati et probi homines civitatis et villarum atque locorum regni nostri Valencie, dudum tam pro sumptibus stolei galearum viginti quas armari providimus in civitate Valencie contra inimicos catholice fidei atque nostros, de quibus nos decem et vos reliquas decem tenebamini armare ut primo vere preterito simul cum viginti galeis Maiorice et eadem Barchinone procedentur contra dictos fidei ac publicos hostes nostros, quam pro anticipanda solutione illius peccunie quantitatis nobis ad solvendum restantis ex illis centum decem millia libris olim per Generale dicti regni Valencie nobis concessis et datis providistis ultra impositionem antiquam aliam ordinare novam pro solvenda nobis quantitate preacta et pro dicta armata ut predicatur facienda.

Eapropter cum de dictis viginti galeis in dicta civitate Valencie armate non fuerint nisi decem nec ex nunc anno presenti instante tempore yemali in dicta civitate nec in civitatibus Barchinone et Maiorice poti comode armamentum fieri aliarum, nobisque duxeritis supplicandum ut, cum promissiones et convenciones per nos facte super dicte armate negatio nequiverint adimpleri, nos dictam novam impositionem totaliter colli ac levare omnimode sineremus prestitum, cum ex quibusdam capitulis convencionum ipsarum inter nos et vos invicem initarum hoc vobis litere liquide dinoscatur.

Idcirco, attendentes quo alique ex convencionibus et promissionibus per nos factis super armata predicta continuanda per nos non fuerunt implete sicuti tenebamur, placet nobis et consentimus expresse quod in collecta seu removenda dicta nova impositio nec preterito dicte anticipacionis a modo exigenda possitis uti libere iure vostro, prout in dicte armate capitulis vobis est licitum et permissum, hoc cum acto et reservato nobis prout per vos nobis oblatum extiti, quod vos, iurati probi homines et universitas civitatis Valencie et termini eiusdem, recipiatis in vobis ac solvere teneamini armamentum quinque galearum ex dictis decem, tam per quatuor menses pro quibus armate fuerunt quam per totum tempus quod efluxerit a fine dictorum quatuor mensium usque per totum mensem octobri proximo subsequentem usque ad quem provisum est dictas decem galeas per mare discurrere una cum duodecim galeis Barchinone et duodecim Maiorice ad salvamentum et ob tuicionem nostrorum fidelium subditorum, de peccunia impositionis nove predictae que in dicta armata decem galearum per modum mutui

conversa fuit, et recuperari debet in hoc casu de impositione antiqua, ut in dictis capitulis continetur.

Volumus tamen ac statuimus quod totum id quod collectum est et receptum de dicta impositione nova a die qua extitit incohata in civitate Valencie et eius terminis usque ad tempus quo remota fuerit, vobis et ipsi civitati remaneat in subsidium solucionis armamenti dictarum quinque galearum per tempus quatuor mensium predictorum et residui temporis usque per totum mensem octobri proximo nunc venturum.

Intelligimus etiam ac volumus quod quicquid collectum est ex dicta nova impositione in villis ac locis aliis regni predicti et terminis eorundem remaneat cuilibet ex villis et locis eiusdem, deductis prius salariis et aliis sumptibus necessariis factis et faciendis occasione impositionis huiusmodi colligendo, salvo et retento nobis quod ex impositione antiqua, deducta prius quantitate que de nova impositione predicta per modum mutui est conversa in dicta armata decem galearum quam civitas ipsa de antiqua impositione recuperare debet, fiat nobis solucio quantitatis nobis ad solvendum restantis ex centum decem millia libris nobis per dictum Generale concessis ut superius continetur, tali cum condicione aditta quod de lucro facto vel faciendo per dictas decem galeas nos percipiamus medietatem et vos, probi homines et universitas civitatis Valencie et termini eiusdem, recipiatis medietatem reliquam ac etiam habeatis, nosque teneamini de proprio solvere medietatem armamenti dictarum decem galearum a fine ditorum quatuor mensium usque ad finem mensis octobri, ut predicatur, nunc instantis.

Concedimus vobis insuper quod si collecta dicte nove impositionis facta hucusque et facienda donec fuerit revocata non sufficebat ad medietatem vos contingentem in armamento dictarum decem galearum per totum tempus superius expressatum, quod vos pro supplemento medietas ipsius possitis retinere, levare ac facere colligi, exigi et levare impositionem eandem in civitate dumtaxat predicta et eius terminis vel ordinare ibidem aliam impositionem ad vestri cognitionem seu modos alios atque vias quibus possetis colligere et habere complementum quantitatis vobis deficientis quo ad medietatem vos contingentem in armamento predicto et continuacione eius nisi medietas lucri vobis competentis facti vel faciendi cum galeis predictis ad ipsius medietatem sufficeret armamenti.

Intendimus itaque quod nos deinde et vos ac totum Generale regni predicti simus ex nunc absoluti, quit et immunes ab omnibus promissionibus, convencionibus, obligacionibus et condicionibus factis et initis adinvicem super armamento dictarum viginti galearum et ab omnibus et singulis in eis contentis et quomodolibet expresatis.

In cuius rei testimonium presentem cartam nostram inde fieri et sigillo nostro pendenti iussimus communiri.

Datum in Montealbo, quartodecimo kalendas septembri, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo tercio.

DOCUMENT 71

1334, juliol, 13. València

Els jurats de València pregunten als consellers de Barcelona sobre la contribució dels eclesiàstics i els cavallers en les imposicions de la ciutat.

B: AMV, Lletres missives, G3-1, f. 9r-10v

Letra tramesa als consellers e prohòmes de la ciutat de Barcelona sobre la informació de les imposicions en qual manera se havien ab los clergues e cavallers, e açò per lo contrast que era entre los prohòmens de la ciutat de València e la clerecia e cavalleria.

Als honrats savis e discrets los consellers e ls prohòmens de la ciutat de Barcelona, los jurats e ls prohòmens de la ciutat de València, salut e aparellats al vostre servii e honor.

Com la universitat de la ciutat de València sia obpressa e encarregada de grans quantitats de diners que deu, axi per les dues armades que en los ayns aprop passats foren feytes en la dita ciu-|^{f. 9v} tat de València, segons que vós ben sabets, com encara per pèrdoa feta en diverses navades de forment assegurades en los dits ayns aprop passats per la dita universitat, e la ciutat aquelles quantitats bonament sens imposició e ajuda faedora sobre certes coses no pogués pagar, e lo senyor rey, haüda plena informació del càrrech que la dita ciutat reporta per raó de les dites coses les quals ab veritat són estades feites a utilitat e sosteniment de la cosa pública, ha atorgat ab cartes sues que nós, per pagar aquelles quantitats tan solament puscam ordenar e imposar certa ajuda e imposició sobre aquelles coses que a nós ben vist serà ésser faedor, per la qual cosa nós, veén e conexent que bonament per altra via no podem satisfer o endreça donar a pagar los dits deutes per raon de les caresties e forts ayns que avem passats, havem ordenada certa imposició e ajuda en la dita ciutat e en los locs de la contribució d'aquella sobre les coses dejús scrites:

Ço és, que tot comprador e moledor de forment qui-l comprarà o-l molrà en la ciutat o en los lochs de la contribució d'aquella sia tengut de comprar del forment assegurat certa quantitat.

Ítem, a esquivar frau, que null hom de qualque condició sia no gos aportar o fer aportar farina o quantitat de pan cuyt a la ciutat ne als lochs de la contribució d'aquella, si donchs no aurà comprat e pres del dit forment assegurant aytanta quantitat com serà lo forment del qual se farà farina o estimació covinent del dit forment per lo pan cuyt, e que pach la ajuda ordenada.

Ítem, que tot venedor de farina sia tengut de comprar del dit forment assegurat certa quantitat.

Ítem, que tot flaquer o flaquera, bescuyter o bescuytera e tot venedor de farina pach a raó de XII diner per fanecada de forment.

Ítem, que tot flaquer o flaquera que past pan de daça o d'ordi, pach IIII diners per fanecada.

| f. 10r Ítem, flaquer o flaquera que past pan de panitz, pach VI diners per fanecada.

Ítem, que tot comprador de forment en lo almodí de la ciutat o en los locs de la contribució d'aquella, pach VI diners per fanecada.

Ítem, tot comprador de panitz, pach IIII diners per fanecada.

Ítem, tot comprador de daça, o ordi, o civada, o avena, pach II diners per fanecada.

Ítem, tot moledor de forment del qual no haja pagada la dita ajuda per compra, pach per lo molre IIII diners per fanecada. Ítem, per daça o ordi que molrà de què no haja pagada ajuda per compra, pach II diners per fanecada.

Ítem, a esquivar frau de la dita ajuda, que null hom no gos aportar o trametre alcun blat a molí sense albarà dels cullitors de la imposició, lo qual albarà los serà donat franch.

Ítem, que tot carnicer qui en la ciutat ho en los locs de la contribució d'aquell tallarà o vendrà carns en menut o en gros, axí de moltó, de cabró, d'ovella, de cabra, de porch fresch o salat, de cervo, de cabró muntés, e de porch senglar, pach I diner de la lliura.

E de carns de bou mealla .

E de vedell de leyt, dos sous.

E si vendrà bachó en gros, XI diners.

E per cabrit o anyell de leyt, II diners.

Ítem, que tot hom de qualque condició sia qui matarà o matar farà en sa casa porch ho truga, pach XII diners,

Ítem, per bou o vaca, dos sous.

E per vedell o vedella, XVIII diners.

E per moltó o cabró, XII diners.

E per ovella o cabra, VI diners.

E per cabrit ho anyell, II diners.

Ítem, que del quarter del vy sien levades dues llibres, e a aquella raó sien mirvades les mesures dineral e meallal, e que tot venedor de vy per menut a taverna pach d'aquell vy XVI diner per lliura.

De la qual imposició e ajuda lo senyor bisbe de València e son capítol, e los cavallers de la ciutat, se tenen per agreujats, axí que·l dit senyor bisbe ha posats ja en sentència de vet nós, dits jurats, e los dits cavallers han protestat contra nós, als quals clergues e cavallers nós avem respost que semblants impositcions e ajudes e majors són stades fetes en Barcelona, e en altres /ciutats e/ bisbats de la senyoria del senyor rey per semblants causes e raons, a les quals impositcions e ajudes los clergues e cavallers d[onave]n e donen pasciència, e neguna pasciència no han volguda consentir o donar en alcuna imposició o ajuda, ans los clergues al·leguen que li alcuna pasciència és estada donada per lo senyor bisbe de Barcelona | f. 10v e son capítol en les vostres ajudes, que feeren per covinença entre vós e ells feyta de fer-los en restitució a ops de la obra de la vostra seu o per altra manera, e encara que en les ordonacions de les vostres ajudes foren appellats

lo dit bisbe de Barcelona e son capítol, e que en les crides de les vendes de les dites ajudes fo expressat e exceptat que no s'i entenien los clergues.

E, jassia ço que nós hajam haüda informació d'alcuns ciutadans vostres sobre les dites coses, ço és de la forma e manera que avets tenguda e servada al senyor bisbe vostre e son capítol, e als cavallers sobre les vostres imposicions, la qual avem al·legada en ço que·ns reduhí a memòria, e és nos estada per ells denegada. E nós, volentés e cobeejants en tant com en nós és rahanablement haver nos vés los clergues e cavallers sobre les dites coses, per ço avem acordat que per aver major informació vostra sobre lo dit feyt vos scrivissem dels dits contrastes a aquesta fi, que nós no sobrepujàssem manera vés los dits clergues e cavallers més que vós, qui creem que sots (*sic*) estats en semblants contrastes o majors no avets fey.

Per què affectuosament e cara pregam la vostra saviea e fraternal amistat que us plàcia per vostra responsiva per lo portador de les presents a nós clarament informar e certifficar sobre les dites coses e cascuna d'aquelles particularment e per capítols e haurem-nos molt que grayr, sabents nós ésser appareylats de fer per vós semblants coses e majors. Lo correu portador de les presents satisfarà l'escrivà qui sobre açò treballarà. Scrita en València, dimecres, XIII dies de juliol del ayn M CCC XXX IIII.

DOCUMENT 72

1334, juliol, 27. Barcelona

Els consellers de Barcelona responen als jurats de València les preguntes d'aquest sobre la contribució dels eclesiàstics i els cavallers en les imposicions de la ciutat.

B: AMV, Lletres missives, G3-1, f. 10v-11r

Als honrats, savis e discrets los jurats e ls prohòmens de la ciutat de València, los consellers e prohòmens de la ciutat de Barcelona salut e honor.

Fem-vos saber que avem reebuda vostra letra en la qual se contenen alcunes ordenacions sobre lo feit de la imposició e ajuda la qual avets ordenada en la dita ciutat de València e encara que la dita imposició e ajuda lo senyor bisbe de València e ls cavallers se tenien per agreujats, e que ns pregàvets affectuosament que per nostra responsiva vos deguésem clarament informar e certifficar sobre les dites coses e cascuna d'aquelles particularment e per capítols, en qual manera nós de les dites coses avem usat, la qual letra, vista e plenerament entesa, a la vostra saviea per tenor de les presents fem saber que temps ha que s'ordena per nós en Barcelona, de consentiment, emperò, del senyor rey, imposició e ajuda en acurriment de la guerra la qual vós et nós havem ab los malvats genoveses en manera e n forma, segons que d'aquells vos trametem traslat ab les presents interclús.

Emperò, certifficam-vos que jamés los | ^{f. 11r} cavallers no s-i són oposats, ans hi han donada paciència, mas con nos en deyen alcunes paraules nós los responíem que no hic entrassen ne ych masessen res e no pagarien ajuda, e amar ohíem més. Quan als clergues, havem feyt axí que con ells aporten o fan aportar lur blat o altres coses de imposició se dege pagar, segons la dita forma, a la plaça o la on aquelles coses se han acostumat de vendre en la dita ciutat, nós avem aquí persona per nós e leexam-ho vendre als clergues sens sa paga de la dita ajuda, e puyt nós pagam als compradors de la ajuda aytant com lo dit clergue o clergues deuen pagar per la cosa per ells venuda, emperò aquell o aquells qui compren dels clergues paguen la imposició per la sua part, sidoncs clergue no és.

Si algunes coses vos plaen de nós o de la ciutat fets-nos-ho saber fiançosament. Lo correu nos presentà la letra vostra dimarts prop passat e nós per alguns affaenaments no l avem pogut espeegar tro a vuy, que és dimarts, VII° kalendas augusti.

DOCUMENT 73

1335, maig, 10. València

Alfons el Benigne faculta els jurats de València a establir imposicions per tal de recuperar els deutes que han adquirit per diversos serveis reials i altres causes.

AMV, Privilegis Alfons IV, núm. 57

Nos, Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie et Corsice ac comes Barchinone, attendentes olim in Curia generali quam in civitate Valencie celebravimus regnicolis regni eiusdem et in qua per totum Generale, civitatis et regni predicti, propter foros novos, libertates et privilegia et ex causis aliis rationabilibus atque iustis date nobis gratis ac concesse fuerunt centum et decem milli librarum regalium Valencie, que nobis solvi debebant de peccunia generalis impositionis tunc in ipsa Curia ordinate.

Nos, ad supplicacionem prelatorum, nobilium, militum, civium et omnium aliorum qui ad ipsam Curiam convenerunt, laudasse, ratificasse et confirmasse impositionem eandem per premissis sub certis capitulis in civitate et regno Valencie fieri ordinatam et eisdem interposuisse nostram auctoritatem regiam et decretum, quequidem impositio durare debebat per spacium temporis sexannalis a prima die mensis febroari tunc instantis in antea numerandi prout in carta nostra datum Valencie quarto idus ianuarii anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo nono plenius continentur.

Attendentes etiam quod, facta taxationem per nos de consensu dicte Curie super sumptibus et expensis factis temporibus retroactis per vos, iuratos, probos homines ac universitatem civitatis Valencie racione concordancie et unitatis fororum regni Valencie per quibus vobis solvi decrevimus triginta millia solidos dicte monete vobis, dictis iuratis ac probis hominibus, plenam et liberam concessimus facultate faciendi, constituendi, ordinandi et exigendi impositionem blado, vino et carnibus vel illis ex hiis vel aliis quibuslibet de quibus vobis videretur ac certum tempus lapso dicto tempore sexannali, quod certum tempus suficeret ad faciendam vobis satisfaccionem dictorum triginta millia solidos et de qua possetis vobis satisfacere in eisdem prout in alia carta nostra, date die et anno predictis noscitur contineri.

Attendentes insuper quod quare tunc pro relevanda universitate civitatis predictae a magnis omnibus debitorum quibus propter premissa et alia negocia dictam universitatem tangentia multipliciter urgebatur mutuavimus ac causa mutui vobis tradidimus centum millia solidos regalium de peccunia dictarum centum decem millia librarum nobis per dictam Curiam ut predicatur concessarum, nos vobis, dictis iuratis et universitati, plenam licenciam ac liberam contulimus facultatem quare, lapso dicto tempore sexannali factaque nobis integra satisfaccione de centum decem millia librarum regalium supradictis ac solutis salariis, sumptibus et ceteris quantitatibus ex dicta impositione solvendis vel ante tempus sexannale predictum si nobis satisfactum existeret in dicta peccunie quantitate, vos possetis in civitate predicta et eius terminis continuare impositionem predictam per tantum temporis spacium quo possetis ex ipsa

imposicione habere et nobis exsolvere predicta centum millia solidos prout in alia carta nostra data kalendario supradicto latius denotatur.

Considerantes etiam quod tempore quo previo tractatu inter nos et vos, dictos iuratos, ac nuncios villarum nostrarum regni predicti, comuniter extitit ordinatum quod armarentur in civitate predicta viginti galee contra ianuensi et alios hostes nostros, videlicet, per nos et propriis expensis nostris decem galee et due barche et per civitatem et villas predictas et earum sumptibus totidem, et nos debebamus, iuxta convencionem vicissim initam, mutuare vobis et mutuavimus totam quantitatem que deconstitit armamentum et aptacio dictarum decem galearum et duarum barcharum per vos et dictas villas ut promittitur armandarum quam vobis mutuavimus de peccunia dictarum centum decem mille libre nobis, ut est dictum, concessa, nos, cum alia carta nostra datum Valencie sexto kalendas febroarii, anno Domino millesimo trecentesimo tricesimo primo, vobis concessimus quare imposicio poneretur sub illo modo quo erat vel alio prout probi homines civitatis et villarum predictarum vellent et ordinarent exigenda et colligenda in civitate et villis eisdem in locis, videlicet, et alchareis contribucionum ipsarum dumtaxat tantum et tamdiu donec nobis esset in dicto mutuo satisfactum, de quoquidem mutuo vobis facto pro quinque galeis ex decem tamen que tunc per nos et vos comuniter armate fuerunt, restant nobis adhuc ad solvendum habita inde racione et compoto facto cum magistro rationali curie nostre octuaginta tres millia septingenti undecim solidos novem denarios dicte monete, ut constat per instrumentum debitorium per dicte civitatis syndicos nobis factum atque confectum auctoritate Bonanati Perpiniani, notarii publici Valencie, sexto idus novembri, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo quarto.

Preterea, cogitantes quod cum tempore subsequenti per nos et vos, iuratos et probos homines civitatis Valencie, comuniter armate fuissent contra ianuensi predictos decem galee per quatuor menses et per totum tempus quod efluxit a fine dictorum quatuor mensium usque per totum mensem octobri proximo tunc sequentis nos mutuavimus vobis id quod deconstitit armamentum medietatis dictarum decem galearum pro tempore supradicto, vobisque concessimus cum ali carta nostra data in Montealbo, XIII° kalendas septembri, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo tercio, pro sumptibus dicti stolei viginti galearum quam per anticipacione quantitatis nobis ad solvendum restantis ex centum decem mille libre predictis fuit imponita quequod tunc fuit ex causa sublata non suficiebat ad medietatem armamenti dictarum decem galearum per tempus superius expressatum vos pro supplemento medietatis ipsius possetis retinere, levare ac facere colligi, exigi et levari imposicionem eandem in civitate dumtaxat predicta et eius terminis, vel ordinare ibidem aliam imposicionem ad vestri cognicionem seu modos alios atque vias quibus possetis colligere et habere complementum quantitatis vobis deficientis quo ad medietatem vos contingentem in armamento predicto, prout in dicta carta nostra plenius continetur, de quoquidem mutuo per nos vobis facto, habita inde racione et compoto facto cum magistro rationali curie nostram, restant nobis ad solvendum quadraginta duo millia septingenti quinquaginta quatuor solidos et undecim denarios dicte monete, ut constat per instrumentum debitorium nobis factum per sidicos universitatis confectum auctoritate dicti Bonanati Perpiniani, quartodecimo kalendas marcii, anno Domini millesimo CCC^o XXX° quarto.

Idcirco, cum non potuerit nobis exsolvere dictas peccunie quantitates nec vobis satisfacere in dictis triginta millia solidos eo quare pro re publica conservanda et ad propellendam finite exitialum et calamitatem irreparabilem que anno preterito propter generalem sterelitatem et grani defectum in dicta civitate viguit et invaluit habuistis

convertere quantitates longe maiores in emptione frumenti quod de longinquis partibus per marine tranveccionis sufragium ad dictam civitatem portari fecistis. Et nunc, pro solvendis dictis quantitatibus nobis per vos debitis que sumam accingunt ducentorum viginti sex millia quadringentorum sexaginta sex solidos et octo denariorum regalium Valencie ultra dicta triginta millia solidos vobis debita ut est dictum, et pro eis vobis satisfaciendis similiter mutuo receperitis seu recipere habeatis, tam a christianis, judeis et diversis personis diversas pecunie quantitates pro quibus vos oportuit et oportebit solvere ac prestare usuras, servicia et interesse et aliquibus etiam quantitates per nos eis debitas ut nobis possitis solutionis facere complementum.

Eapropter, cum huiusmodi mutua que pro solutione nobis facienda recipere vos oportet loco dictarum quantitarum nobis debitarum et solutionis earum succedant et sit consonum rationi ut sint pro solutione nobis de dictis quantitatibus facienda predicta impositionem per nos vobis concessa uti libere poteratis sic ea uti possitis per dictis mutuis que nobis solvuntur vestris creditoribus exsolvendis.

Idcirco cum presenti carta nostra promittimus atque concedimus vobis, iuratis, probis hominibus et universitati civitatis Valencie, quare de impositione iam vobis superius pro premissis solutionibus nobis faciendis concessa in civitate tamen predicta et eius terminis seu locis contributionis ipsius solvatis et tribuatis creditoribus ipsis totum id quod mutuo recepistis vel recipietis ab eis usque ad concurrente summam dicte quantitates nobis debite ut profertur et etiam totum interesse, servicia et usuras ac omnes quantitates pecunie que illis vel aliquibus ex eisdem per nostra curiam debeantur, quasque illis cum mucubello solvere vos opportuerit pro mutuis que ratione predicta recepistis vel receperitis ab eisdem. Possitis insuper de pecunia impositionis ipsius recipere et habere nisi iam ea receperitis dicta triginta millia solidos quos ut promittitur vobis taxavimus et de impositione vobis concessimus retinendos. Quibus omnibus solutis atque receptis mandamus et volumus que dicta impositio ab ipsa civitate et eius terminis penitus sit sublata.

Quocirca per presentes mandamus procuratori nostro eiusque vices gerenti necnon iusticiis, baiulis, iuratis et universis aliis et singulis officialibus nostris, presentibus et futuris, quod premissa omnia et singula firma habeant et observent et vobis omnibus faciant inviolabiliter observari ut superius continentur.

In cuius rei testimonium presentem cartam inde fieri et nostro sigillo pendenti iussimus comuniri.

Datum Valencie, sexto idus madii anno Domini millesimo trecentesimo quinto.

1335, desembre, 15. València

Alfons el Benigne assegura als jurats de València la validesa dels furs i els privilegis que han estat suspesos temporalment per tal de procedir contra els que han causat danys i malefícis.

AMV, Privilegis Alfons IV, núm. 55

Nos, Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice ac comes Barchinone, attendentes vos, fideles nostros, iuratos et probos homines civitatis Valencie, tanquam status pacifici et tranquilli civitatis ipsius servitores, zelatores et imminencia discrimina civitati ex perversis actibus iam sequitis merito formidantes, nobis humiliter supplicasse quod cum nonnulli cives et habitatores civitatis eiusdem, prout ex perspicuis indiciis et agilibus fame preloquis ad noticiam vestram perduxerat dati prorsus in sensum reprobum et eorum metem in viam malicie nequitur inclinata seu pocius inquinata, inita vicisim confederacione illicita et perversa quasdam secretas conspiraciones odibiles seu gabellas enormes fecissent, per quas plures persone numero unitam presentantes si quisque eorum aliquem tangeret omnes offendere decretaret se contra cunctas personas coniuraverant adiuvere ex quibus conspiracionibus sceleratis strages corpori, furta rerum, rapine, violencie et offense, percussiones et vulnera, expugnaciones et invasione hospiciorum, falsidica testimonia in diversis producta contractibus, necnon empciones violente ac vendiciones per metum et terrorem extorte et alia plurimum detestanda facinora servant subsequata.

Nos, cum illorum impunitate exponeretur tota civitas vastitati et exitialis destructio ipsius habitatoribus pararetur dignaremur in predictis gabelle seu conspiracionis sceleribus et dependentibus ex eisdem ex mero iudicis officio vel alia ex regio arbitrio, non servatis in hoc foris seu privilegiis quibuscumque eidem civitati seu habitantibus in eadem indultis quibus propter comune bonum et per tantorum malorum cumulo extirpando in casu predicto cedere decrevistis contra illos procedere et indemnitati fororum et privilegiorum ipsorum imposterum precavere.

Ideo nos, ad postulacionem iuratorum et procerum eorundem ne ipsis aut civitati ex hoc de quo nullum debent paci dispendium set pocius consequi favoris augmentum periudicium aliquid decetero prepararetur, cum presenti carta nostra perpetuo valitura, gratis et ex certa sciencia et consulte, concedimus vobis, iuratis et probis hominibus antedictis, presentibus et futuris, quod pro eo quare vos in casu conspiracionis seu gabelle predicte cessistis foris et privilegiis antedictis, nobisque supplicastis ut in premissis, ex mero iudicis officio seu alias ex regio arbitrio, non servatis ipsis foris vel privilegiis, procedere deberemus vel ex aliquibus processibus per nos factis vigore de cessionis et decetero faciendis aut penis etiam inflingendis in criminibus, conspiracionis vel gabelle predicte, vel dependencium ex eadem, nullum foris vel privilegiis, franchitatibus, immunitatibus aut libertatibus vestris preiudicium generetur nec eis ob

hoc detrahi valeat aut in aliquo derogari neque id ullis unquam temporibus possit ad consequenciam vel similem usum trahi.

Quinymo, tenore presentium, vobis concedimus quod ipsa privilegia, fori, franchitates, immunitates et libertates vestre robur et effectur perpetue firmitatis obtineant preterquam in casibus conspiracionis predicte et dependentibus vel emergentibus ex eadem sicuti faciebant vel obtinebant ante supplicacionem et cessionem predictas per vos ut predicatur nobis factas.

Intendimus autem atque decernimus quod, finita instancia iudiciorum sive processum que et quos post dictam cessionem per vos nobis factam et eius vigore contra predictos incepimus et quos vel que fient decetero quoque intendimus continuare perfiture ac similiter difinire antequam regnum Valencie exeamus nisi interim exire haberemus ab inde ex causa necessaria et urgenti sequitis diffinicionibus vel sentenciis super processibus antedictis, iam ut predicatur vigore dicte cessionis et post ipsam inceptis vel etiam inchoandis ex tunc racione predicta contra quoscumque alios de dictis criminibus difamatos in dictis tamen processibus vel eorum inquisicionibus non expresse contentos, nec etiam contra aliquos nominatos in illis nisi hinc ad festum Sancti Iohannis Baptiste proximo nunc venturum inceptum fuerit procedi contra presentes per capcionem, manuleutam aut firmam seu alia iuxta renunciacionem et concessionem predictam vel quovis alio modo licito et contra absentes per citaciones bannimentum aut alia prout est contra tales procedendum, nos vel successores nostri contra foros et privilegia supradicta procedere aliquantur non possimus, quinymo teneamur iamdictos foros et privilegia in dicto casu atque similibus observare iamdicta cessione nun nobis facta per vos in aliquo, non obstante.

In cuius rei testimonium presentem cartam nostram inde fieri et sigillo nostro pendenti iussimus comuniri.

Datum Valencie, XVIII° kalendas ianuarii, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo quarto.

DOCUMENT 75

1336, agost, 14. València

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 10 de setembre de 1336.

ACA, Cancelleria, reg. 1497, f. 135r-136v

Invocacio generalis Curie regni Valencie.

Petrus et cetera, venerabili in Christo patri Raymundo, divina providencia Valencie episcopo, salutem et gratiam.

Cum nos ad civitatem Valencie devenerimus causa celebrandi ibidem Curiam generalem ad quam prefiximus diem, videlicet, decimam diem instantis mensis septembri, ideo vos requirimus et monemus quatenus loco et die predictis celebracionis dicte Curii intersitis, nos enim ipsis loco et die inibi esse proponimus, Domino concedente.

Datum Valencie, XIX° kalendas septembri, anno Domini M^o CCC^o XXX° sexto.

Similis:

Venerabili in Christo patri Berengario, divina providencia episcopo dertusense.

Venerabili in Christo patri fratri Sancio, divina providencia segurbiense et Sancte Marie de Albarrazino episcopo.

Venerabili et religioso fratri Sancio de Aragonum, castellano Emposte vel comendatori civitate Valencie domus Hospitale Sancti Iohannis Iherosolimitani.

Venerabili et religioso fratri Petro de Thous, magistro milicie de Montesia.

Venerabili et religioso fratri [*buit*] abbati monasteri de Benifaçano.

Venerabili et religioso fratri [*buit*] abbati monasterii Vallisdigne.

Venerabilis et dilectis capitulo ecclesie Valencie, ut ordinent procuratores et syndicos eorum, quos cum pleno posse die et loco predictis celebracioni dicte Curie faciant adesse.

Venerabili et religioso Vitali de Villanova, comendatori Montisalbani.

[*afegit posteriorment:*] Venerabili et religioso fratri Alfonso Petri, magistro ordinis milicie Calatrave.

| f. 135v Petrus et cetera, inclito infanti Petro Rippacurcie et Impuriarum comiti, karissimo patruo nostro, salutem et gratiam.

Cum nos ad civitatem Valencie devenerimus causa celebrandi ibidem Curiam generalem et disposuerimus a vobis fidelitatem recipere ut moris est et alia que facere

debeat, ad que prefiximus diem, videlicet, decimam diem instantis mensis septembri, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus pro hiis que habetis in regno Valencie in dicta civitate Valencie die prefixa celebracioni dicte Curiis intersitis facturus nobis fidelitatem et alia supradicta, nos enim ipsis loco et die inibi esse proponimus, Domino concedente, parati facere vobis ea que facere debeamus.

Datum Valencie, XIX° kalendas septembri, anno Domini M^o CCC^o XXX° sexto.

Similis:

Inclito infanti Raymundo Berengarii, comiti montanearum de Prades, karissimo patruo nostro.

Inclito infanti Iacobo, fratri nostro karissimo, comiti Urgellensi et vicecomiti Agerensi.

Nobili et dilecto nostro Luppo de Luna, domino civitate Sugurbii.

Nobili et dilecto nostro Othono de Montecatheno pro se et filiis suis.

Nobili et dilecto nostro Petro, domino de Exerica.

Nobili et dilecto nostro Iohanni Eximini de Urrea, filio nobili Artaldi de Alagone, quondam.

Nobili et dilecto nostro Blasio Maça de Vergua.

Nobili et dilecto nostro Guillelmo de Cardona vel eius tutrici aut procuratori.

Nobilibus infrascriptis fuit scriptum sub forma predicta absque clausuli sive verbis 'pro hiis que habetis in dicto regno Valencie', videlicet:

Nobili Gonçalvo Didaci d'Arenosio.

Gondissalvo Eximini de Arenosio.

Galcerando de Pulcropodio.

Iohanni de Proxida vel eius procuratori.

Francisco Carroci.

Nobilibus heredibus nobili Ferdinandi de Aragonum, quondam.

Guilaberto de Scintillis.

Sancio d'Orta de Arenosio.

Alfonso Rogerii de Lauria.

Guillelmo Raymundi de Montecatheno vel eius procuratori.

Datum ut supra idem qui supra.

| f. 136^r Similis absque clausula supradicta.

Dilecto suo:

Peregrino de Monteacuto.

Gondissalvo Garsie.

Alfonso Martini de Moraria.

Philippo de Boyl.
Raymundo de Boyl.
Raymundo de Santleyr.
Petro Çapata.
Gilaberto de Nogaria.
Arnaldo de Rivosico.
Egidio Martini de Entença.
Heredi Roderici Eximini de Burriol.
Philippo de Togores.
Arnaldo Rosselli.
Iacobo Alegret.
Francisco de Lavanya.
Ferdinando Luppi de Heredia aut eius procuratori.
Marcho Thovia.
Sancio Roderici de Briuesca.
Egidio Roderici de Castroalbo, minori dierum.
Heredi Eximini Petri de Montetornesio⁷¹.
Petro Garcessi de Masones.
Heredibus Bernardi de Vilariacuto⁷².
Francisco de Materone.
Berengario de Togores.
Berengario de Podiomutone.
Heredibus Guillelmi de Pulcrovisu.
Raymundo de Villariacuto.
Guillelmo de Liminyana.
Iacobo Carles, filio Iohannis Carles.
Sancio Sancii, filio Sancii Sancii.
Furtado Roderici vel eius heredi.
Bertrando de Cannellis.
Berengario de Togores.
Petro Lenda, heredi Petri Lenda, aut eius procuratori.
Luppo Alvari d'Espeio.

---

⁷¹ Afegit: *qui vocatur Iohanes*.

⁷² Afegit: *qui vocatur Bernardus*.

Egidio Roderici de Castroalbo, maiori dierum.

Berengario de Thovia.

Iohanni Scribe.

| f. 136^v Universitatibus regni Valencie.

Petrus et cetera, fidelibus suis iuratis, probis hominibus et universitati civitatis Valencie, salutem et gratiam.

Cum nos ad civitatem Valencie venerimus causa celebrandi ibidem Curiam generalem et disposuerimus recipere fidelitatem a vobis, ad que prefiximus diem, videlicet, decimam diem instantis mensis septembri, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis et ordinetis ex vobis syndicos et procuratores vestros plenam a vobis potestatem habentes faciendi nobis fidelitatem nomine universitatis iamdicte et singularium eius, et consentiendi et firmandi ea que ordinari et fieri contingerit in Curia supradicta que sint sufficienter instructos in dicta civitate Valencie die premissa celebrandi dicte generalis Curie faciatis adesse, nos enim ipsis loco et die inibi esse proponimus, Domino concedente, parati facere vobis ea que facere debeamus. Et super hoc aliis de dicto regno Valencie nostras consimiles literas destinamus.

Datum Valencie, XIX° kalendas septembri, anno Domini M^o CCC^o tricesimo sexto.

Similis:

Morelle et aldearum suarum.

Castilionis campi de Burriana.

Burriane.

Ville-regalis.

Muriveteris.

Lirie.

Castrihabib.

Ademuz.

Alpuent.

Aljazire.

Xative.

Cullarie.

Corbarie.

Ontinyen.

Bocayren.

Alacantis.

Oriole.

Guardamar.

Saxone.

1337, gener, 2. València

Declaracions realitzades per part dels síndics de les universitats de Morella, Xàtiva, Alzira, Morvedre i Castelló de la Plana en una de les sessions del procés judicial dut contra la reina Elionor, a causa de les donacions rebudes d'Alfons el Benigne.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 6, Lligall 9, f. 58v-64r.

Davant vós, molt alt príncep e poderós senyor En Pere, per la gràcia de Deu rey d'Aragó, de València, de Cerdenya, de Còrcega e comte de Barcelona, celebrant en la ciutat de València Cort general ab prelats, nobles, cavallers et generosos e altres habitants del regne de València, dien e proposen En Pere de Beern, síndich e procurador de les universitats de Morella e de Algezira e substituït procurador d'En Berenguer de Codinacs, síndich de la universitat de Xàtiva, et En Guillem de Tamarit, síndich e procurador de la universitat del loch de Murvedre e substituït d'En Pere d'Aulesa, síndich e procurador de la universitat de Castelló del camp de Borriana, viles situades dins lo regne de València, contra la senyora reyna dona Elionor.

| f. 59^r (*Els síndics declaren que acceptaren les donacions*) per reverència real, manaments forts, pregàries importunes, forces aparents, terribles menaces de mort, prendiments de béns et temença de for[t] ira et indignació dels dits senyors rey et reyna (*i que realitzaren protestacions*) públicament et secreta.

| f. 59v-60v (*Els síndics al·leguen el Privilegi de la Unitat de 1319, l'estatut de no alienació de patrimoni reial durant 10 anys de 1328 i demanen que les donacions vitalícies fetes a Elionor de Castella per part d'Alfons el Benigne siguen revocades*)

| f. 61^r E, per declarar e spacifficar la sobre dita demanda e coses en aquella contengudes posen los dits procuradors, enadén, que-l dit senyor rey n'Anfós donà a la dita senyora reyna, oltra les dots a la dita senyora primerament assignades, les dites viles de Xàtiva, Morella ab ses aldeyes e ab lo castell, Murvedre, Aljezira, Castelló del Camp de Borriana, ab totes les rendes, exides e esdeveniments, e ab térmens e prometiments, e dret d'aquelles viles ab mer e mixt imperi, e ab tota jurisdicció alta e baxa, comissions d'apel·lacions, audiència, examinació e diffinició de pleyts, institucions, imposicions de muletes (*sic*), exaccions de penes, peites, demandes, subvencions, obvencions, luysmes, fadigues, tresors, trobes, monedatges, servituts reals [e] personals, quèsties, e quant en ell fo, host e cavalcada e reempçó d'aquelles, la poseció de les quals host e cavalcada a la dita senyora negun temps no fo guanyada de dret ni de feyt, encara donà lo dit senyor rey a la dita senyora reyna cenes a altres universes drets reials, ajustat que en les dites viles e lochs la dita senyora reyna pogués crear notaris e dispensar ab persones il·legítimes o nades de dampnat ajustament, perdonar a exellats, donar comiat e remear restició (*sic*), perdonar crims e totes altres e sengles coses fer e usar que a la real Corona pertanyen o poden pertanyer per qualsevol raó, sens alcuna retenció donà encara a

aquella après son obte totes les rendes de les dites | ^{f. 61v} viles lochs a III ans comptadors après la mort d'aquella.

Ítem, declaren que sobre açò los ere audiència denegada en encara acort ans eren costrents per lo dit senyor rey de respondre en continent e encara de nit, no lexan-los acordar tro en l'endemà e menaçan per lo dit senyor rey que ell veurie qui li contrastave.

Ítem, declaren que per part de la dita senyora reyna ere denegat e dit que no havie més furs ni privilegis en la terra, sinó quan ere la volentat del rey, e als qui la contrastaven, que·ls tolguéssen lo cap e·ls posàssen en una forca.

Ítem, declaren que·ls dits pròmens de les viles per lurs universitats, supplican que·ls fossen donats consellers sobre·ls dits affers e entre·ls altres los honrats jurats de la ciutat de València, fo a ells per lo dit senyor rey contradict e manat expressament que ab los dits jurats no s'acordàssen ni·n parlàssen sots pena del cap a perdre.

| ^{f. 62r} Ítem, declaren que per part del dit senyor rey stech dit e manat als dits jurats qui adoncs eren que als pròmens de les viles no consellassen lo contrastar ne·n parlàssen o·n féssen ab aquells ensemps, en altra manera que als portals de lurs alberchs los trobarien penjats al maytí.

Ítem, declaren que·l dit senyor rey N'Anfós, oltra les dites menaces, manà fortment e destreta a les universitats de les dites viles a cascuna de aquelles ab les majors penes e induccions e cominacions que podie que trametessen síndichs per consentir a les donacions damunt dites.

Ítem, declaren que les menaces o cominacions del dit senyor rey e de la dita senyora reyna eren tals que metien gran paor cahie e podien caure *in constantem virum*.

Ítem, declaren que·l dit senyor rey armat de son cos de nit ab moltes companyes de cavall armades modo hostili, fort mogut e ençés de gran ira, e per grans induccions feytes per part de la dita senyora reyna, cavalgà e anà contra alcunes de les dites viles fort menaçant, car tardaven de | ^{f. 62v} consentir e de trametre los síndichs damunt dits.

Ítem, declaren que a penes poch ésser retengut per moltes induccions que li foren feytes per nobles e lo honrat en Vidal de Vilanova e moltes altres bones persones.

Ítem, declaren que·l dit senyor rey n'Anfós mogudament menaçà, que meté foch a alcunes de les dites viles en diverses parts, e que les darien a entendre que sens les dites viles serie vinidor.

Ítem, declaren que·ls síndichs de les dites viles, veents los dits costrenyiments e menaces, supplicaren al dit senyor rey que denyàs sofferir que protestassen de lur dret públicament o almenys amagada a algun loch fora la ciutat o dins aquella.

Ítem, que·l dit senyor rey no volch les dites coses sofferir.

| ^{f. 63r} Ítem, declaren que·ls dits síndichs cautelosament supplicaren en scrit per scrivan públic que·l senyor rey volgués consentir que, a major conservació e salvació de lur dret, poguessen protestar del salvament del dret lur fe de lurs privilegis.

Ítem, que adonchs stech per lo senyor rey respost que no u consentirie, ans li displaye fort quan axí u fahien ni en allò se'n metien, e no s'i podie àls fer, e que si no volien consentir les dites donacions, que ell sabie què s'h[avi]e a fer o semblants paraules.

Ítem, declaren que·ls dits síndichs, axí destrets e forçats, veén que àls fer no podien, forçadament ageren a fer semblant de consentir, si consentiment poch ésser dit a la volentat e importunitat.

Declaren, emperò, que per part de les dites viles en lo dit consentiment poch ésser dit e fayment de sagrament, tenín lo senyor rey lo avangèlister ubert e la creu sobre aquell, stech dit públicament e alta: ‘Present la dita senyora reyna, et dona Sancha, et Lope Péreç, degà de la ciutat | ^{f. 63v} de València, e d’altres de part de la senyora reyna, et molts d’altres en gran multitud, senyor, manats vós que consintam estes donacions?’ Lo qual dit senyor rey respós que ‘Och’.

Ítem, declaren que altra vegada en continent stech replicat: ‘E, donchs, senyor, axí u manats?’ Lo qual senyor rey respós que ‘Och’.

Ítem, declaren que terça vegada stech dit: ‘E, donchs, senyor, axí de tot en tot o volets?’ Lo qual dit senyor rey respós que ‘Och’. E, adonchs, en continent estech dit: ‘Donchs, senyor, per força dels vostres manaments e per temor de la vostra ira e indignació haurem-ho a fer. Et sien d’açò testimonis aquests prelats, rics hòmens, cavallers e altres que ací són’.

Ítem, declaren que, reebén en ací lo dit senyor rey lo sagrament, en continent començà la dita senyora reyna haver mala fe sobre les dites donacions. Et aquí stech dit per part sua: ‘Esto no vale nada, que bien es por | ^{f. 64r} [...] o más’ o semblants paraulas.

Ítem, declaren que les coses damunt dites són veres e foren feytes en la dita manera et açò és fama.

1337, febrer, 6. València

Pere el Cerimoniós aprova els capítols de les imposicions acordades amb els cavallers i els prohoms de la ciutat de València per a la defensa de la mateixa capital.

AMV, Privilegis reials, Pere el Cerimoniós, núm. 2

Noverint universi quod nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, considerantes qualiter inter nos et milites ac generosos civitatis Valencie et eius termini et iuratos ac probos homines civitates eiusdem noviter concordatum est ut pro bono statu, defensiones, tuicione et custodia dicte civitatis et termini eiusdem certa impositio constituatur de novo et colligatur in dicta civitate et eius termino sub forma contenta in quibusdam capitulis quorum tenor sequitur in huunc modum:

És concordat per lo senyor rey e per los cavallers e generosos de la ciutat de València e de son terme, e per los çiadans de la dita ciutat, que per bon estament, deffensió, tuició e guarda de la ciutat damunt dita e de son terme impositió sia posada en la dita ciutat e terme d'aquella sots la forma contenguda en los capítols següens:

Primerament, que tot comprador o moledor de forment, axí casolà com flaquera, pach per kaffiz a raó de dos sous.

Ítem, que tot comprador o moledor de paniz, pach per kaffiz a raó de dotze diners.

Ítem, que tot comprador o moledor d'adacça, pach per kaffiz a raó de dotze diners.

Ítem, que tot comprador o moledor de ordi, pach per kaffiz a raó de dotze diners.

E que tot comprador o molador de mestall, pach segons la raó damunt dita per la quantitat del blat del qual serà fet lo mestall. E d'açò sia creegut lo comprador o moledor del dit mestall per son sagrament si los compradors de la dita impositió haver-lo volran.

Ítem, que tots los habitants de la ciutat qui volran comprar forment o a dacça o panicz (sic) per a fornir lur alberch no sien tenguts pagar impositió sinó com lo blat faran molre si no-s volen.

Ítem, que cascú pusca metre ab lo blat la moltura en lo sach o taleca de la qual moltura no-s pach impositió.

Ítem, que tot comprador d'ordi o de çivada o de avena que comprarà en la çiutat o en qualque loch on se levarà impositió o ajuda per la ciutat, pach per lo kafficz dotze diners.

Ítem, que tot hom qui comprarà ordi o çivada o avena dins lo regne de València en loch en lo qual no-s pach impositió, pach per kaffitz, ço és en lo temps que la metrà en la ciutat o en los lochs on se levarà o-s cullirà la impositió per la çiutat, si donchs no-l

aportarà per vendre en l'almodí, e que açò sia fet sens frau, dotze diners.

Ítem, si alcú qui haja çivada de pròpria cullita juran que aquella ha de pròpria col·lecta, no pach aquella imposició. Emperò, en açò no sia entés comprador de rendes.

Ítem, que·ls habitants de la çiuat o dels lochs on la dita imposició se levarà per la çiuat, que de negún blat que per a lavor compraran, juran que per a lavor la volen, no paguen imposició.

Ítem, que per alcun blat que sia comprat o venut mercantívolament imposició no sia pagada. Emperò, si alcú traurà alcun blat de la çiuat o dels lochs on se cullirà la imposició ordenada per la çiuat per portar en altre loch on no·s culla imposició per la çiuat, pach en lo loch d'on lo traurà la imposició ordenada.

Ítem, que tot hom qui aportarà o a portar (sic) farà farina a la çiuat a ops de provisió, desi o de sa companya, pach imposició segons la natura del blat axí com desús és declarat, si donchs per aquella farina no haurà pagada imposició en alcun dels lochs on se levarà la imposició de la çiuat.

Ítem, tot comprador de farina de forment en la çiuat o en qualsevol loch on se levarà imposició de la çiuat, pach per arova (sic) dos diners. E si serà farina de panicz o de adacça o de ordi pach per arrova I diner, si donchs per qualsevol farina al molre no serà pafada imposició als compradors de la imposició de la çiuat.

Imposició del vy.

Del quarter antich del vy lo qual conté en si trenta lliures sien mirvades dues lliures, axí que·l dit quarter, duran (sic) la imposició, sia de XXVIII lliures.

E que tot venedor de vy en menut, pach per lliura de diners XVI diners.

Ítem, que tot hom qui comprarà vy en gros a obs de son boure (sic) o de sa companya, pach XVI diners per lliura del preu que li haurà costat, posat en la çiuat, si donchs no·l haurà comprat ab lo quarter menor en loch on se levarà imposició per la çiuat, e ladonchs pach lo venedor a raó de XVI diners per lliura.

Ítem, que tot hom a qui serà donat vy, pach per la valor del vy XVI diners per lliura.

Ítem, tot venedor de vy en gros que·l haja de sa cullita o de venema que haja comprada, pach del preu del vy per lliura dos diners.

Ítem, si alcú cambiarà vy de pròpria cullita o de rendes que haja comprades ab altre per altra cosa qualque sia, que aquell cambi o permutació del vy sia haüt per cosa venuda, per lo qual vy aquell que·l dóna en cambi o permutació, pach per lliura dos diners.

Imposició dels draps.

De la alna sia mirvat o tolt la quarantena part.

Tot venedor de draps de lana prims e grosses de li, d'estopa, de cànem, de cotó, de seda e d'or, de qualque natura sien que vendran per menut a alna o a alnes, pach per lliura de diners VI diners.

Ítem, si alcun hom estrayn o provat comprarà en gros peça o peçes de qualssevol dels dits draps per a son vestir o de sa companya, axí de draper com de mercader, o·ls farà aportar de fora a ops de vestir si o sa companya, pach de la valor dels draps que haurà

comprats o fets aportar pera si a vestir o de sa companya, sis diners per lliura. E lo venedor dels dits draps en gros sia tengut de maniffestar la dita venda als compradors de la dita imposició ans que-ls dits draps isquen de son poder. E si no u farà, que pach la imposició.

Ítem, si alcú farà o fer farà alguna peça o peçes o alcun escayg de drap e d'aquell vestirà si o sa companya, que pach per la valor d'aquel drap sis diners per lliura.

E si alcú farà alguna frau en alguna de les dites coses, que perda la cosa en la qual haurà feta la frau, e ultra açò pach per pena sexanta sous per quantasque vegades contra farà, de les quals penas sia la meytat del comú de les dites imposicions e l'altra meytat dels compradors de les dites imposicions. Emperò, que-ls compradors de les dites imposicions no pusquen demanar part d'alcuna calònia ne de la cosa en què la frau serà feta o parada sinó d'aquella quantitat que serà declarada e jutgada per los jurats de la dita ciutat e per [los administradors] de les dites imposicions. E si alcun contrast entrevendrà entre los compradors de les dites imposicions e aquell o aquells qui deuran pagar la imposició cascan d'aquells sia tengut de estar a la coneguda e determinació dels jurats de la çitutat e dels amministradors de les dites imposicions, tota apel·lació remoguda. E si alguns duptes haurà en les dites imposicions o en alguna d'aquelles, aquells duptes siendeclarats per los jurats de la çitutat e per los amministradors de les dites imposicions.

Ítem, que dos amministradors sien elets, la I per part de la çitutat e l'altre per part dels cavallers e generoses, los quals hajan plen poder de vendre o tatxar les imposicions damunt dites. E que juren en poder e mà dels jurats de la çitutat que los diners que exiran de les dites imposicions seran convertitis per los dits amministradors en deffensió, tuició e guarda de la çitutat e de son terme, axí en reparar e fer murs e valls, barreres e verdesques, con (sic) en altres coses, axí per terra con per mar, o per raó de les dites deffensió, tuició e guarda, en la qual deffensió sien enteses les ajudes ordenades a les persones que han aportat blat a la çitutat del primer dia de noembre del ayn present a ençà e d'ací a avant aportaran, et altres persones que seran a deffensió e tuició, axí per mar con per terra de la dita çitutat e de son terme, e armades faedores per la deffensió desús dit a si als amministradors e persones a ells dejús acompanyades ben vist serà.

Ítem, que les imposicions dessús dites sien posades comunament en la çitutat e en tots los lochs del terme de la dita çitutat, ço és, en los lochs de la contribució de la çitutat e en aquells lochs de cavallers e generosos en los quals fon mesa imposició per raon del furs nous.

Ítem, que lo cambiador sia tengut de fer sacrament en poder dels dits amministradors que negun diner que sia de les dites imposicions no darà a alcun hom sens albarà dels dits amministradors.

Ítem, que si dins lo temps que les dites imposicions duraran era feta pau, que, pagades les quantitats que degudes serien per la dita deffensió e guarda, los dits amministradors hajan plen poder de remoure e foragitar les damunt dites imposicions, no esperada licència del senyor rey, fet abans compte de la lur amministració, perquè-s sàpia si res hi sobra o res minva, si donchs lo Consell de la çitutat, en lo qual hagués cavallers e generoses non ordenava als per als dits uses, ab volentat del senyor rey.

Ítem, que, finides les dites imposicions, sia retut compte per los amministradors a X

persones elegidores per lo consell de la çiuat, dels quals sien los dos cavallers e VIII ciutadans, en los quals ne haze III d'officis, los quals X prohòmens o la major partida d'aquells sien a les vendes de les dites impositcions e sens consell dels quals o de la major partida d'aquells los dits amministradors no pusquen res pagar dels diners de les impositcions; a esquivar messions supèrflues o immoderades, als quals prohòmens salari alcú no sia constituït. E en absència dels X prohòmens qui assignats seran per lo consell de la çiuat o de alguns d'aquells, lo consell n'i pusca altres assignar.

Ítem, que·ls salaris dels amministradors, e del cambiador, e escrivà, tatzadors per lo consell de la ciutat, e altres salaris e missions necessàries per raon de les dites impositcions, sien pagades de la peccúnia de les dites impositcions.

Ítem, que duran les impositcions lo senyor rey no pusca demanar a la ciutat host o cavalcada o reemçó d'aquella, si donchs rey o poder de rey, o tal multitut de gent que bonament per altra manera no·ls pogués hom contrastar no entrava en lo regne de València. E que per açò no sia fet perjudici al privilegi de la franquea de ost que la dita ciutat ha.

Ítem, que de totes les dites coses sien fetes totes cartes e letres que als jurats de la ciutat o als amministradors serà vist ésser necessàries o proffitoses a les dites coses, les quals los sien dades franques de dret de segell.

Ítem, com la impositció de les carns la qual de present se cull en la çiuat e en los lochs de la contribució d'aquella e la qual és venuda a un ayn, lo qual serà finit a XVIII dies del mes de juliol primer vinent, e la qual fo imposada ab autoritat del senyor rey n'Amfós, de bona memòria, per pagar çerts deutes deguts per la çiuat e per fer compliment de paga als dits deutes, la dita impositció de les carns sia necessari que dur per un ayn següent après lo dit XVIII^{en} dia de mes de juliol primer vinent. Per ço en los capítols de les dites impositcions damunt escrits no és feta menció de la impositció de les carns. Emperó consenten los prohòmens que, passat lo dit temps la impositció de les carns de la ciutat e dels lochs de la contribució d'aquella la qual és segons la forma de la antiga impositció, e encara la dita impositció de les carns la qual de present sia ordenada en los lochs del terme de la çiuat que no són de la contribució, en los quals lochs les altres impositcions de pa, de vy e de drap se deuen metre, sia convertida en los uses en què les dites altres impositcions se deuen convertir, en los quals uses la dita impositció de les carns dels dits lochs fora la contribució sia entretant convertida.

Ítem, per per les dites impositcions o per la col·lecta o distribució d'aquelles no sia fet perjudici a la çiuat, cavallers o generoses, ans la dita çiuat, cavallers e generoses, e a cascuns d'aquells romanguen lurs libertats, franqueas e immunitats salves e il·leses, e que les dites coses no·ls pusquen ésser tretes a conseqüència per alcun temps.

Idcirco capitula supradicta, grata habentes, eaque utilia veluti ad tranquillum statum et tuicionem ac deffensionem dicte çivitatis et termini sui redundancia, merito reputantes, tenore presentis carte nostre, eadem omnia et singula laudamus et approbamus, eis que nostra auctoritatem regiam prestamus pariter et assensum. Mandantes per presentem cartam nostram procuratori nostro eiusque vices gerenti, iusticiis, baiulis ceterisque officialibus nostris, presentibus et futuris, quod predicta omnia et singula, prout in dictis capitulis ordinati, ordinata, concessa et expressata sunt, tenant firmiter et observent, et faciant inviolabiliter observari, et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua racione.

In cuius rei testimonium presentem cartam nostram inde fieri iussimus nostro sigillo
pendenti munitam.

Datum Valencie, octavo idus febroarii, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo
sexto.

1337, octubre, 3. València

Reconeixement de deute de Pere el Cerimoniós a la universitat de València i a Joan Escrivà i Ramon de Soler, administradors de les impositcions de la ciutat, per un préstec de 100.000 sous destinat a armar 34 naus contra els musulmans. Per a recuperar la suma es podrà prorrogar la seua recaptació.

AMV, Privilegis reials, Pere el Cerimoniós, núm. 18

Nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, considerantes quod vos fideles nostri iurati, probi homines et universitas civitatis Valencie, una cum Iohanne Scribe et Raymundo de Solerio, administratoribus impositcionis que nunc in ipsa civitate colligitur et levatur, ad instanciam et preces nostras quas vobis fecimus per vestros nuncios speciales per nos ad dictam civitatem nuper hac de causa specialiter destinatos, concessistis nobis liberaliter mutuare de peccunia dicte impositcionis usque ad quantitatem centum millia solidorum regalium Valencie, convertendam in reparandis seu aptandis novem inter vexerios et galeas nostras iam constructas qui et que sunt in daraçanali nostro dicte civitatis et in rivo de Cullaria et in opere etiam viginti quinque galearum quas de novo construi et fieri ordinavimus in civitate ipsa pro divinis serviciis et ad exaltacionem regie corone nostre, deffensionem regnorum et terrarum nostrarum ac depressionem et confusionem perfidorum sarracenorum inimicorum nominis christiani, qui ad invadendum terras Ispanie et specialiter regnum nostrum Valencie magnos terrestres atque marinos, ut intelleximus, fecerunt et facere non desinunt apparatus, proviso tamen prius per nos vobis de securitate, obligacione et promissione subscriptis pro recuperacione et restitutione per nos vobis facienda de iamdicta peccunie quantitate.

Eapropter, cum presenti carta nostra, facentes et recognoscentes debere vobis, dictis iuratis, probis hominibus et universitati atque administratoribus antedictis quantitate predictam centum millia solidorum, quam nobis mutuare ut premittitur concessistis, volumus atque concedimus vobis quod de peccunia auxilii seu subsidii nobis quod primo faciendi per vos et universitates villarum nostrarum dicti regni Valencie universaliter vel singulariter comuniter vel divisim habeatis et recuperetis illam peccunie quantitatem quam vos posueritis seu poni feceritis in reparacione et construccionem galearum predictarum, promittentes vobis sub virtute iuramenti per nos inferius prestiti per dictam peccunie quantitate recipiemus in compoto nostro et solvemus vobis ac restituemus seu restitui faciemus plenarie de peccunia auxilii seu subsidii prelibati.

Ad maiorem etiam vestri securitatem et cautelam, volumus et concedimus vobis quod in casu quo nos a vobis vel dictis universitatibus dictum auxilium vel subsidium nos contingere non habere, vos, dicti iurati et administratores, licencia vel auctoritate nostris vel alterius persone cuiuslibet loco nostri minime expectatis, possitis licite recipere totam illam fustam que in construccionem dictarum viginti quinque galearum posita fuerit

et conversa, et c(..)ato ad hoc pro parte nostra baiulo nostro dicti regni Valencie generali possitis vendere seu vendi facere totam dictam fustam, et alias galeas et uxerios nostros predictos iam constructos, cum eorum exarciis necnon arma nostre curie que sunt in daraçanali dicte civitatis vel aliis partibus dicti regni pro solutione nobis (*sic*) facienda usque ad integrum satisfactionem dictorum centum millia solidorum vel illius peccunie quantitatis que conversa et posita fuerit de peccunia dicte impositionis, ut dictum est, in construccionem dictarum viginti quinque galearum et aptacione aliarum galearum et uxeriorum omnium predictorum, que quantitas per vos recuperanda et vobis restituenda ponatur et plenarie convertatur per dictos administratores in hiis pro quibus dicta impositio extint ordinata.

Nos enim, pro solutione et restitutione huiusmodi vobis facienda, dictas fustam, galeas, uxerios cum suis exarciis et arma etiam supradicta vobis obligamus in casu iamdicto, specialiter et expresse dictasque vendiciones in casu quo eos fieri oportebit ratas et gratas, nunc per tunc habebimus atque firmas.

Preterea, si contingerit quod ex precio seu precii vendicionum predictarum fiendarum de fusta galeis et aliis supradictis non posset vobis integre satisfieri nec sufficeret ad solutionem huiusmodi faciendas quamvis in ordinatione dicte presentis impositionis contineatur pro armatis faciendis, volumus quod in casu ipso dicta impositio duret et colligatur tantum et tamdiu donec id quod per vos, dictos administratores, debeatur fuerit ex ea integre per solidum.

Nos enim, capitulum in ordinatione dicte impositionis super hoc appositum cum presenti carta nostra ratificamus et etiam confirmamus et volumus ac iubemus firmiter observari, nichilominus etiam vobis, dictis iuratis, probis hominibus, universitati et administratoribus antedictis, facultatem plenariam concedentes quod in deffectu solutionis iamdicte peccunie quantitatis vel partis eiusdem possitis dictam impositionem prorogare seu augere, prout vobis, dictis iuratis, probis hominibus et universitati, videbitur faciendum pro facienda solutione ad complementum quantitatis peccunie supradicte que vobis deberetur vel inde restiterit ad solvendum.

Et, ut premissa maiori gaudeant firmitate, promittimus et iuramus per Deum et eius sancta quatuor evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, quod predicta omnia et singula tenebimus et complebimus et faciemus inviolabiliter observari et contra ea vel aliqua ex eis non veniemus nec aliquem contravenire faciemus aut permittemus aliqua racione.

In cuius rei testimonium presentem cartam nostram vobis fieri iussimus atque tradi sigillo nostro appendicio comunitam.

Datum Daroce, quinto nonas octobri anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo septimo.

DOCUMENT 79

1338, març, 6. València

Pere el Cerimoniós promet als administradors de les imposicions de la ciutat de València que els donarà els 100.000 sous atorgats per les viles reials valencianes per tal d'organitzar una armada contra els marínides.

A: AMV, Privilegis reials, Pere el Cerimoniós, núm. 16⁷³

B: ACA, Cancelleria, reg. 860, f. 153v-155v

Nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, attendentes qualiter vos, iurati et probi homines ac administratores impositionis civitatis et termini Valencie, ad omnipotentis Dei servicium, conservacionem et robur nostre corone regie et ad ipsius civitatis et regni nostri Valencie deffensionem, tuicionem ac resistenciam adversus perfidum illum marrochitarum regem qui ut fertur comuniter suum preparans transitum in Hispaniam contra regnum ipsum Valencie suos hostiles conatus mititur exercere, vos liberaliter obtulistis et concessistis parare tresdecim galeas de peccunia impositionis panis, vini et panorum auctoritate nostra imposita in dicta civitate et eius terminis sub forma tamen et condicionibus subannexis.

Considerantes etiam nos concessisse vobis, nos cum effectu facturos, quod homines villarum et locorum regalium dicti regni pararent decem galeas vel ad complementum apparamenti earum darent peccuniam et si propter ipsorum necessitatem tot apparamento dictarum decem galearum requirent facere complementum, nos de nostro proprio supleremus eorum deffectum, ita quod possent parari dicte decem galee integre et complete, pro quibus nunc dicti homines villarum et locorum regalium, cum amplius ad presens, eorum non supeterent facultates, obtulerunt et promiserunt nobis dare centum mille solidos regalium Valencie, idcirco, ut ea que inter nos et vos tempore concessionis seu oblacionis dictarum tresdecim galearum condita et conventa fuerunt ut convenit observentur.

Eapropter, habentes gratam et acceptam oblacionem predictam nobis ut predicatur per vos factam, concedimus vobis quod ad complementum dictarum tresdecim galearum possitis recipere quatuor ex illis octo galeis nostris quas habemus in daraçanali Valencie, quibus faciatis et detis complementu armorum et exarcie necessarie, retenta penes vos ad opus ipsarum quatuor galearum medietate armorum et exarcie que nos habemus in dicto daraçanali et in loco etiam de Cullera, eo quod alie quatuor galee nostre cum reliquam medietate armorum et exarcie ordinavimus esse in computo dictarum decem galearum quas pro parte dictorum hominum villarum et locorum regalium parari debent, ut superius continetur.

Reliquas vero novem galeas computatis in earum numero duabus galeis iam factis de

---

⁷³ Transcrivim a partir d'A.

peccunia dicte impositionis et tribus inceptis in daraçanali de dicta peccunia faciatis fieri et construi de novo, videlicet, nondum factas. Quibus omnibus tresdecim galeis faciatis et detis complementum armorum, exarciarum et panatice ad quatuor menses continue subsequentis, prout in vestra oblacione predicta noscitur contineri.

Preterea concedimus et promittimus vobis quod nos faciemus cum effectu quod ille decem galee que per homines villarum et locorum regalium dicti regni petebantur parari pro quibus, ut est dictum, illi concesserunt nobis dare centum millia solidos parabuntur uno et eodem tempore, quo dicte tresdecim partis vestre, ita videlicet quod dictam quantitatem centum millia solidos faciemus miti et poni in mani et posse Iohannis Scribe et Raymundi de Solerio, administratorum impositionis predicte, qui ponent eos in tabula Bernardi Iohannis, campsoris Valencie, et iurarunt quod dictam peccuniam et aliam a nobis recipiendam ad complementum dictarum decem galearum, si dicta quantitas non sufficeret, ponent et distribuent in constructione et apparatus dictarum decem galearum, et ea in usus alios non convertent.

In numero vero dictarum galearum concedimus mutuo tradere alias quatuor galeas de dictis octo nostris, cum medietate armorum et exarcie, ut de aliis quatuor quas ad partem vestram recipietis, superius est iam tactum et omnibus istis decem galeis fiat complementum armorum, exarciarum atque panatice ad dictum spacium quadrimestre de dictis centum millia solidorum et in eorum deffectu de peccunia nostra, ut supra continetur et infra.

Volumus etiam atque concedimus quod de dicta peccunia prestanda pro parte hominum villarum ipsarum possint sibi retinere et satisfacere administratores dicte impositionis Valencie quicquid positum est per eos in refectione et aptacione dictarum quatuor galearum, comprehensarum in numero dictarum decem galearum.

Super complemento vero peccunie per nos faciendo dictis decem galeis cum alia carta nostra vobis noscitur esse cautum.

Concedimus vobis insuper quare opus constructionis et apparatus dictarum decem galearum nec non armorum exarciarum atque panatice fiant et ordinentur per dictos Iohannem Scribe et Raymundum de Solerio, qui ad hec per nos electi fuerunt, promittentes vobis quod nullum oficialum nostrum vel alium deputabimus ad premissa, videlicet, tam ad opera dictarum tresdecim quam dictarum decem galearum, nec se de predictis aliquatenus intromitet, nec etiam admirantus nostre se intromitet de administracione peccunie nec de eligendo vel ponendo magistros aut alios qui faciant opera supradicta, set volumus quod in ipsis operibus dictarum decem galearum sit omnino magister Paulus, et in omnibus operibus predictarum tresdecim galearum que parari debent pro parte civitatis sit idem magister Paulus, si civitati placebit et ad hec fuerit deputatus.

Volumus tamen quod dictus amirantus nostre videat et recognoscat super ipsis operibus, videlicet, quod fiant sicut fieri debent et quod ea faciat accelerare ut citius poterit ad servicium nostrum et comodum terre nostre. Et quod etiam dictus amirantus utatur et uti possit iurisdictione et aliis per nos sibi concessis ad ipsius officium amirantie, spectantibus iuxta privilegium per nos eidem indultum.

Promittimus vobis etiam quod hinc ad unum annum primo venturum nos de nostro proprio armabimus in civitate Valencie omnes predictas viginta tres galeas nunc per nos et per vos et pro parte dictarum villarum, ut est dictum, parandas, quod si aliquo casi

non faceremus dictam armatam vel etiam ea facta, volumus et concedimus vobis expresse quod dicte quatuor galee quas vobis vel civitati mutuo tradimus cum omnibus armis et exarciis earundem que posite ibi fuerint pro parte nostra, et etiam totum lucrum quod tota armata predictarum viginti trium galearum unum saliter fecerit cum illis quatuor galeis parti villarum per nos mutuo traditis et cum armis, exarcia et panatica earundem, et cum omnibus aliis, que pro parte dictarum villarum et nostra in eis positum fuerit nobis remaneant integre et complete. Residuo vero novem galee, arma, exarcia et panatica earundem, et quicquid aliud ex parte civitatis positum fuerit in dictis tresdecim galeis sint et remaneant administratoribus impositionis pretacte convertenda per eos in hiis ad que dicta impositio extitit ordinata.

In cuius rei testimonium presentem cartam nostram inde fieri et sigillo nostro pendentis iussimus communiri.

Datum Valencie, pridie nonas marcii, anno Domini millesimo trecentesimo septimo.

DOCUMENT 80

1338, març, 7. València

Capítols de l'ajuda de 100.000 sous atorgada per les viles reials valencianes a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada contra els marínides. Podran establir imposicions per tal de recaptar la part pertanyent a cada vila.

ACA, Cancelleria, reg. 558, f. 38v-39r

Nos, Petrus et cetera, attendentes syndicos seu procuratores universitatum villarum regalium regni nostri Valencie in altero infrascriptorum capitulorum singulariter contentorum precibus nostris inductorum in auxilium armate quam in proxime facturi sumus et defensione dicti regni et gentium habitantium in eodem contra perfidos sarracenis regis marrochorum nostri et fidei catolice inimicos se obtulisse et [...]ntessisse nobis solvere centum milia solidos regalium sub modis et condicionibus contentis in capitulis infrascriptis, quorum capitulorum tenor dinoscitur esse talis:

A la demanda feta per lo senyor rey a les viles reals e a la ajuda de cent mil sous profeta per les dites viles al dit senyor rey a la armada faedora de galeres a tuició e defensió del regne, lo senyor rey ha atorgat ordenar los capítols e ordinacions següens:

Primo, que la dita ajuda sia pagada per les dites viles /per imposició ordenadora per cascuna vila e en cascuna de aquelles en aquelles coses que ben vist los seria, ço és, pa, vi e carn, e açò per un any tan solament, de la qual imposició sia pagada la dita ajuda de cent mil sous/ per les viles dejús scrites segunt que-s seguex, ço és, a saber:

Per Xàtiva terdecim millia trecenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Morella viginti sex millia sexcenti sex solidos octo denarios.

Per Murvedre undecim millia sexcenti sexaginta sex solidos octo denarios.

Per Alieçira undecim millia sexcenti sexaginta sex solidos octo denarios.

Per Castelló octo millia trecenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Burriana tres millia trescenti triginta tres solidos quatuor denarios

Per Liria quinque millia solidos.

Per Corbera quatuor millia centum sexaginta sex solidos et octo denarios.

Per Cullera duos millia octingenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Untinyén duo millia quingenti solidos.

Per Vila-reyal mille sexcenti sexaginta sex solidos octo denarios.

Per Castelhabib mille sexcenti sexaginta sex solidos octo denarios.

Per Alpont mille trecenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Bocayrén mille trecenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Ademuç mille centum sexaginta sex solidos octo denarios.

Per Madrona mille quingenti solidos.

Per Penàguila mille solidos.

Per Sexona trecenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Castaylla quingenti solidos.

Et si, pagats los dits cent mil sous, alguna cosa de la dita imposició, sobra res a cascuna de las dites viles que se'n paguen les messions justes feytes et faedores per aquesta rahó per cascuna de les viles en misatgeries e en altres coses necessàries, e per les obres dels murs de cascuna vila e en altres coses necessàries a aquelles viles. E, si algunes de les dites viles volran pagar sa part per peyta que u puxa fer. E que de la quantitat rebuda de la dita imposició per cascuna de les viles, si al senyor rey plaurà, cascuna vila sia tenguda retre compte al batle general del dit regne o a aquel que-l senyor rey en açò deputarà, si la dita quantitat serà convertida e despesa en les dites coses.

Ítem, que la dita quantitat de cent mil sous les dites viles sian tengudes pagar al dit senyor rey o a [quí] el manarà de quatre en quatre mesos per terces del any, e posat en aquella taula que al dit que al senyor rey plaurà. Emperò, si era cert e notori que-ls enemigs fessen [... ..] regne de València, que evidentment fos necessari cuytar la dita armada, que en aquest cas, pres temps covinent, les dites viles paguen la dita quantitat o posen aquella en la dita taula per [espe]egar la dita armada. E si no u fahien en lo dit cas lo dit senyor rey puxa haver aquella de alguna taula, e si alguna cosa costen, que les dites viles ho paguen per imposició quant que |^{f. 39r} [... ..]

[Ítem,] que-l senyor rey prometa que-ls dits cent mil sous no sien meses [ne] convertits [en altres] uses, sinó tan solament en les dites galeres e armada e tuició del dit regne, pus aquelles servesquen en ús singular de la ciutat.

Ítem, que les cartes que s'an a fer per la dita rahó sien donades franques a les dites viles.

Ítem, si en la ciutat de València p[... ..] en lur imposició los habitants generosos dels lochs de altres senyors que són dins terme de la ciutat, que semblantment [sien] en aquesta imposició los habitants en los lochs e alqueries dels térmens de les dites viles/ de qualsevol persones sien.

Preterea concessionem et oblacionem per syndicos et procuratores iamdictos ad Dei servicium atque nostrum et tuicionem regni Valencie supradicti, ut premittitur, nobis factam sub condicionibus, modis et [fo]rmis in suprascriptis capitulis expressatis gratuito animo acceptantes tenore hu[... ..] nostre promittimus servare et servari facere omnia et singula in eisdem capitulis ponita, petita et contenta, concedentes eisdem sindicis et procuratoribus nomine universitatum ipsarum villarum quod dicti centum millia solidos singulariter et districte iurati et probi homines uniuscuiusque dictarum villarum colligi et levare facere per modum impositionibus in locis et rebus superius expressatis.

Nos omni super imponenda impositione iamdicta sigulariter in unaquaque ipsarum villarum per dictum tempus unius anni sub forma eis contenta iuratis et probis hominibus villarum quarumlibet predictis prestamus auctoritatem nostram et facultatem

plenariam cum presenti, mandantes per (..) ac eandem procuratori nostro generali eiusque vices gerentibus, iusticiis, baiulis ceterisque officialibus nostris ac subditis dicti regni quod premissa teneant firmiter et observent et non contraveniant nec aliquem contravenire permitant aliqua racione.

In cuius rei testimonium presente [... ..] nostram inde fieri iussimus nostro sigillo pendenti munitam.

Datum Valencie, nonas marcii, anno Domini mille CCC XXXVII.

DOCUMENT 81

1338, desembre, 30. València

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir de l'1 de febrer de 1339.

ACA, Cancelleria, reg. 1497, f. 150r-152r

Invocacio Curie generalis in regno Valencie.

Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, venerabili in Christo patri Raymundo, divina providencia episcopo Valencie, salutem et cetera.

Cum pro expedicione quorundam arduorum negociorum nos et utilitatem ac necessitatem et statum regnorum et terrarum nostrarum et specialiter regni nostri Valencie et incolarum eiusdem tangentium providerimus in civitate Valencie generalem Curiam celebrare, idcirco vos requirimus et monemus quatenus prima die mensis febrerii instantis quam ad hoc prefigimus in civitate Valencie predicta celebracioni dicte Curie intersitis ut una nobiscum et aliis in dicta Curie congregatis circa premissorum expedicionem ut convenit intendere et procedere valeamus.

Datum Valencie, III° kalendas ianuarii, anno Domini millesimo CCC^o XXX° octavo.

Similes infrascriptis:

Venerabili in Christo patri Berengario, divina providencia episcopo dertusense.

Venerabili in Christo patri fratri Sancio, divina providencia segurbiense et Sancte Marie de Albarrazino episcopo.

Venerabili et religioso fratri Sancio de Aragonum, castellano Emposte vel comendatori civitate Valencie domus Hospitale Sancti Iohanis Iherosolimitani.

Venerabili et religioso fratri Petro de Thous, magistro ordinis milicie de Montesia.

Venerabili et religioso fratri [buit] abbati monasteri de Benifaçano.

Venerabili et religioso fratri [buit] abbati monasterii Vallisdigne.

Venerabili et religioso Vitali de Villanova, comendatori Montisalbani.

Venerabili et religioso fratri Alfonso Petri, magistro ordinis milicie Calatrave.

Venerabilibus et dilectis capitulo ecclesie Valencie, ut ordinent procuratores eorum, quos cum pleno posse die et loco predictis celebracioni dicte Curie adesse faciant.

| f. 150^v Petrus et cetera, inclito infanti Petro Rippacurcie et Impuriarum comiti, patruo nostro karissimo, salutem et intime dileccionis affectum.

Cum pro expeditione quorundam arduorum negotiorum nos et utilitatem ac necessitatem et statum regnorum et terrarum nostrarum et specialiter regni nostri Valencie et incolarum eiusdem tangentium providerimus in civitate Valencie generalem Curiam celebrare, idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus pro hiis que habetis in regno Valencie prima die mensis febrerii instantis quam ad hoc prefigimus in civitate Valencie predicta celebracioni dicte Curie intersitis ut una nobiscum et aliis in dicta Curie congregatis circa premissorum expeditionem ut convenit intendere et procedere valeamus.

Datum Valencie, III° kalendas ianuarii, anno Domini millesimo CCC^o XXX° VIII°.

Inclito infanti Raymundo Berengarii, comiti montanearum de Prades, karissimo patruo nostro.

Inclito infanti Iacobo, fratri nostro karissimo, comiti Urgellensi et vicecomiti Agerensi.

Nobili et dilecto nostro Luppo de Luna, domino civitate Sugurbii.

Nobili et dilecto nostro Othono de Montecatheno pro se et filiis suis.

Nobili et dilecto nostro Petro, domino de Exerica.

Nobili et dilecto nostro Iohanni Eximini de Urrea, filio nobili Artaldi de Alagone, quondam.

Nobili et dilecto nostro Blasio Maça de Vergua.

Nobili et dilecto nostro Guillelmo de Cardona vel eius tutrici aut procuratori.

[*afegits posteriorment*:] Nobili et dilecto nostro Iohanni Eximini d'Urrea.

Nicholao de Jamvila, comiti, et Marg[...] de Lauria, comitisse Te[rrenove].

Nobilibus infrascriptis fuit scriptum sub forma predicta absque clausula sive verbis 'pro hiis que habetis in dicto regno Valencie', videlicet:

Nobili Gondisalvo Didaci d'Arenosio.

Gondisalvo Eximini de Arenosio.

Galcerando de Pulcropodio.

Iohanni de Proxida vel eius procuratori.

Francisco Carroci.

Heredibus nobili Ferdinandi de Aragone.

Guilaberto de Scintillis.

Sancio d'Orta de Arenosio.

Guillelmo Raimundi de Montecatheno vel eius procuratori.

Berengario de Vilariacuto

Alfonso Rogerii de Lauria.

| f. 151r Similis absque clausula supradicta.

Peregrino de Monteacuto.

Gondisalvo Garsie.
Alfonso Martini de Moraria.
Philippo de Boyl.
Raymundo de Boyl.
Petro Çapata.
Gilaberto de Nogaria.
Egidio Martini de Entença.
Ferdinando Luppi de Heredia aut eius procuratori.
Marcho Thovia.
Egidio Roderici de Castroalbo.
Iohanni Eximini de Montetornesio.
Bernardo de Vilariacuto.
Francisco de Materone.
Guillelmo de Pulcrovisu.
Raymundo de Villariacuto.
Bertrando de Canellis.
Berengario de Togores.
Luppo Alvari d'Espeio.
Berengario de Thovia.
Roderico Didaci, militi.

| f. 151^v Universitatibus regni Valencie.

Petrus et cetera, dilectis et fidelibus iuratis et probis hominibus civitatis Valencie, salutem et cetera.

Cum pro expeditione quorundam arduorum negotiorum nos et utilitatem ac necessitatem et statum regnorum et terrarum nostrarum et specialiter regni nostri Valencie et incolarum eiusdem tangentium providerimus in civitate Valencie generalem Curiam celebrare, idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis et ordinetis ex vobis syndicos et provuratos vestros plenam a vobis potestatem habentes consentiendi et firmandi ea que ordinari et fieri contingerit in Curie supradicta, quos sufficienter instructis in dicta civitate Valencie prima die mensis febrerii instantis celebracioni dicte generalis Curie faciatis addesse ut una cum eis et aliis in dicta Curie congregatis circa premissorum expeditionem ut convenit intendere et procedere valeamus.

Datum Valencie, III° kalendas ianuarii, anno Domini millesimo CCC^o XXX° VIII°.

Similis infrascriptis:

Morelle et aldearum suarum.

Muriveteris.

Burriane.

Castilionis.

Ville regalis.

Lirie.

Castrihabib.

Ademuz.

Alpont.

Algezire.

Xative.

Cullarie.

Corbarie.

Ontinyen. Istis non fuit nunc scriptum quare dominus infans Raimundus

Bocayren. Berengarii tenet ipsa loca

1339, octubre, 19. Barcelona

Capítols de l'ajuda de 100.000 sous atorgada per les viles reials valencianes a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada contra els marínides. Podran establir impositcions per tal de recaptar la part pertanyent a cada vila.

ARV, Alpont, Pergamins, núm. 25

Nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, considerantes syndicos et procuratores villarum et loci regalium regni Valencie nostri dudum concessisse nobis graciouse in auxilium armate quam nunch proposueramus facere contra perfidos sarracenos regis Marrochorum centum millia solidos regalium qui per villas et loca ipsa exsolvendi nobis fuerunt tatxati sub capitulis que sequentior:

A la demanda feyta per lo senyor rey a les viles reals e a la ajuda de cent mil sous proferta per les dites viles al dit senyor rey a la armada faedora de galeas a tuició e deffensió del regne lo senyor rey ha atorgat e ordenat los capítols e ordinacions següents:

Primo, que la dita ajuda sia pagada per les dites viles per impositció ordenadora per cascuna vila e en cascuna d'aquelles e en aquelles coses que ben vist los serà, ço és, pa, vi e carn e açò per un any tan solament, de la qual impositció sia pagada la dita ajuda de cent mil sous per les viles dejús scrites segons que-s segueix, ço és a saber:

Exàtiva tresdecim millia trescenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Morella viginti sex millia sexcenti sex solidos octo denarios.

Per Murvedre undecim millia sexcenti sexaginta sex solidos octo denarios.

Per Algezira undecim millia sexcenti sexaginta sex solidos octo denarios.

Per Castelló octo millia trescenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Burriana tres millia trescenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Liria cinque millia solidos.

Per Corbera quatuor millia centum sexaginta sec solidos et octo denarios.

Per Cullera duos millia octingenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Untinyén duo millia quingenti solidos.

Per Vila-real mille sexcenti sexaginta sex solidos octor denarios.

Per Castellhabip mille sexcenti sexaginta sex solidos octo denarios.

Per Alpont mille trescenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Bocayrén mille trescenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Ademuç mille centum sexaginta sex solidos octo denarios.

Per Medrona [sic] mille quingenti solidos.

Per Penàguila mille solidos.

Per Sexona trescenti triginta tres solidos quatuor denarios.

Per Castalla quingenti solidos.

Et anno presenti universitatibus villarum et locorum aut maior pars eorum promiserunt nobis dare gracie et solvere tantam quantitatem quantamquolibet universitatum ipsarum nobis in auxilium armate predictæ concesserant et prout continetur in capitulis supradictis sub tali condicione quod sique ex dictis locis exciperentur a tatkacione predicta id quod pertineret locis eiusdem exsolvere in nostro compoto quantitatis nobis concessæ recipere haberemus, nuncque intellexerimus ex parte universitatum villarum et locorum ipsorum quod, licet syndici et procuratores earum confidentes quod eis observaremus condicionem predictam assecraverint de mandato et loco nostri Bernardo Iohannis, campsoni civitatis Valencie, quantitates contentas et declaratas in capitulis antedictis, tamen Garcias de Moriello et Petrus Passadores, portarii nostri seu alii eorum loco et nomine, ex eo quia aliqua ex locis predictis asseruntur fore exempta a solucione quantitatum que /eis/ in dictis capitulis tatkate existunt, compulserunt et presenti nituntur compellere altera alia loca ex predictis non exempta a solucione illarum quantitatum quas loca que ut premititur exempta se asserunt solvere tenebantur.

Et intencionis nostre non fuerit nec existat universitates predictas contra promissionem predictam et condicionem istam aliquant agravare, idcirco, habita in nostro consilio deliberacione super predictis sic duximus ordinandum quod quantitates insuper dictis capitulis expresse colligantur et exhigantur a villis et locis predictis, prout in eisdem capitulis continentur et iuxta promissionem premissam, excepta inde ex causa villa de Burriana pro quam universitates aliarum villarum et locorum regni Valencie ex composicione inter nos et syndicos ac procuratores earum inde sequa tatkacione trium millia trescentorum triginta trium solidos et quatuor denariorum regalium universitati eiusdem ville de Burriana, ut predictur, factam tenentur solvere pro solidum atque libram sitque dilecto consiliario et thesaurario nostro Raymundo de Boyl necnon Garcie de Morello et Petro Passadores prefatis aliisque collectoribus et officialibus nostris in regno Valencie constitutis et eorum loca tenentibus neminus Bernardo Iohannes prefato (...)um fieri tradimus firmiter in mandatis quatenus universitatibus dictarum villarum et locorum, excepta, ut premissum est, villa de Burriana, exsolventibus prenominato Bernardo Iohannes securitatem inde ab eis prestitam quantitates in prescriptis capituli specificatas et quantitatem trium milium trescentorum triginta trium solidorum quatuor denariorum regalium pro villa de Burriana predicta, nullatenus exhigant amplius ab eisdem, imo si aliquid ab ipsis villis et locis ultra quantitates in dictis capitulis contentas et memorato campsoni assecratas exegerunt seu levarunt premissorum pretextu pignorando vel alias, id integre restituant eisdem vel cui voluerit loco sui aut aut illud ab eis recipiant sive recipi faciant in compotum eius quod ad huc restat ad solvendum in tabulam dicti campsoni ex quantitibus antedictis, quibuscumque cartis, literis, provisionibus aut mandatis a nostra curia in contrarium factis vel obtentis obstantibus nullo modo.

Datum Barchinone, quartodecimo kalendas novembris, anno Domini M^o CCC^o CCC^o nono.

DOCUMENT 83

1340, maig, 1. València

Cartes de convocatòria per tal de celebrar un parlament a València per exigir un subsidi general a partir de mitjan maig de 1340.

ACA, Cancelleria, reg. 1377, f. 44rv i 45r-46r

Petrus et cetera, dilectis et fidelibus suis iuratis et probis hominibus civitatis Valencie salutem et cetera.

Auditis dilecto et fideli nostris Iohanne Scribe et Bartholomeo Çaranyoni, pro parte vestri super negociis armate in civitate Valencie nunc fiende et aliis de casis ad nostre magestatis culmen noviter destinatis, fidelitatis vestre diligenciam utique comendamus, mandantes vobis firmiter et expresse quatenus opera galearum remos, arma, biscoctum et alia ipsi armate necessaria faciatis quam celerius poteritis expediri.

Nos enim, que eo quod cum omnipotentis nostrarumque gentium auxilio intendimus taliter erigere vires nostras quod a perfido marrochorum rege suisque adherentibus, non solum defendere verum etiam illos funditus proculdubbio proponimus conculcare, inibi pro exigendo subsidio generali ab universis nostris subditis tam cleri et nobilium quam aliorum quintadecima die a data presentium in antea numeranda intendimus interesse, et vestrarum recipiens in computa expensarum quicquid nos in armata et aliis ex inde contigerit supradictis scituri quod, si quispiam, quod non credimus cuiuscumque status condicionis fuerit sive gradus ad premissa minus bene se habuerit vel remisse vel aliquid quod predictis obviet presumpserit acceptare, procedimus in personis et bonis contra eum vel eos tanquam nostri nostrorumque fidelium inimicos.

Datum Cesarauguste, kalendas madii, anno Domini M^o CCC^o quadragesimo.

Petrus et cetera, fidelibus suis iuratis et probis hominibus ville Morelle, salutem et cetera.

Auditis sinistris rumoribus de perdicione navium et galearum nostrarum et regis Castelle illustris in conflictu quem nuper habuerunt cum stolio perfidi marrochorum | ^{f.}
^{44v} regis, nostri et universorum Christi fidelium inimici, qui licet fuerint turbacionis materie inductivi attamen, attenta nobis gentibusque nostris fortitudine ab altissimo atributa pro nichilo reputantes, intendimus cum omnipotentis nostrarumque gentium auxilio taliter erigere vires nostras, quod ab eodem perfido suisque adherentibus, non solum deffendere verum etiam illos funditus proculdubbio proponimus conculcare, quocirca, cum ad premissa vestri aliorumque subditorum nostrorum tam cleri et nobilium terre nostre quam aliorum velimus de presenti auxilium generaliter postulare, vobis expresse dicimus et mandamus quatenus XV^a die a data presentis in antea continue numeranda ad civitatem Valencie ubi tunc personaliter aderimus, Deo duce, vestros nuncios et syndicos faciatis adesse cum plenissima facultate nobis concedendi

subsidium pro premissis hocque sint Dei servicium et honorem nostrum diligitis ac terram nostram ab imminente periculo cupitis evitare nullatenus immitentis.

Datum ut supra.

Similes infrascriptis:

Iuratis et probis hominibus Ville regalis.

Iuratis et probis hominibus Castilionis campi de Burriana.

Iuratis et probis hominibus ville Muriveteris.

Iuratis et probis hominibus ville Algezire.

Iuratis et probis hominibus ville Xative.

Iuratis et probis hominibus de Sexona.

Iuratis et probis hominibus ville Lirie.

Iuratis et probis hominibus Cullarie.

Iuratis et probis hominibus Corbarie.

| f. 45^r Petrus et cetera, inclito infanti Raimundo Berengarii, montanearum de Prades comiti, patruo nostro carissimo, salutem et dileccionis affectum.

Cum nos auditis sinistris rumoribus de perdicione navium et galearum nostrarum et regis Castelle illustris in conflictu quem nuper habuerunt cum stolio perfidi marrochorum regis, nostri et universorum Christi fidelium inimici, ad civitatem Valencie die sabbati proxima intendimus infallibiliter proficisci ubi aliqua proponimus ilito expedire quare sine vestri presencia nequiunt effectualiter adimpleri, propterea vos intimis affectibus deprecamur quatenus ad dictam civitatem continuatis dietis protinus accedere placeat et velitis prout Dei servicium honoremque nostrum earum geritis terramque ab imminente discrimine cupitis evitari.

Datum Cesarauguste, VI° nonas madii anno Domini M^o CCC^o quadragesimo.

| f. 45^v Petrus et cetera, nobili et dilecto nostro Othoni de Montecatheno, salutem et cetera.

Auditis sinistris rumoribus de perdicione navium et galearum nostrarum et regis Castelle illustris in conflictu quem nuper habuerunt cum stolio perfidi marrochorum regis, nostri et universorum Christi fidelium inimici, qui licet fuerint turbacionis materie inductivi, attamen propterea nobis gentibusque nostris fortitudine ab altissimo attributa nostri culminis inflexibilitatem minime detrimentis intendimus cum omnipotentis nostrarumque subditorum auxilio taliter erigere vires nostras, quod ab eodem perfido suisque adherentibus nedum deffendere verum etiam illos funditus proponimus conculcare, quocirca, cum ad premissa vestri aliorumque videlicet, prelatorum, nobilium et militum quorumcumque subditorum nostrarum de presenti consilium generaliter postulare, vos attente requirimus et rogamus quatenus XV^a die a data

presentium in antea continue numeranda in civitate Valencie ubi personaliter aderimus, Deo duce, paratus pro premissis nobis dare consilium infallibiliter intersitis hocque sint Dei servicium honoremque nostrum diligitis terramque ab imminente discrimine cupitis evitare nullatenus immitentis.

Datum Cesarauguste, VI° nonas madii anno Domini M^o CCC^o quadragesimo.

Similes nobilibus et militibus infrascriptis:

Francisco Carroci.

Gilaberto de Cintiliis.

Gilaberto Raimundi de Montecatheno.

Berengario de Vilariacuto.

Nicholao Carroci.

Eximino Petri d' Andilla.

Galcerando de Pulcropodio.

Olfo de Proxida.

Alfonso Rogerii de Loria.

Gondisalbo Didaci de Arenosio.

Blasio Maça de Vergua.

Arnaldo Lançol.

Galcerando de Pulcrovisu.

Philipo de Boyl.

Egidio Martini de Entencia

Alfonso Martini de Moraria.

Roderico Sanccii de Caltaiub.

Andree Guillelmi Scribe.

Petro Çabata.

Bernardo de Calvera.

Romeo Martini de Çorita.

Bonafonato Munionis.

| f. 46r Francisco Scorna.

Iacobo Castellani.

Raimundo Costa.

Iohanni Roderici de Corella.

Roderico Didaci, legum doctori.

Raimundo de Boyl.

Bernardo de Vilariacuto.

Iacobo de Romanino.

Iohanni Eximini de Montetornesio.

Iacobo de Oblitis.

Gilaberto de Nogaria.

Raymundeto de Villanova.

Bernardo de Pulcrovisu. [*afegit*]

Nobilibus Teresie de Entencia, uxori nobilis Iohannis Eximini d'Urrea, quondam, et Tode Petri, uxori nobilis Artaldi de Alagonum, quondam, quod mitant procuratorem.

Item, sub forma predicta duit scriptum prelati infrascriptis:

Venerabili in Christo patri fratri Sancchio, sugurbitensis et Sancte marie de Albarrazzino episcopo.

Fratri Petro de Thous, magistro ordinis milicie de Muntesia.

Berengario, divina providencia episcopo dertusense.

Raimundo, divina providencia episcopo Valencie.

Fratri Sancchio de Aragonia, castellano Emposte.

Vitali de Villanova, comendatori maiori Montis albani.

Venerabili et religioso fratri [*buit*] abbati de Benifaçano.

Venerabili et religioso fratri Poncio, abbati monasterii Populeti.

Venerabili et religioso fratri Alfonso Petri, magistro ordinis milicie Calatrave.

Religioso fratri et priori monasterii Vallisdigne.

1340, juny, 2-12. València

Capítols de les imposicions de l'almoïna concedida a Pere el Cerimoniós pels tres estaments del regne de València en el parlament de 1340 per tal d'armar galeres contra els marínides.

ACA, Cancelleria, reg. 1377, f. 54v-63r

Capitula elemosine regni Valencie.

In Christi nomine et eius gracia. Pateat universis quod die veneris quam computabatur quarto nonas iunii anno Domini M^o CCC^o quadragesimo circa horam crepusculi in civitate Valencie in domo fratrum predicatorum in capitulo, videlicet, dicte domus, serenissimo principe ac domino Petro, Dei gracia rege Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comiteque Barchinone, et universitatum degentium in regno Valencie, videlicet, prelati et personis ecclesiasticis, richis hominibus, militibus, civibus dicte civitatis et sindicis eiusdem et villarum regiaram omnium regni Valencie supradicti ac Raimundo Sicardi, ipsius domini regis scriptore et regia auctoritate notario publico infrascripto personaliter constitutis, dicta universitas, videlicet, prelati et persone ecclesiastice, richi homines, milites ac civitatis et villarum, sindici supradicti obtulerunt domino regi predicto subsidium pro armandis galeis contra regem marrochorum et eis adherentes, ipsius domini regis ac subditorum suorum et universorum Christi fidelium inimicos, prout in subscripta subscriptura seu capitulis per manum scriptoris et notarii supradicti per dictam universitatem inde requisiti dicto domino regi oblatis et lectis publice in presencia omnium predictorum, latius et plenius continetur, cuiusquidem scripture seu capitulorum tenor dinoscitur fore iste:

Com per nós, molt alt e poderós príncep e senyor en Pere, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, de València, de Sardenya e de Còrcega, e comte de Barcelona, sia estada demanada ajuda a tot lo General del regne de València per rahó de la guerra la qual lo malvat rey de Marrochs se apparella e se esforça de fer contra nós y contra lo dit regne de València, e lo qual donan gran dampnatge a tota Christiandat ha desconfit, pres e desbaratat l'estol e la armada la qual lo alt rey de Castella tenia en mar en l'estret de Tarifa contra ell, e per rahan de la dita guerra sia necessari a nós e a salut de tot lo dit regne de València que armada de galees sia feta contra la dita armada del dit rey de Marrochs, e per tolre lo passatge dels moros qui són dellà mar e deçà mar, per ço lo General de tot lo dit regne, ço és, prelats |^{f. 55r} e persones ecclesiàstiques, richs hòmens e cavallers, síndichs de la dita ciutat e de les viles del dit regne, offiren a nós, seyor (sic), per a obs de armada faedora per rahó de la dita guerra ajuda e subsidi segons forma e continència dels capítols infrasegüents.

Primerament, que al senyor rey sia feta ajuda a aquesta necessitat tan evident de XX secors de galees als primers IIII meses, et, servits los dits IIII meses, que n'i trameta hom V e que se'n tornen les XX galees, e, servits los dits IIII meses per les V galees,

que hi sien trameses V galees, les quals servesquen los altres IIII meses romanents a compliment del any, axí que les V galees dels IIII meses mijans se'n tornen con aquelles V hi sien junctes, sots les condicions dejús següents:

Ítem, que la almoyna que per aquesta rahó serà ordenada sia general e comuna en les gents, lochs e terres de la senyora reyna dona Elionor, dels senyors infants, prelats, rics hòmens, cavallers, ciutadans e hòmens de viles, e en la ciutat e en les viles reals, sens alcuna excepció o satisfacció de persones o lochs.

Ítem, que sien elets VIII prohòmens en aministradós, ço és, dos per los prelats, dos per los senyors infants, rics hòmens e cavallers, dos per la ciutat, la un generós e l'altre ciudadà, e dos per les viles, qui venen o façen vendre les almoynes dessús dites e hagen poder de reebre lo preu d'aquelles e de distribuir-lo en los affers de la dita armada e no en altres uses.

Ítem, que, si per aventura la almoyna de alcun loch no podia ésser venuda profitosament o alcuna manera de rebel·lió o de contrast era donada per los senyors o hòmens dels lochs après lo lur consentiment, que en aquest cas aquells qui assignats seran per los aministradors a fer les vendes pusquen taxar los lochs dessús dits, la qual taxació hagen a pagar a aquells tèrmens que·ls seran assignats, e que sobre açò los sobre dits aministradors pusquen requerir los ordenaris de fer execució, la qual execució los dits ordenaris sien tinguts fer tota forma | f. 55v o manera de juhí o de apel·lació foragitada ab hosts o en altra manera, a coneguda dels aministradors, e que d'aço lo senyor rey, official seu o delegats seus, per manera de comissió o de carta de sobreshiment o ferma de dret o per alcuna altra manera no se'n pusquen entremetre, e, si ho fahien, que los dessús dits aministradors o ordenaris no sien tenguts de servir-ho, e que lo procurador e altres officials del senyor rey hagen manament lo qual no pusca ésser revocat o allongat que a requesta dels aministradors farien la dita execució, e les despeses faedores en la dita execució sien pagades dels béns dels rebel·les.

Ítem, que tot ço que exirà de la dessús dita almoyna sia mès en una taula a açò solament deputada, e no en taula ja assegurada per la ciutat, e que·l cambiador no pusca pagar res ne fer dita dels béns de la dita almoyna, si donchs no n'havia albarà dels aministradors segellat ab IIII segells, I de cascun estament e açò jur, e si en altra manera ho pagava o fahia dita que no li sia reebut en compte.

Ítem, que los dits aministradors sien tenguts de retre compte de la dita aministració a aquells que tot lo General hi assignarà, e no al senyor rey ne a official seu, e juren que alcuna cosa de la dita almoyna no daran, prestaran, comanaran o liuraran al senyor rey o a altre, o despendiran o convertiran en altres uses, e si ho fahien que sien tenguts de pagar-ho del lur propri en doble, lo qual doble sia convertit en la dita armada.

Ítem, que finits tres anys per los quals se atorga la dita almoyna, cés la dita almoyna, e sia haüda per remoguda e per leva-| f. 56r da de la ciutat e de tot lo regne o, alias, fenida la guerra dels moros si finida serà entretant, açò declarat que en cas que dins los dits tres anys la dita guerra cessàs, que tot ço que és degut o bestret per los dits afers e serà degut d'aquí avant sia ans e primerament pagat e satisfet, axí, emperò, que, altra los dits tres anys, no dur o pusca durar la dita almoyna, restan o no restan la guerra. E que·ls aministradors se guarden que no manleven o despenen o facen fer dites ultra que pot o porà pujar la almoyna dels tres anys, e, si ho fahien, que o paguen del lur propri. E si, complit lo primer any, als dits aministradors serà vist que la dita almoyna tota no

serà necessària a la dita armada, que los dits aministradors pusquen aquella mirar en totes les coses sobre què és imposada o en algunes d'aquelles a lur coneguda o arbitre.

Ítem, que totes les messions fetes e fahedores per rahon d'aquests afers, axí per missatgeries com en altra manera sien tenguts de pagar los dits aministradors de ço que exirà de la dita almoyna, axí, emperò, que les missatgeries faedores d'aquí a avant se hagen a fer de conseyll e consentiment dels dits aministradors.

Ítem, que IIIIe clavaris sien elets que vagen ab l'almirall per tal que, deduyt bé e conplidament lo dret seu, tot ço que guanyaran vinga en mà lur, axí que ho deposen en la dita taula en poder dels dits aministradors per tal que·s convertescha en los uses de la dita armada e no en altres, dels quals clavaris sia I per los prelats, altre per los senyors infants, rics hòmens e cavallers, altre per la ciutat e altre per les viles.

Ítem, que sia fet privilegi per lo senyor rey jurat com pus segur e mils dictar se puxa, ço és a cascun estament per si que la dita |^{f. 56v} almoyna o ajuda reeb de gràcia e no de deute e que per aquesta rahó no puxa ésser fet en present ne en esdevenidor alcun perjuhy a qualsevol dels estaments qui aquesta almoyna o ajuda li atorguen a lurs libertats ne a lurs franqueses, ans per tots temps los romanguen salves e il·leses.

Ítem, que les cartes e privilegis que de tots aquests afers se faran sien dades franques de dret de segell e que·n sien fetes aquelles cartes que necessàries seran a coneguda dels aministradors.

Ítem, que dues persones sien eletes que vagen ab lo senyor rey con irà en Cathalunya per demanar·los ajuda que facen armada, los quals la tinguen a fer dels dits afers, e que procuren que ço que·n exirà sia convertit en aquestes coses e que tots siam uns a la defensa de la terra.

E la almoyna sia posada generalment per tota la terra segons que dessús és dit sobre les coses infrasegüents:

Primerament, que tot moledor de forment pach per kafïç sis sous, axí flequera com casolà.

Ítem, tot moledor d'ordi, de paniç o de adacça o mill pach per caffïç XII diners.

Ítem, que tot moledor de mestayll pach segons la rahó damunt dita per la quantitat del blat del qual serà feyt lo mestayll.

Ítem, que la mistura sia mesa en lo sach, axí que almoyna no sia pagada de la moltura.

Ítem, que tot comprador de forment, ordi, paniç, dacça, mestayll, civada e avena en l'almodí de la ciutat de València pach en lo dit almodí la dita almoyna, e pus allí haurà pagat no pach allí o en atre loch per lo molre o en altre manera.

Ítem, per blat que pera alavor sia comprat o mercantívolament |^{f. 57r} almoyna no sia pagada

Ítem, que tot hom que portarà farina a obs de provisió de si o de sa companya, pach almoyna segons la natura del blat, axí com dessús és declarat si donchs per aquella farina no haurà pagada imposició en alcun loch del regne d'on la haurà treta.

Ítem, tot comprador de farina de forment, pach per arrova II diners. E per arrova de farina de paniç, dacça, ordi o mill I diners, si donchs per qualsevol farina /al molre/ no serà pagada almoyna en lo regne.

Almoyna del vin.

Del quarter antich del vin lo qual conté en sí XXX lliures sien mirvades II lliures axí que-l dit quarter duran la dita almoyna sia de XXVIII lliures, e que tot venedor de vin en menut pach per lliura de diners XVI diners.

Ítem, que tot hom qui compra vin en gros a obs de son beure o de sa companya pach XVI diners per liura en lo loch on lo comprarà, si-l comprarà ab lo quarter major, e si ab lo quarter menor comprarà, pach lo venedor la almoyna e no lo comprador.

Ítem, que tot venedor de vin en quarters, que-l haja de sa cullita o de rendes pròpies o que haja comprades o de venema que haja comprada o que-l canviara per altra cosa, pach del preu del vi per lliura IIII diners.

Ítem, que tot hom a qui serà donat vin pach per la valor del vin XVI diners per lliura.

Ítem, que tot hom que traurà vin per porta fora lo regne de València per mar o per terra pach VIII diners per lliura. Et, si per aventura a les persones ecclesiàstiques per los compradors de les sues rendes ja comprades era feyta qüestió o retenció dels preus a ells deguts per rahó de la dita almoyna del vin que serà tret de la terra, tot lo General deja aquelles deffendre e guardar de dan per la dita qüestió o retenció a messió de la dita almoyna.

Almoyna de les carns.

Per carns de moltó, cabró, cabra, oveylla, porch o truja fresch o salat e per salvatgina e vedell o vedella que-s vena |^{f. 57v} a pes, pach lo carnicer I diner per lliura de les carns oltra lo preu que serà donat al carnicer a vendre les carns, e del pes que pesarà cascuna res de les damunt dites sia deduyta al carnicer una liura.

Ítem, per liura de carns de carns de bou o de vacha pach lo carnicer mealla e del pes de cascun bou o vacha sien levades IIII lliures.

Ítem, per cascun vedell o vedella de leyt que-s vena a ull pach lo carnicer dos sous.

Ítem, per cascun cabrit o anyell de leyt pach lo carnicer II diners.

Ítem, per anyell, cordero o cabrit qui pes VI lliures carniceres o de VI lliures a ensús pach lo carnicer I diner per lliura de les carns.

Ítem, si carnicer vendrà porch o truja salprés o sal-lat en gros pach XII diners per bachó.

Ítem, tot hom de qualque condició sia qui matarà en sa casa porch o truja pach per cascun XII diners, e si-l vendrà en menut pach I diner per lliura de les carns, mas sien-li deduyts XII diners. E per cascun bou o vacha que matarà II sous. E per cascun vedell o vedella XVIII diners. E per cascun moltó o cabró, oveylla o cabra XII diners. E per cascun cabrit o anyell II diners.

Almoyna dels draps.

De la alna sia mirvat la quarantena part.

Tot venedor de draps de lana prims o grossos, de li, de stopa, de cànem, de cotó, de seda e d'or o de qualque natura sien que-s venran per menut a alna o a alnes, pach per lliura de diners VI diners.

Ítem, si alcun hom estrany o privat comprarà en gros peça o peçes de qualssevol dels dits draps per a son vestir o de sa companya o a obs d'altre per al dit ús o de que façe vestedures axí de draper com de mercader, pach en lo loch on los comprarà lo VI diners per lliura.

Ítem, qui portarà o fara apor-|^{f. 58r} tar de qualssevol lochs que sia feta fora lo regne de València draps a obs de vestir si o sa companya, pach de la valor dels draps en lo loch on tallarà VI diners per lliura.

Ítem, si alcú farà o fer farà /alcuna/ peça o peçes o escayg de drap e d'aquell vestrà si o sa companya, que pach per la valor d'aquell drap VI diners per lliura.

Ítem, tot comprador de qualssevol draps a pes los quals seran escaygs a qualque ús los vulla e lo comprador de qualssevol draps a escaygs pach VI diners per lliura de diners.

E és entés que draps de lana que són appellats màrfegues e que-s solen aportar en royls són dites peçes éntegres si bé no hauran caps ab que sien de la longuea de què foren levats del taler o aportats en lo loch on se vendran E d'açò sien creeguts los venedors per lur sacrament. Totes altres peçes de draps de lana o de estam són dites peçes éntegres pus que hagen caps o peçols. E draps de seda, de li, de estopa, cànem e cotó són dites peçes éntegres aquells que seran venuts de la longuea de què seran levats del taler o del canejar o aportats en lo loch on se vendran, e d'açò sien creeguts los venedors per lur sacrament.

Ítem, per drap de li, de estopa, de cànem o de cotó feyt per alguns a obs de vestir si o sa companya o a qualsevol altre ús, pus no sia venut, almoyna no sia pagada.

Ítem, per draps que sien comprats a obs de vestiments de Esgleya o a obs de pobres de Déu a cobrir o a vestir, almoyna no sia pagada.

Almoyna del oli.

Tot hom qui traurà per mar oli per portar en qualsevol parts fora lo regne de València, si-s vol haja lo dit oli de sa cullita o de rendes o per compra o per qualsevol altre títol o manera, pach per cascuna arrova en lo loch on lo carregarà en mar I diner.

Almoyna del navili.

Tota nau o cocha de [II]I cubertes que vaja ho venga de ultra mar, ço és de Alexandria, de Xipre, de |^{f. 58v} Romania o de Flanders, pach mil sous.

Ítem, nau o cocha de dues cubertes que vaja o venga dels dits lochs /pach/ DC sous.

Ítem, nau cocha de una cuberta que vaja o venga dels dits lochs pach CCC sous.

Ítem, nau o cocha de tres cubertes que vaja o venga de Càller o de Sicília, o de Tuniç o de Bogia o de Venècia o de Pisa o de Gènova o de Nàpols o de Spanya pach CCCC sous.

Ítem, nau o cocha de dues cubertes que vaja o venga dels dits lochs pach CCC sous.

Item tot leny de M quintars que vaja o venga dels dits lochs pach C sous, e a aquesta rahó pach segons que més o menys portarà lo leny.

Ítem, tot leny de M quintars que vaja o venga de Marseylla, d'Aygües Mortes, de Narbona o de Cothliure, pach LXX sous, e a aquesta rahó pach segons que més o menys portarà lo leny.

Ítem, tot leny de M quintars que vaja o venga de Barcelona, de Tarragona, de Tortosa, de Mallorca e de les illes pach L sous, e a aquesta rahó pach segons que més ho menys portarà lo leny.

Ítem, tot leny de M quintars que vaja o venga de qualsevol loch de Teliç (?), inclusive tro a Nife, pach C sous, e a aquesta rahó pach segons que més ho menys portarà lo leny.

Emperò si algun dels vexells damunt dits do y que vinguen aportaran forment o ordi e descarregaran en la ciutat o en qualsevol loch del regne, pach la meytat de la almoyna dessus declarada si tot lo càrrec serà gra. E si altres robes hi haurà pach éntegrament per aquells la dita almoyna segons les quintarades que y serà de les dites altres robes. E per les quintarades del gra pach la meytat.

Ítem, si alguns dels dits vexells carregaran en la ciutat o en qualsevol loch del regne oli, per les quintarades del dit oli almoyna no sia pagada, mas per /les/ altres robes pa[ch] la almoyna dessus expresada segons les quintarades que seran.

Ítem, tot leny qui aport sal, lenya o carbó, pedra o moles, o vaja o vinga buyt, no pach almoyna. Emperò, si algunes altres robes aportarà o hic traurà, pach almoyna |^{f. 59r} per aquelles altres robes segons les quintarades a la rahó damunt dita.

E si alcú farà alguna frau en alguna de les damunt dites coses que perda la cosa en la qual haurà feyta la frau e, ultra açò, pach per pena LX sous per quantsque vegades contrafarà, de les quals penes sia la meytat del comú de la almoyna e l'altra meytat dels compradors de la dita almoyna. Emperò, que·ls compradors de la dita almoyna no pusquen demanar part de alguna calònia ni de la cosa en què la frau serà feyta, sinó de aquella quantitat que serà declarada e jutjada per los aministradors de la dita almoyna.

Ítem, si algun contrast entrevendrà entre los compradors de la dita almoyna e aquell o aquells qui aquella deuran pagar cascun d'aquells sia tengut de estar a la coneguda e determenació dels dits administradors o d'aquell o d'aquells dels dits aministradors que seran presents en aquell loch on serà lo contrast, e en absència de tots los dits aministradors, dels jurats del loch on lo contrast serà, tota appel·lació remoguda e sens scrit, e sens plet e solament de nua paraula, e no pusquen haver reecors a altre jutge. E si alguns duptes haurà en la dita almoyna o en los capítols d'aquella aquells duptes sien declarats per los dits aministradors e no per altra persona, los quals aministradors o determenen sens scrit e sens plet e solament de nua paraula.

Emperò, per tal que la dita almoyna sia comunament levada de tot lo General del regne volgueren que en I dia, haüda resposta e consentiment de tot lo General, se començ a levar per tot lo regne, axí que no·s leu abans en I loch que en altre, ço és a dir, que dels absents tots sia haüit consentiment de la dita almoyna, que sia posada en sos lochs e hòmens, e que ladonchs e no abans se començ a levar la dita almoyna per tot lo regne en I dia. E que los dits aministradors juren que no començaran a levar la dita almoyna tro que dels absents sia haüit consentiment exprés.

Ítem, que si·ls dits aministradors dessus dits, tots o alguns d'aquells defalliran per mort natural o civil, |^{f. 59v} que la part de la qual serà lo aministrador axí defallent en loch d'aquell ne puscha subrogar altre los aministradors o parts no demanades ne requestes, e que lo aministrador axí subrogat ab los altres e per los altres aministradors sia reebut a la dita aministració axí com si principalment hi fos deputat.

E, si per aventura, alcú o alguns dels dits aministradors per absència, malautia o altra rahó no porà entendre a la dita aministració, que pusca comanar son loch a son companyó, lo qual hi serà per la sua part, et si abduy de la una part eren embargats segons que dit és proxime, que la part per la qual hi seran n'i pusquen subrogar altres los quals duran lo dit embargament hagen poder axí com si principalment hi fossen deputats. E açò matex sia entés e servat en los compradors.

Ítem, que sia elet per los aministradors I notari, lo qual éntegrament e complida escriva totes les reebudes e dates que los dits aministradors faran dels béns de la dita almoyna e lo qual jur que bé e lealment se haurà en les dites scriptures, et que per si ne per altre no consentrà que en la aministració de la dita almoyna alcuna frau sia feta o comesa per qualsevol manera, ans si sap o sabrà que alcú en la dita almoyna faça o consenta, haja fet o consentit frau o dampnatge a la dita almoyna, que aquell deja revelar e revel al senyor bisbe de València e als jurats de la ciutat per tot lo General, los quals sien tenguts de provehir a la dita frau, appellades alcunes bones persones de cascuna part. E lo dit notari no faça carta de àpocha alcuna sens que en aquella no sia contengut e exprés lo kalendari del albarà dels dits aministradors.

Ítem, que si, fenida la guerra, dels béns de la dita almoyna sobrarà alcuna quantitat de moneda o dels preus per los quals la dita almoyna serà venuda [o] robes o diners ab la armada de la dita almoyna guanyades o galees, naus o altres lenys |^{f. 60r} o exàrcies d'aquells, o armadures de qualsevol condició guaanyats o guanyades, fets o fetes dels béns de la dita almoyna, que·ls aministradors dessús dits pusquen vendre totes les dites coses, e les quantitats que y exiran ab les altres ensemps que sobraran reebre e aquells distribuir entre les parts per sou e per lliura segons que cascuna part haurà mès en la dita almoyna.

Ítem, que tots los capítols dessús dits sien tenguts e observats en totes coses e per totes universalment en la ciutat e en tot lo regne e lochs de aquell, e que contra aquells o alguns d'aquells no sia fet e tot o en partida per alcuna persona o cos o universitat o per lo senyor rey o sos officials en alcuna manera directament o indirecta, palesament o amagada per alcuna necessitat, utilitat o altra rahó qualsevulla.

Ítem, que·l senyor rey jur servir los dits capítols e que no farà alcun manament en contrari, e que los vicecancellers e lo notari e scrivans del dit senyor rey juren no signar, espeegar o segellar alcuna carta en contrari.

Et incontinenti, lectis ut predicta scriptura seu capitulis antedictis prefactus dominus rex, acceptans, laudans, approbans et ratificans omnia et singula in eisdem capitulis expressata, ea iuravit ad sanca Dei evangelia, manibus suis corporaliter tacta, tenere et inviolabiliter observare, et nichilominus prelati persone et ecclesiastice, /et/ richi homines, milites et syndici civitatis et villarum predictarum inferius nominati, laudaverunt, approvaverunt et firmaverunt omnia et singula supratacta.

S-[creu]-num Raimundi, Valencie episcopi, s-[creu]-num fratris Bernardi, abbatis de Benifaçano, s-[creu]-num fratris Petri de Tous, magistri ordinis milicie de Muntesia, s-[creu]-num fratris Petri Gondçalbi, comendatoris Maelle, procuratoris magistri ordinis milicie Calatrave, s-[creu]-num fratris Francisci Os[...], prioris domus Valencie ordinis Sancti Iohannis Iherosolimitani, procuratoris castellani Emposte ordinis antedicti, s-[creu]-num Petri de Abbacia, s-[creu]-num Vitalis de Vilanova, s-[creu]-num Iacobi de Pertusia, s-[creu]-num Petri Ianerii, procuratoris canonicorum et prepositorum sedis Valencie, prela-|^{f. 60v}torum et personarum ecclesiastici dicti regni.

S-[creu]-num nobilis Petri, domini de Xericha, s-[creu]-num nobilis Blasii Maça de Vergua, s-[creu]-num Andree Guillelmi Scribe, procuratoris nobilis Othonis de Montecatheno, s-[creu]-num nobilis Nicholai Carrocii, s-[creu]-num nobilis Berengarii de Vilariacuto, s-[creu]-num Raimundi Costa, procuratoris nobilis Francisci Carrocii, s-[creu]-num nobilis (sic), s-[creu]-num Gondiçalbi Garcie, tutoris et curatoris nobilis Eximeni Petri d'Andilla, s-[creu]-num nobilis Galcerandi de Pulcropodio, s-[creu]-num Berengarii de Vilariacuto, regentis bona Bernardi de Vilariacuto, s-[creu]-num Elfi de Pròxida, richorum hominum dicti regni.

S-[creu]-num Gondiçalbi Garcie, s-[creu]-num Petri Çapata, s-[creu]-num Petri de Villanova, s-[creu]-num Vitalis de Villanova, s-[creu]-num Gilaberti de Nogaria, s-[creu]-num Guillelmi de Jafero, legum doctoris, s-[creu]-num Roderici Didaci, legum doctoris, s-[creu]-num Andree Guillelmi Scribe, s-[creu]-num Philipi de Boyl, s-[creu]-num Raimundi de Boyl, s-[creu]-num Raimundi Columbi et s-[creu]-num Roderici Martini de Sancto Adriano, militum dicti regni.

S-[creu]-num Raimundi Costa, s-[creu]-num Iacobi Scribe, s-[creu]-num Petri Columbi, s-[creu]-num Geraldi de Fonte, s-[creu]-num Bernardi Iohannis, s-[creu]-num Berengarii de Ripullo, iuratorum civitatis eiusdem, s-[creu]-num Iacobi Marti, s-[creu]-num Guillelmi Serrani, s-[creu]-num Petri Columbi, s-[creu]-num Iohannis Scribe, s-[creu]-num Luppi d'Apiera, s-[creu]-num Gregorii Simonis, s-[creu]-num Petri Samisay, sindicorum civitatis predictæ.

S-[creu]-num Anthonii Cuch, s-[creu]-num Petri Davidis, sindicorum Xative, s-[creu]-num Nicholai (?) de Pinu, s-[creu]-num Bernardi Aster, sindicorum Morelle, s-[creu]-num Bonafonati de Vallebrera, s-[creu]-num Bertholomei Robau, sindicorum Muriveteris, s-[creu]-num Iohannis de Torrentibus, s-[creu]-num Petri Cleriana, sindicorum Algezire, s-[creu]-num Garcie Ferdinandi d'Andoziella, sindici Ville regalis, s-[creu]-num Raimundi Garcie, sindici Lirie, s-[creu]-num Iohannis Iustafret, s-[creu]-num Petri Mascaró, sindici Cullarie, s-[creu]-num Guillelmi Conill, s-[creu]-num Bernardi Torrella, sindicorum Corbarie, s-[creu]-num Bertrandi de Lavanya, | ^{f. 61r} s-[creu]-num Raimundi Torrella, sindicorum Sexona; qui predicta omnia et singula laudaverunt, concesserunt periter et firmarunt presentibus.

Testibus rogatis ad predicta omnia specialiter evocatis nobilibus Petro de Montecatheno, dicti domini regis amirantus, Guillelmo de Cervilione, Iacobo de Aragonia, Blasio d'Aysa, Lupo de Gurrea, camerario maiore, consiliariis eiusdem domini regis, Bernardono Sicardi et Dominice Ferrerii d'Arenys et aliis prelibatus in multitudine copiosa.

S-[creu]-num nobilis Nicholai de Iamvilla, comitis Terre nove, s-[creu]-num Peregrini de Monteacuto, s-[creu]-num Petri de Monteacuto, s-[creu]-num Egidii Martini d'Entença, s-[creu]-num Munionis Lupii de Tahust, s-[creu]-num Romei Martini de Çorita, s-[creu]-num Raimundi Castellani, iunioris, militum; s-[creu]-num Iacobi Castellani, s-[creu]-num Bertholomei Saranyó, s-[creu]-num Arnaldi del Boix, sindicorum dicte civitatis, qui predicta concesserunt, laudaverunt et firmarunt die sabbati tercio nonas iunii ano predicto in dicta civitate, presentibus testibus nobilibus Guillelmo de Cervilione et Geraldo de Cervilione, Berengario de Codinachs, domini regis consiliario et scriptor porcionis, Petro Mercerii, Guillelmo de Moraria, de scribania regia, et Berengario Moscaro (sic), notario Valencie, ad premissa notaris specialiter et rogatis.

S-[creu]-num Gondçalbi Didaci de Arenosio, qui predicta concessit, laudavit et firmavit in civitate predicta die dominica pridie nonas iunii anno predicto, presentibus Michele de Gurrea, consiliario et alguazirio domini regis predicti, et Petro Merceri, predicto, testibus ad hec specialiter evocatis.

S-[creu]-num nobilis Iohannis Eximeni d'Urrea, qui predicta concessit, laudavit et firmavit die lune nonas iunii anno pretacto, presentibus testibus rogatis Michele de Gurrea et Lupp de Gurrea, predictis.

Preterea die lune proxime dicta universitate predicta, regnicolarum regni Valencie antedicti, videlicet, prelatis et personis ecclesiasticis, richis hominibus et militibus, sindicis civitat[is] et villarum predictarum latius superius expressatis coram domino rege predicto in quadam aula regalis | ^{f. 61v} sui civitatis iamdicte personaliter constitutis, habito colloquio inter syndicos, se pluries et tractatu administratores et computatores, campsorem et scriptorem de quibus super fit mencio in capitulis super tactis, concorditer elegerunt et etiam nominarunt, videlicet, prelati et persone ecclesiastice pro aministratoribus antedictis religiosum fratrem Ombertum de Tous, claverium ordinis milicie beate Marie de Muntesia, et Arnaldum Bruni, rectorem ecclesie Sancti Salvatoris civitatis iamdicte, et pro computatoribus Raimundum Ianerii, precentorem predictum, et fratrem Petrum Çoliva, ordinis milicie de Muntesia predicti, qui in nominum predictorum presencia et testium subscriptorum iurarunt ad sancta Dei evangelia, manibus suis corporaliter tacta, in posse et manibus dicti magistri de Muntesia loco dicti episcopi Valencie super premissis legaliter se habere et observari in omnibus et per omnia contenta in capitulis et prelibatis, et richi homines et milites pro dictis aministratoribus Iacobum Castellani et Gilabertum de Nogaria et pro computatoribus Philipum de Boyl et Guillelmum Serani, pretactos, et syndici civitatis predicte pro aministratoribus memoratos Iohannem Scribe et Bertholomeum Saranyó, et pro computatoribus Petrum Columbi, iuniorem, et Berengarium de Rippullo, et syndici dictarum villarum pro administratoribus Bonafonatum de Vallebrera et Petrum de Cleriana, predictos, et pro computatoribus Petrum Davidis et Bernardum Aster, superius nominatos. Et omnes universaliter prelibati pro campsorem Bernardum Iohannis predictum et pro scriptore Andream de Spigol, eiusdem notarium civitatis.

Qui omnes administratores, computatores, campsor et scriptor superius nominati iurarunt ad sancta Dei evangelia, eorum manibus corporaliter tacta, in posse et manibus domini regis predicti predicta capitula et contenta in eis in omnibus et per omnia et singula observare et super eis legaliter se habere, presentibus testibus memoratis nobilibus Guillelmo de Cervilione et Petro de Montecatheno, Galcerando de Rivosicco et Francisco de Prohomen, ipsius domini regis scriptore.

| ^{f. 62r} Quibus ut tangitur superius sit proactis omnes prelibati in universo, videlicet, prelati, persone ecclesiastice, richi homines, milites et syndici civitatis et villarum predictarum dederunt et concesserunt prenominatis administratoribus simul plenariam facultatem eligendi et constituendi clavarios ad eorum cognicionem de quibus super fit mencio in capitulis supradictis qui haberent facere et exercere ac administrare ac potestatem haberent in dictis capitulis eis datam ut in eis latius continere, eosdemque clavarios nunc per tunc laudarunt, approbarunt ac etiam confirmarunt, presentibus testibus proxime dictis ad premissa specialiter evocatis.

Ceterum die martis octavo idus iunii anno predicto, Iohannes Ferdinandi Munionis, legum doctor, et Petrus Despens, vicecancellarii domini regis predicti iurarunt in /eius/

posse et manibus servare ccontenta in capitulus prelibatis et contra predicta capitula aliquas castas regias sive literas non signare, presentibus testibus nobili Petro de Montecatheno et Michele de Gurrea, predictis, ad premissa specialiter evocatis.

S-[creu]-num Luppi Petri de Fontecha, decani Valencie, procuratoris illustris domine /regine/ Elionoris, serenissimi domini Alfonsi dive recordacionis regis Aragonum relicte, nomine suo proprio et ut tutricis et administratoris personarum et bonorum inclitorum infantum Ferdinandi et Iohannis, filiorum suorum, qui predicta omnia et singula, nomine dicte domine regine et infantum predictorum concessit, laudavit periter et firmavit.

S-[creu]-num Roderici Sancci de Calataiubio, qui predictis consensit eaque laudavit et firmavit die martis proxime dicta, presentibus testibus ad premissa vocatis eisdem nobilibus Guillelmo de Cervilione et Petro de Montecatheno, amiranto, et Michele de Gurrea.

S-[creu]-num Iohannis Roderici de Corella, qui predicta concessit et firmavit die mercurii, septimo idus iunii ano predicto, presentibus testibus Francisco de Prohome et Guillelmo de Moraria, supradictis.

| f. 62^v S-[creu]-num Arnaldi Lençol, s-[creu]-num Raimundi de Rivosicco, qui predicta concesserunt et firmarunt die veneris, quinto idus iunii anno jamdicto, presentibus testibus Bertholomeo Segara, legum doctore, et Guillelmo de Millano, porterio domini regis, Antonio de Moraria, et Iacobo de Bosco, civibus Valencie.

S-[creu]-num fratris Iacobi Ferrerii, prioris monasterii Vallisdigne, cum dictum monasterium esset abbatis solacio destitutum, s-[creu]-num Iacobi de Romanino, qui predicta concesserunt et firmarunt die sabbati IIII° idus iunii anno predicto, presentibus testibus Francisco de Prohomen, Bertrando de Vallo, fratre Dominico, amati monacho eiusdem monasterii, et Geraldo Berenguerii, nuncio.

S-[creu]-num Berengarii Gomir, procuratoris incliti domini infantis Iacobi, comitis Urgelli et vicecomitis Agerensi, qui nomine procuratorio quo supra, predicta concessit periter et firmavit.

S-[creu]-num Geraldi Fabre, s-[creu]-num Bernardi Fabre, qui predicta concesserunt et firmarunt, et nichilominus Guillelmus Augustini, Guillelmus de Villa, Bertrandus de Vallo, Franciscus de Prohomen, Nicholaus Martini, (..)erminius Iordani, Petrus de Vallesicca et Iohannes Petri de Ateca (?), scriptores eiusdem domini regis iurarunt in posse dici notarii ad sancta Dei evangelia, manibus cuiuslibet corporaliter tacta, observare dictum capitulum de ipsis faciens mencionem, et pro eundem modum iuravit Raimundus Sicardi, scriptor et notarius prelibatus, die lune pridie idus iunii anno Domini iamdicto, presentibus testibus nobili Artaldo de Capreria, Lупpo de Gurrea, predictis, Michele Martorelli et Dominico de la Corte, Guillelmo de Moraria et Roderico d'Altariba, de scribania domini regis predicte.

Acta fuerunt hec in forma, locis, anno, diebus superius expressatis et presentibus testibus superius nominatis et aliis pluribus ut prefertur, de quibus omnibus, tam dictus dominus rex quam preliba- | f. 63^r ti personi ecclesiastice, richi homines, milites, sindici civitatis et villarum predictarum, volenter de premissis omnibus fieri presens publicum instrumentum pro scriptorem et notarium supradictum ad noticiam, presencium et eternam memoriam futurorum. Et nichilominus dominus rex prefactus huic instrumento sigillum eius iussit appendicio apponendum, ad maiorem roboris firmitatem.

Signum [creu] Petri, Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comitisque Barchinone, qui predicta omnia, ut superius dicta sunt, iuramus ut predictae, laudamus, approbamus ac etiam ex certa sciencia confirmamus.

1340, juny, 11. València

Pere el Cerimoniós autoritza els jurats de València a alienar les rendes i els drets de Cullera, Penàguila, Alpont, Ademús, Castellfabib, Madrona i Duesaigües, o a carregar-hi un censal per tal de pagar a Lope de Luna, senyor de Sogorb, els diners que el rei li deu pel dot de la seua dona, la infanta Violant, i pels quals té empenyorats aquells llocs.

AMV, Privilegis reials, Pere el Cerimoniós, núm. 30

Nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, attendentes nos nuper nobili et dilecto nostro Luppo de Luna, domino civitatis Sugurbii, castra, villas et loca Cullarie, Penaguila, de Alpont, de Ademuz, de Castrohabib, de Madrona et Duarum Aguarum, sita in regno Valencie, obligasse seu impignorasse cum omni iurisdiccione et cum suis iuribus universis que nos habemus et habere possumus in ipsis villis, castris et locis et in hominibus et feminis habitantibus in eisdem pro certa quantitate peccunie quam dicto nobili racione dotis inclite infantisse Iolantis, eius consortis, exsolvere tenebamur, et, licet dicta obligacionem, impignoracionem seu quamvis aliam alienacionem fecisse nullo modo potuerimus de predictis, inhibente privilegio et sancione quam inde fecimus in prima Curia quam celebravimus regnicolis dicti regni, attamen, ne dictus nobilis ex premissis dolo vidatur captus seu aliquan sub fide et promissione nostra regia circumventus, volumus ut tenemur quantitatem sibi exsolvere supradictam recuperando et retinendo nobis loca, villas et castra predicta cum aliis que propterea alienavimus, ut est dictum, et ad statum prestitum reducendo et procurare peccuniam unde solutio fieri valeat antedicta.

Quocirca, de consilio generalis parlamenti regnicolarum predictarum in civitate Valencie congregati, per nos et successores nostros presenti edicto, sancione, statuto ac decreto concedimus vobis, iuratis civitatis predictae, presentibus et futuris, de certa sciencia et consulte quod possitis propria auctoritate ad manus vestras recipere, vendere, impignorare seu quovis modo alienare ad certum tempus cui vel quibus et pro illis precio vel preciis pro quibus vobis videbitur ex predictis redditus, exitus et proventus, cenas et questias ordinarias, et omnia alia esdevenimenta et iura in universo quocumque nomine censeantur, monetatico et penis censualibus principaliter seu ex criminibus quoquomodo descendentibus solum exceptis locorum, villarum et castrorum superius expressatum vel super ipsis castris, villis et locis seu quibuslibet eorundem aut super iuribus et redditibus ipsorum vel alicuius vel aliquorum eorum certam censualium quantitatem ad imperpetuum vel ad tempus, sine tamen laudimio et fatica, cum omni alio tamen iure emphiteotico iuxta forum Valencie.

Nos enim quascumque vendiciones seu alias alienaciones de premissis feceritis, ut preffertur, ratas habere promittimus atque firmas, et ex nunc ac ex tunc laudamus, approbamus, ratificamus ac etiam confirmamus et de redditibus, exitibus et proventibus antedictis quos ad manus vestras, ut predictur, volumus pervenire,

exsolvatis dicta censualia et de ipsorum iurium et reddituum seu censualium precio satisfaciatis pro parte nostra dicto nobili in quantitate [...] debita, ut preffertur, apochas de solucionibus quas inde feceritis recepti.

Nos enim de premissis omnibus et singulis et ex eis dependentibus seu emergentibus quoquomodo vos, dictis iuratis civitatis Valencie, liberam potestatem et amministrationem confferimus cum plenissima facultate, mandantes huius serie iusticiis, iuratis et probis hominibus dictarum villarum, castrorum et locorum, presentibus et futuris, quod vobis, dictis iuratis vel cui seu quibus volueritis respondeant de dictis redditibus, exitibus et proventibus, esdevenimentis et iuribus, exceptis domini proprietate et omni iurisdiccione, alta et baxia, in locis, castris et villis predictis, et monetatico que ad disposicionem nostram volumus remanere, salvo quod circa collectam dictorum redditum, exitum, et proventuum habeatis omnimodam iurisdiccione, cohercionem et constriccione, prout melius et latius dici et intelligi potest ad vestrum et vestrorum salvamentum et eorum quorum interest aut interesse poterit in futurum.

Mandamus etiam cum presenti gerenti vices procuratores et aliis universos officialibus dicti regni, presentibus et futuris, quod vobis, dictis iuratis, prestant super premissis omnibus per vos in hac parte recipiendis, pendendis, exigendis, levandis et solvendis, tractandis, administrandis, gerendis vel etiam procurandis quociens et quando requisiti fuerint auxilium, consilium et favorem. Promittentes sub obligacione omnium bonorum nostrorum et sub virtute iuramenti quod inde ad sancta Dei evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, fecimus tenere et firmiter observare et nullo unquam tempore revocare quicquid per vos, dictos iuratos, factum tractatum, procuratum, amministratum, receptum, venditum et solutum vel alia quomodolibet actum fuerit in premissis nec edictum, saccione, statutum et decretum huiusmodi nec potestatem et aministrationem quas vobis concedimus ad premissa.

In cuius rei testimonium presentem cartam nostram fieri et sigillo nostro pendentis iussimus comuniri.

Datum Valencie, tercio idus iunii anno Domini M^o CCC^o quadragesimo.

DOCUMENT 86

1342, març, 11. València

El Consell municipal de València es compromet a pagar el deute que Pere el Cerimoniós té amb Lope de Luna pel dot de la seua dona, la infanta Violant, oferint-se a avançar el monedatge del regne de València i a gestionar les rendes i els drets dels llocs que el noble té empenyorats, o a carregar-hi un censal.

AMV, Manuals de Consells, A-4, f. 117v-118v

Senyor, per ço que los castells et lochs per vós, salva la vostra altea, contra forma del privilegi obligats al noble don Lop de Luna, romanguen et sien conservats a la Corona real, la ciutat de València en reverència et utilitat vostra se offer de fer les coses següents:

Primo, la dita ciutat darà taula de cambi al dit noble don Lop de Luna de la quantitat que verament aparega ésser deguda per raó de dot a la alta infanta dona Violant, muller del dit nobles, a pagar dins II ayns ab l'interès, açò retengut que si dins lo dit temps per part de la ciutat eren fetes al dit noble algunes pagues del dit deute que *pro rata* sia deduït de la quantitat del dit deute et del interès.

Ítem, la dita ciutat se obligarà pagar e complir la dita del cambiador en lo dit deute et interès a defalliment de la dita taula.

Ítem, que, feta la dita seguretat dessus contenguda, lo dit noble per si o procurador bastan faça de fet absolució bastant als alcajts et qualssevol altres officials et hòmens dels dits castells et locs de tota feultat, homenatge et qualsevol altra obligació et sagrament que fet | ^{f. 118r} hi hagen per raó de la obligació per lo dit senyor rey feta al dit noble dels dits lochs.

Ítem, que totes les rendes, esdeveniments et emoluments dels castells et locs que'l dit noble té per la dita obligació del dit senyor rey sien de continent, feta la dita seguretat, liurats de fet als jurats de la dita ciutat et que cascun ayn se venen les rendes /quan se venen les rendes/ reals per estalviar messions et que sia posat lo preu en la taula d'en Bernat Johan, cambiador, per los compradors.

Ítem, que lo senyor rey faça que les viles reals del regne de València li atorguen la anticipació del dit monedatge, e sobre açò sien appellats los prohòmens de les viles a fer et fermar les dites coses et entrar entre mans a la ciutat del dit monedatge

Ítem, que'l senyor rey faça privilegi a la ciutat et viles que la dita anticipació de monedatge reeb de gràcia et no de deute per la necessitat evident de cobrar los castells que havia enpenyorats al noble don Lop de Luna contra forma del privilegi lo qual ell et nós devem guardar, et que-ns salvu lo temps de la anticipació en lo monedatge esdevenidor.

Fiat.

Ítem, que·l senyor rey faça comissió als jurats de la dita ciutat et a dos prohòmens que ells o lurs deputats puxen collir lo dit monedatge et la reebusca d'aquell en la ciutat et en tot lo regne de València a messió del dit monedatge per fer paga de la quantitat deguda per l'exovar de la senyora infanta al dit noble et del interès, manans a tots officials et porters et cetera.

Atorga-ho el senyor rey axí que les messions que·s faran en la cullita sien temprades et no·ls sia reebut més en compte sinó aytant com és acostumat de pagar messions en los altres monedatges per lo senyor rey cullits et los cullitors facen sacrament als jurats que bé et lealment et a profit del senyor rey culliran lo dit monedatge.

Ítem, que·l /senyor/ rey revoch et anul·le totes assignacions et obligacions que haja fetes del dit monedatge a qualssevol persones et per qualsevol raó et que contra la assignació feta a la dita ciutat del dit monedatge no venrà ni venir farà en alguna manera et si ho fehia que no fos hom tengut de obehir-ho, et que ho jur ell et son Consell, et lo vicecanceller, et tresorer, et los escrivans, et que los dits jurats et els diputats per aquells semblantment juren de no obehir si contrari manament los era feit per lo dit senyor rey o per altre en loch seu.

Fiat.

Ítem, que totes les rendes, drets et esdeveniments, questes et cenes de absència dels dits | f. 118v locs sien reebudes per los dits jurats o per los diputats lurs et sien posades en la taula de fer paga al dit noble don Lop de Luna, salvu les alcaydies e lo drets dels deputats et dels officials *propter salaria* et cenes de presència.

Fiat.

Ítem, que·ls hòmens dels castells, viles et locs dessús dits se obliguen ab sacrament et homenatge de respondre als dits jurats de les dites rendes, drets et esdeveniments, questes et cenes, tro que tot lo dit deute et interès per los quals la ciutat se obligarà sien complidament pagats, *quatenus respondeant de predictis dictis iuratis vel emptoribus redditum.*

Fiat.

Ítem, que totes les cartes faents als dits affers sien dades franques de dret de segell et altre dret, com axí·s deja fer, com sien affers del senyor rey.

Fiat.

Ítem, que en la procuració del senyor rey que ha fet als jurats et aquells II prohòmens sia declarada la causa com per comuna utilitat et evident necessitat et per conservació del privilegi los donà aytal poder per pagar lo dit deute et interès.

Ítem, hi sia enadit allí on diu que puxen vendre a çerts ayns et ab carta de gràcia I loch o les rendes, o carregar-hi cens mort, diga I castell o II alcheries lurs.

Fiat dum mero contineatur in gracia quod possint redimi infra decem annos.

1342, març, 31. València

Pere el Cerimoniós reconeix a les universitats reials valencianes l'avançament temporal del monedatge que han realitzat per tal de desempenyorar els llocs de Lliria, Cullera, Penàguila, Alpont, Ademús, Castellfabib, Madrona i Duesaigües.

AMV, Privilegis reials, Pere el Cerimoniós, núm. 40

Nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, attendentes vos, iuratos, syndicos et procuratores civitatis et villarum ac locorum regni Valencie, de gracia concessisse et promississe nobis subvenire de presenti de monetatico dicti regni quod usque ad festum, videlicet, nativitatis Domini proxime futurum in unum annum in antea continue subsequente nobis solvere non tenebamini nec id poteramus a vobis exigere vel habere (...) locorum eodem valeamus redimere castrum et loca de Liria, de Ademuz, Alpuent, Castrohabib, Madrona, Dos Ayguas, Penyaguila et de Culleyra, que per nos fuerant pignora obligata nobili Lippo de Luna, domino civitatis Sugurbii, racione certe precis dotis inclite infantisse Iolantis, uxoris sue, et pro interesse ipsius prout in obligacione sibi facta de premissis hec alia serius enarrantur, concesseritis nobis dictum monetaticum et eius solucionem anticipari, ita quod incontinenti scribatur et incipiatur colligi in festo beati Iohannis Babtiste et duret collecta usque ad festum Natalis domini proxime venientem et rebusca duret et colligatur a dicto festo beati Iohannis usque ad unum annum continue subsequenter.

Idcirco ne ex anticipacione collecte et solucionis monetatici predicti possit vobis ullum preiudicium imposterum generari, volentes etiam quod sicut nunc dicta solucio et collecta monetatici anticipatur, quod in primo subsequente monetatico nobis dando in civitate, villis et locis Valencie et regni eiusdem tempus solucionis per tempus consimile prorogetur post terminum iam statutum ad solvendum ipsum, ut dicti temporis anticipacionis vobis restitucio plena fiat.

Idcirco, fatemur et recognoscimus quod vos, iurati, syndici et homines civitatis et villarum seu locorum regni Valencie predicti ex causa premissa nobis subvencionem ante tempus facitis de dicto monetatico de gracia speciali et ex mera vostra propria voluntate et non ex aliqua necessitate vel debito, quod ad id vos vigeret quomodolibet faciendum. Quapropter volumus, concedimus et expresse consentimus quod tempus predictum, nunc ut predicatur, anticipatum vobis restituatur in futuro monetatico nobis debendo sic quod solucio ipsius monetatici futuri diferatur per tempus tantum et consimile prout nunc anticipatum extitit et preventum. Et quod etiam per anticipacionem huiusmodi privilegiis, libertatibus, usibus et consuetudinibus vestris preiudicium nullum fiat, immo ea omnia vobis salva remanent pariter et illesa.

In cuius rei testimonium presentem cartam nostram inde fieri iussimus nostro sigillo

pendenti munitam.

Datum Valencie, pridie kalendas aprilis anno Domini millesimo CCC^o quadragesimo secundo.

DOCUMENT 88

1342, agost, 21. Barcelona

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 29 de setembre de 1342.

ACA, Cancelleria, reg. 1497, f. 169r-170v

Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera, venerabili in Christo patri Raymundo, divina providencia Valencie episcopo, salutem et cetera.

Cum nos, pro augmentando regie corone nostre honore et pro generali comodo degencium in regno nostro Valencie providerimus in civitate Valencie generalem Curiam celebrare, idcirco vos requirimus et monemus quatenus in festo Sancti Michaelis mensis septembri proxime venientis, quo festo proponimus incipere in dicta civitate dictam Curiam celebrare in civitate eadem persona ut celebracioni dicte Curie intersitis. Et hoc nullatenus differatis.

Datum Barchinone, VII° kalendas septembri, anno Domini M^o CCC^o XL° secundo.

Similes infrascriptis:

Venerabili in Christo patri Arnaldo, divina providencia dertusense episcopo. Venerabili in Christo patri Sanccio, divina providencia sugurbiense et Sancte Marie Albarrazzino episcopo.

Venerabili et religioso fratri Petro de Thous, magistro milicie de Muntesia.

Venerabili et religioso fratri Sancciode Aragonia, castellano Emposte vel comendatori domus Hospitalis Sancti Iohannis Iherosolimitani civitatis Valencie.

Venerabili et religioso fratri [buit] abbati monasteri Vallisdigne.

Venerabili et religioso fratri [buit] abbati monasteri de Benifaçano.

Venerabili et religioso fratri Vitali de Villanova, comendatori Montisalbani.

Venerabili et religioso fratri Alfonso Petri, magistro ordinis milicie Calatrave.

Venerabili et religioso fratri capitulo ecclesie Valencie, ut ordinent procuratores et syndicos eorum quos cum pleno posse die et loco predictis celebracioni dicte Curie faciant interesse.

| f. 169v Sub eodem forma fuit scriptis infantibus et nobilibus infrascriptis ut celebracioni dicte Curie intersint, excepto quod ubi scribitur 'vos requirimus et monemus' fuit scriptum 'dicimus et mandamus'.

Inclito infanti Petro Rippacurcie et montanearum de Prades comiti.

Inclito infanti Raymundo Berengarii, Impuriarum comiti.

Inclito infanti Iacobo, karissimo fratri comiti Urgelli et vicecomiti Agerensis.

Nobilibus:

Petro, domino de Xerica.

Lupo de Luna, domino civitatis Sugurbii.

Heredi nobilis Othonis de Montecatheno.

Iohanni Eximini d'Urrea, filio nobilis Artaldi de Alagone.

Blasio Maça de Vergua.

Gondissalbo /Eximini/ de Arenosio.

Gondiçalvo Didaci de Arenosio.

Galcerando de Pulcropodio.

Iohanni de Proxida vel eius procuratori.

Gilaberto de Scintillis.

Sanccio de Orta de Arenosio.

Guillelmo Raymundi de Montecatheno.

Alfonso Rogerii de Loria.

Guillelmo de Cardona vel eius tutrici et procuratori.

Iohanni Eximeni d'Urrea, maiori dierum.

Nicholao de Iamvilla, comiti, et Margarite de Lauria, eius uxoris, comitis Terranove, videlicet, ut dominus comes intersit et dicta Margarita constituat procuratorem quo celebracione dicte Curie intersit.

Hereditibus nobilis Ferdinandi de Aragonia, quondam.

Francisco Carroci.

| f. 170^r Sub forma premissa fuit scriptum militibus infrascriptis:

Gondissalvo Garsie.

Philippo de Boyl.

Raymundo de Boyl.

Peregrino de Monteacuto.

Gilaberto de Nogaria.

Roderico Didaci, legum doctore, militi.

Iohanni Eximini de Montetornesio.

Berengario de Vilariacuto.

Petro Çapata de Thous.

Egidio Martini de Entença.

Ferdinando Lupi de Heredia.

Egidio Roderici de Castroalbo, minoris dierum.

Francisco de Materone.

Raymundo de Sentleyr.

Bertrando de Canelles.

Lupo Alvari de Speio.

Raymundo Vilariacuto.

Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera, dilectis et fidelibus suis, iuratis, probis hominibus et universitati civitatis Valencie, salutem et cetera.

Cum nos, pro augmentado regie corone nostre honore et pro generali comodo degencium in regno nostro Valencie providerimus in civitate Valencie generalem Curiam celebrare, idcirco dicimus et mandamus quatenus ordinetis procuratores et syndicos vestros qui cum pleno posse in festo Sancti Michaelis mensis septembri proxime venientis quo festo proponimus incipere in dicta civitate dictam Curiam celebrare in civitate eadem personaliter celebracioni dicte Curie intersint. Et hoc nullatenus differatis.

Datum Barchinone, VII° kalendas septembri, anno Domini M^o CCC^o XL° secundo.

Similes universitatibus infrascriptis:

Iuratis et probis hominibus ville Morelle.

Iuratis et probis hominibus ville Muriveteris.

| f. 170^v Iuratis et probis hominibus ville Xative.

Iuratis et probis hominibus ville Algezire.

Iuratis et probis hominibus ville Cullarie.

Iuratis et probis hominibus ville de Ademuç.

Iuratis et probis hominibus ville de Borriana.

Iuratis et probis hominibus ville de Castrohabib.

Iuratis et probis hominibus ville de Alpuent.

1342, desembre, 31. València

Capítols sobre el desviament de l'almoïna concedida pels estaments valencians a Pere el Cerimoniós en 1340 contra els marínides, destinada ara a armar 10 galeres contra el rei de Mallorca. Els eclesiàstics en queden al marge.

A: AMV, Privilegis reials, Pere el Cerimoniós, núm. 41⁷⁴

B: ACA, Cancelleria, reg. 875, f. 225r-227r

In nomine sancte et individue Trinitatis amen.

Sit omnibus manifestum quod, cum excellentissimus et magnificus princeps et dominus, dominus Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsique comesque Barchinone, ad Curiam generalem que nunc in civitate Valencie celebratur convocasset inclitos infantes Petrum, Iacobum et Raimundum Berengarii, prelatos, barones et milites ac universitates civitatis et villarum regalium regni Valencie et ab ipsis seu eorum sindicis et procuratoribus in dicta generali Curia congregatis sibi dari consilium et auxilium petiisset super processu per eum faciendo tam magnifice quam potenter contra Maiorice regem vasallos et subditos suos et terras ipsum in sua rebellione iuvantes occasione denegacione firme iuris et feudorum que pro dicto domino Aragonum rege tenent aliisque racione sive causis.

Propterea, die et anno suscriptis, Iacobus Castellam, miles, et Benavenus de Benviure, procuratoris dicti infantis Petri Rippacurcie et Montanearum de Prades comitis, Berengario Gomir, procuratoris dicti infanti Iacobi comitis Urgelli et vicecomitis Agerensis, fratris domini regis predicti, Gilabertus de Nogaria, miles, procurator dicti infantis Raimundi Berengarii, Impuriarum comitis, Iacobo de Arteriis, procurator nobilis Iohannis Eximini d'Urrea, cuius est locus de Canalibus, Iohannes de Pertusia, procurator nobilis Olfi de Pròxida, Franciscus Mir, procurator nobili Francisci Carroci, nobili Gondisalbo Eximini de Arenosio, Galcerandus de Bellopodio, Iohannes Eximini d'Urrea, cuius est locus de Alcalaten, et Berengarius de Podio, procurator nobili Guillelmi Raimundi de Montecatheno, Gondissalbus Garcie, Philipus de Boil, Iacobus Castellam, Guilabertus de Nogaria, Rodericus Didaci, legum doctor, Guillelmus de Jafero, legum doctor, Petrus de Villanova, Galcerandus de Tous, Guillermonus de Iaffero, Raimundus de Tous, milites et generosi, Iohannes de Cerveto, Geraldus de Fonte, Iacobus de Celma, Bernardus Sunyerii et Bernardus Ramos, iurati, necno Iacobus Scribe, Petrus Columbi, miles, Berengarius Dalmacii, Guillelmus Mir, Matheus Lançol, Petrus de Populeto, Bernardus Gomir, Ianuarius Rabacie, licenciatus in legibus, Guillelmus de Magencosa, Benavenus de Benviure, Bernardus Comitiss, Arnaldus Rotunde, Guillelmus d'Spigol, Iacobus Calvo, Iohannes de Solanes, Michel Martorell, Berengarius de Podio, Raimundus Carreres et Gregorius Simonis, sindici et procuratores civitatis Valencie, Peregrinus de Castellario, iurisperito, Petrus Davidis,

---

⁷⁴ Transcrivim a partir d'A.

sindici et procuratores ville Xative, Bertolinus Cirera, syndicus et procurator ville Morelle, Thomas Vives de Canemacio et Guillelmus de Busquetis, syndici et procuratores ville Muriveteris, Petrus d'Arenys et Berengarius Enyech, syndici et procuratores ville Algezire, Bernardus de Villanova et Ferrarius Columbarii, syndici et procuratores ville Burriane, Nicolaus Guillelmi, syndicus et procurator ville de Alpont, Franciscus Çalou, syndicus et procurator ville Cullarie, ad premissa et subscripta specialia mandata et plenariam facultatem habentes cum instrumentis publicis de quibus fecerunt fidem legitimam in manu et posse notarii subscripti, prehabitis super infrascriptis omnibus per prenominatos cum dicto domino rege ac eius honorabili consilio variis tractatibus, deliberacionibus et consiliis prout huiusmodis negocii, condicio requirebat, obtulerunt prefato domino regi subsidium declaratum in subscriptis capitulis per prenominatos exhibitis duorum series sic se habet:

Molt excel·lent e poderós príncep e senyor, los feels e homils sotsmeses vostres, infant en Pere, del alt senyor rey en Jacme de bona memòria fill de Ribagorça e de les Muntanyes de Prades comte, en Guillem Serrà, cavaller e en Berenguer Gomir, procuradors del alt infant en Jacme, del molt al senyor rey N'Amfós, de clara recordació, nat, comte d'Urgell e vescomte d'Àger e frare de vós, senyor, en Gilabert Çanoguera, cavaller, procurador del alt infant en Ramon Berenguer, del dit senyor rey en Jacme nat, comte d'Ampúries, e los altres síndichs e procuradós de richs hòmens, cavallers e generoses de la ciutat e viles reals del regne de València, los quals són appellats e ajustats en la present Cort supliquen e clamen mercè a vós, senyor, que us plàcia benignament loar, fermar, aprovar e jurar los capítols los quals de present offeren a vós ensemps ab los capítols de la oferta present, e que aquells façats fermar, loar e jurar per aquells, e segons que en los dits capítols és contengut, com, senyor, los sobredits suplicants entenen que les coses contengudes en los dits capítols e cascun d'aquels sien e redunden a augmentació e exalçament de la vostra real Corona, e utilitat de vostres sotsmeses, e a tranquil·litat e bon estament de vostros regnes e terres.

E sots condició, emperò, que si vós, senyor, fermats, aprovats, complits e jurats totes e sengles coses en los dits capítols e cascun d'aquells contengudes, e ho fets fermar e complir segons que en los dits capítols és contengut, los dits infants en Pere e altres procuradors dels altres infants sobredits e de richs hòmens, cavallers e generoses e encara de la ciutat e viles reals del dit regne de València, considerants e sguardants la qualitat dels affers per los quals són estats appellats per vós, senyor, a les dites Corts e sobre los quals affers vós, senyor, los havets demanat consell e ajuda sots les condicions damunt expressades e no en altra manera atorguen graciosament a vós, senyor, tota la almoyna del dit regne, axí de ço que sobra del temps passat com del esdevenidor, e per aquell temps que la dita almoyna deu durar convertidora en la prosecució del procés que·s fa contra lo rey de Mallorca, és a saber, en armament de XII galees que·s armen a quatre mesos en la ciutat de València, e tot lo sobrepus que resta oltra les dejús scrites X galees del Estret e les messions dejús declarades vós, senyor, convertirets en sou de cavalls armats e alforrats, o de hòmens de peu, o en nòlit de navili de naus o en altres coses necessàries a la execució del rey de Mallorca, axí, emperò, que la amministració de la dita almoyna e la reddició del compte dels aministradors e les altres coses, no contrariejans a la present oferta, sien e romanguen segons la forma e condició dels capítols de la dita almoyna, e levades encara totes messions e despeses degudes e acostumades necessàries feites e fahedores de la dita almoyna e de la present Cort, e tot ço que han costat e costaran en l'any present deu

galees armades ab lur compliment que ara de present estan e deuen estar per tot aquest any tro al primer dia d'octubre en la guarda del Estret de Jubaltar.

Ítem, si vós, senyor, elegits que la dita almoyna de la qual a vós és de present feyta offerta sia convertida en armament de galees en tot o en partida, entenen los damunt dits offerents que sien armades les galees de la dita almoyna en la ciutat de València, axí, emperò, que, finit lo temps de la dita almoyna o lo temps que hauran servit les dites galees que seran armades dels diners de la dita offerta, ab totes exàrcies, armes e altres aparellaments d'aquelles, tornen al General del dit regne. Emperò, si finit lo temps de la dita almoyna vós, senyor, havets aquelles mester que us en puscats servir aytant com mester les hajats en la prosecució del dit negoci, e en aquest cas siats tengut fer adobar aquelles e armar del vostre propi e après que les dites galees tornen al General del dit regne de València.

Ítem, que ço que Déus volent les dites galees guanyaran vingua en poder dels clavaris qui iran per los dits offerents en les dites galees, lo qual guany la meytat ne sia convertit en la dita execució e l'altra meytat, finida la dita execució, romangua al General del dit regne. Entenen encara e sots aytal condició fan la dita offerta que totes gràcies e altres condicions atorgades per vós, senyor, a les ciutats e viles de Catalunya en la ajuda per ells promesa, axí en metre clavaris e altres officials a la lur armada com en altres coses, sien atorgades als dits offerents e al General del dit regne de València. E encara que-l visalmiral sia del dit regne.

Ítem, com lo cambiador en la taula del qual se posen los diners de la dita almoyna segons tenor dels capítols d'aquella no puxan res pagar ne fer dita alguna dels dits diners sinó ab albaran dels aministradors sagellat ab IIII sagells, ço és, un de cascun estament, ne-l notari de la dita aministració fer carta d'èpocha alguna sens que en aquella no sia contengut e espressat lo kalendari del albarà dels dits aministradors segons que en los dits capítols és contengut, que-ls dits cambiador e notari, no contrastant lo sacrament sobre açò per ells fet, puxen fer les dites coses ab albarà tant solament de tres aministradors remogut lo sagell del braç de la Esgleya, com aquell braç no puxa consentir a la execució de la guerra del rey de Mallorques sens perill de lur honestat e estament, e, axí com eren, que segells que sien tres.

Ítem, si la dita execució o guerra del dit rey de Mallorca finia o cessava o en aquella era sobrecehit per qualsevol manera o la execució haurà acabament abans del temps que la almoyna sia despesa, que cés o deja cessar de tot la present offerta e ajuda la qual de present a vós fan e que-s convertescha ipso facto en ço que d'abans era ordenat, ço és, en la guerra del malvat rey de Marrochs, no esperat altre manament o ordenació real.

Ítem, que si los aministradors de la dita almoyna en alguna cosa han fallit o cessat dels temps passat de dos anys e quatre meses que ha durat la dita almoyna de no complir tota la armada per lo General del dit regne a vós promesa en la guerra del malvat rey de Marrochs e en ajuda del alt rey de Castella segons tenor dels capítols de la dita almoyna tocants la dita ajuda, que per vós, senyor, o per altre en loc vostre no-ls en puxa ésser feta qüestió o demanda, ans daquèn ells e lo dit General del dit regne romanguen e sient quitis e absolts, com si alguna cosa ne és estada fallida o minuïda tot se complescha en la present oferta.

Ítem, com vós, senyor, hajats manat als aministradors de la dita almoyna que les robes e béns que foren preses en les naus d'en Balig e d'en Cama per lo vostre almiral sien

venudes e lo preu d'aquells sia posat en taula d'en Bernat Johan, cambiador e que allí estia emparat tro que vós, senyor, en altra manera n'ajats ordenat. E les dites coses venguen en la offera desús dita e pertanguen a vós, senyor, en los affers de la dita execució, que sia mercè vostra que, haüda certificació de la empara desús dita, hi façats ço que fer fi [es] deja a profit dels affers segons justícia, axí que lo General del dit regne ne-l dit cambiador en res no y sien obligats ne encara en lo nòlit d'en Bertran Roig, si vós, senyor, lo us prenets per la execució dessús dita.

Ítem, que vós, senyor, manets e donets obra ab acabament que tot ço que-l noble en Pere de Munchada, almiral vostre, ha guanyat, pres o reebut dels moros ab la armada del dit General e per raó d'aquella deja metre e posar en poder dels aministradors de la dita almoyna e que de les dites coses sia forçat e destret de retre compte e raó en la ciutat de València dins dos meses primers vinents per tal que ço que-l dit almirayl ha a tornar puxa servir a la present offera. E sia tantost citat lo dit almirayl a retre lo dit compte davant lo racional, appellats los aministradors.

Ítem, que per vós, senyor, sia fet manament als dits aministradors que reten compte e raó dins quatre meses al racional de la vostra cort, e que y haja quatre persones deputades per lo General, ço és saber, per la Esgleya en Ramon Janer, cabiscol de València, per los richs hòmens e cavallers en Phelip de Boyd, per la ciutat en Jacme March, e per les viles en Pere Daviu, de Xàtiva, elets per la dita Cort, e que cascuna de les dites quatre persones haja de salari septingentos solidos. Sia fet encara manament als dits racional e a les quatre persones deputades que ojen aquell compte, majorment com los dits aministradors algunes vegades se sien offerits si ésser aparellats de retre lo dit compte e hajen dit que no ha estat ne està per ells.

Ítem, que los clavaris, ço és, en Bernat de Materó per los richs hòmens e cavallers, en Bernat de Ramos per la ciutat, e en Ramon Nebot per les viles sient tenguts de retre compte al racional, appellats los dits en Felip de Boyd, en Jacme March, e en Pere Daviu, del guany que per la dita armada Déus volent se farà. E que-ls clavaris hajen lo salari acostumat.

Ítem, que sia feta carta o cartes com mils dictar se puxen al General del dit regne e a les universitats d'aquell que la dita offera e ajuda se fa de gràcia e no de deute e que per aquella ne per res que per aquella se enseguescha no sia feyt algun perjudici a libertats e franquees dels dits alts infants, richs hòmens, cavallers, generoses e universitats de la dita ciutat, viles e locs del regne de València e singulars d'aquelles entresí ne vés vós, ans les dites libertats e franquees romanguen a aquells e a cascun d'aquells salves e il-leses en tot o per tot per tal que per a avant no puscha ésser treyt a conseqüència.

Ítem, que totes les cartes que de la scrivania de vós, senyor, o de vostre general procurador o de son lochtinent o d'altres oficials vostres se hajen a fer e trer ara o per avant per les dites coses, sien liurades franques de segell e de tot altres dret.

Ítem, que vós, senyor, hajats a complir e observar totes les damunt dites coses e fer retre e observar aquelles ab acabament enaxí que la dita offera o ajuda sia haüda per no feita e atorgada, sinó en cas e ab condició si vós, senyor, fermats e jurats tenir e servir e fets fermar e jurar los damunt dits capítols segons tenor e continència d'aquells. E semblantment ho sien tenguts de jurar lo vicecanceller, e lo notari tinents los sagells de la vostra cort, e lo tresorer, e maestre racional, e altres del vostre Consell.

De la dita, emperò, offerta a vós, senyor, feta per los desús dits e de tots los capítols damunt specificats, tocants e parlants alguna cosa de la dita offerta en quant toquen o són vistes tocar la execució faedora contra lo dit rey de Mallorques són exceptats los prelats e religioses e persones ecclesiàstiques a les dites Corts appellats, los quals no poden sens perill de lur estament e honestat consellar o en altra manera mesclar-se ne consentir a les damunt dites coses, sinó tan solament en l'armament de les dites deu galees, que són a l'Estret a servey de Déu e a impugnació dels enemichs de la fe cathòlica, en lo qual servey deuen estar per los dits VIII meses, ans prestaren en Pere Scrivà e en Ramon Ferrer, canonges de València, axí com a procuradors del bisbe e capítol de València, e n'Arnau Pujades, rector d'Almaçora, axí com a procurador del bisbe de Tortosa, e frare Guillem Loch, procurador del abat de Benifaçà, e n'Arnau Bru, rector de Sent Çalvador de València, axí com a administrador que per sua presència no consenten ne sien vists consentir a la dita offerta, trattament o expressa e que per aquella no puxa ésser feyt algun perjudici ara o per avant a ells o a sos principals ne a les libertats ecclesiàstiques.

Quibus quidem capitulis oblatis, presentatis et lectis publice memorato domino regi et subiectis solerti examini per eundem, et per prenomatos barones, milites, generosos, procuratores et syndicos ad dictam generalem Curiam congregatos, ac per consilium domini regis eiusdem sepefatus dominus rex Aragonum, dicta capitula et in eis contenta, tanquam sibi grata multipliciter et accepta laudavit ratificavit, approbavit et etiam confirmavit. Et premisit prenotatis in dicta generali Curia congregatis et etiam subscripto notario pro eis et etiam pro aliis personis quare interest et intererit et interesse potest et potit stipulanti premissa omnia et singula ut superius sint expressa attende et complere, tenere et observare et teneri et observari facere per omnes et singulos officiales et subditos suos, et in aliquo non contrafacere vel venire aliquo iure, causa vel etiam racione. Et ad premissorum omnium maiorem roboris, firmitatem, prefatus dominus rex iuravit ea per crucem domini nostre Ihesu Christi et sius sancta quatuor evangelia, manibus suis tacta predicta omnia et singula tenere firmiter et inviolabiliter observare ac observari facere inconcusse. Preterea ut ea omnia supradicta maiorem cim obtineant de voluntate et mandato domini regis eiusdem iamdicti procuratores infantum eorum nomine ac barones, milites et generosi et procuratores et syndici civitatis et villarum regalium dicti regni congregati ad generalem Curiam sepefatan, et etiam Michel Petro Çapata, miles, Arnaldus de Morari, vececancellarius, Iohannes Ferdinandi Munionis, legum doctor, magister rationalis, et Blasius d'Aysa, consilarii, Egidio Petri de Buysan, notairus et sigilla tenens prefati domini regis firmaverunt, laudaverunt et approbaverunt omnia et singula supra contenta.

Et ea prout superius declarantur promiserunt tenere et observare ac in nullo contrafacere vel venire. Et fecerunt inde per crucem domini nostri Ihesu Christi et eius sancta quatuor evangelia tacta per eorum singulos iuramenta. Premisse igitur laudaciones, approbacionesm promissiones et iuramenta, presentibus dicto domino rege ac aliis supradictis et testibus inscriptis facte fuerunt in posse notarii infrascripti stipulantis ab eodem domino rege et a singulis prenominatorum nominibus quibus supra et pro personis quare interest et intererit ac interesse potest et poterit quomodolibet in futurum. De quibus omnibus dominus rex voluit et mandavit fieri atque tradi per subscriptum notarium et scriptorem suum sibi et dictis aministratoribus et cuilibet ex universitatibus antefatis unum vel plura publica instrumenta sigillo appendiciu comunita. Que fuerunt acta in ecclesia cathedrali beate Marie, sedie Valencie, dum inibi publicabatur generali

Curia memorata die martis intitulata pridie kalendas ianuarii anno domini millesimo trecentesimo quadragesimo secundo. Visa Blasius.

Signum [*signe reial*] Petri Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comitisque Barchinone qui premissa omnia et singula laudamus, firmamus, concedimus et iuramus.

Signum [*creu*] Iacobi Castellani, militis, nomine proprio, sig-[*creu*]-num Benavent de Benviure, procuratoris incliti infantis Petri Rippacurcie et Montanearum de Prades comitis, sig-[*creu*]-num Berengarii Gomir, procuratoris incliti infantis Iacobi comitis Urgelli et vicecomitis Ageren, sig-[*creu*]-num Gilaberti de Nogaria, nomine proprio ac procuratoris incliti infantis Raimundi Berengarii, sig-[*creu*]-num Iacobi de Artus, procuratoris nobili Iohannis Eximini d'Urrea, cuius est locus de Canalibus, sig-[*creu*]-num Iohannis de Pertusia, procuratoris nobilis Olfí de Pròxida, sig-[*creu*]-num Francisci Mir, procuratoris nobilis Francisci Carroci, sig-[*creu*]-num nobilium Gondissalbi Eximini de Arenosio, sig-[*creu*]-num Galcerandi de Bello podio, sig-[*creu*]-num Iohannis Eximini d'Urrea, cuius est locus de Alcalatem, sig-[*creu*]-num Guillelmi Raimundi de Montecatheno, ricorum hominum seu baroni, sig-[*creu*]-num Gondissalbi Garcie, sig-[*creu*]-num Philipi de Boil, sig-[*creu*]-num Roderici Didaci, sig-[*creu*]-num Guillelmi de Iafero, legum doctorum, sig-[*creu*]-num Petri de Villanova, sig-[*creu*]-num Galcerandi de Tous, sig-[*creu*]-num Guillermoni de Iaffero, sig-[*creu*]-num Raimundi de Tous, milites et generosos, sig-[*creu*]-num Iohannis de Cerverone, sig-[*creu*]-num Geraldi de Fonte, sig-[*creu*]-num Iacobi de Celma, sig-[*creu*]-num Bernardi Sunyerii, sig-[*creu*]-num Bernardi Ramonis, iuratos, sig-[*creu*]-num Iacobi Scribe, sig-[*creu*]-num Petri Columbi, sig-[*creu*]-num Berengarii Dalmacii, sig-[*creu*]-num Guillelmi Mir, sig-[*creu*]-num Mathei Lançol, sig-[*creu*]-num Petri de Populeto, sig-[*creu*]-num Bernardi Gomir, sig-[*creu*]-num Ianuarii Rabacie, licenciati in legibus, sig-[*creu*]-num Guillelmi de Magencosa, sig-[*creu*]-num Benavent de Benviure, sig-[*creu*]-num Bernardi Comititis, sig-[*creu*]-num Arnaldi Rotundi, sig-[*creu*]-num Guillelmi d'Spigo, sig-[*creu*]-num Iacobi Calbo, sig-[*creu*]-num Iohannis de Solani, sig-[*creu*]-num Michaelis Martorelli, sig-[*creu*]-num Berengarii de Podio, sig-[*creu*]-num Raimundi Carreres, sig-[*creu*]-num Gregorii Simonis, sindicorum prefate civitatis Valencie, sig-[*creu*]-num Peregrini de Castellario, iurisperiti, sig-[*creu*]-num Petri Davidio, ville Xative, sig-[*creu*]-num Bartolini Cirera, ville Morelle, sig-[*creu*]-num Tome Vives de Canemacio, sig-[*creu*]-num Guillelmi de Busqueti, ville Muriveteris, sig-[*creu*]-num Petri d'Arenys, sig-[*creu*]-num Berengarii Enyech, ville Algezire, sig-[*creu*]-num Bernardi de Villanova, sig-[*creu*]-num Ferrarii Colomer, ville Burriane, sig-[*creu*]-num Nicolai Guillelmi, ville de Alpont, sig-[*creu*]-num Francisci Çalou, ville Cullarie sindicorum, sig-[*creu*]-num Michaelis Petri Çapata, sig-[*creu*]-num Arnaldi de Moraria, sig-[*creu*]-num Iohannis Ferdinandi Munionis, sig-[*creu*]-num Blasii d'Aysa, consiliariorum, sig-[*creu*]-num Egidi Petri de Buysan, predicto, qui premissa facimus, concedimus et iuramus.

Testes sunt qui presentes fuerunt, omnibus supradictis, nobilis Artaldus de Capraria, copius Bernardus de Tous, miles, fratre Iohannes Ferdinandi de Heredia, de ordine Hospitalis sancti Iohannis Iherosolemitani, Vriseranus (?) de Turricella, virius (?) Egidius d'Araço, supracocus, Garcia.

Luppi de Cetina, prefati domini regis et aliis plures in multitudine copiosa.

Sig-[*signe notarial*]-num Raimundi Sicardi, dicti domini regis scriptoris et auctoritate

regia notarii publici per totam terram et dominacionem suam qui premissis omnibus interfuit eaquod de mandato dicti domini regis in hanc publicam formam redigens sicribi fecit et clausit cum litteris in raso positis in line V^a ubi dicitur ‘Guillermonus de Iaffero et Raimunduis’, et in linea XI^a ubi dicitur ‘d’aquels’, et in linea XX^a ubi dicitur ‘tres’, et in linea XXI^a ubi dicitur ‘quatre segells que’, et in linea XXVI^a ubi dicitur ‘d’aquella deja metre e’, et in linea XXXI^a ubi dicitur ‘que vós, senyor, hajats a complir e observar totes les damun dites coses e fer tenir e observar aquelles ab acabament enaxí’, et in linea XXXVII^a ubi dicitur ‘facere’, et in linea XL^a ubi dicitur ‘et testibus infrascriptis facte fuerunt’.

DOCUMENT 90

1343, abril, 28. Barcelona

Ratificació reial de capítols ordenats per la ciutat de València mitjançant els quals s'augmenten les impositcions de la ciutat per tal d'eixugar els deutes que té, d'uns 500.000 sous.

AMV, Privilegis reials, Pere el Cerimoniós, núm. 49

Nos Petrus Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, cum pro parte vestri iuratorum, proborum hominus et universitatis civitatis Valencie nobis humiliter oblata fuerint supplicacionis et capitula subinserta:

Senyor, com la ciutat de València sia molt oppresa e encarregada de grans e diverses deutes los quals per la dita ciutat són deguts a diverses persones per raó de préstechs per aquelles feytes a la dita ciutat per negocis e affers d'aquella, los quals deutes pujen a quantitat de D mil sous poch més o menys, e ço que és pus greu la ciutat ne paga gran interés per la qual cosa los dits deutes cascun dia crexen e multipliquen, e crexerien e multiplicarien molt més si de covinent remey no y era proveït. E, senyor, sobre açò són estats molts col-loquis e trattaments per los jurats e prohòmens de la ciutat per cercar e atrobar via e manera per la qual la ciutat bonament pusqués exir de deute, finalment és estat atrobat e acordat que la via pus covinent e possible e menys dampnosa és que la ordinació dejús contenguda e declarada sia mesa e posada en la dita ciutat e en los lochs de la sua contribució, ço és assaber, en les coses dejús declarades, per ço los jurats e prohòmens de la dita ciutat suppliquen e clamen merçè a la vostra excel·lent senyoria e benignitat que us plàcia atorgar ab carta vostra que la ordinació e impositció dejús declarada sia collita e levada en la dita ciutat e en los lochs de la sua contribució per aytan temps e espay com a vós, senyor, plaurà per la rahó desús declarada.

E, primerament, que sia ajustat a la impositció de les carns a la libra de les carns I diner.

Ítem, al vi que-s vendrà a exeta per menut, cascú sia tengut de pagar ultra açò que ja és ordenat en l'almoyna general del vi per lliura de diners VIII diners, e sia deduït del quarter una libra e de les mesures a la dita raó, segons la ordinació de la almoyna general del regne de València.

Ítem, per lo vi que serà venut en gros sia pagat ultra los IIII diners ja ordenats de pagar per libra II diners.

Ítem, de forment, paniz, adaça, ordi, civada e avena sia pagat ultra açò que ja és ordenat en la dita almoyna per cascuna faneca, ço és, per lo comprador I diner.

Ítem, que sia pagat per càrrega d'arroç blanch que tragen per mar qualssevol persones, ço és, per aquells qui-l traurà VI diners.

Ítem, per fusta que serà treta de la ciutat o de son terme per mar sia pagat per cascuna doblera de sisa per aquell qui la traurà IIII diners. E axí mateix sia enseguit de tots

altres fusts majors o menors, feyt compte a raó de doblera de sisa segons que és acostumat.

Ítem, per cascuna peça de drap de color de qualque natura sia que traguen de la ciutat per mar o per terra pach aquells que la-n traurà XII diners.

Ítem, per cascuna peça de draps de lana de bru e grosses de qualque natura sien que traguen de la ciutat per mar o per terra pach aquell que la-n traurà VI diners.

Ítem, per vendes de béns seents, de mazmodiners e morabatins e altres censals sien pagats per lliura entre venedor e comprador, ço és, per cascu II diners e II diners.

E si alcú farà alguna frau en alguna de les dites coses que pach per pena LX sous per quantesque vegades contrafarà, e noresmenys sia tengut de pagar lo dret de la present imposició de la qual pena haja lo terç l'acusador si no serà comprador de la imposició, e l'altre terç de la present imposició, e l'altre terç haja lo dit comprador. E si l'accusador serà comprador haja de la dita pena la dita imposició les dues parts e la terça par lo comprador.

E si algun contrast o dupte entrevendrà entre los compradors de la dita imposició e aquell o aquells qui aquella deuran pagar o entre altres qualsevol persones per causa o raó de la dita imposició cascu d'aquells sia tengut de estar a la coneguda e determinació dels jurats de la ciutat, axí sobre les dites penes com sobre totes altres coses qui toquen la present imposició, tota appel·lació e supplicació remoguda.

Idcirco ex causis premissis necminus cupientes utilitatem rei publice civitatis eiusdem totis conatibus ampliare e a quibusvis omnibus relevare capitula et impositionem premissa et omnia et singula in ipsis supplicacionibus et capitulis declarata prout superius latius, clarius et plenius distinguntur vobis dictis iuratis probis hominibus et universitati concedimus impertimur inde plenariam potestatem, mandantes huius serie procuratori nostro generali eiusquem vices gerentibus, iusticiis, baiulis ceterisque officialibus et subditis nostris vel eorum locatenentibus presentibus et futuris quod premissa omnia et singula teneant firmiter et faciant inviolabiliter observari et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua racione.

In cuius rei testimonium presentem inde dieri et sigillo nostro pendenti iussimus comuniri.

Datum Barchinone, quarto kalendas madii anno Domini M° CCC° quadragesimo tercio.

DOCUMENT 91

1343, agost, 31. Barcelona

Cartes de convocatòria per tal de celebrar un parlament amb l'estament reial valencià a València a partir del 20 de setembre de 1343.

ACA, Cancelleria, reg. 1497, f. 170v

Invocacio civitatis et villarum regni Valencie ad generale Parlamentum.

Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dilectis et fidelis suis iuratis et probis hominibus civitatis Valencie.

Cum nos, pro negociis arduis diadema nostram statuque rei publice terrarum nostrarum summo tangentibus cum regnicolis universis regni Valencie generale Parlamentum providerimus celebrandum, idcirco vobis expresso dicimus et mandamus quatenus die XX^a subsequentis mensis septembri, habentes procuratores et syndicos vestros paratos in ipsa civitate cum potestate plena tractandi nobiscum necnon alia que requirent ipsa negocia faciendi, nos enim, Deo volente, ibi erimus dicta die.

Datum Barchinone, pridie kalendas septembri, anno Domini millesimo CCC^o XL° tercio.

Similes universitatibus infrascriptis, videlicet:

Iuratis et probis hominibus ville Morelle.

Iuratis et probis hominibus ville Xative.

Iuratis et probis hominibus ville Muriveteris.

Iuratis et probis hominibus ville Algezire.

Iuratis et probis hominibus ville Burriane.

Iuratis et probis hominibus ville de Alpuent.

Iuratis et probis hominibus ville Cullarie.

Iuratis et probis hominibus ville de Ademuç.

Iuratis et probis hominibus ville Castrihabib.

1343, novembre, 5-21. València

Capítols de les imposicions que la ciutat de València ofereix a Pere el Cerimoniós durant dos anys com a subsidi per continuar la guerra contra el rei de Mallorca.

ACA, Cancelleria, reg. 875, f. 194r-196v

Pro civitate Valencie. In Christi nomine et eius gracia.

Pateat universis quod, die mercurii qua computabatur nonas novembri anno Domini M^o CCC^o X^oLIII^o, circa hora meridienii in regali regio civitatis Valencie in domo videlicet inferiori ipsius regalis ubi consuevit teneri consilium et audiencia, serenissimo et magnifico principe et domino, domino Petro, Dei gracia rege Aragonum et cetera, personaliter constituto, iurati, probi homines et consilium civitatis Valencie inibi personaliter existentes in presencia Guillelmi de Moraria, ipsius domini regis scriptoris et auctoritate regia notarii publici per totam terram et dominacione suam et testium subscriptorum obtulerunt dicto domino regi subsidium pro continuando execucionem contra nobilem Iacobum de Maiorice et pro armandis etiam galeis contra regem Marrocorum et ei adherentes ipsius domini regis et subditorum suorum et universorum Christi fidelium inimicos prout in subscript scriptura sive capitulis per manum scriptoris et notarii predicti per dictos iuratos, probos homines et consilium inde requisiti ob satis et letras publice in presencia omnium predictorum latius et plenius continetur, cuiusquidem scripture seu capitulorum tenor dinoscitur iste:

Molt alt e poderós príncep e senyor, los molt humils e feels vostres, los jurats prohòmens e consell de la ciutat de València, attenents la proposició per vós, senyor, molt sàviament a bé feyta en lo consell de la dita ciutat en lo dia del benahuyrat arcàngel sent Michel, en lo qual era comptat tercio kalendas octobri del any present, en la qual demanàs a la dita ciutat ajuda en complir e acabar realment e de fet la execució per vós, senyor, molt justament e per justícia començada de fer e en partida ja feta contra en Jacme, rey qui fon de Mallorca, vassall e sotsmés vostre a vós rebel, e encara en la guerra del malvat rey de Marrochs, jatsia açò, senyor, que la dita ciutat e los habitants en aquella e en son terme sien molt oppreses e encarregats de molts e diverses deutes pujants a quantitat de DC mil sous e de pus, los quals deutes los han a logre gran temps ha, per los quals paguen grans usures e interesses cascun any e la major partida dels quals [es] deuen per dons a vós, senyor, feits e per altres affers e negocis vostres per la dita ciutat en lo temps passat, encara per la gran minva e necessitat que de present en la dita ciutat e terme e encara en lo regne d'aquella de fruits e atres béns temporals per les grans tempestats que Déus ha donades en la dita ciutat e regne d'aquella en los anys passats e especialment en l'any present, axí per neula e pedra e minves d'aygues en temps covinent e inundació d'aquelles en temps no covinent, et encare per raó del monedatge, lo qual a vós, senyor, és stat anticipat e pagat en l'any present ans de temps, e per les grans imposicions que són estades

levades e collites en la dita ciutat e regne d'aquella per la guerra del dit malvat rey de Marrochs e per altres.

Emperò, senyor, considerants la dita vostra bona proposició e moviments, no esguardades del tot les dites opressions e necessitat lurs dessús declarades e per altres en les quals són de present, d'aquell probrea han, volén a vós, senyor, fer ajuda en les dites coses per vós demanades, no aquella que volrien mas aquella que poden, supplicants e clamants merçè a vós, senyor, molt humilment que us plàcia, senyor, benignament acceptar e reebre la lur oferta e ajuda infrasegüent, la qual a vós, senyor, fan ab gran cor e volentat que us han de servir e ab (...) de poder e loar, fermar, aprovar e jurar los capítols d'aquella e altres que a vós, senyor, de present donen e presenten e sots aquesta condició senyor, que, si per vós los dits capítols seran loats e fermats segons que dit és, los dits supplicants atorguen graciosament e offeren a vós, senyor, la ajuda infrasegüent a II anys primers venidors, los quals començen dissapte al XVe dia del present mes de noembre, ço és saber, tot ço que exirà de la imposició la qual imposició sia ara novellament imposada dins la ciutat de València e en tots los lochs de la contribució d'aquella en les coses e mercaderies infrasegüents, ço és a saber, en lo pa e en lo vi e en les carns e en los draps, e en lo cuyram, e en la especieria, e argent viu, e encara en lo navili, segons forma e continència dels capítols sobre la dita imposició e ajuda daquèn ordonats:

Imposició ordonada sobre los blats

Primerament, que tot comprador o moledor de forment, axí casolà com flaquer o flaquera pach per caffís a raó de VI diners.

Ítem, que tot comprador o moledor de paniz pach per caffís a raó de III diners.

Ítem, que tot comprador o moledor de daça pach per caffís a raó de III diners.

Ítem, que tot comprador o moledor d'ordi pach per caffís a raó de III diners.

Ítem, que tot comprador o moledor de mestall pach segons la raó damunt dita per la quantitat del blat del qual serà |^{f. 194v} fait lo mestall, e d'açò sia cregut lo comprador o moledor del dit mestall per son sacrament, lo qual sia tengut de fer si los compradors de la imposició haver-lo'n volran.

Ítem, que tots los habitants de la dita ciutat e dels lochs de la sua contribució qui volran comprar forment, o daça, o paniz per a fornir lur alberch no sien tenguts de pagar imposició, sinó con lo blat faran molre, si no-s volran.

Ítem, que cascun pusca metre ab lo blat que molrà la moltura en lo sach o taleca de la qual moltura no-s pach imposició.

Ítem, que tot comprador o moledor d'ordi o de avena que comprarà en la ciutat o en qualsevol loch on se levarà imposició e ajuda per la ciutat, pach per caffís III diners.

Ítem, que tot hom qui comprarà ordi o civada o avena dins lo regne de València en loch en lo qual no-s pach imposició ordonada per la dita ciutat o fora lo dit regne pach per caffís, ço és, en lo temps que la metrà en la ciutat o en los locs on se levarà e-s cullirà imposició per la ciutat si doncs no l'aportarà per vendre en l'almodí e que açò sia feit sens frau III diners.

Ítem, que si alcú qui haja civada de sa pròpria cullita, juran que aquella és de sa pròpria cullita, no pach per aquella imposició, emperò no sia entés en açò compradors de rendes.

Ítem, que·ls habitants de la ciutat o dels locs on la dita imposició se levarà per la ciutat de alcun blat que per a lavor compraran, juran que per a lavor lo volen, no paguen imposició.

Ítem, que per alcun blat que sia comprat o venut mercantívolament imposició no sia pagada, emperò si alcú traurà alcun blat de la ciutat o dels locs on se cullirà la imposició ordonada per la ciutat o per altres locs on no-s culla imposició per la ciutat, pach en lo loch d'on lo traurà.

Ítem, que tot hom qui aportarà o aportar farà farina o pa cuyt en la ciutat a obs de provisió de si o de sa companya pach imposició segons la natura del blat, axí com dessús és declarat, sidoncs per aquella farina o pa cuyt no haurà pagada imposició en alguns dels locs on se levarà la imposició de la ciutat.

Ítem, que tot comprador de farina de forment en la ciutat o en qualsevol loch on se levarà la imposició de la ciutat, pach per cascuna arrova mealla. E si serà farina de paniz o de daça o de ordi pach per cascuna arrova pugosal, si donchs per qualsevol farina al molre no serà pagada imposició als compradors de la imposició de la dita ciutat.

Ítem, si alcú o alguns portaran o portar faran alcun blat a molí per molre sens albarà del comprador de la imposició perdrà aquell blat, del qual blat serà la meytat del senyor rey e l'altra meytat del comprador de la dita imposició.

Et si alcú farà alcuna frau en alcuna de les dites coses perda lo blat o la farina que y serà de més per quantesque vegades farà la dita frau, e atretant per pena, del qual blat o farina que y serà de més e de la dita pena sia la meytat del senyor rey e l'altra meytat del comprador de la dita imposició.

Imposició ordonada sobre les carns.

Primerament, que tot carnicer de qualque lig o condició sia qui tal o vena carns en menut o en gros, pach per carns de moltó, de cabró, de ovella e de cabra oltra lo preu que li serà donat a vendre les dites carnes, les quals sien pesades per los compradors de la imposició segons la forma acostumada en la antiga imposició, per cascuna liure (sic) de les dites carns, emperò que sia deduït al carnicer de cascuna res I^a lliura de carn, I diner.

~~*Ítem, per carns de porch o de truja fresca o salpresa o salada, pach per cascuna lliura.*~~

Ítem, de carns de bou o de vaca per cascuna libra de les dites carts n'i sien levades al carnicer del pes de cascun bou o vacha IIII llibres de carns, mealla.

Ítem, per vedell o vedella de let de què sia donada licència que·s vena a uyll pach per cascuna res II sous

Ítem, per carns de vedell o de vedella que·s vena a pes pach per cascuna libra de carns I diner.

Ítem, per carns de porch o de truja fresca o salpresa o salada, pach per cascuna lliura de les dites carns II diners.

Ítem, si carnicer vendrà o vendre farà porch o truja salprés o salat en gros pach per cascun bacó I sou.

Ítem, per carns de cervo o de cabró munters o de porch o truja sençlàs o altra salvatgina, pach per cascuna libra de les dites carns I diner.

Ítem, per cascun cabrit o anyel de let pach II diners.

Ítem, per carns d'anyell o cordero o cabrit que pes de VI llibres carniceres a ensús que no sien venudes a uyll, mas pusquen-les vendre al for que-l serà dada la lliura o a menys si-s volran, pach per cascuna lliura de carns I diner.

Ítem, que tot hom de qualsevol condició o estament sia qui matarà o matar farà en sa casa porch o truja, pach per cascun I sou.

Ítem, que cascun vedell o vedella pach XVIII diners.

Ítem, per cascun moltó o cabró que matarà en sa casa pach XII diners.

Ítem, per cascuna ovella o cabra que matarà en sa casa, pach VI diners.

Ítem, per cascun cabrit o anyel que matarà en sa casa, pach II diners.

Et si alcú vendrà en gros carnsalada de porch o de truja, ço és, un bacó o mig o un quarter e havia ja pagada imposició per aquell bacó, pach per aquella carn que vendrà tan solament, ço és, per cascuna lliura I diner. Et sia-li abatut per aquella carn que vendrà | ^{f. 195r} [tan]t com n'aurà pagat per la part venuda a raó de XII diners per bacó. Et si per aventura aquell qui n'aurà venut un quart o II o més se'n tornarà una partida del dit bacó que no la vendrà, no pach res per aquella part que se'n tornarà e no y haurà venuda.

Et si algun carnicer o altre fraudulosament se retindrà la imposició e aquella segons la ordinació dessus dita no pagarà o farà frau en aquella, perda la carn en què cometrà la frau o pach la valor o estimació de la dita carn, e ultra açò pach per pena XX sous per quantesque vegades contra farà, de les qual penes sia la meytat del senyor rey e l'altra meytat dels compradors de la dita imposició.

Imposició ordonada del vi.

Primerament, que del quarter antich del vi, la qual conté en si XXX lliures, sien minvades II lliures, axí que del dit quarter duran la imposició sia de XXVII lliures, com ja sia minvat del dit quarter una lliura per la imposició de la ciutat.

Ítem, que tot venedor de vi en menut pach per lliura de diners XVI diners.

Ítem, que tot hom qui comprarà vi en gros a ops de son beure o de sa companya per lliura de diners del preu que li haurà costat posar en la ciutat XVI diners, si donchs no l'havia comprat ab lo quarter menor en lo loch on se levarà imposició per la ciutat, e ladonchs pach lo venedor a raó de cascuna lliura de diners XVI diners.

Ítem, que tot venedor de vi en gros que haja de sa collita, o de rendes pròpies o que haja comprades, o de venema que haja comprada, o qui-l canviarà per altra cosa, pach del preu del vi per lliura IIII diners.

Ítem, que tot hom a qui serà donat vi, pach per la valor del vi per lliura XVI diners.

Ítem, que tot hom qui traurà vi per portar fora la ciutat o tèrmens d'aquell per mar o per terra pach per lliura VIII diners.

Et si alcú farà alcuna frau en alcuna de les dites coses perdrà lo vi en lo qual haurà feta la dita frau. E oltra açò pagarà de calònia XX sous per quantesque vegades contra farà de la qual pena sia la meytat del senyor rey e l'altra meytat del comprador de la dita imposició.

Imposició ordonada sobre ls draps.

Primerament, que tot venedor de draps de lana prims o grossos, de li, d'estopa, de cànem, de cotó, de seda e d'or, de qualque natura sien que vendran per menut a alna o a alnes, pach per libra de diner VIII diners, e que sia minvat de la alna antiga segons la forma de la imposició o almoyna antiga segons més o menys, ço és, a raó de la quarentena part de la alna con pagava VI diners per libra de diners.

Ítem, si alcun hom estrany ho privat comprarà en gros peça o peces de qualssevol dels dits draps per a son vestir o de sa companya, o a ops d'altre per al dit ús o que farà vestidures axí de drap con de mercaderia, pach imposició a la dita raó.

Ítem, si drap serà venut a alna o a alnes ans de mercaderia, e no a propri ús de vestir, no pach imposició, mas si serà venut per a fer vestidures a ops de vendre aquelles, pach imposició.

Ítem, si alcun aportarà o farà aportar en la ciutat de qualsevol loch que sia fora lo terme de València draps a ops de vestir si o sa companya, pach imposició per la valor dels draps en lo loch on tallarà a la raó dessus dita.

Ítem, si alcú farà o fer farà alcuna peça o peces o escaig de drap o d'aquell vestirà si o sa companya que pach per la valor d'aquell drap imposició a la raó dessus dita.

Ítem, que tot comprador de qualsevol drap o draps a pes los quals seran escaigs, aquell que ús los vulla, e lo comprador de qualsevol drap o escaig pach imposició a la dita raó.

E es entés que draps de lana que són appellats màrfegues o que-s solen aportat a roills són dats peces éntegres si bé no hauran caps ab que sien de la longuea de què foren levats del taler o aportats en lo loch on se vendrà, e d'açò sien creeguts los venedors per lur sacrament.

Ítem, per drap de li, d'estopa, de cànem e de cotó feyts per alguns a ops de vestir si o sa companya o qualsevol altre ús, pus no sia venut, imposició no sia pagada.

Ítem, per draps que sien comprats a ops del vestiment de Esgleya o a ops de pobres de Déu a cobrir o vestir, imposició no sia pagada.

E si alcú farà alcuna frau en alcuna de les dites coses perde lo drap en què haurà feyta la frau per quantesque vegades farà la dita frau, del qual drap en què serà feyta la dita frau sia la meytat del senyor rey e l'altra meytat del comprador de la dita imposició.

Imposició ordonada sobre les mercaderies e altres coses infrasegüents, les quals seran treytes de la ciutat de València per mar o per terra per portar en qualssevol parts o lochs.

Primerament, que tot hom estrany o privat de qualsevol ley o condició o estament sia qui traurà de la ciutat de València o dels lochs de la contribució d'aquella, axí per mar com per terra, cuyram de qualque condició adobat o per adobar, que en obra no sia, per portar en qualssevol parts o lochs, pach per cascuna lliura de diners IIII diners.

Ítem, per tota especiaria, en la qual sia entés e comprés safrà, per cascuna lliura de diners III diners.

Ítem, per argent viu per cascuna lliura de diners III diners.

Ítem, per cera que no sia obrada per cascuna lliura de diners III diners.

Et si alcú farà alguna frau en alguna de les dites coses perda la cosa en la qual haurà feyta | f. 195v la dita frau. E oltra açò pach per pena XX sous per quantesque vegades contrafarà, de les quals penes sia la meytat del senyor rey e l'altra meytat del comprador de la dita imposició.

Imposició ordonada sobre lo navili.

Tota nau o cocha de III cubertes que vaja o vinga ~~de Càller o de Sicília o de Túnez~~ de Ultramar, ço és, de Alexandria, de Xipre, de Romania o de Flandres, pach CCC XXX III sous III diners.

Ítem, nau o cocha de II cubertes qui vaja o vinga dels dits lochs pach CC sous

Ítem, nau o coca de una cuberta qui vaja o vinga dels dits lochs pach C sous

Ítem, nau o cocha de III cubertes que vaja o vinga de Càller, o de Sicília, o de Tuniz, o de Bugia, o de Venècia, o de Pisa, o de Gènova, o de Nàpols, o de Spanya, pach C XXX III sous III diners.

Ítem, nau o cocha de II cubertes qui vaja o vinga dels dits lochs pach C sous

Ítem, tot leny de mil quintars qui vaja o vinga dels dits lochs pach, e a aquesta raó pach segons que més o menys portarà lo leny, XXX III sous III diners.

Ítem, tot leny de mil quintars qui vaja o vinga de Marsella, de Aygües Mortes, de Narbona, o de Cobliure, pach a aquesta raó, pach segons que més o menys portarà lo leny, XXX III sous III diners.

Ítem, tot leny de mil quintars qui vaja o vinga de Barcelona, de Tarragona, de Tortosa, de Mallorca e o de les ylles, pach a aquesta raó, pach segons que més o menys portarà lo leny, XVI sous VIII diners.

Ítem, tot leny de mil quintars qui vaja o vinga de qualsevol loch de Tedliç inclusive tro a Niffe, pach a aquesta raó, pach segons que més o menys portarà lo leny, XXXIII sous III diners.

Emperò, si alguns del vexells damunt dits d'on que vinguen aportaran forment o ordi e descarra (sic) en la ciutat o en qualsevol loch del regne, pach la meytat de la imposició dessus declarada, si tot lo càrrech serà gra. E si per altres robes hi haurà pach éntegrament per aquelles la dita imposició segons les quintarades que y serà /de les dites altres robes e per les quintaradas del gra pach la meytat.

Ítem, si alguns dels dits vexells carregaran en la ciutat o en qualsevol loch del regne oli per les quintarades dil dit oli, imposició no sia pagada, mas per les altres robes, pach la imposició dessus expressada segons les quintarades./

Ítem, tot leny qui aport sal, lenya o carbó, pedra o moles o vinga buyt, no pach imposició. Emperò, si algunes altres robes aportaran o hic trauran, pach imposició per aquelles altres robes segons les quintarades a la raó damunt dita.

Ítem, pelegrí, caxa o estrumaç d'aquell no pach.

E si alcú farà frau en alcuna de les damunt dites coses que perda la cosa en la qual haurà feyta la dita frau, e ultra açò pach per pena LX sous per quantesque vegades contrafarà, de les quals penes sia la meytat del senyor rey e l'altra meytat dels compradors de la dita imposició. Emperò, que·ls compradors de les dites imposicions no pusquen demanar part de alcuna calònia ni de la cosa en què la frau serà feyta sinó d'aquella quantitat que serà declarada e jutjada per los elets a la dita aministració.

Plau al senyor rey.

Et si alcun contrast entrevendrà entre los compradors de la dita imposició e aquell o aquelles qui deuran aquella pagar, cascú d'aquells sia tengut de estar a la coneguda e determinació dels jurats de la ciutat o d'aquells qui hi seran elets, tota appel·lació remoguda. Et si alguns dubtes haurà en la dita imposició, que aquells dubtes sien declarats per los jurats de la ciutat o per aquells qui hi seran diputats. La interpretació e coneguda e declaració d'aquests II capítols primers sie comanada a·n Bernat Sunyer, a açò elet per lo senyor rey, e a·n Romeu d'Oblites e a·n Bernat de Sentboy, jurats elets per la ciutat.

Enaxí, emperò, que la dita imposició per la dita ciutat dessús ordenada sia general e comuna en la ciutat de València e en los lochs de la sua contribució enaxí que en aquella contribuïsquen e paguen prelats, clergues, relgiosos, richs hòmens, cavallers, generosos e totes altres persones de qualsevol lig, condició e estament sien, axí estranys com privats qui en la dita ciutat e lochs de la sua contribució habitaran, seran e conversaran sens alcuna excepció e sens que satisfacció o esmena alcuna no·ls en sia feyta ara o en l'esdevenidor.

Plau al senyor rey.

Ítem, que qualque quantitat exirà de la dita imposició o ajuda, que aquella sia convertida en los dits II negocis o feyts, ço és, en la guerra del dit malvat rey de Marrochs e en la dita exequció de Rosselló e no en altres coses.

Plau al senyor rey que sia convertit en les damunt dites coses, e aquelles cessants si despès no era que sia convertit en reensó de ço que és venut en regne de València.

Plau a la ciutat.

Ítem, que a vendre la dita imposició o ajuda e a collir, reebre e aministrar la moneda que d'aquella exirà sien per la dita ciutat assignades II bones persones de la dita ciutat que la dita moneda cullen e reeben, e aquella convertesquen en aquelles coses que seran necessàries, e en los dits II negocis tan solament e no en altres. E que d'açò façen sa-|^{f. 196r} grament los dits II elets que bé e lealment se hauran en les dites coses e en la aministració d'aquelles e que retran bon compte e leal tota ora que·n seran requests per lo senyor rey o per la ciutat.

Plau al senyor rey que sien venudes les imposicions per II prohòmens que hi sien elets per lo senyor rey. E lo preu sie posat en la taula de cambi de la ciutat e sia liurat la on lo senyor rey ordonarà convertidor, emperò en les coses contengudes en lo precedent capítol e resposta d'aquell e que sia dat salari al cambiador a coneguda del tresorer e dels II jurats e II prohòmens elets per la dita ciutat.

Plau a la ciutat.

Ítem, que totes les messions feytes e faedores en e per raó de la dita ajuda en qualque manera sien pagades dels diners de la dita ajuda e imposició.

Plau al senyor rey.

Ítem, que si de la dita moneda que exirà de la dita ajuda o imposició covendrà a convertir en armament de galees o d'altres vexells o en acordar companya o hòmens de cavall o de peu o en altres coses necessàries, que en la dita ciutat sia feyt lo dit armament, acordament e esmerçaments, per ço senyor car pus de la dita ciutat hix la dita ajuda covinent cosa és que en la dita ciutat sia feyt lo dit pertreyt e no en altres lochs e que les dites coses sien feytes per aquells los quals hi seran elets per la dita ciutat.

Plau al senyor rey que la distribució de la pecúnia e l'acordament de les galees sia feyt per en Bernat Sunyer, elet per lo senyor rey, e per en Romeu d'Oblites e per en Bernat de Sent Boy, jurats a açò elets e nomenats per la ciutat. E lo acordament dels hòmens de cavall e de peu sia feyt per aquell que'l senyor rey hi diputarà.

Plau a la ciutat.

Ítem, que la pecúnia que exirà de la dita ajuda o imposició sia posada en la taula d'en Francesch Solanes, cambiador de la dita ciutat, e en aquella sien feytes les pagues necessàries als dits II negocis, e lo dit cambiador jur que no darà alcuna quantitat o farà alcuna paga dels diners de la dita ajuda o imposició sinó ab albarà dels dits III elets, ab los segells segellat.

Ja és a aquest capítol segons que plau al senyor rey feyta resposta en acabament en les respostes feytes als precedents capítols, axí que sia feyt per los dits III elets.

Plau a la ciutat.

Ítem, que si dins lo dit temps era complida e acabada la dita execució de Rosselló o era sobreseyt en aquella per qualsevol causa, manera o rahó per sobresehiment final, e la ciutat d'Algezira d'Alfadra era presa per lo rey de Castella o la dita guerra del dit malvat rey de Marrochs cessava, que la dita ajuda a vós, senyor, offerta cessàs a vós, senyor, ésser donada e deliurada, e que ço que sobraria de la dita ajuda o imposició fos convertit en pagar los deutes de la dita ciutat ensemps ab l'altra imposició ja ordonada a pagar los dits deutes.

Plau al senyor rey que en aquells cases sia la peccúnia convertida en reemçó dels lochs, merimperis e castells venuts e empenyorats per raó de les dites execució e guerra en lo regne de València segons que en acabament és ja respost dessús als altres capítols.

Plau a la ciutat.

Ítem, que la dita imposició ordonada e imposada en certes coses a pagar los dits deutes deguts per la dita ciutat, la qual senyor per vós fo confermada e loada a bon plàcit, sia per vós, senyor, confermada a IIII anys con aquell temps hi sia necessari a pagar los dits deutes, revocan carta o cartes per vós, senyor, en contrari feytes per la dita rahó, los quals IIII anys començen lo dia que començarà la imposició a vós, senyor, atorgada.

Plau al senyor rey.

Ítem, que per vós, senyor, sia feyt privilegi con pus segur e mills dictar se puixa que la dita ajuda vos fan graciosament e no per deute, e que per aquesta rahó no puscha ésser feyt en present ni en l'sdevenidor altre perjudici a la dita ciutat e als habitants en aquella e en los lochs de la sua contribució presents e esdevenidors, e lus libertats e franqueses, ans aquelles los romanguen salves e il-leses en per tots temps ni pusca ésser treyt a conseqüència.

Plau al senyor senyor (sic).

Ítem, senyor, que a vós plàcia complir e servir les dites coses e sengles e fer servir e complir aquelles ab acabament segons los dits capítuls, en altra manera la present offera sia haüda per no feyta ni atorgada. E açò, senyor, siats tengut servir /e jurar/ e axí mateix ho sien tenguts jurar e servir lo vostre tresorer e vicecanceller e maestre racional e lo notari tinent los vostres segells.

Plau al senyor rey segons les respostes feytes per ell als capítols precedents.

Plau a la ciutat.

Ítem, que totes les cartes que per les dites coses e infrasegüents seran feytes sien donades franques de dret de segell e altres qualssevol drets, axí que alguna cosa no y sia pagada.

Plau al senyor rey.

En incontinenti litteris ut predicatur scriptura seu capitulis antedictis prefactus dominus rex acceptans, laudans, approbans et ratificans omnia et singula in eisdem capitulis expressata, ea iuravit ad sancta Dei evangelia manibus suis corporaliter tacta tenere et inviolabiliter observare prout in ipsis capitulis et responsionibus eis factis ple-^{f. 196v}nius continetur.

Presentibus testibus: nobilibus Nicholao de Iamvilla, comite Terranove, Galcerando de Bellopodio, maiordomo, et Arnaldo de Moraria, vicecancellario, Bernardo de Ulzinelles, thesaurario, Iohannem Ferdinandi Munionis, magistro rationali, legum doctoribus, et Blasio d'Aysa, consiliariis dicti domini regis, et Francisco de Materone ac pluribus aliis in multitudinem copiosa.

Et die mercurii pridie idus novembri anno predicto prenominati vicecancellarius, thesaurarius et magister rationalis iurarunt ad sancta evangelia eorum manibus corporaliter tacta servare contenta in capitulis et responsionibus supradictis et contra ea aliquas cartas regias non mandare, signare vel etiam expedire.

Presentibus testibus: religioso fratre Sanccio de Ayerbio, confessore, Blasio d'Aysa, consiliariis dicti domini regis, et Lупpo de Appiaria, notario.

Preterea die veneris XVIII^a kalendas decembri anno predicto universitate et iuratis dicte civitatis coram dicto domino rege in dicta domo inferiori regalis predicti personaliter constitutis, habito colloquio inter se pro parte dicte civitatis, elegerunt et nominarunt Romeu d'Oblites et Bernardum de Sent Boy, iuratos, ad premissas quod fiat mencio in capitulis predictis, et dictus dominus rex elegit ad predicta pro parte sua Bernardum Sunyerii, cive dicte civitatis. Elegerunt etiam dicti dominus rex et universitas iurati et probi homines dicte civitatis Franciscum Solanis in campsorem predictum. Et incontinenti prenominati Romeus de Oblitis, Bernardus de Sent Boy et Bernardus Sunyerii iurarunt ad sancta Dei evangelia eorum manibus corporaliter tacta in premisis

se habere legaliter, fideliter atque bene. Et simili modo Franciscus Solanes, campsor predictus, iuravit et quod converteret et traderet pecuniam ratione dicte impositionis ad manus suas perventuram illis quibus dicto domino regi placebit.

Presentibus testibus nobile Nicolao de Iamvilla, comite Terrenove, religioso fratre Sancio Luppi de Ayerbio, confessore, Arnaldo de Moraria, vicecancellario, Arnaldo Blasio d'Aysa, consiliariis dicti domini regis, et Benavens de Benviure, et Lупpo de Appiaria.

Insuper die veneris XI^a kalendas decembri anno pretacto Egidij Petri de Buysan, notarii et sigilla tenens dicti domini regis iuravit ad sancta Dei evangelia suis manibus corporaliter tacta aliquas cartas sive literas regias non sigillate sive etiam expedire in quartum in eo erit.

Presentibus testibus: Petro Preseya et Bernardo de Turri, de scribania dicti domini regis, et Laurencio Vitalis.

Acta fuerunt litere in forma, locis, anno et diebus superius expressatis et presentibus testibus superius nominatis et aliis pluribus ut preferitur de quibus omnibus tam dictus dominus rex quam dicta universitas, iurati et probi homines voluerent de premissis omnibus fieri presens publicum instrumentum per scriptorem et notarium supradictum ad nottandi presentium et etiam memoriam futurorum. Et nichilominus dominus rex prefactus huic instrumento sigillum eius iussit appendicium apponendum ad memoriam roboris firmitate.

Signum [creu] Petri, Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comitisque Barchinone, qui predicta omnia tu superius dicta sunt, iuramus ut predicatur, laudamus, approbamus ac /etiam de/ certa sciencia confirmamus.

Sig-[signe notarial]-num Guillelmi de Moraria, prefacti domini regis Aragonum scriptoris et auctoritate regia notarii publici per totam terram et dominacionem suam, qui predictis interfuit et hec scribi fecit et clausit cum raso et correcto in X^a linea ubi dicitur 'la l[...]' et in XXI^a linea ubi scribitur 'als compradors' et in XXIII^a linea ubi continetur 'quals sien' et in LIII^a linea ubi dicitur 'emperò' et in LXIII^a libea ubi apponentur 'senyor rey' et in LXXXIII^a linea ubi continetur 'supradictum'.

DOCUMENT 93

1343, novembre, 17. València

Pere el Cerimoniós concedeix a les viles reials valencianes la facultat d'establir imposicions durant dos anys per tal de recaptar els 260.000 sous que li han oferit per tal de continuar la guerra amb el rei de Mallorca.

B: ACA, Cancelleria, reg. 875, f. 189r-190v⁷⁵

C: ARV, Alpont, Pergamins, núm. 26

In Christi nomine.

Pateat universis quod, cum nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera, pretextu exequcionis iusticie quam facimus quamque continuare intendimus, permitente altissimo, contra inclitum Iacobum de Maiorice, vassallum et feudatarium nostrum nobis rebellem et terras Rossillionis et Ceritane et alias quas pro nobis tenet in feudum racione denegacionis feudorum et aliis pluribus et variis iustissimis racionibus /sive/ causis et etiam racione guerre quam duximus et ducimus adversus blasphemus marrocorum et Granate reges, contra quos diu tenuimus et tenemus una cum stolio galearum illustris regis Castelle certum numerum galearum ad divini nominis exaltacionem et terendam superbiam fetide nacionis quequidem negocia immensa requirunt profluvia expensarum, postulaverimus noviter aliquas peccunie quantitates a villis et locis regni Valencie in subsidium dictarum innumerabilium expensarum.

Tandem nuncii villarum et locorum dicti regni subscriptorum predictis de causis ad nostre magestatis presenciam destinati pro parte universitatum villarum et locorum predictorum vel subscriptorum obtulerunt et concesserunt nobis in aliquale auxilium dictarum expensarum quantitatem ducentorum sexaginta millia solidos regalium, supplicantes nobis humiliter ut, cum propter multas et varias causas et raciones coram nobis proponitas sint oppressa multipliciter et gravate mole debitorum et aliis pluribus oneribus, dignaremur illis graciose concedere ut quantitatem predictam quam in predictorum subsidium nobis, ut predicatur, obtulerunt et concesserunt per modum imposicionis seu alias nuncupate elemosine vel adiute durantur per aliquid certum tempus cum multum difficile immo quasi impossibile eis esset, racionibus predictis, ipsam quantitatem per alium modum quam per imposicionem posse exsolveret, valerent exigere et levare.

Nos enim attentis dictarum universitatem necessitatibus et dictorum nunciorum supplicibus intercessionibus inclinati oblacionem et concessionem per nos syndicos et nuncios subscriptos villarum et locorum infrascriptorum, ut predicatur, nobis factam gratam et acceptam habentes vobis, dictis syndicis et nunciis nomine dictarum universitatum et eisdem universitatibus, concedimus quod quantitatem predictam ducentorum sexaginta millia solidorum possitis per modum elemosine seu adiute

---

⁷⁵ Transcrivim a partir de B.

durature per biennium a kalendas mensis decembri proxime venturi in antea computandum imponende in unoquoque dictorum locorum in carnibus, vino, pannis et aliis rebus quibuscumque prout iuratis et probis hominibus uniuscuique dictorum locorum visum fuerit faciendum levare, imponere, recipere et habere, a quaquidem quantitate ducentorum | f. 189^v sexaginta millia solidorum habet deduci pro rata eius quos in eis haberens solvere universitates hominum de Morella e de Castalla et de Favarella qui asserunt se aliquibus de causis non posse facere oblacionem predictam una cum aliis villis et locis regalibus dicti regni Valencie predictis nec comunitatem vel unanimi- tatem facere cum eisdem, videlicet, pro villa de Morella septuaginta octo millia nongenti viginti tres solidis septem denarios, et pro villa seu /loco/ de Castella et de Favarella nongenti septuaginta duo solidos duo denarios monete regalium sitque deductis huiusmodi quantitatibus ex dicta offerta vel oblacione restant solvendi per universitates dictarum villarum et locorum dictam oblacionem et concessionem faciendum centum octuaginta millia centum viginti tres solidos et duos denarios cum obolo, qui dividuntur et parituntur pro universitates dictarum villarum in hunc modum, videlicet, quod solvat et contribuat in ipsis centum octuaginta millia centum viginti tribus solidos duobus denariis et obolo:

Villa Xative sexaginta quatuor millia trecentos sexaginta sex solidos.

Et villa Muriveteris quinquaginta quatuor millia ducentos triginta septem solidos septem denarios.

Et villa Algezire viginti septem millia quadringentos viginti sex solidos quinque denarios et obolo.

Villa vero Burriane tresdecim millia centum octuaginta solidos octo denarios et obolum.

Villa de Cullaria septem millia quadringentos tres solidos et obolum.

Villa seu locus de Alpon tres millia octingentos octuaginta octo solidos novem denarios.

Et Castrum habib quatuor millia viginti unum solidos undecim denarios et obolum.

Castrum de Ademucio duos millia quadringentos quadraginta octo solidos quinque denarios et obolum.

Et castrum de Penaguila millia sexcentos viginti solidos tres denarios et obolum.

Castrum vero sive locus de Sexona millia quingentis viginti novem solidos undecim denarios et obolum dicte monete regalium.

Et quod predictas quantitates prout superius sunt distincte habeant et teneantur solvere dicte universitates infra duos annos a kalendas dicti mensis decembri proxime venturi in antea continue secuturos, videlicet medietatem dicte quantitatis in utroque dictorum duorum annorum per tres tercias annu cuiuslibet dividenda isto modo: quod iurati cuiuslibet dictorum locorum vendant et vendicionem faciant de impositionibus predictis vel de iure quod pro impositionibus exigetur iuxta modum et formam per iuratos et probis homines loci cuiuslibet ordinanda, et quod emptores dicte impositionis tenentur precium eiusdem per dictas tres tercias anni, scilicet, de quatuor in IIII^{or} menses solvere et ponere suis propriis sumptibus intus civitatem Valencie in tabula Bernardi Iohannis, camporis dicte civitatis, ad quodquidem precium exsolvendum se obligent dictus emptores sub pena viginti solidorum regalium solvendorum per eos et nostre curie acquirendorum pro qualibet die qua lapsis octo diebus a termino solucionis

in antea computandis soluciones predicti precii prorogarent seu etiam retardarent. Et nichilominus quo procederet contra eos ad capcionem personarum suarum et discreccionem bonorum suorum nulla expectione aut appellacione super hoc admissa.

Volentes et statuentes tenore presentis carte nostre quod, si aliquam dubia, questione vel controversie intervenerint vel occurrerint super exaccione et colleccione impositionis vel adiute predictae vel capitula per dictos iuratos et probos homines facienda vel ordinanda super exaccione vel colleccione dicte adiute indigerunt declaracione, correccione vel aliquam interpretacione, ipsa dubia, questiones et controversias possint et habeant absque tamen diminucione quantitatis nobis solvende et dande declarare, corrigere et decernere seu interpretari iurati illius loci ubi dubia, questiones et controversie predictae emerent breviter, summarie, de plano et sine scripturis, omni appellacione remota, quoniam nos eisdem iuratis super hoc plenam damus et concedimus facultatem et comittimus tenore huius plenarie vices nostra. Omnes vero pene seu calonnie que pretextu dicte impositionis pervenerit quoquomodo dividantur equaliter inter emprem dicte impositionis et universitatem illius loci ubi dicte calonis levabuntur.

Volumus etiam et intendimus quod omnes et singule persones sive sint clerici sive religiosi sive etiam generosi extranee vel private ius impositionis solvere teneatur. Et quod nos teneamur illud ius deffendere. Et |^{f. 190r} si clerici vel quicumque alii obtinerent in non solvendo dictum ius impositionis nos quicquid et quantum esset in nostro computo admittere habeamus.

Promittimus etiam vobis, dictis nunciis universitatum predictarum villarum, dictam oblacionem et concessionem faciendum, quod infra dictos duos anno non exigemus a vobis aliquam peytam extraordinariam, questiam vel subsidium nec vobis seu dictis universitatibus aliquos exercitus indicemus racione exequcionis quam facimus contra nobilem Iacobum de Maiorice.

Volumus etiam et concedimus vobis, nunciis et universitatibus supradictis, quod si ex collecta dicte impositionis contigerit aliquid penes vos superesse vel remanere, solutis nobis quantatibus quas nobis solvere tenemini, ut prefertur, illud quicquid et quantumcumque sit possitis vobis licite et [debi]te retinere convertendum in diversas missiones et sumptus quis habuistis facere hac de causa, proviso tamen quod sub huiusmodi colore singularibus universitatis vestri, solventibus ius impositionis, non irrogetur iniuria vel gravamine, volumus etiam et expresse vobis dictis nunciis et universitatibus concedimus quod quocumque infra dictos duos annos, nos dante Domino perfecimus exequcionem predictam contra dictas terras Rossilionis et Ceritane vel alias, aliquo casu vel eventu cessabit exequcio predictam vel supersedebitur in illa supersessione finali et civitas Algezire de Alfadra adeptam fuerit a manibus paganorum et perveneret ad manus illustris regis Castelle vel guerra cessabit regis perfidi Marrocorum quod totem id quod ab eo tempore citra quo predicta finem et effectum habebunt exigetur et levabitur ex iuribus impositionis predictae in villis predictis convertatur in luicionem et redempcionem castrorum, locorum, iurisdictionum et iurium regionum que racione exequcionis quam fecimus et facimus contra dictum Iacobum de Maiorice vendidimus in regno Valencie, prout iuratis et probis hominibus civitatis Valencie in capitulis factis super concessionem per dictam civitatem nobis facta racionibus predictis ducimus concedendum.

Denique ob favorem vestrum proborum hominum universitatum dictarum villarum et propter exoneracionem diversorum debitorum quibus esse dicitur obligatos, volumus et concedimus vobis quod lapsis dictis duobus annis possitis imponere, exigere et levare per unum annum postea sequentem in dictis villis et locis impositionem vel iure impositionis convertendam per vos in exoneracionem et ex obligacionem dictorum debitorum vestrorum prout et eis modo et forma quibus per dictos duos annos exacta fuerit et collecta, mandantes firmiter per presentem cartam nostram procuratori nostro generali eiusque vices gerenti necnon universis et singulis officialis nostris presentibus et futuris vel eorum loca tenentibus quatenus predicta omnia et singula rata habeant valida atque firma et contra non veniant aliquam racione.

Ad hec nos nuncii sive syndici universitatum villarum predictaru, videlicet: nos Matheus Carbonelli et Petrus Gomeii, nuncii sive syndici universitatis Xative cum publico instrumento per Petrum Figera, notarium publicum Xative tercio nonas novembri anni infrascripto confecto, et ~~nos~~ Petrus Maçoni, iuratus, et Guillelmus de Ulmo, syndici sive nuncii universitatis ville Muriveteris cum publico instrumento de ipso sindicatum facto per Petrus de Malosanguine, notarium publicum Muriveteris in ipso loco Muriveteris tercio idus novembri anni predicti, et ~~nos~~ Vivetis de Iusseu, iuratus, et Petrus dez Torrens, maior dierum, syndici et procuratores ville Algezire cum publico instrumento auctoritate Bernardi Coma, notarii publici Algezire pridie nonas novembri anni subscripti confacto, et ~~nos~~ Laurencius de Montessonno et Bernardus de Villanova, syndici et procuratores ville Burriane cum publico instrumento ipsius sindicatus auctoritate Arnaldi de Villa Plana, notarii publici Burriane confacto sexto kalendas octobri anno presenti, et ~~ego~~ Raimundus Sancci, iuratus, syndicus et procurator ville Cullarie cum publico instrumento auctoritate Berengarii Sparreguera, notarii publici ville Cularie in dicto loco Cullarie IIII° kalendas octobri anni infrascripti confacto, et ~~ego~~ Ferdinandi Petri de Ruvio, syndicus et procurator substitutus a Marco Monton, sindico et procurator universitatis de | ^{f. 190v} Ademuç cum publico instrumento auctoritate Petri de Minorisa, notarii publici Valencie in ipsa civitate IIII° kalendas novembri anni predicti confacto, et ~~ego~~ Petrus Marqueti, syndicus seu procurator universitatis de Penaguila cum publico procuracionis seu sindicatus instrumento per Arnaldum Ferreri, notarium publicum Penaguile in ipso loco XII° kalendas augusti anno Domini M^o CCC^o XL° secundo confacto, et ~~ego~~ Didacus Martini, syndicus et procurator loci Sexone, substitutus a Iacobo d'Orta, sindico et procurator ab ipsa universitate constituto cum publico instrumento dicte substitutionis confacto auctoritate Arnaldi Ferreri, notarii publici Valencie in civitate predicta X^o kalendas septembri anni Domini M^o CCC^o XL° secundi, et ~~nos~~ Andreas de Altet, iuratus, et Petrus Sancci Alaman, syndici et procuratores ville Castrihabib cum publico instrumento auctoritate Benedicti Petri de Torremocha, notarii publici ipsius loci in ipso loco IX° kalendas octobri anni infrascripti confecto <et Nicholaus Guillelmi, nuncius et procurator ville de Alpont, cum instrumento publico confecto auctoritate Petri Garcie, notarii publici dicti loci in ipso loco XVII^a kalendas novembri anno infrascripto>⁷⁶, facemur nobis illustrissimo domino regi predictam oblacionem fecisse, ut continetur superius nostro nomine et universitatum superius contentarum.

Et promittimus nominibus quibus supra quod ad dictas quantitates illas, videlicet, quas unaquamque dictarum universitatum contingit solvere prout superius distinguntur

---

⁷⁶ Pres de C.

faciemus complementum, nisi precia iurium dicte impositionis suffecerint ad complementum solucionis dicte quantitatis per nos vobis dicto domino regi oblate, ut predicatur, et concessem vobis dicto domino regi exsolvende integriter et absque vestris missionibus quibuscumque, obligando inde vobis dicto domino regi pro eviccione quantitates predicte omnia bona universitatum predictarum et singularium earundem.

In cuius rei testimonium nos dominus rex presentem fieri iussimus nostro sigillo appendicio comunitam.

Datum Valencie, XV° kalendas decembri, anno Domini M^o CCC^o XL° tercio.

DOCUMENT 94

1344, setembre-octubre.

Capítols presentats per la ciutat de València en el parlament general de la Corona que tingué lloc a Barcelona en octubre de 1344.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 7, Lligall 20, f. 1r-6r

Molt alt príncep senyor, los missatgers de la ciutat de València supliquen a vós humilment que us plàcia atorgar les coses següents:

(I) – Primerament, senyor com vós ab [car]ta vostra hajats [ma]nat la ciutat de València ésser mesa en possessió de les [gràcies, fran]quees e libertats que per privilegis reals ha en la ciutat e illes de Mallorca e en les altres illes a aquelles adjacents, sots certa forma segons que en la dita vostra carta és contengut, e per altra carta vostra ladonchs permetéssets a la dita ciutat e atorgàssets que en continent con los comdats de Rosselló [e de] Cerdanya e les altres terres que ladonchs possehia l'alt en Jacme de Mallorca e a vós e a la vostra real Corona fossen pervengudes per raó de la execució, la qual, Nostre Senyor volent, ladonchs fer proposàvets contra lo dit en Jacme, o per altra qualsevol causa fariets semblant carta als oficials que per vós, senyor, seri[en] en los dits comdats e terres que havíets feta al governador e altres oficials de la ciutat e regne de Mallorca dessús dits segons que en la dita carta vostra dep[...][ar[.] a[...]]a mostren és més largament contengut | ^{f. 1^v} que plàcia a vós, senyor, manar la dita carta als dits oficials dels dits comdats e altres terres segons que per vós fon promés.

Recognoscatur concessio in registris et provi debitur.

Dominus rex deliberabit.

II⁷⁷ – Ítem, que·ls habitants de la dita ciutat e del regne de València pusquen trer franchament e sens algun embarch ~~tot blat~~ de Tortosa per portar a València /XV mil kafijos de forment de la mesura de Tortosa/ no contrastan la inibició que quascun any se fa en lo començament de juny e altres feytes o faedores en contrari.

Dominus rex non posset comode concedere privilegium perpetuum de [...]um per constituciones Cathalonie generales tempore indi[..]ncie teneatur inibiciones facere et servare, set in casibus particularibus emergentibus dominus rex providebit prout talibus poterit necessitati dicti regni Valencie.

Placet domino regis /ad opus civitatis Valencie/ de V milius kafficiorum tritici ad mesuram Dertuse.

III⁷⁸ – Ítem, que si·ls habitants de la ciutat de València o hom per ells [no] poran mostrar ab les robes e mercaderies lurs la | ^{f. 2^r} carta de franquesa en qualque loch sien de les terres del senyor rey, que per los leuders o peatgers d'aquell loch los sia assignat

⁷⁷ Nota al marge esquerre de difícil lectura, pel mal estat de conservació: [...]*pu*[...].

⁷⁸ Nota al marge esquerre: *Perpetuum*.

un mes a mostrar la dita carta de franquesa la qual, mostran dins lo dit temps, sia haüt per aytant com si mostraven la carta ab les robes ensemps, con moltes vegades se esdevinga que·ls vexels e aventures o traginers portants de les dites robes pertexen del loch per oportunitat de bon temps o per altra manera sens que·ls senyors de les robes no han haüda o no·ls han poguda donar la carta de franquesa.

Recognoscatur provisio que super hiis debetur esse facta.

III – Ítem, com diverses tavernés de la dita ciutat de València cometen molts fraus en lo vy que venen e encamaren, aquell mesclan diversses vins àvols a[b] bons, e encara que y meten he y mesclen aygua ardent e blanchs, ous e calç, |^{f. 2v} et sal gema e guix, e mel e carnssalada, e sabó moll e aygua, e ~~moltes~~ e altres coses molt corruptibles et nocives a les gents, que us plàcia senyor provehir e manar destretament ab carta vostra al mustaçaff de la dita ciutat que ara és e d'aquí avant serà que diligentment e curiosa deja ençercar les dites fraus, provehín a aquelles, segellan les gerres e vexells e altres, e punín los malffeytors ultra la pena per fur establida a coneguda dels jurats de la ciutat dessus dita.

Fiat ad cognitionem mostaçaffi.

V – Ítem, com alguns delegats per vós, senyor, en alguns feyts criminals hajen turmentat alcunes persones molt cruelment e ultra manera leguda, que plàcia a vós, senyor, atorgar e manar que alcun jutge o jutges per vós delegats e d'aquí avant delegadors no puxen ni deje[n] alcú o alguns criminoses qüestionar o tur[f. 3r]mentar sens presència de dits jurats de la ciutat, et que lo contrari faents sien encorreguts en certa pena.

Neganda.

(VI) – Ítem, com a la dita ciutat sien degudes per alcunes persones diverses quantitats de diners, axí per depòsits com per administració de béns e drets de la ciutat com encara per recepció de diners de la ciutat per fer misatgeries les quals no han feytes, et d'aquells qui les devien e les confessen haver reebudes bonament aquelles no puxen ésser cobrades sense pleyt e messions, que plàcia [a] vós, senyor, manar ab carta [vostra] als justícies e altres officials vostres de la dita ciutat, e encara a qualssevol porters vostres que seran atrobats en la dita ciutat, que a requesta dels jurats de la ciutat facen en continent execució contra los dits deutors segons que exsecució se pot fer contra *debitores fisci*.

Placeat domini regi de deponitis et comandeis et de peccunia quam aliquis tenea[nt]ur administr[...is] civitatis vel racione legacionum ad quinque annos.

|^{f. 3v} (VII) – Ítem, que la inibició feyta sobre los draps, lanes e tintes sia per vós, senyor, sospesa tro a la primera Cort per vós en lo regne de València celebradora, enaxí que durant la dita suspensió draps pusquen entrar o ésser meses en la ciutat e regne de València de qualssevol parts segons que·s fahia abans de la Cort general pròximament en la dita ciutat celebrada, et que les lanes e tintes pusquen ésser tretes del dit regne segons que·s fahia abans de la dita Cort, com la inibició de les dites coses sia molt dampnosa a vós, senyor, e als vostres drets de la taula e a la cosa pública, majorment com don Johan Manuel digue que si no·s revoca veda[rà] que de sa terra no y vendrà carn ne blat ne altres coses, et molt (*sic*) estrangers qui venien en València ab lur[s] draps han feytes botigues en lo |^{f. 4r} regne de Castella e en altres parts per la dita inibició, per la presència de les quals la taula del peatge del senyor rey havia gran profit, et les gens de la ciutat, axí de officis con altres, guanyaven e fahien lur prou ab aquells,

et los hòmens de Castella que de X jonades (*sic*) e de pus venien en València ab lurs diners per comprar draps franceses e altres mercaderies van en França per comprar aquells, la qual cosa no havien acostumada fer, et és gran interès de la taula del peatge del senyor rey e de la cosa pública de la dita ciutat.

In Curia fuit factum sicque sine Curia non posset revocari nec suspendi.

Fiat.

(VIII) – Ítem, que·ls habitants del dit regne pusquen traure lurs bestiar en aquells lochs que·ls paregua, axí fora lo dit regne com dins aquell.

Idem ut in proximo.

|^{f. 4v} (IX) – Ítem, que·ls habitants de la dita ciutat pusquen traure del regne de València francament e sens pagar treyta alcuna qualssevol mercaderies e robes per portar a Mallorques e a les altres terres que foren del alt en Jacme de Mallorques segons que les poden traure del dit regne per portar a les altres terres de vós senyor.

Non potest fieri.

(X) – Ítem, que·ls habitants de la dita ciutat de València qui són estats dampnificats per l'alt en Jacme de Mallorques o per les gents que eren sues sien satisfeyts e pagats.

Dominus rex ff[a]ciet eis ins[trument]a.

(XI) – Ítem, que los juheus en los dies de les festes que per los christians s[...].colen no obren los obradors en l'açoch |^{f. 5r} sots certa pena, et que la punició sia dels jurats com lo senyor bisbe e lo batle ne sien necligens.

Mandetur baiulo generali quod mandet en inhibant dictis iudeis sub certa pena ne operentur in dicto açoch apertis i(...).s.

(XII) – Ítem, que açò que·s paga e·s satisfà per la ànima del senyor rey /en Jacme e/ n'Amfós, ~~qui és degut per /lo/ viatge de Cerdanya~~, que plàcia a vós, senyor, assignar alcuna persona en València que faça les pagues a aquells a qui és degut ~~per lo dit viatge~~ qui són de la ciutat e del regne de València.

Dominus rex vocabit manumissores dominorum regum Iacobi et Alfonsi et providebit super predictis.

(XIII) – Ítem, com la ciutat de València de volentat de vós, senyor, haja feta venda del castell de Madrona [a]b carta de gràcia a X anys a·n Matheu Mercer, a·n Bernat Johan, a·n Francesch de Solanes, ciutadans de València, per cert preu per provisi[ó] de vós, senyor, et per la dita ciutat sia estat promés [que] vós, s[enyor, far]ièts et f[er f]a-|^{f. 5v} rièts la dita venda, que plàcia a vós, senyor, ab carta vostra loar et firmar aquella.

Fiat firma eo modo quo fuit facta in vendicione Cullarie per Berengari[um] de Codinachs.

(XIV) – Ítem, com la dita ciutat haja pagades usures molt greus de diverses quantitats que foren posades en la taula de cambi assegurada per la ciutat per moltes e diverses persones d'aquelles, havén esguard a la seguretat de la dita taula, jassia que·l cambiador haja pagades les usures en son nom propi, e com molts dels deposants les dites quantitats en la taula de cambi se sien avenguts ab los jurats de la ciutat sobre les dites usures e algunes persones poderoses no·s vull[en a]ve[ni]r ab los dits jurats ans en[...].nguen ab les usures que han reebudes pledejar ab la ciutat, que plàcia, senyor, ab

carta vostra [a]torgar a la ciutat que s puxa retenir de les sorts les usures [que] són estades pagades, et encara que puxen cobrar les usures d'aquells qui hauran lecades les sorts de la taula, et que manets al justícia de València en lo civil e qualssevol officials e jutges vostres en lo dit negoci que enanten en aquell sens tota scriptura e *apellacione remota attenta* | ^{f. 6r} *facti veritate*.

Scita verita[.] facti ad cognitudem gubernatoris fiat quod et ut [.]ctitur.

(XV) – Ítem, com per vós, senyor, a instància d'en Berenguer de Codinacs hajats feta comissió al lochtinent de procurador en lo regne de València que costrenga los habitants e possessions, cases e terres havents en lo terme de Mizlata sots senyoria del dit en Berenguer a fer a aquell sacrament de feeltat e a constituir a aquells de usar de jurisdicció civil e criminal segons que en la dita vostra comissió és pus largament contengut, et les dites coses, senyor, redunden en gran dan de la dita ciutat e de la cosa pública, et encara en d[is]minució e perjudici de la vostra [ju]risdicció real segons que açò és estat proposat per part de la dita ciutat largament davant lo dit lochtinent, et la dita qüestió sia molt àrdua com toch molts e diverses del regne de València havents semblants qüestions o contrasts, que plàcia a vós, senyor, manar ab carta vostra al dit lochtinent que sobreseecha en lo dit negoci tro que vós siats personalment en la ciutat de València, per ço que per vós, senyor, regonegut ladonchs lo dit negoci hi sia provehit | ^{f. 6v} en la manera que a vós, senyor, plaurà.

Non est iustum [ne raciona]bilem immo displicet domini regi si dictus Berengarius contra forum et iusticiam ap(...).ur.

(XVI) – Ítem, que us plàcia, senyor, revocar la concessió per vós feta de la scrivania del consolat de la mar de València o almenys que sia sobressehit la dita concessió tro vós, senyor, siats en lo regne de València.

Non est racionabilem.

1345, octubre, 12. València

Capítols negociats amb Pere el Cerimoniós pel missatger de València Jaume Marc amb l'objectiu que la ciutat de València i els llocs marítims del regne armen 6 galeres contra els genovesos.

AMV, Manuals de Consells, A-5, f. 94v-96v

Encara en lo dit Consell foren lests et publicats los capítols infrasegüents, los quals foren trameses als jurats per l'onrat en Jacme March, jurat et misatger de la ciutat tramés al senyor rey a Perpenyà, los quals capítols són segons que·s segueix:

Als missatgers de les ciutats et lochs per lo senyor rey apellats sobre lo trattament de l'armada faedora per guàrdia de la mar seria semblant, axí, emperò, com a singulars persones, que per conservació de la honor del dit senyor rey et per squivar dampnatges dels seus sotsmeses la dita armada se degué fer en la manera que·s segueix.

I – Primerament, que sien armades VI galees les quals lo dit senyor rey deja prestar, ço és, los buchs de les | ^{f. 95r} galees ab tot lur aparell de veles, remes, entenes, àncores, arbres, exàrcies, armes, b[.]ces d'aygua, sachs per pa a tenir et en general tot altre arnés a les dites VI galees necessari.

Plau al senyor rey que·ls sien prestades aytantes com ell n'aja ab veles, remes et tot altre aparell damunt nomenat, emperò si aquelles que ha no basten al dit nombre que ell no n'i haye a comprar més avant.

II – Ítem, que de les dites VI galees degué armar la ciutat de València ab la sua marítima una galea et mija e la ciutat de Mallorches ab lo regne et ab les ylles sues una galea et mija.

Plau al senyor rey.

III – Ítem, la ciutat de Barcelona ab los lochs qui són en la ribera et aquells que·l senyor rey tendrà /en/ bé que y paguen ab la ciutat de Gerona et la ylla de Cerdanya dues galees.

IIII – Ítem, Perpenyà et Roselló, Conflent et Vallespir, Cerdanya e·ls altres lochs que·l senyor rey tendrà per bé que y contribuesquen una galea.

V – Ítem, que les dites galees sien aparellades et armades el mig del mes de març primer vinent et que estien en mar armades VII meses més o meyns segons que a les universitats dels dits lochs serà vist faedor.

Plau al senyor rey.

| ^{f. 95v} VI – Ítem, parria que en cascun dels dits lochs sien posades impositcions segons que mills aprrà a les universitats dels dits lochs per pagar ço que costarà la dita armada en les quals impositcions no sien tenguts de pagar alguns dels lochs dessus dits sinó tan

solament cascú en son loch una vegada, axí, emperò, que per açò no sia fer perjudici a les imposicions que ja en lo dit loch són posades.

Plau al senyor rey.

VII – Ítem, que de la dita armada sien capitans aquells los quals les dites universitats volran et lo senyor rey don a aquells poder et auctoritat de capitans.

Plau al senyor rey qui ell que y meta capità o capitans aquells que a ell serà ben vist. Entén, emperò, que si és I, que ell lo y meta et entén ne ells demanar de consell. E si són molts entén que sien ciutadans et que y dejen ésser meses ab consell lur per tal com ells los conexen mills.

VIII – Ítem, que·l guayn que la dita armada farà sia compartit per sou et per lliura entre los dits lochs et altres qui en la dita armada pagaran.

Respon lo senyor rey que li plau que lo guayn sia compartit segons la forma del capítol exceptat que la quarta part del guayn que les dites galeres faran pertanya a ell per rahó de les galees, exàrcies et armes que ell metrà en la dita armada.

| f. 96r IX – Ítem, que·l senyor rey deja scriure als alts senyors infants et altres persones et encara lochs los quals los dits misatgers anomenaran que dejen contribuir o fer contribuir lurs sotsmeses en la dita armada et trametre misatgers a aquells per la dita rahó.

Plau al senyor rey.

X – Ítem, que si los dits senyors infants et altres als quals per ell serà scrit no volran fer lurs sotsmeses contribuir en la dita armada, que·l dit senyor rey lus forç ab remeys leguts que y contribuesquen.

Plau al senyor rey aytant com ab justícia se puxa.

XI – Ítem, que despeses o guayns de la dita armada ni encara de la dita imposició la qual per la dita armada serà levada les universitats dels dits lochs no sien tengudes de retre compte al dit senyor rey ni a altre per ell.

XII – Ítem, que, fenida la dita armada de les dites VI galees en tot o en partida, les universitats dels dits lochs puxen per lur pròpia auctoritat relevar la dita imposició de continent o allongar si a ells serà necessari per la dita rahó.

Plau al senyor rey.

XIII – Ítem, que per alcunes coses dessus dites o altres que·s posquessen esdevenir per rahó de la dita armada no puxa ne ésser fet alcun perjudici a privilegis, libertats de les universitats dels dits lochs ni | f. 96v encara al pariatge de Mallorches.

Plau al senyor rey.

(XIV) – Ítem, que dels dits capítols sien trameses traslats a les universitats dels dits lochs et que per tot lo mes d'uytubre hajen tramesa ací resposta per letra o per misatgers de ço que sobre los dits capítols lus serà vist faedor.

Plau al senyor rey.

(XV) – Ítem, que totes cartes o letres les quals per les dites coses se faran et necessàries seran sien dades franques de dret de sagell.

DOCUMENT 96

1345, octubre, 27. València

Capítols enviats pel Consell municipal de València a Pere el Cerimoniós oferint l'armament de 2 galeres contra els genovesos si altres ciutats de la Corona n'armen 6.

AMV, Manuals de Consells, A-5, f. 104r-106r

Molt excel·lent príncep et senyor, los jurats et el Consell de la vostra ciutat de València han vists et regoneguts los capítols a ell trameses sobre lo feyt de la armada per vós, senyor, per custòdia de la mar a certes universitats vostres demanada, los quals capítols los misatgers de les dites ciutats axí com a persones singulars posaren en algun estament als quals vós, senyor, resposés segons que a la vostra altea plagué.

Ara, senyor, los dits jurats et Consell, no esguardan los grans càrrechs dels deutes que són obligats pagar ni esguardan les grans opressions que lo poble soffer per rahó de moltes et grans |^{f. 104v} imposicions que paguen per rahó de diverses ajudes a vós, senyor, feytes en temps passats et la falta dels splets que són fallats IIII ayns ha, mas solament desigan la honor de la vostra real Corona ésser conservada et augmentada et la vostra necessitat armaran en la forma següent sots les maneres et condicions dejús contengudes et no en altra manera:

Primerament, senyor, hauran et armaran II galeres per les vostres mars a guardar sens que no volen que vós, senyor, hi bestragats ne res hi prestets, si Barcelona ab Cerdenya et Roselló ne armen IIII et Mallorches ab les sues ylles II et seran VIII galeres, lo nombre de les quals és covinent a guardar les mars, et si menys era no seria covinent com profitosament si cas s'esdevenie no-s poguessen departir.

Ítem, senyor, que vós ab acabament façats que en tots los lochs de la marítima del regne de València, ço és, de riu de Uldecona tro al cap de Cerver inclusive, vullats sien de la alta reina dona Elionor o dels alts infants com de órden o prelats com de nobles o cavallers o altres persones, paguen en la dita armada et en les messions de aquella. Et sobre açò dejats haver ferma complida dels senyors dels lochs.

Ítem, senyor, que la moneda que costaran les dites galeres et armament sia levada per imposició en la ciutat et lochs |^{f. 105r} desús dits, posadora sobre aquelles coses que als dits jurats et Consell serà ben vist faedor, donan vós, senyor, a ells sobre açò plena auctoritat.

Ítem, senyor, que la dessús dita imposició sens altra vostra resposta puxen leure, remoure, declarar, augmentar o disminuir tota hora que la quantitat que costarà la dita armada sie pagada o a ell serà ben vist et que la dita armada dur aytant com a ells plaurà et no pus.

Ítem, senyor, que lo guayn que la dita armada farà sia propri lur sens que vós, senyor, no hajats alcuna part ni sien tenguts de retre compte ne encara de la dita imposició que

per rahó del dit armament se levarà a vós ni a alcun altre official o comissari vostre ni directe vel indirecte vós en puxats entremetre, ans sie entre ells partit.

Ítem, que en la dita armada puxen metre capità o capitans aquell o aquells que a ells plaurà et aquells ne puxen remoure si ben vist los serà, axí, senyor, que vós ni vostre almirall ne visalmirall ne encara altre official vostre, lla on en totes les altres galeres per les altres ciutats armadores o en partida de aquelles, vós, senyor, hi metéssets capità o almirall, que lo capità o capitans de aquestes | ^{f. 105v} II galeres no fos en res a aquell subjugat, ans sie per si meteix sens altra subjugació cap de aquestes II galeres. E vós, senyor, siats tengut de comanar-li tota la jurisdicció et auctoritat de capità complidament et *insolidum* a qual o a quals que les dites galeres menaran e'l Consell de la ciutat hi elegiran sens que no sie tengut de portar lo senyal del vostre almirall.

Ítem, senyor, que per la dita armada per ells faedora no sie feyt alcun perjuhí a les libertats de la ciutat, encara per furs et privilegis et altres lochs de la marítima als senyors lurs et hòmens ni als nobles, cavallers o hòmens de paratge qui en aquestes coses pagaran, ans los romanga tot lur dret salvu com açò senyor façen per gràcia et per mera libertat lur, esguardan la vostra honor et profit de la terra.

Ítem, que totes les cartes que per la dita rahó hauran ops a raó o per avant hajan franchises de tot dret de segell.

Ítem, que tot lo guany que faran les dites VIII galeres totes ensemps o departidament sie partit per nombre de galeres o per lançes entre totes les dites VIII galeres et que la part que vendrà a les dites II galeres sie partit per sou et lliura entre aquells qui part | ^{f. 106r} hi hauran mesa.

Ítem, senyor, que si alcun leyn o vexell o roba o altra mercaderia paga imposició en la ciutat et regne de València per la dita rahó no sie tengut de pagar res en altre loch de la vostra senyoria per rahó de la dita armada com no seria rahó que pagàs II vegades per una cosa.

1346, abril, 5. València

Capítols de les imposicions oferides per les universitats de València, Xàtiva, Morella, Morvedre, Alzira i Borriana a Pere el Cerimoniós per tal d'armar 2 galeres que defensen les costes, amb la condició que a Barcelona se n'armen 4 més i 2 a Mallorca.

A: AMV, Privilegis reials, Pere el Cerimoniós, núm. 57⁷⁹

B: ACA, Cancelleria, reg. 558, f. 52v -53v

In Christi nomine. Pateat universis quod nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera, considerantes quod, interveniente tractatu inter nos et vos, dilectos et fideles nostros, iuratos et consilium proborum hominum civitatis Valencie ac nuncios sive syndicos proborum hominum universitatum villarum Xative, Morelle, Muriveteris, Algezire et Burriane, super negocio armate que fieri debet per certas civitates et loca terrarum nostrarum ad nostrum honore et ob deffensione et comodum nostre rei publice et maxime subditorum nostrorum se ac bona et res suas per mari transuehencium conventum et ordinatum fuisse, quare in dicta civitate per vos, dictos probos homines civitatis et universitatum iam dictarum armentur due galees prout in tractatu et conventu inter nos et vos inhitis et contentis in capitulis infrascriptis latius est expressum, quorum capitulorum tenor dinoscitur esse talis:

Molt excel·lent príncep e senyor, los jurats e lo Consell de la vostra ciutat de València han vists e regoneguts los capítols a ells trameses sobre lo feyt de la armada per vós, senyor, per custòdia de la mar a certes universitats vostres demanada, los quals capítols los missatgers de les dites universitats, axí com a persones singulars posaren en alcun estament, als quals vós, senyor, respases segons que a la vosta altea plagué.

Ara, senyor, los dits jurats e Consell, no esguardant los grans càrrechs dels deutes que són obligats pagar, ne esguardan les grans oppressions que lo poble soffer per rahó de moltes grans imposicions que paguen per rahó de diverses ajudes a vós, senyor, fetes en temps passats, e la falta dels splets, que són fallats IIII anys ha, mas solament desijan la honor de la vostra real corona ésser conservada e augmentada, havén esguart a la vostra necessitat e a profit de la cosa pública, armaran en la forma següent, sots les maneres e condicions dejús contengudes, ensemps ab les viles de Xàtiva, de Morella, de Murvedre, de Algezira e de Burriana:

(I) – Primerament, senyor, hauran e armaran dues galees per les vostres mars a guardar si Barcelona, Rosselló, Gerona e Terragona ne armen IIII e Mallorca ab les sues illes II, e seran VIII galees lo nombre de les quals és covinent a guardar les mars, e si menys eren no seria covinent com profitosament si cas s'esdevendrà no-s poguessen departir.

---

⁷⁹ Transcrivim a partir d'A.

(II) – Ítem, senyor, que la moneda que costaran les dites II galees e armament sia levada per imposició en la ciutat e lochs de la sua contribució e en les dites V viles posadora sobre aquelles coses que als dits jurats e consell de la ciutat e prohòmens de les dites viles serà bé vist faedor, donan vós, senyor, a ells sobre açò plena auctoritat.

(III) – Ítem, tota la armada pagarà C XXX mil sous, dels quals paguen les dites viles XXXV mil sous, dels romanents XCV mil sous, pagarà la mercaderia sobre aquelles coses que no paguen imposició dins un any XLVII mil D sous, e los draps de lana, de seda e d'aur pagaran la romanent quantitat dins lo dit any per aquella manera que serà vist e atrobat que puxa complir e bastar a la paga e compliment de aquella quantitat, enaxí que ço que se'n convendrà levar o pagar sia levat e deduyt de la alna, enaxí que la imposició colidora e lecadora de e sobre les dites coses sia venuda públicament en encant per II o III meses e que, haüt esguart a la quantitat que dins e de aquells II o III meses serà haüda de les dites coses, la dita imposició se dege cullir per lo temps següent per tant de temps que bast e cumpla a la dita quantitat a pagar tan solament.

(IV) – Ítem, que en la dita armada puxen metre capità o capitans aquell o aquells que a ells plaurà e aquells ne puxen remoure si bé vist lus se[rà], axí senyor que vós ne-l vostre almirall ne visalmirall ne encara altre official vostre posat que en totes les altres galees per les altres ciutats armadores o en partida de aquelles vós, senyor, metéssets capità o almirall no puxa en açò alcuna cosa demanar, jassia que-l acordament se face en la taula real. E vós, senyor, siats tengut de donar e comanar-li tota jurisdicció e auctoritat de capità complidament et insolidum sens que no sia tengut de portar lo senyal del vostre almirall.

(V) – Ítem, senyor, que per la dita armada per ells faedora no sia fet alcun perjudici a les libertats pertanyens a la dita ciutat e a les dites viles a als habitants de aquelles de qualque condició o estament sien per furs e privilegis e en altra manera, ans los romangua tot lur dret salvu com açò, senyor façenn per gran e per mera libertat lur, esguardant la vostra honor e profit de la terra.

(VI) – Ítem, senyor, que si alcun leyn o vaxell o roba o altre mercaderia pagarà o haurà pagar imposició en la ciutat e regne de València per la dita rahó per ço que pagat haurà una vegada no sia tengut de pagar res en altre loch de la vostra senyoria per rahó de la dita armada, com no seria rahó que pagàs dues vagades per una cosa.

(VII) – Ítem, que les dites galees hagen e sien tengudes de servir e fer la guarda de VII meses continuats sens alcun entervall de temps.

(VIII) – Ítem, que ls guayns que faran les dites galees, si aquell faran, dins temps covinent dins lo qual profitosament puxa ésser convertit en multiplicació de armada sia convertit en multiplicació de aquella. Emperò, si aquell feyen en temps dins lo qual profitosament no pogués ésser convertit en multiplicació de armada, que aquell sia convertit en les despeses feytes en la armada de les dites galees e segons la quantitat que serà haüda del dit guayn sia defalcat de la quantitat de la dita imposició que aquella sia levada tro en la quantitat concernent del dit guayn.

(IX) – Ítem, que del dit guayn los jurats e prohòmens de la ciutat e de les dites viles no sien tenguts retre compte o rahó al senyor rey ni a altre per ell.

(X) – Ítem, que totes les cartes que per la dita rahó hauran ops ara o per avant hagen franques de tot dret de segell.

Ideo, attendentes vos, predictos probos homines civitatis predictae ac syndicos universitatum iam dictarum, instinctum vere fidelitatis inducti quamvis diversis de causis pluribus oneribus oppressi sitis, volentes ob nostri honorem in hac parte nostre bone affectioni placere ac comodo rei nostre publice providere grata et bono animo oblacionem fecisse iam dictam, ipsam oblacionem grata habentes merito et accepta suscipientes et acceptantes eadem iamdicta omnia et singula tam per nos quam per vos supra conventa prout in capitulis supradictis largius expressantur concedimus et laudamus, promittentes vobis in bona fide regia quod ea omnia et singula tenebimus et complebimus et faciemus teneri compleri et firmiter observari, mandantes per presentem cartam nostram gubernatore generali eiusque vices gerentibus, amiranto, viceamiranto, iusticiis, baiulis ceterisque officialibus nostris, presentibus et futuris, quod premissa tenent et observent et contra ea non veniant seu aliquem contravenire permitant aliqua ratione.

In cuius rei testimonium presentem cartam fieri et vobis tradi iussimus sigillo nostro pendenti munita.

Datum Valencie, nonas aprilis anno Domini millesimo trecentesimo quadragesimo sexto.

DOCUMENT 98

1347, febrer, 1.

Cartes de convocatòria per tal de celebrar un parlament a València a partir del 15 de febrer de 1347.

ACA, Cancelleria, reg. 1497, f. 172r-173v

Invocacio facta ad Parlamentum de regnicolis Valencie racione apparatus quos facit rex marrocorum.

Prelatis.

Petrus et cetera, venerabili in Christo patri Raimundo, divina providencia Valencie episcopo salutem et cetera.

Scire vos volumus tam de partibus Barbarie quam alias certos habuisse rumores quod rex perfidus marrocorum causa citra quam ultra mare maximos facit continue bellicos apparatus cum quibus regnum nostrum Valencie intendit invadere dampna que poterit inibi illaturus, verum cum nobis super hiis vestrum et aliorum regnicolarum regni ipsius ad fidei christiane et regni predicti defensionem sit totaliter auxilium et consilium opportunum, et propterea vobiscum et eis colloquium habere velimus, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus in medio instantis mensis febrerii ad civitatem Valencie pro consentiendo et firmando ea que in dicto colloquio ad tuicionem et defensionem fidei et regni predicti fuerint ordinata vos personaliter conferatus hocque aliquant non mutetis, nos enim aliis prelati, baronibus, militibus et universitatibus locorum nostrorum dicti regni consimiles et oportunas literas destinamus.

Datum Valencie, kalendas febrerii, anno Domini M° CCC° XL° sexto.

Fratri Sanccio, episcopo sugurbensis et Sancte Marie de Albarrazino.

Fratri Bernardo, dertusense episcopo.

Abbati monasteri Populeti vel pro eo maioralis de Quart.

Fratri Petro de Tous, magistro de Muntesia.

Fratri Alfonso Petri, magistro Calatrave.

Vitali de Villanova, comendatori Montisalbani.

Capitulo ecclesie Valencie.

Comendatori Hospital Sancti Iohannis Iherosolimitani.

Raimundo, abbati Vallisdigne.

Abbati de Benifaçano.

| f. 172^v Similes infantibus subscriptis:

Petro, Rippacurcie et montanearum de Prades comiti.

Raimundo Berengarii, Impuriarum comiti.

Iacobo, comiti Urgelli et vicecomiti Agerensis.

Similes nobilibus infrascriptis:

Iohanni Eximini de Urrea, filio Artaldi de Alagone.

Ferdinando de Aragonia.

Heredi Francisci Carrocii.

Galcerando de Bellopodio.

Gondissalbo Eximini de Arenosio.

Olfo de Proxida.

Sanccio de Orta de Arenosio.

Luppo de Luna.

Alfonso Rogerii de Loria.

Heredi Blasii Maça de Vergua.

Nicolao de Jamvilla, comiti Terrenove vel eius [...] in regno.

Guillelmo Raimundi de Montecatheno.

Guilaberto de Centellis.

Gondissalbo Didaci de Arenosio.

Raimundo Fulconis.

Othicio de Montechateno.

Petro, domino de Exerica.

Gondissalbo Didaci de Arenosio.

| f. 173^r Similes militibus infrascriptis:

Ferdinando Luppi de Heredia.

Eximino de Tovia.

Eximino de Tovia de Catadau.

| f. 173^v Petrus et cetera, fidelibus iuratis et probis hominibus civitatis Valencie salutem et cetera.

Scire vos volumus tam de partibus Barbarie quam alias certos habuisse rumores quod rex perfidus marrocorum causa citra quam ultra mare maximos facit continue bellicos apparatus cum quibus regnum nostrum Valencie intendit invadere dampna que poterit inibi illaturus, verum cum nobis super hiis vestrum et aliorum regnicolarum regni ipsius ad fidei christiane et regni predicti defensionem sit totaliter auxilium et consilium opportunum, et propterea vobiscum et eis colloquium habere velimus, idcirco vobis

dicimus et mandamus quatenus constituatis et ordinetis procuratores et syndicos vestros qui cum pleno posse consentiendi et firmandi ea que in dicto colloquio seu alias ad defensionem et tuicionem fidei et regni predicti fuerint ordinata in medio presentis mensis febrerii in civitate Valencie compareant coram nobos et hoc nullatenum immutetis seu etiam diferatis. Aliis vero universitatibus locorum nostrorum dicti regni simile facimus mandamentum.

Datum Valencie, kalendas febrerii, anno Domini M° CCC° XL° sexto.

Iuratis et probis hominibus ville Morelle et aldearum suarum

Iuratis et probis hominibus ville Muriveteris.

Iuratis et probis hominibus ville Xative.

Iuratis et probis hominibus Burriane.

Iuratis et probis hominibus Ville regalis.

Iuratis et probis hominibus ville Lirie.

Iuratis et probis hominibus Corbarie.

Hominibus tenencie de Benifaçano.

Iuratis et probis hominibus de Alpuent.

Iuratis et probis hominibus ville Algezire.

Iuratis et probis hominibus Castrihabib

Iuratis et probis hominibus de Ademuz.

Iuratis et probis hominibus ville Castilionis.

Iuratis et probis hominibus Cullarie.

DOCUMENT 99

1348, desembre, 11. València

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València a partir del 28 de desembre de 1348.

ACA, Cancelleria, reg. 1497, f. 222r-223v

Convocacio Curie generalis in regno Valencie apud civitatem Valencie.

Petrus et cetera, venerabili in Christo patri episcopo ecclesie Valencie vel vicario ipsius ecclesie sede vacante salutem et gratiam. La seu vagant: procurador dels vicaris

Cum nos pro bono statu regni Valencie et incolarum regni eiusdem in civitate Valencie generalem Curiam providerimus celebrandam, eapropter vos requirimus et monemus quatenus tercia die post instans festum nativitatis Domini quo celebracionem dicte Curie in dicta civitate incipere proponimus eidem celeb[raci]oni infallibiliter intersitis.

Datum Valencie, tercio idus decembri, anno Domini M^o CCC^o XL° VIII.

Similes infrascriptis:

Venerabili in Christo patri episcopo ecclesie dertusense vel vicario ipsius ecclesie sede vacante.

Venerabili in Christo patri segurbiense et Sancte marie de Albarrazino episcopo.

Venerabili et religioso fratri Petro de Tous, magistro milicie de Muntesia.

Venerabili et religioso fratri Iohanni Ferdinandi de Heredia, castellano Emposte vel comendatori domus Hospitalis Sancti Iohannis Iherosolimitani civitatis Valencie.

Venerabili et religioso abbati monasterii Vallisdigne.

Venerabili et religioso abbati monasterii de Benifaçano.

Venerabili et religioso Vitali de Villanova, comendatori Montisalbani.

Venerabili et religioso fratri Iohanni Nunnii, magistor ordinis milicie Calatrave.

Dilectis capitulo ecclesie Valencie, ut ordinent procuratores et syndicos eorum quos cum pleno posse die et loco predictis celebracioni dicte Curie faciant interesse.

| f. 222v Sub eadem forma fuit scriptum infantibus et nobilibus infrascriptis ut celebracioni dicte Curie intersint, excepto quod ubi scribitur 'vos requirimus et monemus' fuit scriptum 'vobis dicimus et mandamus':

Inclito infanti Ferdinando, marchioni Dertuse et domino de Albarrazino.

Inclito infanti Iohanni.

Inclito infanti Petro, Rippacurcie et montanearum de prades comiti.

Inclito infanti Raimundo Berengarii, Impuriarum comiti.

Egregio Petro, comiti Urgelli et vicecomiti Agerensis, nepoti nostro karissimo, vel ipsius tutori.

Nobilibus:

Petro, domino de Xerica.

Luppo, comiti de Luna et domino civitatis Sugurbii.

Nobili Petro de Montecatheno.

Nobili Iohanni Eximini d'Urrea, domino de Alcatén.

Nobili heredi nobilis Blasii Maça de Vergua.

Nobili et dilecto heredi nobilis Gondissalvi Eximini de Arenosio, quondam vel eius [...]

Nobili heredi Gondissalvi Didaci de Arenosio, quondam vel eius tutori.

Nobili Galcerando de Bellopodio vel eius procuratori.

Nobili Olpho de Proxida.

Nobili Guillaberto de Scintillis vel eius procuratori.

Nobili Sanccio de Orta de Arenosio.

Nobili Guillelmo Raymundi de Montecatheno.

Nobili Alfonsi Rogerii de Loria.

Nobili heredi nobilis Guillelmi de Cardona.

Nobili Nicholao de Jamvilla, comiti Terrenove.

Nobili Raimundo de Rivosicco.

| f. 223r Nobili Petro Maça.

Nobilibus heredi vel heredibus nobilis Ferdinandi de Aragonia.

Nobili heredi nobilis Francisci Carrocii, quondam.

Sub forma premissa fuit scriptum militibus infrascriptis:

Heredi Philipi de Boyl, quondam.

Raimundo de Boyl, militi.

Heredi Peregrini de Monteacuto, quondam.

Heredi Guillaberti de Nogaria, quondam.

Roderici Didaci, legum doctori, militi.

Iohanni Eximini de Montetornesio.

Heredi nobilis Berengarii de Villariacuto.

Petro Çabata de Tous vel eius heredi.

Heredi Egidii Martini d'Entença.

Ferdinando Luppi de Heredia.

Egidio Roderici de Castroalbo vel eius heredi.

Francisco de Materone.

Raimundo de Sentleyr.

Bertrando de Canelli vel eius heredi.

Luppo Alva[.] d'Espeio vel eius heredi.

Raimundo de Villariacuto vel eius heredi.

Iohanni Scribe, militi.

Matheo Mercerii, militi.

Berengario Dalmau.

Guillelmo Gasco, militi.

Raimundo Castellani, militi.

Sanccio Martini de Ladron, militi.

| f. 223^v Petrus et cetera, dilectis et fidelibus suis iuratis probis hominibus ac universitati civitatis Valencie, salutem et gratiam.

Cum nos pro bono statu regni Valencie et incolarum eiusdem in civitate Valencie generalem Curiam providerimus celebrandam, eapropter vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis procuratores vel syndicos vestros quos plenum posse a vobis ad id habentes tercia die post instans festum nativitatis Domini quo celebrationem dicte Curie in dicta civitate incipere proponimus eidem celebrationi infallibiliter interesse.

Datum Valencie, tercio idus decembri, anno Domini M^o CCC^o XL° octavo.

Simile universitatibus infrascriptis:

Iuratis probis hominibus ac universitati civitatis Xative.

Iuratis probis hominibus ac universitati ville Muriveteris.

Iuratis probis hominibus ac universitati ville Morelle.

Iuratis probis hominibus ac universitati ville Algezire.

Iuratis probis hominibus ac universitati ville Cullarie.

Iuratis probis hominibus ac universitati ville de Burriana.

Iuratis probis hominibus ac universitati ville de Ademuz.

Iuratis probis hominibus ville de Castrohabib.

Iuratis probis hominibus ac universitati ville de Alpuent.

Iuratis probis hominibus ac universitati Ville regalis.

1348, desembre, 30. València

Capítols de les imposicions establertes durant 10 anys a la ciutat de València com a càstig per la Unió. Es donaran anualment 30.000 s. al mateix municipi i, de la resta, la meitat es pagarà al rei i l'altra meitat es destinarà a indemnitzar els damnificats per la guerra. Les imposicions en vigor fins llavors hauran de ser remeses.

ACA, Cancelleria, reg. 888, f. 182r-184r

Pateat universis quotiens die qua computabatur tercio kalendas ianuarii anno Domini M^o CCC^o XL° octavo, serenissimo ac magnifico principe et domino domine Petro Dei gracia rege Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comitteque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, constituto personaliter in quadam camera sui palatii regii civitatis Valencie constitutis et ibidem Petro Maleti, Guillelmo d'Espígol, Luppo de Apiaria, Guillelmo de Magencosa, Benaveto de Benviure, Ianuario Rabacie, licenciato in legibus, Iohanne de Solanes, Luppo Yvanyes, Iacobo de Vich, civibus civitate Valencie ac sindicis et procuratoribus universitatis eiusdem, habentibus ad infrascripta a dicta universitate plenariam potestatem ut michi infrascripto notario constat per publicum instrumentum actum in civitate preicta die lune intitultat quarto kalendas ianuarii anni predicti per Laurencium Iohannes auctoritate regia notarium publicum Valencie. Cum inter dictum dominum regem ex parte una et superius nominatis nomine dicte universitatis ex altera fuissent previ concedenti tractatu, ordinata, concordata et in pactum deducta capitula que sequuntur:

Avengut és entre-l senyor rey e-ls de la ciutat de València que-ls de la ciutat, ab autoritat del senyor rey, posen imposició en les coses dejús fetes (sic) a X anys en la forma dejús ordenada:

Imposició del blat.

Primerament, tot moledor de forment pach per cafiç XII diners.

Ítem, tot comprador o moledor de paniç pach per cafiç VI diners.

Ítem, tot comprador o moledor d'adacça pach per cafiç VI diners.

Ítem, tot comprador o moledor de mestall pach a la rahó damunt dita, segons al part del blat del qual serà fet lo mestall.

Ítem, tot comprador d'ordi, de civada, d'espelta, d'avena e de centeno pach per cafiç VI diners. Emperò, si d'aquests blats se molrà, pach per cafiç a rahó de cafiç en la forma damunt dita.

Ítem, que cascun pusca metre ab lo blat que molrà la multura en lo sach o talecha de la qual multura no-s pach imposició.

Ítem, si alcú o alguns portaran o portar faran algun blat al mulí (sic) per molre sens albarà del comprador de la dita imposició perda lo dit blat. Ítem, per blat que per alavor sia comprat o mercansívolament imposició no sia pagada.

Ítem, que tot hom qui portarà ho portar farà farina o pa cuit a la ciutat e a obs de provisió de si o de sa companya pach imposició segons la natura del blat, ací con dessús és declarat si donchs per aquella farina o pa cuyt no haurà pagada imposició en alcú dels lochs on se levarà la imposició damunt dita.

Ítem, tot comprador de farina de forment en la ciutat o en qualsevol loch on se lavarà (sic) la dita imposició pach per arrova I diner, e si serà farina de paniç, d'adacça o d'ordi pach per arrova mealla, si donchs per qualsevol farina al molre no serà pagada imposició en la ciutat o en los lochs de la contribució d'aquella als compradors de la dita imposició.

Imposició del vi.

Del quarter antich del vi lo qual conté en sí XXX^a lliures sien mirvades dues lliures axí que·l dit quarter durant la dita imposició sia de XXVIII lliures.

Primerament, tot vi que serà venut en gros pach per lliura de diners XII diners, és assaber, lo comprador VI diners e·l venedor VI diners, la on sia taverner.

Ítem, tot venedor de vi en menut pach per lliura de diners XVI diners.

Ítem, que tot hom a qui serà donat vi pach per la valor del vi per lliura de diners XII diners.

Imposició sobre les carns.

Primerament, per carns de moltó, de cabró, porch o truja, fresch o salat e per salvagina e vedell o vedella que·s vena a pes pach lo carnicer per lliura de cascuna de les dites carns oltra lo preu que·li serà dat a vendre aquelles, enaxí que del pes que pesarà cascuna res de les damunt dites sia deduïta al carnicer I lliura, II diners.

Ítem, de cabra o ovella per lliura de cascuna de les dites carns pach lo carnicer, e que del pes de cascuna res de les damunt dites sia levada I lliura, mealla.

Ítem, per lliura de carns de bou o de vacca pach lo carnicer, e que sien levades del pes de cascun bou o vacca III lliures, I diner.

Ítem, per cascun vedell o vedella de leyt que·s vena a ull pach lo carnicer II sous.

Ítem, per cascun cabrit o anyell de leyt que·s vena a ull pach lo carnicer II diners .

Ítem, per anyell, cordero o cabrit qui pes VI lliures carniceres o |^{f. 182v} o de VI lliures a ensús pach lo carnicer per lliura de les carns II diners.

Ítem, si carnicer vendrà porch o truja salprés /o salat/ en gros pach per bachó dos sous.

Ítem, tot hom de qualque condició sia qui matarà porch o truja [en] sa casa pach per bachó II sous.

Ítem, si·l vendrà en menut pach per lliura de cascuna de les dites carns mas sien-li preses en compte los dits II s. II diners.

Ítem, per cascun bou o vacca que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascun vedell o vedella que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascun moltó o cabró que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascuna cabra o ovella que matarà en sa casa pach XII diners.

/Ítem, per cascun cabrit o anyell que matarà en sa casa pach II diners./

Et si alcú farà alguna frau en alguna de les dites coses perda la cosa en què haurà feita la dita frau. E oltra açò pach per pena LX sous de les quals penes sia la meitat del senyr rey e l'altra meytat dels compradors de la dita imposició. Emperò, que-l senyor rey ni lo compradors de la dita imposició no pusquen demanar part de calònies alcunes ni de la cosa en que la frau serà feita di no d'aquella quantitat que serà declarada o jutgada per los aministradors de la dita imposició.

Ítem, si algun contrast entrevendrà entre los compradors de la dita imposició. E aquell o aquells qui aquella deuran pagar cascun d'aquells sia tengut de star a la coneguda e determinació dels dits aministradors o de la major partida si tots no foren presens (sic), tota apel·lació remoguda e sens scrit e sens pleit solament de nua paraula e no pusquen havers recors a altre jutge. E si alguns dubtes haurà e la dita imposició en los capítols d'aquella, aquells dubtes sien declarats per los dits aministradors e no per altra persona, los quals aministradors ho determenen sens scrit e sens playt e solament e nua paraula.

Imposició dels draps.

Primerament, que tot venedor de draps de lana prims o grossos, de li, de stopa, de canem o de canemàs, de entreliç, e de fustani, pach per lliura de diners XII diners.

Ítem, tot drap que sia aportat en la ciutat de València o en tall en la dita ciutat o en los lochs de la contribució d'aquella, qui no haja pagada imposició en lo regne de València, qui-s tall en la dita ciutat o en los dits lochs de la sua contribució, pach a la rahó damunt dita.

Ítem, drap de li, de stopa e de cotó que alcú faça en sa casa per a vestir o a altres uses de casa sua no pach imposició.

Ítem, tota persona qui faça en sa casa drap de lana per son vestir o de sa companya pach de la valor per lliura de diners XII diners.

Ítem, tot venedor de drap d'or o de seda quis-s vendrà a alna o a pes, pach per lliura de diners XII diners. E que sia deduyt del alna en la forma damunt dita⁸⁰.

Ítem, si algun hom estrany o privat comprarà en gros peça o peçes de qualsevol dels dits draps per a son vestir o de sa companya o a obs d'altre per al dit ús o de que faça vestedures o cubertors o cortines, axí de draper com de mercader, pach lo comprador de diners XII diners per lliura, enaxí que-l venedor sia tengut de reebre del compador de la dita imposició. En altra manera que-l venedor ho pach del seu propi.

Ítem, si alcú farà o fer farà alguna peça o peçes o escaix de drap e d'aquell vestirà si o sa companya que pach per la valor d'aquell drap per lliura de diners XII diners.

Ítem, per draps que sien comprats a obs de vestimern de Esgleya o a obs de pobres de Déu a cobrir a vestir, imposició no sia pagada.

---

⁸⁰ No consta la cisa aplicada sobre els draps, possiblement la vintena part de l'alna, com en la imposició simultània de la ciutat, transcrita en el document 101.

Imposició de les mercaderies.

Primerament, per lliura dels diners de tota mercaderia pach lo comprador III diners e qui comprarà fusta per mercaderia o per a son propri ús pach de lliura de diners VI diners.

Emperò si alcú comprarà, axí d'altra persona com de fuster, alguna fusta serrada en menut tro en quantitat de X sous o de X sous a enjús no pach imposició, e si algun comprarà alguna cosa mercantívolament tro en quantitat de X sous o de X sous a enjús no pach imposició.

Imposició de béns seens.

*Tot comprador de béns seents, la on se'n feés cambi o en altra manera alienació, pach per lliura de diners II diners el venedor II diners. Emperò, en açò no sien enteses axo-
|f. 183r vars ni herèncias ni lexes de testaments.*

E si alcú farà alguna frau en alguna de les dites coses que perda la cosa en la qual haurà feta la frau e oltra açò pach per pena LX sous per quantesque vegades contrafarà de les quals penes sia la meitat del senyor rey e l'altra meitat dels compradors de la dita imposició. Emperò, que'l senyor rey ni la ciutat ni ls compradors de la dita imposició no pusquen demanar part d'alguna calònia ne de la cosa en què la frau serà feta si no de aquella quantitat que serà declarada o jutgada per los aministradors de la dita imposició.

Ítem, si algun contrast entrevindrà entre los compradors de la dita imposició e aquell o aquells qui aquella deurà pagar, cascun d'aquells sia tengut de estar a la coneguda e determinació dels dits aministradors o de la major partida d'aquells si tots no seran presents tota apel·lació remoguda e sens scrit e sens plet e solament de nua paraula e no pusquessen haver recors a altre jutge. E si alguns dubtes haurà en la dita imposició o en los capítols d'aquella aquells dubtes sien declarats una vegada e moltes per los dits aministradors e no per altra persona, los quals aministradors ho determenen sens scrit e sens plet e solament de nua paraula.

Ítem, que totes missions fetes e faedores en e per rahó de la dita imposició en qualque manera sien pagades comunament dels diners de la dita imposició.

Ítem, que a vendre la dita imposició e administrar aquella sien per lo senyor rey eletes dues bones persones e dues per la dita ciutat. E que la moneda que daquèn exirà sia posada en una taula de cambi e en aquella sien fetes les pagues necessàrias segons que damunt és declarat. E lo dit cambiador que jur que no darà alcuna quantitat o farà alcuna paga dels diners de la dita imposició si no ab albarà dels dits aministradors ab lurs segells segellats.

Ítem, que la moneda que exirà de la dita imposició sia departida en aquesta manera, és assaber, que sien levats ans e primerament e donats als jurats de la ciutat damunt dita a obs de messions de la dita ciutat XXX mil sous cascun any. E del romanent de la dita moneda de la meitat sia satisfet als qui han reebuts dampnatges per los de la dita ciutat per ocasió de la dita Unió, e l'altra meytat sia del senyor rey franchament e quítia, e encara sia del senyor rey tot ço que romandrà de la dita meytat feta faça la provisió de la casa sua o ço que li'n plàcia, e l'altra meytat convertesca en reembre los castells e lochs e altres drets e rendes seus que són venuts ab carta de gràcia o empenyorats en altra manera per qualsevol rahó en regne de València.

Ítem, que, passats los dits X anys, la ciutat sia tenguda de dar per altres X anys cascun any al dit senyor rey LX mil sous reals de València. E aquests se puguen levar e collir per imposició o per altra manera que al dit senyor rey e als prohòmens de la ciutat serà ben vist.

Ítem, que les imposicions que vuy són en la dita ciutat que eren ja venudes, aytant con hi c(...)ien o y pertany a persones criminoses en la compra, sien relevades, en aytant, emperò, con de les dites imposicions pertany a algunes persones no culpables o criminoses per rahó de la Unió los de la dita ciutat sien tenguts de avenir-se ab aquells o ab lurs hereus o successors d'aquells, en manera que del tot sien toltes.

Ítem, que·ls de la ciutat puguen posar certa imposició o pendre altra via justa si al senyor rey serà vist faedor que justament fer se puga per pagar e satisffer axí als hereus e successors d'aquells qui han part en les dites imposicions qui no són criminosos com als dampnificats de la ciutat de València e terme de aquella, axí de la dampnificació feta en temps de la guerra com après que·l senyor rey fo entrat poderosament en la ciutat de València e hac assegurat lo poble d'aquella, e per satisffer encara als ~~prechs~~ | f. 183^v préstechs fets per los de la ciutat als de la Unió e totes fetes a aquells per lo capità o altres d'aquella, e en los preus de les vendes fetes per los de la Unió les quals són estades revocades.

Ítem, que si la quantitat ordenada als esments dels dampnificats no bastava e per aquesta rahó se avia a alegrar lo temps de la imposició, que axí meseix e per la forma damun dita lo senyor rey haja la meytat de la imposició e ço que sobrarà de l'altra meytat, feta la dita satisfacció.

Ítem, lo senyor rey faça remissió general a la universitat de la ciutat de València e singulars de aquella sobre·l fet de la Unió e de tots crims comeses per aquells per rahó de aquella, exceptades certes persones de les quals los noms són ja scrits en poder d'en Matheu Adrià e exceptats encara los deffunts colpables, axí aquells qui són morts per maleltia con per justícia, o encara en la batalla de Bétera, o de Miçlata, o en qualque altra manera.

E aquest capítol fo respost per los síndichs de la ciutat per aquesta forma: 'Plau·los, açò enadit que encara per la cort sia declarat la ciutat ésser quítia de tota fama e infàmia'.

Ítem, que alcun cavaller o generós qui sia culpable qui haja alberch o sia habitador en la ciutat de València o son terme no sia entés en la remissió damunt dita.

Ítem, que·n sien exceptats tots los preses qui són preses en València, e en Castelló, e en tota altra part per rahó de la Unió.

Ítem, que d'aquesta remissió sien exceptats tots e sengles e qualssevol perssones (sic) de qualque estament o condició que sien, qui no sien verdaderament habitants de la dita ciutat o de son terme, jatsia que per aventura hajen alberchs, cases o heretats en la dita ciutat o terme de aquella, pus no y tenguen contínuament lur domicili.

Ítem, ne sien exceptats tots aquells qui de III meses a ençà se són fets habitants de la dita ciutat o de son terme.

Ítem, que null hom qui sia de casa del senyor rey de qualsevol estament o condició sia qui sia, habitador de la ciutat de València o de son terme no sia emprés en la remissió damunt dita, qui sia atrobat culpable.

Ítem, entén lo senyor rey que, no constrastant la dita remissió, si alguns privilegis o libertats los de la dita ciutat han, los quals a ell parega que no sien profitoses ni honorables a la Corona del senyor rey ni a la cosa pública que aquells lo dit senyor puga esmenar, e d'aquells tolre e anadir a aquells segons que-li serà ben vist faedor.

A aquest capítol fo feta per los dits síndichs aytal resposta com se seguex: 'Plau-los que ab ells ensemps sien regoneguts d'ací a Pascua Florida e ab ells ensemp (sic) hi sia provehit per tal manera que la ciutat romanga en bon estament, e, oydes les lurs rahons, faça lo senyor rey ço que tinga per bé'.

Idcirco dictus dominus rex, tactis per eum sacrosanctis quatuor evangelis coram eo ponitis iuravit et dicti iuramenti vigore promisit per firmam et solemnem stipulacionem in presenti contractu apponitam et ex pacto superius nominatis sindicis ipsorum nomine proprio et dicte universitatis predicte et singularium ipsorum et omnium et aliorum quorum interest intererit aut interesse potest et poterit in futurum stipulanti et recipienti quod predicta omnia et singula prout superius distincta et declarata sunt et ut ipsum dominum regem tantgunt tenebit, observabit et complebit ac teneri, observari et compleri faciat cum effectu et contra ipsa vel aliqua eorundem non veniet seu permittet per quamquam venire aliqua racione seu causa ob obligacione bonorum suorum habitorum et habendorum ubique.

Et, | ^{f. 184r} viceversa, syndici et procuratores predicti nominibus propriis et nomine universitatis predicte et singularium eiusdem, tactis modo simili corporaliter dictis sacrosanctis quatuor evangeliis iurarunt in propri ab animas et in animas illos, quorum syndici et procuratores sunt, et dici iuramenti religione promiserunt nominibus predictis dicto domino regi presenti et recipienti et michi, dicto notario, nomine illorum quorum interest, intererit aut interesse potest et poterit in futurum per firmam et solemnem stipulacionem et pactum in presenti instrumento apponitam et adiectam quo ipsi dicto nomine et dicta universitas tenebunt, observabun et complebunt, ac teneri, observari et compleri effectualiter facient omnia et singula contenta et specificata in capitulis antedictis prout in eis latius et expressum prout etiam et in quantum ipsos et dictam universitatem dicta capitula tangere dinoscuntur et pro hiis omnibus et singulis complendis et attendendis obligarunt omnia bona dicte universitatis et singularium eiusdem, habita et habenda, ubique et nichilominus dictus dominus rex ex parte una, et syndici et procuratores predicti ex altera, renunciarunt expresse legi sive iuri dicenti quod qui pactum promittit solvendo interesse liberet ab ipsa promissione et omni ali iuri, foro, legi, racioni, constitutioni et consuetudini contra predicta vel ipsorum aliqua repugnantibus quovis modo.

Et de predictis ad dicti domini regis mandatum et requisicionem partis alterius fuerunt facta duo consimilia publica instrumenta per alphabetum divisa alterum retinendum penes dictum dominum regem et alterum tradendum parte universitatis predicte que instrumenta dictus dominus rex mandavit sive magestatis sigillo munimine roborari, quequidem omnia acta fuerunt die, loco et anno predictis. Et presentibus testibus ac hec vocatis et rogatis nobili Bernardo de Capraria, Iohannem Scribe, milite, iusticie Valencie in criminali, Bernardo de Ultzinellis, legum doctore, thesaurario, Berengario de Codinachs, magistro racionalis curie, consiliariis dicti domini regis, et Laurencio Iohannis, notario Valencie.

1348, desembre, 30. València

Capítols de les imposicions de la ciutat de València, destinades a pagar la remissió de les imposicions en vigor fins llavors, a indemnitar als damnificats per la Unió de la mateixa capital i a eixugar els deutes municipals.

ACA, C, reg. 888, f. 184v-185v

Imposicio Valencie.

Nos, Petrus et cetera. Considerantes vos, fideles nostros iuratos et probos homines civitatis Valencie, pro solucionis plurimis et diversis debitis quibus dicta civitatis onerata existit impositionem super certis rebus velle ordinare de nostri licencia et speciali permissu prout in capitulis coram nobis exhibitis et in nostro consilio recensitis plenius continetur, quorum capitulorum series sit se habet:

Aquesta és la imposició solament de la ciutat.

Imposició sobre los cavalls e altres bísties dejús declarades.

Primerament, tot comprador de cavalls, rocins, muls, àsens, egües, mules e someres, pach per lliura de diners VI diners.

Ítem, tot comprador de bous o vaques que comprarà a obs de lavar (sic) o per anodrint pach per lliura de diners VI diners.

E si de alcuna de les bèsties desús dites se farà cambi, barata o altra alienació pach a la rahó damunt dita.

E si alcú farà alcuna frau en alcuna de les coses damunt dites perde lo cavall o altra bèstia en què aurà feta la dita frau del qual o altra bèstia sia la meytat del preu que valrà o de la estimació d'aquell de la ciutat e l'altra meytat dels compradors de la dita imposició. Emperò, que la ciutat ne los compradors de la dita imposició no pusquen demanar part de calònias alcunes ne de la cosa en què la frau serà feyta si no d'aquella quantitat que serà declarada o jutgada per los aministradors de la dita imposició.

Imposició de les mercaderies.

Primerament, per lliura de diners de tota mercaderia pach lo comprador I diner.

Qui comprarà fusta per mercaderia o per a son propri ús pach per lliura de diners VI diners.

Emperò, si alcun comprarà axí d'altra persona com de fuster alcuna fusta serrada en menut tro en quantitat de X sous o de X sous sa enjús no pach imposició. E si alcun comprarà alcuna cosa mercantívolament tro en quantitat de X sous o de X sous a enjús no pach imposició. E si alcú farà alcuna frau et cetera ut supra.

Imposició dels béns seens.

Primerament, tot comprador de béns seens la hon se'n fes cambi o en altra manera alienació pach per lliura de diners II diners.

Ítem, lo venedor I diner.

Emperò, en açò no sien enteses exovars ne herències ne lexes de testamens.

E si alcú fara alcuna frau en alcuna de les coses damunt dites perda la cosa en què haurà feta la frau. E oltra açò pach per pena per quantes de vegades contrafarà LX sous, de les quals penes serà la meytat de la ciutat e l'altra meytat dels compradors de la dita imposició. Emperò, que la ciutat ni los compradors de la dita imposició no pusquen demanar part de calònies alcunes ne de la cosa en què serà feyta la dita frau sinó d'aquella quantitat que serà declarada o jutjada per los aministradors de la dita imposició.

Ítem, si alcun contrast entrevendrà entre los compradors de la dita imposició et aquell o aquells qui aquella deuran pagar cascun d'aquells sia tengut de estar a la coneguda o determenació dels dits aministradors o de la major partida, si tots no seran presens, tot appel·lació remoguda e sens escrit e sens pleyt, solament de nua paraula, e no pusquen haver recors a altre jutge. E si alguns dubtes haurà en la dita imposició o en los capítols d'aquella, aquells duptes sien declarats per los dits aministradors e no per altra persona, los quals aministradors ho determenen sens escrit e sens playt e solament de nua paraula.

Imposició dels draps.

Primerament, que tot venedor de draps de lana primos o grosos, de li, de estopa, de cànem o canemaç, de entreliç, e fustani, pach per lliura de diners I sou. Enaxí que de l'alna sia levada la XX^a part.

Ítem, tot drap que sia aportat en la ciutat de València o en los lochs de la contribució d'aquells qui no haja pagada imposició en lo regne de València que's tayl en la dita ciutat o en los dits lochs de la sia contribució pach a la rahó damunt dita.

Ítem, drap de li o de estopa, o de cotó, que alcú faça en casa sua per a vestir, no pach imposició.

Ítem, tota perso-| ^{f. 185r} na que faça en sa casa drap de lana per a son vestir o de sa companya pach de la valor per lliura de diners I sou.

Ítem, tot venedor de drap d'or o de seda qui's vendrà a alna o a pes, pach per lliura de diners I sou. E que sia deduhit de l'alna en la forma dessus dita.

Ítem, si alcun hom estrany o privat comprarà en gros peça o peces de qualssevol dels dits draps per a son vestir o de sa companya o a obs d'altre per al dit ús, o de que faça vestedures o cobertors o cortinas, axí de draper com de mercader, pach lo comprador per lliura de diners I sou. Enaxí que-l venador sia tengut de reebre del compador de la dita imposició, en altra manera que-l venador ho pach del seu propri.

Ítem, si alcú farà o fer farà alcuna peça o peces o escaig de drap e d'aquell vestirà si o sa companya que pach per la valor d'aquell drap per lliura de diners I sou.

Ítem, per draps que sien comprats a obs de vestiment de Esgleya o a obs de pobres de Déu a cobrir o vestir, imposició no sia pagada.

E si alcú farà alcuna frau en alcuna de les dites coses perda la cosa en què haurà feyta la dit frau. E oltra açò pach per pena LX sous de les quals penes sia la meytat de la ciutat e l'altra meytat dels compradors de la dita imposició. Emperò, que la ciutat ne los compradors de la dita imposició no pusquen demanar part de calònies algunas ni de la cosa en què la frau serà feyta, sinó d'aquella quantitat que serà declarada o jutjada per los aministradors de la dita imposició.

Ítem, si alcun contrast entrevendrà entre los compradors de la dita imposició, e aquell o aquells qui aquella deuran pagar cascun d'aquells sia tengut de estar a la coneguda e determinació dels dits aministradors o de la major partida si tots no seran presents, tota apel·lació remoguda e sens escrit e sens pleit solament de nua paraula e no pusquen havers recors a altre jutge. E si alguns duptes haurà en la dita imposició o en los capítols d'aquella, aquells dubtes sien declarats per los dits aministradors e no per altra persona, los quals aministradors ho determenen sens scrit e sens pleyt e solament de nua paraula.

Imposició dels blats e de la farina.

Primerament, tot moledor de forment pach per cafiç I sou.

Ítem, tot comprador o moledor de paniç pach per cafiç VI diners.

Ítem, tot comprador o molador de dacça pach per cafiç VI diners

Ítem, tot comprador o moledor de mestayl pach a la rahó damunt dita, segons la part del blat del qual serà fet lo mestayl.

Ítem, tot comprador d'ordi, de civada, de spelta, de avena, de çenteno pach per cafiç VI diners. Emperò, si d'aquests blats se molrà, pach per cafiç a rahó de caffíç en la forma damunt dita.

Ítem, que cascun pusca metre ab lo blat que molrà la multura en lo sach o talecha de la qual moltura no-s pach imposició.

Ítem, per blat que per alavor sia comprat o mercantívolament imposició no sia pagada.

Ítem, que tot hom qui portarà o portar farà farina o pa cuyt a la ciutat a obs de provisió de si o de sa companya pach imposició segons la natura del blat, axí con dessus és declarat si donchs per aquella farina o pa cuyt no aurà pagada imposició en alcú dels lochs on se levarà la imposició damunt dita.

Ítem, tot comprador de farina de forment en la ciutat o en qualsevol loch hon se levarà la dita imposició pach per arrova I diner.

E si serà farina de paniç, de dacça o d'ordi pach per arrova mealla.

Si donchs per qualsevol farina al molra no serà pagada imposició en la ciutat o en los lochs de la contribució d'aquella als compradors de la dita imposició. E si alcú o alguns portaran o porta faran blat al mulí sense albarà dels compradors de la dita imposició perda lo dit blat. E si alcú farà alcuna frau et cetera ut supra.

Imposició del vin del quarter antich del vin, lo qual conté en si XXX lliures sia mirvada una lliura axí que-l dit quarter durant |^{f. 185v} la dita imposició sia de XXIX lliures.

Primerament, tot vin que sia venut en gros pach per lliura de diners VI diners, és assaber, lo comprador III diners e lo venedor III diners, la hon sia tavarner, que fan VI diners.

Ítem, tot venador de vi en menut pach per lliura de diners VIII diners.

Ítem, que tot hom a qui serà donat vi pach la valor del vi per lliura de diners VI diners.

E si alcú farà alguna frau et cetera ut supra.

Eapropter de legalitate vetri plenari confidentes laudantesque et aprobantes capitula antedicta ponendi impositionem predictam duraturam per decem annos a die quam primo ponita fuerunt in antea co[n]tinue numerandos et levandi et colligendi peccuniam pro venturam ex ipsa et convertendi in solutione debitorum predictorum plenam vobis cum presenti conferimus facultatem, mandantes per presentem gerenti vices procuratoris in regno Valencie ceterisque officialibus nostris et eorum loca tenentibus quod predicta omnia et singula prout superius declarata et expressata sunt firmam habeant et observent et teneri faciant et inviolabiliter observari et non contraveniant nec aliquem contraveniri permittant aliqua racione.

In cuius rei testimonium presente fieri iussimus nostro pendenti sigillo munitam.

Datum Valencie, III° kalendas ianuarii, anno Domini M^o CCC^o XL° octavo.

DOCUMENT 102

1349, gener, 24 - març, 2. València

Protestació de Berenguer Togores i Domingo Costa, procuradors de l'infant Ferran, contra les modificacions forals aprovades en les Corts valencianes de 1349.

ACA, Cancelleria, Cartes reials, Pere el Cerimoniós, caps 38, núm. 4873, f. 1r-11r

Protestación feyta por part del infant don Ferrando en la Cort /ciutat/ de Valencia e respuesta feyta a aquella.

Noverint universi quod die sabbati ora crepusculi intitulata nono kalendas febrerii anno Domini M CCC XLVIII serenissimo ac magnifico principe et domino domino Petro, Dei gracia rege Aragonum et cetera personaliter existente in quadam aula novi operis sui regalis Valencie in presencia reverendi in Christo patris domini Hugonis, divina providencia vicensi episcopi, cancellarii, et nobilium [v]irorum Petri, domini de Exericha, ac Bernardi de Capraria, testium ad hec specialiter vocatorum, et plurium aliorum ac mei, notarii infrascripti, venerabilis Berengarius Togores, miles, et Dominicus Costa, de domo incliti infantis Ferdinandi, dicti domini regis [fratri]s, procuratores ad hec et alia per ipsum inclitum infantem legitimum constituti cum publicis instrumentis de quibus michi dicto notario facta extitit pro[m]pta fides, presentarunt ipsi domino regi quandam in scriptis papiream cedula[m] quam per me, dictum notarium, legi et publicari requisierunt ibidem, cuius series sequitur in hanc modum:

Constituits en Berenguer Togores, cavaler, et en Domingo Costa, de casa del alt senyor infant don Ferrando, procurador del dit senyor infant, del molt alt senyor n'Amfós, de alta recordació rey de Aragó, fill, per la gràcia de Deu marchés de Tortosa e senyor de Albarrazí, e del molt alt e excel·lent príncep e senyor lo senyor en Pere, per aquella mateixa gràcia rey d'Aragó, frare seu molt car, en tots los regnes, condats et terres de aquell les quals ha deçà mar general procurador, en presència del dit senyor rey, celebrant segons que-s diu Corts en la ciutat de València a tots los habitants de la dita ciutat e regne, e dixeren e proposaren denant aquell que, con la dicta que-s diu Cort haja feytes e ordenats novells establiments e ordenacions los quals, salvant la altea del dit senyor rey e la honor de la dita que-s diu Cort, sien contra furs e privilegis, libertats e bons uses de la dita ciutat e viles e regne et contra l'estament del dit senyor infant et contra los drets a ell pertanyents e sien encara contra lo bon estament de la dita ciutat, viles et de tot lo dit regne de València, e especialment contra los capítols, privilegis e libertats confer-^{f. 1v} mades per lo dit senyor rey, et jurades en la villa de Murvedre, tocants los drets e estament del dit senyor infant e de la dita ciutat, viles o tot lo bon estament del dit regne de València, et lo dit senyor infant haja jurat deffendre, servir e mantenir les dites ordenacions, capítols, libertats e bons uses, per tal los sobredits, en nom del dit senyor infant, attenents que-l dit senyor infant deu e és tengut deffendre e mantenir los dits furs, privilegis, capítols, libertats, franquees e bons uses

de la dita ciutat, viles et regne, e lo bon estament de aquells, attenents encara que les dites que-s dien Corts són celebrades en major partida per enamics del dit senyor infant et persones parcials qui lonc temps han affectada la revocació de furs e de privilegis, libertats, bons uses e la destrucció de la dicta ciutat et del bon estament del dit regne, les quals són vengudes mà armada o hostilment contra la dita ciutat e regne e han feytes e feytes fer diverses morts cruels, inhumanitats e no acostumades de fer contra moltes e diverses persones qui no havien alcuna culpa mas solament són estades mortes e destruïdes en persones e béns per tal con deffanien los dits furs e privilegis, libertats e bons uses e la Unió jurada per lo dit senyor rey en lo dit loc de Murvedre, entrà ab gran host et ab gran ajustament de companyes de prelats, nobles, cavallers, ciutadans, hòmens de viles e altres, axí de cavall con de peu, de Cathalunya et d'Aragó, e ab consell et consentiment de aquells, et lo dit senyor rey manàs e faés jurar la dicta Unió, furs, privilegis, libertats e bons uses de la dita ciutat e regne a tots los prelats, nobles, cavallers, persones generoses e hòmens de la dita ciutat et regne, e encara a les universitats del dit regne qui no havien volguda jurar la dita Unió, ans eren estats rebel·les a aquella, e encara faés a aquelles fer homenatge de servir aquella, per què |^{f. 2r} no podien ésser reputats per lo dit senyor rey, salvant la sua altea, de servir e mantenir la dicta Unió, furs e privilegis, libertats e bons uses, con ne fossen tenuts per los dits sacrament e homenatge de manament seu feyts, segons que dit és.

Attenén encara que la dita ciutat, viles et les altres persones de la dicta que-s diu Cort qui contrastar deurién et porien, si legut los era, a la revocació de furs, privilegis, libertats, bons uses e destrucció de aquelles, emperò no gosen parlar en deffensió dels dits furs, privilegis, libertats e bons uses de la dita ciutat e regne ni fer alcuna cosa que al dit senyor rey tornàs a desplaer, com aquells qui les dites deffensions sabrien e pogueren fer sien en major partida morts per lo dit senyor rey a cruel mort et injusta, salvant la sua altea, no donada alcuna a aquells deffensió legítima ni orde de fur o de dret servir, e los altres sien absents e fuyts per paor e terror del dit senyor rey, qui aquells manava pendre et ocupava e ha ocupat e pres los béns d'aquells et promet grans dons a qui mostràs aquells al dit senyor rey et penes cruels a qui aquells sabés e no·ls mostràs, e perquè aquells qui romanien en la dita ciutat e viles no gosaven ne gosen contrastar a la volentat del dit senyor rey, majorment perquè grans companyes de hòmens de cavall de Castella, d'Aragó, de Cathalunya, de regne de València sien a la dicta ciutat ab lo dit senyor rey per consumir e matar tota persona qui a la sua volentat contrast.

Et per la dita raó, com alguna cosa contrastar al voler del dit senyor rey lo dit senyor contra furs e privilegis del dit regne, per sa pròpia volentat, salvant la sua altea ha donat lo justiciat del crim de la dita ciutat a-n Johan Escrivà, |^{f. 2v} cavaler, a II anys, e per furs e privilegis no ho pot ésser sinó I any, e encara com lo justícia del crim en lo present any devia ésser ciutada, e encara car devia ésser elet per parròchies de la dita ciutat e ab redolins, segons furs e privilegis e bons uses; semblantment lo justícia del civil devia ésser cavalier e generós, e és ciudadà e sens elecció; e lo justícia de L sous semblantment sens elecció per paròchies e de rodalins, e moltes algunes coses haja feyt, salva la sua altea, contra furs e privilegis, libertats e bons uses de la dita ciutat e regne.

Per tal los sobredits, en nom del dit senyor infant et de la dita ciutat e viles e regne de València, e de singulars de aquells, e de tots altres, axí presents com absents, a qui-s pertany o pertènyer pot e deu, protesten que no consenten ni consentir entenen a les dites costums, ordenacions e establiments, renunciacions o revocacions de furs,

privilegis e bons uses, o qualsevol altres feytes o feyts en lesió o disminució del estament del dit senyor infant o drets seus, o contra furs, privilegis, libertats, bons uses o bon estament de la dita ciutat, viles e regne de València, ans espresament del regne d'Aragó hi contradie de paraula e per escrit.

Protesten encara que en Corts generals o parlament del regne de València, et de Aragó, et de Mallorca, e del comtat de Barcelona, e en altra leguda manera, lo dit senyor infant puxa deffendre e mantenir lo seu estament e el dret a ell pertanyent, e los dits furs, privilegis, libertats e bons uses, e tot lo bon estament de la dita ciutat, viles e regne de València.

E de les dites coses requeren ésser feyta carta pública.

Qua cedula, presentata memorato domino regi et tradita atque facta requisicione iam dicat michi, notario antedicto, cum ad legendum et publicandum eandem vellem procedere, idem serenissimus |^{f. 3r} dominus rex dixi quod ipse habebat et recipiebat eam pro lecta et publicata, sed tamen mandavit nunch michi, notario antedicto, eius scriptori, quod ipse volebat eam et contenta in illa ad plenum legere ac videre et deliberare plenius super eis, et ad ea si expediens et necessarium fuerit respondere, sicque nolebat quod instrumentum inde faciendum aliquanter clauderetur donec per eundem dominum regne dicte deliberacio et responsio facte essent quare re(...)ta per dictum dominum regem eius ea causa, Consilio congregato, cedula memorata et contentis in ea mature quare contenta in illa videbantur quondammodo tangere universitates civitatum Valencie et Xativa ac villarum omnium dicti Valencie regne, fuit de expresso mandato dicti domini regis michi, dicto notario, facto datum transumptum de contentis in cedula memorata, sindicis universitatum ipsarum per me, notario infrascriptum, ut si ipsi ad ea volebant aliquid respondere quod illud possent facere libere et mature.

Postmodum, die martis, hora occasus solis vel circa, intitulata III nonas febrerii anno iamdicto, reverendus in Christo pater vicensis episcopus, cancellarius antefactus existens personaliter, in cadam camera nova dicti regalis regii Valencie per quam habetur aspertus ad mandarinuus seu tarongios dicti regalis, et cum eo illi qui se asserebat procuratores ac sindici civitatum et villarum superius co[nt]entarum, qui ibi dicta de causa fuerant congregati in presencia venerabilium Geraldii Avarcha, scutifferi, et Raimundi Caçra de Moscarol, testium ad hec specialiter vocatorum, tanquam cancellarius et nomine dicti domini regis, tradidit michi, dicto notario, presentibus dictis Berengario Togores et Dominico Costa, quandam cedulam papiream in scriptis continente responsionem eorum, que dicta protestacionis cedula continet quam ibidem in presencia omnium predictorum legi et publicari per me, dictum notarium, requisivit, et fecit cuius series sic habetur [...]:

A la qual protestació, jatsesia que·l senyor rey no y fos tengut de respondre, com en ço que ell fa ab tota la Cort del regne de València ell no haja mester consentiment de negun altre e dessentiment de negun que no sia en la Cort res no pusca noure, ni encara lo senyor, de ço que |^{f. 3v} faça en son regne axí com a príncep, rey e senyor qui no ha subirà no sia tengut de retre compte a nengú, emperò lo senyor rey, per sa benignitat e perquè son fet sia pus clar justificat, per ço respon per orde a les coses proposades:

Primerament, car se diu per los dits qui·s dien procuradors que ço que han protestat, han protestat en presència del senyor rey celebrant Corts, no està axí en veritat, la qual cosa apar en lo començament de la present carta de la protestació fet per lo notari

dejús escrit, con aquí aparega que aquesta protestació fon feta en una sala del real de València, e lo senyor rey celebra ses Corts en lo capítol del monastir dels preycadors de la dita ciutat, e encara la dita protestació fo feta vespre, hora fort tarda, e lo senyor rey celebre ses Corts tota vegada de matí.

Ítem, en la dita protestació, tota vegada que·ls dits qui·s dien procuradors nomén ‘Cort’ dién ‘qui·s dien Cort’ contraïx que giren en dupte si açò és Cort o no, de la qual cosa lo senyor rey se maravella molt que·l dit infant ni nengú per nom d’ell pos açò en dupte, con sia cert e clar que·l senyor rey, axí con a rey, príncep e senyor del regne de València pot e deja tota vegada que li plau e mester ho ha convocar los prelats, nobles et altres generoses, ciutats e viles a celebrar Corts, e ab aquells ensemps qui al dia donat hi seran pot e deu celebrar Corts, e aquí establir e ordenar, revocar e declarar tot ço que tuyt ensemps tenen per bé, e sots aquesta forma deguda, ordenada et acostumada celebra de present lo dit senyor rey, per quin esperit se mou.

Ítem, quant a açò que·s diu que ço que en les dites Corts s’és establít e ordenat és contra furs e privilegis e bons uses de la dita ciutat e viles del regne, respon lo dit senyor rey que res que ell haja fet en aquesta Cort no és contra furs, ans és confirmació e reparació de furs, los quals per homes malvats anclants (sic) a propri profit, qui per lur pròpia auctoritat s’eren ensenyorits de la dita ciutat e d’alcunes viles del regne eren tran[..^{f. 4r}] e fortment perjudicats, ni és contra privilegis, ans és confirmació e sana e vera declaració de privilegis, ni és contra los bons uses de la ciutat ni regne damunt dits, ans és contra·ls mals uses dels damunt dits malvats, e si eren bons o eren mals los dits uses mostra·ho la obra e la experiència del fet, ne·l senyor rey no sap conèxer que res que haja fet e ordenat en les dites Corts sia contra nengú bon estament degut al dit infant ne contra bon estament de ciutats, viles e regne.

Quant açò que·s al·lega dels dits capítols, privilegis e libertats qui·s dien confirmats per lo senyor rey en la vila de Murvedre, se maravella molt lo senyor rey ab qual ca[..^{f. 4v}] e ab qual rahó se pot al·legar, com sia cert que per rebel·lió e per contradicció a ell feta per lo dit infant et per d’altres, ab moltes companyes de cavall e de peu estranyes dins e fora del regne, les quals lo dit infant amenà ab si e féu venir a la dita ciutat al senyor rey fon feta resistència tal que ell no podia entrar en la sua ciutat de València, ans d’aquella era de tot en tot despullat si no feés totes aquelles convencions e ordenacions que·l dit infant e·ls altres qui ab ell eren volien, lo qual senyor rey, açò veén, faén primerament protestacions degudes com açò faya per força, e per no perdre la dita sua ciutat, féu tot ço que·l dit infant e aquells qui ab ell eren volgren per força e no per grat. E açò parech con lo dit senyor rey en la villa de Murvedre fon pres e menat forçadament a València contra sa volentat, e en la dita ciutat, axí con a pres era contínuament guardat, e totes nits, ab hòmens a cavall e de peu, li tenien assetiat son reyal, lo dit infant estant en la dita ciutat e açò sabent, o aquí fo combatut e avolatat, e moltes portes del seu reyal per força trencades, per les quals raons apar bé que tot ço que·l senyor rey féu lardonchs féu per força e per paor, e tot és nul·le et cas e va per qualsevol forma de [...]^{f. 4v}Jules sie fet.

Encara és cert que tot quant lo senyor rey atorgà |^{f. 4v} a Murvedre, atorgà sots certes condicions, les quals y foren promeses ésser observades per lo dit infant e per los altres qui en aquell temps regien la dita ciutat, les quals no li foren observades, perquè·l senyor rey res que en aquell temps prometés no és tengut de servir, com jurament de servir, e si·l dit infant jurà de servir les dites coses, encara no les deu servir, com

jurament de servir coses deshonestes e desordenades, specialment contra senyor no és servidor, ans hi deu aquell mateix qui-l ha fet contravenir.

Diu encara lo dit senyor rey que posat, mas no atorgat, que les coses damunt dites haguessen haüda neguna valor, los dits privilegis e libertats, si axí merexen ésser dits, foren fets a la ciutat e al regne de València, los quals axí con a cosa a ells pertanyent podien a açò renunciar, e la dita ciutat e regne ajustat ara en la dita Cort general a totes les damunt dites coses ha renunciat, e ha request que sien revocades, axí con aquelles que eren notòriament deshonestes e desordenades, e importants gran dampnatge a tot lo regne, e axí o a lo dit senyor rey fet, a instància d'ells.

Ítem, quant a açò que-s diu que les Corts són celebrades per enamichs del dit infant e persones parcials qui lonch temps han de[...]da revocació de furs e de privilegis, e libertats e bons uses, e destrucció de la ciutat e del bon estament del regne, respon lo senyor rey que ell no sap en regne de València null hom aytal, ne qui haja aytal [...]enecció, e si n'havia lo senyor rey e la Cort són tals qu[e n]o-l ne creurien, e quan fos ver que tots qui són en la Cort fossen enamichs del dit infant, encara lo senyor rey no-ls gitaria per ço de la Cort, com ja sien certes persones qui són aparellades a Cort, les quals per enamistat de nengú no poden ésser mudades.

Quant a açò que-s diu que aquests són venguts hostilment contra la dita ciutat e regne, diu lo senyor rey que |^{f. 5r} no pot ésser dit venir hostilment aquell qui ve ab son rey, príncep e senyor acompayan-lo per fer execució justa e deguda contra sos vassalls rebel·les e inobedients.

Ítem, quant a açò que-s diu en la dita protestació que en la dita ciutat o regne sien fetes moltes morts àvols e inhumanes, respon lo senyor rey que ell, axí con a rey, príncep e senyor del dit regne, ha condempnades algunes persones a mort per moltes e diverses traycions, rebel·lions e inobediències que li havien fetes, e li havien enganats diversos pobles, per què merexien no tan solament aytals morts com preseren, mas encara molt pus males e pus cruels, sinó que-l senyor rey, per sa clemència e per sa benignitat reyal, ho temprà, con, entre les altres traycions que havien comeses moltes e diverses, s'eren combatuts en camp ab lo dit senyor rey son cors, e havien enduït lo poble que s-i combatés, axí que-l dit senyor rey ha haüda benignitat en la qualitat de la pena e en lo no[...] de les persones les quals per justícia podia condempnar, e, car se diu per part del dit infant que aquells són morts sens tota culpa que no havien, respon lo senyor rey que-l dit infant no és ne deu ne pot ésser jutge dels affers que-l senyor rey fa, com a vassall ni a sotsmès no pertany corregir los affers de son senyor. E per les coses damunt dites apar clarament que aquells qui són morts, no són morts per deffendre furs ni privilegis, mas són morts per moltes tr[a]ycions per ells comeses contra-l dit senyor rey e contra furs e privilegis, axí com damunt és dit.

Ítem, quant a açò que-s diu que huy no per presents en la dita ciutat ni regne neguns qui al senyor rey no gosassen contrastar ni fer-li desplaer, respon lo senyor rey que-ls seus vassalls que huy són en la ciutat e regne damunt dits són tals qui al senyor rey volen coses ordenades de justícia, axí con a[ra] vol e tota vegada ha vol-|^{f. 5v} gut, no contrastarien ni farien desplaer, ans le servirien e li farien tot son plaer, axí con leyls vassalls deuen fer e són tenguts a lur senyor natural, e si a[...]s qui fan lo contrari fayen allò mateix creu lo senyor rey que seria mils fet e-ls seria major honor, car en fer rebel·lió, contradicció ni desplaer a son príncep e senyor anch hom no goanya honor ni profit.

Quant a açò que-s diu, quaix repilogan, que aquells qui per justícia són morts no han haüdes legítimes deffensions ni sia servat orde de fur ne de dret, respon lo senyor rey que ell ha procehit en la condepnació dels damunt dits, servat orde de fur e de dret, e tot ço perquè són estats condepnats han ells confessat per lurs boques e en lurs confessions per severitat, axí con de fur e de dret se devia fer, e és estat encara per [...] per testimonis e legítimes proves, e encara que lurs culpes eren notòries, per què altres deffensions a açò no havia mester de fur ni de dret, e gran res d'ells après la condepnació d'ells feta, ans de execució dixeren que aquella pena e molt major merexien.

De çò que-s diu que-n hi ha que-s són absentats e fuyts, respon lo senyor rey que és lur gran culpa, si donchs fort assenyalada culpa no li han com pensar qui dien que si fort notablament no-l havien offès que axí-ls hauria lo senyor rey mercè e pietat con ha haüda a tots los altres, bé és ver que n'i a alguns d'aquells qui-s són absentats qui són principals en les dites traycions con aquells qui han presa justícia, contra los quals lo senyor rey fa e farà aquells processos que deurà, majorment con ell encara no cessen de fer rebel·lió contra lo dit senyor rey.

*Quant a açò que-s diu assats irreverentment que-l senyor rey ha donat lo justiciat del |^f
6r crim de València a-n Johan Escrivà a II anys, e que açò s'és feyt contra furs e de privilegis, respon lo senyor rey que la ciutat de València, veent que per mals regidors havia sofferts grans damnatges e grans mals, supplicà al senyor rey ab gran instància que-l dit Johan Escrivà, lo qual és persona bona e sàvia, regís lo justiciat dos anys, e que en açò no fos servada manera de fur ne de privilegi quant a aquests II anys, e que-l senyor rey, però, lur faés carta que après los dits II anys açò no perjudicàs en res a furs ni a privilegis, lo senyor rey, veent que lur demanda era profitosa, e que la manera del ~~regne~~ eleger justícia principalment tocava a la ciutat, ab volentat d'aquells a qui tocava ha en açò dispensant, la qual cosa justament e sens perjudici d'alcú pot haver feta. E açò maseix (sic) és estat dels altres justícies.*

Ítem, e[...] que-l dit infant requer de part de la dita ciutat e de les viles regne deuria fer fe del sindicat, lo qual lo senyor rey sap bé que ell no ha, com los síndichs de les ciutats e de les viles del regne de València són huy en la Cort e ab lur consentiment, och encara a lur requesta s'és fet tot quant s'és fet en la dita ciutat.

A la conclusió de la protestació, respon lo senyor rey que a les coses en la dita protestació contengudes no consent, ans espresament hi contradiu ni la dita protestació no reb con no sia legut a alcú de contrastar a algunes coses per lo senyor rey e per tota la Cort ordenadament e axí con fer se deu tenguda determenades e fetes, ne sia cosa acostumada que semblant protestació sia estada feta ne reebuda en Cort.

E la dita resposta et cetera.

Et incontinenti ibidem, lecta et publicata responsionis cedula antefacta per me, |^{f. 6v}
notario antedictu, fuit michi dicto notario trad[itu]m pro parte dictorum sindicorum et procuratorum ut fertur civitatum et villarum predictarum inibi presencium ut prefertur add[itu]m quaternum papireum in scriptis quod dicti eos syndici et procuratores super asseritur civitatum et villarum predictarum per me, dictum notarium, legi et publicari requisiverunt atque fecederunt cuius se[rie]s sequitur in hunc modum:

Contradientis e en alguna manera no assintents a les coses per part del dit alt infant don Ferrando dites, proposades, e protestades en lo dia que era comptat a X kalendas

febrerii del any present, en tant con fan e són dites, proposades e protestades, e toquen e tocar poden les ciutats e viles reynals del regne de València, dien los síndichs e procuradors de la dita ciutat de València e de la ciutat de Xàtiva e de les viles del regne de València que les dites que·l dit alt inffant don Ferrando diu que·s dien Corts són, poden e merexen ésser dites Corts e són Corts, e són feytes e celebrades e·s fan e·s celebren en la manera que és acostumat tenir, fer e celebrar Corts en la dita ciutat de València e regne de València, appellats e convocats tots aquells braces e persones qui són acostumats appellar en les Corts de la dita ciutat e regne de València, en les quals presents Corts no entrevenen ne són entrevenguts alguns qui sien parcials o enamichs del dit infant, ans tots aquells qui en aquelles entrevenen e són entrevenguts són tals que zelen e han zelat la honor e profit del dit alt infant et de ésser per mantenir los drets de aquell ab maneres legudes e no reprovades [et] posat sense perjudici que·n hi |^{f. 7r} entrevenguen alguns qui fossen e sien parcials e enamichs del dit alt infant, açò no enbargaria ni tolria que les dites Corts no sien legítimament celebrades, com en les Corts de les dites ciutats, viles et regne de València qui de present se celebren en la dita ciutat de València totes les persones qui són acostumades de appellar hi degen ésser appellades, jatsia que entre si alguns de aquells fossen enamichs o malvolents.

Ne és ver, salva la excel·lència del dit alt infant, que aquells qui entrevenen e són trevenguts (sic) en les dites Corts hagen affectada e affecten per algun temps revocació de furs, privilegis, libertats e bons uses o destrucció de la dita ciutat de València, e bon estament del dit regne, ans han affectat e affectat stat e estan per reparació e reformació dels dits furs, privilegis, libertats e bons uses de la dita ciutat e regne de València, los quals per algunes malvades persones de la dita ciutat de València e regne eren destruyts, consumats e a exinanició e destrucció irreparable aportats, de les quals lo dit senyor rey ha justiciats alguns, no sens culpa e injustament, ans per lurs grans iniquitats e delictes, e justament e servades totes aquelles solemnitats que servir se devien, als quals no ha donades ni imposades tantes de penes com se pertanyia o merexien, considerats los grans e eneromes crims de lesa magestat e altres per aquells comeses e perpetrats contra lo dit senyor rey e corona reyal, e estament de la cosa pública de les dites ciutats, viles et regne, ne punits tots aquells, los quals lo dit senyor rey per la dita raó pogra punir, car si no fos la misericòrdia e benignitat del dit senyor rey tant en punir los |^{f. 7v} dits malfeytors com és estada, la dita ciutat de València fóra feta inhabitable e deserta, jassia que no·s pertanga del dit alt infant ciutats o viles conèxer o examinar los processos o enantaments del dit senyor rey.

E per la dita reparació e reformació dels dits furs, privilegis, libertats, bons uses, e encara de la dita cosa pública per lo dit senyor rey faedora lo dit senyor rey a supplicació e gran instància de les dites ciutats, viles e General del dit regne ha celebrades e celebre les dites Corts en la dita ciutat de València, convocats segons que dit és tots aquells braces e persones qui són acostumats de convocar e de appellar, e en les quals Corts tot ço que és estat stablit, ordenat e per lo dit senyor rey és estat feyt, establit, ordenat en acaba[men]t de voluntat e esprés consentiment, och encara a postulació, supplicació e instància de prelats e persones ecclesiàstiques, infants, nobles, cavallers e generoses, e de les dites ciutats, viles e General del dit regne de València, e en les quals Corts totes les dites ciutats, viles e tot lo General del dit regne e persones per aquelles en les dites Corts entrevinents han gosat e gosen parlar e dir veritat, com sien celebrades e·s celebren per senyor bo, pacífich, just, misericordiós e tal que denant aquell pot e gosa hom dir veritat e al·legar e demanar justícia, jassia que

les dites coses no-s gosassen ésser fetes en lo temps que-l damunt dits crimosos eren e regien la dita ciutat de València, ne ha calgut ne cal als damunt dits de les dites Corts contrastar en res que per lo dit senyor rey en les dites Corts sia estat feyt, |^{f. 8r} stablit e ordenat, con, segons que dit és, alguna cosa no sia en les dites Corts establida o ordonada sinó solament a reformació e reparació de les dites ciutats e viles e regne, ni és ver, salvant la excel·lència, axí com a damunt és dit, que-l dit senyor rey vengués hostilment a la dita ciutat de València ne ab gents estranyes, jassia que-l dit senyor rey ab alcunes de les sues gents vengués poderosament axí com a rey, príncep e senyor de la dita ciutat de València per punir los damunt dits malfaytors, torbadors e destruidors de la cosa pública, los quals aytant con en ells fo, se esforçament (sic) e esforçaven de fer rebel·lar la dita ciutat e viles, e de contrastar que-l dit senyor rey, príncep e senyor pot e deu e ha acostumat de fer, e les quals per mils esforçar la dita rebel·lió e contumàcia havia meses hòmens de cavall e de peu sarrayns en la dita ciutat de València.

Dien enaprés los dits síndichs e procuradors de les dites ciutats e viles que-l dit senyor rey, donant lo dit justiciat criminal al dit en Johan Escrivà a II anys, no ha feyt contra furs o privilegis, com la dita concessió sia estada feta per lo dit senyor rey a supplicació e gran instància de la dita ciutat de València, la qual supplicació la dita ciutat de València féu al dit senyor rey per urgents e necessàries causes e rahons, e especialment per reformar e reparar la dita ciutat de València, la qual, segons que dit és, era deduyta a destrucció irreparable per los damunt dits malfaytós, e encara per la raritat mortaldat que és estada per lo món e especialment en la dita ciutat de València, majorment car lo dit senyor rey e ses predecessors han feytes per urgents |^{f. 8v} e no tant necessàries causes semblants provisions en moltes e diverses viles e lochs del dit regne, specialment en la dita ciutat de València, en les viles de Morella, Murvedre, de Aljazira, de Burriana e altres ciutats, viles e locs del dit regne; e per pus clara conservació de furs e privilegis e libertats de les dites ciutats e viles lo dit senyor rey ha atorgat e feyt privilegi a la dita ciutat de València que per les dites eleccions dels dits justícies no sia feyt perjudici o lesió als dits furs o privilegis, segons que en carta reyan daquèn feta és largament contengut.

E enaprés dien los dits síndichs e procuradors que-l dit alt infant don Ferrando o aquells qui-s disen los procuradors no pot ne ha pogut proposar ne protestar de les coses en la dita protestació dites e proposades en nom, [l]oc e veu de les dites ciutats e viles de fer, dir o proposar les dites coses o protestacions en nom, loch e veu de aquells, ans si algun poder lo dit infant ha de fer e proposar les dites coses en nom e loch de les dites ciutats e viles aquel revoquen de present e no han per fer.

E dien que ells no volen que les coses en la dita protestació dites e protestades sien dites o protestades en nom, loc e veu de les dites ciutats e viles, requirents que la present resposta en contradició sia insertada aprés la dita protestació per lo notari dejús scrit, si ací que la dita protestació no sia dada en forma pública sens la present resposta, de les quals totes coses demanaren los dessus dits síndichs que-ls fos dada carta o cartes en forma pública quan e aytantes |^{f. 9r} con ne seran demanades.

Quibus omnibus per me, dictum notarium, lectis et publicatis ut superius continetur dictus reverendus episcopus, cancellarius ut cancellarius et nomine dicti domini regis requisivit atque mandavit michi, notario antedicto, ut cum ad eius audienciam fuisset deductum quod omnes persone ecclesiastice ac nobiles, milites et generosi qui presentes

erant in civitate Valencie antedicta volebant in quantum eos preinserta protestacio seu contenta in illa tangere videbatur ad contentam in ipsa sint asseruit respondere instrumentem de predictis omnibus in formam publicam redigendum non clauderem absque responsionem dictarum ecclesiarum personarum, nobilium, militum et personarum generosarum superius contentarum.

Et, actis supradictis in modum superius declaratum, confestim predicti Berengarius Togores et Dominicus Costa, qui ad predicta omnia presentes, un promittit extiterin, requisiverint me, dictum notarium, quod de responsione predicti domini regis darem eis transumptum ut habita super contentis in ea deliberacione decenti possit ad causi vellent plenius replicare, quod fuit eis concessum.

Et denique ipsis datum per me, notarium infrascriptum, postmodum vero die veneris intitulata VIII° idus febrerii anno predicto diversis personis ecclesiasticis ac militibus et generosi ac aliis qui se procuratores volebant inclitorum infantum Petri et Raymundi Berengarii ac nobilium seu baronum, militum et personarum generosarum hereditariorum in regno Valencie, in ecclesia fratrum predicatorum Valencie congregatis in presencia Guillemi Molini, notarii, et Guillelmi d'Aquilo, vicini Valencie, testium ad hoc specialiter vocatorum, suit per eos ipsas personas requisitum instanter michi, | ^{f. 9v} notario infrascripto, quod quadam cedulam papiream in scriptis que ibidem eo tunc mihi tradita per easdem personas extitit et, lecta in presencia testium predictorum per me, notarium infrascriptum, inserere in quodam publico instrumento, faciendo de quodam protestacione, facta domino regi per predictos Berengario Togores et Dominicum Costa, nomine dicti incliti infantis Ferdinandi post responsionem iam, videlicet, factam ad eadem per illos qui se procuratores et sindichos asserunt civitatum ac villarum superius contentarum, cuius cedula series sequitur in hunc modum:

Com audiència dels braços dels clergues et dels nobles, cavallers e generoses qui foren e són en les Corts que són celebrades en la ciutat de València als regnícolas e habitants del regne de València, sia pervengut que per part del alt infant don Ferrando impugnam (sic) les dites Corts, són estades proposades e protestades al senyor rey en lo reyal seu de València algunes coses segons que en la protestació daquèn feyta és largament contengut, per ço los dits braços, contradién e no assientén a les dites protestacions en tant con toquen e tocar poden los dits braces e les coses ordenades e ordenadores en la dita Cort, dien que aquestes són e poden e merexen ésser dites Corts del regne de València, generals, car foren-hi appellats e convocats tots aquells qui són estats acostumats de appellat a Corts generals del regne de València, axí dels braces dessús dits com de les ciutats e viles e de totes altres persones que appellades devien ésser de qualche condició o estament fossen, e la on appellats devien e era acostumat de ésser foren convocats e a aquelles Corts foren reebuts tots aquells qui vengueren en lo temps e dia assignats a celebrar les dites Corts segons custuma antiga ni en açò pot ésser al·legada o | ^{f. 10r} proposada enamistat ni parcialitat contra lo dit alt infant don Ferrando o altre, con aquells hi foren appellats e convocats qui entrevenir hi devien e eren acostumats de entrevenir e convocar, e aquells zelarien e han zelat lo profit e bon estament del regne ne omissió de convocar o de no reebre a les dites Corts, pus vengueren e foren aquí en lo dia assignat a la celebració de aquelles per rahó de enamistat, posat [que] hi fos o pogués ésser entre alguns. se podia e-s devia fer, pus segons dit és eren acostumats ells e lurs predecessors de ésser convocats o reebuts a les Corts generals del dit regne, per què verament són e deuen ésser dites Corts generals del regne de València.

Dien encara que tots aquells qui en les dites Corts són estats e són estan per observació de furs e privilegis e reparació de aquells, e han zelat e zelen que-ls furs, privilegis, libertats e bons uses del regne, en general e en special, sien servats e tengut e si violació alcuna s'és feyta per alguns, specialment per algunes persones qui per lurs obres e mereximents són estats justiciats per lo senyor rey e altres se són absentats del regne, han supplicat, instat e insten que sia tot allò reparat e reduït a degut estament e d'ací avant sens violació e corruptiment sien los dits furs e privilegis tenguts e observats, punín los officials contrafaents, la qual suplicació benignament per lo senyor rey és estada reebuda e examinada, e axí no pot ésser dit ne affermat per alcú o alguns que en aquestes Corts se tracten e-s façen sinó ço que fer o tractar se deu a bé, profit e bon estament del regne e és costum de fer tractar en les altes Corts passades a observació dels furs e de privilegis, per què, perseverant en la |^{f. 10v} contradicció dessús dita, dien que la dita protestació no ha loc ni-s poden los trattaments que la dita Cort per les rahons e coses affermades en la dita protestació o d'altres impugnar, e requeriren que sia resposta present a observació del dret lur e d'aquells d'a [q]ui-s pertany, continuada après la dita protestació per lo notari dejús scrit e a ells dada una o aytantes con e quan los demanarà carta o cartes en forma pública.

Postmodum, die dominica intitulata kalendas marcii anno predicto, Berengarius Togores et Dominicus Costa, procuratores qui supra in presencia Bernardi Mathei et Petri de Sarradello, scriptoris reverendi domini Hugonis, miseracione divina episcopi Valencie, prefati domini regis cancellarii obtulerunt michi, notario infrascripto, quam per me, infrascriptum notarium, inseri et continuari postularunt ac requisiverunt instanter in presenti publico instrumento quandam cedula papiream in scriptis cuius tenor sequitur in hunc modum:

A la qual resposta feyta per lo senyor rey dien los dits en Berenguer Togores e en Domingo Costa, procuradors dessús dits, que con ells a adés no puxen haver alcuna persona qui a ells gos consellar ni dictar ço que a la dita resposta se merexeria dir, que ells no consinten en res que en la dita resposta sia e contengut [és], ans expresament contradien a allò, salva tota vegada la magnificència del dit senyor rey. E, perseverant en les coses contengudes en la protestació per ells feyta per part del dit senyor infant reserven al dit senyor infant la resposta faedora e ço que dir se merexeria a la resposta feyta per lo dit senyor rey, axí que-l dit senyor infant en Corts generals dels regnes de Aragó, de València, de Mallorques e del comdat de Barcelona o en altra deguda e leguda manera puxa dir e |^{f. 11r} respondre a les coses contengudes en la resposta feyta per lo dit senyor rey ço que a ell ben vist serà, e requeren a vós, notari, que la present protestació o scriptura continuets après la resposta feyta per lo dit senyor rey, a conservació dels drets del dit senyor infant e a haver memòria en l'esdevenidor.

Et in [c]rastinum, quo intitulabatur VI nonas marcii anno predicto prefatus dominus cancellarius, cui de mandato ipsius domini regis fuit per me, notarium infrascriptum, notificata responsio antedictam facta nomine dicti domini regis in presencia prefatorum Bernardi Mathei et Raimundi de Serradello, testium ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum responsionem sequentem.

A la qual replicació lo senyor rey en res no consent tant con pogués ésser son perjudici, ans expresament hi contradiu, e està en tot e per tot a la resposta que damunt. E a açò que disen los dits qui-s dien procuradors que ells no ych porien trobar qui-ls gosés consellar diu lo senyor rey que tots temps ell e la sua cort han acostumat de donar

advocat a tot hom qui·n deman e si·s feren a ells si·n deguessen demanat, e axí jutgen de qui és la culpa, per què lo senyor rey està en sa resposta axí com damunt. E aquesta resposta vol e requer que sia continuada après les coses dessus dites.

De quibus omnibus et singulis supradictis, ad requisicionem Berengarii et Domini, procuratorum qui supra, fuit factum et eis traditum hoc presens publicum instrumentum per me, notarium infrascriptum, quod fuit actum predictis horis, locis, diebus et anno ac presentibus testibus antefactis.

1349, desembre, 19. València

Convinença entre el rei i el bisbe de València per tal de restituir als eclesiàstics la seua part pertinent en el pagament de les imposicions recaptades a la ciutat de València.

ACA, Cancelleria, reg. 889, f. 94v-95r

Convencio facta inter dominum rex et dominum episcopum Valencie super impositione non solvenda

In nomine Domini. Noverint universi quo nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera. Considerantes inter vos, venerabilem Hugone, divina providencia Valencie episcopi, consiliarium et cancellarium, ac vos, dilectos nostros Iohannem Roderici de Speculo, canonicum Valencie et ycononum, syndicum ac procuratorem venerabilis capituli ecclesie eiusdem, cum publico instrumento de quo inferiu plena ~~extat~~ /existit/ facta fides ex parte una, et dilectos et fideles nostros, iuratos et probos homines civitate Valencie seu eorum syndicum et procuratorem ex altera, pro pariendis et obviandis questionibus, laboribus et expensis temporibus retroactis motis factis et sustentis inter clericos et civitatem Valencie iam dictam super restitutione /que/ fieri debebat et debet pro parte dicte civitatis /ipsis clericis ex propositione propria ipsius e[...]atum/ que de presenti in eadem exigitur seu levatur et que decetero oriri fieri ac sustineri possent inter eosdem previa racione fore conventum durante tempore percepcionis et exaccionis ipsius impositionis super ipsa restitutione facienda prout hec et alia in instrumento publico per alfabetum diviso clausoque auctoritate Petri Rovira, notarii publici per totam terram et dominacionem nostram scriptorisque dictorum iuratorum et consilii civitatis pretacte sexto kalendas novembri anno subscripto latius et clarius continentur. Attendentes etiam inter nos nunc ex parte una, et vos, dictos episcopum et capitulum ex parte altera, fuisse tractata facta et ordinata certa capitula ut super cessanda et non exhigenda seu levanda a clericis et personis ecclesiasticis impositione que in civitate predicta de presenti exhigitur et levatur provideat eis in et per omnia modum ac formam in capitulis subsequenter cum responsionibus ibidem declaratis contentis ac etiam expressatis quorum quidem series sic se habet:

Par al senyor rey e als honrats bisbe e capítol de València que per foragitar qüestions e contrastes que en temps passat són esdevençuts entre lo dit senyor rey e ls administradors e cullidors de les imposicions que s cullen e s leven en la ciutat de València d'una part et los dits bisbe e capítol per si e per tots los clergues de la dita ciutat de altra per rahó de la restitució la qual devia ésser feta per part del dit senyor rey als dits clergues per raó |^{f. 95r} de les dites imposicions sia proveyt per aytal forma:

Que d'aquí avant lo dit senyor rey e ls dits aministradors o collidors de la part a ell pertanyent per rahó de la imposició la qual de present se cull e s leva en la dita ciutat, e la qual tan solament pertany al dit senyor rey e per aquell matex senyor rey a la dita

ciutat és atorgada per pagar sos deutes, alcuna restitució d'aquí avant per lo dit senyor rey o sos cullidós o aministradors no sia feita als dits clergues, mas que·ls dits clergues puxen comprar en l'almudí de la dita ciutat o en altre loch e molre qualsque blats hagen necessaris a ops de provisió de si o de lurs companyons o de bèsties lurs, enaxí que quant a la dita imposició pertanyent al dit senyor rey tan solament alguna cosa no sien tenguts de pagar, axí, emperò, que per remoure e foragitar tota frau lo bisbe ordén alguna persona que sia clergue, canonge o altre, la qual faça o fer faça senyals de lautó a manera de les pugeses de Leyda en què sia fet senyal de croça lo qual senyal sia per aquella donat et liurat a cascun dels dits clergues e aquells mostrand lo dit senyal a aquell o aquells qui la dita imposició levaran o culliran que franchament los lexen comprar e molre los dits blats. Emperò, que quant lo dit clergue reebrà lo dit senyal, que aquell sia tengut de fer sagrament en poder del dit deputat per lo dit bisbe a donar lo dit senyal que ell leyalment usarà de le dites coses et que no farà que per aquell sia escusat alcuna altra persona que no sie clergue sinó tan solament aquells de casa sua e qui menjaran en casa sua de no pagara la dita imposició.

Entén lo senyor rey que aquells que ell provehex en totes coses en casa sua ençò que aquell o aquells espenguen en casa del dit clergue. Et, no res menys, que si contrafahia, que certa pena per lo dit bisbe hi sia posada.

Ítem, que si alcun clergue comprarà pa en menut de alguna flaquera o tendera que li sia feita restitució e esmena per lo dit senyor rey o sos collidors e aministradors en aquesta forma que quant lo dit clergue haurà comprat del dit pa tro en quantitat de XX sous ensemps o particularment per diverses dies que ladonchs lo dit senyor rey o los dits collidors e aministradors paguen o satisfacen al dit clergue XVI diners, lo dit clergue, emperò, faent sagrament en poder del dit diputat per lo dit bisbe que leament demana /e/ haver deu los dits XVI diners per la dita rahó davant alguna persona que y sia assignada per los aministradors.

Videatur quantum ascendit et fiat debita compensacio per minutum sic, videlicet, quod quando imposicio ascendet ad quantitatem unius denarios teneantur venditricis dare sibi unum denarium de pane et sic de singulis ascendentes et descendentes usque ad obulum inclusive quia sic fuit conventum.

Ítem, quant a la part la qual lo dit senyor rey ha en la imposició la qual de present se leve en la dita ciutat dels draps, en la qual lo dit senyor rey ha les dues parts segons que dit és e la dita ciutat ha lo terç tan solament, és axí enprés entre lo dit senyor rey et los dits bisbe e capítol que·l dit clergue puxa comprar a ops de si e de sa companya draps de qualque natura sien dels quals la dita imposició se'n deu pagar sens pagar les dites dues parts pertanyens al dit senyor rey. En esta forma que per ço que l'alna, la qual de present és ordenada que per la dita rahó no sia mudada, que quant lo dit clergue comprarà les dites dues parts de la dita imposició pertanyents al dit senyor rey, axí, emperò, que·l dit clergue haja tota via a mostrar al dit venedor lo senyal e fer lo dit sagrament en poder del dit venedor per foragitar tota frau.

Placet quod fiat fides de signo, sed non prestetur iuramentum cum sufficiat fuisse prestitum iuramentum in posse et dentis signum nec sic tollerabile quod in pose laycu prestaretur.

Ítem, que si los dits clergues compraran vi en gros que sien franchs de la imposició /pertanyent al dit senyor rey en la imposició/ la qual de present se leva del dit vin en la dita ciutat, e açò matex sia observat de la imposició del blat.

Ítem, si los dits clergues compraran o comprar faran vin en menut en alcuna taverna o altra casa de la dita ciutat en la qual se vena vin a menut, que la tavernera o altra persona que mesurarà o vendrà lo dit vin sia tenguda donar e liurar al dit clergue o missatge d'aquell lo dit vin franch de la part al dit senyor rey pertanyent en la imposició del dit vin, enaxí que la dita tavernera o altra persona que vendrà lo dit vin sia tenguda de tenir mesura tal que lo dit clergue haja lo dit |^{f. 95v} vin franch de la dita imposició. Et que·l mustaçaf de la dita ciutat sia tengut de fer fer mesures tals que·ls dits clergues hajan lur dret en manera que sien franchs de la dita imposició, e que sia imposada certa pena als venedors del dit vin que sens frau ab les dites mesures donen lur dret als dits clergues, ço és, franch de la dita imposició, axí, emperò, que misatge del dit clergue quant irà a comprar del dit vin sia tengut de portar lo dit senyal e que·l dit missatge sia tengut fer lo dit sacrament de no fer frau en le dites cosses.

Ufficit prestitisse iuramentum ut supra.

Ítem, que·ls dits clergues e cascun d'aquells sien tenguts de fer en sacrament en poder del dit deputat per lo dit bisbe que en eles dites cosesno faran ne fer faran alguna frau.

Respicientes insuper convencionem predictam ac ordinata et contenta in dictis capitulis et ipsis responsionibus non valere nec firma persistere o(..)si scripture publice comendarentur per manum tabellionis publice confecte ac firma et plenariam de hoc potestatem habentes, idcirco per bono statu totius rei publice gratis et ex certa sciencia ac consulte tenore presentis publici instrumenti vicem et hac parte episcopale gerentis laudantes, approbantes, ratificantes et confirmantes tam instrumentum predictum iam inter vos, dictos episcopum et sindicum ex parte una, et dictos iuratos et probos homines ex altera, firmatum et factum quam omnia et singula supradicta capitula et responsiones inde subsequetas necnon et omnia alia et singula supradicta et in eis contenta, convenimus et promittimus in nostra fide regia vobis, dictis episcopo et yconomo seu sindico nominibus, quibus supra necnon scriptori nostra ac notario subscripto tanquam publice persone quod vobis et ecclesia valentina et pro alii etiam personis quarum interest et interesse potest aut poterit in futurum legitime stipulanti predicta omnia et singula /in/ eis contenta attendere et complere, tenere et observare, et in aliquo non contrafacere vel venire, iure aliquo non contrafacere vel venire iure aliquo causa foro seu ex racione, et pro predictis omnibus et singulis complendis et attendendis, tenendis et firmiter et observandis obligamus vobis quibus supra nominibus et ecclesie ~~vani~~ valentine omnia et bona nostra mobilia et immobilia ubique in et tam habita quam habenda.

Ad hec nos, Hugo, divina providencia Valencie episcopus et Iohannes Roderici de Speculo, sindicus seu yconomus predicti de quo quidem sindicatu per capitulum ecclesie supradicte ad hec specialiter inde facto, plene constat per instrumentum publicum inde factum per Bartholomeum Mulnar, auctoritate regia notarium publicum Valencie, nonas octobri anno ubscripto nominibus quibus supra, laudantes, approbantes, ratificantes et confirmantes omnia et singula supra dicta per nos preexcellsum ac serenissimum dominum nostrum dominum regem prefatum dicta et expressata ac capitula superius inserta et in ~~hiis~~ /eis/ ac eorum quibuslibet contenta nominibus iam dictis convenimus et promittimus vobis, dicto domino regi presenti, quod prefate omnia et singula complebimus, tenebimus et observabimus et in aliquo non contra faciemus vel veniemus nec aliquam contravenire permittemus seu faciemus iure aliquo causa foro vel etiam racione pro quibus omnibus et singulis complendis et attendendis, tenendis et

firmiter et observandis obligamus vobis prefato domino regi et vestris et quibus velitis proprio, scilicet, nos, dictus episcopus, omnia bona dicte ecclesie valentine, et ego, dictus syndicus seu yconomus, omnia bona dicti capituli, mobilia et immobilia ubique causa habita et habenda, hec igitur omnia et singula supradicta prout expressata /et/ narrata sunt supra facimus, paciscimur et promittimus dictus rex et nos, dicti episcopus et syndicus seu yconomus, nominibus sepe dictis quilibet nostrum, videlicet, a de fica alter alteri et nobis ad invicem necnon et vobis, scriptori et notario infrascripto, tanquam publice persone quod nobis et nostrum quolibet ac prefatis ecclesia et capitulo valentinis et quod aliis etiam personis quarum interest et [in]tererit recipienti et paciscenti ac etiam legitime stipulanti.

Et volumus ac mandamus nos, dictus rex et nos episcopus ac syndicus supradicti, requirimus quo de premissis fiant duo consimilia publica instrumenta, alteram nobis dicto regi retinendum alterumque nobis dictis episcopo et sindico tradendum per scriptorem ac notarium infrascriptum.

Actum est hoc Valencie, videlicet, in quadam camera tremberiorum (?) regii palatii civitatis eiusdem, nonodecimo kalendas ianuarii, anno Domini millesimo trecentesimo quadagesimo nono.

Signum Petri, Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comitisque Barchinona, Rossillionis et Ceritanie, qui hec laudamus et firmamus et hui instrumento publico nostrum sigillum apponi iussimus in pendentem.

DOCUMENT 104

1351, octubre, 14. Perpinyà

Capítols de les imposicions aprovades a la ciutat de Xàtiva per tal d'ajudar a Pere el Cerimoniós a organitzar una armada contra els genovesos i els sards.

ACA, Cancelleria, reg. 894, f. 180v-183r

In Dei nomine. Pateat universis quod nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera, animavertentes dudum ex infrascriptis justis et rationabilibus casis et aliis que nostrum animum rationabilem ad hec induxerunt dilecto consiliario nostro Garsie de Loriç, militi, procuratori nostro in regno Valencie, quandam comissionem fecisse cum alia carta nostra tenoris subsequenti:

Nos Petrus Dei gracia rex Aragonum et cetera, considerantes qualiter barones de Auria et alii plures ianuensis rebelles nostri qui a pace reformat contra nos et ducem et comune Ianue totaliter sunt excluse Corsice insulam ac locum de Algerio et alia plurima loca insule Sardinia occupatam et occupata detinent minus iuste et qualem etiam ex atrocibus et nephandis rebellionibus per ipsos barones et alios iam dictos contra nostros officiales, imo verius contra nos impudenter pluries perpetratis nostrorum officialium et aliorum nostrorum plurium fidelium subditorum strages et alia plurima scandala in nostri regni diadematis opprobrium et contemptum et nostri rei publice maximum detrimentum subsecute et subsecuta fuerunt quiam predita tolerare equanimiter non valeamus, certum magnum disposuimus armare numerum galearum cum quo auxilio mediant divino ad occupationem felicem insule et locorum predictorum et determinum ac execucionem finalem dictorum rebellum procedi valeat muni forti.

Attendentes nos etiam necessario ordinasse propter pecunie penuriam qua ob plurima nobis incumbencia negocia temporibus preteritis thesaureria nostra plurimus est axausta quod per vos, dilectum consiliarium nostrum Garsia de Loriz, milite, procuratore regni Valencie, pro predictis a nobilibus, militibus et generosis ipsius regni ac iuratos et probis hominibus et universitatibus civitatum Valencie, Xative ac villarum Morelle, Burriane et Vila-regalis sucursus et auxilium nostri nomine postulentur, idcirco ad hoc ut utilius et melius per predictos ut speramus indubie nobis prestavi valeat in iam dictis auxilium ser succursus tenore presentis conferendo licenciam omnibus et singulis antedictis qui nobis succursus seu auxilium prestabunt iam dictum cum et cum consilio vestro imponendi seu imetendi imposicionem seu imposiciones in eorum locis et in dictis civitatibus atque villis et earum alcareis, aldeis et terminis in mercimoniis, scilicet, victualibus et aliis quibuscumque | ^{f. 181r} prout melius et utilius vobis videbitur expedire facultatem plenariam vobis elargimur, ita quod superius dicti et eorum singuli pretextu licencie eis per nos conferendo de et cum consilio vestro racione sucursus et subsidii nobis prestandi et aliis etiam de causis eis necessariis possint imposicionem seu imposiciones in predictis imponere et levare per illud tempus de quo vobis videbitur faciendum.

Nos enim declarantes huius serie quod propter subsidium seu sucursum nobis prestandum ratione premissa aut per aliqua que inde sequi quomodolibet videantur dictis baronibus, militibus seu generos aut civitatibus et villis iam dictis aut eorum foris, privilegiis, imunitatibus seu franchitatibus periudicium nullum valeat generari quod periudicium ex nostre regie potestatis plenitudine tollimus cum presenti, quinimmo ipsi fori, privilegia, imunitates et franchitates salvi et salva atque integra inconcusse remaneant et illesa nec predicta per quos dicti fori, privilegia, imunitates et franchitates ledi quomodolibet viderentur nullatenus ad consequenciam trahi possit, et nichilominus tollendi et sublevandi omnia periudicia super predictis et quolibet predictorum nobis potestatem plenariam confecimus cum presenti.

Et insuper comittentes vobis super predictis omnibus et singulis ac dependentibus, incidentibus seu emergentibus quomodolibet ex eisdem sub dicta forma etiam sisint maiora vel graviora superius expressatis plenari vices nostras cum plena et libera administracione promittimus in bona fide nostra regia habente ratum et firmum perpetuo quicquid per nos in premissis actum fuerit sine gestum et nullo tempore revocare, et hec omnia et singula eorundem observare iuramus per Deum et eius sancta quatuor evangelia, manibus nostris corporaliter tacta.

In cuius rei testimonium presente fieri iussimus nostri sigilli pendentis munimini roboratam.

Datum Gerunde, die sexta aprilis, anno infrascripto.

Percipientes etiam prefactum Garciam vigore preinsertis comissionis vobiscum, fidelibus nostris iuratis et probis hominibus civitati Xative, super quibusdam petitionibus per ipsum nostro nomine nobis factus rationibus supradictis totaliter convenisse nec nos super eis certa capitula vice et auctoritate nostris qui [...]bis supra sub religiosibus iuramenti et presentacionis homagii fecisse et firmasse quorumquidem capitulorum tenores secuntur per hunc modum | f. 181v:

Capítols de les formes e condicions sots les quals la universitat de la ciutat de Xàtiva entén fer al senyor rey ajuda de la meytat de la imposició de dos ayns en la dita ciutat e terme collidora en les coses de les quals imposició se cull de present en la dita ciutat e açò per rahó de la galea que·l dit senyor rey demana que li sia dada per la dita ciutat e per altres lochs del regne a IIII ayns contra los barons d'Òria e la comuna de Gènova, rebel·les seus, los quals foren feyts e fermats entre·l molt honrat en Garcia de Lóriz, cavaller e conseller del senyor rey et cètera, axí com havent poder de fer les coses devall scrites del senyor rey ab carta sua segons que en aquella és contengut de una part e los honrats en Berenguer Gort, en Berenguer de Fluvià, en Jacme Pich, e en Berenguer Dalmau, jurats de la dita ciutat, e en Domingo de Vallebrera, síndic e procurador de la universitat de la dita ciutat de Xàtiva d'altra, *ut sequitur et hunc modum*:

Primo, que la dita imposició sia atorgada a la dita universitat a IIII ayns del dia que la present imposició finirà a avant contínuament compradors (*sic*), axí que en la imposició dels II ayns primers haja la meytat del preu lo senyor rey e l'altra meytat ab la imposició éntregament dels II ayns següens sia de la dita universitat per pagar sos deutes e missions.

Respon lo dit honrat procurador que li plau.

Ítem, que la imposició que de present és en la ciutat de Xàtiva no y sia tocat en alcuna cosa car los jurats de la dita ciutat ja n'hajen fetes dites als creedors als quals la ciutat

era tenguda. Et, finida la dita imposició del present any, puxa ésser mesa e gitada la dita imposició per rahó de la ajuda de la galea e pagar missions e deutes dessús dits per los dits III anys segons que dessús dit és.

Diu lo dit honrat procurador que li plau.

Ítem, que les imposicions posadores per la rahó dessús dita sien generals e que tot hom hi pach, axí christians, juheus com serrahins, et encara totes altres persones exceptat (*sic*) aquelles persones que per privilegi e immunitat ne poden ésser e deuen franques e que les dites imposicions sien segons que ara. Et si per ave(n)tura los jurats e Consell hi volen res créxer que ho pusquen fer.

Ítem, que la dita imposició qui s'ha a passar e metre en la dita ciutat per les rahons dessús | ^{f. 182r} dites sien administradors e venedors e encara determenadors de tots los contrastes que entrevenir se poran los jurats de la dita ciutat, exceptat tant solament que en les vendes a fer entrevinga una persona per part del senyor rey.

Plau al procurador.

Ítem, com per lo senyor rey sien ja atorgades les imposicions que ara de present se cullen en la ciutat de Xàtiva ab privilegi et cartes sues, segons que en aquelles és contengut, que les dites imposicions ara imposadores per les rahons dessús dites no facen alcun perjudici a les dites cartes o concessions, ans les dites imposicions novellament imposadores, no contrastant passat lo temps dels dits III anys, sia restituït a la dita ciutat lo temps que romandrà de les dites cartes e concessions, e que sobre aquelles romangue tot seu dret salvu a la dita universitat.

Plau al procurador segons la forma de la concessió per lo senyor rey a la dita universitat feta en la dita carta dels XIII mil sous que foren promesses al senyor rey per la dita ciutat sobre la ajuda que·l senyor rey faïa al rey de Castiella sobre·l mont de Gibraltar, la qual carta fon donada en València, *sexto idus novembri anno Domini M^o CCC^o XL° nono*, segons que en aquella és contengut.

Ítem, que·l senyor rey no·n puxa tollerar ne revocar la donació e atorgament feyt per lo dit senyor o per altre en loch d'el de la imposició atorgada a la dita ciutat dins lo temps de aquella.

Plau al dit honrat procurador.

Ítem, que per lo atorgament que per lo senyor rey o altre en loch del dit senyor rey a la dita ciutat és estat feyt de la dita imposició per lurs deutes, emissions pagadores e encara que la acceptació per la dita ciutat feta del dita atorgament no sia fet alcun perjudici a la dita universitat e singulars de aquella en cobrar e aver tot ço que·ls és degut o serà per rahó dels dampnatges e messions de la taula a satisfació d'aquells dapnatges assignada en València, no contrastant la recepció de la dita imposició.

Atorga lo dit procurador que·ls sia salvu tot lur dret en tant com lo degen haver e·ls pertanga per dret e de rahó.

Ítem, que per rahó del atorgament fet per la ciutat de Xàtiva al senyor rey de la imposició a II anys sien remeses e jaquits a la dita universitat aquells II mil sous que la dita universitat atorgà al senyor rey per rahó del seu matrimoni.

Respon lo dit | ^{f. 182v} procurador que·n scriurà al senyor rey e y farà son poder.

Ítem, si la imposició gi(ta)d(o)ra del primer any, ço és, la part que·n deu haver lo senyor rey no bastava als XXIX mil sous deguts al noble en Remon de Riusech, que la universitat de Xàtiva, de la part del senyor rey del altre any sigüent puxa reternir e aver retenció d'aytanta quantitat com la dita universitat ultra la meitat del primer any pertanyent al senyor rey hauria pagar a compliment dels XXIX mil sous

Plau al procurador.

Ítem, que·l dit honrat procurador haja àpocha del senyor rey dels XXIX mil sous que s'han a donar al noble en Ramon de Riusech, ço és, que·s té per pagar de aquells de la dita universitat, pus la dita universitat ha assegurat aquells al dit en Ramon de Riusech.

Plau-li.

Et a major ferma e cautela d'aquestes coses havedora, lo dit honrat en Garcia de Lóriz, procurador del regne de València, féu sacrament e homenatge de mans e de boca en poder del honrat en Berenguer de Fluvià, jurat e maiordom desús dit, per lo qual promés servir, complir e atendre totes les coses en los capítols desús dits contengudes e expressades segons les respostes per él fetes en cascun dels capítols dessús dits, les quals coses foren fetes e fermades en la ciutat de Xàtiva en la casa dels frares de Santa Maria del Puig de la dita ciutat en lo dia que era comptat tercio kalendas septembri, anno infrascripto.

Et nunc fuerit nobis pro parte vestri dictorum iuratorum et proborum hominum iam dicte civitatis humiliter supplicatum ut cum oporteat vos ad corroboracionem premissorum habere a nobis confirmacionem de premissis et firmatis per dictum nostrum consiliarium et procuratore preinserta capitula et omnia alia et singula superius expressat ut superius est distinctum corroborare et confirmare de nostri regali clemencia dignemur. Ideo iam dictis vestris supplicacionibus tanquam justis et consone rationi inclinati benignis tamen prius et diligenter discussis capitulis predictis sum in expressatis ipsa capitula et omnia alia et singula in eisdem expressa tanquam de assensu et coluntate nostris facta firmata et promissa sub formis, pactis et condicionibus supradictis, ex certa sciencia laudamus, apporbamus, ratificamus et confirmamus.

Promitentes vobis dictis iuratis et probis hominibus licet absentibus ac fideli nostro Stephano Poncii de Fonolletto, sindico vostro presenti, et pro vobis recipiente et notario infrascripto tanquam publico | ^{f. 183r} hec a nobis pro nobis et omnibus illis quorum interesit legitime recipienti predicta omnia et singula attendere et complere et non contravenire aliquam racione, mandantes per presentem procurator dicti regni ceterisque universis et singulis officialibus nostris vel eorum loca tenentibus, presentibus et futuris, quare laudacionem et approbacionem, ratificacionem et confirmacionem nostram huiusmodi firmas habeant et observent et non contraveniant seu aliquam contravenire permittant aliqua racione.

In cuius rei testimonium presente fieri et sigillo nostro pendenti iussimus comuniri.

Datum Perpiniანი, quartadecima die octobri anno a nativitate Domini millesimo CCC^a quinquagesimo primo.

Vidi As. P. trus

Signum [buit] Petri, Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossilionis et Ceritane, qui hec laudamus, concedimus et firmamus.

Testes huius rei sunt: ~~venerabilis~~ Vitalis de Blanis, abbas Sancti Felici Gerundis, Matheus Mercerii, maiordomus illustris Alionore, regine Aragonum, Iohannes Scribe, Rogerius de Raunacho, milites, et Iaspertus de Tregurano (?), locum tenens cancellarii, et Iacobus de Faro, iurisperiti, consilarii domini regis.

1353, març, 15. València

Capítols de les imposicions oferides per Vila-real per tal d'ajudar a Pere el Cerimoniós a organitzar una armada contra els genovesos i els sards.

ACA, Cancelleria, reg. 1399, f. 23r-24r

Petrus et cetera, fideli domestico nostro Bernardo Oliverii, aministratori operis galeis que in civitate Valencie fieri facimus de presenti salutem et cetera. Cum in auxilium armate quam parari facimus pro complenda adquisicione regni Sardinie et contra ianuensis, publicos inimicos nostros, sindici universitatis Ville regalis nomine pro parte universitatis ipsius nobis dederunt et concesserun duas partes impositionis in villa ipsa iactande et exhigende a prima ventura die instantis mensis aprilis ad tres annos continuum venturos in rebus et per modum in huiusmodi capitulis subinsertum:

Volem los jurats /f. 23v e prohòmens de Villa-real e-s plau que per la ajuda que-l senyor rey los ha e present demanada sie emposada e levada en la dita vila e térmens d'aquella per tres anys la següent imposició:

Primerament que tot hom qui molrà forment pach per I caffiz XII diners.

Ítem qui molrà paniz, dacza, ordi, mestal e mill pach per caffiz VI diners.

Ítem que per vendre XX soldades de vin per menut en taverna se paguen XII diners.

Ítem per cascuna lliura de moltó, cabró, porch, ovella e cabra I diner.

Ítem per cascuna lliura de bou e de vaca que hay més de dos anys malla.

Ítem per [lliura] de vedell o de vedella de leyt qui-s vénen de III diners e malla a ensús se pach I diner.

Ítem per lliura de cabrit e corder qui pesaran de VI lliures a enjús se paguen II diners.

Ítem per cascun bacó qui-s vendrà en gros o éntedre XII diners.

Ítem per cascuna libra de carnsalada qui-s vena en menut I diner.

Ítem per cascuna carn rafalina qui serà venuda a menys for se pach per I sou I diner.

Ítem que per taylor XX soldades de draps de lana a obs de vestir qui-s sien feytes en casa o comprats en Buriana o en altre e-n no hajan pagada imposició se paguen XII diners.

E que en totes e de totes les dites coses sien tenguts de pagar imposició cristians, jueus e moros e totes altres persones habitans e habitadores en la dita Villa-real e térmens de aquella, mas que si alcu comprarà algun cabrit per obs de sa casa no sia tengut pagar imposició ans ne sia franch. Axí matex, qui matarà porch o tuja per a bacó a obs de sa casa no-n sia tengut pagar imposició, ans ne sia franch. Et que algun moro de la dita

villa e terme d'aquella qui m[...] moltó, ovella, cabra o cabró per Aldeheya a la luna Pàscua no pach imposició.

E si s[... ...] a les damunt dites coses alcun dubte, nexerà o apparrà e encara en altres emergens e incidents de aquelles que tot allà sie a conxença, declaració et determinació del bayle e dels jurats de la dita vila sens diminució de la dita imposició. E si frau era comesa en alcuna de les dites coses, que la cosa en què serà comesa lo frau sia guanyada al comú de la dita imposició, de la qual cosa coneguen los dits batle e jurats.

Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus dicta impositione iactetis et imponetis in ipsa Villa regali et terminis eius per modum et tempus ac in rebus in dictis capitulis expressatis ipsamque levetis et exigatis levare vel exhiberi faciatis cuiusquidem impositionis duas partes in dicte opere convertatis respondendo de residua tercia parte iuratis | ^{f. 24r} et probis hominibus ville ipsius cum sit inter nos et dictos syndicos conventum fuerit et conductum.

Nos, enim vol[umus] super predictis et ex eis dependentibus quovismodo et etiam duper vendicione impositionis ipsius fienda ad totos dictos tres annos vel sicut expedire videritis vobis per presentes comitimus plenarie vices nostras.

Datum Valencie, XV^a die marcii, anno a nativitate Domini millesimo CCC^o L^o III°.

1353, maig, 20. València

Capítols del subsidi concedit a Pere el Cerimoniós pels nobles, cavallers i generosos del regne de València per tal de pagar la tripulació de 2 galeres de l'armada que es prepara contra els genovesos.

ACA, Cancelleria, reg. 1399, f. 68v-71r

Capitula domino regi tradita per generosos regni Valencie.

Nos Petrus et cetera, tenore presentis carte nostre firmiter valiture facemur vobis dilectis nostris nobilibus, militibus et generosos civitatis et regni Valencie quod super subsidiis per nos a vobis postulato et per vos nobis vostra spontanea voluntate velut honoris nostri fiendi zelatores liberaliter concessio et non ex aliquale subieccione [...] armata seu racione armate quam facimus contra ianuensis, inimicos nostros, devenimus nos et vos ad certa capitula que ad ipsius rei memoriam | ^{f. 69r} et ut de condicionibus, pactis et convencionibus sub quibus dictum subsidium per vos nobis factus extitit et per nos acceptatum liquide pace fiat in presenti pagina de notari iussimus prout sit continencie subsequentes:

Com vós, molt alt et excel·lent senyor en Pere, per la gràcia de Déu rey d'Aragó et cètera, hajats pregat lo braç dels nobles, cavallers et generoses del regne de València que us façen ajuda en la armada de galees que vós, senyor, de present entenets fer en deffensió de les vostres terras e regnes contra los jenoveses ab los quals havets guerra, e en caç que lo dit jenovés armàs en lo present any de trenta galeas ensús, e los dits nobles, cavallers et generoses, parlan tota via ab humil e deguda reverència no sien strets per fur ne per dret a fer la dita ajuda, ans per lur libertats e privilegis sien franchs e immunes, emperò, cobejan la honor vostra e de la vostra corona, e volens continuar lo bon e leal servir que a vós, senyor, e als vostres, ells e los lurs per tots temps han feyt, fan a vós, senyor, liberalment e de gràcia special la offerta e ajuda següent sots la forma e condicions dejús scrites:

Primerament, lo dit braç dels dits richs hòmens, cavallers et persones generoses de la ciutat et regne damunt dits offeren e donen a vós, senyor, liberalment e de gràcia, en ajuda e deffensió de les vostres terres et regnes, lo sou de la xurma de dues galeas e pa tan solament, e açò al preu e tot acostumat, per vós, senyor, donar. E la dita oferta et ajuda fan a vós en cas que'l genovés fesse faça stol ajustat de XXX galeas o de més en l'estiu primer vinent e no en altra manera. Emperò, com sper ésser contrast si los dits richs hòmens, cavallers o persones generosas deuen pagar e contribuir ensemps ab los ciutadans de la ciutat de València en la ajuda que la dita ciutat fa a vós, senyor, en la dita armada que de present fer volets, que en cas que fos conegut que·ls dits richs hòmens, cavallers e generoses haguessen ab la dita ciutat a contribuir que aquells no fossen tenguts pagar ne contribuir res en la present oferta, ans ço que a aquells ne vendria a lur part pagar sia per vós, senyor, del vostre propri pagat en lo dit sou e pa

de les dites II galeas, per ço que |^{f. 69v} l'armament de les dites II galeas se complexca e açò senyor sia entés axí d'aquells qui són poblats en les viles del regne com en la dita ciutat.

Ítem, los dits richs hòmens, cavallers e persones generoses pagaran lo sou e pa de les dites II galeas a II meses tant solament, emperò, si dins los dits II meses batalla no era feta entre l'estol vostre senyor e l'estol dels jenoveses, /e lo dit estol de jenoves/ era daçà lo far de Maçina, e que per fer batalla vós, senyor, aguéssets necessàries les dites II galeas, en aytal cas los dits richs hòmens, cavallers e generoses pagaran lo sou e pa de les dites II galeas per altres II meses tan solament e no pus d'equí avant.

Ítem, que tots los richs hòmens, cavallers e generoses del dit regne pusqan ésser taxats per sis bones persones del braz lur elegidors per lo dit braz, a la taxació dels quals tots los del dit braz hajen a estar, remoguda tota excusació, defensió e appel·lació, ans vós, senyor, o vostre procurador del regne hajats a fer forçar ab vostres messions de fer pagar tots aquells qui per les dites sis persones seran taxats. E si per ventura per alcun cas aquell o aquells qui per los dits taxadós seran taxats no pegaran en tot o en partida ço en què taxats seran que vós, senyor, reebats en comte ço que per cascun taxat pagat no serà, e que del vostre propri ho paguets a complir lo dit armament de les dites II galees.

Ítem, que per vós, senyor, sia atorgat als dits richs hòmens, cavallers et generoses del dit regne de València que quescú d'ells pusquen haver e recobrar dels lurs lochs et hòmens seus tot ço que per rahó de la dita ajuda pagar auran si haver o volran per imposició e en aquell temps que haver ho volran, enaxí que alcun dels dits hòmens lurs non sia exemit ne se'n puxe excusar per alcuna rahó. E que's faça per semblant manera que fo atorgada al comte de Luna e a don Pedro de Xírica entrò sien pagats.

Ítem, que si dins lo dit temps de dos meses o de quatre alcunes galees del vostre stol senyor se'n deuen o poden onestament partir o tornar que les dites II galeas ho puxen fer, axí emperò, si batalla no y agués a haver.

Ítem, que les dites II galeas no sien tengudes de seguir ne servir l'estol ne galeas vostras senyor sinó daçà lo far de Maçina, enaxí que dellà lo dit far no degen ne sien tengudes ne puxen ésser forçades d'anar per negún cas per negun cas per neguna persona .

Ítem, que en caç que·ls genoveses ab lurs galeas passassen delà lo far de Maçina o en ças (sic) que desarmassen, que |^{f. 70r} les dites II galeas no fossen tengudes de seguir l'estol o armada de vós, senyor, ans en cascun dels dits cases puxen de continent e sens algun embergament anar per si, guanyar contra jenoveses e altres enemichs vostres lla on se volrran, enaxí que to ço que guanyaran que sia dels dits richs hòmens, cavallers e generoses qui en la dita ajuda pagaran, franch de quint e de almirallia o capitanie e de tot altre dret per costum de mar, e en altre manera a vós, senyor, e a tota altra persona pertanyent, e que del dit guany pusquen fer franchament lurs volentats, salvant que paguen lo quint a vós senyor.

Ítem, que les dites dues galeas porten ~~tant solament~~ les senyeres o banderes de senyal real e del capità vostre senyor e no de alcun altre.

Ítem, que·ls dits richs hòmens, cavallers e persones generoses puxen metre en les dites II galeas patrons e còmits aquell o aquells qui vijares los seran, e en loch de aquells

altre o altres substituir si cas sa sdevendrà una vagada e moltes, los quals, emperò, mentre seguiran l'estol real hajan a fer lo comendament del capità major del dit estol.

Ítem, que-l capità ho almirall o qualque sia cap del dit stol real faça sacrament que servarà e servir farà totes e sengles coses en los precedents e infrasegüents capítols contengudes als patrons, capitans o còmits qui iran en les dites II galeas.

Ítem, com los alts infants de la casa real et richs hòmens, cavallers e generoses poblats e heretats dins lo regne de València façen tots un cors e un braç en Corts generals e altres actes a tots generalment tocants, e vós, senyor, digats que en le present oferta e do no volets ésser compreses los infants reals ne lo noble don Pedro de Xèrica, ne lo comte de Luna, com quescun de aquells vos faça ajuda apartada per si, los quals deuen ésser e sien uns en totes coses ab los altres nobles, cavallers et generoses de tot lo dit regne, que per vós, senyor, sien manades fer e fermades cartes et cautelas bastants a coneguda de savis en dret que al dit braz no sie feyt ne engenrat perjudici alcun per la dita /causa/ ho rahó, ans tots los sobredits sien d'aquí avant per tots temps uns e que no pusquen ne degen /ésser/ separats ne devesits per al[cu]nes rahons |^{f. 70v} ho causes, e que açò sia per vós, senyor, jurat.

Ítem, que per vós, senyor, sia atorgat e fermat que per lo present do que fan a vós l[o]s dits richs hòmens, cavallers e persones generoses no-ls puxe ésser ne sia feyt alcun perjudici en lurs privilegis, franqueses, libertats, imunitats e bons uses, ne-ls puxa ésser tret d'aquí avant a conseqüència, ans los dits lurs privalegis, franqueses, libertats, immunitats e bons uses los sien e romangun sa/ü/ls e il-leses en tot e per tot, ~~axí~~ axí com eran ans de la present oferta e do. E que de totes e sengles coses en los precedents e infrasegüents capítols contengudes sien feytes carta e cartes axí com mils a profit dels dits richs hòmens, cavallers et generoses dictar sa poran a coneguda de micer Rodí Rodrigo, vicecanceller del senyor rey.

Ítem, que lo senyor rey e lo noble en Bernat de Cabrera e lo capità del dit stol e encare lo vicecanceller juren servir totes les coses damunt dites e contra aquelles no venir ni fer venir per alcuna causa, manera o rahó.

Ítem, que la oferta damunt dita no haja eficàcia ne fermetat alcuna tro fins la part dels dits ~~hòmens~~ nobles, cavallers e generoses hajan compliment de cartes e cautelas bastants e fermes de totes e sengles coses en los precedents capítols contengudes.

Ítem, que totes les dites cartes e cautelas lus sien liurades franques de dret de segell et de scrivans e de totes altres coses.

Ítem, que en cas que per rahó o causa de la ajuda que les ciutats e los lochs del regne de València fan de present a vós, senyor, a fer la dita armada era mesa o posada imposició alguna e en alguna de les dites ciutats, viles e lochs del dit regne, e alguns nobles, cavallers o persones generoses allí habitants o passants pagassen alguna cosa en aquella imposició o impositions, que per allò no-ls sia feyt o engenrrat perjudici algùn ne al-legade possessió ni puxa ésser tret a conseqüència per vós, senyor, ne per alguna de les dites ciutats, viles o lochs, ans tots privilegis, franquees, libertats, immunitats e bons uses als dits richs hòmens, cavallers e generoses pertanyents los sien e romangen saüls e il-leses en |^{f. 71r} totes coses e per totes.

Item post oblacionem dictorum capitulorum [et] convencionem de eis inter nos et vos factam fuit facta quadam declaracio sub hac forma:

Par que la ~~pàrtica~~ pràctica que·s deu tenir sobre·l primer capítol degen ésser aytal, ço és, que·ls generoses ordenen persones que façen lurs taxacions, per ço que per aquesta rahó no calla laguiar.

Ítem, que, com lo senyor rey farà paga generalment per totes ses terres, que lavors los dits generoses hajen ~~e pagen~~ a pagar les II galeas per II meses, si, emperò, lavors és sabut per certenitat o encara per tals presumpcions que pareguen de ésser veres que·ls genovesos armen XXX o de XXX galeas ensús, sobra la qual cosa estiguen a fe del senyor rey que·ls en diga veritat de ço que[·n] sàpia e encara a sacrament del noble en Bernat de Cabrera, que en aquell cas façen la paga e les altres coses que han a fer segons los capítols.

In cuius rei testimonium nos dictus rex presentem cartam fieri iussimus nostri sigilli pendentis munimine roboratam.

Datum Valencie, vicesima die madii, anno a nativitate Domini M° CCC° L° III°.

1353, juliol, 7. València

Venda de l'annualitat de 1354-1355 de les imposicions dels damnificats de la Unió establertes a la ciutat de València i altres llocs unionistes. Les compra Arnau de Valleriola per 17.000 lliures.

ACA, Cancelleria, reg. 1399, f. 149r-153r

Noverint universi quod nos Iohannes Scribe, miles, Petrus Eximini de Lumberri, Guillelmus Spigol et Luppus de Apiaria, amministratoros impositonum civitatis et nonnullorum locorum regni Valencie ante presenciam illustrissimi et magnifici principis et domini, domini Petri, Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comitisque Barchinone, Rossilionis et Ceritanie, in regali suo Valencie personaliter existentes, presentibus notari et testibus infrascriptis, attendentes dictum dominum regem nobis mandatus fecisse cum sua littera tenoris et continencie subsequenter: 'Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera dilecto et fidelibus Iohanni Scribe milite et cetera' prout toto tenore littere supra proxime registrate.

Attendentes etiam nos exponi fecisse venales ad unum annum a prima videlicet die mensis aprilis instantis in antea continue numerandi impositones bladorum, farine, vini, carni, pannorum, mercium, fuste et bonorum sedencium et aliorum dicte civitatis et locorum contribucionis eiusdem verum et bonorum etiam Sollane, Trullars, turris dicti Romaní, Quart, Maniçes, Almuçafes, Cataroja, Albal, Maçanaça | ^{f. 149v}, morerie de Milla[ta], Picaçén, Alcòcer (*sic*), Xilvelle, Aspiocha, Massamagrelli, popule de Portaceli, baiulie de Muntchada, Museros, Foyos, Podii Cebolle, Farnals, Benimanet, Raphalbunyal, Puçoli, Raphalell, Vistalbella, Alboraya, quod militi videlicet pertinet in eodem, Castrihabib, Muriveteris, Caneti, Castilionis campi Burriane, Orpese, Cabanes, Belloch, Torrablanca, Miravet, Albalat, Algezira, Cotes, Pardines, Popule del Artiacha, Castilionis Xative, Biar, Ontinyén, Bocayre, Sexona, Penaguila, Beniloba, Benafallim, Albayda, Villejoyosa, Orchete, Planes, Almudayne, Popule d'en Belvís, iuxta capitulorum sequentium serie et tenorem:

Imposició dels blats e de la farina.

Primerament, tot comprador o molador de forment pach per cafiç XII diners.

Ítem, tot comprador o molador de paniç pac per cafiç VI diners.

Ítem, tot comprador o molador de adaça pach per cafiç VI diners.

*Ítem, tot comprador o moledor de mestall pach a la rahó damunt dita, segons la part del blat del qual serà fet lo mestat (*sic*).*

Ítem, tot comprador d'ordi, de çivada, d'espelta, d'avena e de centeno pah per cafiç VI diners. Emperò, si d'aquests blats se molrà pac per cafiç a rahó de cafiç en la forma damunt dita.

Ítem, que cascun puscha metra ab lo blat que molrà la moltura en lo sach o talecha de la qual moltura no-s pach imposició.

Ítem, si alcú o alguns portaran o portar faran algun blat al molí per molre sens albarà del comprador de la dita imposició perda lo dit blat.

Ítem, per blat que per alavor sia comprat o mercantívolment imposició no sia pagada.

Ítem, que tot hom que portarà ho portar farà farina o pa cuyt a la ciutat a obs de provisió de si o de sa companua pach imposició segons la natura del blat, axí com dassús és declarat si donchs per aquella farina o pa cuyt no haurà pagada imposició en alguns dels lochs on sa levarà la imposició damunt dita.

Ítem, tot comprador de farina e de forment en la ciutat o en qual sa vol loch on sa lavarà la dita imposició pac per arrova unum denarium. Et si serà farina de panís, d'adaça o d'ordi pac per arrova malla, si donchs |^{f. 150r} per qualsevol farina no serà pagada imposició en [la] ciutat o en los lochs de la contribució d'aquella als compradors de la [dita] imposició.

Imposició del vi.

Del quarter antich del vi lo qual conté en si XXX^a lliures sien mirvades II liures, axí que-l dit quarter durant la dita imposició sia de XXVIII lliures.

Primerament, tot vi que serà vanut en groç pach per libra en diners, és asaber, lo comprador VI diners e-l venador VI diners, la on sia taverner XII diners.

Ítem, tot venedor de vi en manut pach per libra de diners XVI diners.

Ítem, que tot hom a qui serà donat vi pach per la valor del vi per libra de diners XII diners.

Imposició sobre les carns.

Primerament, per carns de moltó, de cabró, porch o trunya (sic), fresch o salat, e per salvagina, e vadell o vadella que-s vena a pes pach lo carnicer per libra de cascuna de les dites carns oltra lo preu que li serà donat a vendre aquelles, enaxí que del pes que pesarà cascuna res de les damunt dites sia lavada al carnicer una liura II diners.

Ítem, de cabra o ovella per liura de cascuna de les dites carns pach lo carnicer e que del pes que pesarà cascuna res de les damunt dites sia lavada una liura mealla.

Ítem, per liura de carns de carns e bou o de vaca pac lo carnicer e que-n sien levades del pes de cascun bou o vaca III lliures, unum denarium.

Ítem, per cascun vadell o vedella de leyt que-s vena a hull pach lo carnicer II sous.

Ítem, per cascun cabrit o anyell de leyt que-s vena a hull pach lo carnicer II diners.

Ítem, per anyell, corder o cabrit qui pes VI liures carneceres o de VI lliures ensús pach lo carnicer per liura de les dites carns II diners.

Ítem, si carnicer vendrà porch o trunya salprés o salat en gros pach per bachó II sous.

Ítem, tot hom de q[ual] que condició sia que matarà porch o trunya en sa casa pach per bachó II sous⁸¹.

Ítem, si-l vendrà en manut que pach per liura de cascuna de les dites carts mas sien-li preses en compta los dits II sous dos diners.

Ítem, per cascun bou o vaca que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascun /^{f. 150v} vadell o vadella que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascun moltó o cabró que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascuna cabre o vuella que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascun cabrit o anyell que matarà en sa casa pach II diners.

Imposició dels draps pertanyent al senyor rey en la ciutat de València e lochs de contribució d'aquella.

Primerament, que tot venador de draps de lana prims o grossos, de lli, d'astopa, de cànem e de canemaç, de entreliç, e de fustani pach per liura de diners VIII diners, enaxí que de l'auna sia deduïda.

Ítem, tot drap que sia aportat en la ciutat de València o en los lochs de contribució d'aquella, qui no haja pagat imposició en lo regna de València qui-s tall en la dita ciutat o en los dits lochs de la sua contribució pach a la rahó demunt dita.

Ítem, drap de li, d'astopa o de cotó que alcun faça en sa casa per vestir o altres uses de casa sua no pach imposició.

Ítem, tota persona que faça en sa casa drap de lana per a çon vestir o de çça companya pach de la valor per liura VIII diners.

Ítem, tot venador de drap d'or o de seda qui-s vendrà a alna o a pes, pach per liura de diners, e que sia deduït de l'alna en la forma damunt dita VIII diners.

Ítem, si alcun hom estrany o privat comprarà en groç peça o peçes de qual çça vol dels dits draps per a çon vestir o de sa companya o a obs d'altre per al dit ús, o de què faça vestadures cobertós o cortines, axí de draper com de mercader pach lo comprador per liura de diners VIII diners. Enaxí que-l venador sia tengut de reebre del comprador la dita imposició, en altra manera que-l venador o pach del seu propri.

Ítem, si alcú farà o fer farà alcuna peça o peçes o scatxs de draps e d'aquel vestirà si o sa companya que pach per la valor d'aquell drap per liura de diners VIII diners.

Ítem, per draps que sien comprats a obs de vestiment de Esgleya o a obs de pobres de Déu a cobrir o vestir, imposició no sia pagada.

Imposició dels draps pertanyents al senyor rey en los lochs /^{f. 151r} dels termes e regne de València desús dits.

Primerament, que tot venedor de drap de lana prims o grossos, de lli, d'astopa, de cànem o de canamaç, de entreliç, e de fustani pach per libra de diners XII diners, enaxí que de l'alna sia deduïda.

---

⁸¹ Aquesta entrada apareix repetida: *Ítem, tot hom de qualque condició sia que matarà porch o trunya en sa casa pach per bachó II sous.*

Ítem, tot drap que sia aportat en la ciutat de València o en los lochs de contribució d'aquella qui no haja pagada imposició en lo regne de València qui's tall en la dita ciutat o als dits lochs de la sua contribució pach a la rahó damunt dita.

Ítem, drap de li, d'astopa o de cotó que alcú faça en sa casa per vestir o altres uses de casa sua no pach imposició.

Ítem, tota persona qui faça en sa casa drap de lana per a çon vestir o de sa companya e a obs d'altre per al dit ús o de que faça vastedures o cubertes o cortines, axí de draper com de mercader, pach lo comprador per liures de diners XII diners, enaxí que'l venador sia tengut de reebre del comprador la dita imposició, en altra manera que'l venedor ho pach del seu propri.

Ítem, si alcun farà o fer farà alguna peça o peçes o scaig de drap e d'aquell vestirà si o sa companya que pach per la valor d'aquell drap per lliures de diners XII diners.

Ítem, per draps que sien comprats a obs de vestiment de Sglenya e a obs de pobres de Déu a cobrir e vestir, imposició no sia pagada.

Imposició de les mercadaries e fusta.

Primerament, per liura de diners de tota mercadaria pach lo comprador III diners e qui comprarà fusta per mercadaria o per a çon propri ús pach per liura de diners VI diners. Emperò, si alcun comprarà axí d'altra persona com de fuster alguna fusta sarrada en manut tro en quantitat de X sous o de X sous a enjús no pach imposició. E si alcun comprarà alguna cosa mercantívolment tro en quantitat de X sous o de X sous o de X sous enjús no pach imposició.

Imposició dels béns seents.

Primerament, tot comprador de béns seents la on se'n fes cambi o en altra manera alienació pach per liura II diners.

Ítem, el venedor VI diners.

Emperò, en açò no sien enteses exovàs ni herèncias ni lexes de testaments.

E si alcun farà alguna frau en alguna de les dites coses que perda la cosa en la qual haurà feta la frau e oltra açò pach per pena LX sous | ^{f. 151v} per quantesque vagades contra farà de les quals penes sia la mitat del senyor rey e l'altra mitat dels compradors de la dita imposició. Emperò, que'l sennor rey ni·ls compradors de la dita imposició no pusquen demanar part d'alguna calònia ne de la cosa en què la frau serà feta sinó d'aquella quantitat que serà declarada o jurada per los aministradors de la dita imposició. e aquell o aquells qui aquella dauran pagar cascun d'aquells sia tengut de star a la coneguda e determenació dels dits aministradors o de la major partida d'aquells si tots no seran presents, tota appel·lació remoguda e sens scrit e sens plet e solament de una paraula e no pusquessen haver recors a altre jutge.

E si alguns duptes haurà en la dita imposició o en los capítols d'aquella aquells duptes sien declarats una vagada e moltes per los dits compradors e no per altra persona, los quals aministradors o determenen sens scrit e sens plet e solament de una paraula.

Et, cum non inveniretur aliquis alius qui tantum precium daret seu daturum se offerret in dictis impositiombus quantum vos, Arnaldus Vallariola, campsoris civis Valencie, facitis qui pro dictis impositiombus emendis datis et daturum vis offertis ad dictum tempus decem et septem mille libras regalium Valencie, ideo auctoritate et mandato ac

nominiibus predictis de voluntate Arnaldi Iohannis, legum doctor, et Berengarii de Tapioles, civis Valencie, ad hec per nos deputatorum, tenore huius publici instrumenti, vendimus et concedimus vobis et dicto Arnaldo Vallariola tanquam plus danti et offerte presenti et recipienti et vestris omnia iura dictarum impositionum dictorum bladorum, farine, vini, carniuum, pannorum, mercium, fuste et bonorum sedencium civitatis et locorum predictorum prout in prescriptis capitulis continetis ad dictum tempus precio dictarum decem et septem millium librarum, quodquidem precium nobis solvatis et solvere teneamini in hunc modum, videlicet, quingentas libras de mense in mense, residuum vere de tribus in tribus mensibus sub pena inferius declarata. Et sic vos et vestri habeatis dictam vendicionem cum omni suo melioramento, teneatis et per dictum tempus possideatis | f. 152^r ad mones vestras voluntates faciendas iuxta (...) capitula supradicta, promittentes auctoritate et nominibus predictis ipsam vendicionem [dictarum] impositionem vobis et vestris deffendere et salvare ac vos et vestros facere habere et tenere per totum dictum annum iura omnia impositionum iam dicatum prout in dictis capitulis est contentum, obligando inde vobis et vestris auctoritate et nominibus predictis omnia bona et iura impositionum predictarum.

Ad hec ego, Arnaldus Vallariola, recipiens a vobis dictis aministratoribus dictam vendicionem ipsarum impositionem ad dictum tempus sub precio, modis et condicionibus supradictis, promittens vobis dictis aministratoribus et vestris solvere et dare et deliberare precium iam dictum terminis prelibatis ut prefertur et omnia alia et singul[a] supradicta per me attendenda et complenda sic attendere et complere ut superius est expressa, que nisi fec(...) et d(...)m precium ponere ac solvere in dicto trapetzeto cessavero vel dis(...)ero ultra terminos precontentos ut pertangitur verbo et speciali pacti in hoc contractu apposito vobis concedo quo incontinenti transacto uno quequod temporum predictorum incid[.]m penam mille solidos dicte monete vobis dictis aministratoribus solvendum que pena si comitat peti, exigi seu levari minime valeat nisi vos dicti aministratoribus execucionem p(.....)s de eadem. Et nichilominus soluta vel non soluta dicta pena procedatur et procedi possit contra me et bona mea nisi vobis complevero omnia et singula supradicta prout proceditur [...] emptores reddituum domini regis et procedi actenus est usitatum.

Verum si per predictis a me attendendis et complendis dampnum aliquod, gravamen vel interesse susteneritis ac missiones aliquas inde feceritis seu expensas totum illud quantumcumque sit vel fuerit vobis et vestris restituere et emendare, promitto voluntati vestre et credatur vobis et vestris super predictis nostro solo et simplici iuramento sine testibus et alia probacione, obligandi vobis et vestris ad hec mea omnia bona, mea mobilia et immobilia ubique habita et habenda.

Ad hec nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossilionis et Ceritanie, attendentes vendicionem predictam fore factam de nostri voluntate et concessum precio et sub condicionibus superius expressis eandem laudamus, concedimus et firmamus, promittentes in posse notari subscripti hec a nobis pro vobis | f. 152^v dicto Arnaldo Vallariola aliasque personis quare interest et intererit ac interesse potest et racione recipientis, paciscentis ac etiam stipulantis contra vendicionem predictam non facere vel venire aliquam racione.

Promittimus etiam vobis dicto Arnaldo presenti ex pacto quod infra dictum annum non addemus aliquit impositionibus predictis, quinimo easdem per vos et vestros colligi et levare faciemus ac promittimus per totum dictum annum iuxta formam capitulorum

suprainsertorum et prout hodie levantur et colliguntur supplentes ex nostre regie plenitudine potestatis ad corroboracionem presentis contractus omnem deffectum siquis dici potest vel posset in ipso contractu de foro Valencie vel alterius terre cuiuscumque iure, usu, privilegio aut consuetudine aut alia quamvis causa propter quem quam vel quod predicta omnia et singula tolli vel impediri possent in totum vel in parte vel differi seu etiam annullari.

Et nichilominus iuramus per dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia a nobis coporaliter tacta predicta omnia tenere et observare ac teneri et observari, facere et non contra facere vel venir aliqua racione, mandantes tenore presentis publici instrumenti vice episcopale gerentis in hac parte cancellari, vicecancellari, maiordomibus, magistro rationali, thesaurario et subthesaurario nostris ac emptori domus nostre, sigilla nostra tenenti scriptoribus, secretarii et eorum loca tenentibus et aliis consiliariis nostris quod predicta omnia observent et faciant inviolabiliter observari et contra non faciant vel veniant aliqua racione quodque de hiis et magis vobis dicto Arnaldo tantum sic prestant corporale iuramentum.

Ad hec nos Hugo, miseracione divina episcopus Valencie, cancellarius, Rodericus Didaci, legum doctor, vicecancellarius, Raymundo de Rivosicco, Rogerius de Revanach, maiordomus, Berengarius de Codinachs, magister rationalis curie domini regis, Franciscus de Prohomine, notarius et sigilla tenes, Franciscus Fuxi, scriptor, secretarius, Petrus de Marginibus, subthesaurarius, Petrus Guaberti, emptor maior dicti domini regis, et Iacobus Conesa, locum tenens dicti sigilla tenentis, acceptantes gratis et ex certa sciencia mandatum nobis et cuilibet nostrum factum per dictum dominum regem ut prefertur, promitimus et iuramus super sancta Dei evangelia a nobis coporaliter | ^{f. 153r} tacta contra predicta non facere vel venire scienter aliqua racione. Constat tamen quod nos, dictus episcopus, hec non iuramus.

Voluerunt tamen partes predictae et ita expresse fuit conventum inter ipsas quod per huiusmodi vendicionem nullum paretur vel generetur periudicium, innovacio vel derogacio, cuadam securitati et obligacioni dicto campore facte per dictum dominum regem et alios pretextu decem millia librarum de in litera regia preinserta mencio habetur, immo voluerunt eandem in suo robore permanere huiusmodi vendicione non obstante quod que dictus campor uti possit quodcumque voluerit utraque caucione.

Hec igitur omnia et singula supradicta nos venditores et emptor predicti ac etiam nos dictus rex et alii supradicti facimus, paciscemur et promitimus, videlicet, quilibet a se dicta vobis dicto Arnaldo de Vallariola et vestris et quibus volueritis et notario infrascripto tanquam publice persone pro vobis et aliis etiam personis quarum interest et intererit ac interesse potest et poterit recipienti paciscenti ac etiam legitime stipulanti.

Quod est actum Valencie, VII^a die iulii, anno a nativitate Domini M^o CCC^o L^o tercio.

S-[creu]-num Iohannis Scribe, s-[creu]-num Petri Eximini de Lumberri, s-[creu]-num Guillelmi de Spígol, s-[creu]-num Luppi de Apiaria, administatorum venditorum predictorum, s-[creu]-num Arnaldi Valleriola, emptoribus predicti, s-[creu]-num Arnaldi Iohannis, s-[creu]-num Berengarii de Tapioles, predictorum qui hec concedimus, laudamus et firmamus. Ia. vid.

Signum Petri, Dei gracia regis Aragonum et cetera, qui hec laudamus et firmamus ac etiam iuramus et huic publico instrumento nostrum sigillum apponi iussimus in pendenti. Ia. vid.

S-[creu]-num Hugonis, episcopi et cancellarii predicti, quibus hec laudamus et firmamus, s-[creu]-num Roderici Didaci, s-[creu]-num Raimundi de Rivosicco, s-[creu]-num Rogerii de Ravenach, s-[creu]-num Berengarii de Codinachs, s-[creu]-num Francisci de Prohomine, s-[creu]-num Francisci Fuxi, s-[creu]-num Petri de Marginibus, s-[creu]-num Petri Gilberti, s-[creu]-num Jacme Conesa, predictorum, qui hec laudamus et firmamus ac etiam iuramus.

| f. 153^v Testes huius rei sunt: Raymundus de Copons, camerario domine regine, Bernardus Ferrari, milites, Guillelmus d'Oix, uxerius dicti domini regis, Franciscus Marrades, Guillelmus Abelló, civis Valencie, Iohannes Paloma, porterus dicta domine regine.

Et firmam dicti Petri Eximini de Lumberri, qui hanc vendicionem firmavit XXI^a die iunii anno predicto, presentibus testibus nobili Luppo, comite Lune, Berengario de Codinachs, magistro rationali, et Garsia Luppi de Çatina, uxerio armorum dicti domini regis.

Et firme dicti Iohannis Scribe, qui hanc vendicionem firmavit, VI^a die iulii anno predicto presentibus testibus Raimundo de Rivosicco, majordomo, et Iacobo de Faro, consiliariis dicti domini regis.

Sig-[signe notarial]-num mei, Ferrarii de Magerola, scriptoris dicti domini regis et eius auctoritate notarii publici per totam terra et dominacionis suam, qui predictis interfui eaque scribi feci et clausi cum literis rasis et emendatis in linea XXVI^a ubi dicitur 'sia tengut de reebre del comprador la dita imposició en altra manera que·l venadó lo pach del seu propri. Ítem, si alcun farà o fer farà peça o peçes o escaygs de draps e d'aquell vistrà si o sa companya que pach per la valor', et in XLIII^a ubi legitur 'de voluntate Arnaldi Iohannis legum doctoris et Berengarii de Tapioles, cives Valencie deputatorum tenere huius publici instrumenti vendimus et concedimus vobis' et XLIX^a ubi scribitur 'deliberate' et in penultima linea ubi notatur 'S-[creu]-num Arnaldi Iohannis'.

1353, novembre, c. 20. València

Capítols negociats entre la ciutat de València i Pere el Cerimoniós per a la concessió d'una ajuda de 200.000 s. per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 5, f. 3r-9v

| f. 3r ~~Ítem, senyor suplique la dita ciutat la vostra magnificència que us plàcia provehir e atorgar a la sobredita ciutat les supplicacions de les coses en los davall scritys capítols contengudes.~~

| f. 4r (I) – Primerament⁸², senyor, com la ciutat haje sostengut e sostinga gran per[ju]dici e dan en lo retardament e triga de la diffinició o determenac[ió] de la qüestió o contrast que és entre la dita ciutat e viles del regne de València e una part e Terol e ses aldees de la altra per rahon dels erbatges e aemprius que les dites ciutat, lochs e viles del regne de València han e ls pertanyen en lo termen[a]l de Terol e de ses aldeyes, que sia mercè vostra senyor de continent assignar alcun covinent jutge qui sens figura de juhí e allongament de pleyt reeba informació de testimonis e altres prove a la una e a l'altra part que dar ne volran sobre lo dit feyt, e reebuda la dita informació deja /aquella/ trametre a la vostra altea per tal que lo dit feyt puxa per vós, senyor, ésser breument per justícia determenat, et que sia mercè de la benignitat real prometre et jurar de no revocar ne embargar lo dit jutge ne manar en lo dit feyt ésser sobresehit fins que la dita informació sia de tot reebuda e entretant que lexats usar les dites ciutat e viles del regne de València de lur dret remogut de aquí tot sobresehiment e seqüestre ja feyt e atorgat e provehín que d'aquí avant no sia feyt o atorgat.

Plau al senyor rey que sobre la dita qüestió se assigne I jutge covinent, que la dita qüestió conega entrò a sentència diffinitiva qui al senyor rey sia reservada. E que p(.. ..) la conexença dur e sia allongat lo seqüestre.

(II) – Ítem⁸³, com algunes vegades per vós, senyor, si esta[t] manat als jurats e Consell de la dita ciutat [de València] sobresehir | f. 4v de no menar a execució de algunes contribucions e [...]cis per lo Consell de la dita ciutat feytes per in(...) e segons forma del fur de València posat en rúbrica 'De departiment [de les] coses', [lo] capítol que comença 'Tota execució remoguda *et cetera*', e encara segons privilegis e provisions reals, que sia mercè vostra revocar los dits sobresehiments o manaments per vós feytes contra los dits fur, privilegis e provisions reals, manan per carta vostra al portantveus de procurador, als batles, justícies e a tots altres oficials que d'aquí avant no conturben ne embargar (*sic*) la dita ciutat de usar dels dits fur, privilegis e provisions reals, e de fer les dites execucions, ans a la dita ciutat deuen favar (*sic*) socors e ajuda en les dites coses, tota vegada que per aquella ciutat requests ne seran, no contrastants altres

⁸² Al marge esquerre: *Littera*.

⁸³ Al marge esquerre: *Carta*.

sobresehiments o manaments per vós, senyor, o altres oficials vostres feyts e d'aquí avant fahedors, encara que aquells fossen feyts per segona jussió o altra.

~~Mana lo senyor rey als dits oficials seus que en les dites coses facen justícia, segons que de fur e de raó serà faedor, no contrastants alcunes letres de sobreeyment o qualsevol altra justícia embargants en contrari fetes, per cartes, emperò, no entén lo senyor rey revocar alcuns sobreseyments o guiatges sots aquelles persones qui en la armada.~~⁸⁴

(III) – Ítem⁸⁵, com lo assessor de la procuració e los lochtinents de aquell dejen dar e fer los acorts e sentències franchs de salari als pledejants com sia ja provehit de çert salari al dit [... ..] qual se p[a]g[uen] dels sdeveniments de la |^{f. 5r} Cort feyta de poch de temps a ençà, los lochtinents del dit assessor se fan pagar als pledejants grassament contra privilegis et provisions vostres, per com senyor suplique la dita ciutat que sia merçé vostra provehir sobre los dits salaris de manera que los pledejants hajen los acorts e sentències franchs segons que ha[ver] deuen.

Plau al senyor rey e sobre açò sien fetes cartes al ~~governador~~ procurador que no lex pendre als locs tinents salaris en lo[s] dits fets, ~~contra f[...].r acostumada~~ / d'esguardans d'offici la dita procuració general, e si pres n'an que ls faça restitu[i]r, e en altra manera aquells poseesca segons que de fur e de raço serà faedor.

(IV) – Ítem⁸⁶, com per inducció de alguns sia introduhit novellament que per les segones appel·lacions los del regne de València hana anar a pledejar on que vós, seny[or ... ..] denant aquells jutges que vós, senyor, hi plau delegar. Et açò senyor és fort dampnós e sumptuós a les gens e a vós, senyor, no·n seguescha algun proffit, que us plàcie, guardan lo spedient, servir la forma antiga e acostumada, ço és, que per la comissió general lo procurador del regne conege de les segones appel·lacions e altres o que per vós, senyor, ne sien feytes comissions a persones covinents del loch hon serà menat lo pleyt principal e que aquí sia conegut e no en altre loch.

Plau al senyor rey. E que la concessió dur III anys e ~~pays~~ /enaprés/ aytant com al senyor rey plaurà.

(V) – Ítem, com per les primeres appel·lacions [... ..] s'esforçen alguns s[a]vis |^{f. 5v} e curials trer los habitants de la ciutat de Valencia e de son [regn]e fora la ciutat e son regne, la qual cosa és vista ésser co[nt]ra fur, que plàcia a vós, senyor, que aytals coses no vulat[s] sostenir, ans qualche cos[a] sie contra feyt, vos plàcie revo[ca]r e provehir e manar que d'aquí avant no sia feyt en contrari.

Plau al senyor rey que alcunes persones per les primeres appel·lacions no s[ien] tretes de lurs locs contra fur.

(VI) – Ítem, com /per/ moltes persones legues en moltes capellanies e altres beneficis ecclesiàstichs sien stats molts e diverses béns de realench contra forma de fur transportats e de aquells béns de realench los preveres e beneficiats de les dites capellanies e beneficis contradiguen de presen[t] pagar e contribuir en les contribucions reals e vehinals ab los ciutadans de la dita ciutat segons que són tenguts,

⁸⁴ Al marge esquerre: *Revoca lo senyor rey tots sobresehiments fets per mer[...] que d'aquí avant no farà sobre les dites coses sobresehiments, justícia, embargaments, e que si alguns ne fahia que no sien observats.*

⁸⁵ Al marge esquerre: *Littera.*

⁸⁶ Al marge esquerre: *Carta.*

com los béns de realench en les dites capellanies e beneficis segons furs e privilegis no pusquen passar ans dejen romanir e ésser ab sa càrrega real e vehinal, que plàcia a vós, senyor, manar als jurats de la dita ciutat, presents e sdevenidors que menen los dits furs e privilegis a deguda execució, foran aquells preveres e beneficiats e altres religiosos e clergues a pagar e co[ntrib]uhir en les contribucions reals e vehinals per los béns que tenen de reale[n]ch /per qualsevol títol, causa o rahó/, manan resnomenys al porcurador (*sic*) del regne de València e altres oficials que en les dites coses los [d]onen fav[or ... ..] revocan [...] sobrehiments contra |^{f. 6r} açò feyts e povehin que d'ací avant no'n sien feyts.

Lo senyor rey no darà embargament als dits jurats que no usen de lur [... ..] les dites costrents, ax[í,] emperò, com de fur e de raó lus pertany. E noresmenys mana a tots los oficials seus que en les dites coses lus donen consell e ajuda aytant com de fur e de raó fer degen e puxen.

(VII) – Ítem⁸⁷, com en Bernat Riba, porter vostre, axí com a jutge delegat per vós, senyor, ab crida pública haze manat que alcuna persona del bisbat o regne de València, de qualsevol ley, condició o stament sia, no gos o presumescha levar o fer levar alguns blats o legums de la era o eres on seran trillats o batuts tro primerament e abans sien delmats e primiciats per los col·lectors dels delmes e primícies, o als dits col·lectós hagen denunciat [... ..] volen los dits blats e legums de levar e primiciar, [...] après de la qual denunciació speren als dits col·lectors dos jorns *ex tunc* contínuament següent e complits ab los dits blats o legums en les dites eres, e açò sots pena de LX sous paguadors de lurs béns segons que aquestes coses e altres en la dita crida foren pus largament expressades. Et la dita crida sie expressament contra les libertats e privilegis e antiga usança de la dita ciutat de València e specialment contra un privilegi a la dita ciutat atorgat per lo molt alt seny[or rey e]n Pere, de bona memòria rey d'Aragó, e de Ceçília, besavi vostre, *datum Valencie kalendas decembri anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo tercio*, het (*sic*) encara [... ..] costum en l[a] ciuta[t] |^{f. 6v} et regne de València per tots temps observada. Supliqua per tal la dita ciutat la vostra clemència, senyor, que axí com la dita crida, salvant la vostra excel·lència, fon feta en gran perjudici de la dita ciutat e de les sues libertats, que aquella dejats ab crida pública revocar, et ~~que~~ manar que [en le]s dites coses sia observat lo dit privilegi real et segons que és en lo temps passat.

Plau al senyor rey que la dita crida sia revocada e ~~que en culler los dits delmes sia servat l'ús e costum ans de la dita crida ab [... ..] /al[.]da~~, axí que sia dit que en los dits delmes sia observat açò que en (...) era acostumat de observar ans de la dita primera crida/. E que sia fet manament a tots e sengles oficials del senyor rey que forçen les gents a pagar éntegrament /los delmes/ a aquells de qui's pertanyen, e que si cre(...)an que algun se recige (*sic*), e en altra manera frau en açò faça fer les ponesquen segons que e fur e de raó serà faedor.

(VIII) – Ítem⁸⁸, senyor, com la ciutat de València, a manament vostre, metés tots los privilegis seus en vostre poder per fer de aquelles totes vostres volentats per [... ..] rahó, vós, senyor, tolgués de alguns alguna partida e a altres affigís e ajustàs, e alguns de aquells de tot en tot cassàs e revocàs, les disminucions o addicions o cassacions de alguns, les quals són molt dampnoses a la cosa pública e a vós, senyor, no proffitoses

---

⁸⁷ Al marge esquerre: *Littera*.

⁸⁸ Al marge esquerre: *Nichil*.

segons que mostrada o rahanada la cosa pora ésser vist notòriament e maniffesta, per tal la dita ciutat suplique homilment la vostra alta senyoria que us plàcie voler regonèxer o fer regonèxer, presents los jurats e prohòmens de la [dita] ciutat los dits affers e, aquells vists, reduhir a justícia e misericòrdia tot ço e quant sia en los dits privilegis tocat en dan o perjudici de la dita ciutat.

~~[...] Arnau J[oh]an infertur de la [... ..] del senyor rey sobre açò lus responderà de paraula [... ..]~~

[... ..] Johan que romangren [... ..]

| f. 7^r (IX) – Ítem⁸⁹, senyor, com per la fusta la qual és portada o amenada per lo riu de Godalaviar e altres rius del regne de València a la dita ciutat, axí per persones privades com stranyes de la dita ciutat e regne, sia fort cosa honorable a la vostra corona real e fort proffitosa a la dita ciutat e regne, e alguns nobles e cavallers e altres presones (*sic*), axí ecclesiàstichs com seglars, havents viles, castells o lochs prop o en les partides dels dits rius se sien esforçats e s'esforen (*sic*) de pendre çerta pa[r]t de la fusta sobredita per ço com passe per los dits rius endret de los tèrmens de les viles, lochs o castells lurs, per la qual cosa ha çessat e cesse de present ésser portada o amenada per los dits rius fus[ta] a la dita ciutat, de la qual cosa se seguex gran dan a la cosa pública per ocasió del preni[m]ents de la dita fusta, [...] tanta de carastia és de fusta en la dita ciutat de present que a penes alcuna persona gose comenar de fer galeres, naus, lenys o altres obres de fusta, temen-se que major no fos la messió que lo proffit que n'ixirie. Supplique per tal la vostra excel·lència, senyor, la dita ciutat que ab tot acabament vos plàcie manar e vedar als dits senyors de lochs, viles o castells de pendre de la dita fusta alcuna partida o cosa per rahó de pasatge, leuda, portatge o altres qualsevol exaccions, majorment com ço que fa de pendre de la dita fusta sie expressament contra furs, privilegis e libertats de la dita ciutat e re[gn]e, manan al portantveus de procurador, batle general [... ..] que en mantenir | f. 7^v e deffendre los dit furs, privilegis, franquees e libertat donen a la dita ciutat favor e ajuda quantes veguades requests ne seran, no [con]trastant alcuna possessió si al·legada era en contrari, com aytal possessió sia contra los dits furs, privilegis e libertats, e per consegüents no valria ne val res, ans seria e és dampnada e reprovada per fur nou.

[M]ana lo senyor rey al ~~governador~~ /procurador/ del regne de València que en les dites coses, [a]ppel·lats los appella[do]rs, faça justícia espegada breument sens plet, e sobre açò faça servar tots furs, privilegis e sentències en los dits affers fets e donades, e si hi ha alguns en la armada los quals lo dit fet toch en los ~~fets~~ /.../ de aquells no sia enantat tro sien tornats de la armada, mas aquells tornats sia enadit en los dits fets segons la forma dessús dita.

~~(X) – Ítem, com algun temps per los quarterners o altres oficials vostres, senyor, salvant de och de temps a ençà, no fos acostumat de pendre quart [...] alcun condemnat per sentència, salvant de aquells que eren condemnats en pena del quart. Per tal la dita ciutat de València supliqua la vostra elemència senyor que us plàcie manar, sancçir, stablir e ordenar que lo dit ús e costum antich en los dits quarts sia observat, provehín que d'açí enant per condempnacions de sentències en algun temps no sia quart haüt ni levat.~~

---

⁸⁹ Al marge esquerre: *Littera*.

~~Aytals coses no s'acustumat de fer sinó en Corts generals, mas lo senyor rey mana a tots los seus oficials que si en lo dit cas lo quart no deu ésser haüt per fur o de raó que s'abstenguen d'aytal demanda, e que sobre les dites coses facen ço que de fur e de raó serà faedor.~~

(XI) – Ítem⁹⁰, com per malícia de alguns delegats sia esdevengut que jutgaven falsament de [...] que aytals falsies fossen [...] no·s podia com aytals |^{f. 8r} delegats eren clergues, per tal la dita ciutat suplique la [vostra] clemència senyor que sie feta provisió que per vós ne altres de vostre Consell /o altres jutges (... ..) e delegats/d'ací enant no sie feta alcuna comisió de alguns feyts, pleys o negocis a algun clerge, beneficiat o en sacres órdenes constituït, e si alguna delegaci[ó] a clergue ere feta que no fos per alguns obeïda, ans *ipso iure* fos cassa, vana, irrita et nul·la, ab tot enantament per virtut de aquella feyt o enantat.

Fiat.

(XII) – Ítem, com per fur de València e privilegis de la dita ciuta[t e de son] regne per vós, senyor, no [...] feta alguna comisió de algun feyt o negoci, axí pe[r] via de relació com per via de conexença, a alguna persona stranya de la dita ciutat e regne de València, que plàcia a la vostra real magestat, senyor, provehir que d'ací enant alguna comisió de algun negoci dels habitants en la dita ciutat e regne no sia feta a algun strany del dit regne, axí per fer relació en lo vostre Consell com per conèxer de aquell, mas aytals feyts sien comanats als habitants del dit regne qui saben mills los furs, privilegis e costums del dit regne.

Lo senyor rey d'açò no faria novella concessió, mas plau-li que·l fur sia regonegut, e, si segons fur fer no·s deu, farà manament al canceller e als oydors de la sua cort que les dites coses no sien espegades sinó per savis de València, e sobre [açò] sia regonegut lo fur per en Jacme Dezfar, qui d'açò faça relació en Consell⁹¹.

|^{f. 8v} (XIII) – Ítem, com moltes vegades sien stades feytes e·s façen inhibicions, axí per les universitats de algunes viles, castells e lochs del regne de València com per los senyors de les dites viles, castells e lochs de no [...] blats fora los tèrmens o territoris de aquells, e per ocasió o causa de aquelles inhibicions los ciutadans e vehins de la dita ciutat, axí havents alqueries, terres e possessions dins los dits tèrmens com no havents, sien stats e sien embargats de traure de les dites viles, castells e lochs e de sos tèrmens los lurs b[la]ts que han de sa cullita o en altra manera per portar a la dita c[ui]ta[t] de València, e açò sia contra furs e libertats de la [dita] ciutat, que sia mercé e la benignitat real provehir e manar que per algunes inhibicions feytes e d'aquí [avant] fahedores per alguns senyors de viles, castells e lochs del regne de València o per alcu[ns] oficials lurs o per les universitats de les dites viles, castells e [l]ochs, no puxa ésser vedat ni embargat als ciutadans e vehins de la dita ciutat ne a alguns altres de traure de les dites viles, castells o lochs o de sos tèrmens, qualsevol blats, axí de lur cullita com d'altres per portar aquells a la dita ciutat, car en altra manera no calria altre setge, destret o oppressió a la dita ciutat que vedar e fer inhibicions que de les viles, castells e lochs del regne que són membres de la dita ciutat no poguessen ésser treyts e portats blats a la ciutat de València sobre dita.

---

⁹⁰ Al marge esquerre: *Carta*.

⁹¹ Al marge dret: *Videat forum Iacobus Dezfar*.

~~Mana lo senyor rey [al] procurador del regne de València que appellats los appelladors faça en les dites coses ço que de fur e de raó serà faedor.~~⁹²

(XIV) – Ítem⁹³, com per la col·lecta del pontatge que de present se cull en la dita ciutat dega finir breument, que sia merçé de la benignitat real atorgar a la dita [ciutat ... ..] a VI anys comptadors [...s que los III anys [... ..] atorgats seran finits /segons que en la [...] que als dits III anys fo atorgat/ [...] que la [...] dels ponts de la dita [ciutat] puxa continuar e a[... ..] senyor rey a III anys [... ..]

[... ..]⁹⁴

| f. 9^r (XV) – Ítem⁹⁵, senyor, com gran partida dels negocis de totes les gens stigen e pervinguen a mà dels notaris, per la qual cosa per los bons e scients són los contractes bons e ben feyts, e per lo contrari per los mals e inscients sien feyts los contractes mals e no ben feyts, de la qual cosa seguex dan e mal a tota la cosa pública e entre les gens pleyts, discòrdies, scàndels, morts e altres perills, per tal suplique la vostra alta providència, senyor, la dita ciutat que us plàcia atorgar a la dita ciutat privilegi que alcun notari per auctoritat re[a] creat no puxa usar del dit ofici en la dita ciutat tro primerament e abans sia examinat per los jurats e examinadors de la dita ciutat presents e sdevenidors, de sciencia e *moribus*, et si serà atrobat sufficient per aquells puxa usar, et si no que no no pogués ne puxa usar tro fos abte e sufficient en sciència e costums a usar del dit ofici, et noresmenys que us plàcia senyor provehir e manar que la provisió sia per vós feta e après per lo /procurador,/ justícia e jurats de la dita ciutat, exseguida sobre la examinació dels dits notaris f[.] s[ia] servada e per vós, senyor, provehir que d'aquí avant no sia revocada.

No és cosa [c]ovinent que aquells que són examinats en la cort del senyor rey sien examinats per oficials seus ne altres, mas lo senyor rey manarà al canceller e oydors seus que aquells qui d'aquí avant se examinaran en la cort se examinen ab savis e ab escrivans en açò experts.

(XVI) – Ítem⁹⁶, senyor, com los deutes deguts als habitants de la ciutat de Terol e de sos aldees en les impositions dels [d]ami[ni]ffichats | f. 9^v sien stats emparats per la dita ciutat de València a la qual pertanyie per rahó de les penyores e repenyores les quals la dita ciutat de València fahia e deu fer contra los dits habitants de Terol per satisfacer als dampnificats de la dita ciutat de València qui són stats penyorats per la dita ciutat de Terol per rahons dels aemprius, que sia merçé vostra senyor provehir que·ls dits deutes sien levats per *solidum et libram* axí e segons que·ls altres deutes deguts als altr[es] dampnificats e que tot ço que d'aquí serà haüt e levat sia mès en una taula segura per tal que en son loch a temps covinents puscha ésser paguat e satisfeyt de aquells a qui dega.

Plau al senyor rey que·ls dampnificats de Terol en cascuna de les pagues d'aquí avant faedores sia triada lur part la qual sia e romanga en poder de l[.]at, aministradors o de lur cambiadors [... ..] sia declarat entre les dites ciutats de València e de Terol ço que·s

---

⁹² Al marge esquerre: *Mana lo senyor rey al procurador e a alguns oficials que aytals inhibicions no (...)oren ésser fetes ni per [...] e aquelles e [...] en fora alguns e per embe(... ..) fer o trer lurs blats e alcunes coses en les inhibicions contengudes [... ..].*

⁹³ En petit, afegit per una altra mà.

⁹⁴ Resposta reial, il·legible per trencament.

⁹⁵ Al marge esquerre: *Carta*.

⁹⁶ Al marge esquerre: *Littera*.

deu fer en lo contrast que entee ells és o el senyor rey, (o) en altra manera hi haja proveit.

(XVII) – Ítem, senyor que totes cartes de totes e sengles coses damunt dites e altres d'aquelles emergents, incidents o coherents, sien haüdes e a la dita ciutat donades franques de tot dret de sagell segons que damunt és dit.

Plau al senyor rey.

(XVIII) - Ítem⁹⁷, que a signar les dites cartes /e altres dels capítols per vós, senyor, a la dita ciutat provehits en la proferta a vós, senyor, feta en l'any passat/ n[e] sia assignada o diputada per vós, senyor, I savi en dret de aquells qui romanen en la dita ciutat, con lo canceller sia a la dita ciutat sospitós e lo vicecanceller no sia en la dita ciutat, e que sian speegades alguna empara feta o per fer no contrastants.

---

⁹⁷ En petit, afegit posteriorment.

1353, novembre, 20. València

Capítols de l'oferta de 200.000 sous realitzada per la ciutat de València a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

ACA, Cancelleria, reg. 1399, f. 191v-193v⁹⁸

In nomine Domini. Pateat universis quod nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera, attendentes qualiter nunc nobis in civitate Valencie personaliter existentibus iurati probi homines et universitatis civitatis Valencie ad postulacionem nostram pro ingruentibus arduis negociis nostris eis factam nostrum servicium sive oblacionem nobis in scriptis fecerunt veluti corone nostre ac totius rei publice augmentum et commodum zelantes prout in capitulis nobis per eos oblatis quibus nos certas responsiones fecimus latius continentur, quorum capitulorum et responsionum tenore secuntur:

Molt alt e poderós príncep, com la ciutat de València vos hagués graciosament offeretes algunes imposicions sobre certes coses, cullidores del preu de les quals fos a vós, senyor, socorregut en la benaventurada armada la qual Déus volent entenets a fer contra los jenoveses públic enemich vostre, e vós, senyor, no hajats volguda acceptar aquella en la manera que us fo offerta, ans vullats que la ciutat damunt dita vos do per a obs de la dita armada per vós, senyor, fahedora, axí contra lo dit jenoveses com contra altres rebel·les vostres de la illa de Cerdenya, certa quantitat de moneda, per tal la dita ciutat, jassie face ultra poder, emperò, volén a la vostra voluntat complaure offer a vós en ajuda de la dita armada en cas, emperò, que dins lo present any armets setanta galeres o altra armada o messions en la dita guerra o en execució contra vostres rebel·les de la illa de Cerdenya façats, de hòmens a cavall e de peu, en la qual se hagués a despendre [ay]tant o més com se hauria a despendre en les dites setanta galeres armades e aparellades, doents mil sous reals de València, pagadors e distribuïdors per la dita ciutat en los dits affers de quatre en quatre meses per eguals parts o pagues.

Plau al senyor rey, pensan que en esdevenidor a les sues necessitats no falran segurs que·ls affers veuran, ajustan que la ciutat vulla per la gran necessitat que·l senyor rey ha de pagar la quarta part per tot l'instant mes de decembre al pus luyn e l'altra quarta part a Carnes-] f. 192r toltes e la meytat romanent per tot lo mes d'abril pri[mer] vinent.

Enaprés fo concordat entre el senyor rey e la ciutat que las ditas deu mil lliures sian distribuïdas per los jurats de la dita ciutat de tres en tres meses en los negocis desús dits, salvant que la primera paga sia anticipada e destribuïda per tot lo mes de janer primer vinent.

⁹⁸ El plec negociador corresponent a aquests capítols es pot trobar a: ACA, C, Legislació, Capsa 8, Lligall 5, f. 1r-2v.

Et la dita oferta fa a vós, senyor, e la dita ciutat dels dits doents mil sous sots les formes et condicions següents:

Primerament, que per vós, senyor, sia donat poder als jurats de la ciutat presents e sdevenidors que pusquen imposar et metre novellament sobre aquelles coses que a ells ben vist serà imposició et imposicions, axí en aquelles coses en què n'aja e·s cull de present imposició com en qualssevol altres coses, per convertir aquelles imposicions en los dits doents mil sous e les messions per les dites imposicions fahedores, les quals imposicions duren per spay de I any comptador del dia que serà imposada a avant e no pus.

Plau al senyor rey, axí emperò, que si per lo creximent faedor en les dites imposicions que ja són, les imposicions qui ja són ne valian menys la dita ciutat hi sia tenguda en ço que valrà menys.

Axí emperò, senyor, que prelats e tots altres clergues e nobles, cavallers e generoses e qualssevol altres persones de qualque stament e condició sien, paguen en les dites imposicions, enaxí que alguna restitució o satisfacció de ço que pagaran en les dites imposicions a aquells no sia feyta per la dita ciutat, ans si aquells alguna esmena volen e els avia a [ésser] feta per la dita ciutat, que de la dita oferta pogués ésser disminuït e per la dita ciutat retengut tot ço e quant agués a satisffer per la dita rahó.

No és en poder del senyor rey que·ls clergues paguen en les dites imposicions. Emperò, farà y son poder tractant que y paguen, e si acabar no u podia no par que·s deja deduir de la dita quantitat per la gran necessitat que·l senyor rey ha. Et si les imposicions de I any no y basten a la ditat quantitat de X mil lliures plau al senyor rey que les dites imposicions duren tant tro que dita quantitat sia cullida.

Et enaprés fo concordat entre el senyor rey e la ciutat que qualque esmena se farà als compradors | ^{f. 192v} de les imposicions per rahó del creximent que·s farà en les imposicions ...minu.... se haja a pacar [e] satisfer la dita ciutat. Et si esmena o restitució se ha a fer als clergues per les dites imposicions del senyor rey hi sia tengut.

Ítem, que finit lo dit any les dites imposicions cessen ipso facto. Et que alcuna persona, finit lo dit any no sia tenguda pagar en aquelles.

Plau al senyor rey segons la resposta feta en lo prop dit capítol.

Ítem, que la dita oferta o imposicions sien venudes, collides, distribuïdes e aministrades per los jurats de la dita ciutat qui hara són o per temps seran e no per alcunes altres persones, mas los aministradors de les altres imposicions que·s cullen en la dita ciutat hajan plenera cognició, [d]ecisió e determinació dels contrasts de aquelles e emeregents de aquelles, solo nudo verbo omnique appellacione remota.

Plau al senyor rey.

Ítem, que·ls dits jurats qui ara són e per temps seran tinguen en lur poder totes les dites X mil lliures que de les dites imposicions exiran e per aquells sien meses, distribuïdes e despeses en la ciutat de València en la armada de les dites LXX^a gale[res] e de hòmens de peu o de cavall o altres messions desús dites e no per altres persones ni altres coses.

Plau al senyor rey.

Et los dits jurats facen tots los dits affers de les dites imposicions ab lo notari lur e del Consell de la ciutat o ab aquell notari que a ells plaurà.

Plau al senyor rey.

Ítem, que, si ans que la dita oferta en tot o alcuna partida fos distribuïda o mesa en lo armament de les dites LXX^a galeres o dels hòmens de cavall e de peu e les messions desús dites, lo dit armament cessave per pau o per treva o per altra causa o rahó que les dites imposicions [e] oferta cessen de continent ipso facto. Et tot ço que de aquelles imposicions serà /ja/ collit romanga a la dita ciutat e sia de aquella e que-s puxa convertir en pagar sos deutes e altres necessitats sens embargament de vós, senyor, et de qualssevol altres persones.

Plau al senyor rey.

Ítem, que si en lo present any, vós, senyor, no armarets tro al nombre de les dites |^{f. 193r} setanta galeres e no fayets tan gran armada de hòmens de cavall e de peu en què se hagués a despendre aytant o pus com en lo armament de les dites setanta galeres, mas feyets menor armament de galees o de hòmens de cavall e de peu, que la dita oferta puxa ésser e sia diminiuït e levat pro rata tro al compte del armament de les galees o de hòmens de cavall e de peu que per vós, senyor, serà en lo present any fet, e la dita disminució romanga a la dita ciutat e a sos propis uses segons que desús és dit, axí que los dits jurats per lur pròpria auctoritat puxen e sien tenguts la dita disminució fer.

Plau al senyor rey, haüda certificació que les dites messions fossen menors de les messions de les dites setanta galeres o del equivalent a-quelles.

Ítem, que totes les cartes reals de totes e sengles coses damunt dites en la present oferta contengudes e altres de aquelles emergents, incidents e coherents sien haüdes e a la dita ciutat donades franques de tot dret de segell, ensemps ab totes les altres cartes fahedores sobre los capitols següens a vós per nós de present offerts.

Plau al senyor rey.

Et la present oferta a vós, senyor, fan los dits jurats e Consell graciosament en ajuda /e/ en cas de la dita armada e sots les condicions e pactes damunt dits, sots protestació, emperò, que per aquella no sia feyt o engenrat alcun perjudici a ells ne a la universitat de la dita ciutat ne als habitants de aquella en los furs, privilegis, libertats e bones e antigues uses de la dita ciutat, ans aquells romanguen salvus e conservats, la dita oferta no contrastant, ne pugués en alcun temps ne en alguna manera ésser tret a conseqüència, ans per vós, senyor, d'aquest salvament e de les dites coses sia feta carta e privilegi a la dita ciutat com millor pusca ésser dictada a salvament d'aquella, francha de dret de sagell, segons que dit és.

Plau al senyor rey.

Idcirco nos oblacionem sive servicium | ^{f. 193v} prelibatum gra[tanter] nobis acceptantes pro [...]que in magna necessitate nostra f[...] laudantes et gratam habentes promitimus tenere presentis carte nostre omnia et singula in dictis capitulis contenta iuxta tamen responsiones nostra in fine cuiuslibet ipsorum factas tenere et observare et contra ea non facere vel venire aliqua racione.

Et nichilominus per eandem mandamus universis et singulis officialibus nostris et subditis presentibus et futuris quod ea omnia prout tangitur teneant inviolabiliter et observent et contra ea venire vobis facere aliquot non persumare.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro pendenti sigillo munitam.

Datum Valencie, XX^a die novembri, anno a nativitate Domini M^o CCC^o L^o tercio.

DOCUMENT 110

1353, novembre, 25. València

Capítols de l'oferta de 60.000 sous realitzada per la vila de Morella a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

ACA, Cancelleria, reg. 1399, f. 185r-185v

Petrus et cetera, fidelibus nostris iuratis et probis hominibus ville Morelle salutem et cetera. Significamus vobis quod inter nos et syndicos ac procuratores vestros nobis missos super auxilio quod a vobis postulavimus pro guerra ianuensis et execucione iusticie quam facere intendimus contra nonnullis nobis rebelles in insule Sardinie fuerunt facta, firmata et et conventa capitula tenoris sequentis:

Avengut és entre-l senyor rey de una part e en Pere P(.)n(...) et Pere [..]moneda, síndics, procuradors e missatgers de Morella de l'altra, en e sobre la ajuda que-l dit senyor rey los demana ab letra sua per la guerra de janoveses, és a saber, que-ls damun dits síndics, procuradors e missatgers, après molts e diverses trattaments haüts de cascuna part per nom de la universitat de Morella e a les sues aldees, prometeren e offeriren al dit senyor rey per la dita rahó [d]onar graciosament sexanta mil sous barcelonesos, pagadors la meytat per tot lo mes de abril primer vinent e l'altra meytat d'allí avant, con la paga major de la armada del senyor rey se cridarà en la ciutat de València universalment de tots los acordats de les setanta galees que-l dit senyor rey entén armar sots les condicions, emperò, davall scrites.

Plau al senyor rey.

Plau als dits síndics.

Primerament, entenen los dits síndics fer la dita proferta ab les condicions següens, és a saber, que si per aventura lo dit senyor rey se avenia per pau o per treva o per qualsevol altra manera ab lo comú de Gènova o ab lo senyor de Milà, en tal manera que no calgués armar altra armada sinó aquesta qui és ara en Serdenya, que en aquest cas la universitat de Morella no fos tenguda de pagar la dita quantitat al dit senyor rey o a altri per ell.

Plau al senyor rey, axí, emperò, que si les dites galees qui ara són en mar eren novellament armades o són oltra lo temps per lo qual ja són paguades, /era a/ aquelles donat o constituït en la primavera primer vinent o eren feytes per lo dit senyor rey despeses equivalents per mar o per terra per rahó de la dita guerra, que en lo dit cas les dites galees e despeses sian enteses en lo nombre de les dites setanta galeas e aquella dita universitat pagar pro rata lur part en aquelles segons forma del següent capítol.

Plau als dits síndics axí, emperò, que no pugua ésser forçada la dita universitat de pagar neguna part de la dita quantitat sinó en la manera damunt expressada, ço és la

primera meytat per tot abril e l'altra d'allí avant quant la paga major de la dita armada se cridarà en València, enaxí encara que la dita universitat no pugue ésser forçada de pagar neguna part de la dita quantitat |^{f. 185v} ans del mes de abril ni encara per tot lo dit mes de abril, mas passat abril.

Plau al senyor rey.

Ítem, entenen los dits síndics fer la dita proferta que en cars que-l senyor rey no armàs o no faés armar les dites setanta galees a la primavera que ve, o en cars encara que alguna part fallís de les dites setanta galees, que en los dits cases la dita universitat no sia tenguda de pagar de la dita quantitat sinó per aquella part que la dita armada se farà, ço és, que si el senyor rey no armave sinó XXXV galees que la dita universitat no pagàs sinó la meytat de la dita quantitat, e si menys n'armave menys, e si més més, a aquella rahó pro rata, segons més o menys tro a les dites setanta galees.

Plau al dit senyor rey ab la modificació feyta al precedent pus prop capítol.

Plau als dits síndics.

Ítem, entenen los dits síndics fer la dita proferta que-l senyor rey ni-l procurador ni al[tre] per nom del dit senyor rey ne almirall, capità, patró, còmit o altre oficial del dit senyor rey no pusquen forçar ni fer forçar alcun hom estadant en lo terme de Morella et en ses aldees ne que sia dins lo dit terme de anar o acordar-se en la dita armada o galeas ni en naus ni en alcuna manera de armada, si doncs acordat no serà que agués pres senyal o paga o si per son plan alt se volia acordar o volia anar en la dita armada.

Plau al senyor rey quant a la armada de prop faedora e encara a tota armada faedora tro de huy en un ayn primer vinent.

Plau als dits síndics.

Ítem, que la dita universitat pusca levar e haver la dita quantitat per imposició o per aquella manera que a la dita universitat sirà (sic) vijares e plaurà.

Plau al senyor rey.

Plau als dits síndics.

Ítem, que-l dit senyor rey en negun cars no pugués demanar la dita ajuda per possessió ne traure-ho a conseqüència com la dita universitat façe la dita proferta e ajuda graciosament e que per la dita proferta negun perjudici no pugue ésser feyt ni engenrat contra los furs, privilegis e libertats que la dita universitat ha.

Plau al senyor rey.

Plau als dits síndics.

Ítem, que d'aquests capítols los sian feytes cartes públiques e letres aquelles que menester hauran e volran, les quals, ensemps ab una carta del salari del justícia de Morella e altra del retiment del compte del dit justícia, los sien dades franques de dret de sagell.

Plau al senyor rey.

Plau als dits síndics.

Ítem, que-ls senyor rey prometa de tenir e observar e fer observar los dits capítols aytant com t[.... ..]ll.

Plau al dit senyor rey.

Plau als dits síndics.

Quo circa capitula predicta huius serie laudantes, firmantes, concedentes ac teneri et observare promittentes in fide regia vobis dicimus et mandamus quatenus ea compleatis et observetis et contra non faciatis vel veniatis aliqua racione. Mandamus preterea cum hac eadem universis et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris vel loca tenentibus eorundem quatenus capitula preinserta et contenta in eis observent et faciant inviolabiliter observari iuxta eorum continenciam pleniorum.

Datum Valencie, XXV^a die novembris, anno a nativitate Domini M^a CCC^a L tercio.

DOCUMENT 111

1353, novembre, 25. València

Capítols de l'oferta de 20.000 sous realitzada per la vila de Morvedre a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

ACA, Cancelleria, reg. 1399, f. 187rv

Petrus et cetera, fidelibus nostris iuratis et probis hominibus ville Muriveteris salutem et cetera. Noveritis quod Petrus Tamarit et Berengarius Guitardi, syndici et procuratoris vestri parti, fuerunt et composuerunt nobiscum super auxilio quod a vobis postulavimus pro guerra qua continuamus ianuensis et pro execucione etiam iusticie quam facere intendimus contra nonnullos nobis rebelles in insule Sardinie in forma sequenti:

Molt excel·lent senyor, com vós per la necessitat que la guerra que avets contra los janoveses, enamich públic vostre (sic), hajats demanada ajuda a la universitat de Murvedre per raó de LXX galees les quals volets armar Déus volent per haver victòria dels affers, la qual Déus volent haurets, per ço la dita universitat e los habitants en aquell, axí com a humills (sic) vassalls e servidors vostres, fan a vós ab gran vi e voluntat bona la oferta e ajuda dejús següents, però ab les condicions e retencions dejús scrites:

Primerament, senyor vos faran de ajuda viginti mille solidos de reals de València, però que aquests puxen levar e cullir de les coses dejús següents, com bonament no sàprien àls de què·l·ls puxen traure o haver, ço és, que de licència vostra puxen levar pontatge en lo dit loch dels passants e caminants per lo riu del dit loch, ço és, I diner per cascun cavalcant e mealla per cascun hom de peu, e bèstia ab albarda e (...) lom, I diner.

Lo senyor rey ab bona consciència aço no poria atorgar.

Ítem, que puxe la dita universitat e jurats de la dita vila imposar sisa en totes les carns que·s desfan e·s faran en la dita vila oltra la imposició que ja y és, I diner per lliura o tant com als jurats e consell de la dita vila serà ben vist faedor, e en cabrits o anyells qui no·s pesen, I diner per cascuna cabeça.

Fiat.

Ítem, en tot kaffís de forment que·s molrà a ops de flaqueres, ultra la sisa que ja y és, XII diners per kaffís.

Idem.

Ítem, que tot hom que trague blat de la dita vila per portar fora·l terme de qualque condició sia que pach per kaffís XII diners.

Idem.

Ítem, que tot vi que·s vine (sic) en menut en taverna pach per lliura de diner VIII diners.

Plau al dit senyor rey que les dites impositcions duren d'ací a III anys primer vinents comptadors del dia avant que seran gitades les dites impositcions.

Ítem, que si [a]lcuna persona farà frau en les dites impositcions, que pach per pena per cascuna vegada LX sous barcelonesos.

Plau al senyor rey axí que la dita pena sia departida e axí com en les impositcions de la ciutat de València.

Ítem, que la conexença de les impositcions sia dels jurats de la dita vila.

Idem.

Ítem, que si pau o treva faïets ab los jénoveses o la armada convenia cessar en tot o en partida, que la dita universitat no fos tenguda de fer-vos la dita ajuda e si en partida armàvets que no complís LXX galees, que per sou e lliura los fos minuït de la ajuda e que en qualssevol de les dites coses la universitat pogués convertir les dites quantitats en moneda de les dites coses en pagar lus deutes concor-|^{f. 187v} rents que han per servir e ajudar a vós, senyor rey, de les quals [de]uen encara grans quantitats.

Plau al senyor rey, açò entés que si-l dit senyor rey no armarà LXX galees mas faya missions equivalents a LXX galees o menys en guerra o per execució de justícia, que en tot o en partida haja la dita ajuda segons la distinció del dit capítol.

Ítem, que la dita quantitat sia pagada per la dita universitat al senyor rey o als diputats a açò la meytat per tot abril primer vinent e l'altra meytat per tot maig après següents e que les cartes que la dita universitat aurà mester per raó d'aquesta proferta los sien dades franques de dret de segell.

Plau al senyor rey.

Ítem, que si alguna quantitat sobrarà de les dites impositcions, ço és, dels III anys, que la dita universitat la haja /a/ ops de pagar lurs deutes.

Plau al senyor rey.

Quo circa firmantes, concedentes ac observari promittentes predicta omnia et singula vobis dicimus et mandamus quatenus eadem observetis et compleatis et contra non veniatis aliqua racione. Quoniam nos percipimus cum hac eadem universis et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quod predicta observent et faciant observari inviolabiliter iuxta eorum continenciam et tenorem.

Datum Valencie, XXV^a die novembri, anno a nativitate Domini M^a CCC^a L tercio.

DOCUMENT 112

1353, novembre, 25. València

Capítols de l'oferta realitzada per Vila-real a Pere el Cerimoniós per tal de continuar la guerra contra els genovesos i els sards, consistent en la cessió íntegra del rendiment d'unes imposicions durant un any.

ACA, Cancelleria, reg. 1398, f. 7rv

Petrus et cetera, fidelibus nostris iusticie, iuratis et probis hominibus Ville regalis salutem et cetera. Significamus vobis quod Iohannes Pineda et Petrus de Conques, syndici et procuratores vestri, pacti fuerunt et composuerunt nobiscum super auxilio quo a vobis postulavimus pro guerra qua continuamus contra ianuensis et pro execucione etiam iusticie quam facere intendimus contra nonnullos nobis rebelles in insula Sardinie in forma sequenti:

Lo consell de Vila-real respon a la demanda que'l senyor rey los fa sobre la segona armada que entén a fer contra los genoveses.

Primerament li donem tota la imposició d[el] [pre]s[ent] any esdevenidor que començarà primer dia del mes d'abril primer vinent én[tegra]ment, enaxí que la dita universitat no y haja res en aquell any, emperò anadit a la dita imposició XII diners a tot kaffís de forment que past flequera, enaxí que pach II sous bachó de carnsalada, I sou tan solament cafiç d'ordi que·s compre en gros, VI diners alde(...), ço és, moltó XII diners, cabra e ovella VI diners.

Plau al senyor rey.

Ítem que'l Consell [...] per tot lo mes de mes de març al senyor rey duo millia triginta tres solidos III diners barcelonesos reebuts de la imposició del p[... ..] dita universitat la comprà per VI mil C sous, enaxí que aquesta ajuda sia f[et]a [...] infantes, e de voluntat lur sia donada per ells al senyor rey per salvar lur feultat a les dites senyores infantes com lo loch sia lur.

Plau al senyor rey que la dita concessió haja f[... la] vila de Vila-real de les dites infantes, e que la [...] sia pagada al senyor rey per tot lo mes de deembre primer vinent.

Ítem que en [lo] tercer any romanguen a la dita universitat son terç de reebre sobre la dita imposició ... com primerment fo atorgada.

Plau al senyor rey.

Ítem que'l senyor rey atorch a la universitat de Vila-real complits los III anys que li és atorgada imposició [I] any la imposició segons que és ordenada en ajuda de les messions per ells fetes en la dita armada |^{f. 7v} e per reparació de mes de la Esgleya del dit loch.

És vist al Consell que'l senyor rey o deja atorgar si donchs en aquell temps no havia

guerra o per altres affers en lo regne de Sardenya no havia a fer messions.

Plau al senyor rey ab la dita modificació.

La present ajuda li fan sots aytal condició, que·ls atorch la imposició a I any e segons los dits capítols e que faça la armada contra los jenovesos, en altra manera que la dita ajuda no haja loch.

Ideo ac proximum ideo laudantes, concedentes et firmantes huius serie capital preinserta ac ea observari, promittentes vobis dicimus et mandamus quatenus eandem observetis et compleatis et contra non faciatis vel veniatis aliqua racione, mandantes preterea per hanc eandem universis et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris vel loca tenentibus eorundem quod cap predicta observent et faciant inviolabiliter observari iuxta eorum seriem et tenorem.

Datum Valencie, XXV^a die novembri, anno a nativitate Domini M^a CCC^a L tercio.

DOCUMENT 113

1353, novembre, 25. València

Capítols de l'oferta de 6.000 sous realitzada per la vila de Burriana a Pere el Cerimoniós per tal de continuar la guerra contra els genovesos i els sards.

ACA, Cancelleria, reg. 1398, f. 10v-11r

Petrus et cetera, fidelibus nostris iusticie, iuratis et probis hominibus ville Burriane salutem et cetera. Noveritis quod Petrus de Muntçó et Berengarius Quinta, syndici et procuratores vestri, pacti fuerunt et composuerunt nobiscum super auxilio quo a vobis postulabamus pro guerra qua contineamus contra ianuensis et pro execucione iusticie quam facere intendimus contra nonnullos nobis rebelles in insula Sardinie in forma sequenti:

Demane lo senyor rey a la vila de Burriana VI mil sous per rahon de la armada que ara de present entén a fer e deuen ésser pagats segons la forma següent:

Primerament los missatgers de la dita vila, ço és, en Pere de Muntçó e en Berenguer Quinta, atorgaren que-l senyor rey reba dels compradós de les dites impositcions de la dita vila aquella quantitat que la dita vila devie rebre en l'any present de la derrera terça a ells pertanyent de les dites impositcions, ço és, per tot lo mes de març primer vinent en l'any esdevenidor qui començarà primer dia del mes d'abril dos mil CXL sous barcelonesos.

Ítem que-l dit senyor rey reeba aquella terça de les impositcions la qual la dita vila devia reebra en l'any esdevenidor qui és lo segon any, la qual impositció és encara per vendre axí que tota la impositció del any esdevenidor sia tota éntegrament del senyor rey.

Ítem que la dita vila do al senyor rey e açò puxe levar la vila e imposar en aquelles coses que-s volran e aquesta quantitat sie pagada al dit senyor rey per tot lo mes de març, ço és, a compliment dels dits VI mil sous, dos mil sous barcelonesos.

Quocirca firmantes, concedentes ac observari promittentes predicta omnia et singula vobis dicimus et mandamus quatenus eandem observetis et compleatis et contra non veniatis aliqua racione. Quoniam nos percipimus cum hac eandem universis | ^{f. 11r} et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quod predicti observent et faciant inviolabiliter observari iuxta eorum continenciam et tenorem.

Datum Valencie, XXV die novembri, anno a nativitate Domini M^a CCC^a L tercio.

1353, novembre, 30. València

Capítols de l'oferta de 18.000 sous realitzada per la vila de Morvedre a Pere el Cerimoniós per tal d'organitzar una armada de 70 galeres contra els genovesos.

ACA, Cancelleria, reg. 1398, f. 12v-14v

Nos Petrus et cetera, attendentes nos noviter convocasse universitatem hominum ville Algezire ut per eorum syndicos compareret coram nobis super subsidio defensionis insule Sardinie et Corsice et felicis |^{f. 13r} armate nostre quam facimus et facturi sumus contra ianuenses, publicos hostes nostros, ad que complenda dicta universitas ad nos Petrum Enyech et Petrum Punyera, syndicos et procuratores eorum ordinatos, transmiserit offerentes nobis quia verbo cuncta nobis non poterant explicare capitula infrascripta super quibus in fuit cuiuscumque ipsarum nostras responsiones addidimus quorum tenores sequuntur in hunc modum:

A la demanda que vós, senyor, fets a la universitat de la vila d'Algezira en ajuda de la armada de LXX galees per vós faedora contra los genovesos, los missatgers e síndichs de la dita universitat, veent la vostra necessitat, ofiren e donen pagadors per les pagues devall scrites XVIII mil sous barcelonesos:

En ajuda de la dita quantitat vos ofiren los diners e les mealles dels passants per los ponts de la dita vila a cinch anys segons que antigament se acostumaven levar.

Lo senyor rey no poria fer les dites coses ab bona consciència.

Replican supra la part de la dita vila que ls dits diners e mealles, com ab millor consciència se degen pagar, que en València ni en Xàtiva o que ni a Xàtiva e València no sien pagades.

Ítem, senyor, con a pagar la quantitat a vós proferta en ajuda de la armada desús dita fos posat capítol que us offeren los diners e mealles dels passants per los ponts de la vila d'Algezira a V anys e vós, senyor, ajats respost que ab bona consciència no poríets fer les dites coses, per ço suppliquen a vós senyor los dits missatgers que us plàcia que en ajuda de la dita quantitat e per pagar aquella los sia atorgat que ho puxen levar a obs de aquella per manera de morabatí dels veïns e habitadós de la vila e terme de aquella. E si alguns era vist al Consell e jurats de la dita vila que no aguessen béns valents C e V sous per què poguessen pagar morabatí en la dita ajuda, que aquells aitals puxen ésser tatxats en la dita ajuda a coneguda dels jurats de la dita vila e forsats de pagar lo dit morabatí o ço meins que seran tatxats, e que |^{f. 13v} les imposicions ara atorgades duren solament dos anys, et que tots los altres qui no habiten dins la dita vila e terme de aquella avents terres, possessions e altres béns dins la dita vila e terme de aquella paguen en ajuda de la dita quantitat per ço que hi an a sou e a liure segons que siran taxats, com no sàpien altra cosa de la qual a present se puxen tan ivaçosament acòrrer per a vós ajudar.

Plau al senyor rey axí emperò que per lo dit morabatí no sia feit alcun perjudici al dit senyor rey al morabatí lo qual lo dit senyor rey de VII en VII anys deu rebre en la dita vila e térmens de aquella.

Ítem que us plàcia senyor que en pagar la dita quantitat puxa ésser enedida imposició oltra la que's paga en la dita vila de Algezira e terme de la contribució de aquella en les coses dejús declaradores.

Plau al senyor rey a aitant de temps com sia mester a levar la dita quantitat.

Primerament que tot flequer o flequera de la dita vila e terme de la contribució de aquella pach per caffitz de forment que molrà II sou.

Placet.

Ítem que per caffitz de paniz o de adacça que molrà XII diners.

Idem.

Ítem per mestall pach per cafitz segons lo blat que i metran de cada natura a la rahó desús dita.

Idem.

Ítem que tot tavarner o tavernera o qualsevol altre de la dita /vila/ o terme de la contribució de aquella que vena vi en menut, pach per lliura de diners del vi que venut aurà, oltra ço que ya paga, XII diners.

Idem.

Ítem que tot comprador e venedor de bèsties e bèstias qui's vendran dins la dita vila e terme de la contribució de aquella paguen lliura de diners del preu VI diners, ço és, III diners lo comprador e IIIes lo venedor.

Idem.

Ítem que de tot drap que sia venut dins la dita vila, terme e contribució de aquella a ops de vestir pach lo venedor per lliura de diners XII diners, e que sia levat de l'alna segons la dita quantitat.

Idem.

Ítem que |^{f. 14r} de tot drap que sia de lana fet per casolà o per altre persona pach per lliura de diners con se tallarà dins la dita vila o terme de la contribució de aquella, XII diners segons que serà preat.

Idem.

Ítem que tot comprador de sal pach mealla per cascun almut oltra lo preu qui és acostumat de pagar.

Ídem.

Ítem que si alcuna persona farà frau en les dites imposicions pach LX sous, dels quals aja lo comú de la dita vila la meitat e l'altra meitat los compradós de les dites imposicions. E que los compradós de les dites imposicions no puxen demanar ne haver part de calònia sino de aquells que per los jurats de la dita vila o deputats per aquells seran jutjades.

Plau al senyor rey açò enedit que-l dit senyor rey aya lo tertz de les dites penes.

Ítem que si alguns dubtes o contrasts en les dites impositcions nexeran o vendran entre los compradors e aquells qui aquells hauran o deuran pagar que aquells sien determentas per los dits jurats o per los diputats per aquells sens pleit, sumàriement e sens scrit, tota apel·lació e figura de juhi apart posats.

Plau al dit senyor rey.

Ítem que plàcia a vós senyor que si la dita armada no-s fa, que la dita quantitat per vós no sia haiida ni per nos pagada e si partida de la armada sirà feta, que sia pagat de la dita quantitat pro rata segons la part que-s farà de les dites LXX galees e que ço que de les dites coses sobrarà o exirà o serà haiüt en los dits cases sia convertit en pagar los deutes de la dita universitat dels quals és carregada per les ajudes que-ls cové de fer e que an feites.

Plau al senyor rey, açò enedit que si-l dit senyor rey faia equivalens messions en guerra per terra o per mar que segons la dita distinció aja tot o en partida la dita ajuda.

Ítem que plàcia a vós senyor donar termes covinents a pagar la dita quantitat.

Plau al senyor rey que sia pagada la quarta part per tot lo mes de deembre |^{f. 14v} primer vinent e l'altra quarta part en lo començament del mes d'abril e la romanent meitat per tot lo mes de juni.

Ítem que-ls jurats de la dita vila puxen vendre als dits II anys les dites impositcions segons forma dels damunt dits capítols.

Placet domino regi.

Propterea, volentes quod dicta capitula cum responsionibus nostris in illis appositis iuxta tenores ipsorum observent, mandamus universis et singulis officialibus nostris ac iusticie dicte ville et quibusvis subditis nostris quod ipsa observent et observari faciant inconcusse nec contra veniant vel aliquem contravenire permittant quamvis causa.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datum Valencie, XXX^a die novembri, anno a nativitate Domini M^a CCC^a L tercio.

1354, febrer, 20. Sant Mateu

Cartes de convocatòria als estaments per tal de celebrar Corts valencianes a la ciutat de València per jurar a l'infant Joan com a successor del rei a partir del 19 de març de 1354.

ACA, C, reg. 1498, f. 55v-59v

Convocacio prelatorum, infantum, nobilium, militum, generosorum ac universitatum locorum regni Valencie, facta super iurando inclitum infantem Iohanne, primogenitum in regem et eorum dominum in Curia Valencie generali.

Petrus et cetera. Venerabili in Christo patri, Hugoni, divina providencia Valencie episcopo, salutem et dileccionem.

Vos non credimus ignorare qualiter inclitus ac magnificus infans Iohannes, primogenitus noster carissimus, fuit et est iuratus per aragonensem, generales Curiam celebrantes, in dominum statim et regem Aragonum et successorem nostrum in regnis et terris nostris post dies tamen nostros cumque per regnicolas regni nostri Valencie similia iuramenta dicto infanti prestari providerimus et velimus prout est aliis infantibus primogenitis fieri consuetum in generali Curia, quam eis propterea in civitate Valencie intendimus celebrare, ad quam incipienda diem XIX instantis mensis marcii duxerimus assignanda.

Ideo vos rogamus quatenus ad huiusmodi iuramentum prestandum eidem primogenito nostro in dicta civitate die predicta infallibiliter intersitis.

Datum in villa Sancti Mathei, sub nostro sigillo secreto, XX die febrerii, anno a nativitate Domini, M^o CCC^o L quarto.

Similis fuerunt misse infrascriptis sub eadem forma et data, videlicet:

Venerabili in Christo patri, divina providencia dertusiense episcopo.

Venerabili in Christo patri, episcopo civitatis Sugurbii et Sancte Marie de Albarrazino.

Venerabili et religioso fratri Petro de Tous, magistro milicie ordinis Sancte Marie de Muntesa.

Venerabili et religioso abbati monasterii de Benifaçano.

Venerabili et religioso abbati monasterii Vallisdigne.

Venerabili et religioso abbati monasterii de Portaceli.

| f. 56^r Petrus et cetera. Dilectis decano et capitulo sedis Valencie, salutem et dileccionem.

Vos non credimus ignorare qualiter inclitus ac magnificus infans Iohannes, primogenitus noster carissimus, fuit et est iuratus per aragonensem ad nostri mandatu,

generales Curiam celebrantes, in dominum statim et in regem Aragonum et successorem nostrum post dies tamen nostros cumque per regnicolas regni nostri Valencie similia iuramenta dicto infanti prestari providerimus et velimus prout est aliis infantibus primogenitis fieri consuetum in generali Curia, quam eis propterea in civitate Valencie intendimus celebrare, ad quam incipienda diem XIX instantis mensis marcii duxerimus assignanda.

Ideo, cum speciali mandato et plenissima potestate iurandi dictum inclitum infantem Iohannem, primogenitum nostrum, in dominum statim et in regem et pro regem Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comiteque Barchinone, Rossillionis et Ceritane, post tamen dies nostros, et quod de cetero obedietis et fidelitatem [...] vel inclito infanti Petro, Rippacurcie et montanearum de Prades comitti, tanquam tut[ori] et regenti pro eo regna et terras nostras vel cuicumque alii tutori vel regenti personam ipsi[...] infantis et regna, comitatus et terras per nos assignando servabitis in vita vostra et etiam post ut vassalli naturales domino suo naturali debent et tenentur fidelitatem et obedienciam observare et faciendi alia circa predicta ve(...)a et dependencia ex eisdem cum ratihibicione et aliis cautelis necessariis ad predicta in dicta civitate Valencie, in qua dicta die adesse proponimus infallibiliter faciatis adesse.

Datum in villa Sancti Mathei, sub nostro sigillo secreto, XX die febrerii, anno a nativitate Domini, M^o CCC^o L quarto.

Similis fuit missa capitulo ecclesie dertusiense.

Simile litera fuit missa decano et capitulo sedis civitatis Sugurbii sub eadem forma.

Convocacio infantis et nobilium

Petrus et cetera. Inclito infanti Petro, Rippacurcie et montanearum de Prades comiti, patruo nostro carissimo, salutem et dileccionem.

Vos non credimus ignorare qualiter inclitus ac magnificus infans Iohannes, primogenitus noster carissimus, fuit et est iuratus per aragonensem, generales Curiam celebrantes, in dominum statim et regem Aragonum et successorem nostrum in regnis et terris nostris post dies tamen nostros cumque per regnicolas regni nostri Valencie similia iuramenta dicto infanti prestari providerimus et velimus prout est aliis infantibus primogenitis fieri consuetum in generali Curia, quam eis propterea in civitate Valencie intendimus celebrare, ad quam incipienda diem XIX instantis mensis | f. 56^v marcii duxerimus assignanda.

Ideo vos dicimus et mandamus quatenus ad huius iuramentum prestandum eidem primogenito nostro in dicta civitate die predicta infallibiliter intersitis.

Datum in villa Sancti Mathei, sub nostro sigillo secreto, XX die febroarii, anno a nativitate Domini, M^o CCC^o L quarto.

Similis litere fuerunt misse infantibus, nobilibus, militibus et generosis infrascriptis sub eadem forma et data, videlicet:

Inclito infanti Ferdinando, marchioni Deruse et domino de Albarrazino, fratri nostro karissimo.

Inclito infanti Iohanni, fratri nostro karissimo.

Nobili et dilecto consiliario nostro Lупpo, comiti de Luna, et domino civitate Sugurbii.

Nobili et dilecto nostro Petro, domino de Exerica.

Nobili et dilecto nostro Iacobo de Exerica.

Nobili et dilecto consiliario nostro Nicolao de Iamvilla, comiti Terrenove.

Nobili et dilecto nostro Berengario Carrocii.

Nobili et dilecto consiliario nostro Gilaberto de Scintillis.

Nobili heredi Gonfissalvi Didaci de Arenosio.

Nobili et dilecto consiliario et maiordomo nostro Petro de Rivosico.

Nobili et dilecto nostro Othoni de Montecatheno.

Nobili heredi Berengarii de Vilariacuto.

Nobili et dilecto Iasperto de Castelleto.

Nobili heredi Blasii Maça cuius erit locus de Villamerchant.

Nobili et dilecto Petro Maça.

Nobili Gondissalvi de Arenosio de Andilla.

Nobili et dilecto consiliario nostro Olfo de Proxida.

Nobili heredi Galcerandi de Bellopodio.

| f. 57r Similis fuerunt misse militibus, videlicet:

Dilecto nostro Rogerio de Rahonacho, militi.

Dilecto nostro Sancio Remiri de Lihori, militi.

Dilecto Matheo Mercerii, militi.

Dilecto nostro Raymundo de Villanova, militi.

Dilecto nostro Raymundo Castellani, militi.

Dilecto Vitali de Villanova, militi.

Dilecto nostro Raymundo Colom, militi.

Dilecto nostro Blasio Ferdinandi de Heredia, militi.

Dilecto nostro Arnaldo Guillelmi Catalani, militi.

Dilecto nostro Petro Galcerandi de la Serra, militi.

Dilecto nostro Ferdinando de Villarasa, militi.

Dilecto nostro Alfonso Martini d'Albero, militi.

Dilecto nostro Iohanni Sancti [Climen]ti, militi.

Dilecto nostro Iohanni Eximini de Montetornesio, militi.

Dilecto nostro Roderici Sancii de Ca[lataiubio], militi.

Dilecto nostro Bo[nafonato] de Vallebrera, militi.

Dilecto nostro Bernardo Ferrari, militi.
Dilecto nostro Galcerando de Tous, militi.
Dilecto nostro Eximino d'Oriz, militi.
Dilecto nostro Petro Calderoni, militi.
Dilecto consiliario nostro Roderico /Didaci/, militi.
Dilecto nostro Guillelmo Gastoni, militi.

Generosis:

Fideli nostro Eximino d'Oriz.
| f. 57v Fideli nostro Iohanni Martini d'Eslava.
Fideli nostro Bernardo de Montsoriu.
Fideli nostro Iohanni Gastoni.
Fideli nostro Eximino de Lobera.
Fideli nostro Raymundo Costa.
Fideli nostro Guillelmo Colom.
Fideli nostro Tome Vives.
Fideli nostro Iohanni Ferdinandi Munionis.
Fideli nostro Petro Boyl, cuius est locus de Picacen.
Fideli nostro Arnaldo Scriva.
Fideli nostro Guillelmo Scriva.
Fideli nostro Iacobo Scribe.
Fideli nostro Francisco Munionis.
Fideli nostro Petro Çapata.
Fideli nostro Francisco de Montepalacio.
Fideli nostro Iohanni de Vilariacuto.
Fideli nostro Raymundo Constantini
Fideli nostro Francisco Constantini.
Fideli nostro Eximino Sancii de Tarasona.
Fideli nostro Francisco d'Esplugues.
Fideli nostro Petro Boyl, cuius est locus de Picacen.
Fideli de domo nostra petro de Rivipullo.
Fideli nostro ~~Petro Dalmau~~ /Berengario Dalmau/
Fideli nostro Berengario de Rippol.
Fideli nostro Petro Guillelmi Scriva.

Fideli nostro Bernardo de Matero.

| f. 58r Fideli nostro Dalmau de Clariana.

Fideli nostro Alfonso de Castronovo.

Fideli nostro Raymundo de Castells(...).

Fideli nostro Poncio Guillelmi de Villafrancha.

Fideli nostro Tome d'Oriz.

Fideli nostro Ludovico Boyl.

Fideli nostro Andree /Guillelmi/ Scribe.

Fideli nostro Roderico Matini de Sancto Adriano.

Fideli nostro Iohanni de Pertusa.

Fideli nostro GuillelmoSanoguera.

Fideli nostro Iohanni Scribe.

Fideli nostro Petro Roderici de Corella.

Fideli nostro Petro Calderoni

Fideli nostro Bernardo [...]

Fideli nostro Iaufrido de Tous.

Fideli nostro Gilaberto Çanoguera.

Fideli nostro Roderico Didaci, iuniori.

Iohanni Scribe.

Fideli nostro Petro de Vilanova.

Universitatibus:

Peturs et cetera, dilectis et fidelibus iuratis et probis hominibus universitatis civitate Valencie salutem et cetera. Vos non credimus ignorare qualiter inclitus ac magnificus /infans/ Iohannes, [filius] nostre carissimus, sint et est iuratus per aragonenses ad nostri mandatu, | f. 58v generales Curiam celebrantes, in dominum statim et in regem Aragonum et successorem nostrum post dies tamen nostros cumque per regnicolas regni nostri Valencie similia iuramenta dicto infanti prestari providerimus et velimus prout est aliis infantibus primogenitis fieri consuetum in generali Curia, quam eis propterea in civitate Valencie intendimus celebrare, ad quam incipienda diem XIX instantis mensis marcii duxerimus assignanda.

Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis syndicos et procuratores ques cum speciali mandatis et plenissima potestate nomine dicte universitatis et singularium eiusdem iurandi dilectum inclitum infantem Iohannem, primogenitum nostrum in dominum exmit (?) confestum in regem et pro regem Aragonum et Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice ac comitem Barchinone, Rossillionis et Ceritane, post tamen dies nostros, et quod de cetero obedietis et fidelitatem ei et inclito infanti Petro, Rippacurcie et montanearum de Prades comiti, tanquam tut[ori] suo et aministratori

persone sue et regnorum, comitatum et terrarumstrarum vobis alii tutori seu aministratori per nos dicto infanti assignando et nulli alii observabitis in vita vostra et etiam post ut vassalli naturales domino suo naturali debent et tenentur fidelitatem et obedienciam observare et faciendi alia circa premissa ventura et dependencia ex eisdem cum ratihibicione et aliis cautelis necessariis ad predicta in ipsa civitate Valencie, in qua dicta die adesse proponimus infallibiliter faciatis adesse, cuius procuracionis tenore vobis ordinatum trasmitimus cum exhibitore presentis ut aliquam calupiam deffectu (...) patiat.

Datum in villa Sancti Mathei, sub nostro sigillo secreto, XX die febroarii, anno a nativitate Domini, M^o CCC^o L quarto.

Sub forma predicta fuit scriptum universitatibus infrascriptis, videlicet:

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus universitatis civitate Xative.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus universitatis Castellionis campi de Burriana.

| f. 59^r Fidelibus suis iuratis et probis hominibus universitatis ville Algezire.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus universitatis ville de Cullera.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus loci de Ontinyen.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus universitatis ville de Ademuz.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus universitatis ville Castrihabib.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus universitatis loci de Penyaguila.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus loci de Biar.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus Morelle.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus Sexone.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus loci de Castalla.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus de Bocayren.

Fidelibus suis iuratis et probis hominibus villis de Alpuent.

1354, febrer, 27. Sant Mateu

Capítols de les imposicions establertes a la vila d'Alzira per tal de recaptar els 11.000 sous atorgats a Pere el Cerimoniós pel seu passatge personal a Sardenya.

A: Arxiu Municipal d'Alzira, Privilegis reials.

B: ACA, C, reg. 1398, f. 86v-88r⁹⁹

Editat per: J.M. PARRA (ed.), *Los pergaminos de la cancellería real del Archivo Municipal de la ciudad de Alzira*, Alzira, 1984, p. 199-200

Nos Petrus et cetera, considerantes vos fideles nostros juratos et probos homines universitatis ville Alzezire et eius singulares in auxilium diversorum expensarum per nos factarum et faciendarum racione nostri felicis passagii quod de proximo facere intendimus apud Sardinie insulam pro faciendo execucionem justicie contra aliquos nobis rebelles in eadem gratanter quingentas quinquaginta libras regalium Valencie nobis noviter concessisse. Et nunc fuerit pro parte vestre nostro culmini humiliter supplicatum ut cum nos dicti jurati et probi homines ad solvendum dictam peccunie quantitatem suficere non possitis nisi per modum infrascripte impositionis sive aiudas que colligantur et leventur inter vos et alias quascumque personas ad dictam villam et alia loca regalia contibucionis ipsius declinantes imponendi et levandi easdem imposiciones sive aiudas in dictis villa, locis et terminis supradictis licenciam et plenariam facultatem vobis de nostri regali clemencia concedere dignaremus. Nosque iam dicta supplicacione vel ut consona racioni incepta benigne et quare locum vobis dare volumus ut premissa et alia ad que tenebamini et obligati estis pretacta racione valeatis facilius et absque magno incomodo suportare tenore presentis imponendi et levandi imposicionem iam dictam per tempus inferius designatum iuxta capitulorum subinferiorum per nos ordinatorum series pleniores vobis dictis juratis et probis hominibus licenciam et plenariam potestatem elargimus quorum capitulorum series sit se habet:

Primerament que per vós, senyor, sien dades e atorgades als jurats et universitat de la dita vila per la dita rahó noveles imposicions les quals puxen imposar, cullir et fer cullir et levar e vendre en la dita vila et térmens d'aquella, ço és, en los lochs realenchs o de la contribució de la dita vila oltra aquelles imposicions que ja a presente se cuyllen e-s leven en la dita vila et térmens d'aquella en les coses dejús següents, ço és, d'ací a dos ayns primers vinents.

Primerament que tot comprador de froment (sic) pach per cascun kafís XX diners si donchs no molrà aquell en la dita vila o lochs de la contribució de aquella car en aquest cas ja par que vulla aquell per a menjar |^{f. 87r} e ja pagarà la imposició per la mòlta.

---

⁹⁹ Transcrivim a partir de B.

Ítem que tot comprador de panís, adachza blanca o roia, spelta, ordi, civada, pach per cascun kafiz VI diners, emperò si los dits blats o partida de aquells molran ut est dictum no-n sien tenguts per aquells blats que molran pagar imposició car en lo molre pagaran ja per aquells.

Ítem que tot comprador de mestall dels dits blats sia tengut pagar a la rahó desús dita segons la natura dels dits blats si doncs no molran aquells dins la dita vila o lochs de la contribució de aquella.

Ítem que tot flequer o flequera sia tengut pagar per cascun kafitz de forment que molrà ultra les imposicions que ja-s paguen a present XII diners e per kafitz de panís, adacça e ordi VI diners e per mertall a la rahó desús dita segons la natura del blat de què serà feyt.

Ítem que tot drap o venedor de drap de lana sia tengut pagar del drap que venrà per liura de diners oltra les imposicions que ja se'n paguen XII diners.

Ítem que tot hom qui farà draps de lana a ops de son propri vestir o de sa companya pac per liura de diners de ço que los dits draps seran estimats a la rahó desús dita com tallarà aquells.

Ítem que tot carnicer de la dita vila e loch de la contribució de aquella sia tengut pagar per liura de les carns que matarà et desfarà ultra lis imposicoons que ja se'n paguen, ço és, per liura de moltó, cabró, porch o truga fresch I diner per liura, de bou, vacha, cabra et ovella mealla et per cascun cabrit o corder dos diners et per liura de carns, de truja et porch salat que vendrà a menut un diner.

Ítem que si alguns faran o cometran frau en les dites imposicions que sien encorreguts en pena de sexanta sol pagadors lo terz a vós senyor e lo terz al cumú de la dita universitat et lo romanent terz als compradors de les dites imposicions.

Ítem que si alguns duptes, contrasts o qüestions seran o nexeran en e sobre les dites imposicions e en les altres imposicions atorgades per vós senyor a la dita universitat entre los compradors e aquells qui aquelles hauran a pagar; que aquells duptes, contrasts e qüestions sien e puxen ésser declarats et determenats per los jurats de la dita vila qui ara són o per temps seran de una paraula et sens scrit et sens tota apel·lació et figura de juhi e que-ls dits compradors ni altres no puxen haver ni demanar |^{f. 87v} par (sic) de pena o calònia alcuna sinó de aquella que per los dits jurats serà ajutjada.

Ítem suplican demostren los dits missatgers que con per vós senyor en lo parlament proxime haüt ab lo General del regne de València en la ciutat de València sobre la ajuda per vós demanada a obs de la armada la qual a present fets fer per rahó de la dita execució sia stat atorgat a la universitat de la dita vila, entre altres coses, que en ajuda de pagar los XVIII mil sous, a vós adonchs oferts per la dita universitat que pogués imposar imposició de XII diners per liura en lo vi que-s vendria per menut en la dita vila et termes de aquella segons que en la dita concessió se conté, en en la dita concessió no sia contengut o declarat que del quarter o mesures del vi sia tolt o defalcat lo dret de la dita imposició, e de rahó et justícia dels dits quarters e mesures lo dret de la dita imposició deja ésser tolt et minvat, supliquen per tal los dita missatgers que sia mercé de vós senyor declarar e atorgar que dels dits quarters e mesures puxa ésser tolt e minvat lo dret de la dita imposició. Et en açò senyor farets justícia e mercé.

Mandantes per presentem procuratori regni Valencie, justiciis dictorum ville et locorum aliisque universis et singulis oficialibus et subditis nostris vel dictorum officilium loca tenentibus presentibus et futuris quod licenciam et concessionem nostras huiusmodi firmas habeant et observent et faciant ab alii inviolabiliter observari et non contra veniant seu aliquem contra venire permitant aliqua racione. Quinimo iam dictam impositionem per modum superius denotatum coliigi et levare faciant indilate obstaculo quolibet quiescente.

In cuius rei testimonium presentem fieri et sigillo maiestatis nostre eo quia sigillum nostrum comune pro aliis negociis nostris remansit Barchinone in pendentibus iussimus comuniri.

| f. 88r Datum in villa Sancti Mathei, XVII^a die febrerii, anno a nativitate Domini M^o CCC^o L^o quarto.

1354, març, 20. València

Capítols de les imposicions establertes a la vila de Castelló de la Plana per tal de recaptar els 25.000 sous atorgats a Pere el Cerimoniós pel seu passatge personal a Sardenya i eixugar els deutes municipals.

ACA, Cancelleria, reg. 1540, f. 95r-96r

Nos, Petrus et cetera. Considerantes qualiter vos, probi homines et universitas ville Castellionis propter divers[... ..] pos subi[... ..]a que nobis circa [n]egocia ad [adqui]sicion[e] regni nostri Sa[r]dinie fideliter [..]tistis a que nunc [..]bis [..] s[ub]portandis per fluviis expensarum quas circa ianuensis p[ro]ntis [.. ..] v]assallum nostrum nobis rebellem subire necessario nos oportet es[... ..] nunc [l]iberaliter prestituri fuistis et estis magno debitorum pondere agravati, ita quod villa ipsa ac [..]ntes in ea propter violaria [..]as quos et que tenentur annua[ti]m impendere sit [propriis] facultat[em ...] sunt exhausti quod nisi un[... ..]rium dib[... ..] remedium incurrent in b[... ..]eni irreparabilia [.. ..] dignum arbitantes et debitum ut [..] fidelitatem que ex [..] premissis h[... ..] onere se gravav[i]t ab [.. ..] re[... ..]erentur, et [..] inveniat pro[... ..] quem providere possit[... ..] tam ad [.. ..] quam f[... ..]. Ea inter cum presenti carta nostra sub [..]mis et modis inferi[us ... ..] vobis dictis probis hominibus et universitati dicte ville et [.. ..] impositiombus iam vobis concessit [..] impositio [in v]illa ipsa impositiombes rerum infrascriptarum sub capitulis s[... ..]banti [..]is:

Primerament, un tan solament cafiz de forment pague simple imposició, ço és, XII diners, kafiz que sien ajustats aquells altres XII diners, los quals sien de la vila.

Ítem, com cafiz d'ord[i], de paniz, de adacça, de espelta, pach VI diners per cafiz, que sien ajustats a quescun cafiz VI diners, e que sien de la vila.

Ítem com per draps pach VIII diners per lliura que n'i sien ajustats altres VIII diners a obs de la vila.

Ítem, com liura de diners de vi pach per menut XVII (sic) diners, que sien afigits VIII diners, que sien II sous.

Ítem, com de vi que s vena en gros se pach per lliura VIII diners, que sien XVI diners.

Ítem, com per compra de béns |^{f. 95v} sens (sic) de altres merca[der]ies se pach per liura [de] diners [II] diners e per la venda altres [II] diners, que sien (...) axí que cascú pach [III] diners per lliura.

Ítem, com liura de [m]olt[ó] pach II diners, que sien III [diners].

Ítem, de porch o truya III diners, enedits [II] diners.

Ítem, a liura de bou o vacha que sien enedits I diner.

Ítem, a liura de cabró que sia enedit II diners.

Ítem, a liura de [c]abra o ovella[a] I diner.

Ítems als jurats de la dita vila que ara són [e en] temps seran ajen poder de vendre les imposicions, de conèixer e determenar totes qüestions que sien [... ..] qualsevol persones per rahó de les dites imposicions e qualsevol altres contrasts, decendens o emergents d'aquestes, la qual determina[ció] puxen fer omni apellacione remota, les quals quantatitas af[egi]des sien a la dita universitat e a obs de [... .. a]torgades, [segons] que desús és dit, e ax[í] V an[ys] primers vinents, con la dita universitat dege al d[... ..]III CC mil sous

Nos enim dictas impositiões sub dictis modis et condicionibus ad tantum tempus quantum precium viginte quinque mille solidos regaliū nobis datum in auxilium armate per vos dictos probos homines et universitate et expensarum usura[ri]a interesse factarum solutarum ascendi concedimus cum presenti, concedentes vestris juratis et probis hominibus dicte ville super predictas colligendis et exequendis p[r]e[dict]am [... ..] potestatem, mandantes universis et singulis officialibus nostris quod presentem concessionem nostram firma habeant et observent et ab omnibus faciant inviolabiliter observari.

Et quare sigillum nostrum comune in quibusdam expediendis negociis dimisimus Barchinone, ideo | ^{f. 96^r} presentem [...]m nostram nostri magestat[e] sigill[o p]edenti iussimus sigillari.

Datum Valencie, XX die marcii, anno a nativitate Domini millesimo CCC^o L^o quarto.

1354, març, 27. València

Venda de l'annualitat de 1354-1355 de les imposicions dels damnificats de la Unió establertes a la ciutat de València i altres llocs unionistes. Les compren Arnau de Valleriola, Pasqual Massana i Pere Arrufat per 16.000 lliures, tot anul·lant l'anterior compra que havia fet el primer.

ACA, Cancelleria, reg. 1540, f. 73v-75r

Vendicio impositionum regni Valencie.

In Dei nomine, cunctis presentis seriem inspecturis pateas evidenter quod (...) dilecti et fideles nostri, Petrus Eximini de Lumbierre, Iohannes Scribe, milites, Guillelmus de Spígol et Lupus de Apiaria, habitatores et cives Valencie, administratores impositionum que hodie colliguntur et levantur in civitate et regno Valencie quibusdam locis inde exceptis dudum vobis, venerabilibus Pascasio Maçana, Arnaldo Vallariola, campsoribus, ac Petro Arrufati, civibus Valencie, vendiderint et concesserint precii sexedecim millia librarum regalium Valencie, omnes et quascumque impositiones que ut predicti colliguntur et levantur in civitate et regno iam dictis a prima die mensis aprilis proxime instantis ad unum annum in antea continue computanda et completum ut in instrumentis inde factis in posse Petri Roura, notarii Valencie, hec et ali dicuntur latius contineri.

Et in contractu dicte vendicionis fuerit inter administratores et venditores iam dictos ex una parte et vos dictos emptores ex altera dicam, convenetum et in pactum deductum quatenus nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardine et Corsice comesque Barchinone, Rossilionis et Ceritanie, ad uberiolem cautelam de predictis vobis, dictis emptoribus, et vestris habenda laudaremus et approbaremus, ratificaremus et confirmaremus vendicionem pretacta, prout melius et plenius in instrumentis /vendicionum/ largius enarratur, nec non pro eviccione ipsius daremus et offerremus sufficientes fideiussores seu fidancias de civitate et regno Valencie qui nobiscum et sine nobis vobis et vestris de predictis firmiter tenerentur.

(...) nos, dominus, rex et Olfo de Pròxida, Raimundus de Rivosicho, maiordomus, Rodericus Didavi, vicecancellarius, Matheus Mercerii, camerarius maior, Berengarius de Rivipullo, viceadmirantus, Petrus Boil, cuius est locus de Picaçén, Raymundus de Boxadós, Iohannes de Belvís, Arnaldus Scribe, Eximinus Petri de Calataiubii, Iohanes Gasconi, Rodericus Sancii de Calataiubii, Eiminus de Oriz, Garsias de Loriz, miles, Blasius Ferdinandi de Heredia, portarius maior illustris Alionore regine Aragonum, Raimundus de Villanova, miles, Franciscus de Spelluncis, Guillelmus de Magencosa, Vicencius de Gradibus, Petrus Bernes, Berengarius, Capiroles, Iohanes Solanes, Luppus Ivanyes, Petrus Malet, Berengarius Mercatoris, iurisperitus, Petrus Egidii, Iohanes d'Arques, Iohanes Ivanyes, Guillelmus Morera, Petrus Iust, Petrus Marrades, Poncius de Bondia, iurisperitus, Petrus Cabanyels, Iohanes Guasch, in legibus licenciatus, Petrus

Guillelmi Catalani, emptor maior dicti domini regis, et Petrus Lambert, draperius, habitatores et cives Valencie, volentes obtemperare in omnibus et per omnia promissis vobis, dictis Pascasi Maçana, Arnaldo Valleriola et Petro Arrufati, et alia inter dictos aministratores nostro nomine dicti regis venditores acta et conventa, et certa sciencia et espontanea voluntate promittimus et convenimus quisque nostrum insolidum vobis, dictis emptoribus, et vestris aut cui sibe quibus volueritis quatenus predictas imposiciones et iura earundem faciemus vos et vestrorum habere, tenere, percipere, colligere et levare in pace contra omnes personas nulla excepta, et si contra | ^{f. 74r} iam dictam vendicionem per dictos aministratores nobis factam de imposicionibus supradictis seu aliquam partem ex ipsis fuerit aliquid dictum oppositum vel alligatum in iudicio vel extra aut alias tacite vel expresse, scienter vel ignoranter contrafactum fuerit vel acceptatum per quod recepcio seu collecta dictarum imposicionem in toto, scilicet, vel in parte, videatur impedita illud promittimus nostris propriis sumptibus et expensis revocare et revocari facere sola prima monicione a nobis habita, secunda vere iusione minime expectata per istum, videlicet, modum quatenus si forte ullo unquam tempore prefati aministratores aut alii nostri officiales seu comissarii seu alique persone quocumque nomine censeatur in predicti per vos, emptori, vel aliquo predictorum infra tempus superius designatum questionem, petitionem vel demandam facerent proponerent vel moverent, aut proponi seu moveri facerent in iudicio vel extra iudicium aut alias quovismodo, incontinenti monicione vestri vel vestrorum recepta opponemus nos defensione vestri et vestrorum, et si causas seu lites quascumque tam principales quam appellatorias, seu alias que inde duci haberent agemus et ducemus per nos vel nostrum procuratorem nostris proprii sumptibus et expensis usque a defensionem ipsarum imposicionum et sentenciam difinitivam inclusive que in rem transerunt iudicatam, ita quod ad ipsas causas ducendas vel tractandas nisi volueritis non teneamini vos vel vestri adesse nec predicta nobis etiam nunciare, nisi fuerit de nostro beneplacito voluntatis.

Imo ipsius denunciacionis necessitatem vobis et vestris remitimus expresse et ex specialis pacto interveniente inter nos et vos tamen si volueritis in defectum nostri vel nostrorum aut aliter qualitercumque possitis ipsam causam seu causas agere et ducere ac duci facere per nos ipsos, vobis et vestris inde eleccionem servata, verumtamen in casu quo vos in nostri et nostrorum defectu vel alias ipsas causas ducere volueritis aut haberetis, promittimus vobis et vestris expensas, missiones et interesse de bonis nostris propriis integre ministrare et ministrari facere indilate, et vobis et vestris refundere et resarcire et vobis seu vestris ad vetri libitum voluntati et ipsorum ipsas missiones et expensas intererem quas et quod pro dictis causis seu litibus ducendis et tractandis vos vel vestros facere contingat simul cum toto dampno et interesse singulari vestri vel vestrorum cum toto eo quod ine a vobis vel vestri evictum esset iuste vel per iniuriam aut inpriciam iudicantis vel alias.

Et inde promittimus et convenimus vos et vestros omnino servare indemnes, concedentes vobis per firmam, stipulacionem, etiam promitentes ac vobi etiam paciscentis quatenus super ipsis missionibus dampnis et intererem ad onus probacionis vitandum scetur nostri et nostrorum proprio iuramento quod ex nunc prout ex tunc econtra deferimus vobis et vestris et pro delato volumus id haberi, volentes inquam et vobis ex pacto inter nos et vos inito et comprehenso, conducentes sponte et ex certa sciencia quatenus non obstante quod dicte cause ducantur per nos et nostros casu quo | ^{f. 74v} aliquid se opponat seu opposuerit contra predicta vel aliquam de predictis, propter

quod perceptio collecta seu recepta et exaccio dictarum impositionum possit dici quo ad vos /impedita/ seu modo aliquo interdicta vos et vestri si volueritis possitis nos et quilibet nostrum ad solvendum, restituendum et tornandum vobis et vestris totum dictum precium sexdecim millia librarum impositionum predictarum, et hoc sic remittatur eleccioni et consienci vestri et vestrorum, renunciantes quantum ad hec legi sive iuri dicenti quatenus iuramenti delacio ante quam fiat non possit revocari et omni alii iurii, rationis et consuetudini contra hec repugnantibus vel facientibus ullo modo.

Et ut predicta omnia et singula maiori gaudeant firmitate non vi nec dolo, sed sponte et ex certa sciencia certificati ad plenum de predictis et infrascriptis et de iuribus nostris per notarium infra scriptum iuramus tam no, dictus rex, quam no, alii prenominati, in manibus nostris per dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia, , manibus nostris corporaliter tacta, predicta omnia et singula tenere, attendere et complere et non contrafacere vel venire aliquo iure, causa vel etiam racione.

Et pro predictis omnibus et singulis complendis, attenendis, tenendis et observandis et pro eviccionem speciali impositionum predictorum per vos, superius predistinctos emptores emptarum, obligamus quisque nostrum in sol(...) vobis a vestris omnia bona nostra, mobilia et immobilia, ubique habita et habenda, renunciantes quantum ad hec ex certa sciencia nove constitucione et beneficio, dividende, accionis nec non legi sive iuri dicenti, quatenus qui factum promittit solvendo interesse ab ipsa promissione liberetur et omni alii iuri, foro, rationis et consuetudini contra hec repugnantibus. Hec igitur omnia et singula supradicta prout superius sunt expressa facimus, pacimur et promittimus vobis, dictis emptoribus et vestris, in manum et posse notarii infrascripti tanquam publice persone, hec a vobis pro nobis et omnibus aliis quorum interestur interesse potest ac poterit legitime stipulantis, paciscentis et recipientis.

Quod fuit actum et publicatum in civitate Valencie, in regali regio nostri dicti regis, XXVII^a die marcii, anno a nativitate Domini M^o CCC^o L^o quarto.

Subscripci Arnaldus.

Signum. Petri, Dei gracia regis Aragonum et cetera, qui hec laudamus, firmamus et iuramus, huicque instrumento publico nostrum sigillum magestatis nostre iussimus ponendum.

| f. 75^r S-[creu]-num Olfo de Pròxida, s-[creu]-num Raimundi de Rivosisco, maiordomi, s-[creu]-num Roderici Didaci, vicecancellarii, s-[creu]-num Mathei Mercerii, camerarii maioris, s-[creu]-num Berengarii de Rivipullo, viceamiranti, s-[creu]-num Petri Boil, cuius est locus de Picacén, s-[creu]-num Raimundi de Boxadós, s-[creu]-num Iohannis de Bellvís, s-[creu]-num Arnaldi Scribe, s-[creu]-num Eximini Petri de Calataiubii, s-[creu]-num Johani Gasconi, s-[creu]-num Roderici Sanccii de Calataiubii, s-[creu]-num Eximini d'Oris, s-[creu]-num Garsie de Loriç, militis, s-[creu]-num Blasii Ferdinandi de Heredia, portarii maioris illustris Alionore, regine Aragone, s-[creu]-num Raimundi de Villanova, militis, s-[creu]-num Francisci de Spelluncis, s-[creu]-num Guillelmi de Magencosa, s-[creu]-num Vicencii de Gradibus, s-[creu]-num Petri Barnes, s-[creu]-num Berengarii Tapioles, s-[creu]-num Iohannis Solanes, s-[creu]-num Luppi Ivanyes, s-[creu]-num Petri Malet, s-[creu]-num Berengarii Mercatoris, iurisperiti, s-[creu]-num Petri Egidii, s-[creu]-num Iohannis d'Arques, s-[creu]-num Iohannis Ivanyes, s-[creu]-num Guillelmi Morera, s-[creu]-num Petri Iust, s-[creu]-num Petri Marrades, s-[creu]-num Poncii de Bondia, iurisperiti, S-[creu]-num Petri Cabanyeles, s-[creu]-num Iohannis Guasch, in legibus licenciati, s-[creu]-num Petri Guillelmi Catalani, emptoris

majoris dicti domini regis, s-[*creu*]-num Petri Lambert, predictorum omnium qui hec laudamus, concedimus, firmamus et iuramus. Subscripsi A.

Testes huius rei sunt venerabiles Iohannes Scribe, miles, Petrus de Marginibus, Bernardus Simonis, Bernardus Cunill, Guillelmus Arnaldi de Callaritano castro, Poncius de Monte palacio, Poncius des Pont, sartor, Petrus Calderoni, Iohannes Codoni, scriptor, Arnaldus Puiol Dertuse, Berengarius de Tornamira de Maioricis, Sthefanus Poncii de Fenolleteo de Xàtiva et plures alii in multitudine copiosa.

DOCUMENT 119

1354, març, 27. València

Venda de l'annualitat de 1355-1356 de les imposicions dels damnificats de la Unió establertes a la ciutat de València i altres llocs unionistes. Les compré Arnau de Valleriola, Guillem Abelló i Jaume Donat per 14.000 lliures.

ACA, Cancelleria, reg. 1540, f. 57r-61v

Vendicio impositionum civitate et regni Valencie.

In nomine Domini Ihesu Christi. Pateat universis presentis seriem inspecturis quod nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera, et nos, Petrus Eximini de Lumbierri, Iohanis Scribe, milites, Luppus de Apiaria, et Guillelmus de Spígol, aministratoris generalis impositionum sive aiudarum que Generalem colliguntur et levantur in civitateibus et regno Valencie et villis, locis et cast[ris rega]libus et aliis prelatorum, baronum, militum, civium et aliorum inferius nominatorum infra limitis ipsius regni constitutis acque sitis.

Attendentes novellarum diversarum et innumerabilium misionum et expensarum quas subire nos apportuit et oportet pretextu nostri dicti regis felicis passagii quod de proximo facere proponimus causa non modica equitum et peditum comitiva ac galearum et navium multitudine apud Sardinie insula, Deo dante, pro faciendo execucionem iusticie contra aliquos nobis rebelles in eadem qui omni prorsus reverencia, devocione, fidelitate et subieccione retroiectis contra nos capitaneumque nostrum et alios officiales nostros in eadem ap(...)o citra tempore rebellarun thesaurariam nostram fore exhaustam et quasi peccunia /totaliter/ vacuata, sicque oportet et necessario peccunia in promptu et absque tarditate aliquam pro solvendo stipendia militum et peditum continuo procurare ne propter defectum peccunie regale culmen nostrum, lesionem seu detrimentum aliquod patiat, ideo tam nostris dictus rex quam dicti aministratoris ex plenissima potestate nobis data, concessa et atributa, tam /per nos a/ dictum regem quam per totum regnum Valencie Generale gratis et spontanea voluntate et ex certa sciencia cum plena deliberacione ac maturo et digesto consilio habito sepius super hiis certificatique ad plenum de [...]ribus nostris causa per consimilam perallegatum quam per notarium et scriptorem infrascriptum per nos et omnes nostros successores presentes peritur et futuros tenore presentis publici instrumenti suo pleno valore et robore per tempus inferius designatum valituri et in aliquo non violandi nec revocandi, vendimus ac titulo pu[r]le perfecte et irrevocabilis vendicionis et ad subs(...) certum tempus alienacionis concedimus atque tradimus seu quasi tradimus vobis, fidelibus nostris Guillelmo Abellonis, Arnaldo Valleriola et Iacobo Donati, mercatoribus, campsoribus et civibus civitate Valencier, presentibus e[...]bus et recipientibus et vestris aut cui sive quibus volueritis qui [...] | ^{f. 57v} et immunis ab omni onere, debitorum et qualibet alia obligacione, inquietudine et p(..)itus expeditas omnes et quascumque impositiciones sive aiudas per modum per quem hodie colliguntur, percipiuntur et levantur in civitatibus, villis, locis et castris regalibus et aliis regni Valencie, prout fidelibus nostris Paschasio

Maçana et vo[bis], dicto Arnaldo de Valleriola et aliis emptoribus, iam alias vendi sunt, ass(...)ti, videlicet, bladorum, farine, vini, carniū, pannorum, mercium, fuste et bonorum sedencium dicte civitate et locorum contribucionis eiusdem et locorum etiam Sollane, Tr[ul]lars, Turrís d'En Romaní, Quart, Manizes, Almuçafes, Cataroja, Albal, Maçanaça, morerie de Mizlata, Picaçén, Alcòcer (sic), Xilvelle, Aspioca, Maçamagrelli, popule [de] Portaceli, baiulie de Muntcada, Museros, Foyos, Podii Cebolle, Farnals, Benimamet, Raffalbunyol, Puçol, Rafalell, Vistabella, Alboraya, partis militi pertinentis in eodem loco, Castrihabib, Muriveteris, Caneti, Castilionis campi Burriane, Orpese, Cabanes, Belloch, Torrablanca, Miravet, Albalat, Algezira, Cotes, Pardines, Popule del Artiacha, Castilionis Xative, Biar, Ontinyén, Bocayrén, Sexone, Penaguila, Beniloba, Benifolim, Albayde, Ville joyose, Orxete, Planes, l'Almudaynar, Popule d'En Belvís, iuxta capitulorum seguencium series pleniores:

/Imposició del blat e de la farina/

Primerament, tot comprador o moledor de forment pach per cafiz XII diners.

Ítem, tot comprador o moledor de paniz pach per cafiz VI diners.

Ítem, tot comprador o moledor d'adacça pach per cafiç VI diners.

Ítem, tot comprador o moledor de mestall pach a la rahó damunt dita, segons la part del blat del qual serà fet lo mestall.

Ítem, tot comprador d'ordi, de civada, de espelta, d'avena e de centeno pach per cafiz VI diners. Emperò, si d'aquests blats se molrà pach per cafiz a rahó de cafiz en la forma damunt dita.

Ítem, que cascun puxca metre ab lo blat que molrà la moltura en lo sach o talecha de la qual moltura no-s pach imposició.

Ítem, si alcú o alguns portaran o portar faran algun blat al molí per molre sens albarà del comprador de la dita imposició perda lo dit blat. Ítem, per blat que per alavor sia comprat o mercantívolament imposició no sia pagada.

Ítem, que tot hom que portarà ho portar farà farina o pa cuyt a la ciutat a obs de provisió de si o de sa companua pach imposició segons la natura del blat, axí com desús és declarat si donchs per aquella farina o pa cuyt no haurà pagada imposició en alguns dels lochs on se levarà la imposició damunt dita.

Ítem, tot comprador de farina de forment en la citat o en qualsevol loch on se levarà la dita imposició pach per arova un diner. Et si serà farina de paniz, adacça o d'ordi pach [per] arova mealla. Si donchs per qualsevol farina no serà pagada imposi[ció en la] ciutat o en los lochs de la contribució d'aquella als compradors | ^{f. 58r} de la dita imposició.

Imposició del vi, del quarter antich del vi lo qual conté en sí XXX lliures sien mirvades dues lliures axí que-l dit quarter durant la dita imposició sia de XXVIII lliures.

Primerament, tot vi que serà venut en gros pach per libra en diners, és assaber, lo comprador VI diners e-l venedor VI diners, la on sia taverner XII diners.

Ítem, tot venedor de vi en menut pach per libra de diners XVI diners.

Ítem, que tot hom a qui serà donat vi pach per la valor del vi per libra de diners XII diners.

Imposició sobre les carns.

Primerament, per carns de moltó, de cabra (sic), porch o truja, fresch o salat e per salvagina e vedell o vedella que vena a pes pach lo car[ni]cer per libra de cascuna de les dites carns ultra lo preu que li serà donat a vendre aquelles, enaxí que del pes que pesarà cascuna res de les damunt dites sia levada /al carnezer/ una libra II diners.

/Ítem, de cabra o ovella per lliura (sic) de cacuna de les dites carns pach lo carnicer e que del pes que pesarà cascuna res de les damunt dites sia levada I lliura mealla./ Ítem, per liura de carns de carns e bou o vaca pach lo carnicer e que sien levades del pes de cascun bou o vacca III lliures un diner.

Ítem, per cascun vedell o vedella de leyt que-s vena han-ull pach lo carnicer dos sous.

Ítem, per cascun cabrit o anyell de leyt que-s vena a hull pach lo carnicer dos diners .

Ítem, per anyell, cordero o cabrit qui pes VI liures carniceres o de VI lliures ensús pach lo carnicer per libra de les dites carns dos diners.

Ítem, si carnicer vendrà porch o truja salprés o sal-lat en gros pach per bacó II sous.

Ítem, si-l vendrà en menut pach per libra de cascuna de les dites carts mas sien-li preses en compte los dits dos sous dos diners.

Ítem, per cascun bou o vacca que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascun vedell o vedella que matarà en sa casa pach dos sous.

Ítem, per cascun moltó o cabró que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascuna cabra o ovella que matarà en sa casa pach XII diners.

Ítem, per cascun cabrit o anyell que matarà en sa casa pach dos diners.

Imposició dels draps pertanyent al senyor rey en la ciutat de València e lochs de contribució d'aquella.

Primerament, que tot venedor de draps de lana prims o grossos, de lli, d'estopa, de cànem o de canamaç, de entreliz, e de fustany pach per libra de diners VIII diners, enaxí que de l'alna sia deuïda.

Ítem, tot drap que sia aportat en la ciutat de València o en los lochs de la contribució d'aquella, qui no haja pagada imposició en lo regne de València qui-s tall en la dita ciutat o en los dits lochs de la sua contribució pach a la rahó damunt dita.

Ítem, drap |^{f. 58v} de li, d'estopa e de cotó que alcun faça en sa casa per vestir o altres coses de casa sua no pach imposició.

Ítem, tota persona qui faça en sa casa drap de lana pera son vestir o de sa companya pach de la valor per libra VIII diners.

Ítem, tot venedor de drap d'or o de seda quis-s vendrà a alna o a pes, pach per libra de diners e que sia deduït del alna en la forma damunt dita VIII diners.

Ítem, si alcun hom estrany o privat coprarà (sic) en gros peça o peçes de qualsevol dels dits draps per a son vestir o de sa companya o aps (sic) d'altre per al dit ús o de que faça vestidures o cobertós o cortines axí de draper com de mercader pach lo comprador per libra de diners VIII diners. Enaxí que-l venedor sia tengut de reebre del comprador la dita imposició, en altra manera que-l venedor o pach del seu propi.

Ítem, si alcun farà o fer farà alguna peça o peces o escaigs de drap e d'aquell vestrà si o sa companya que pach per la valor d'aquell drap per libra de diners VIII diners.

Ítem, per draps que sien comprats a ops de vestiment de Egleya o aps de pobres de Déu a cobrir o vestir, imposició no sia pagada.

Imposició dels draps pertanyent al senyor rey en los lochs dels térmenes regne de València (sic tot) desús dits.

Primerament, que tot venedor de draps de lana primos o grossos, de lli, d'estopa, de cànem o de canamaç, de entreliz, e de fustani pach per libra de diners XII diners, enaxí que de l'alna sia deuïda.

Ítem, tot drap que sia aportat en la ciutat de València o en los lochs de la contribució d'aquella que no haja pagada imposició en lo regne de València qui's tayll en la dita ciutat o en los /dits/ lochs de la sua contribució pach a la rahó damunt dita.

Ítem, drap de li, d'estopa e de cotó que alcú faça en sa casa per vestir o altres uses de casa sua no pach imposició.

Ítem, tota persona qui faça en sa casa drap de lana per a son vestir o de sa companya pach per la valor per libra de diners XII diners.

Ítem, tot venedor de drap d'or o de seda qui's vendrà a alna o a pes, pach per libra de diners e que sia deduït del alna en la forma damunt dita XII diners.

Ítem, (si) alcun hom estrany o privat comprarà en gros peça o peces de qualsevol dels dits draps pera son vestir o de sa companya o a ops d'altri per al dit ús o de que faça vestidures o cobertors o coxines axí de draper com de mercader pach lo comprador per libra de diners XII diners, enaxí que'l venedor sia tengut de reebre del comprador la dita imposició, en altra manera [que·l] venedor o pach del seu propi.

Ítem, si alcun farà o fer farà alguna peça o peces o escaigs de drap e d'aquell vestrà si o sa companya que pach ^{f. 59r} per la valor d'aquell drap per libra de diners XII diners.

Ítem, per draps que sien comprats a ops de vestiments de Esgleya o a ops de pobres de Déu a cobrir o vestir, imposició no sia pagada.

Imposició de les mercaderies o fustes.

Primerament, per libra dels diners de tota mercaderia pach lo comprador III diners et /qui/ comprarà fusta per mercaderia o per a ús propi ús pach per libra de diners VI diners. Emperò, si alcun comprarà axí d'altra persona com de fuster alguna fusta serrada en menut tro en quantitat de X sous o de X sous a enjús no pach imposició. /E si alcun comprarà alguna cosa mercantívolament tro en quantitat de X sous o de X sous enjús no pach imposició.

Imposició de béns seents.

Primerament, tot comprador de béns seents la on se'n fes cambi o en altra manera alienació pach per libra de diners II diners. Ítem, lo venedor II diners. Emperò, en açò no sien enteses exovars ni herències ni lexes de testaments.

Et si alcun farà alguna frau en alguna de les dites coses que perda la cosa en la qual haurà feta la frau et oltra açò pach per pena LX sous per quantesque vegades contrafarà de les quals penes sia la meytat del sennor rey e l'altra meytat dels compradors de la dita imposició. Emperò, que'l sennor rey ne·ls compradors de la dita

imposició no pusquen demanar part d'alcuna calònia ni de la cosa en què la frau serà feta si no d'aquella quantitat que serà declarada o jutjada per los administradors de la dita imposició.

Ítem, si algun contrast entrevendrà entre los compradors de la dita imposició e aquell o aquells qui aquella deuran pagar cascun d'aquells sia tengut de estar a la coneguda e determinació dels dits administradors o de la major partida d'aquells si tots no seran presents, tota apel·lació remoguda e sens crit e sens pleit et solament de nua paraula e no pogessen haver recors a altre jutge. Et si alguns duptes haurà en la dita imposició o en los capítols d'aquella aquells duptes sien declarats una vegada e moltes per los dits compradors e no per altra persona, los quals aministradors ho determenen sens escrit e sens pleit e solament de nua paraula.

Quequidem impositionis sive aiude collegi percipi et levare per vos, dictos emptores vel vestrum debet infra unum annum qui incipere debet a prima die mensis aprilis proxime instantis anni presentis a unum annum in antea ex tunc continue, computanda qui erit anni a nativitate Domini Mⁱ CCCⁱ Lⁱ quinti, cum (...) hac die que presens confititur instrumentum ad dictam prima die mensis aprilis anni proxime declarati Pascasio Maçana et Arnaldo Valleriola easdem impositiones vendimus integre et complete.

Hanc autem vendicionem perfectam, puram et irrevocabilem ac ad certum | f. 59^v supra distinctum et denotatum alienacionem, concessionem et tradicionem seu quasi tradicionem omnium dictarum impositionum sive aiutarum facimus tam nos, dictus rex et dominus, quam nos, dicti aministratores, in quantum nostre interest vobis, dictis, Guillelmo, Arnaldo et Iacobo et vestris aut cui sive quibus volueritis per totum dictum tempus, pure, libere et absolute et absque omni contradiccione, retencione et impedimento nostri et nostrorum et alterius cuiuscumque persone prout melius plenius sanius ac utilius potest dici, cogitari, scribi et intelligi ad vestri, vestrorumque salventum et bonum intellectum, et extrahimus predicta omnia et singula que vobis et vestris supra vendimus cum hoc presenti publico instrumento firmiter valituro posse nostri et nostrorum eademque nunc pro tunc et tunc pro nunc in nostrum, nostrorumque ius dominum et posse amittimus et transferimus irrevocabiliter inducentes vos et vestros et quos volueritis quo ad dictum tempus et per totum ipsum tempus de predictis impositionibus sive aiudis et de omnibus et quibusvis iuribus ex ipsis proventuris quas seu que vobis supra vendimus cum hoc presenti publico instrumento firmiter valituro, in possessionem vel quasi pleno iure tanquam in rem vestrum propriam, ad habendum, tenendum, possidendum et colligendum et exigendum easdem pacifice et quiete per tempus superius designatum vel alias vendendum /aut/ alienandum si hec magis duxeritis eligendum illis personis quibus volueritis et ad faciendum vestras in omnibus libere voluntates, contradiccione et obstaculo nostri et nostrorum et alterius cuiuscumque persone penitus im(...).

Et ex causa huius vendicionis, alienacionis, concessionis, tradicionis seu quasi, damus, redimus atque mandamus vobis, dictis emptoribus et vestri, per totum dictum tempus pure, libere et absolute omnia iura et loca nostra, votes et acciones nostras reales et personales, utiles et directas, ordinarias et extraordinarias et alias quascumque que nobis competunt aut competere possunt vel debent qualicumque racione vel causa in predictis que nobis et nostris supra vendimus contra quascumque personas, universitates et lata et res racione eorum (..)lla excepta quibus iuribus locis, votibus et accionibus nostris predictis possitis vos et vestri et quos volueritis per dotum dictum tempus uti agere et

experiri in iudiciom vel extra iudiciom agendo, respondendo, defendendo, recipiendo et recuperando et omnia alia faciendo in curia vel extra curiam contra /vel/ versus quaslibet personas, quemadmodum nos facere poteramus ante huius vendicionem, alienacione, donacionem et iurium, cessionem et possemus ante et etiam quocumque.

Constituentes vos [et] vestrum quemlibet aut alios quospiam in predictis et quolibet predictorum cum hoc eo [pub]lico instrumento dominos veros et procuratores ut in rem vestram propriam ad facere |^{f. 60r} dum inde vestras in omnibus libere voluntates durante tamen tempore superius /expressato/, confitentes et in veritate recognoscentes predictas impositiones seu aiudas et omnia alia et singula iura ex ipsis proventura quo ad dictum tempus per nos vobis vendita, cessa, donata et [...] vos translata vestro vestrorumque nomine possidere donec de eisdem plenam et liberam ac corporalem vel quasi apprehenditis possessionem quam prima die mensis aprilis anni predicti Mi CCCi Li quinti proxime instantis possitis et liceat vobis et vestris apprehendere auctoritate vestra propria de nostri presenti licenciam, voluntatem et permissu nulla alia monicionem aut licenciam nostri aut alterius iudicis seu officialis nostri vel pretoris alterius cuiusvis petita expectata, requisita seu obtenta precium autem huius vendicionis, alienacionis, cessionis et tradicionis seu quasi dictarum impositionum est, et quod habuimus et recepimus et confitemus nos habuisse et recepisse a vobis, quatuordecim mille libras regalium Valencie, quitias nobis ab omnibus sumptibus et expensis, de quibus ditam fecistis fieri nobis, dictis aministratoribus, in tabula sive trapaceto vestri dicti Arnaldi Valleriola, terminis inferius designatis, et quia de vobis bene pacati sumus et contenti atque securi renunciamus excepcioni dicte peccunie non habite et non recepte et per vos nobis per modum predictum non solute et doli mali et infactum accioni et legi etiam que dubvenit deceptis ultra dimidiam iusti precii et omni alii iuri, foro, usui, consuetudinis contra hec repugnantibus et benefico minoris precii et duplicis decepcionis et legibus, iuribus atque foris, quibs iuvantur qui ultra dimidiam iusti precii sunt dec(..)ti necnon dicentibus ex minoritate precii presumi dolosum factum fuisse contractum, et si forte predicta que vobis et vestris ad dictum tempus vendimus plus modo valent aut de cetero valebunt precio antedicto totum id quicquid fuerit.

Et sic vobis et vestris perpetuo damus de presenti et concedimus titulo pure et irrevocabilis donacionis et perfecte illudque renunciis et vobis esse ex certe sciencia relaxamus insuper convenimus et promitimus vobis, dictis emptoribus, tam nos, dictus rex quam predicti aministratoros, sive tamen obligacionem bonorum nostrorum dictorum aministratorum que propterea nos, dicti aministratoros, non intendimus nec volumus obligavi bona fide et legali sub virtute per nos inferius prestiti iuramenti, quod predictas impositiones et alia omnia et singula que vobis supra ad dictum tempus vendimus et alienamus in totum vel in partem non revocabimus, retractabimus vobis infringimus dicendo vel allegando dictum precium quatuordecim millia librarum non fore iustum seu etiam exsolutum nec alias aliquo iure causa vel etiam racione, quimodo promitimus et comitimus vobis et vestris quod impositionis easdem per totum dictum tempus facimus per vos seu quos volueritis percipi, colligi, exigi, |^{f. 60v} levari pacifice et quiete et tenevimus et observabimus omnia et singula per nos vobis promissa ut superius et inferius sunt expressata, et tenebimus vobis et vestris senper de firma et legali aiieccionem vendicionis presentis contra cunctas personas nulla excepta.

Preterea non dolo set ex certa eciencia iuramus tam nos, dictus rex, quam nos, dicti aministratoros, per crucem Domini nostri Ihesu Christi coram nobis positam manibus nostris coporaliter tactam predictam omnia et singula ut superius sunt expressa et

declarata tenere, attendere et complere et non contraferre vel venire aliquo iure, causa vel etiam ratione, nos enim cum hoc eodem ad uberiores cautelas de premissis vobis, dictis emptoribus et vestris, habendam ex nostre regie plenitudine potestatis et ex certa scientia casamus, annullamus et etiam irritamus et pro cassis, nullis, vanis et irritis haberi volumus omnes et quascumque assignaciones per nos factas super dictis impositionibus tam emptori maiori nostro ad opus previsionis domus nostre quam /vel/ aliis personis quibuscumque nullis exceptis quam revocationem per dictum emptorem maiorem domus nostre approbata volumus ad cautelam et securitatem vestram et vestrorum, et pro predictis omnibus et singulis complendis, attendendis, tenendis et observandis et pro eviccionem predictam obligamus nos, dictus rex, omnia bona nostra, mobilia et immobilia, ubique habita et habenda, renunciantes quantum ad hec omni iuri, legi, foro et consuetudini contra hec venientibus et legi sive iuri, directi quod qui factum promittit solvendo interesse ab ipsa promissione liberetur.

Hec igitur omnia et singula supradicta ut superius sunt expressa [... ..]rata et distincta facimus, pascimur et promittimus tam nos, dictus rex, quam nos, dicti administratores, in manu et posse notaris et scriptoris infrascripti tanquam publice persone hec a nobis pro vobis, dictis emptoribus, et omnibus aliis personis quarum interest et intererit et interesse potest ac poterit legitime stipulantis, pascientis et recipientis.

Ad hoc nos, Guillelmus Abelloni, Arnaldus Valleriola et Iacobus Donati, mercatores et campsores civitate iam dicte emptoresque dictarum impositionum, auditis et intellectis ac coram nobis de verbo ad verbum, lectis omnibus et singulis in presenti publico instrumento contentis et expressatis seriusius, singulariter et [distin]cto eisdemque consensientes vel ut ad ea que de nostri beneplacito, voluntatis processunt promittimus /et/ convenimus quisque nostrum insolidum vobis, dicto domino regi, necnon [vobis], venerabilibus aministratoribus supradictis predicta omnia et singula tenere, | f. 61r attendere et observare et observari facere inconcuse in quantum per nos velut emptore predictos complenda et attendenda sunt et non contravenire aliqua ratione necnon [... ..]nere nobis seu per nos ponere ac poni facere numerando dictum totum precium quatuordecim mille libras regalium Valencie in trapaçeto sive tabula campsores mei, dicti Arnaldi Valleriola, taliter quod possit vobis, dictis aministratoribus, vel cui seu quibus volueritis aut ordinaveritis, in presenti sex mille libras iam dicte monete, et a primo venturo festo Sancti Iohannis mensis iunii ad unum annum in antea continue computandum tres mille libras, et iuratis et probis hominibus iam dicte civitate Valencie, quas ex dictis impositionibus sive aiudiis consueverunt recipere anno quolibet pro parte civitate mille quingentas libras, et vobis, dictis aministratoribus, pro salariis vobis et aliis in dictis impositionibus exsolvendis prout diu est extitit ordinatum quingente undecim libre, et in fine temporis per quod nobis venduntur impositiones iam dicte residuum de tribus in tribus mensibus exsolvi in(...).e.

Ita tamen quod causa quo dictus dominus rex non fecisset renunciari per clerum valentinum parti ei pertinenti in eisdem quod et causa nos, dicti emptores, possimus illud quod eis expectant in eidem penes non (...) ultima solutione licite retinere contradiccione et impedimento vestri dicti domini regis et administratorum et alterius cuiuscumque persone cessantibus quibuscumque, cum ita sit inter vos, dictum dominum regem et dictos aministratores, ex parte una, et nos ex altera, conventum et in pactum deductum quod nisi fecerimus et dictum precium ponere in dicta tabula ac solvere per modum predictum et terminis statuis distulerimus, volumus ex specialis pacto et convencione in hec contracto apponitis incidi penam mille solidorum iam dicte monete

vobis, dictis aministratoribus, solvendorum, que pena si comitatus exigi, peti et levatis a bonis nostris possitis in co(...)menti ex quo execucione requisiveritis de eadem, qua pena soluta vel non nichilominus procedatur domini regis proceditur oportuerit vel oportebit vos vel vetros aliquas misione aut dampna vel intererem aliquod sustinere ea promitimus vobis exsol[vere] et satisfacere indilate, super quibus credatur vobis, dictis aministratoribus, solo simplici verbo vestro nullo alio probacionum genere requisito, iurantes in manibus nostris per dominum Deum et eius sancta IIII^{or} evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, predicta omnia attendere et complere et non contrafacere | f. 61^v vel venire aliquam racione, et pro hiis complendis, attendendis, tenendis et observandis, obligamus vobis et vestris omnia bona nostra, mobilia et immobilia, habita et habenda, renunciantes quantum ad hec none constitucioni et beneficio, dividende, accionis et omni alii jure, foro et consuetudini contra hec repugnantibus et legi sive iuri directi pro qui factum promittit solvendo in[.]erem ab ipsa promissione liberetur.

Quod fuit actum et publicatum in civitate Valencie, in regali regio prefati domini regi, XXVII^a die marcii, anno a nativitate Domini M^o CCC^o L^o III°.

Subscripsi Arnaldus.

Est tamen certu quod de hiis fuerunt dacta dua (...) per alphabetum divisa quorum unum altero traditum fuerunt dictis emptoribus, alterum vero aministratoribus superius denotatis¹⁰⁰.

Signum Petri, Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardine et Corsice comitisque Barchinoe, Rossilioni et Ceritane, qui hec laudamus et iuramus, huiusque vendicionis instrumento publico nostrum appendicium sigillum ducimus apponendum.

S-[creu]-num Petri Eximini de Lumbierri, s-[creu]-num Iohannis Scribe, s-[creu]-num Luppi de Apiaria, s-[creu]-num Guillelmi de Spíggol, aministatorum predictorum venditorum, s-[creu]-num Petri Guillelmi Catalani, predictorum omnium qui hec laudamus, firmamus et iuramus et signanter dictus Petrus Guillelmi, emptor maior dicti domini regi, sciens illustrissimi dominum regis ad opus provisionis domus sit certam assignacionem domini sue super dictis imposicionibus fecisse eidem expresse renunciando predicta laudavit, aprobavit, firmavit et iuravit.

S-[creu]-num Guillelmi Abellonis, s-[creu]-num Arnaldi Valleriola, s-[creu]-num Iacobi Donati, emptorum predictorum, qui hec laudamus, concedimus, promitimus et iuramus. /s-[creu]-num Hugoni, Valencie episcopi cancellarii, s-[creu]-num Raimundi de Rivosicco, maiordomi, s-[creu]-num Mathei Mercerii, camerarii maioris, s-[creu]-num Roderici Didaci, vicecancellarii, s-[creu]-num Berengarii de Codinachs, magistri racionalis, s-[creu]-num Francisci de Prohoms, sigilla tenentis, predictorum (...) ei hec observare permitimus et iuramus./

Testes fuerunt presentes nobiles viri Berengarius de Capraria, Raimundus de Rivosicco, maiordomus, Olfus de Pròxida, consiliarius, Guillelmus d'Oix, Garsias Lupi de Cetina, uxerii marinarum, Barthomeus de Lauro, scriptor, et Bernardus Conill, de domo dicti domini regi, et plures alii in multitudine copiosa.

---

¹⁰⁰ Paràgraf al marge dret.

DOCUMENT 120

1354, abril, 25. Barcelona

Carta d'indemnitat de Pere el Cerimoniós als estaments del regne de València per haver jurat l'infant Joan com a successor de la Corona, primer en la seua absència i després davant d'ell, però fora del territori valencià.

AMV, Privilegis reials, Pere el Cerimoniós, núm. 66

Nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsique comesque Barchinone, Rossilionis et Ceritane, attendentes nuper dum eramus in civitate Valencie regnicolis Valencie Generales Curias celebrantes nos petuisse a brachiis prelatorum, nobilium, militum et generosorum ac universitatum civitatum villarum et locorum regalium dicti regni eosque rogasse ut inclitum et magnificum infantem Iohannem, primogenitum nostrum carissimum ducem Gerunde et comite Cervarie, licet absens esset a dicto regno quiquod propter ipsius tenellam infanciam ad dictam civitatem Valencie pro tunc venire comode non valebat sua non obstante absentia iurarent statim in dominum et post dies nostros in regem et successorem in omnibus regnis et terris nostris altissimus permittente, quiquidem prelati, nobiles, milites et generosi ac universitates civitatum, villarum et locorum predictorum seu eorum syndici voluntatem suam nostris beneplacitis coaptando iuramentum predictum liberaliter prestiterunt.

Attendentes insuper nos petuisse ibidem ut dicta brachia suos syndicos ad presenciam dicti infantis ubicumque esset constitutus personaliter destinarent cum plena potestate ipsum iurandi presencialiter et ei facialem seu presenciam reverenciam exhibendi, cuius rei pretextu dicti syndici civitatem Barchinone, ubi est dictus infans, advenerunt dictumque iuramentum die et hora presenti prestiterunt sicut in dicta generali Curia per dicta brachia dando locum nostris partibus concessum extitit et premissum.

Ulterius attendentes quod dictus noster primogenitus, ubi vellimus ipsum facere iurari sicut fecimus erat jurandus in dicta civitate Valencie ipso inibis existente personaliter iuxta foros et privilegia civitatis et regni Valencie predictorum. Igitur cum id quod factum est super huiusmodi iuramento, videlicet, quando primus iuratus fuit in civitate Valencie ipso inde absente et nunc extra dictum regnum ipso presente factum fuit ad nostri preces et instanciam, sicut superius est expressum, et ex mera liberalitate dictorum brachiorum volentium ob nostri reverencia annuere votis nostris, et unde premiari merendur non debeant dispendium seu periudicium reportare.

Tenore presentis carte nostre firmiter et perpetuo valiture, regraciantes inde dictis prelati, nobilibus, militibus, generosis ac universitatibus civitatum, villarum et locorum regalium dicti regni, volumus et concedimus eisdem quod per huiusmodi iuramenta facta primum, videlicet, in absentia dicti nostri primogeniti et secundum ipso presente, set extra regnum Valencie existente, nullum fiat periudicium nullaque lesio, derogacio, innovacio vel mutacio eorum foris, privilegiis, libertatibus, franquitatibus,

immunitatibus, bonis usibus et consuetudinibus, quinimo semper remaneant et sint illisa, intacta et penitus illibata et in eorum robore viribus et effectu, quodque nunquam trahatur nec trahi possit ad consequenciam in futurum quod primogenitus inclite domus Aragonum per regnicolas Valencie iuretur seu debeat iurari in eius absentia seu eo presente extra regnum Valencie nec etiam intra ipsum regnum nisi solum in Valencie civitate et non alibi cum de foro et privilegiis civitatis et regni predictorum in dicta civitatem dumtaxat primogenitus domus Aragonum per dictos regnicolas sit iurandus, et ita cum presenti nostro rescripto facemus et recognoscimus esse verum.

Preterea in personam dicti nostri primogeniti et tanquam pater et legitimus administrator eiusdem, supplentes in hac parte ipsius etatis defectum cum nondum quartum annum sue etatis accingat et dicta etas non paciatur per eum personaliter posse fieri infrascripta, cum hoc eodem rescripto et regali oráculo tactis per nos corporaliter sacrosanctis Dei evangelii et eius cruce dignissima, promittimus in fide nostra regia dictum nostrum primogenitum perpetuo et inviolabiliter servaturum foros et privilegia nec non libertates, franquitates, immunitates ac bonos usos bonasque consuetudines dicti regni et contra ea quomodolibet non venturum et sub virtute et religione dicti iuramenti promittimus nos facturos et curaturos cum effectu. Quod cum dictus noster primogenitus propiciante domino ad etatem puberam accesserit ipse promittet et iurabit prout nos de presenti promittimus et iuramus se dictos foros, privilegia, libertates, franquitates, immunitates, bonos usos ac bonas consuetudines dicti regni perpetuo et irrefragabiliter servaturum.

In quorum omnium testimonium hanc cartam nostram sue instrumentum publicum fieri iussimus nostri sigilli pendentis munimine roboratum.

Quod est actum in capella palacio regii civitatis Barchinone, vicésima die aprilis anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo quarto.

Poncius vidit.

Signum [*signe real*], Petri, Dei gracia regis Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comitisque Barchinone, Rossilionis et Ceritane, qui hec laudamus, concedimus et iuramus.

Testes huius rei sunt reverendi in Christo patres Petrus, Oscense episcopus, frater Iohannes Callaritanus archiepiscopus, frater Guillelmus Abbas monasterii Sanctarum Crucum, egregius Alfonsus, incliti domini infantis Petri, filius nobilis Bernardus de Capraria et Bernardinus de Capraria eius filius, vicecomes Caprarie, Rogerisu Bernardi de Fuxio, vicecomes Castri boni et plures alii in multitudine copiosa.

Sig-[*signe notarial*]-num mei, Iacobi Conesa, scriptoris dicti domini regis eiusque auctoritate notari publici per totam terra et dominacionem eiusdem, qui de dicti domini regis mandato premisses interfui eaque scribi, feci et clausi, et corrigitur in línea XII^a ubi dicitur 'ad consequenciam in futurum quod primogenitus inclite domus Aragonum per regnicolas Valencie' et in XIII^a continuando ubi scribitur 'per dictos regnicolas sit iurandus' et ita cum presenti nostro rescripto facemur et recognoscimus esse verum' et in XVIII^a ubi continetur 'gabiliter'

DOCUMENT 121

1355, juny, 10 – juliol, 27. València

Venda de l'annualitat de 1356-1357 de les imposicions dels damnificats de la Unió establertes a la ciutat de València i altres llocs unionistes. Les compra Pere Arrufat per 14.000 lliures.

ACA, Cancelleria, reg. 1401, f. 108v-112r

In Christi nomine. Noverint universi quare ego Bernardus de Colle, de domo illustrissimi domini regis et per eundem ad infrascripta procurator specialiter constitutus, cum carta regia sive instrumento publico sigillo regio sigillato datum et actum in castro Callari die XXV^a marcii anno a nativitate Domini M^o CCC^o L^o quinto et clauso per Matheum Adriani, prothonotarium sigilla tenentem domini regis et regia auctoritate notarium publicum per totam terram et dominacionem eiusdem, de qua quidem carta seu instrumento publico et quo est atributa potestas plenaria michi, dicto Bernardo de Colle, subscripta et alia faciendi fuit facta fides notario infrascripto, et nos Iohannes Scribe ac Petrus Eximini de Lombierre, milites, Luppus de Apiaria et Guillelmus d'Epigol, administratores generales impositioinum sive aiudarum que generaliter colliguntur in civitate et regno Valencie ac villis, locis, castris regalibus et aliis prelatorum, baronum, militum, civium et aliorum inferius nominatorum infra limites ipsius regni sistentibus, attendentes prefatum dominum regem magnas et diversas peccunie quantitates habere necessarias racione viagii regni Sardinie in quo ipse dominus rex est personaliter constitutus et propterea nobis mandasse ut pro habenda ea maiori quam possemus peccunie summa dictas impositioines venderemus ad unum annum futurum que incipiet prima die mensis aprilis proxime instantis et finiet per totum tunc sequentem mensem marcii inclusive de anno Domini M^o CCC^o L^o septimo, ut de precio ipsarum impositioinum eidem domino regi in suis necessitatibus succurratur.

Igitur ex potestate nobis atributa, videlicet, michi, dicto Bernardo de Colle, per dictum dominum regem et nobis dictis administratoribus tam per ipsum dominum regem quam totum Generali regni Valencie gratis et spontanea voluntate et ex certa sciencia cum plena deliberacionem ac mature et digesto consilio habito pluries super istis per nos et nostros successores in administracione predicta tenor presentis publici instrumenti firmiter valituri vendimus et titulo pure et proferte vendicionis concedimus et tradimus seu quasi tradimus vobis Petro Arrufat, civi Valencie, et vestris ac cui seu quibus velitis quitias, franchas et immunes ab omni onere debitorum et qualibet alia obligacione et inquietudine penitus expeditas omnes et singulas impositioines sive aiudas per modum quem hodie colliguntur percipiuntur et levantur in civitate, villis, locis et castris regalibus et alii regni Valencie prout alias dicte impositioines assuete sunt vendi temporibus retroactis, videlicet bladorum, farine, vini, carni, pannorum, mercium, fuste et bonorum sedencium dicte civitatis et locorum contribucionis eiusdem verum et locorum etiam Sollane, Trullars, Turris d'en Romani, Quart, Manizes, Almuçaffes,

Cataroia, Albal, Maçanaça, morerie de Mizlata, Picaçén, Alcaçer, Xilvelle, Aspioca, Maçamagrelli, popule de Portaceli, baiulie de Muntcada, Museros, Foyos, Podii Cebolle, Farnals, Benimàmet, Raffal·lunyol, Puçol, Raffalell, Vistabella, Alboraya, partis militi pertinentis in eodem loco, Castrihabib, Muriveteris, Caneti, Castilionis campi Burriane, Orpese, Cabanes, Bell·loch, Torra blanca, Miravet, Albalat, Algezira, Cotes, Pardines, Popule del Artiacha, Castilionis Xative, Biar, Ontinyen, Bocayren, Sexona, Peyaguila, Beniloba, Benifellim, Albayde, Ville joyose, Orxete, Planes, l'Almudayne, Popule d'en Bellvis, iuxta capitulorum sequencium series pleniores:

Imposició del blat e de la farina.

Primerament, tot comprador o moledor de forment pach per caffiz XII diners.

Ítem, tot comprador o moledor de paniç pach per cafiz VI diners.

Ítem, tot comprador o moledor de adacça pach per cafiz |^{f. 109r} VI diners.

Ítem, tot comprador o moledor de mestall pach a la rahó damunt dita, segons la part del blat del qual serà fet lo mestall.

Ítem, tot comprador d'ordi, de civada, de spelta, d'avena e de centeno pac per cafiç VI diners. Emperò, si d'aquests blats se molrà pach per cafiç a rahó de cafiç en la forma demunt dita.

Ítem, que cascun pusque metre ab lo blat que molrà la moltura en lo sach o taleca de la qual moltura no pach imposició.

Ítem, si alcun o alguns portaran o portar faran algun blat al molí per molrre sens albarà del comprador de la dita imposició perda lo dit blat. Ítem, per blat que per lavor sia comprat o mercantívolament, imposició no sia pagada.

Ítem, que tot hom qui portarà o portar farà farina o pa cuyt a la dita ciutat a ops de provisió de si o de sa companya pach imposició segons la natura del blat, axí com dessus és declarat si donchs per aquella farina o pa cuyt no haurà pagada imposició en alguns dels lochs on se levarà la imposició damunt dita.

Ítem, tot comprador de farina de forment en la ciutat o qualsevol loch on se levarà la dita imposició pach per arrova un diner. E si serà farina de paniç, de adacça o d'ordi pach per arrova mealla, si donchs per qualsevol farina no serà pagada imposició.

Imposició del vi, del quarter antich del vi lo qual conté en sí XXX liures sien mirvades II liures axí que·l dit quarter durant la dita imposició sie de XXVIII liures.

Primerament, tot vi que serà venut en gros pach per liura en diners, és a saber, lo comprador VI diners e·l venedor VI diners, la on sia taverner XII diners.

Ítem, tot venedor de vi en menut pach per liura de diners XII diners¹⁰¹.

Ítem, que tot hom a qui serà donat vi pach per la valor del vi per liura de diners XII diners.

Imposició sobre les carns.

Primerament, per carns de moltó, de cabró, porch o truja, fresch o salat e per salvatgina e vedell o vedella que·s vena a pes pach lo carnicer per liura de cascuna de

---

¹⁰¹ L'original diu XIII, suposem que per error.

les dites carns ultra lo preu que li serà donat a vendre d'aquelles, enaxí que-l pes que pesarà cascuna res de les damunt dites sie levada al carnicer I^a lliura II diners.

Ítem, de cabra o ovella per cascuna de les dites carns pach lo carnicer e que del pes que pesarà cascuna res de les damunt dites sia lavada I^a lliura mealla.

Ítem, per lliura de carns de carns de bou o de vaca pach lo carnicer e que-n sien levades del pes de cascun bou o vacca IIII liures I diner.

Ítem, per cascun vedell o vedella de let que-s vena a ull pach lo carnicer II sous.

Ítem, per cascun cabrit o anyell de leyt que-s vena a ull pach lo carnicer II diners.

Ítem, per anyell, cordero o cabrit qui pes VI liures carniceres o de VI lliures en sú pach lo carnicer per lliura de les dites carns II diners.

Ítem, si carnicer vendrà porch o truja salprés o salat en gros pach per bacó II sous.

Ítem, tot hom de qualque condició sia que matarà porch o truja en sa casa pach II sous.

Ítem, si-l vendrà en menut pach per lliura de cascuna de les dites carts mas sien-li preses en compte los dits II sous II diners.

Ítem, per cascun bou o vacca que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascun vedell o vedella que matarà en sa casa pach dos sous.

Ítem, per cascun moltó o cabró que matarà en sa casa pach II sous.

Ítem, per cascuna cabra o ovella que matarà en sa casa pach XII diners.

Ítem, per cascun cabrit o anyell que matarà en sa casa pach II diners.

Imposició dels draps pertanyents al senyor rey en la ciutat de València e lochs de contribució de aquella.

| f. 109^v Primerament, que tot venedor de draps de lana prims o grosses, de li, de cànem, d'estopa, o de canamaç, de entreliç, de fustani pach per liura de diners VIII diners, enaxí que de l'alna sia deuïda.

Ítem, tot drap que sia aportat en la ciutat de València o en los lochs de la contribució d'aquella, qui no haja pagada imposició en lo regne de València qui-s tall en la dita ciutat o en los dits lochs de la sua contribució pach a la rahó damunt dita.

Ítem, drap de li, d'estopa o de cotó que alcun faça en sa casa per vestir o altres uses de casa sua no pach imposició.

Ítem, tota persona qui faça en sa casa drap de lana per a son vestir o de sa companya pach de la valor per lliura VIII diners.

Ítem, tot venedor de drap d'or e de seda quis-s vendrà a alna o a pes, pach per lliura de diners e que sia deduït de l'alna en la forma damunt dita VIII diners.

Ítem, si alcun hom estrany o privat comprarà en gros peça o peçes de qualssevol dels dits draps per a son vestir o de sa companya o a obs d'altre per al dit ús o de que faça vestidures, cobertors o cortines axí de draper com de mercader pach lo comprador per lliura de diners VIII diners. Enaxí que-l venedor sia tengut de reebre del comprador (sic) la dita imposició, en altra manera que-l venedor ho pach del seu propi.

Ítem, si alcun farà o fer farà alguna peça o peçes o escaygs de drap e d'aquell vestrà si o sa companya que pach per la valor d'aquell drap per lliura de diners VIII diners.

Ítem, per draps que sien comprats a ops de vestiment d'Esgleya o a ops de pobres de Déu a cobrir o vestir, imposició no sia pagada.

E axí, com és dit, de VIII diners en la ciutat e lochs de sa contribució sien pagats XII diners en los altres lochs del terme e regne de València.

Imposició de les mercaderies e justa.

Primerament, per lliures dels diners de tota mercaderia pach lo comprador III diners e qui comprarà fusta per mercaderia o per son propi ús pach per lliura de diners VI diners. Emperò, si alcun comprarà axí d'altra persona com de fuster alguna fusta serrada en menut tro en quantitat de X sous o de X sous a enjús no pach imposició. E si alcun comprarà alguna cosa mercantívolament tro en quantitat de X sous o de X sous enjús no pach imposició.

Imposició dels béns seents.

Primerament, tot comprador de béns seents la on se'n fes cambi o en altra manera alienació pach per lliura II diners.

Ítem, lo venedor II diners. Emperò, en açò no sien enteses exovars ni herències ni lexes de testaments.

E si alcun farà alguna frau en alguna de les dites coses que perda la cosa en la qual haurà feta la dita frau et oltra açò pach per pena LX sous per quantesque vegades contrafarà de les quals penes sia la meytat del senyor rey e l'altra meytat dels compredors (sic) de la dita imposició. Emperò, que·l senyor rey ne·ls compredors de la dita imposició no pusquen demanar part de alguna calònia ni de la cosa en què la frau serà feta si no de aquella quantitat que serà declarada o jutjada per los administradors de la dita imposició.

Ítem, si alcun contrast entrevendrà entre los compradors de la dita imposició e aquell o aquells qui aquella dauran pagar cascun d'aquells sia tengut de etar a la coneguda e determinació dels dits administradors o de la major partida d'aquells si tots no seran presents, tota appel·lació remoguda e sens scrit e sens pleyt et solament de una (sic) paraula e no poguessen haver recors a altre jutje. E si alguns duptes haurà en la dita imposició o en los capítols de aquella aquells duptes sien declarats una vegada e moltes per los dits administradors e no per altra persona, los quals administradors ho determenen sens scrit e sens pleyt e solament de nua paraula.

Item est certum quod vos, dictus emptor | ^{f. 110r} condixistis et in pactum speciale deduxistis nunc in limine contractus presentis quod inter alia servarentur vobis subscripta capitula que nos vobis servare et tenere promisimus et que sunt continenti subsequentis:

Primerament, que·l senyor rey ni·l senyor infant en Pere, lochtinent general seu ni·l Consell del senyor rey ni del senyor infant ni neguna altra persona no do licència de fagir (sic) a les imposicions de la ciutat ni de les viles ni dels lochs que han acostumat de pagar les dites imposicions pertanyents al senyor rey e als dampnificats, a·n si per aventura alguns n'aviem empetrada carta o la empetraven d'aquí anant que aquella fos cassa e nulla si donchs ab volentat del comprador o compradors no feya.

Placet.

Ítem, que en cas que-l senyor rey o lo dit senyor infant o son Consell consentissen algun affigiment a les dites impositcions sinó en la manera que huy se leven, que en aquest cas lo comprador o parsoners puxen haver retinença dels diners del senyor rey e dampnificats e que açò sia a coneguda dels honrats en Berenguer de Codinachs, d'en Johan Scrivà e de miçer Arnau Johan, d'en Pero Ximéniz de Lumberri e d'en Lop d'Apiera, o II d'ells e açò sens scrit segons forma dels capítols de la impositció.

Placet.

Ítem, que-l senyor rey sia tengut de fer pagar los clergues o de pendre en compte ço que ells se retendran e de parar-se a tot dampnatge que-n pogués venir al comprador o a sos compenyons, car si açò nos feya de present no vedarien.

Placet quod fiat prout est fieri assuetum.

Quequidem impositciones sive aiude colligi, percipi et levare per vos dictum emptorem et vestros aut quem seu quos volueritis debent infra unum annum et per totum ipsum annum continue complendum incipiendumque prima die proxime instantus mensis aprilis anni a nativitate Domini Mⁱ CCCⁱ Lⁱ septimi, cum ad presentem annum usque ad dictam prima diem mensis aprilis proximi instantis inclusive dicte impositciones aliis personis iam fuerint vendite et distracte.

Hanc autem vendicionem profectam puram et irrevocabilem ad tempus supra distinctum necnon concessionem et tradicionem seu quasi tradicionem omnium predictarum impositcionum seu aiudarum facimus vobis dicto Petro Arrufati et vestris ac cui seu quibus velitis ad dictum tempus pure, libere et absolute et adsque omni condicione, retencione et impedimento nostri et nostrorum et alterius cuiuscumque personi prout melius, plenius, sanius ac utilius prout dici, cogitari, scribi et intelligi ad vestri vestrorumque salvamentum et bonum etiam intellectum. Et extrahimus predicta omnia et singula que vobis et vestris ut predicte vendimus per totum dictum tempus de iure, dominio et posse domini regis et nostri, aademque nunc pro tunc in vestrum vestrorumque ius, dominium et posse mittimus et transferimus irrevocabiliter, inducentes vos et vestros et quos volueritis quo ad dictum tempus de predictis impositcionibus sive aiudis et de omnibus et singulis iuribus ex ipsis proveturis cum presenti publico instrumento in possessionem vel quasi pleno iure tamquam in rem vostram propriam ad habendum, tenendum, possidendum, exigendum et colligendum pacifice et quiete per tempus superius designatum vel alias vendendum et alienandum si hoc elegeritis illis personis quibus vilueritis et ad faciendum vestras in omnibus voluntates, contradiccione et obstaculo nostri et nostrorum et cuiuscumque alterius persone penitus quiescente.

| f. 110v Et ex causa huius vendicionis, alienacionis, concessionis ac tradicionis seu quasi damus, cedimus atque mandamus vobis dicto emptori et vestris per totum dictum tempus pure, libere et absolute omnia iura, voces, raciones et acciones nostras reales et personales, mixtas, utiles et directas, ordinarias et extra ordinarias et aliquis quascumque que dicto domino regi et nobis competunt ac competere possunt et debent, qualicumque racione vel causa in predictis que vobis et vestris vendimus et contra quascumque personas, universitates et singulares et bona quecumque racione eorum, quibus iuribus, vocibus, racionibus et accionibus possitis vos et vestri quos volueritis uti et experiri in iudicio et extra iudicium, agendo, defendendo et omnia alia et singula

faciendo que quilibet in re sua propria facere potest et que dominus rex et nos possemus facere ante huius vendicionem et iurium cessionem, constituentes vos et vestros et rex et quos volueritis super hiis dominos et procuratores ut in rem vestram propriam et ad faciendum inde vestras voluntates per tempus superius expressatum, confitentes et in veritate recognoscentes predictas impositiones sive ayudas et omnia iura per nos vobis vendita vestro nomine precario possidere seu quasi donec de eis plenam et liberam ac corporalem seu quasi possessionem duxeritis apprehendendam, quam adispiscendi et adempta retinendi quancumque volueritis vobis et vestris conferimus plenariam facultatem, lapso tamen tempore vendicionis temporis presentis duraturi usque ad primam diem instantis mensis aprilis ut predictae exclusive predictas autem impositiones vobis vendimus pro precio quatuordecim milium librarum regalium Valencie, de quibus fecistis fieri ditam nobis dictis administratoribus in tabula sive trapezeto Iacobi Donat, camporis Valencie, terminis inferius designatis, de qua dita nos reputamus bene pactatos pariter et contentos unde renunciamus excepcioni dicte peccunie non habite et non recepte et per vos nobis per modum predictum non solute ac doli, mali et accioni infactum et legi etiam qua deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur et omni alii iuri, foro, usui et consuetudini hiis repugnantibus quovis mero et beneficio minoris precii et duplis decepcionis et legibus, iuribus atque foris quibus iuvantur seu iuari possunt que ultra dimidiam iusti precii sunt decepti necnon dicentibus ex minoritarum precii presumi contractum fuisse vel esse dolosum, et si forte predicta que vobis et vestris vendimus plus mero valent aut decetero valebunt precio a(...)d(...) id quicquid sit aut fuerit vobis et vestris damus et concedimus titulo pure ac perfecte donacionis et irrevocabilis illudque remittimus et ex certa sciencia relaxamus.

Insuper convenimus et promittimus vobis ac iuramus per dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia corporaliter a nobis tacta quod etiam iuramentum facio seu presto ego, dictus Bernardus de Colle, in animam domini regis, a quo super hoc habeo speciale mandatum, quod predictam vendicionem non revocabimus, retractabimus vel infringemus, dicendo vel allegando dictum precium non fore iustum vel non solum nec alias aliquos iure, casu vel causa seu etiam racione. Quinimo promittimus vobis predictas impositiones per totum dictum tempus faciemus per vos seu quos volueritis percipi, colligi, exigi, haberi et levari pacifice et quiete ac tenebimus et servabimus omnia et singula per nos vobis promissa ut superius et inferius sint expressa et tenebimur semper vobis et vestris de firma et legali eviccione, vendicionis presentis contra omnes personas et alias tenebimus, servabimus | ^{f. 111r} et attendemus ac complebimus predicta omnia et singula per nos vobis promissa et non contrafaciemus nec contraferi promittimus aliqua racione, revocans ego, dictus Bernardus de Colle, valen(..) procurator domini regis et ex speciali mandato per ipsum mihi facto, ac cassas et anullas quascumque assignaciones super dictis impositionibus factas durante tempore vendicionis predictae, et pro premissis omnibus et singulis attendendis, complendis et observandis mobilia et immobilia ubique habita et habenda, renuncians quantum ad hem omni iuri, legi, foro et consuetudini contra hec venientibus et specialiter iuri dicenti quo qui facum promittit prestando interesse liberatur.

Nos autem dicti administratores nullam obligationem bonorum nostrorum facimus pro premissis, hec itaque convenimus, facimus, promittimus et paciscimur.

Nos dicti venditores quibus supra nominibus vobis dicto emptori et vestris ac notario infrascripto pro vobis et vestris et omnibus aliis quorum interesse, intererit ac interesse potest et poterit hec a nobis legitime stipulanti et recipienti.

Ad hec nos, infans Petrus, illustrissimi domini Iacobi bone memorie regis Aragonum filius, comes Rippacurcie et montanearum de Prades ac pro serenissimo et magnifico principe et domino domino Petro, Dei gracia rege Aragonum, nepote nostro carissimo, in cismarinis regnis et terris suis ac in regno Maiorice et insulis eidem adjacentibus generalis locum tenent, contractum vendicionis huiusmodi qui de nostri consciencia, consilio et assensu factus est acceptantes et ipsum domino regi et expeditionis negociorum suorum utilem reputantes, vendicione ipsam laudamus, approbamus et in omnibus et per omnia confirmamus, iuramusque in animam dicti domini regis per dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia manibus nostris tacta dictam vendicionem ratam et firmam habere et contra ea in aliquo non facere aut fieri permittere quovismodo.

Et nos Hugo, divina miseracione Valencie episcopus, dicti domini regis cancellarius, promittimus contra ipsam vendicionem non facere vel venire.

Pari modo nos, frater Petrus de Tous, magister ordinis milicie beate Marie de Montesia, Rodericus Didaci, vicecancellarius, Bernardus de Ulzinelles, thesaurarius dicti domini regis, milites ac legum doctores, Garsias de Loriç, miles, gubernator regni Valencie, Berengarius de Codinachs, magister racionalis curie regie, et Arnaldus Iohannis, legum doctor, assessor dicti gubernatoris, consiliarii dicti domini regis, promittimus et iuramus per dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia corporaliter a nobis tacta contra predictam vendicionem non facere vel venire nec consulere in contrarium aut fei permittere quatenus in nobis erit semper stare per validacionem et stabilitate ipsius vendicionis prout poterimus et sciemus.

Versa vice ego Petris Arrufati, emptor predictus, recipiens et acceptans vendicionem presentem promitto et convenio vobis dictis venditoribus deponere dictum precium quatuordecim milium librarum ad ordinacionem et mandatum vestrum dictorum administratorum prout est fieri assuetum, ita quod de presenti solvantur de dicto precio sex mille libras barchinonenses et a prima die mensis augustis proxime instantis ad unum annum tres mille libras, et iuratis et probis hominibus civitatis Valencie quos anno quolibet pro parte civitatis consueverunt recipere ex dictis impositionibus mille quingentorum librarum, et | ^{f. 111v} vobis dictis administratoribus pro salariis vestris et aliorum persolvendis ex dictis impositionibus prout diu ordinatum extitit quigente undecim libre, et residuum dicti precii in fine temporis per quod michi venduntus dicte impositiones sub forma qua est consuetum temporibus retroactis, ita tamen quod in casu quo clericus Valencie non renunciaret precii ei pertinenti in dictis impositionibus ego, dictus emptor, possim illud quod eis spectat in eisdem impositionibus penes me de ultima solucione retinere libere ac licite, cessantibus quibuscunque contradiccionibus et impedimento ut valeam ex vicari exomunicacionins sentenciam quam alias dictus clerus procuraret contra me fieri prout in similibus procurari facere consuevit, volens et consentiens quod si in alii ex dictis solucionibus deficiatur incurram penam mille solidorum pro qualibet solucionem in qua defecerim vobis dictis administratoribus adquirendam, que pena si comutatur exigi, peti et levare possit a bonis nostris incontinenti cum execucione requisiveritis de eadem qua, pena soluta vel non soluta, nihilominus procedatur et procedi valeat pro dicto precio habendo contra me prout contra arrendatores reddituum regionum proceditur et procedi assuetum existit. Et si pro inde vos oportuerit aliis sumptus facere aut dampna vel interesse sustinere ex promitto vobis solvere in eis satisfacere indilate. Super quibus credatur vonbis dictis administratoribus solo simplici verbo nullo alio probacionum genere requisito, iurans

per Deum et eius sancta quatuor evangelia per me tacta predicta omnia in quantum me tangunt attendere et complere nec contra facere vel venire aliqua ratione, obligans inde vobis et vestris omnia bona vestra mobilia et ommobilia habita et habenda, renuncians quo ad hec omni iuri, foro, usui et consuetudini quibus contra premissa possem quomodolibet adiuvari. Et ulterius, pro premissis firmiter adimplendis, dono vobis, fideiussores dictum Iacobum Donat et Arnaldum Arrufat, fratrem meum, qui mecum et sine causa de predictis vobis et vestris solidum teneantur.

Ad hec nos, dicti Iacobus Donat et Arnaldus Arrufat, facientes sponte fideiussionem predictam et etiam ego, dictus Iacobus Donat, ut campsor faciens ditam de predictam quantitate solvenda per modum et terminos superius declaratos obligamus uterque nostrum insolum causa cum dicto principali quare dine eo vobis et vestris omnia bona nostra mobilia et ommobilia habita et habeda, renunciantes utrique nove constitutioni et beneficio dividende, accionis et legi seu foro dicenti quod precis conveniatur principalis quod fideiussor et omnibus aliis legibus et iuribus, foris et consuetudinibus quibus contra premissa possemus quomodolibet facere vel venire.

Quod est actum Valencie, X^a die iunii, anno a nativitate Domini M^o CCC^o L^o quinto.

S-[creu]-num Bernardi de Colle, procuratoris dicti domini regis, s-[creu]-num Guillelmi de Spígol, s-[creu]-num Luppi de Apiaria, administratorum predictorum, qui hec firmamus et iuramus.

Signum [creu] infantis Petri et cetera, qui predictis consentimus eaque firmamus et iuramus sigillumque nostrum appendicium huic instrumento apponi jubemus.

S-[creu]-num Hugonis, miseracione divina episcopi Valencie domini regis cancellarii, qui contra predicta promittimus non venire.

| ^{f. 112r} S-[creu]-num fratris Petri de Tous, magistri ordinis milicie beate Marie de Montesia, s-[creu]-num Roderici Didaci, vicecancellarii, s-[creu]-num Bernardi de Ulzinellis, thesaurarii, s-[creu]-num Garsie de Loriç, gubernatoris, s-[creu]-num Berengarii de Codinachs, magistri racionalis, s-[creu]-num Arnaldi Iohannis, legum doctoris, predictorum, qui promittimus et iuramus contra predicta non facere, venire aut consulere quovismodo.

S-[creu]-num Petri Arrufat, emptoris, s-[creu]-num Iacobi Donat, campsoris, s-[creu]-num Arnaldi Arrufat, fideiussoris, predictorum, qui predicta per no premissa concedimus et firmamus.

Testes huius rei sunt, videlicet, in firmamento dictorum venditorum et magistri de Montesia, Bernardi de Ulzinelles, Garsie de Loriz, Berengarii de Codinachs et Arnaldi Iohannis qui excepto tamb dicto Guillelmo d'Espígol predicta firmarunt dicta X^a die iunii, Raymundus Vincencii, civis Maiorice, Bernardus Conill et Arnaldus Porcelli, de domo domini regis.

Item fuerunt testes in firmamento domini infantis ac domini episcopi et dicti Roderici Didaci, Bernardus de Ulzinellis predictus et Raymundus Nepotis, qui firmarunt predicta XVI^a die dicti mensis iunii.

Item firmavit dictam vendicionem dictus Guillemus d'Espígol, ultima die dicti mensis iunii, presentibus testes Arnaldo Porcelli et Petro Rovire.

Item fuerunt testes in firmamento dictorum Petri Arrufat, Iacobi Donat et Arnaldi Arrufat, qui predicta firmarunt XXVII die iulii anno predicto Petrus Palleres et Iacobus Rotlan, notarius.

1358, gener. València

Capítols demanats a Pere el Cerimoniós per la ciutat de València en el marc de les Corts valencianes de 1357-1358. S'hi inclouen les respostes del rei.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 4, f. 1r-4r

(I) – Ítem¹⁰², com alguns officials de la ciutat, axí com són justícies, mostaçaffs, guardians e altres, los quals són tenguts de reetre o donar compte o rahó a la dita ciutat de llur administració e restitució que deuen o-s són obligats a la dita ciutat diguen e al·leguen algunes de vegades per malícia que no són tenguts ne volen reetre lo dit compte de les llurs administracions ne pagar ço en que són obligats o tenguts a la dita ciutat tro per demanda e via judiciària sien condempnats, que plàcia a la altea real ordenar e comanar als jurats de la dita ciutat qui present són o per temps seran que a requesta del síndich de aquella *etiam n[...]* *verbo* feta los dits jurats sumàriament e pre(...) tot ordre judicial, sens scriptura, p[... ..]ortar e destrènyer tots e sengles deutors qui a la dita ciutat sien obligats e tenguts en [pa]gar ço que a aquella d[uran].

Plau al senyor rey que en los dits fets sia procehit sumàriament e sens plet denant aquells jutges qualls pertayn per fur la dita conexença.

(II) – Ítem, com los clergues hajen acostumat pagar imposició [de] carns, blats, draps e de totes altres coses segons que paguen e paguen los [lo]chs. E enaprés los dits clergues eontaven de la dita inposició en poder d[els] jutges e compradors per lo senyor rey e per lo bisbe e capítol de València diputats, als quals clergues era fet compte e albarà de ço que havien pagat [..]o devien cobrar de la dita inposició. E a poch temps a ençà los dits clergues sien sforçats per si mateix que no paguen inposició de les dites coses o de gran partida de aquelles, e per açò la dita ciutat sia molt perjudicada e dagnificada com alguns dels dits clergues obtenguen e tolguen la dita inposició faent molrre en llur nom e eompta carns, draps e altres coses a obs de llurs parens e altres amichs, que plàcia a la altea real provehir, per toldre tota frau, que ls dits clergues paguen inposició de totes eoses | ^{f. 1v} segons que los lechs. E aprés que ls sia fet co[mpte e] deducció de ço que hauran pagat segons çàenrere era acostumat fer.

(III) – Ítem, com molts clergues stiguen e habiten ensemps ab lo llur pare, mare, frares e altres persones legues pretenén que ells proveexen de llurs béns propis aquelles persones e per consegüent [...]guen que pu[...]ls alimenten les dites persones legues que no deuen [paga]r inposició alcuna per aquelles que per polrre e squivar axí [...] frau, sia per vós, senyor, declarat les persones dels dits clergues solament ésser exempts de la dita inposició e no les dites persones [le]gues.

(IV) – Ítem, com la dita ciutat sia molt opresa de grans càrrechs e deutes e los administradors de les inposicions de la dita ciutat sien quatre e caseú de aquells haja de

¹⁰² Al marge esquerre: *Nolunt.*

salari mil sous, que plàcia a la altea real ordenar, per seusar messions, que solament hi haja dos administradors, lo un cavaller o generós e un ciutadà, e hajen cascun mill sous per son salari com asats n'i haja de dos e que aquells sien elets per lo Consell de la dita ciutat la vespra de Cinquagèsima cascun any mentre les dites inposicions generals duraran.

| f. 2^r (V) – Ítem, com en los temps passats sien stats tatxats e ordonats al scrivà de la scrivania dels dits administradors tres mil sous per cascun any, e lo dit salari sia molt inmoderat, majorment com se atrobà bona altra e covinent persona qui regirà a servii de la dita scrivania per mil sous e per menys l'any, que plàcia a la altea real per stalviar messions supèrflues reduyr la tatxació del dit salari a mil sous l'any e que la scrivania sia comanada per lo Consell de la dita ciutat a una covinent persona elegidora per lo dit Consell.

(VI) – Ítem, com de les dites inposicions sien donats per cascun any mil sous de salari a Guillem Sorrió, porter, e a n Ramon Deztorrent cinch cens sous per fer alcunes costretes de manaments per los dits administradors e los dits salaris sien supèrflues com los dits manaments e destretes puguén ésser feits per saigs e ab fort poch salari, que plàcia a la altea real de revocar tot lo dit salari e manar als dits administradors que totes les citacions e costretes e manaments e altres actes faze ab saigs de la ciutat damunt dita.

(VII) – Ítem¹⁰³, com vós, senyor, ab carta vostra donada en Sent Matheu, XV^{um} die aprilis anno Domini millesimo CCC^o quinquagesimo sexto, hajats comanat a n Ramon Borrell offici de mesurar carbó en la ciutat de València e açò, | f. 2^v senyor, salva la excel·lència real *ut supra*, sien contra furs e libertats de la dita ciutat, e sia quasi a manera de gabella, com a cascun sia legut comprar carbó a pes o menys de mesura e fer mesurar [...] aquell a qui s vol, que plàcia a la clemència real revocar e cassar la dita comisió e de aquí avant cesar de fer-ne altres semblants.

Plau al senyor rey en quant la dita concessió és contra fur e privilege.

(VIII) – Com segons fur de València a donzelles vérgens faent matrimoni los sia fet ereix e donació per núpcies X sous per lliura los quals la dita dona sobrevivent al marit o son spòs posseix en tot lo temps de la sua vida e après restitueix aquell als hereus del marit, lo dit ereix sia fort gran e per la dita rahó molts hereus romanen desfeits, que sia mercè de vós, senyor, per bé de la cosa pública proveyr que les dites dones vérgens tant solament hajen de ço que en dot aportaran V sous per lliura, com semblantment senyor sia proveyt en Mallorcha e en moltes altres parts.

(VIII) – Ítem, com entre los contrahens tot dia per pacte special sia convengut que aleun dels contrahens sobre ço que deu o complir renuncién que no enpetraran carta o cartes de allarch o de sobresehiment de vós, senyor, o del | f. 3^r duch o d'altre [...], senyor, tot [...] donats e atorgats cartes de alarch e de sobresehiment per vostre propri moviment de què, senyor, grans plets se enseguesquen entre les gens, que sia mercè de vós, senyor, proveyr que pus aytals pactes sien feits o sia a aquells renunciat per alguna de les parts que sobreseyment per vós manat no sien observats ne obeyt si segon jussió hauran.

(IX) – Ítem¹⁰⁴, com en lo ofici del consolat de mar sia acostumat en Barcelona, Malorcha e en totes altres parts comanar a un mercader o dos, los quals sien persones

---

¹⁰³ Al marge esquerre: *Ia*.

¹⁰⁴ Al marge esquerre: *Ia*.

honestes e bones, e jassia que en temps passat lo dit offici de consolat sia stat comanat en València a hòmens de mar e del temps de la general mortaldat a ençà per guerres e en altra manera la dita ciutat sia fort minva de bons hòmens de mar, que sia mercè de vós, senyor, que·l dit consolat sia comanat a dues bones persones, lo un expert en art de mar, e l'altre mercader, los quals jutgen e deffenesquen tots los plets e qüestions que denant ells vendran p[ertanyen]t a llur jurisdicció.

Plau al senyor rey ~~en cas que persones de mar no sien trobades sufficients.~~

(X) – Ítem¹⁰⁵, com per les grans seccades que són stades, la aygua del flum o riu de Godalaviar són molt mirvades, enaxí que de aquella la meytat o pus de la orta de la dita ciutat romania per regar o era feta de sechà. E les cèquies sobiranes del dit riu eren plenes de aygua e specialment la cèquia appellada de Muncada. Enaxí que partida de la dita aygua se perdia e engranava en la mar en gran |^{f. 3v} dan e perjudici dels hereters de les altres c[èquies] jussanes, [e] per la dita rahó moltes vegades és stat cas de sdevenir-se grans scàndells e perills entre los hereters de les cèquies jussane e los hereters de les cèquies sobiranes, per ço plàcia a vós, senyor, statuir e ordenar que d'ací avant los jurats de la dita ciutat qui són o per temps seran qui són comunes persones als dits hereters puxer partir e consignar les aygües de /totes/ les cèquies del dit riu tota hora e en[...] per aquella forma o manera que ben vist los serà per tal que en los dits hereters de les dites cèquies scàndells o perills los quals se porien sdevenir per la dita rahó sien tolt o de tot en tot departits.

Plau al senyor rey que sia fet per lo ~~batle general, governador~~ batle general en la cèquia de Muncada e de les altres cèquier per los jurats de la ciutat si e segons que·n an acostumat.

(XI) – Ítem¹⁰⁶, com per experiència de fet se mostre que·l offici de notaria és abtament praticat en la ciutat de Barcelona a utilitat e profit del habitans en la dita ciutat, per ço plàcia a vós, senyor statuir e ordenar que·ls notaris de la ciutat de València qui són o per temps seran usen e pratiquen lo [...] offici e sien reebuts a aquell en e per la forma que·s faen la ciutat de Barcelona en totes coses e per totes, e no en altra manera.

Sia declarat lo dit capítol e serà·hi provehit.

(XII) – Ítem¹⁰⁷, com los administradors de les inposicions agen declarat alguns de la dita ciutat ésser encorreguts en penes per alguns delinquiments los quals per aquells eren feits e comeses en la dita inposició les quals los dits administradors fan collir e levar de la qual cosa los dits vostres sotsmeses |^{f. 4r} són forment (*sic*) agreujats por les grans oppressions en les quals necessitat [del] temps los ha posats, que sia mercè de vós, senyor, remetre e perdonar totes e sengles penes en les quals los vehins e habitants de la dita ciutat sien encorreguts.

Sien feta paraula al senyor rey e és vist als provehidors que es [d]ega atorgar, pus les inposicions són relevades.

Paraula·n fo feta al senyor e negà·ho.

---

¹⁰⁵ Al marge esquerre: *Acceptat, Ia.*

¹⁰⁶ Al marge esquerre: *Ap, ut.*

¹⁰⁷ Al marge esquerre: *R.*

1358, febrer, 1. València

Protestació dels bisbes del regne de València contra la forma de compartiment dels 500 homes a cavall per a la guerra contra Castella atorgats pel General en les Corts valencianes de 1357-1358.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 21, f. 1r-2v

Die prima feb[rerii, anno] Domini [... ..], Va]lencie et cetera, lo elet, sugurbicensi et Sancte M[arie] Albarrazino episcopi, ut ipsi dixerut pro parte totius bra[c]hii ecclesiastici present[. ...] in suo regali capitula sequenti:

Molt alt senyor da[vant] la vostra altea molt humilment e ab deguda reve[rèn]cia e [...]r dien e proposen en Vida[l], bisbe de València, Helies, bisbe de Segorb, Berenguer Ferrer, procurador del bisbe e capítol de Tortosa, e en Pere de la Abadia, canonge e procurador del capítol de València, per si e ab los adherents a ells del braç de la Església los capítols e coses infrasegüents:

Primerament, que manifesta e notòria cosa és que-l molt reverent pare en Crist en Guillem, per la gràcia de Déu de Santa Maria en Cosmedin diacha cardenal, és estat e és legat de la seu apostòlicas per raó de la guerra que entre vós, molt alt senyor, e el rey de Castella és estada e és, al qual legat los clergues dels regnes e terres vostres han haüt a proveir e proveexen de L florins d'aur de Florència per procuració de cascun dia. Ítem, és estat e és legat de la dita seu apostòlicas per raó de la dita guerra lo reverent pare bisbe de Comenge, al qual los dits clergues han haüt e han a donar per cascun dia per sa procuració X florins d'aur, les quals procuracions dels dits legats munten a tots los dits clergues en l'any aytant com dues dècimes complides.

Ítem, dien e proposen que los D hòmens a cavayl qui per les Corts de València són estats a vós, molt alt senyor, per tots los braçes de la dita Cort en deffensió del regne de València e en ajuda de la dita guerra proferts, ço és, CCL hòmens a cavayll armats e CCL hòmens a cavayll alforrats són estats profferts e atorgats segons los capítols, forma et manera de la Cort d'Aragó prop tenguda per raó de la dita guerra.

Ítem, dien e proposen que segons los capítols de la dita Cort d'Aragó los hòmens a cavayll en ajuda de la dita guerra per la dita Cort d'Aragó atorgat se devien departir e són estats departits segons que les persones ecclesiàstiques, nobles, cavallers, ciutats e viles han vassaylls sotsmeses o habitants e temporalment.

Ítem, dien e proposen que en la ciutat e regne de València pot haver [u]ll[tr]a L^m casats o fochs e mé[s].

|^{f.} 1^v Ítem, dien e proposen que-l sou dels D hòmens a cavayl per la dita Cort de València, segons que dit és, a vós, molt alt senyor, proffert [e] atorgats pot muntar e munte, ab messions, en un any compli[t] a for de VI sous lo dia [... ..] hom a cavayl, LX^m liures.

Ítem, proposen que, de les dites LX^m liures que munte lo sou d'un an dels dits D hòmens a cavayl, pertany a cascun alberch o foch de la ciutat e regne de València qui són L^m segons que damunt és dit XX et V sous.

Ítem, proposen que los prelats e el braç de la Església menys de les ordes de cavalleria han e poden haver en lo dit regne de València de II^m casats fochs o alberchs tro en II^m et D^c.

Ítem, proposen que los dits II^m et D casats o fochs del dit braç ecclesiàstich a raó de XX et V sous per foch o per casat munte en suma III^m C et XX et V lliures.

Ítem, propose que són estats donats e assignats al braç de la Església sens l'orde de cavalleria LXXX hòmens a cavayl.

Ítem, proposen que·l sou dels dits LXXX hòmens a cavayl al braç de la Església deputats o assignats munte en I any X^m lliures poch més o menys.

Per què appar manifestament que dels dits hòmens a cavayll són estats assignats al dit braç ecclesiàstich en inmoderada e excessiva quantitat segons los altres braces, et axí supliquen a vós, molt alt senyor, que açò vullats regonèxer diligentment e madur[a,] e moderar la dita quantitat dels hòmens a cavayll e fer ordenar per manera que·l braç de la Església no sie en açò carregat més que·ls nobles, cavallers, ciutat e viles. En altra manera. senyor, ab deguda reverència e honor, protesten que no prenen ni entenen aped[...] la part del dit braç ecclesiàstich los dits LXXX hòmens a cavayll, no consenten no entenen a consentir ans expressament contradexen a la dita deputació o assignació els dit LXXX hòmens a cavayll, per tal com és] càrrech lo qual no porien portar ni a la dita assignació bastar |^{f. 2r} ne complir. Emperò, senyor, offeren-se e [só]n aparellats e·ls plau e consenten lo dit braç ecclesiàstich que·ls dits II^m D casats o fochs del dit braç ecclesiàstich hi pa[gu]en cascú aytant com los altres casats de la ciutat e regne de València segons lurs facultats.

Ítem, dien e proposen que·l dit braç ecclesiàstich per dècimes, primícies e altres rendes de la Església no deuen ne poden de dret contribuir en lo sou e ajuda dels dits D hòmens a cavayl sens volentat e consell de nostre senyor lo Papa.

Ítem, proposen e dien que totes les rendes del braç ecclesiàstich en lo regne de València, foragitats cardenals e ordes de cavalleria, no munte per cada un any oltra de XXX^m lliures et, axí posat que per les dites XXX^m lliures lo braç ecclesiàstich degués e pogués contribuir en lo sou o ajuda dels dits D hòmens a cavayll, la qual cosa fer no poden de dret sens licència e consell de nostre senyor lo Papa, segons que damunt és dit, appar que la terça part de tota sa renda hauria a metre lo braç ecclesiàstich en la dita ajuda dels dits D hòmens a cavayll si la dita deputació o assignació dels dits LXXX hòmens a cavayll prenia a sa part, car, segons que damunt és dit, lo sou d'un any dels dits LXXX hòmens a cavayll munte X^m lliures de les quals pertanyen als vassaylls, fochs o casats de la Església, III^m C XX V lliures, et axí roman que hauria a pagar lo dit braç dels delmes, primícies, oblacions e altres coses spirituals de la Església a compliment de les X^m lliures, VI^m DCC LXX et V lliures.

Ítem, d'altra part han a pagar e a contribuir lo dit braç ecclesiàstich, segons que damunt és dit, per les procuracions dels dits legats dues dècimes, et axí, senyor, açò sie cosa fort incovinent, majorment com en les altres deputacions o assignacions dels dits hòmens a cavayll als altres braces feytes no·s hage [ha]üda ne·s hage consideració

quant a renda han cascú, mas solament al nombre dels vassayll o dels fochs o dels casats, [n]e paguen res per les dites rendes.

Ítem, sien e proposen que, si los nobles e cavallers seglars e religiosos e ciutadans e els altres qui no són del braç de la Església contribuexen o [... con]tribuir en la dita ajuda dels dits D hòmens a cavayll per lurs rendes e per lurs béns e per lurs vassaylls, volen encara con- /^{f. 2^v} tribuir segons lurs facultas en ço que'l braç ecclesiàstich haurà dins los dits dos anys a pagar als legats damunt dits o a altres qui per rahó de la damunt dita guerra [v]enran, ço és saber en ço qui tanyerà al braç ecclesiàstich contribuir, equalment ab los lechs per lurs rendes e per lurs vassaylls, sol que d'açò seg[u]r vos los hajats licència e consell de nostre senyor lo Papa, la desús dita protestació fan, senyor, los dits prelats, no per torbar lo profit comú del vostre regne lo qual són volenteroses de procurar aytant com a lur honestat sia donat, mas per ço com si ells sens licència apostolical consentien a la dita tatxa per la manera que feyta és porien ésser avalotats los sotsmeses, qui sens dupte hi contrafarien e se'n apel·larien e greument ésser represes per nostre senyor lo Papa, e serien en gran perill de ésser deposats de lurs dignitats e beneficis, com, senyor, sia cas en dret expressat per lo qual los desús dits porien ésser deposats, et de tots les damunt dites coses demanen e requeren los dessús nomenats e el dit braç ecclesiàstic a ells ésser feytes e liurades una et moltes cartes públiques aytantes com ne volran haver.

Et dictus dominus rex habuit dicta capitula pro literis, et dicte episcopi petierunt de premissis fieri publicum instrumentum, et dictus dominus rex retinuit sibi deliberacionem ac dicta reciperet capitula necne.

Et fuerunt de predictis testes Raimundus de Vilanova, miles, consiliarius et alguazirius, ac Bernardus Fabre, armorum uxerius dicti domini reis.

Eademque die quare in noctis crepusculo, dicto domino regi presente in sui capella dicti palacii regii post quam v[...]os /idem dominus rex audivisse in ipsius domini regis presencia constituti frater Guillelmus, abbas monasterii de Beniffaçano et /frater/ Arnaldus, abbas monasterii Vallisdigne ac frater [buit] maioralis de Quart, procurator abbati monasterii Populeti, dixeru[nt] quod non assentiebant dictis capitulis per dictos episcopis oblati nec oblacioni eorum, set potius per ipsum domini regis servicio et defensione regne Valencie consentiebant expresse compartimento et distribucioni facte per dicto rege de quingenti equitibus et, de presentibus, testibus Matheo Mercerii, camarlengo, milite, consiliario, et Bernardo Fabre, armorum uxerio.

DOCUMENT 124

1358, febrer, c. 9. València

Convinences entre Pere el Cerimoniós i la universitat de València per tal de remoure les imposicions en vigor a la mateixa ciutat.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 17, f. 1r-2v

Valencia, XV[.] febrerii, anno a nativitate Domini M^o CCC^o L^o VIII°

Lupus de Apiaria

Aquestes són les covinences feites e fermades entre lo molt alt senyor Per[e] e los jurats e prohòmens e universitat de la ciutat de València per lo relevament que·l dit senyor rey ha feit de les inposicions de la dita ciutat [e] lochs de la contribució de aquella.

Primerament, sia conegut e fermat entre lo dit senyor rey e los dits jurats, prohòmens e universitat que tot ço que al dit senyor rey és degut sobre les dites imposicions li sia pagat e satisfet après dos anys de ací avant següents e contínuament comptadors e no abans. E que la dita satisfacció e paga li sia feta per manera de imposició o per altra manera segons que als dits jurats, prohòmens e universitat de la dita ciutat serà ben vist, e en semblants pagues e térmens que en lo temps passat se pagaven les dites inposicions. Emperò, que del dit deute al dit senyor rey sobre les dites inposicions degut sia a ell anticipada e pagada la part pertanyent a pagar a la dita ciutat en les deu mil lliures les quals lo dit senyor rey vol per la dita ciutat e viles del regne a [el]l ésser anticipades de les inposicions generals en la dita ciutat e viles inposades, la qual part a la dita ciutat pertanyent a pag[ar] per la dita rahó sia pagada dins un any per quatre pagues eguals, ço és, de tres en tres meses. E la qual part a la dita ciutat pertanyent a pagar en les dites deu mil lliures és en suma VI^m DCLXVI lliures XIII sol. IIII diners.

Plau al senyor rey.

Et si dins spay dels dits dos anys serà feta pau entre lo dit senyor rey e lo rey de Castella o longa treva de d[os] anys o de més, et pro (...) següen[...] la profer[ta de] D hòmens a cavall per lo General del dit regne al dit senyor rey feta deg[u]és cessar o cessàs, que la dita ciutat, passat u[n] any de ací avant [c]omptador, pach (e?) pagar sia [ti]nguda al dit senyor rey lo deute a ell degut [sobre] les dites imposicions.

|^{f. 1v} Ítem, que, del dit deute deute degut al dit senyor rey sobre les dites inposicions, sia anticipada e pagada per la dita ciutat la part a aquella pertanyent a pagar en les set mil D lliures les quals lo dit senyor rey ha manllvades de singulars persones sobre la part en les dites inposicions al dit senyor rey pertanyent, e les quals VII mill D lliures lo dit senyor re[y] vol per la dita ciutat e viles del regne ésser anticipades e pagades. E la paga a les dites singulars persones a les quals les dites set mil D lliures són degudes sia feita ~~dins dos anys primer següens caseun any la meytat per quatre pagues eguals, ço és de tres en tres meses, un any,~~ /per tot lo mes de març [pri]mer vinents comptador e

següent del primer dia de març primer vinent, la qual part a la dita ciutat pertanyent a pagar en e per les dites set mil [D] lliures és en suma cent mil sous.

Plau al senyor rey.

Ítem, que los dampnificats en lo temps de la reprovada Unió, axí aquells qui fuvien o tenien la part del dit senyor rey com los f[uv]ens la part de la Unió damunt dita, als quals són deguts certes quantitats de moneda sobre les inposicions a aquells assignats per los dapnatges a aquells donats, e [que] dels dits dapnatges han obtengudes sentències, sien satisfeits per semblants pagues e térmens, o foren o degeren ésser satisfeits si les dites inposicions no fossen relevades o que la dita ciutat se conve[...] en altra manera ab aquells sobre les dites coses.

Idem.

| f. 2^r [Ítem, que] en totes les dites coses paguen e contribuesquen tots [...]sen[.]s vehins e [ha]bita[dor]s de la dita ciutat e lochs [de la] contribució de aquell[a], axí christians com moros e juheus.

Plau al senyo[r] rey, aytant com los tavn en les imposicions generals, que·ls dits juheus e moros de present pagaven e contribuïen ab ells.

Plau encara al dit senyor que·ls dits juheus e moros contribuesquen en lo sou de la part dels hòmens a cavall a la dita ciutat pertanyent, /e de murs e de valls,/ però que a(...) e de consell del batle general, aytant com toca los dits sarrahins.

Ítem, que·l dit senyor rey prometa e jur que dins los dits dos anys pròxims següens no demanarà ne demanar farà ne haver volr[r]à en general ne en special de alcun habitador o vehí de la dita ciutat o lochs de la contribució de aquella alcun de ajuda o servi pecuniari ne altre qualsevol per alcuna manera e rahó.

Plau al senyor rey en cas que·s faça l'ajuda dels hòmens a cavall.

Ítem, lo dit senyor rey prometa e jur de fait enseguir faça que totes e qualssevol inposicions les quals de present són en qualsevol loch del dit regne, axí reals com altres, sien de tot relevades e toltes. E que dins los dits dos anys no farà ne consentrà que inposicions alcunes sien en altres lochs del dit regne inposades, collides ne levades, majorment com lo dit senyor rey ho haja ja promès a tot lo General del dit regne per rahó de la oferta e ajuda dels D hòmens a cavall a ell feta.

Lo dit senyor rey no ha promès les dites coses al dit General, emperò ell hi farà tot son poder justament que les dites inposicions ja imposades sien levades [e] provehirà que per lo dit temps no sien posades en los lochs, emperò en les dites i[m]posicions antigues (...)en pagant lur part pertanyent.

Ítem, que totes e sengles cartes que p[er le]s dites rahons seran fetes si[en] donades a la dita ciutat fran[ches] de dret de segell.

Fiat.

| f. 2^v Ítem, que per ço de las [...]ntats [...] hauran a levar per les rahons damunt dites e per los D h[òmens a] cavall a vós, senyor, per lo General del dit regne oferts s[...] pus prestament levades e cullides, plàcia a la ma[...] donar e atorgar auctoritat et poder /als jurats de la ciutat que hui són e per avant seran/ que juren constrènyer e forçar tots [e] sengles persones les qua[ls] sien te[n]gudes contribu[h]ir o pagar per les quantitats

[d]essús declarades en e per aquelles maneres que als dits jurats [s]erà ben vist fahedor.
Plau al senyor rey.

*Testes huius r[es] sunt nobilis Bernardus de Capreria et Guilabertus de Centellas,
milites, consilarii, et Petrus de Marginibus, scribanus, et Iacobus Conesa, secretarius
domini regis.*

1358, c. març.

Observacions presentades a Pere el Cerimoniós pels ordes militars del regne de València per tal d'aconseguir una quota favorable en els 110 homes a cavall que el braç eclesiàstic li ha atorgat en les Corts de 1357-1358.

ACA, Cancelleria, Varia, Legislació, Capsa 8, Lligall 21-4, f. 1r-2r

Ja sab la vostra magnificència com és stat fina[t] que·l braç de la Església en de[ffe]nsi[ó] de la terra en [lo] preent [... ...] socòrrega de cent X hòmens a cavayl, on com lo dit braç entre si no·s pogués b[ona]ment avenir de la distribució o partició dels dits C X hòmens a cavayll, per tal, molt excel·lent senyor, los prelats del órdens de cavalleria supliquen a la vostra clemància que en la dita partició e distribució vos plàcia haver esguardants a les coses dejús sigüents:

Primerament, que lo regne de València són heretats e poblats VII prelats qui no són de orde de cavalleria, ço és, bisbe de València, bisbe de Tortosa, bisbe de Albaratzí, bisbe de Múrçia, abat de Benifaça, abat de Vayldigna, abat de Poblet e de altres molts clergues e religioses qui han moltes e diverses rendes, les quals munten a grans quantitats, axí que han sens tota comparació molt majors rendes que no han los dits prelats de ordes de cavalleria.

Ne pot o deu ésser haüt esguart als hòmens dels dits prelats per dues rahons.

La prima, per tal car los dits prelats qui no són de cavalleria no han hòmens sinó fort poch e han grans e inmoderades rendes, e si solament eren haüt esguart als hòmens los dits prelats no cavallers no pagarien quasi res e tot lo càrrech vendria als dits prelats de órdens de cavalleria.

Ítem, per ço car senyor la ajuda dels dits CX hòmens de caval bonament no porà ésser haüda o treyta dels dits vasayls e hòmens per la gran pobrea la qual los dits hòmens han axí per los mals anys que són pasats com encara per le grans ajudes les quals a vós, senyor, són estades feytes per aquells en los anys e temps passats, axí per raó de la guerra de Gènova com de Castella, axí que la dita ajuda de present no pora ésser haüda dels dits vasals e hòmens, hans (*sic*) aquella |^{f. 1v} hau[...] a ésser e present pag[.]d[.] ... [...] per los dits prelats [... ...] los dits prelats [dels] dits órdens de cavalleria qui han fort poques rendes pròpies no posan subp[or]ta[r] la dita ajuda so per vós senyor no són soportats.

Ítem, per ço molt alt senyor, car los dits prelats de cavalleria e lurs comanadors, cavallers e frares personalment iran e seran en los dits afers de la dita guerra, metén lurs persones açò del lur a gran perill e los dits altres prelats e clergues estant en lurs cases sens tot peril.

Ítem, molt alt senyor los dits prelats dels dits hordes de cavalleria ultra la dita ajuda hauran a comprar cavals, arneses e moltes altres coses necessàries per a la dita guerra. ço que no faran los dits altres prelats e clergues.

Més senyor, car los dits prelats dels dits òrdens de cavalleria, si gran necessitat (*sic*) era no solament serviran a defensió de la terra ab ço que serà tatxat per vós senyor, ans encara ab tots lurs amichs, parents e hòmens, segons que ja per experiència vós molt alt senyor ho havets vist moltes e diverses vegades.

Per què molt alt senyor supliquen a la real clemència que sia merè vostra haver esguart de dites coses en la dita partició o distribució.

Et senyaladament, senyor, vos plàcia fer no solament la dita distribució o partiment entre los dits prelats de cavalleria e altres prelats e clergues, ans encara singularment entre tots los dits prelats e clergues o almenys entre los dits prelats dels òrdens de cavalleria.

Ítem, senyor, los vasayls que ls prelats dels dits òrdens de cavalleria han, són entrò a V mil, és a saber, lo mestre de Montesa III mil e entre tots los altres òrdens de cavalleria M vasals.

| f. 2^r Ítem, senyor, los dits bisbes e altres abats [e] lurs clergues qui no són de cavalleria han entre tots vasaylls ultra III mil e més.

1359, febrer, 20. Calataiud

Capítols oferits pels tres braços del regne de València en un parlament per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós l'anticipació del sou de dos mesos dels 500 homes a cavall per a la guerra contra Castella promesos en les Corts valencianes de 1357-1358.

ACA, Cancelleria, reg. 1381, f. 193r-196v

In Dei nomine. Noverint universi quod die XX^a mensis febroarii, anno a nativitate Domini millesimo CCC^o L^o nono, illustrissimo ac magnifico principe et domino domino Petro, Dei gracia rege Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice comiteque Barchinone, Rossilione et Ceritanie, existente personaliter in villa Calataiubii, in hospitio episcopi Tirasone, idem dominus rex legi et publicari mandavit in presencia testium subscriptorum per me Iacobum Conesa, secretarium suum et eius auctoritate notarium publicum per totam terram et dominacionem suam, quedam capitula cum responsionibus ad ei factis, que siquidem capitula ordinata fuerunt per Generale regni Valencie super anticipacione duorum mensum per dictum dominum regem petita sibi fieri predictum Generale de solucione illorum quingentorum equitum quos dictum Generale tenet ad servicium ipsius domini regis racione guerre Castelle, quorumquidem capitulorum et responsionum tenore sequuntur sub hiis verbis:

Capítols feyts per lo braz de la Esglea del regne de València sobre la anticipació del sou de dos mesos, lo qual lo senyor sey demana al dit braz e als altres braces del regne de València, ço és, dels hòmens a cavall que cascun dels dits braces ha a tenir en deffensió del regne de València d'aquells D hòmens a cavall en les Corts del di regne /pus/ prop celebrades en la ciutat de València al dit senyor per la guerra que ha ab lo rey de Castella atorgats:

(I) – Primerament, diu lo dit braz que cascun d'aquells, segons la distribució dels hòmens a cavall feyta, pagarà lo sou dels dits dos meses del ivern del any esdevenidor, ço és, dels meses de deembre e de gener pus prop següents d'aytants hòmens a cavall com lus són estats per la dita distribució assignats, en aquesta manera que pagarà VII sous per hom a cavall armat et V sous per hom a cavall alforrat. Et que no sien tenguts a estimes de cavalls ne a negunes altres coses per los dits II meses sinó tan solament a pagar lo dit sou exutament. Et que I no sie per altre tengut, servades, emperò, fermades e atorgades les /f. 193v/ coses contengudes en los capítols següents per los honrats en Garcia de Lóriz, portantveus de governador en lo regne de València, e per en Berenguer de Codinachs e micer Arnau Johan, consellers del dit senyor rey, si poder n'an e si no han poder, feyt sacrament per aquells que procuran ab acabament que-l senyor rey dins I mes ferm e atorch aquelles ho que ells n'auran haüt poder del dit senyor rey en manera que ells ho /pusquen/ fermar e ho fermen ab acabadament (sic) dints lo dit mes. En altra manera que la dita proferta sia haüda ipso iure vel ipso facto per no feta ne lo dit braz de la Esgleya sie tengut observar aquella.

Respostes feytes per part d' en Garcia de Lóriz, en Beringuer (sic) de Codinachs e micer Arnau Johan, per lo senyor rey diputats als capítols donats per los braços del parlament, e primerament als capítols del braz de la Esgleya:

Al primer capítol responen los dits diputats que accoten la dita anticipació dels dits II meses, emperò, que no-ls par rahonable cosa que la dita Esgleya no sia tenguda a pagar la extimació de aquells cavalles los qual per lo senyor rey ho diputats de aquell seran assoldadats del dit sou, emperò, per complaure al dit braz e per expedició dels affers del dit senyor rey plau a ells que-l dit braz no sie tengut a la extimació dels dits cavalls. Plau encara als dits diputats que los del dit braz no sien tenguts pagar I per altre lo sou damun dit, sinó que cascú del dit braz sie tengut a pagar tan solament lo sou dels dits II meses segons que és contengut en lo dit lur capítol demanat. Quant és al poder dels dits diputats dien los dits diputats que ells han poder bastant de fer les coses necessàries al present negoci, emperò, a cautela oferen-se aparellats que faran fermar al dit senyor rey tot ço que tractat e havengut serà ab los braces del dit Parlament dints espay de II meses.

(II) – Ítem, si la guerra cessava per pau ho longa treva abants dels dits II meses que si bens (sic) la guerra serà cessada, los dits II meses començen e el sou de aquells se pach en continent que la guerra serà cessada axí com si la dita guerra no ere cessada e ara-s cull.

Ítem, quant al segon capítol lo qual vol dir açò, que posat que-l braz de la dita Esgleya per lurs hòmens haja bestreyt e pagat lo sou dels dits II meses ara de continent e que poch après fos finida la dita guerra que de continent no espera lo temps dels dits II meses, ço és, de deembre e de jener pusca lo dit braz haver dels lurs hòmens lo dit sou lo qual hauran bestret per los dits lurs hòmens, responen los dits diputats que-ls par rahonable lo dit |^{f. 194r} capítol. Et sens lo dit capítol lo dit braz pot exegir e haver lo dit sou dels dits lurs hòmens tota hora que haver lo vullen aytant, emperò, com en aquell ne pertany pagar als dits hòmens, pus que los dits prelats e richs hòmens hauran ja pagat lo dit sou.

(III) – Ítem, que si la dita guerra cessava abans dels dits dos meses que si lo senyor rey ha impetrada o impetrarà d'aquí avant de nostre senyor lo papa o per son propri moviment li serà atorgada la dècima dels benifets dels clergues dels regnes e terres sues, que de la dita dècima sia levant aytant com muntarà ço que cascun del dit braç pagarà per lo sou dels dits dos meses.

Al terçer capítol par als dits deputats ésser rahonable cosa que la dita dècima sia relaxada al braç de la dita Església pro rata dels dits dos meses, ajustat lo capítol en les dites Corts pròxime celebrades sobre açò parlant, feyt e fernet per lo senyor rey.

(IV) – Ítem, com lo bisbe e lo capítol de València hajen segons la dita distribució dels hòmens a cavall a pagar lo sou de XVI a cavall (IX alforrats e VII armats) e a pagar lo dit sou contribuesquen ab ell los hòmens de la abbadessa de Xàtiva e los hòmens del prior de Portaceli e los hòmens de Algar del orde del Puig de València, que los damunt dits portantveus de governador e els altres damun dits facen que los damunt nomenats consenten e fermen en la paga del sou dels dits dos meses. En altra manera que assguren ço que als damunt dits tanyeria en lo sou dels dits dos meses sia als dits bisbe e capítol restituït per lo senyor rey.

Quant és al quart capítol responen los dits diputats que·ls dits prior de Portaceli, vicari del Puig e abbadessa de Xàtiva foren appellats al dit parlament e si aquells no hi són venguts lo dits braç de la Esgleya ha pogut e pot obligar aquells a la dita concessió de anticipació. Emperò, a cautela los dits diputats se offeren apparellats fer contribuyr e pagar los dits prior, vicari et abbadessa en la dita anticipació.

(V) – Ítem, que en cas que pau sia, que la paga se haja a fer I mes après la pau feyta, et si pau no era que en aquell cas se haja a fer la dita paga d'ací a la primer vinent festa de Sent Johan del mes de juny e no abans.

Ítem, al quint capítol responen los dits diputats que considerada la gran e evident necessitat e perill de la persona del dit senyor rey e de sos regnes lo qual de present ha assoldadat hòmens a cavall de la peccúnia pervenidora de la dita anticipació, com sia a punt de combatre's ab lo rey de Castella, lo dit sou anticipador de necessitat ha ésser pagat de continent e axí no poria ésser esperat lo dit terme.

(VI) – Ítem, que per lo loch de Albal, lo qual és d'en Vidal de Vilanova, poborde (sic) de València, aytant com toch al dit loch ne al dit en Vidal per rahó de la anticipació dels dits dos meses no sia tengut en res bisbe de València ne·l capítol com en açò no entena ab lo dit loch ne |^{f. 194v} ab lo dit en Vidal a comunicar en res.

Ítem, al VI^è capítol responen los dits deputats que ells faran contribuir ab los dits bisbe e capítol en la dita anticipació los dits en Vidal de Vilanova e hòmens de Albal per la part a aquells pertanyent en lo dit sou.

(VII) – E la dita proferta lo dit braç eclesiàstic fa sots la forma e condicions dessús espressades e sots protestació que la present proferta entén a fer a defensió de la cosa pública del dit regne e especialment de les esglésies e clergues e béns lurs e no a alguna evasió. Protestants encara que si per ventura lo dit senyor rey e aquells qui ab ell seran o seran de o per manament de aquell trameses fahien alguna invasió, que en açò los del dit braç no consenten ne entenen a consentir tàcitament o expressa per alguna causa, manera o rahó, requirén de les dites coses carta pública una o moltes al dit braç ésser feyta si e quant haver-la'n volrran.

Ítem, al VII^è derrer capítol responen los dits deputats que·ls plau.

E, semblantment, lo braç de richs hòmens e cavallers exceptats los dejús nomenats dóna per resposta a les dites proposició e demandes per part del dit senyor rey fetes, los capítols següents:

(I) – Primerament, los dits cavallers o persones generoses offeren al dit senyor rey que li anticiparan lo sou de dos meses del ivern esdevenidor, ço és, dels meses de deembre e de jener primers vinents, ço es, cascun d'ells la part a aquells pertanyent pagar en lo sou dels dits dos meses segons la tatxació feta a cascú del sou de la proferta dels dits D hòmens a cavall feyta en les dites Corts generals pròxime celebrades per tot lo General del dit regne sots aytal, emperò, condició que la paga dels dits dos meses, ço és, a cascun de aquells la sua part en cas que la dita guerra en aquell temps dur sia als dits cavallers e persones generoses rebuda en compte de paga dels damunt dits dos meses de deembre e de jener e que en aquell dits dos meses no sien tenguts pagar alcun altre sou.

E, semblantment, los dits deputats responeren e donaren per resposta als dits capítols per lo braç dels richs hòmens, cavallers e generoses desús oferts e donats en la forma següent:

Al primer capítol responen los dits deputats que accepten la dita anticipació quan a la condició en lo dit primer capítol apposada, dién que·ls par rahonable.

(II) – Ítem, los dits cavallers e persones generoses offeren la dita anticipació sots la forma damunt dita e sots aytal encara forma e condició que a aquells cavallers o persones generoses les quals de o per manament del dit senyor rey o per rahó de la crida de o per manament del dit senyor rey en lo present mes feta en València iran de present en Aragó en servey del dit senyor rey sia donat o pagat sou per semblant forma o manera que és donat als altres cavallers e hòmens generosos | ^{f. 195r} del regne de València qui en lo dit regne van a sou e, semblantment, los sien estimats lurs cavalls e roçins, lo qual sou e estimes de cavalls e rocins los sia pagat de la anticipació del sou dels dits /II/ meses, ço és, per aquelles persones qui seran eletes a reebre e levar lo sou de la anticipació damunt dita.

Ítem, al segon capítol responen los dits deputats que a ells no és comanat ne poden prometre o donar algun sou als dits cavallers o persones generoses, emperò, són ben certs que·l dit senyor rey pagarà e pagar farà a aquells lo dit sou e estimes de cavalls e axí·ls ho ha promés e feyt saber en e per les letres a aquells trameses sobre la dita rahó.

Plau lo dit capítol al senyor rey.

(III) – Ítem, per ço que·ls dits cavallers e persones generoses o aquells qui han o deuen pagar la dita anticipació sens major càrrech o dificultat puxen bastar a pagar la anticipació damunt dita offeren fer e pagar aquella d'ací a la festa de Sent Johan del mes de juny primer vinent e no abans, si, emperò, ladonchs durarà la dita guerra e si entretant ans de la dita festa de Sent Johan s'esdevé que sia feyta pau ho longa treva entre lo dit senyor rey e lo dit rey de Castella, en aquell cas la dita anticipació del sou dels dits II meses sie pagada dints espay de I mes comptador avant après que la dita pau o treva serà públicament cridad e intimada en la ciutat e regne de València.

Ítem, al terz capítol responen los dits diputats que considerada la gran e evident necessitat e perill de la persona del dit senyor rey e de sos regnes lo qual de present a asoldadat hòmens a cavall de la peccúnia pervenidora de la dita anticipació com sie a punt de combatre's ab lo rey de Castella, lo dit sou anticipador dels dits II meses de necessitat se ha a pagar de continent e axí no poria ésser esperat lo dit terme.

(IV) – Ítem, los dits cavallers e persones generoses offeren la dita anticipació, segons que dit és, del sou dels dits II meses sots aytal forma e manera que ells ho alcun d'ells no sien tenguts ne obligats per los dits II meses pagar estima alcuna de cavalls ho rocins sinó tan solament lo dit sou a aquells pertanyent pagar, ço és cascú sa part en la dita anticipació o paga segons dit és.

Quant al IIII capítol responen que no par que sia rahonable cosa que·ls dits cavallers e persones generoses demanen estimes de cavalls e rocins e que no les vullen pagar, emperò, per complaure als cavallers e generoses responen que·ls plau.

Ítem, lo braz de ciutat e viles reals del dit regne offerí e donà per resposta a la dita proposició e demandes fetes per part del dit senyor rey los capítols infrasegüents:

(I) – Primerament, diu lo dit braz e offer al dit senyor rey que li anticiparà la paga al dit braz pertanyent pagar en lo dit sou dels dits D hòmens a cavall al dit senyor rey atorgats per los braços del dit regne en les Corts generals per lo dit senyor rey en la ciutat de València pròxime celebrades per los dits II mesos del ivern següent, ço és, dels mesos de deem-|^{f. 195v} bre e de janer primer vinents sots aytal, emperò, condició que la paga dels dits II mesos en cas que la dita guerra en aquell temps dur sia al dit braz rehebuda en comte de paga dels ~~dits~~ /damunt dits/ II mesos de deembre e de janer e que en aquells dits II mesos no sien tenguts pagar alcun altre sou.

Ítem, los dits diputats responeren e donaren per resposta als dits capítols per lo dit braz de ciutats e viles reals del dit regne los capítols següents:

Los dits diputats responen al primer dels dits capítols e accepten la dita anticipació ab la condició en lo dit capítol apposada com sie fort rahonable e justa.

(II) – Ítem, per ço car los pobles en altra manera no porien bastar ni cumplir en pagar la dita anticipació dels dits II mesos offer-se lo dit braz fer e pagar aquella daci a la festa de Sent Johan del mes de juny primer vinent e no abans, si, enperò, ladonchs durarà la dita guerra, et si ants de la dita festa de Sent Johan se esdevé que sia feyta pau ho longa treva entre lo dit senyor rey nostre e lo dit rey de Castella, que en aquell cas lo sou ho paga dels dits II mesos sie pagat dints espay de I mes comptador avant après que la dita pau ho treva serà públicament cridada e intimada en la ciutat de València e en regne de aquella.

Al segon capítol responen los dits diputats que considerada la gran e evident necessitat e perill de la persona del dit senyor rey e de sos regnes, lo qual de present a asoldadat hòmens a cavall de la peccúnia pervenidora de la dita anticipació com sia a punt de combatre's ab lo rey de Castella, lo dit sou anticipador dels dits II mesos de necessitat se ha a pagar de continent e axí no poria ésser esperat lo dit terme car en altra manera no poria servir ni aprofitar a açò, e que la dita anticipació és demanada.

(III) – Ítem, que si en cas que d'ací al dit temps de deembre e de jener primer vinents serà feyta pau ho longa treva entre lo dit rey nostre e lo dit rey de Castella e lo dit braz de ciutats e de viles haurà ja pagat ho assegurat /pagar/ lo dit sou dels dits II mesos, lo dit senyor rey sie tengut rehebre lo dit sou al braz en paga e satisfacció dels deutes al dit senyor rey deguts per les dites ciutats e viles reals del dit regne, ço és, a cascuna universitat de les dites ciutats e viles la part que per aquella serà pagada ho assegurada per lo sou dels dits II mesos. Et si alcuna de les dites universitats en lo dit temps no devia res al dit senyor rey, en aquest cas lo dit senyor rey si tengut rehebre en compte la dita part que pagada ho assegurada haurà en paga e satisfacció de ço que per avant per aquella universitat al dit senyor rey serà degut ho que la dita universitat se puxa a allò retenir dels primers esdeveniments pertanyents |^{f. 196r} al dit senyor rey en la universitat damutdita.

Al tercer capítol responen los dits diputats que les dites ciutats e viles no demanen just ne cosa rahonable com lo sou dels dits II mesos se convertesca e-s deu convertir de present en deffensió de les dites ciutats e viles de tots los regnes del dit senyor rey e sia ja degut per promissió de les dites ciutats e viles jassia que no tantost e axí no sia casu rahonable que-l dit senyor rey sia tengut pagar o compensar aquell de /et/ ab açò del sou, majorment com los altres braces no han demanat ni demanen ni porien demanar rahonablement les dites coses.

(IV) – Ítem, lo dit braç fa e ofer la dita anticipació o paga del sou dels dits dos mesos sots aytal forma e manera que lo dit braç no sia tengut ne obligat per pagar per los dits dos mesos pagar estima alcuna de cavalls o rocins sinó tant solament lo dit sou.

Ítem, al quart capítol responen que jassia no sia cosa rahonable ço que les dites ciutats e viles en lo dit capítol demanen, emperò, per complaure e comportar les dites ciutats e viles dien que-ls plaen les coses en lo dit quart capítol contengudes e demanades.

Quibusquidem capitulis et responsionibus ad ea factis, lectis et publicatis per me, dictum notarium, coram prefato domino rege ad que presentes eran dominus infans Ferdinandus, marchio Dertuse et dominus de Albarrazino, frater ipsius domini regis, nobilis Luppus, comes de Luna, Matheus Mercerii, camarlengus, Raymundus de Villanova, alguazirius, Eximinus Petri de Calataiubio, Petrus Boyl, Emanuel d'Entença, Franciscus d'Speluncis, et Berengarius de Ripullo, milites, ac Petrus de Villa nova, domicellus, habitatores civitatis Valencie, prefatus dominus rex ipsa capitula et responsiones ad ea factas laudavit, approbavit et ea tenere et observare et contra non venire iuravit super sancta quatuor evangelia coram eo portam suisque manibus corporaliter tacta presensque instrumentum iussit suo sigillo pendenti muniri ad corroboracionem omnium premissorum.

Et, firmatis per dictum dominum regem capitulis supradictis, incontinenti dictus dominus infans Ferdinandus et dicti comes de Luna, Matheus Mercerii, Raymundus de Villanova, Eximinus Petri de Calataiubio, Petrus Boyl, Emanuel d'Entença, Franciscus d'Speluncis, Berengarius de Ripullo et Petrus de Villa nova, iam dicta capitula cum responsionibus ad ea factis inquantum eos tangebant laudarunt et firmarunt ac etiam approbarunt, presentibus pro testibus nobilibus Blasio de Alagone, Guillelmo Galcerandi de Cabrencio et venerabilibus Romeo de Cumbis, preponito Tarrachone, Eximino Sancii de Ribavellosa, licenciato in decretis, consiliariis, ac Petro de Marginibus, subthesaurario prefati domini regis.

| f. 196^v Sig-[buit]-num mei Iacobi Conesa, predicti, qui dicta capitula legi et publicavi cum responsionibus ad ea factis in presencia dicti domini regis ea firmantis et jurantis et alii supra declarati, ea firmarunt presentibus testibus supradictis et de ipsius domini regis mandato hec scribi feci et clausi.

1359, maig, 30. Barcelona

Capítols oferits pels braços eclesiàstic i reial del regne de València en un parlament per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós l'igualament dels sous dels 500 homes a cavall promesos en les Corts valencianes de 1357-1358.

ACA, Cancelleria, reg. 1382, f. 9r-13r

Nos Petrus et cetera, visis capitulis nobis missis per inclitum inffantem Ferdinandum, marchione Dertusie et dominum de Albarrazino, carissimum fratrem et generalem gubernatore nostrum, nec non per consilium nostrum Valencie residentes et factis ac concordatis in parlamento per dictum inffantem in personam nostre Generali regni Valencie celebrato noviter in civitaten Valencie super equalamento stipendii infrascripti et quibusdam aliis per dictum infantem dicto Generali nostre nomine postulati, quorum si quidem capitulorum et respensionum sive declaracionum eisdem factarum series sequitur in hac forma:

A la demanda feta per lo senyor infant don Ferrando de part del molt alt senyor rey al General del regne de València responen los braços de la Església e de les ciutats, viles reynals del dit regne concordantment per los dits dos braços en la forma infrassegüent:

Primerament, a la demanda feta del igualament de temps per part del dit senyor rey demanat responen los dits dos braços que·ls plau lo dit igualament ésser fet sots los pactes, prestacions /e condicions/ següents.

Plau al senyor infant segons les respostes per ell fetes als dits capítols e condicions.

(I) – Primo, que·l dit igualament del dit servey sia fet e començat del primer dia del mes de abril tro a aquells dies o temps en los quals |^{f. 9v} per cascun dels dits dos braços fon començat lo dit servey.

Plau al senyor infant.

(II) – Ítem, que en lo dit igualament o servey sia pres e reebut en compte de paga a cascun dels dits dos braços ço que per aquells és estat anticipat e pagat per lo sou de vint dies per los quals fon feta paga a certs hòmens de cavall per anar defendre lo loch de Jumilla.

Plau al senyor infant.

(III) – Ítem, que lo dit igualament sia pres e reebut en compte pro rata de temps del servey del primer any de la proferta de dos anys feta dels cinch-cents hòmens a cavall per lo General del dit regne en les Corts generals en la ciutat de València per lo dit senyor rey pròxime celebrades, comença[n] lo dit primer any lo primer dia de abril del any passat e fenesquén los dits dos anys lo derer (sic) dia de març primer vinent.

Plau al senyor infant.

(IV) – Ítem, que la peccúnia provenient per rahó o ocasió del present egualament o servey sia partida en dues parts eguals, la una de les quals sia convertida en defensió del dit regne per oficials del senyor rey deputats per aquell, ço és, per mar, e l'altra part sia convertida en defensió del dit regne, ço és, en sou de més hòmens a cavall, distribuïdora per los diputats dejús escrits per cascun dels dits braços, ço és, de necessitat la qual neçessitat sia a coneguda dels dits deputats.

Plau al senyor infant açò enadit que·ls dits deputats dejen distribuir la dita meytat en lo sou dels dits hòmens a cavall a ordenació dels dits senyors rey o infant o del Consell de aquells resident en València e dels dits deputats, ço és, en cas de neçessitat la qual neçessitat sia a coneguda dels damunt dits.

(V) – Ítem, que la meytat de la peccúnia necessària a fer lo dit egualament o servey sia collida, exhegida o levada per cascun dels dits braços a X dies del mes de juliol primer vinent per aquelles vies o maneres que a cascun dels dits braços o singulars de aquells per la sua part serà ben vist faedor.

Plau al senyor infant.

(VI) – Ítem, que la peccúnia necessària o convertidora en defensió del dit regne per mar sia pagada a la part del dit senyor rey d'ací al temps en lo pròxim insert capítol contengut.

Plau al senyor infant.

(VII) – Ítem, que les faltes les quals seran fetes per qualsevol dels tres braços en los hòmens de cavall que cascú té en defensió de la guerra sien convertides, posades e distribuïdes per los dits deputats e no per alcun altres en sou de més hòmens a cavall e no en alguns altres actes o usos a coneguda dels dits deputats, ço és, en temps continu e discontinu si e segons aquells serà ben vist necessari.

Plau al senyor infant que les dites faltes sien convertides en affers de la dita guerra e no en altres per los dits deputats a ordenació dels damunt dits.

(VIII) – Ítem, que·ls dits deputats no leven ne puxen levar per rahó del egualament del dit servey moneda alguna ^{f. 10r} per stimes de cavalls ne per altra qualsevol raxon sinó tan solament per lo sou del dit egualament donador als dits hòmens a cavall, ço és, per cavall armat VII sous e per alforrat V sous

Plau al senyor infant.

(IX) – Ítem, que si alcú dels dits dos braços o singulars d'aquells haurà pagada o bestreta la part a aquell pertanyent pagar per rahó del dit egualament e entretant, ans que aquella hagués cobrada, serà feta pau o trevam aquella part los dits braços o singulars de aquells puxen haver recobrat d'aquells que aquella deurién pagar, axí com si la dita pau o treva no fos estada.

Plau al senyor infant.

(X) – Ítem, que si la dita peccúnia pervenidora per egualament del dit servey no serà necessària a convertir en sou de hòmens a cavall ultra los D de cavall de la general proferta, aquella sia e romanga als dits braços del regne e a cascun de aquells la sua part convertidora en lo sou dels dits D de cavall.

Plau al senyor infant, açò enadit que en lo dit cas al dit senyor rey romanga tot son dret salvu en haver la ajuda dels dits D de cavall en aquell temps en lo qual la dita meytat se pagarà si lo dit igualament no fos atorgat al dit senyor rey per los dits braços.

(XI) – Ítem, los dits braços fan e entenen fer lo dit igualament sots pacte, condició e retenció que·ls dits CCC hòmens de cavall per lo dit senyor rey proferts al General del dit regne en defensió e ajuda de la present guerra no sia res disminuït o feta falta alcuna, ans aquells lo dit senyor rey conserva contínuament segons forma de la general proferta cor en altra manera no seria feta alcuna ajuda o creximent a la defensió del dit regne.

Plau al senyor infant.

(XII) – Ítem, com, segons rahó, ço que per los dits braços de la Cort o parlament és fet, ordenat o atorgat lich o stringe o oblich lo terçer braç, e axí sie en rahó que·l braç dels infants, rics hòmens, nobles, cavallers e generosos del dit regne, lo qual és estat appellat al present Parlament, sia tengut pagar e contribuir en lo dit igualament per la part del dit braç pertanyent en los dits D de cavall, per tal dien los dits braços que·ls dits infants, rics hòmens e nobles, cavallers e persones generoses paguen e contribuesquen en lo dit igualament en e per la forma per la qual pagaran e contribuïran los dits dos braços per la dita part. En altre manera que·ls dits braços no puxen ésser forçats a pagar lo dit igualament.

Plau al senyor infant.

(XIII) – Ítem, que·ls dits braços e cascun de aquells e singulars lurs paguen e liuren la romanent meytat de la peccúnia pervenidora del dit igualament convertidora en sou dels hòmens a cavall, ço és, dins aquells terme o térmens que per los dits deputats los serà demanat o request. En altre manera, passats los dits terme o térmens los dits deputats puxen manlevar la dita moneda que restarà | ^{f. 10^v} a collir o levar per lo dit igualament sots aquelles usures, barates e condicions que ben vist los serà a dan de aquell braç o braces o singulars de aquells qui la dita peccúnia o part lur hauran cessat pagar ultra lo dit terme o térmens de la dita requesta, e per les dites coses lurs béns obligar e fer fer execució dels béns de aquells quals més se volran. E que·l portantveus de governador general del regne de València o son lochtinent sia tengut fer la dita execució si e tota hora que request ne serà per los dits deputats e no en altra manera.

Plau al senyor infant e que·ls dits deputats hajen a collir, haver e distribuir lo dit sou a ordenació e conexença dels damunt dits.

(XIV) – Ítem, que·ls dits consellers del senyor rey deputats prometen e juren fer complir ab acabament les coses damunt dites en quant a ells és comès segons forma dels presents capítols.

Plau al senyor infant segons forma de les respostes per ell fetes als dits capítols.

(XV) – Ítem, fan e entenen a fer la proferta present sens lesió et perjudici dels capítols e condicions haiüts e compreses en les dites Corts per rahó de la dita general proferta e encara sens lesió e perjudici dels capítols e condicions haiüts e compreses en la anticipació feta per lo General del dit regne del sou dels meses de deembre e de janer primers vinents, aquells no s'entenen a departir tàcitament o expressa per alcuna causa, manera o rahó.

Plau al senyor infant.

(XVI) – Ítem, que alcú dels dits braços e singulars d'aquells no sie tengut e obligat per altre sinó tan solament cascú per la sua part.

Plau al senyor infant.

(XVII) – Quant és a la altra demanda feta al General del dit regne per part del dit senyor rey de doents hòmens a cavall a compliment de mil hòmens de cavall a defensió del dit regne responen los dits braços ab homil e deguda reverència e honor que com los dits braços e singulars de aquells sien axí oppresses e encarregats de molts e diverses càrrechs, axí per ocasió de la present guerra com per altres diverses maneres e rahons que no porien complir ne donar los dits CC de cavall ne part de aquells.

Plau al senyor infant.

(XVIII) – Ítem, que ls dits senyor rey e infant prometen et juren servir e complir o complir fer les coses damunt expressades.

Plau al senyor infant.

(XIX) – E, en continent, per lo dit braç ecclesiàstich fon elet e diputat en Bernat Urdi, vicari general del dit bisbe de València.

Plau al senyor infant segons forma de les respostes per ell fetes.

(XX) – Ítem, per lo braç de les dites ciutats e viles reynals del dit regne fon elet e diputat n'Arnau de Valleriola, ciutadà de València.

Plau al senyor infant segons forma de les respostes per ell fetes.

E enaprés, molt alt senyor, per tal que les ^{f. 11r} universitats de les ciutats, viles o lochs reynals del regne de València, millor e pus largament puguen subportar los càrrechs als quals són tenguts axí per rahó de la present guerra com en altra manera los dits braços, ab humil e deguda reverència, suppliquen e clament mercè a la altea de vós, senyor, assí ésser provehit misericordiosament e favorable sobre les coses infrasegüents:

(XXI, I) – Primerament, que totes e sengles inquisicions les quals porien ésser fetes contra tots o qualsevol oficials del dit regne et scrivans de aquells axí de temps passats com del esdevenidor tro a les primeres Corts generals en lo dit regne per lo molt alt senyor rey celebradores, exceptades inquisicions a postulació de part la qual inquisició de requesta per part se haja a fer denant e per lo jutge ordinari de cascuna de les dites universitats on les dites inquisicions seran fetes, sien remeses e relexades, absoltes e difinides.

Respon lo dit senyor infant que li par que sia rahonable de les inquisicions les quals són estades començades per anys passats o administracions passades, que li plau. Emperò, quant a les inquisicions dels anys presents e esdevenidor no és rahonable que sien remeses, emperò, par e plau al dit senyor infant que les dites inquisicions del any present e esdevenidors sien sospeses tro a les dites Corts per lo dit senyor rey en lo dit regne celebradores.

(XXI, II) – Ítem, que pena alcuna o calònia no puxa ésser exhigida o levada de qualsevol persona per rahó o ocasion de qualsevol penens, vayres, perles, erminis o altres arneses que haja portats o d'aquí avant portarà tro a les dites primeres Corts

contra provisió del fur daquèn fet per lo dit senyor rey en les Corts per aquell en la dita ciutat de València pròxima celebrades, ans les dites penes o calònies comeses o cometedores per la dita rahó e tot altre dret o acció adquisit o adquiridor per les dites rahons tro a les dites primeres Corts celebradores sien remeses, relexades, absoltes e difinides.

Plau al senyor que sien sospeses tro a les primeres Corts.

(XXI, III) – Ítem, que·l justícia e mustaçaf de les dites ciutats e viles e cascun de aquells puxen fer gràcia o relaxació de les penes o calònies denant lo examen de aquells comeses o cometedores segons e per la forma o manera que antigament se fahia e era acostumat fet qualsevol manaments e sobreshiments fets o faedors en contrari en alguna cosa no contrastants.

Plau al senyor infant com se deja fer de justícia.

(XXI, IV) – Ítem, que totes penes o demandes civils o criminals les quals porien ésser demanades, exhigides o levades de o contra les universitats damunt dites o alguna de aquelles e singulars lurs per qualsevol causa, manera o rahó tro al present dia de huy sien remeses, relaxades, absoltes e difinides.

Respon lo dit senyor infant que no par rahonable, exceptat de les penes si alguns ne són comeses per rahó de les crides o manaments feyts per rahó de la guerra les quals li plau que sien remeses en quant serien per raó |^{f. 11v} de les dites crides o manament fets per la dita guerra.

(XXI, V) – Ítem, que les hosts de les dites universitats en general o en singular no sien convocades o apellades sinó en aquelles coses que tengudes són segons forma dels capítols de la general proferta dels D hòmens de cavall per lo General del dit regne en ajuda de la present guerra, com assats sien oppresses en fer compliment a la dita general proferta e altres càrrechs als quals són astrets e obligats. E en los dits cases sien apellades totes les hosts, axí dels hòmens de la Església com de rics hòmens, nobles, cavallers e persones generoses e de altres qualssevol persones com la defensió del dit regne deja ésser feta generalment per tots los habitants en aquell. E que·ls dit senyor infant jur servir e complir les coses en los capítols de la general proferta contengudes.

Respon lo senyor infant que ell servarà e servir farà los capítols e condicions aposats en la proferta dels D hòmens de cavall e que·n jurarà. Quant és a la defensió del dit regne diu que·ll farà que·ls hòmens e vassalls dels dits prelats, persones ecclesiàstiques, rics hòmens, cavallers e persones generoses façen hos a defensió del dit regne segons faran les dites universitats com hi sien tenguts e obligats per justícia.

(XXI, VI) – Ítem, que alcun rich hom, noble, cavaller, generós o altre no puxa pendre o fer pendre bèsties o aembles de les dites ciutats, viles e lochs, ne de alguna de aquelles, ne dels lochs de la contribució de aquelles, contra voler de aquell de qui seran les dites bèsties o azembles, ab loguer o sens loguer, encara que les hagués mester a servey de la guerra, com alcú no puxa ne deja pendre les dites azembles o bèsties sinó tant solament lo dit senyor o son primogènit o general governador a obs de lur casa tant solament. E si alcú altre ha mester les dites azembles pot o deu haver aquelles dels seus hòmens o y pot comprar o almenys se deu convenir segons se fa en Barcelona e en altres parts, car moltes e diverses azembles són stades preses en l'any present contra

voler e saber de aquells de qui ere les quals jamés no són stades restituïdes ne esmenades.

Diu lo senyor infant que li plau que alcú per sa pròpria auctoritat no gos pendre ne prenga azembla alguna. E si contra era feyt puxa ésser contrastat a aquell qui per sa pròpria auctoritat pendrà les dites azembles, emperò, no·s restrenyeria que ell per si e altres que no han vassalls no farà pendre o donar azembles en cas de neçessitat, emperò, lo dit senyor infant o farà fer de manera que les dites universitats o alguna de aquelles no seran agreujades.

(XXI, VII) – Ítem, sia declarat les dites universitats o alguna de aquelles no ésser tengudes, |^{f. 12r} constretes o obligades a pagar alcuna estima de cavalls o roçins los quals estant en lo sou de les dites universitats o alguna de aquelles seran morts o afollats fora les fronteres de regne de València, com la general proferta dels dits D de cavall tan solament sia estada feta per defensió, tuició, guarda de regne de València e no de alcun altre regne.

Respon lo senyor infant que li appar justícia ço que en lo dit capítol és demanat, per què li plau si donchs los dits hòmens a cavall de volentat de les dites universitats no anaren en altres parts fora les fronteres del dit regne de València, ço és, en lo dit regne d'Aragó.

(XXI, VIII) – Ítem, que sia provehit e atorgat que als lochs e castells de Castellhabib, de Ademuç e de Alpont, los quals són en frontera del dit regne e són murs e defensió de aquell e són estats molt dampnificats per los enemichs e per la gran pestalència de la multitud de la lagosta que en aquelles és stada en los temps passats o a cascun de aquells sia feyta ajuda de hòmens de cavall, ço és, dels D de la general proferta del dit regne, los quals defenen los dits logars, com sien molt despoblats per les rahons desús dites, e si·s perdien, ço que Déus no vulla, seria gran dampnatge e perill del dit regne e encara del regne de Aragó.

Respon lo /dit/ senyor infant que li par que sia rahonable que hòmens a cavall sien trameses a defensió dels dits lochs e axí o ha ja ordenat e·n farà ensequir lo dit senyor infant.

(XXI, IX) – Ítem, que les dites coses sien confermades e jurades per lo dit senyor rey franchament e sens alcuna messió e que·l dit senyor infant e los honrats en Matheu Mercer, /cavaller e/ camarlench, en Berenguer de Codinachs, maestre racional, e n'Arnau Johan, doctor en ley, consellers del dit senyor rey, juren e prometen que dins dos meses primers vinent hauran confermació del senyor rey de totes les dites coses la qual haurà a la part de les dites universitats franca de tot dret de segell.

Plau al senyor infant.

(XXI, X) – Ítem, que totes e sengles cartes o letres les quals seran fetes per les dites coses desús expressades sien donades e liurades franques de dret de segell e altre.

Plau al senyor infant.

E les dites coses senyor hauran les dites universitats a gran gràcia e merçè. Déus senyor per sa merçè vos don vida bona e longa e victòria de vostres enemichs ab creximent de la sua Corona.

(XXII) – Ítem, que totes e qualssevol respostes o replicacions fetes per part dels dits braços o alguns d'aquells, axí en general com en singular, a les demandes per part del dit senyor fetes sien haüdes per casses e per no fetes. E la present resposta volen e entenen ésser haüda per final resposta a les dites demandes sots la forma e condició desús declarades e no en altra manera.

Plau al senyor infant.

| f. 12^v (XXIII) – Emperò, lo braç ecclesiàstich dix e protestà que la present proferta fahia segona la forma desús expressada, tan solament a defensió de les persones, béns e drets ecclesiàstichs e no a invasió de alcú, ans si invasió alguna per alguns serà feta protesta que no y consent ni consentir entén per alguna manera, causa o rahó ans expressament hi contradeix, requirén que de les dites coses li sia feyta carta pública si e quant haver-la-n volrà.

(XXIV) – Ítem, que com les universitats de les dites ciutats, viles e lochs del mestre de Muntesa, e del abbat e monestir de Valldigna, e del abbat de Poblet, e del abbat de Benifaçà, sien en tant oppresses de molts e diverses càrrechs los quals aquells cové subportar per rahon de la present guerra com per altres dons o serveys al dit senyor rey feytes per los quals presten, donen o paguen grans e importables çensals o violaris, usures, barates, que per via de col·lecta o peyta per alguna manera no porien subportar les dites coses ne la part pertanyent pagar aquelles en lo sou dels D de cavall al dit senyor rey proferts en servey de la guerra per lo General del dit regne en les Corts pròxime celebrades en València per lo dit senyor rey, per ço les dites universitats, mestre, abbats e cascuna de aquelles suppliquen que aquelles e cascuna de aquelles sia donat e atorgat plen poder que cascuna de les dites universitat puxan metre e imposar imposicions en les dites ciutats, viles e lochs per pagar e subportar los càrrechs damunt dits e tots altres los quals convendrà subportar per qualssevol dons o serveys al dit senyor rey faedors si e segons que als dits abbats e mestre, jurats e prohòmens e a cascuna de les dites universitats e a cascú dels damunt dits serà ben vist ésser faedor, e que no sien tenguts retre compte de les dites imposicions al dit senyor rey o a altre en loch seu e que la carta o cartes faedores per la concessió de les dites coses sia donada franca de dret de segell.

Plau al senyor infant, emperò ell no ha poder de fer les dites coses mas farà son poder ab lo senyor rey que les dites coses sien atorgades.

E, fetes les dites coses lo dit senyor infant en nom, loch e veu del dit senyor rey dix que acceptava dels dits braços la proferta damunt dita segons forma dels capítols en aquella expressats. E de les respostes aquelles per lo dit senyor infant fetes e de part del dit senyor rey dix que fahia moltes gràcies als dits braços de la gran voluntat e naturalesa que mostraven en servir e socórrer lo dit senyor rey axí com a bons, leals, verdaders vassalls de aquell.

E en continent lo dit senyor infant jurà per Déu e per los sants evangelis de aquell de les sues mans corporalment tocats servir e complir e les condicions en los capítols de la general proferta dels D de cavall al dit senyor rey proferts per lo General | f. 13^r del regne de València en defensió de la guerra contengudes segons lur continència e tenor. E encara lo dit senyor infant e los honrats en Matheu Merçer, cavaller camarlench, e en Berenguer de Codinachs, mestre racional de la cort, e n'Arnau Johan, doctor en leys, consellers del dit senyor rey, presents los dits braços juraren per Déu e per los sants evangelis de aquells per les mans de cascú de aquells corporalment tocats totes

les damunt dites coses en les preinserts capítols contengudes servir e complir e servir e complir fer segons forma e tenor dels dits capítols ensemps ab les respostes a aquelles fetes e en alcuna manera no contravenir per qualsevol causa, manera o rahó.

Presentis testimonis foren a les dites coses los honrats en Johan de Sent Leyr, tinent loch de canceller, e en Johan Sanxiz, tresorer del dit senyor infant.

Ideo volentes confirmacionem predictam quam dictus infans et Matheus Mercerii, Berangarius de Codinachs et Arnaldus Iohannis predicti super promiserunt nos facturos effectualiter facere prout d(...) tenore presentis carte nostre firmitar valiture omnia et singula capitula preinserta cum et sub responsionibus sive declaracionibus eis factis per dictum infantem prout clarius et latius de supra continentur tanquam nobis placida et accepta et in maximus servicium nostri urgencia consfirmamus, laudamus et ratificamus ac etiam aprobamus, jurantes ad dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia corporaliter per nos tacta /ea/ omnia et singula prout super serius designantur tenere et observare tenerique et observari inviolabiliter facere et contra non facere vel venire aut permittere fieri quovis racione seu causa.

Mandamus itaque per presentem dicto infanti Ferdinando, ut gubernatori nostro generali predicto, et eius vices gerenti sive gerentibus ac iusticiis, baiulis ceterisque officialibus et comissariis atque subditis nostris quibuslibet et dictorum officialium, loca tenentibus presentibus et futuris quatenus omnia et singula in dictis capitulis et eorum responsionibus sive declaracionibus supra contenta et concordata ac confirmacionem nostram huiusmodi firma habeant, teneant et observent et non contra faciant aut veniant aliqua racione, si de nostri confidunt gracia vel amore.

In quorum omnium testimonium presentem fieri iussimus sigillo nostro pendenti munitam.

Datum Barchinone XXX die madii, anno a nativitate Domini millesimo CCC° L° nona regnique nostro XX° III°.

1360, juny, 2. València

Capítols de l'oferta realitzada pels braços eclesiàstic i nobiliari en les Corts valencianes de 1360 per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós una ajuda de 65.000 lliures per a la guerra contra Castella.

ACA, Cancelleria, reg. 1505, f. 82r-90r

Trellat dels capítols de la proferta feta al senyor duch per los braços de la Egleſia e de la cavalleria del regne de València.

Com lo molt alt e poderós senyor l'infant En Johan, per la gràcia de Déu, duch de Gerona e comte de Cervera, del molt alt príncep e senyor lo senyor En Pere, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, primogènit, celebràs Corts generals als valencians en la ciutat de València en les quals ell demanàs graciosament ajuda als valencians per la guerra que injustament li fa lo rey | ^{f. 82v} de Castella, ab la qual ajuda pogués éſſer defensada la cosa pública del regne de València, majorment com sia cert que·l dit rey de Castella fa grans aparellaments per terra e per mar per esvayr e ocupar les terres del senyor rey e ſpecialment lo regne de València, emperamor d'açò los braços dels prelatſ, reſegioſes, perſones eccliaſtiches e richſ hòmens, cavallers e hòmens de paratge e generoſes acordaren e proveyren ab condicions, emperò, e retencions e maneres davall ſcrites e no en altra manera graciosament e no per deute que·n fòſſen tenguts ne obligats de donar per lurs hòmens ſegons que davall és declarat a defenſió de ſi matexes e de la cosa pública del regne de València, és a ſaber, que, com per los dits dos braços acordans·ſe ab lo terç braç, ço és a ſaber, de les ciutats e villes reyalſ del dit regne, que graciosament fòſſen donades e profertes LXV^m lliures de reals de València per la dita ajuda e, com lo dit terç braç, ço és, de les ciutats e viles reals no·s ſia volgut acordar ab los dits dos braces en la diviſió e partiment de la dita proferta ſegons forma, manera e condicions que ara en les Corts puſ prop celebrades en Catalunya és estat departit e ordenat entre los dits braces, emperamor d'açò los dits dos braces, considerants que per la triga e lagui de no avenir·ſe ſe porie ſeguir gran dan e perill al dit regne e a la cosa pública de aquell /com de present en les fronteres del dit regne no haja cavallers per guardar e deffensar aquell/, los dits dos braces volen provehir als dits dans e perills que per la dita triga ſe porien ſeguir, profferen que de les dites LXV^m lliures pagaran per los ſeus hòmens e vaſalls ſegons lo compartiment ſegüent, ço és, que·ls hòmens dels dits II braces paguen ſegons fon fet e compartit en Cathalunya en les Corts ara derreraſent celebrades en Cervera, ço és, que ſegons que vendrà a caſcú /per/ fochs a la dita rahó del compartiment de Catalunya. E ſi açò lo dit terç braç de les ciutats e viles | ^{f. 83r} no volrà conſentir que lo dit terç braç de les dites ciutats e viles e hòmens de aquell paguen lo doble de ço que pagaran los hòmens dels dits dos braces eccliaſtich et militar, e ſi açò lo dit braç de les dites ciutats e viles no vol conſentir que los dits hòmens dels dits dos braços pagaran XXX^m lliures e que lo dit terç braç de les ciutats e viles pach les reſtans XXXV^m lliures.

E la dita proferta de les dites LXV^m lliures sia convertida en sou de hòmens a cavall per deffensió de la cosa pública del dit regne de València donant per hom de cavall armat VII sous reals e per hom a cavall alfforrat V sous.

E que totes les esmenes e stimes dels cavalls e encara tots salaris dels diputats e administradors, consellers e hoydors de comptes e de scrivans e de tots altres salariis (*sic*) de oficials qui en la present Cort seran hordenats a la aministració de la dita ajuda e totes altres messions e salaris o loguers conçernents los affers de la guera (*sic*) sien pagats e pagades de les dites LXV^m lliures per los dits dos braçes qui fan la dita profferta o ajuda.

E aquest do fan los dits dos braçes a dos anys primers esdevenidors axí que cascun any sien pagades les dites LXV^m lliures en deffensió de la cosa pública dessus dita, los quals dos anys comencen lo primer dia de juny primer esdevenidor, la qual quantitat se pach de dos anys en dos messes, ço és, al començament dels dos messes e sia plegada, destribuïda e despessa segons la forma següent.

Et si per ventura la dita quantitat de les dites LXV^m lliures ere diminuhida o minvada per lo senyor duch o per lo senyor rey a la part pertanyent al dit terç braç de les ciutats e viles reals, que semblantment sie diminuhida la dita quantitat a la part pertanyent als dits dos braçes segons més e menys. Et si en altra manera se fahia o-s mudava, que la dita profferta o do no haja valor, ans sia cassa e vana la qual ara per lavós e lavors per ara revoquen los dits dos braçes.

Respon lo senyor duch que reeb lo do ab les condicions següents, ço és, si basta al càrrech que·ls dits dos braçes deuen portar segons lo compartiment que serà ordenat per ell o per la Cort concordat. E li plau, axí mateix, que la dita proferta se convertesca en hòmens a cavall donant lo sou contengut en lo capítol, e·s convertesca en altres affers de la ^{f. 83v} guerra, e que la dita proferta sia atorgada francha e quítia de totes missions, la qual començ lo primer dia de maig pus prop passat, car axí ho ha fet Cathalunya he fa de fer lo senyor rey en Aragó, et, fet lo dit compartiment per lo senyor duch o per la Cort concordablement, axí com dit és, no hajen dupte que·l senyor rey ne faça gràcia més al un braç que al altre. E si u fa, plau-li que haja loch la retenció en lo dit capítol contenguda.

II – Ítem, que per los dits dos braçes sie feta partició de ço que vindrà a cascun per los seus hòmens, pagan egualment per foch aytant los uns com los altres dels hòmens dels dits dos braçes, e que cascun dels senyors dels dits hòmens puxe levar o fer levar aquella quantitat que li pertanyerà per impossició o per tota altra manera la qual li serà ben vista e pus proffitosa a utilitat dels dits seus hòmens. E que lo dit compte dels dits focs sie feyt per dos deputats per cascun dels dits dos braçes.

Respon lo senyor duch que li plau que u puguen collir per la manera que·s vullen tro en la quantitat que els pertanyerà de pagar.

III – Ítem, que sien eletes II persones per cascun braç los quals coveguen (*sic*) e vexen quals lochs són en les fronteres de la terra als quals deja ésser haüt esguard de menys pagar en la dita ajuda e que, aquells regoneguts, sien menys taxats a arbitre dels diputats açò que serà mirvat o defaltat dels dits lochs de la frontera sie compartit e carregat per los dits taxadors als altres lochs dels dits II braçes, pagan segons la part que·ls en vendrà.

Plau al senyor duch.

III – Ítem, com alguns hòmens sien domiciliats en certs lochs et ajen possessions, terres e altres béns en altres lochs fora lurs domicilis, que per les dites possessions, terres e altres béns sien tenguts e obligats de contribuir e pagar ab les universsitats e hòmens de aquells lochs hon les dites possessions, terres e altres béns hauran. E que a açò puxen ésser forçats per la manera que los hòmens habitants en los dits lochs seran forçats, no contrastant que en altres lochs sien domiciliats.

Plau al senyor duch axí però que no y sien en pus tatxats sinó per ço que hauran.

| f. 84r V – Ítem, que cascú dels senyors dels vassals dels dits dos braços per aquella part que·ls serà tatxada o·ls pertanyerà a pagar per tolre grans messions que daquèn se'n porie seguir hajen a fer, portar e liurar la part pertanyent a cascun dels seus lochs en la ciutat de València als diputats per los dits braços, a cost e a messió dels hòmens qui la dita quantitat hajen /a/ pagar, e que·ls dits diputats sien tenguts de fer àpocha als dits hòmens de ço que pagaran, la qual àpocha paguen los dits hòmens.

Plau al senyor duch.

VI – Ítem, que sien eletes per los dits dos braços huyt persones ço és per cascun braç quatre persones les quals reeben les quantitats dessús dites e aquelles distribuïsquen segons la forma dessús dita, e que de açò los sie donat bastant poder per manera que ells bé e profitosa e lealment puxen haver e destribuir les quantitats dessús dites. És entés, emperò, que les forces e destrenyiments fahedors als no volents pagar dejen ésser fetes per lo governador o lochtinent seu qui ara és o per avant serà durant lo temps dels dits dos anys sie tengut de obligar-se e jurar en poder de la Cort de fer la exsecució contra totes e qualssevol persones que pagar no volran axí per impossicions de penes com per altre forces o destrets. E si per ventura lo dit governador o lochtinent seu request, axí com desús és dit per los dessús diputats, serà atrobat negligent en fer la dita execució sie tengut de tot dan e messió e qualsevol interés que per la dita negligència se seguesquen. Et si per ventura lo dit governador o lochtinent seu de nengun sou prenien per certs hòmens a cavall los dits diputats no li sien tenguts de donar lo dit sou tro que primerament hage feta la exsecució damunt dita.

Plau al senyor duch.

VII – Ítem, que·ls dits diputats sobre aquells qui en los térmens o temps desús nomenats no paguaran ço que a ells se pertanyerà, puxen manlevar a usura e a altres barates segons que a ells ben serà vist la quantitat a ells pertanyent e que·l dessús dit governador o lochtinent seu sie tengut de fer execució a requesta dels dits diputats contra aquells qui pagar no volran axí en la quantitat per ells manlecada com en les usures e interessos e qualssevol altres messions que per la dita rahó se convendrà de pagar o de fer, e açò | f. 84v haja a fer lo governador o lochtinent seu sots la pena a ell desús possada. Emperò, que·ls dits diputats hajan poder de reebre e distribuir lo sou e les estimes e de fer execucions contra los deutors del dit sou si a ells ben vist serà.

Plau al senyor duch, no mirvant però de la proferta o ajuda.

VIII – Ítem, que per cascun dels dits dos braços sien elets dos consellers ab los quals los dits diputats hajen a deffenir e determenar los duptes que davant aquells serà per ocasió de la rahó damunt dita.

Plau al senyor duch.

IX – Ítem, que sien elegits per los dits dos braços dos hoïdors, ço és, un per cascun braç per hoïr compte dels damunt dits diputats, e los quals hagen poder de deffenir e fer diffinicions als damunt dits diputats de e en açò que hauran administrat, pres e reebut en los dits dos anys e lo qual compte hagen los dits hoïdors cascun any en la fi de cascú dels dits dos anys.

Plau al senyor duch.

X – Ítem, que la moneda per los dits diputats reebedora sie messa en la sagristia de la seu de València en una caixa ab dues claus les quals tinguen dos dels diputats dels dits dos braços, ço és, cascun la sua.

Plau al senyor duch.

XI – Ítem, que a cascun dels dits huyt diputats, quatre consellers i dos hoïdors de compte e als scrivans sie tatxat per los dits dos braços salari covinent,

Plau al senyor duch ab què no sia minvat res de la hajuda o proferta.

XII – Ítem, que durant la dita hajuda dins los dits dos anys neguna altra demanda ne ajuda o indicció o altra qualsevol manera de exhiger anticipació o igualament lo senyor rey no puxa fer, demanar ne haver per neguna rahó o obligació feyta o esdevenguda o que esdevenir dir ne pensar se puxa als dits dos braços ni als hòmens d'aquells ni a negú dels braços dessús dits ni als singulars d'aquells per qualsevol manera o rahó excogitadora o esdevenidora, e açò promete lo dit senyor duch de fer tenir, complir, prometre e jurar al dit senyor rey e a la senyora reyna e a tot son consell. E si per ventura lo contrari de fet se fahia de ço que en los presents capítols és contengut que la present ajuda no agués valor, ans fos haüda en aquell cas per no feta e no atorgada e casa e |^{f. 85r} nul·la *ipso facto*, axí que cascun dels dits braços en aquell cas la pogués fer cessar per sa pròpia auctoritat. E si de fet, per reverència del dit senyor rey o per altra qualsevol manera, ultra la ajuda dessús dita alcuna cosa ere feta en contrari que allò sie cas e va *ipso facto*.

Respon lo senyor duch que farà ab lo senyor duch rey e ab la senyora reyna que compliran les coses contengudes en lo dit capítol.

XIII – Ítem, que la dita ajuda sia presa, reebuda e distribuïda, e totes les faltes que se sdevindran dins lo dit temps tant solament per aquells qui per los dits dos braços hi seran hordenats e diputats e que en açò res no haja a fer, saber ne hordenar lo damunt dit senyor rey, la senyora reyna ne negún official seu ne encara que·ls dits senyor rey e reyna o altra persona per ells no haja en les dites coses alcun poder mas que la dita ajuda sia ajustada, partida, ordenada e distribuïda per los diputats dels dits dos braços, e que·l senyor rey o official seu en demanar compte no haja a cabre ne a entendre.

Plau al senyor duch.

XIII – Ítem, que si dins los dits dos anys era feta pau o treva que tantost cés la dita ajuda, ço és, que per aquell temps que durarà la dita pau o treva no sien tenguts pagar alguna cosa, sinó ço que sia degut del temps passat. Ítem, que en cas que ans dels dits II anys tornàs la dita guerra que en aquell cas per lo temps restant dels dits II anys fos levada la dita ajuda.

Respon lo senyor duch que en cas que sia pau, cés la ajuda o proferta, e en cas que sia treva de II meses a avant que sia sobre seguda la dita proferta o ajuda per tant temps con serà la dita treva.

XV – Ítem, que si alcú dels damunt dits VIII destrubuydors, treballan per lo dit feyt o no, seran en la frontera ab cavall e armes que ultra la dita pensió prenguen sou axí com los altres. E encara que si anan per lo dit offici o procura fora los lurs alberchs perdien cavalls ne altres bèsties que·ls fos feta satisfacció e esmena a coneguda de los altres deputats residents en la dita ciutat.

Plau al senyor duch sens diminució de la dita ajuda o proferta.

| f. 85^v XVI – Ítem, que si alcun cas novell o antich s'esdevenie en la dita ajuda en què fos alcun dupte, que·ls dits VIII diputats o la major partida de aquells hajan poder de determenar e declarar aquell, axí plenerament com la Cort poria fer ab consell, emperò, dels consellers a ells sobre açò assignats o partida de aquells.

Plau al senyor duch aytant com tocarà lo dit contrast entre les persones dels dits dos braces.

XVII – Ítem, que si alcú o alguns dels dits VIII deputats se moria dins lo dit temps o per malaltia o per altra rahó havia embargament loch a arbitre que·ls altres deputats que no y pogués entendre, que·ls altres romanents ne puguen elegir e metre altre en loch d'aquell en aquesta manera que si era del braç de la Església que·ls deputats del dit braç lo y tornen e n'i puxen metre altre de aquell braç matex. E açò matex sia servat en aquells dels nobles e dels cavallers. Et semblant forma sia servada en los IIII consellers e en los dits deputats a hoyr comptes e en los escrivans e en lo deputat a fer les estimes dels cavalls.

Plau al senyor duch.

XVIII – Ítem, que si alcú no volia pagar ço que li pertanyia en la dita ajuda, que de açò no li presa nenguna ferma de dret, ans sia feyta de continent, realment e de fet execució contra aquell e béns seus tots apel·lació, excusació remogudes per lo dit governador o lochtinent seu /o per los dits diputats di fer·o volrran/ segons que en los damunt dits capítols és contengut. És entés, emperò, que si per ventura n'i avie alguns de què la dita ajuda no podie ésser haüda per altra rahó part pobrea que açò no fos carregat als altres qui paguat haurien, e açò, emperò, és entés si per contradicció de fet stava que la dita ajuda de alcú no pogués ésser haüda, car si per pobre d'alcú s'esdevenie la relevació o no poder d'aquests fos departit entre los altres habitadós dels lochs on aquests estarien.

Plau al senyor duch.

XIX – Ítem, que si los dits VIII deputats o alcú de aquells usaven mal en lo dit offici e açò here regonegut per aquells qui reebren lo compte que·ls reebadors del dit compte los ne puxen gitar e deputar e metre altre o altres e punir aquells segons que justícia trobaran fahedor. E que·l senyor rey ne alcun official seu no puxa embargar ne perdonar, remetre o fer gràcia | f. 86^r alcuna *de plenitudine potestatis* ne per altra manera ans age a donar en açò als dits hoïdors plen poder, socors, favor e ajuda sobre les coses damunt dites. Ítem, que·ls di[ts] distribuidors puxen fermar cartes.

Plau al senyor duch.

XX – Ítem, que si los hòmens a cavall qui de la dita quantitat seran estipendiats e paguats fahien entrades o per altra manera havien presses o guanys, que·l dret que al senyor rey se pertany e·s pertanyeria sobre les dites presses o guanys, vingue en mà e poder dels dits deputats convertidor, ultra lo dit do, a lur conexença en deffensió de la cosa pública del dit regne de València, e que de açò lo senyor rey res demanar no puxa. Et que en cas que contradicció fos feta per los dits stipendiats sobre retiments de la dita part pertanyent als dits braços en los dits presa o guany que lo dit governador o lochtinent seu, sens tot pleyt e sens tota appell·lació, contradicció e excusació realment e de feyt, face retre e restituir la dita part als dits braços sots la forma e pena en los dits capítols contesa e expressada.

Respon lo senyor duch que li plau que·ls dits guayns provenyents de les cavalgades o entrades que faran los stipendiaris dels dits dos braços sien convertits en obres de murs e de valls, e en obres de castells e lochs de les fronteres del dit regne, e en espies, e en arneses de combatre forces e en altres semblants coses.

XXI – Ítem, que durant aquesta Cort e ans que sia finida lo senyor duch revoch realment e de feyt tots greuges que per lo dit senyor rey o officials seus sien feytes o de present se facen als dits dos braços o a la un de aquells o singulars d'aquells, o sobre los dits greuges deje provehir justament a conexença de dos elegidors per lo dit senyor duch e de dos elegidors per los dits braços, un per lo braç de la Església e altre per los dits nobles e cavallers. E no res menys que lo dit senyor duch prometa si fahedor e curador *cum effectu* que·l senyor rey loharà e aprovarà ço que per lo dit senyor duch per si e ab conexença dels dits deputats serà feyt e ordenat. E si les dites coses e cascuna de aquelles los dits senyors rey et duch no complen, la present ajuda sia haüda per nul·la et per no feta.

Plau al senyor duch, denegada però la condició en lo capítol posada com no sie rahonable.

XXII – Ítem, que una bona persona sia eleta per los dits dos braços qui extim los dits cavalls e prena mostra dels cavallers ensemps ab una persona a açò deputada per lo senyor rey [f. 86v] e ab un cavaller deputador per lo capità de la guerra, la qual persona deputada per lo senyor rey si après que·n serrà requesta ab carta pública no y volien o no·n podie entendre la dita persona, per los dits dos braços eleta ho pogués fer per si après per III dies deuyts que la requesta fos feta, la qual persona eleta per los dits dos braces puxa fer los albarans de la pagua del sou en los quals albarans la persona eleta per lo senyor rey se sots scriva aquesta paraula scrivent 'visa'. E que·ls dits dos deputats per lo senyor rey e per los dits dos braços prenguen sou cascun d'èls de tres hòmens a cavall sens altre salari.

Plau al senyor duch, mas açò que diu que prenguen sou hoc ab condició que sien tenguts de tenir los cavalls e fer lo servey.

XXIII – Ítem, que·l senyor rey remeta a tots los dits dos braços e cascun d'ells e als hòmens lurs e de cascun d'ells totes penes de hosts fallides a aquells qui fer ne deuen e totes altres penes civils, criminals e pecuniàries, axí quarts deguts per clams o reclams com ferma de dret e per qualsevol altra manera semblant a les damunt dites o no semblant en què los dessús dits dos braces o cascun d'ells o los hòmens d'ells o de cascun de ells generalment o en especial sien tenguts o encorreguts per qualque manera en juhí o fora juhí tro al primer dia de juny primer vinent.

Plau al senyor duch, exceptades les criminals e de dret p(.)t, axí però si la dita proferta se complex de fet.

XXIII – Ítem, que totes cartes, letres e provissions e altres scriptures que·s hajan a fer per rahó de la present ajuda o per qualsevol capítols dels capítols damunt e dejús contenguts e totes altres cartes, provissions e letres que en la present Cort se provehiran a instància dels dits dos braces o singular o singulars d'aquells axí en general com en especial sien franques de dot dret de sagell e de tot altre dret al dit senyor rey o scrivans o altres per lo dit senyor rey pertanyent per rahó de les dites cartes, letres, provissions o scriptures.

Plau al senyor duch que tot ço que sia dret del senyor rey e de sa scrivania.

XXV – Ítem, demanen los dits braces expresament que per lo senyor duch los sie salvat tot lur dret que per la present ajuda ne per res contengut en los capítols dessús e dejús scrits o en alcun de aquells ne per res que·s face e·s digue en la present Cort no sia |^{f. 87r} ne puxe ésser feyt ni engenrat algun perjudici a concessions, privilegis, furs, libertats, uses, costums e franquees dels dits dos braces, de cascun de aquells o de singulars de aquells o de lurs hòmens en general o en especials, ans los dits privilegis, libertats, uses, furs, costums e franquees sien e estien en lur plen força e valor, la present ajuda ne los dits capítols ne res contenguts en aquells en alcuna manera no contrastants, e que lo senyor duch ne faça ara carta e privilegi a tots los dits dos braces e a cascun de ells e a singulars de aquells e hòmens lurs en general e en especial e aquells qui·ls coldran axí com mils e pus proffitosament fer e dictar se puxa a conservació de lur dret.

Plau al senyor duch.

XXVI – Ítem, que·l senyor duc ne altre en nom seu promete de no fer remissió, sobresseymnt, allongament, empara o qualsevol altra provissió a alguna universsitat o persones singulars de qualque stament que sien ne de part o alcuna cosa de aquella. E si ho fahia que aytal remissió, sobressehiment, allongament, empara o qualsevol altra provissió, possat encara que fos atorgada ans de la present concessió, no valla ne·s tenga encara que fos atorgada o obtenguda sens postulació de part a propri moviment del dit senyor rey, e que·l dit senyor rey e la senyora reyna prenen en si sentència de vet de mossèn lo bisbe de València si res prenen o pendre fahien o consentien de la dita ajuda, e no res menys que la dita ajuda ex *tunch ex nunch* sie haüda per nul·la e que cés de cullir e per no feyta e que prometa lo senyor duch açò atendre e fer fermar al dit senyor rey e senyora reyna.

Respon lo senyor duch que·l capítol conté moltes coses per los quals lo senyor rey ni la senyora reyna no s'obligarien a sentència de vet ni seria rahó, mas bé farà ell que·l senyor rey no pendrà alguna cosa sens volentat dels dits dos braces e a a(..)s obligarà a sentència de vet.

XXVII – Ítem, que alcun prelat, religiós o qualsevol altra persona ecclesiàstica ne alcuna universsitat, baró, cavaller o qualsevol altre persona de qualsevol estament o condició sia no puxe demanar ne fer demanar en ço que·ls pertanyerà pagar per rahó dels lurs hòmens alcuna gràcia, remissió, sobresehiment, allongament o qualsevol altre provissió per la qual se pogués la dita ajuda remetre, allongar, minvar, sobresseure o per qualsevol altra manera embargar en tot o en partida o en alcuna cosa o quantitat per pocha que sia |^{f. 87v} ne encara puxe d'aquestes coses o alcuna de aquelles per bé que fosen feytes o atorgades per propri moviment del dit senyor rey o del senyor duch usar.

E si alcuna universitat o alcuna persona de qualque stament sie contra açò, fahie pach en doble tot ço que serà contra feyt a la deffensió de la cosa pública del dit regne sens tota gràcia e mercè.

Plau al senyor duch.

XXVIII – Ítem, que totes les persones que per qualsevol braç o braços de la clerecia o cavalleria seran deputades a tenir e distribuir la moneda de la dita ajuda e totes altres persones que per ocasió de la dita ajuda seran a alguna cosa fer deputades facen sacrament e reeben en si sentència de vet de mossèn lo bisbe de València de no fer ne consentir alcuna cosa per si o per altre scientment o fraudulosa, per què la dita moneda no·s convertesque tot sens alcuna deducció e disminució en los fets de la dita guerra e en defensió del dit regne e no en altra cosa, de la qual sentència de vet no puxa ésser aquells que contra farà absolt si primerament no fa entrega e plena satisfacció o esmena ab la dobla de ço que contra serà feyt, la qual esmena o satisfacció e dobla sie applicada als braces dessús dits sens que·n puxa ésser feta alcuna remissió, convertidores en los feyts de la dita guerra.

Plau al senyor duch.

XXIX – Ítem, que·l senyor rey del dia de la concessió present fins que·ls dits dos anys de la dita ajuda sien fenits no puxe empetrar dècima o subsidi alcun en lo dit regne de València del propi dels clergues o persones ecclesiàstiques, dementre, emperò, que cardenal o altre sol·lempne legat serà deçà en Espanya e convendrà pagar e contribuir los clergues de la senyoria del dit senyor rey. E en cas que ja fos per lo dit senyor rey empetrada, que d'aquella al·legar ne usar no puxe e açpo de present promete lo senyor duch de fer metre, e jurar, e complir ab acabament lo dit senyor rey. E si per ventura per propi moviment del bisbat li ere atorgada o atorgat, que d'aquell o d'aquella lo dit senyor rey no pugués usar sinó segons la forma en lo present capítol expressada, e no res menys que·ls dits clergues e persones ecclesiàstiques aquella o aquell no fosen tenguts pagar ans de present per lavós aquella e aquell los remeta per vigor de pacte.

Respon lo senyor duch que u nega per ço com sab de cert que·l senyor rey o denegà als cathalans e açò per tal com los dits clergues no y paguen res per lur pròpies rendes ans se paga tot per lurs hòmens.

| f. 88r XXX – Ítem, que per res un loch no pach per altre, ne un prelat per altre, ne un rich hom per altre, ne una persona ecclesiàstica per altra, ne un braç per altre, ne un singular dels dits braços per altre, ne puxa ésser forçat, destret, marcat ne penyorat la un per l'altre, mas que sia feyt execució per los dits deputats, governador o lochtinent seu segons la forma damunt expressada contra aquells qui deuran.

Plau al senyor duch.

XXXI – Ítem, que·l dit senyor duch prometa que·l dit senyor rey o altre per ell durant lo temps de la dita ajuda no puxe apellar, citar, convocar, demanar, ne fer davant si venir, ne ajustar alcú o alguns dels dits deputats o consellers per res dels affers de la dita ajuda, ordenació, o administració d'aquella, sinó a la dita ciutat de València e dins aquella, en los quals los dits dos braços ordenen de present que·ls dits diputats e consellers agen a resedir e fer les faenes per ço que la administració d'aquella no puxa ésser mudada ne torbada, e açò jur lo dit senyor rey e si lo contrari fahia que la dita ajuda cessàs *ipso facto*, axí que los dits braces no fossen tenguts pagar res de la dita ajuda.

Plau al senyor duch.

XXXII – Ítem, que·l dit senyor duch promete e atorch als dits dos braces e cascun de aquells e als singulars d'aquells que dins lo temps de la profferta per lo dit senyor rey ne per oficials seus ne per altre en loch seu no puxe ésser tramés ne possat comissari, ne consellador, ne instigador, ne alcun adjunct, ne scrivà de la tresoreria, ne altre de qualsevol condició sia per qualssevol crims, excesses o penes en alguns dels lochs dels dits braçes, ço és, de prelats, persones ecclesiàstiques, barons, cavallers e hòmens de paratge e generoses e de cascun de aquells, ans de tots crims, excesses e penes comesses e cometedores conguen los hordenaris dels lochs. E que si de feyt eren comissions per lo dit senyor rey fetes que aquelles sien nul·les *ipso facto*, e açò promete lo dit senyor duch de fer prometre e jurar lo dit senyor rey.

Respon lo senyor duch que li plau, però reté·s que·l portantveus de governador ni lo batle general e lurs assessors no·n sien entesos.

XXXIII – Ítem, que·l dit senyor duch promete que durant lo temps de la dita ajuda per lo dit senyor rey ne per alcun official seu o per altre per ell no puxen forçar ne demanar per rahó de host ne per qualsevol altra manera ensemps o departidament les hosts de les universitats de les |^{f. 88v} viles e lochs dels dits prelats, persones ecclesiàstiques, barons, cavallers e hòmens de paratge e generoses o alcuna de aquelles en les quals lo dit senyor rey aja ost de exir fora lurs lochs, sinó en cas que·l dit senyor rey en pròpria persona se degués combatre dins lo dit regne o fronteres d'aquell. E en cas que per enemichs fos setge posat en alcun loch o castell del dit regne, lo qual se combatés ab gins e no en altra manera e açò promete lo dit senyor duch de fer jurar al senyor rey, infants e capitans de guerra, e al governador e lochtinent seu. E que·ls infants e qualsevol deputats a capitans de la guerra del dit regne ans que exercesquen lur offici venguts en lo dit regne hajan jurar les dites coses e açò jur axí matex lo governador e son lochtinent. E que per los deputats tro que lo dit sagrament sie fet no·ls sie donat sou.

Respon lo senyor duch que li plau en la forma següent, és a saber, que fins la persona del senyor rey no sian tengut d'anar en hosts exceptat en los casos següents, ço és, per exeució de justícia o si lo setge era posat en alcun castell o loch del dit regne per los enamich (*sic*) o per cobrar alcun castell o loch perdut del dit regne o per batalla campal.

XXXIII – Ítem, promet lo senyor duch que durant lo dit temps que lo dit senyor rey, infants en capitans de guerra, ne lo governador o lochtinent seu, ne alguns altres oficials seus, per rahó de host ne per altra manera no pendran ne pendre faran bèsties o aembles dels lochs dels dits prelats, persones ecclesiàstiques, barons, cavallers, persones generoses e hòmens de paratge, majorment com lo braç dels dits barons e cavallers haja privilegi de les dites uses, lo qual protestan que li romanga en sa força no contrastan la petició del present capítol fet per lo dit braç en lo sdevenidor, et semblantment romanga salvu als dit braç ecclesiàstich tot privilegi e immunitat que sobre les dites coses age/, e que açò promete lo dit senyor duch de fer jurar al dit senyor rey e infants e capitans de guerra, governador e lochtinent seu. E als damunt dits no·ls sia pagats sou per los diputats tro que lo dit sagrament sie fet segons que en lo capítol pus prop passat és contengut.

Plau al senyor duch, ab què cascuna de les persones dels dits braces dels cavallers e de les persones ecclesiàstiques se hajan atzembles de sos lochs cascun per a les companyes qui menaran.

XXXV – Ítem, que alguns cavallers o altres qui prenen sou per servir de la dita guerra mentre [que] seran en lurs alberchs o cases pròpies no prenguen sou ne·ls sia donats més que del dia avant que partiran |^{f. 89r} de son alberch per anar en la guerra los sia feyt compte e donat sou tro sien tornats en sa casa si donchs no tenien lurs alberchs en la frontera, e que lo capità, /ab los deputats,/ conegués que allí li fos donat sou en tot o en partida.

Plau al senyor duch quant és a la primera part del capítol, mas aquels qui tendran lur domicili en los lochs de la frontera e els faran allí lo servey que·ls sia donat mig sou e no pus avant.

XXXVI – Ítem, que si alcú dels soldadats perdran son cavall en la frontera que no n'isca del sou tro que la stima li sia pagada, ell stants en la frontera e haüda la dita stima li sie feyt compte e donat sou X dies per comprar cavall.

Plau al senyor duch ab què la dita ajuda o proferta no sia minvada.

XXXVII – Ítem, que·l sou no sie donat a alguns cavallers qui isquen fora lo dit regne per anar en Aragó o en altres partides, sinó en les entrades que·s facen faent la guerra en lo dit regne de València, si donchs la persona del dit senyor rey no·s devia combatre e en lo dit cas lo dit senyor rey hage a lezar en les fronteres del dit regne no menys de CC hòmens a cavall per frontalers.

Plau al senyor duch, açò declarat que si lo senyor rey personalment vol anar contra sos enamichs per qual part sevol de sos regnes que en aquell cas sien tenguts de seguir lo dit senyor rey, romanents en lo dit regne de València lo dit nombre de CC o d'aquí en sú.

XXXVIII – Ítem, que·l dit senyor duch prometa de fer ab acabament, prometre e complir al dit senyor rey que·l do al dit senyor rey fet e donat per lo regne de Mallorques e isles a d'aquelles ajacens vinguen en poder e mà dels dits deputats per los dits dos braces convertidor en la guerra e deffensió del dit regne de València.

Respon lo senyor duch que·l regne de Mallorca és regne per si matex e ha obs deffensió, e lo do que fan los del dit regne fan ab certes condicions e ab certs capítols als quals lo senyor rey ha ja respost e s'és obligat a servar aquells per què no·s pot fer lo que demanan en lo capítol ni està en rahó.

XXXIX – Ítem, que no sia fet compte ni donat sou a negun cavaller ne negún altre si ell personalment no és en la frontera personalment servín lo sou.

Plau al senyor duch que no li sia donat sou a qui no serà personalment en la frontera ni a ses companyes.

|^{f. 89v} XL – Ítem, que no sia donat sou ne feyt compte a alcun cavaller o hom a cavall lo qual no ~~sia donat sou ni feyt compte a alcun cavaller o hom a cavall lo qual no~~ sia poblat o haja domicili actualment en lo dit regne mentre que en lo dit regne ne sie trobat compliment de abtes e sufficiens, exceptats aquells los quals són de casa del capità de la guerra del dit regne o de prelats o de barons o cavallers del dit regne, és, però, entés que negun dels dessus dits no puga haver més de L hòmens a cavall qui no sien del dit regne. E aquells los quals dins los dos anys passats per lo demás temps han servit o de present servexen en la dita guerra.

Plau al senyor duch que hi sien del regne aytants com sufficients hi seran atrobats a coneguda d'aquella o d'aquelles persona o persones que·l senyor rey hi ordenarà.

XLI – Ítem, que·ls reebedors de les faltes passades sien tenguts de retre compte e rahó de aquelles e semblantment reten compte los distribuïdors dels sous del temps passat e si alguna cosa han a tornar vinga a mà dels diputats dessús dits qui aquella cosa sien tenguts contribuir en creximent de hòmens a cavall per la defensió del dit regne.

Plau al senyor duch.

XLII – Ítem, los dits dos braços fan la dita proferta ab condició que per lo senyor duch ans de licenciar les presents Corts los sien reparats tots e sengles greujes per los dits dos braces soferts e davant la sua altea explicadors, e sobre aquells los sia feta justícia. En altra manera que la dita proferta sia haüda per no feta.

Respon lo senyor duch que li plau satisfer e reparar tots gruges que per officials del senyor rey los sien fets injustament, emperò, que la condició ne sia fora que nengun cas lo do o proferta ne la Cort aytal las deu parar.

XLIII – Ítem, que lo dit senyor duch ferm de continent tots los dits capítols en e per la forma e manera que són desús possats, edictats e que prometa de fer jurar, confermar, ratifficar e loar al damunt dit senyor rey he la senyora reyna dins un mes los dits capítols e cascun de aquells sens alcuna diminució, e que en cas que·ls dits capítols e cascun de aquells per lo dit senyor rey e per la dita senyora reyna no fosen jurats, confermats, ratifficats e loats segons que passats són que la dita | ^{f. 90r} ajuda vaja per no feta e que en cas que per lo dit senyor rey e per la senyora reyna per altre en nom d'ells fos als damun dits capítols e alcun de aquells en tot o en partida tochat o vengut contra per qualque manera, causa o rahó, que la dita proferta o ajuda de continent cés e que sia aüda per no feta e que·ls deputats per los dits braces no sien tenguts pagar o donar sou ni·ls dits braces o singulars de aquells per sos hòmens no sien tenguts de donar ni de pagar als dits diputats res de la dita ajuda.

Respon lo senyor duch que a ell plau de tenir e seguir e servir los dits capítols segons les respostes desús per ells fetes e que farà que·l senyor rey segons les dites respostes haurà per fermes los dits capítols e aquells segons les dites respostes fermarà dins un mes après que les presents respostes seran reebudes e exceptades per los dits braces. E, açò fahén, lo dit do sia ferm e durable e anel·lament (*sic*) no puga reebre ne haver.

1361, agost, 8. Girona

Confirmació d'una avinença feta entre Pere el Cerimoniós i els eclesiàstics de València per tal que no es faça cap altra demanda sobre els béns de reialenc que han estat traspassats a l'Església a través d'institucions pies.

ACA, Cancelleria, reg. 906, f. 91r-96v

Noviter universis quod nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera. Considerantes fidelem consiliarium nostrum Arnaldum Iohannis, legum doctorem et habitatorum civitate Valencie tanquam procuratorem nostrum ad subscripta plenariam potestatem a nobis obtinentem et speciale mandatum quandam compositiones seu avinenciam nostro nomine et per nobis fecisse cum venerabili in Christo patre Vitali, divina providencia valentino episcopo, consiliario nostro dilecto, ac Petro de la Abadia, Anthonio de Alpocat, petro Gandill, Bernardo Carreres, canonicis sedis Valencie et prebendatis in eadem, Bernardo Ordi, bacatlario in decretis, vicaris generalibus in spiritualibus et temporalibus, Raymundo Ruxol, officiali eiusdem episcopi Petro de Manso, beneficiato dicte sedis nomine omnium clericorum et presbitero dicte sedis pro omnibus ecclesiis et monasteriis non exemptis nisi essent meditantium beneficiis, capallaniis, lampadibus, aniversariis, duplis, elemosinis et aliis piis rebus et bonis legatis venditis, transportatis, assignatis vel alias quovismodo alienatis in ipsos et quilibet eorumdem cum quodam publico instrumento tenoris sequentis:

En lo nom de nostre senyor Jesuchrist e de la sua beneyta gràcia. Per tenor de la present carta pública manifesta cosa sia a tots present e sdevenidors que jo n'Arnau Joan, doctor en leys e conseller del molt alt et excel·lent príncep e senyor nostre lo senyor rey d'Aragó et per aquell mateix senyor a les coses dejús scrites specialment deputat |^{f. 91v} e constituït ab carta sua pública ab son reyal segell de dies empremtes pendent en veta de seda rayal segellada de la tenor e continència següent 'Noverint...'¹⁰⁸

|^{f. 92r} Attenent composició et avinença ésser tractada entre mi, axí com a deputat e procurador qui dessús en nom, loch et veu del senyor rey e per part d'aquell de la una part et vós, reverent en Christ pare lo senyor en Vidal, per la gràcia de Déu bisbe et vós, honrats e discrets en Pere de la Abadia, n'Anthoni de Alpocat e en Pere Gandill, en Bernat Carreres, canonges, prebendats e capítol de la seu de València mícer Bernat Domènec, licenciat, en Bernat Ordi, batxaler en decrets, vicaris generals en special e temporal, en Ramon Ruxol, official del dit senyor bisbe e en Pere dez Mas, beneficiat en la dita seu, síndich e procurador ensemps ab en Berenguer Vilar, domer, e en Jacme Fores, preveres de la dita seu, e cascú per lo tot de tots los clergues, beneficiats en la seu e ciutat de València e bisbat de aquella en los dits noms e per totes les sgleyes, monastirs no exemps si donchs no eren mendicants, lochs religioses, benifets,

¹⁰⁸ Omitim la carta de procuració reial a Arnau Joan, que ocupa el f. 91v i part del 92r, donada a Girona, el 30 d'abril de 1357.

capallanies, lantees, aniversaris, dobles, almoynes e altres piadoses coses, e clergues e persones ecclesiàstiques e religioses de la ciutat e bisbat de València de la altre part, et, de e sobre los béns de realench los quals en les dites sgleas, lochs e persones ecclesiàstiques e religiosos en frau e contrafurs de la ciutat e regne de aquella e dret, privilegis o rahó són stats donats, lexats, jaquits, venuts, transportats e assignats, e en qualsevol manera alienats e los quals lo dit senyor rey e part sua al·lega ésser así confiscats entès de tot lo temps passat tro en lo dia present en lo qual se fan e·s fermen les cartes de la present composició e avinença e sobre lo dit trattament concordat e connegut entre mi e vós damunt nomenats e los noms que dessús fets e ordenats los capítols següents:

Primerament, que lo senyor rey o de present per part sua e en nom, loch e veu d'aquell micer Arnau Johan, procurador special d'aquell, loa, aprova, ratifica et conferme (sic) totes e sengles e qualssevol donacions, transportacions e totes altres alienaciones vedades, prohibites (sic) e contra furs o privilegis, dret o rahó o en altre qualsevol manera fetes de béns de realench en qual-|^{f. 92^v} sevol manera sian apellats, dits e nomenats per qualsevol persones de qualque condició o stement en ecclèsias, lochs religiosos, monestirs no exempts, si donchs no eren mendicants, benifets, capellanies, lantees, aniversaris, dobles e almoynes e en altres qualssevol piadoses coses ordenades et instituïdes dins la ciutat e bisbat de València et cascú d'aquells e en clergues e persones ecclesiàstiques et religioses per si o per altres entreposades persones, emperò, en nom dels beneficis damun dits ab, per e sens scrits e en altre qualsevol manera en e de tot lo temps passat tro en lo present dia de vuy.

Ítem, que lo dit senyor rey e de present lo dit micer Arnau, procurador seu, per lo poder axí donat e atorgat, dóna, transporta, remet, relexa, renuncia, deffeneix, quita et absolvu (sic) e fa doneció (sic) e cessió purament e absoluta als e en los lochs e persones dessús declarats e nomenades de tots drets, accions e demandes que e si alguns o algunes al dit senyor rey e als seus per fur o furs, drets, privilegis o per altra qualsevol rahó et causa ha e li pertanyen o son o serien vists pertànyer en e sobre los dits béns transportats e alienats e contra los possaynts, detinents e usufructuants, aquells com encara contra qualsevol persones qui de dret, fur, privilegi e rahó e per altre qualsevol manera civilment o criminal poguessen o deguessen ésser conveguts, inquietats, demanats o punits per ocasió e causa d'aquells.

Ítem, que d'aquí avant les sobredites persones e lochs ecclesiàstichs e religioses per si e per los lurs succeydors en los dits béns hagen e tinguen los dits béns alienats e transportats en ells e per ells en qualsevol persones e de tot lo temps passat tro en lo dia present per lurs propis, franchs e liures alous a totes pròpies lurs volentats per tostemps, sens alcun embarch, qüestió, demanda o contradicció del dit senyor rey e dels seus e encara de totes altres qualssevol persones ~~en e de tot lo temps passat.~~

Ítem, que lo dit senyor rey e de present lo dit micer Arnau Johan, procurador seu de part d'aquell e per la auctoritat a ell sobre açò per lo dit senyor rey comenada man al governador de regne de València e a justícies e a tots altres oficials qualssevol del dit regne presents e qui per temps seran que, sots ira et indignació del dit senyor rey, la present composició e totes les altres coses dessús e dejús contengudes sens tot contrast et embarch algú ab acabament observen e facen destretament per totstemps observar, seguir e tenir et contra aquell no vinguen ne lexen altres contravenir. Et lo dit manament sia fet per primer e segona jussions e preemptòriament.

Ítem, que dels béns sobre dits són exceptats los béns alienats contra lo fur nou qui comença 'Richs hòmens e cavallers los quals lo senyor rey se puxe pendre per si o per sos officials e que faça satisfer a satisfeció serà faedora', sobre la qual cosa una part e altre ha je a estar a àrbitre e conexença de micer Giner Rabaça o de altre savi covinent al qual lo senyor rey ne faça comissió.

Ítem, que per la present composició lo bisbe, capítol e clergues de la ciutat e bisbat de València donen al senyor rey e part sua les quantitats següents:

Primo, tot ço que per en Pere Arrufat és degut als dits bisbe e capítol e clergues de la imposició reyal del any M CCC L VII, que poden ésser |^{f. 93r} X mil sous poch més o menys.

Ítem, les imposicions les quals la ciutat ha a tornar als dits bisbe e capítol e clergues de tots los temps passats, axí d'açò que és comptat /com d'açò que és apertat/, que poden muntar a summa de dezesset mil quatre-cents uyt sous onze diners poch més o menys.

Ítem, que donen et relexen al dit senyor rey aquells setze mil sous romanents de aquells vint mil sous los quals lo dit senyor rey deu als dits bisbe e capítol et clergues ab carta pública feta e per lo dit senyor rey fermada, loada e jurada en la cambre dels timbres del reyal del senyor rey de la ciutat de València lo primer dia d'abril del any de la nativitat nostre senyor (sic) M CCC L IIII, closa e ~~segellada~~ /subsignada/ per en Bertran de Pinós per auctoritat reyal notari públich per tota la terra e senyoria del dit senyor rey et scriptor d'aquell e ab lo segell del dit senyor rey de la sua magestat penden segellada.

Ítem, que lo dit senyor bisbe dóna e promet al dit senyor rey dels béns de pobres de Christ trenta cinch mil sous en aquesta forma, ço és, de continent XX mil sous, los quals ja són pagat per lo dit senyor bisbe e rehebuts per en Guillem Çatorra, porter del senyor rey e diputat sobre açò, et per aquell feta àpocha daquén en poder d'en Berthomeu Mulnar, notari públic, sots calendari de dimecres a XV dies de juny l'any present de cinquanta e vuyt, et los romanents quinze mil sous axí com exiran dels béns dels pobres, axí, emperò, que lo dit senyor bisbe, vicaris e officials d'aquell prometen que ells com anans poran hauran la dita quantitat de las marmesories e béns del pobres de Christ, e que dels dits béns no pagaran o donaran a alcuna o alcunes altres persones tro que los dits quinze mil sous sien pagats e que de aquells faran dita o dites a aquella e a aquelles persones les quals la part del dit senyor rey volrà.

Ítem, que las dites quantitats degudes, axí per en Pere Arrufat com per la dita ciutat, sien haüdes a mà dels dits bisbe e capítol e clergues e per la lur cort. Munten les quantitats de las imposicions quaranta quatre mil sous poch més o menys.

Ítem, que de tots béns que sien stats preses dels clergues, axí com l'alberch d'en Pere de Clarà e censals d'en Guillem Pineda e d'en Berenguer Ostalrich e d'altres, los sien restitüits, pagant los sinch sous per lliura segons que era stat ordenat, los quals cinch sous per lliura sien deduïts de las quantitats que lo bisbe dóna al senyor rey, et açò en aytant com lo senyor rey hi és obligat segons los capítols fets en Barcelona, e de dret e rahó se pusca fer.

Ítem, que com alcunes penyores sien stades fetes als clergues per los murs e valls e de dret no hi entenen ells ésser tenguts, que no hi sien demanats ni tenguts en res ni destrets en pagar algunes messions e obres per los murs e valls fets fins al dia de vuy en

la ciutat de València, ans en cas que en res hi fossen tenguts per ço qui ja és feyt lo senyor rey se'n haja avenir ab la ciutat.

Ítem, que en Guillem Setorre, porter del dit senyor rey, e per aquell deputat a reebre la peccúnia provinent de las damun dites coses faça àpocha e absolució als damunt dits bisbe e capítol e clergues de las quantitats sobredites e rehebudes e de las rehebedores quant les rehebrà.

Ítem, que lo dit micer Arnau en nom e per auctoritat de la sua procuració e en ànima del dit senyor rey jur e prometa que lo dit senyor rey ab carta o cartes sues loarà, aprovarà, ratificarà e confermerà totes les coses sobredites e jurarà que ell e sos successors hauran |^{f. 93v} aquellas ara e per tots temps segures, agradables e fermes e tenran, observeran e meneran per tots officials tenir e observar sots ira e indignació ~~nòstra~~ sua en totes coses e per totes. E que totes cartes daquèn necessàries e expedients de la cort del senyor rey darà et farà liurar al dit bisbe e part sua per tot lo mes d'agost pus prop vinent franques de segells e d'escriptures e de tot altre dret e que de continent revoch la crida feta sobre la empara dels béns sobredits.

Et com jo, dit n'Arnau Joan, en loch del dit senyor rey et per part d'aquell vulla la composició e avinença damunt dita segons que tractada és et concordat entre nós segons los capítols damunt inserts dur a fi e a bon acabament, emperamor d'açò, per la auctoritat e poder per lo dit senyor rey sobre açò a mi atorgada e donat en la mia carta de procuració damunt inserta, ab la present pública carta en sa força per tots temps valadora en mà e poder del notari dejús scrit axí com a pública persona en loch, nom et veu de vós, dits senyor bisbe e capítol e de tots los clergues, persones ecclesiàstiques et religioses de la ciutat et bisbat de València e de tots altres qualssevol e dels quals se pertany o-s pertanyarà, o pot o porà en qualsevol manera pertànyer, de mi en lo sobredit nom, legítimament stipulant e rehebent, lou, aprou, ratifich e confirm totes e sengles qualsevol donacions, herències, successions, lexes, assignacions, donacions, vendes, impignoracions, permutacions, transportacions e totes altres alienacions vedades, prohibites e contra furs, privilegis, dret o rahó fetes de béns de realench en qualsevol nom sien apellats, dits e nomenats per qualsevol persones de qualque condició o estament en esglésies, monastirs, benifets, capellanies, lantees, aniversaris, dobles, almoynes e altres qualssevol piedoses coses e a e en (sic) clergues e persones ecclesiàstiques e religioses per si o per altres entreposades persones, en nom, emperò, dels dits beneficis e ab, per e sens scrits e en altre qualsevol manera en e de tot lo temps passat tro en lo present dia de vuy e han dejús notats.

E no res menys per vigor e causa de la present composició et avinença en lo nom et per auctoritat que dessús expressament e de certa sciència renunciu, remet, releix, don e transport, diffinesch, guie, deliure e absolu a tots e sengles damunt dits e a qualsevol d'aquells tots drets, loch, veus, rahons e accions, qüestions e demandes reals e perosnlas, útiles e ditectes vàries et mixtes, ordinàries e extraordinàries e tots e sengles e altres qualssevol les quals los dit senyor rey ha o haver deu e li pertanyen o pertànyer o spectar poden et deuen e fer moure o entemptar ell o sos ~~sucessors~~ successors/ per si o per altre degués o pogués axí contra los béns de realench damun dits, transportats e alienats segons que dit és com contra los possaynts, detinents o usufructuants aquells com encara directament o indirecta contra qualssevol persones qui de dret, fur, |^{f. 94r} privilegi o rahó o per altre qualsevol manera civilment o criminal poguessen o deguessen ésser convenguts, inquietats, demanats o punits per ocasió e

causa d'aquells, faent a tots e sengles damunt dits de totes e sengles coses dessus expressades e de incidents, emergents, coherents e dependents d'aquelles fi bo e perpetual e pacte exprés de no demenar ni convenir d'aquí avants en juy e fore juy per nul·la rahó imponent al dit senyor rey e als seus sobre totes e sengles coses damun dites callament perdurables.

Volent e atorgants que d'aquí avant les damunt dites esgléyes, monastirs, benifets, capellanies, lanteas, aniversaris, dobles, almoynes et altres pies coses e los regents, aministrants, procurants, obtinents e possaints aquellas et clergues, persones ecclesiàstiques e religioses per si et per altres e los lurs hagen los damun dits béns alienats e transportats en los dits beneficis en e de tot lo temps passat tro en lo present dia de vuy, segons dit és dessus, per franchs et liures, tenguen, posseescan e spleten en/per/tostemps sens algun embarch, qüestió, demanda e contradicció del dit senyor rey e dels seus e encara de totes altres qualsevol persones a donar, vendre, empenyorar, alienar, excambiar, transportar e/e a obligar/ e a totes altres lurs e dels seus pròpies volentats a qui·s volran per tots temps faedors, segons que mils plenerament e sana pot ésser dit, cogitat, scrit e entés a lur /a tot/ profit e salvament en e per tots temps.

Et no res menys que dels dits béns transportats e alienats en les sgleyes, lochs religioses e altres piadoses coses dessus expressament specificats et nomenats si alcun dret al dit senyor rey per fur o furs, dret, privilegi o qualsevol rahó o causa se pertany do e transport a e en les ecclésias, lochs religioses, almoynes, aniversaris, lantees e dobles e persones ecclesiàstiques en noms dels dits beneficis dessus nomenats, prometent e en bona fe convinents en nom e per auctoritat que dessus a tots e sengles damunt dits en poder e mà del notari dejús scrit, axí com a pública persona stipulant e rehebent, segons que dessus, e jurant en persona del dit senyor rey et en ànima d'aquells per nostre senyor Déus et, per los sants quatre evangelis d'aquell ab les nostres mans corporalment tocats, que totes les /coses/ damunt expressades e en los capítols damunt apposats et contenguts, declarades e especificades et per mi en nom seu e per la dita auctoritat e poder per ell a mi atorgada e donat loades, aprovades, ratificades e confermades, renunciades, remeses, relaxades, transportades, diffinides, donades, ditades, librades e absoltes lo dit senyor rey donarà, approvarà, ratificarà et confermerà e donarà per major cautela e abundosa securitat ab carta o cartes daquèn necessàries e expedients, franchises de segells e de scriptures e de tot altre dret d'açí per tot lo mes d'agost pus prop vinent.

Et aquellas totes e sengles lo dit senyor rey e tots los seus successors ara e per tostemps segures, agradables e fermes hauran, tendran, observeran tenir e observar feren e alcuna cosa no contrafaran o venran |^{f. 94v} o contrafer o venir feren ni lexeran ni pusquen de dret ni de feyt palesament o occulta per si o per altre en qualsevol manera, ans faran, attendran e compliran aquelles en totes coses e per totes segons que dessus en los sobredits capítols e en la present ordinació de composició e avinença singularment e larga és ~~proposita~~ /expressat/, manam /expressament/ per vigor e auctoritat dessus a mi comenat per tenor de la present, loch avent de letra en aquesta partida per primera e segona jussions et peremptòria al governador de regne de València e a tots justícies e qualssevol altres oficials del dit regne que hic y són o per temps seran. sots ira et indignació del dit senyor rey, que la dita composició sens contrast e embarch ab acabament observen e facen destretament per tots temps observar, seguir e tenir e que contra aquella no venguen ne permeten altres contravenir e per totes les dites coses attenadores e complidores sots virtut del sagrament dessus

per mi prestat e feyt e per vigor de la present composició e avinença e per auctoritat de la mia procuració damunt inserta en poder del dit notari stipulad segons que dessús oblich a vós e a tots los dessús nomenats e als seus lo dit senyor rey e sos successors ab tots lurs béns mobles e no mobles on què sien haüts e havedors.

A les quals coses damunt dites nós, en Vidal, per la gràcia de Déu bisbe de València, en Pere de la Abadia, n'Anthoni de Alpicat, en Pere Gandill e en Bernat Carreres, canonges prebendats de la ecclésia de la seu de València convocats a capítols e so del seny de la seu, segons és ordonat e costumad capítol convocar, e congregats en la sala del alberch episcopal de la dita ciutat de València, celebrants e faents capítol tots concordants deliberadament e alcú no discrepant, et en Bernat Domènech, licenciat, en Bernat Urdi, batxeller en decrets, vicaris generals en lo spiritual e temporal, en Ramon Ruxol, official del sobredit senyor bisbe e en Pere dez Mas, capellà major de la almoyna de la dita seu de València, síndich e procurador ensemps ab en Berenguer dez Vilar, domer, e en Jacme Forés, preveres de la seu sobredita, e cascun per lo tot de tots los clergues beneficiats en la seu ~~de la~~ /e/ ciutat de València e bisbat de aquella constituïts e substituïts per en Bernat de Oriolam Berenguer Vilar, Jacme Rovira, domers, Guillem Ferrer, Johan Exarxh, diaques, Arnau Pamplona, sotsdiaca, Bernat Rovira, Johan Pérez, soscabiscols, Johan de Alcalà, vicari de Sent Pere, Jacme Bonet, Francesch de Albasa, beneficiats en l'alta major, Guillem Sabadell, sotssacristà, Pere del mas, preborde de la almoyna, Pere Bellver, Jacme Caldes, Simó Vidal, Guillem Comelles, Sancho ça Nou, Guillem Amat, Bernat Soldevola, Pere Conill, Nicolau Costa, Stheva Roig, Pere Canyes, Garcia de Heredia, Pere Miró, Jacme Pérez, Pere Prats, Bernat Cantarelles, Ponç Çstenes, Miquel Briançó, Ferrer Al-leluya, Benet Solanet, Domingo Marí, Martí Ferrer, Francesc Conill, Pere Comedons, Pascal Canno, Guillem ça Nou, Guillem Bertran, Guillem Carreres, ^{f. 95r} Guillem Sinyà, Pericó Bondia, Nadal Borraz, Guillem de Sent Miquel, Pere Morera, Bernat Feliu, Pere Ferrer, Arnau Ripoll, Pere Vallseguex, Bernat Ganella, Pere Serra, Johan Pascal, Berenguer Plomaç, Pere Bordet, Pere de la Masó, Bernat Vivó, Lorenç Calaf, Francesch Sancho, preveres et beneficiats en la seu de València, Pere Punyet, Ramon de Roures, Berenguer dez Puig, Bernat Cases, de Sent Nicolau, Guillem dez Pla, Sancho López, de Sent Thomàs, Berthomeu Ivorra, Berenguer Ostalrich, Bernat de Castellbell, Gomingo Speraguera, Berenguer Ramon, Guarau del Bosch, de Sent Johan del Mercat, Johan Salat, Bernat Pedrinyà, Domingo Polo, Johan Sanguet, de Sent Lorenç, Domingo Sancho, Jacme Jover, Guillem Cabot, de Santa Caterina, Guillem Palau, Johan Exemèniç, Lorenç Barrera, de Sant Andreu, Berenguer Crexell, de Sent Martí, Pere Vallés, de Sent Làtzer, Salvador Terragona, Anthoni Tibalt, Bonanat Calça, Garcia de Pisa, de Sant Steve, Martí Calbo, Guillem Oliber, Bonanat Bonet, Simó Abat, de Santa Creu, maestre Guillem Querol, de la Saydia, ecclésies de València, beneficiats Gonsalvo Castell en la ecclésia de Liria, Francesch Bertran en la ecclésia major de la ciutat de Xàtiva en nom seu propri axí com a procurador e síndich dels beneficiats de la dita sglésia e de las altres ecclésias de la dita ciutat de Xàtiva, és assaber, d'en Berenguer ça Torra, Johan de Berga, Martí dez Anchs, Johan de Sales, Ponç de Bellcastell, Sancho de Montalbà, Ramon çes Ollees, Francesch Scrivà, Pere de Vilafrancha, Ramon de Almanar, Jacme Tahust, Martí Jofré, Berenguer dez Orts, Pere d'Oscha, Bernat Ferrer, preveres, Bonanat d'Aler, Martí de Sales, diaques en la dita església major, Johan de Torres, Johan Lop, de Sent Pere, Paschal Romeu, Pere Puigroig, del Spital, Jacme Sanç, Romeu dez Torrens, Domingo Paschal, del Spital d'en Johan de Bellins, Lorenç d'Albanes, diacha de Santa Tecla, ecclésies e capelles de la ciutat sobredita de Xàtiva,

beneficats en Francesch Sancho, procurador dels beneficiats de las ecclésias de la vila de Alzira e de son terme és assaber de Jacme Felemir, de Gadazuar, Bernat Comadolms, de Algemezi, rectors, Mathià Serra, Nadal d'Ors, Pere Palau, Pere Serinyà, Nicolau Paschal, Jacme Barbastre, Bernat dez Col, rector de Ternils, Matheu de Jacme, Domingo d'Olit, Jacme Sala, Paschal Borraç, Bernat ça Pedra, Jacme Pérez, preveres, beneficiats en la dita vila e son termes, segons que apar del dit sindicat per carta pública feta en València sexto nonas marcii l'any de Nostre Senyor M trecents cinquanta e set, rehebuda e notada en libre seu per en Pere Ramon, per auctoritat reyal notari públich, et per en Bonanat Monar, notari públic per aquella mateixa rayal auctoritat en tota la terra e senyoria del molt alt senyor rey d'Aragó, del libre de notas del dit en Pere Ramon per aquell absent a se comenat e lexat, treyta, reduïta en pública forma closa e segellada dissapte a IX dies del mes de juny en l'any present de la nativitat de Senyor M CCC L VIII, en la qual entre les altres és la clàusula següent, 'laxias, avinences, tran-|^{f. 95v} saccions, composicions, pacte e cessions pro nobis et aliis beneficiatis adherentibus prelibatis faciendi et firmandi et cetera', tots temps en los noms damun dits per lo poder e auctoritat de les quals usam e a nós e a cascú és atorgat e donat deliberadament de grat e de certa sciència tots concordants e algú no discordants ne seperant per nós tots e los altres damunt nomenats et los nostros e lurs successors en los beneficis, béns e drets sobredits presents e esdevenidors, exceptats la composició e avinená sobredit expressada e contenguda en los capítols damunt inserts e dessús ordenada, e rehebens de vós, sobredit honrat micer Arnau Johan, en nom e per part del dit senyor rey e axí com a procurador d'aquell en la present avinença et composició lo damun dit loament, aprovament, ratificament e confermament, renunciació, remissió, donació, relaxació, transportació, diffinició, quitació e absolució, promessió jurada e obligació damunt ordenades segons e en la manera que notades són dessús e ab les condicions damunt expressades donam, prometem e atorgam al damun dit senyor rey absent e per ell en nom d'aquell a vós dit micer Arnau, procurador seu present, e rehebent les quantitats dessús en los damun capítols expressades et declarades e en la forma, manera e temps aquí explicades e contengut sobre les donades e atorgades et pertanyents a nós e als altres principals damunt nomenats a nós e a aquells e a cascú per la present imposants callament perdurable e faens di de no demenar ni convenir d'aquí avant.

E no res menys sobre les altres prometem per la part nostra e convenitus en bona fe, observan e tenín la present composició e avinença, nós e los altres principals e officials cascú segons los capítols damunt inserts farem, attendrem e complirem ab acabament e sens contradicció e embarch alcú en la forma, manera, temps, pagues e condició apposades, explicades e declarades en los capítols preinserts e de feyt ni de dret no hi contravendrem ne fer ni contravenir farem ni haurem per nós ni per altre, ans o observarem o farem observar en totes coses e per totes e per les quals totes e sengles coses dessús dites, attenadores e complidores segons los capítols dessús inserts en los noms et forma aquí expressades en mà e poder del notari dejús scrit, supplicant et reheben en loch, nom e veu del dit senyor rey e dels seus per lo poder e auctoritat de la qual usam e a cascú de nós atorgat e donam obligam al dit senyor rey e als seus e per aquell a vós sobredit micer Arnau Johan, procurador seu present e rehebent nós e tots los altres damun dits principals e tots los nostros, e lurs béns mobles e seents en què sien haüts e havedors.

En testimoni de las quals coses damunt dites nós tots, és assaber, jo, dit n'Arnau Johan, en nom e per part del dit senyor rey et per aquell, et nós, bisbe, capítol e síndich sobredits, per part nostra, manam, volem e atorgam de la present composició et avinença ésser feta carta pública en forma duplicadora, de les quals una a part del dit senyor rey e altra a part de la sgleya, liuradores a perpetual memòria e a conservació del dret de cascuna part per lo notari dejús scrit, la qual cosa és feta en València, és assaber en la |^{f. 96r} sala del alberch episcopal de la dita ciutat a XXVIII dies del mes de juny, l'any de la nativitat de nostre senyor M^o CCC^o L^o VIII°.

Se-[signe]-nyal de mi, n'Arnau Johan, doctor en leys, conseller e procurador del molt alt e excel·lent príncep e senyor lo demundit senyor rey d'Aragó, jurant, se-[signe]-nyal de nós, en Vidal, per la gràcia de Déu bisbe de València, se-[signes]-nyals de nós, en Pere de la Abadia, n'Anthoni de Alpícat, en Pere Gandill, en Bernat Carreres, canonges prebendats et capítol de la sglésia de la seu de València, se-[signes]-nyals de nós, en Bernat Domènech, licenciat, en Bernardí, bachaller en decrets, vicaris generals en lo spiritual e temporal, e en Ramon Ruxol, official del damunt dit senyor bisbe, se-[signe]-nyal de mi, en Pere del Mas, síndich e procurador, damunt dits qui les coses totes sobredites en los noms, auctoritat e poder qui dessus loham, aprovam, fermam e atorgam.

Presentis testimonis són los honrats e discret en Pere Arrufat, mercader, en Pere de Bernes, argenter, ciutadans, e en Pere de Canyes, prevera e de la ciutat de València habitans, convocats a les damunt dites coses especialment e pregats.

Se-[signe notarial]-nyal de mi, Bertomeu Mulnar, per auctoritat rayal notari públich de València e encara per tota la terra e senyoria del molt alt senyor rey de Aragó, qui a les damun dites coses present fuy apel·lat e aquellas request notan scrivi e publican de les parts atorgants e fermans legítimament, axí com a pública persona stipulant, rehebí a instància de la part dels damunt dits bisbe capítol e clergues, reduïm en la present forma pública scriure fíu e ab ras e smenat en la línia XXVII on és aptat 'serien', e en la XXXI on és rescrit 'observen e façen destretament', e en la XXXIII en dos lochs on apar 'cinqua, poch més o menys', e en la LXV ons és vist 'temps segurs agre', e en la LXVIII on és dit 'sots', e en la LXIX o(n) és corregit 'auctoritat', e en la LXXIX on és nomenat 'Oliver', e en la LXXXVII on és expressat 'los', e en la XCIII on és contengut 'coses dessus', he signat ab mon senyal acostumat e ab pròpria subscripció e clos ab loch, dia e any dessus notats e encara ab ras sinenat (sic) e rescrit en la XIX^a línia on appar 'les ecclésies, monastirs no exemps si donchs no eren mendicants, beneficis, capellanies, lantees' e 'e los segons que dessus'.

Nuncque fuerit per parte dictorum episcopi et cleri ac aliorum superius nominatarum nostro culmini humiliter supplicatum ut, cum dictator Arnaldus Iohannes, tanquam procurator noster compositionem prescriptam tanquam potestatem a nobis obtinentem, cum eisdem fecerit eandem ex super habendam cautela eisdem de predictis habenda laudare, approbare, ratificare et confirmare de nostri assueta clemencia dignaremur, nosque dicta supplicacione suscripta benigne avinenciam suprainsertam ac omnia et singula in ea contenta ex certa sciencia tenore presentis laudamus, approbamus, ratificamus et confirmamus ac firmatis robur ac si per nos essent facta et concessa volumus obtinere.

Mandantes per hanc eandem gubernatori /nostros generali eiusque vicers gerentibus/ aliisque officialibus nostris vel eorum locatenetibus presentibus et futuris quatenus

confirmacionem et approbacionem nostram huiusmodi firmam habeant et teneant et contra ea non venian aliquam racione. Per han autem confirmacionem non | f. 96v intendimus tollere contribuciones ad quas dicta Ecclesia de iure vel ex ordinacione instituencium dicta beneficia vel alias teneantur.

Promittentes in nostri fide regia et etiam /jurantes/ per dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia , manibus nostris corporaliter tacta, predicta omnia et singula ut superius sunt expressa et largius denotata ac per dictum nostrum procuratorem vice, nomine et in personam nostri premissa attendere et complere et contra ea seu aliquam ipsorum non facere vel venire aliquo iure causa vel etiam racione, quinimo faciemus ea omnia per heredes et successores nostros teneri et observari perpetuo cum omni integritate eorundem absque diminucione quacumque.

Et, ut predicta, omnia et singula prefatis episco (sic) valentino et toti eius clero et capitulo ac eorum successoribus nunc et in futurum diligenciut quanta sint, obligamus eidem episcopo et toti clero eiusdem omnia et singula bona nostra mobilia et immobilia habita et habenda, renunciantes quantum ad hec legi suum iuri dicenti ex qui factum promitti solvendo interesse ab ipsa promie liberetur, et omni alii iuri, racioni et largius denotata facimus nos dictus rex, et pacisciumur gratis et ex certa sciencia ac certificati ad plenum de iuribus nostris tam per tabellionem et scriptorem nostrum infrascriptum quam alias in manu et posse notarii et scriptoris infrascripti tanquam publice perone hec a nobis predictis, episcopo et clero et omnibus aliis quorum interest et intererit ac interesse poti et poterit, legittime stipulantis paciscentis et recipientis.

In cuius rei testimonium presens publicum instrumentum fieri et sigillo magestatis nostre iussimus comuniri.

Datum et actum in civitate Gerunde, octava die augusti anno a nativitate Domini M^o CCC^o LX° primo nostrique regni XX° tercio. Visa Romeum.

Sig-[buit]-num Petri, Dei gracia regis Aragonum et cetera, qui predicta omnia et singula tanquam de ascensu et voluntate nostris facta et inita laudamus, iuramus, approbamus, ratificamus et etiam confirmamus.

Testes fuerunt presentes ad predicta: nobiles Bernardus de Capraria senior, Bernardus de Capraria eius filius, comes de Ausonia, ac Matheus Mercerii, Franciscus de Perillionibus, camarlengi, conseliarii, Jacme de Cerviliano, miles, Petrus ça Costa, bajulus Cathalonie generalis, Petris de Marginibus, subtheserius (sic), Guillelmus d'Oix, et Petro Guillelmi Cathalani, uxerii armorum prefati domini rex.

Sig-[signe notarial]-num Bertrandi de Pinos, prefati domini regis scriptoris ac eius auctoritate notarii publici per totam terram et dominacionem suam, qui predictis et singulis presens interfuit et hec scribi fecit cum literis rasis et emendatis in linea quinta ubi dicitur 'segellada de la tenor e continència següent: Noverint universi', et in XVIII^a linea ubi legitur 'et' et in alibi in eadem ubi noscitur 'eista', et in XXX^a linea ubi legitur 'les quals la', et in XXX^a III^a linea ubi continetur 'bis', et in XXX^a VIII^a ubi narratur 'als', et in quinquagesima septum ubi corrigitur 'destreta' et clausit.

1362, setembre, 26. Barcelona

Capítols de l'oferta realitzada pels braços eclesiàstic i nobiliari en un parlament valencià de 1362 per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós un servei de 400 homes a cavall per a la guerra contra Castella.

ACA, Cancelleria, reg. 907, f. 193v-203v

Nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera. Attendentes pro parte brachiorum prelatorum et personarum ecclesiasticarum, ricorum hominum, militum et personarum generosarum regni Valencie fuisse nobis oblata certa capitula que iam pro parte brachiorum prelatorum, nobilium et militum predictorum oblata fuerant egregio viro Alfonso, comite Rippacurcie et Denie, consanguineo nostro carissimo, in parlamento dudum per ipsum in civitate Valencie in persona nostru et, ut capitaneus generalis et noster locumtenens in dicto regno regnicolis eiusdem celebrato et per ipsum nomine nostro reponsum fuisse ut in fine cuiuslibet ipsorum capitulorum continetur. Attendentes etiam vos in dictis capitulis certas fecisse responsiones et provisiones aliquas ex provisionibus per ipsum comite factis confirmasse et alias correxisse et mutasse prout in fine cuiuslibet ipsorum continetur quequidem capitula cum reponsionibus per dictum comitem et per nos factis ut predicatur sit se habent:

Proferta e capítols feyts, donats e offerts per los braços de la Sglésia e de la cavalleria del regne de València en lo Parlament per lo egregi e molt noble baró do Alfonso per la gràcia de Déu comte de Ribagorça et de Dénia, en persona del senyor rey e axí com a lochtinent de aquell, en l'any de la nativitat de nostre senyor mil CCC L XII començat tenir et celebrar e celebrat en la ciutat de València als habitants del dit regne per rahó de la guerra novellament moguda per lo rey de Castella ab les provisions e respostes a aquells feyts.

A la demanda per lo egregi e molt noble baró do Alfonso, per la gràcia de Déu comte de Ribagorça, en nom e en persona del senyor rey, al General del regne de València feta en lo parlament lo qual aquell al dit General del dit regne de present celebre per rahó e ocasió de la guerra de Castella responen los dits braces ecclesiàstich e militar del regne dessus dit dién que-lls, dits braces, per tuició, guarda e presidi del dit regne e per mills salvar et deffendre aquell dels enemichs, no per tal que-n sien tenguts mas solament per mera liberalitat e no graciosament, ab protestació que per avant no puxa per alguna |^{f. 194r} manera ésser treyt a conseqüència, ensemps ab lo cert braç de ciutats e viles per custòdia e defensió del dit regne segons dit és proferen e fan proferta a la dita defenssió (sic) de CCCC hòmens a cavall, la meytat armats e la meytat alforrats, per un any primerament, ço és, per lurs vasalls, les quals proferta e ajuda fan los dits dos braces ab les condicions, capítols, pactes et retenències per aquells fahedors e offeridors en lo present parlament e no sens aquells sots tal, emperò, condició que la peccúnia exidora e avedora al dit sou o estipendi dels dits CCCC hòmens a cavall, estimes e messions de aquells sie haüda e levada per via de imposició, la qual

generalment sie imposada per tot lo dit regne en les ciutats, viles e altres lochs, axí reals com dels prelats, rics hòmens, cavallers e persones generoses del dit regne e altres qualsevol en et dins lo dit regne constituïts tro en concurrent quantitat del dit sou, estimes e messions, axí, emperò, que si per qualque manera la dita peccúnia al dit sou, estipendi, estimes e messions dels dits CCCC hòmens a cavall necessària, per via de composició general, per resistència o contrast del dit cert braç de ciutats e villes no podia ésser haüda o levada, com lo dit sou, estimes e mesions de aquells munten a un any a suma de L mil lliures poch més o meyns, que en lo dit cas los dits dos braces ecclesiàstiques e militar fan proferta d'ací a un any, segons que dit és, de XX mil lliures, axí que lo dit terç braç de ciutats e villes sie tengut de pagar e exsolvere en la dita proferta de L mil lliures les XXX mil lliures restants e si més o menys muntava de L mil lliures que pag a la rahó dessus dita e les quals XX mil lliures se tatxen e-s compartescan entre los dits dos braces per aquella via o manera que entre ells serà avengut e semblantment lo que-ls vendrà en los IIII mesos dejús declarades. E con los dits dos braces cobeegen que-l dit regne i vaçosament sie socorregut e dupten que per lo dit cert braç sobre lo dit compartiment se sia-y feyt destorp o contrast, segons que ja és estat feyt, los dits dos braces per expedició | f. 194v dels dits afers liberalment volen, donen e atorguen plen poder al dit noble comte que ell sobre la peccúnia necessària al dit seu o stipendi de la dita proferta general en e per los IIII mesos primers vinents puxa dir, compartir e fer compartiment entre los dits dos braços de una part e lo terç braç de les ciutats e viles de la altra, e, passats los dits IIII mesos, que-s pach segons la proferta desús dita, lo dit terç braç de ciutats e viles meten e posen lo dit contrast en poder dit dit comte.

Et axí encara, emperò, que lo senyor rey sia tengut pagar e donar per defensió del dit regne CC hòmens a cavall, stimes e messions de aquells.

Et, si lo dit senyor rey açò fer no volia, que-ls deputats per los dits dos braces alegidors no sien tenguts, jatsie que n'ajen cullit de pagar ne paguen sou alcú dels dits CCCC hòmens a cavall sinó dels dos mesos primers.

Et les dites profertes e altres coses fan los dits dos braces ecclesiàstich e militar ab protestació que les libertats, franqueses e immunitats eclesiàstiques e militars romanguen inconcursses e il-leses a aquells e a cascun d'aquells.

Et, com per lo braç de les ciutats e viles reals del dit regne en aquell matex instant ho quasi, lo dit contrast ho debat de la dita proferta semblantment fos mès e posat en poder dit comte quant als dits IIII mesos primers vinents, segons que en los capítols de la proferta de la dites ciutats et viles és contengut, per tal, lo dit egregi comte e capità per lo poder per los dits tres braços del dit General a ell donat e atorgat, haüit acort e deliberació sobre lo dit fet, presents los dits tres braces en lo dit Parlament dix, jutjà e declarà que, quant als dits quatre mesos primer vinents los dits dos braces ecclesiàstich e militar del dit regne e singulars d'aquell donassen e pagassen la maytat de la dita proferta, ço és, CC hòmens a cavall, salaris, stimes e mecions, et que-l dit braç de ciutats e viles rayals del dit regne pagassen l'altre meytat, ço és, CC hòmens a cavall, salaris, stimes e messions, per los quals, emperò, compartiment, declaració e jutgement lo dit egregi comte e capità volch, dix e declarà que no fos fet alcun perjudici en sdevenidor als cuns dels dits treç braços et singulars d'aquells degen per justícia contribuir o pagar, ans sobre les dites coses los fos e romangués tot lur dret sau e il-lés en totes coses e per totes, a la qual declaració et compartiment cascun dels dits braços

contradix | f. 195^r aytant com podia ésser vista perjudicial al dret de cascú de aquells, protesten que per aquella no-ls fos fet alcun perjudici en lur dret ne-ls pogués ésser tret a conseqüència en esdevenidor, ans tot lur dret fos e romengués a cascun d'aquells saül e il·lés en totes coses e per totes. Et lo dit egregi comte, capità e lochtinent dix que salvava a cascú dels dits braces e singulars de aquells tot lur dret segons que dessús.

Et, com enaprés per los dits dos braces fossen offererts e donats al dit egregi comte, capità e lochtinent, als cuns capítols segons la retenció e condició en la dita proferta contengudes, per ço lo dit egregi comte enaprés respós a la dita proferta en la forma següent:

A la damunt dita proferta feyta per los braços ecclesiàstich e militar del regne de València al dit comte de Dénia en lo parlament lo qual aquell de present celebra en València al General del dit regne hagués mester major deffensió e ajuda, emperò, sgardant les grans necessitats del dit regne diu que agradablement accepta la dita proferta general de CCCC hòmens a cavall de e per lo dit General fet, et nom e veu e per part del dit senyor rey, segons lo compartiment per lo dit comte feyt dels dits CCCC hòmens a cavall de la dita proferta entre los dits braces per lo poder per aquells a ell donat e atorgat, emperò, quant és dels dits CC hòmens a cavall, atorgue lo dit comte e capità que li plau quant en él és, et que-n scriurà al senyor rey que li plàcia de trametre'ls dins breus dies.

Com per los dits braces ecclesiàstich e militar del regne de València fos e sia feta offererta e ajuda en deffensió del dit regne per rahó de la guerra de Castella al egregi baró don Alfonso, per la gràcia de Déu comte de Dénia, en persona del senyor rey, de CCCC hòmens a cavall ensemps ab lo braç de les ciutats e viles del dit regne sots certs capítols, condicions e retencions per los dits dos braces explicadors ans que-l present parlament fos finit, segons que-n la dita proferta largament és contengut per tal los dits II braces de present offeren e donen al dit egregi comte los capítols e condicions dejús següents, los quals volen que sien haüts per posats, scrits e offererts ensemps ab la dita proferta ans sens aquella.

Diu lo dit comte, capità e lochtinent que reheb la dita ~~proferta~~ | f. 195^v oferta dels capítols per los dits dos braces donats e plau a aquell que sien haüts per posats, scrits e offererts ensemps ab la dita proferta o aprés de aquella als quals respon e proveheix a aquells segons que en la fi de cascú dels dits capítols és contengut:

(I) – Primo, ordona lo dit braç militar tan solament que sien eletes VI persones del dit braç, ço és, II richs hòmens e III cavallers, los quals hagen plen poder e bestat (sic) de tatxar e compartir la part al dit braç pertanyent en los CC hòmens a cavall per aquella manera que a ell (sic) serà ben vist faedor e a lur bona coneguda, per què de continent elegen e nomenen aquells, ço és, los nobles e honrats ~~los~~ en Gilabert de Centelles, en Pero Maça de Liçano, mossèn Vidal de Vilanova, mossèn en Ramon de Thous, mossèn en Paschal Maçana e mossèn en Berenguer de Ripoll.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu que li plau.

Plau al senyor rey

(II) – Ítem, que sien elets per los dos braços ecclesiàstich e militar IIII persones, ço és, II de cascun braç los quals cuyllen, reheben e destreguen les quantitats de las tatxacions de la part als dits II braços pertanyent en la proferta dels dits CCCC hòmens a cavall, et aquellas quantitats cullen et destribuesquen segons la forma dejús escrita. Et

que d'açò los sia donat bestant poder per manera que ells bé e leyalment e profitosa puixen haver e cullir e distribuir les quantitats dessus dites, et de rehebre monstres e stimes de cavalls e aquellas pagar, les quals persones nomenen de present, ço és, per lo braç ecclesiàstich los honrats et religiosos en Bernat Ordi e frare Asbert de Thous, comenador major de Muntesa, et per lo braç militar los dits mossèn Paschal Maçana et mossèn en Berenguer de Ripoll.

Plau al dit comte, capità e lochtinent açò enedit que a les monstres haja una persona per lo senyor rey per saber e veure lo nombre dels hòmens a cavall.

Plau al senyor rey la resposta del dit comte.

(III) – Ítem, que·ls dessus dits taxadors, ço és, cascú en lur braç coneguen e vegem qui·ls són en fronteras del regne e que a aquells sia haüt sgart de menys pagar en la dita ajuda e sien tatxats menys que als altres a arbitre dels dits tatxadors, et que açò que serà minvat a aquells |^{f. 196r} sia compartit entre·ls altres lochs dels dits dos braços.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(IV) – Ítem, com als cuns hòmens sien domiciliats en certs lochs e hagen possessions, terras e altres béns en altres lochs fora lurs domicilis que per les dites possessions, terras e altres béns sien tenguts e obligats de contribuir et pagar ab les universitats e hòmens de aquells lochs en les dites possessions, terras e altres béns hauran, et que a açò puixen ésser forçats per la manera que·ls hòmens habitants en los dits lochs seran forçats no contrastant que en altres lochs sien domiciliats.

Diu lo dit comte, capità e lochtinent que sobre açò foren feytes provisions per lo senyor duch en les Corts per rahó de la guerra passada celebrades, ço és, que si·ls dits béns eren de general contribució del loch o vila on seran, que paguen ab aquells a sou e a lliura, àlias que paguen la on seran domiciliats.

Plau al senyor rey la resposta del dit comte.

(V) – Ítem, que lo sou dels dits hòmens a cavall armat sien donats VII sous e al alforrat V sous per cascun dia.

Plau al comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(VI) – Ítem, que cascú dels senyors dels vassalls dels dits dos braços per aquella part que·ls serà tatxada o·ls pertanyarà pagar per tolre messions haja a fer, portar e liurar la part pertanyent a cascú dels seus hòmens en la ciutat de València a casa dels dits diputats, a cost e a messió dels dits lochs qui la dita quantitat hauran a pagar. Et que·ls dits diputats sien tenguts de fer·los àpocha o albarà franch segellat ab lo segell dels diputats, emperò que cascun senyor dels dits lochs dels dits dos braços o puixa levar, tatxar o fer tatxar o levar en los seus lochs la quantitat que li pertanyarà pagar de o per via de imposició o per altra manera que ben vista e pus profitosa li parrà.

Plau al dit comte, capità e lochtinent a açò anadit que si algú dels dits braços leverà ço que li pertanyarà en la dita proferta per imposició, que la dita imposició sia levada e haüda per aquell o aquells tan solament tro en concurrent quantitat d'açò que·ls pertanyarà pagar per la dita proferta e messions de aquella o poch més o menys.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit comte.

(VII) – Ítem, que-ls dits diputats o dos d'aquells sobre aquells qui en los termes o temps que pagar devan no pagaran ço que tatxar los serà e-ls pertanyrà |^{f. 196v} pagar puixen manlevar a usura e a altres barates segons que a ells bé vist serà la quantitat a ells pertanyent pagar. Et no res menys que lo governador del regne o son lochtinent sien tenguts de fer exequcions a requesta dels dits diputats o dos d'aquells contra aquells qui pagar no volran per destreta dels dits diputats axí en la quantitat per ells manlevada com en la dita usura o interés o qualsevol altres messions en culpa d'aquells faedors. Et si per ventura lo dit governador o lochtinent seu request ~~ne~~ per los dits diputats fer no u volia que sia tengut de tot dan, messió e quant se vol interés que per la dita rahó se convendrà seguir o sostenir. Et no res menys que si lo dit governador o son lochtinent sou alcú prenia per certs hòmens a cavall, que los dits diputats no li sien tenguts donar alcun sou tro primerament hage feta la exsecució damunt dita. Emperò, que los diputats hagen poder de rehebre e distribuir lo sou, e les stimes e altres messions, e de fer exsequcions contra los deutors del dit sou si a ells bé vist serà, et axí mateix que-ls dits diputats hagen poder de fermar cartes faents a la administració del dit fet, et que açò jur lo dit governador e son lochtinent e assessor.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(VIII) – Ítem, que sien elets per los dits dos braços dos oydors, ço és, I (sic) per cascun braç, per oyr compte dels dits diputats, et que hagen poder de diffinir et fer diffinicions als dits diputats de et en açò que hauran rehebut, donat et aministrat en lo dit any et elegen los dits comptadors a la administració faedora de la present offerta, ço és, per lo braç ecclesiàstic mossèn l'abat de Valldigne et lo claver de Muntesa, et per lo braç militar mossèn en Vidal de Vilanova e n'Arnau Scrivà.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(IX) – Ítem, que sien eletes dues persones, una de cascun braç, per oyr compte dels deputats passats e que hagen poder de absolre e deffenir aquells, et nomenen-hi, ço és, los dessus dits honrats mossèn l'abat de Valdigna e claver de Muntesa e mossèn en Vidal de Vilanova e n'Arnau Scrivà.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(X) – Ítem, que a cascun del dits dipu-|^{f. 197r} tat e oydors de comptes e scrivans del present feyt, porters, saig (sic), qui trabelleran en los presents afers sia tetxat salari covinent segons és acostumat, et que açò dur IIII meses primer vinents tan solament.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XI) – Ítem, que durant la dita ajuda dins lo dit any ninguna altra ~~vegada~~ demanda ni ajuda o indicció o altre qualsevol manera de exsegir anticipació o igualament o altre manera de subvenció o servir axí del temps passat com esdevenidor lo senyor rey, la senyora reyna, lo senyor duch ne altri qualsevol persona no puixa fer, demenar ne haver per alguna rahó o obligació feta o esdevenuda o que esdevenir, dir ne pensar se

puixa als dits II braços ni als hòmens d'aquells ni a als cuns dels braços dessús dits ni als singulars de aquells per qualsevol manera o rahó excogitadora e sdevenidora, açò prometa lo dit senyor comte de fer, tenir, complir, prometre e jurar al dit senyor rey e a la senyora reyna e a tot son consell. Et si per ventura lo contrari de feyt se fahia d'açò que en los presents capítols és contengut, que la present ajuda no hagués valor ans ~~hagués~~ fos haüida en aquell cas per no feta e /no/ atorgada, cassa e nul-la ipso facto axí que cascú dels dits dos braços en aquell cas la pogués fer cessar per sa pròpria auctoritat. Et si de fet per reverència del dit senyor rey o per altre qualsevol manera ultra la ajuda dessús dita alcuna cosa era feyta en contrari que allò sia cas e va ipso facto.

Plau al dit comte capità e lochtinent.

No és consonant a rahó.

(XII) – Ítem, que la dita ajuda sia presa, rehebuda e distribuïda e totes les faltes que-s esdevendran dins lo dit temps tan solament per los dits diputats e que aquelles dites faltes los dits diputats hagen a convertir en hòmens a cavall e no en altres usus o coses. Et que en açò res no haja a fer saber ni ordenar lo dit senyor rey, la senyora reyna ni algun official seu ni encara lo dit senyor rey, reyna o altre persona per ells no haja en les dites coses algun poder, mas que la dita ajuda sia ajustada, partida, ordenada e distribuïda per los dits diputats axí que lo senyor rey o official seu per alguna manera no se'n puixa entrametre.

Plau al dit comte, |^{f. 197v} capità e lochtinent, axí, emperò, que ab la peccúnia, però que aquells sien assoldejats en cas de necessitat a coneguda e arbitre del dit comte e capità ab los diputats ensemps axí que no puixa créxer lo servey dels dits CC hòmens a cavall.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit comte.

(XIII) – Ítem, que si dins lo dit any era feta pau o treva que tantost cés la dita ajuda. ço és, que per aquell temps que durerà la dita pau o treva no sien tenguts pagar alguna cosa siní so que serà degut del temps passat. Et que, en cas que ans del dit any tornàs la dita guerra, que en aquell cas per lo temps restant del dit any fos levada la dita ajuda e convertida en lo dit servey e no en àls.

Plau al dit comte e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XIV) – Ítem, que si algú dels damun dits diputats treballen per lo dit fet o no treballant seran en la frontera ab cavall e /ab/ armes que ultra la dita pensió e salari lur prenguen sou axí como los altres. Et encara que si anan per lo dit offici o procuran fora lurs alberchs perdien cavalls ne altres bèsties cavallars que-ls en sia feta satisfacció e smena a coneguda dels altres diputats residents en la dita ciutat.

Plau al dit comte, capità e lochtinent ab què lo nombre dels dits CCCC hòmens a cavall no sia disminuït.

Plau al senyor rey segons que-l dit comte hi ha respost.

(XV) – Ítem, que si algun cas novell o antich se sdevenia en la dita ajuda o administració e aquella en què fos algun dupte, que-ls dits IIII diputats o la major partida de aquells hagen poder de determenar e declarar aquell, axí com los dits II braces justats fer porien ab consell, emperò, de dues persones, una de cascun braç.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XVI) – Ítem, que si algú dels dits diputats se morie dins lo dit temps o per malaltia o per altre rahó havia embargament loch a arbitre dels altres diputats que entendre no y pogués, que·ls altres romanants ne puixen elegir e metre altre en loch d'aquell en aquesta manera que si era del braç de la Sgleya que·l diputat del dit braç lo y torn e n'i puixa metre altre en loch d'aquell, et açò meteix sia servat en aquells del braç militar e en los oydors de comptes et en los scrivans e altres persones necessàries a la dita aministració.

Plau al dit comte, |^{f. 198r} capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XVII) – Ítem, que si los dits IIII diputats o alcú de aquells usaven mal en lo dit offici e açò era regonegut per aquells qui reebran lo compte, que·ls rehebedors del dit compte los ne puixen gitar e diputar et metre altre o altres e punir aquells segons que per justícia atrobaran faedor. Et que·l senyor rey ni algun official seu no puixen embargar ni perdonar, remetre o fer gràcia alcuna de plenitudine potestatis ni en altre manera ans haja a donar en açò als dits oydors ple poder, consell, favor e ajuda.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XVIII) – Ítem, que si los hòmens a cavall que de la dita ajuda seran stipendiats e pagats fuyen entrades o per alguna manera havien preses guanys que·l dret que al senyor rey se pertany o·s pertanyerà sobre les dites preses o guanys vinguen en mà e poder dels dits diputats convertidora oltra lo dit en spies, scoltes e altres messions necessàries a lur conexença e profitoses en deffensió de la cosa pública del dit regne. Et que d'açò lo dit senyor rey ne altre persona per ell res demenar no puixa. Et en cas que contradicció fos feta per los dits stipendiats o altres sobre lo retiment de la dita part pertanyent als dits dos braçes en los dits presa o guany que lo dit governador o lochtinent seu sens tot pleyt et sens tota apel·lació, contradicció e excusació reyalment e de fet faça retre e restituir la dita part als dits braçes sots la forma e pena en los dits capítols contenguda, e no res menys que a aquell qui contradirà ni farà rebel·lió en restituir la dita part del dit guany o presa als dits deputats d'allí avant no li sia donat sou.

Plau al dit comte, capità e lochtinent que·l dit dret sia convertit a ordinació, emperò, del dit comte et capità ab consell dels dits diputats en los affers de la guerra axí en salari de spies, talayes, scoltes, correus com altres necessitats de la guerra.

Plau al senyor rey segons que·l dit compte ha provehit.

(XIX) – Ítem, que durant lo present parlament que, ans que sia finit, lo dit senyor rey e officials seus sien feyts o de present se façen als dits dos braçes o al un de aquell o singulars de aquell, no res menys que lo dit senyor comte prometa si faedor e curador cum effectu que·l senyor rey loarà e aproverà açò que per lo dit comte en nom seu serà

*feyt e atorgat*¹⁰⁹. Et que si les dites coses et |^{f. 198v} cascuna d'aquellas lo dit senyor rey e comte no complia que la present ajuda no dur sinó II meses primer vinents.

Diu que ell no poria revocar los dits greuges tro aquells fossen splicats e ladonchs haurien ésser vists e rahanats.

Plau al dit senyor rey la resposta feta al capítol per lo dit comte.

(XX) – Ítem, que l'escrivà de ració del senyor rey no haja dret de sou de I dia ni de més de aquells qui reheben sou, com lo dit sou no sia donat sinó com lo senyor rey del seu propi pague lo sou. Et si alcú li darà lo sou de un dia o de mes que perda lo sou de I mes e que-ls diputats los ne degen informar, emperò que li sia donat sou, ço és, de un cavall armat si-l tendrà armat o de un rocí alforrat si-l tendrà alforrat.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey, axí, emperò, que si el dit senyor hi pagava res del seu que en aquell cas son scrivà de ració hi sia e haja son dret d'açò que ell hi pagarà.

(XXI) – Ítem, que-l senyor rey remeta a tots los dits dos braces e cascun d'ells et als singulars e als hòmens lurs e de cascun d'ells e als singulars e als hòmens lurs e de cascun d'ells ~~e als singulars~~ totes penes de hosts fallides a aquells qui fer ne devien e totes altres penes civils, criminals e peccuniàrias, axí de quarts deguts per clams, reeclams com ferma de dret e per qualsevol altre manera semblant als demuntdits o no semblant en què los dessus dits dos braços ho cascun d'ells ho los hòmens d'ells generalment o special sien tenguts ho encorreguts per qualque manera en juy o fora juy tro al dia de vuy.

Plau al dit compte, capità ho lochtinent que totes penes de hosts fallides e altres civils ho criminals e peccuniàries e quarts deguts de clams e reeclams e fermes de dret e altres sien remeses exceptats tots cases hon se pertangués pena de mort o mutilació de membres deguda principalment o subsidiària et encara exceptades totes penes degudes de o per capleutes ho fermançes de persones acusades, denunciadors ho enculpades de crims ho atesses de què-ns pertengués mort mort o mutilació de membre principalment o subsidiària.

Plau al senyor rey segons qu-ell dit comte ha provehit.

(XXII) – Ítem, que totes cartes, letres, provisions e altres scriptures que s'hajen a fer per rahó de la present ajuda e que qualsevol capítol dels |^{f. 199r} dessus e dejús contenguts e totes altres cartes, provisions e letres que en lo present parlament se provehiran a instància dels dits dos braços o singulars de aquells axí en general com en special sien franques de tot dret de segell e de tot altre dret al dit senyor rey e scrivans o altres per lo dit senyor rey pertanyent per rahó de les dites cartes, letres, provisions o scriptures.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXIII) – Ítem, que per lo dit senyor comte e per lo senyor rey si, salvat tot lur dret als dits dos braços, ço és, que per la present ajuda ne per res contengut en los capítols

---

¹⁰⁹ És possible que manquen parts d'aquest capítol, no registrades per l'escrivà –d'ací la seua inintel·ligibilitat i incoherència amb la resposta.

desud (sic) e dejús scrits o en alcun d'aquells no per res que·s faça e·s diga en lo present Parlament no sia ne puxa ésser feyt ni engendrat alcun perjudici a concessions, privilegis, furs, libertats, immunitats ecclesiàstiques e militars, uses, costumes e franquees dels dits dos braços e de cascun de aquells o de singulars de aquells e de lurs hòmens en genera o en special, ans los dits privilegis, libertats, uses, furs, costumes e franquees sien e stien en lur plena força e valor la present ajuda en los dits capítols ne res contengut en aquells en alcuna manera nocontrestat. E que lo dit senyor comte ne faça e fer faça al dit senyor rey cartes franques als dits dos braços e a cascun de aquells e singulars de aquell axí com mills se puxen dictar a conservació de lur dret.

Plau al dit comte, capità e lochtinent e que semblantment no sie fey[t] alcun perjudici al senyor rey en son dret per lo salvament e protestacions desud dits.

Plau al senyor rey segons que·ll dit comte ha provehit.

(XXIV) – Ítem, que alcun prelat, religiós o qualsevol altre persona ecclesiàstica ne alcuna universitat, baró, cavaller ho qualsevol altre persona de qualsevol stament ho condició sia no puxe demenar ne fer demenar en ço que·ls pertenyerà pagar per rahó de lurs hòmens o en altre manera alcuna ~~eosa~~ gràcia, remissió, sobresehiment, allongament o qualsevol altre provisió per la qualsevol pogués la dita ajuda remetre, allongar, minvar, sobreseure o per qualsevol altre manera embergar en tot ho en partida ho en alcuna cosa o quantitat, per pocha que sie, ne encara puxa de aquestes coses ho alcuna de aquelles per bé que fosen feytes ho atorgades per propri moviment del sen-^{f. 199v}yor rey, senyora reyna, senyor duch usar. Et si alcuna persona o alcuna universitat contra açò fahie, que pach el doble de tot ço que serà contrafeyt a la defensió de la cosa pública del dit regne sens tota gràcia e mercè.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXV) – Ítem, que totes les persones que per qualsevol braç o braços de la cleracia o cavalleria seran deputades a tenir e distribuir la moneda de la dita ajuda en totes altres persones que per ocasió de la dita ajuda seran a alcuna cosa a fer deputades facen segrament et reheben en si sentència de vet de mossèn lo bisbe de València de no fer ne consentir alcuna cosa per si o per altre scientment o fraudulosa per què la dita moneda no·s convertesca tota sens alcuna deducció e disminució en los affers de la dita guerra et en deffensió del dit regne e no en altre cosa, de la qual sentència de vet no puixa ésser aquell qui contra farà absolt si primerament no fa éntegra e planera satisfacció e esmena ab la doble d'açò que contra serà fet, la qual esmena o ~~sas~~ satisfacció e dobre sia applicada als basses (sic) dessús dits sens que no puixa ésser feta alguna remissió convertidores en los fets de la dita guerra.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXVI) – Ítem, que·l senyor rey que·l dia de la concessió present fins que·l dit any sia finit no puga impetrar dècima o subsidi algú en lo dit regne de València del papa, dels clergues o persones ecclesiàstiques dementre, emperò, que cardenal o altre sol·lempne legat serà dessà en Espanya e covendran pagar o contribuir los clergues de la senyoria del senyor rey. Et en cas que ja fos per lo dit senyor rey impetrada que de aquella al·legar ne usar no puxa. E açò de present promete lo senyor comte de fer prometre e

jurar e complir ab acabament lo dit senyor rey. E si per aventura per propri moviment del papa li ere atorgada o atorgat que de aquell o aquell lo dit senyor rey no pogués usar senó segons la forma en lo present capítol expressada. E no res menys que-ls clereges (sic) e persones ecclesiàstiques aquella o aquell no fossen tenguts pagar ans de present per lavors aquella e aquell los remeta |^{f. 200r} per vigor del pacte.

Diu lo comte, capità e lochtinent que ell n'escrirà al senyor rey.

Plau al senyor rey.

(XXVII) – Ítem, que per res un loch no pac per altre, ni un prelat per altre, ni un rich hom per altre, ni una persona ecclesiàstica per altre, ni un braç per altre, ni un singular de un braç no puixa ésser mercat o penyorat per altre si donchs no eren de un senyor, mas que sia feta exsecució per los dits diputats, governador o lochtinent seu segons la forma damunt expressada.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXVIII) – Ítem, que-l dit senyor comte prometa que-l dit senyor rey o altre per ell durant lo temps de la dita ajuda no puixa apellar, citar, convocar, demenar ne fer denant si venir ni ajustar altre o als cuns dels dits diputats per res dels affers de la dita ajuda, ordenació e administració d'aquella sinó a la ciutat de València e dins aquella en la qual los dits dos braces ordenen de present que-ls dits diputats e consellers hagen a residir e fer les faenes per ço que la administració d'aquella no puixa ésser mudada ni torbada. Et açò jur lo senyor rey et si lo contrari faia que la dita ajuda cessàs ipso facto axí que los dits dos braces no fossen tenguts pagar res de la dita ajuda.

Plau al dit comte, capità e lochtinent e ell farà son poder ab lo senyor rey que ho prometa e jur segons tenor del dit capítol.

Plau al senyor rey.

(XXIX) – Ítem, que-l dit senyor ~~rey~~ comte prometa e atorch als dits dos braces e cascun d'aquells e als singulars de aquells que dit lo temps de la present proferta per lo senyor rey ni per official seu ni per altre en loch seu no puixa ésser tramès ni posat comissari ni consellador ni instigador ni algun adjunct ni scrivà de la tresoreria ni altre de qualsevol condició sia per qualssevol crims, excesses o penes en alguns dels lochs dels dits braces, ans de tots crims, excesses e penes comeses e cometadores coneguen los ordinari dels lochs, et si de fet eren comissins per lo dit senyor rey feytes que aquellas sien nul-las ipso facto. Et açò prometa lo dit senyor rey.

Plau al dit comte, capità e lochtinent que als cuns comissaris |^{f. 200v} no sien fets contra tenor del dit capítol, et si ho són que sien haüts per revocats ans ne coneguen los dits ordinari. Et d'açò scriurà als senyor rey e fara son sforç que ho prometa e ho jur.

Plau al senyor rey segons la forma que ha respost lo dit comte.

(XXX) – Ítem, que-l dit senyor comte que durant lo temps de la dita ajuda per lo dit senyor rey ni per altre official seu o per altre per ell no puxen forçar ni demenar per rahó de host ni per qualsevol altre manera en temps o departidament les host (sic) de las universitats de las viles e lochs dels dits prelats, persones ecclesiàstiques, barons, cavallers e hòmens de paratge et generosos e alcuna de aquellas en les quals lo dit senyor rey haja host de exir de fora lurs lochs, sinó en cas que-l dit senyor rey en sa

pròpria persona se degués combatre dins lo dit regne o fronteras de aquell et en cas que per enemichs fos setge posat en alcun loch, castell del dit regne lo qual se combatés ab gins e no en altre manera. Et açò prometa lo dit senyor comte de fer jurar al senyor rey, infants e capitans de guerra e al dit governador e lochtinent seu, e que·ls infants et qualssevol diputats e capitans de la guerra del dit regne ans que exercesquen lur offici venguts en lo dit regne hagen jurar les dites coses. Et que açò jur axí mateix lo dit governador e son lochtinent et que per los diputats tro lo dit segrament sia fet no·ls sia donar sou.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey sal que puxa trer les hosts axí mateix per execució de justícia que faés et en cas encara que loch fos assegiat jatsia que no fos combatut ab gins. Quant és que faés fer sagrament als officials diu lo senyor rey que no és honest.

(XXXI) – Ítem, prometa lo dit senyor comte que durant lo dit temps que lo dit senyor rey, infants, capitans de guerra ni lo governador e lochtinent seu ni als cuns altres officials seus per rahó de host ni per altre manera no pendran ni pendre faran bèsties o embles dels lochs dels dits prelats, persones ecclesiàstiques, barons, cavallers, persones generosas et hòmens de paratge si donchs no·ls trobaran dins les ciutats e viles rayals. Et que açò promete lo dit senyor comte de fer jurar al dit | ^{f. 201r} senyor rey, infants, capitans de guerra, governador e lochtinent seu.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXXII) – Ítem, que als cuns cavallers o altres qui prenen sou per servey de la dita guerra, mentre que seran en lurs alberchs o cases propis, no prenguen sou ne·ls /ne/ sia donat, mas que del dia avant que parta·y de son alberch per anar en la guerra los sia feyt compte e donat sou tro sian tornats a sa casa, exceptats, emperò, aquells qui tenguen lurs alberchs en los lochs de la frontera en sou deputats servir.

Plau al dit comte, capità e lochtinent ~~la~~ segons la dita excepció de aquells qui stan en los lochs de las fronteras e arbitre del dit comte e capità.

Plau al senyor rey segons la provisió del dit comte.

(XXXIII) – Ítem, que si algú dels asoldats perdrà son cavall en la frontera que li sia donat mig sou tro la stima del cavall li sia pagada, emperò que sia tengut de demenar la dita stima dins X dies après que·l dit cavall haurà perdut e axí mateix après que haurà haüda la dita stima li sia donat lo dit mig sou per VIII, dién en los quals haja comprat cavall.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXXIV) – Ítem, que·l sou no sia donat a als cuns cavallers qui isquen fora lo dit regne ni per anar an Aragó o en altres partides sinó en les entrades qui·s faran faent la guerra en lo dit regne de València ~~h~~ si donch (sic) la persona del dit senyor rey no·s devia combatre, et en lo dit cas lo dit senyor rey haja a lexar en les fronteras del dit regne no menys de CC hòmens a cavall per frontalers.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey, retengut, emperò, que en cas que ell personalment se combaters (sic), que·ls puixa haver tots.

(XXXV) – Ítem, que no sia fet compte ni donat sou a negun cavaller ni a negun altre si ell personalment no és en la frontera personalment servint lo sou.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXXVI) – Ítem, que no sia donat sou ni fet compte a algun cavaller o hom a cavall lo qual no sia poblat o haja domicili actualment en lo dit regne mentre que en lo dit regne ne sia trobat compliment de abtes o sufficients, exceptats aquells qui los quals són de casa del capità de la guerra del dit regne o de prelats, o de barons, o de cavallers del dit |^{f. 201v} regne. És, emperò, entés que negú dels dessus dits no pugue haver més de L hòmens a cavall qui no sien del dit regne.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXXVII) – Ítem, que per lo senyor rey sia provehit e manat al batle general del dit regne que durant la guerra no sia donada licència a alcun moro de partir o exir-se del dit regne, com en altra manera los lochs se despoblerien e la dita ajuda bonament no /poria ésser/ serto haüda.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXXVIII) – Ítem, que·l dit senyor comte ferm de continent los dits capítols e altres dejús scrits per la forma e manera que són posats e dictats e que prometa de fer, jurar, confermar, ratificar e loar ala damunt dit senyor rey e la senyora reyna los dits capítols e cascun de aquells sens alcuna disminució dins II meses primers vinents. Et que en cas que·ls dits capítols et cascun d'aquells per lo dit senyor rey et per la dita senyora reyna no fossen fermats o jurats segons que posats són que los diputats per los dits II braces no donen ni paguen sou alcú sinó per II meses primers cinents e en cas que lo dit senyor rey e senyora reyna ferment, loen et juren los dits capítols e per avant durant lo dita any de la present ajuda per lo dit senyor rey, per la senyora reyna o per altre en nom d'ells als demundits capítols e a alscuns d'aquells en tot o partdia era toquat o vengut contra per qualque manera, causa o rahó, que la dita proferta o ajuda cés de continents et sia haüda per no feta.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu que loa los capítols quant en ell és, segons que en la fi de cascú d'aquells és contengut, e no res menys scriurà al senyor rey que li plàcia atorgar los dits capítols.

Plau al senyor rey dels capítols per ell atorgats.

(XXXIX) – Ítem, cascun dels lochs, prelats, rics hòmens e persones generosas poblats dins termes de ciutats et viles rayals puixen fer levar en los dits lurs lochs lo que·ls pertany pagar en murs e valls per imposició o per aquella manera que·ls serà bé vist.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey durant lo temps de la guerra entrò a tanta quantitat que bast a les coses dessus dites.

(XL) – Ítem, que alcuna persona de qualsevol condició, ley o stament sia no pach les mealles que-s leven per rahó de ponts en les ^{f. 202^r} ciutats e viles del dit regne si donchs no passaran per ponts ~~en les ciutats~~ o no-ls pagaran los habitants en les dites ciutats e viles e lochs de contribució de aquells.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu que, apel·lades les dites ciutats et viles, hi farà ço que just sia e comana lo dit feyt a-n Bernat Vives, juriste.

Plau al senyor rey segons la provisió del dit comte.

(XLI) – Ítem, com lo senyor rey hagués atorgat e remès en la vila de Calataiud lo crim de Cilim a pregàries de vós, senyor, comte e d'altres barons, et, com ara sia demanada carta de la dita remissió, los scrivans de la cort del senyor rey demanen gran quantitats per dret de segell, que plàcia al dit senyor rey demanar als dits scrivans que la dita carta donen e deliuren francha de dret de segell.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu que fara son poder ab lo senyor rey que-n atorch et en quant en ell és que li plau e-n atorga de present.

Atentis oneribus dicte scribanie indistincte fieri nequit set dominus rex se informabit de predictis et si immediate petitur illo casu reducet ad equalitatem.

(XLII) – Ítem, entenen los dits dos braços que lo sou dels dits CCCC hòmens a cavall sia plegat per lo deputats dels treç braces e aquell convertit en lo sou dels dits CCCC hòmens a cavall si atrobat se poran dins lo dit regne, et que aquells deputats hagen a reebre a cascú dels singulars dels dits treç braces aquells hòmens a cavall que dar o fer volrà pus sien bons et sufficients a coneguda lur almenys tant com muntarà lo que li serà tatxat, et açò per tal que frau en lo serviy no-s pusque fer que-l un braç no u sàpia del altre, los quals diputats juren que bé e leyalment se hauran en lur offici a profit de la cosa pública e sens engan. Et que axí mateix sien levades e distribuïdes per los dits diputats les stimes e messions.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu que li plau segons que és o serà entre los dits treç braces avengut e concordat.

Plau al senyor rey la resposta del dit comte.

(XLIII) – Ítem, que dos scrivans sien elets, la un que tingue los comptes en la ciutat e l'altre que contínuament stia en la frontera per reebre les monstras e scriure les faltes e que juren que bé e leyalment se hauran en lur offici. Et que lo dit scrivà que estarà en la dita frontera jur que de las fronteras no-s partra sens licència del capità e que de VIII dies anant no puixa star en sa casa, ^{f. 202^v} e mentre vendrà a sa casa e aquí starà que no prena sou alcú si no leixerà lo cavall e les armes e cavalcador en la frontera e que-ls dits notaris sien pagats del General.

Plau al dit comte, capità e lochtinent quant en ell és, emperò, plau-li que deja romenir a coneguda dels diputats.

Plau al senyor rey.

(XLIV) – Ítem, com lo senyor rey haja moguda enguany qüestió en les Corts prop passades et feta demanda als dits dos braços que li ajudassen a quitar e reembre lo seu patrimoni, açò, salva tostemps la sua altea, sia cosa a la qual los dits II braces no són tenguts ne u hagen acostumat fer, que plàcia al dit senyor rey de revocar la dita

demanda et fer carta als dits II braços que d'aquí avant semblant demanda no-ls puixa ésser feta.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu que ell scriurà et supplicarà al dit senyor rey de la dita rahó. Et que ell en tant com tocha regalies dels senyor rey ~~de la dita rahó~~ no pot atorgar ni atorgaria lo dit capítol.

Lo senyor rey hi ha ja provehit en Cort generals, quan en esdevenidor no s-i restranyaria.

(XLV) – Ítem, que si algú dels dits II braços, viles e lochs de aquells no volrà pagar ço que tatxat li serà, que lo capità jur que aquell loch aytal alcun hom a cavall no liurarà ni se ferà que alcun assoldadat en aquell loch stia, ni los diputats sien tenguts donar ni donen sou als hòmens a cavall que en los dits lochs staran, e que axí mateix si no paguen ço que deuen del temps passat que no-ls sien liurats los dits hòmens a cavall.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu que li plau pus per los dits tatxadós hi sia haüt sgart d'açò que poran pagar.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit comte.

(XLVI) – Ítem, com los dits dos braços hagen request que translat los sia donat dels capítols que les ciutats e viles han dats en lo present Parlament e no pusquen saber ço que en aquells és contengut, per ço protesten e retenen que pusquen enadir en los presents capítols ço que a ells serà bé vist quantque quant los dits capítols de las ditas ciutats e viles hauran vists e regoneguts.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XLVII) – Ítem, que alcun alcayt no sia donat sou ne aquell sia rebut en sou, sinó a aquell que als dits capità e deputats serà ^{f. 203r} ben vist faedor.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XLVIII) – Ítem, com lo dit senyor rey en les Corts prop passades haja feta sa punya que ab los dos braces puixa jutjar lo terç braç, que li plàcia açò revocar e fer carta que d'ací avant semblant juy no puixa ésser fet.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu segons que al XLVIII capítol ha respost.

Dominus rex non faceret predicta cum consernerent ius partis set vocatis partibus preiudebitur iusticia previa.

(XLIX) – Ítem, com lo governador et altres comissaris del senyor rey vagen personalment o envien certes persones per los lochs dels dits braços per fer inquisicions si castellans hi habiten, o stan e prenen aquells e béns d'aquells qui de XX o XV anys de la guerra ençà han stat en los dits lochs e-s són fets hòmens e vassalls dels senyors dels dits lochs, e açò sia contra bona rahó, salva altea del senyor rey e honor de sos officials, que plàcia al senyor rey de provehir d'açí avant semblants inquisicions e enantament no facen, ans los que hauran preses de semblants persones tornen e restituesquen de continent e que açò ferm lo dit senyor comte e que-n faça fermar al dit senyor rey. E que ~~açò ferm lo dit senyor rey~~ no res menys ne faça letra sua tantost al dit governador o comissaris del dit senyor rey.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu que farà son poder ab lo senyor rey que atorch lo dit capítol, emperò, que quant en ell és que li plau de present e·n atorga.

Comitatur dicto comiti qui, habito maturo consilio, in predictis provideat sibi iuste videbitur faciendum taliter quod terre malum non eveniat.

(L) – Ítem, com en la cort de la governació se leven grans e innumerades ~~imposicions~~ scripturas, ço és, que si per vigor de carta de deuta, vende de censal o violari serà requesta condempnació munta X, XV o XX sous o pus, segons les cartes, per ço no·n prena raó de II sous VIII diners per full, per tal suppliquen los dits dos braces que plàcia al senyor rey provehir que d'ací avant les dites condempnacions e manaments exequitoris se facen per kalendaris segons que·s fa en la cort civil si donchs aquell qui u reqeerrà no volrà que tota la dita carta se inserta.

Respon lo dit comte que com lo dit capítol toch interés de part que bonament ni justa no poria provehir nuhament lo dit capítol, però que en cas que novament fos interduyt per los scrivans de la cort ço que en lo dit capítol és contengut, que ell manarà al portantveus | ^{f. 203v} de governador que faça observar als dits scrivans en e sobre los dits affers ço que és stat antigament fet et observat.

Plau al senyor rey segons que·l dit comte ha provehit.

(LI) – Ítem, lo braç ecclesiàstich diu e protesta que per los presents capítols ni per res contengut en aquells no entén a dir, fer ni tractar res que sia offenen o invasió, mas solament deffensió del dit regne e cosa pública de aquell ni fer ni engenrar negun perjudici a les immunitats e libertats ecclesiàstiques ne departir·se en neguna cosa de la proferta feta ni de la forma d'aquella ans si res havia que fos contrari a la dita proferta ni a les immunitats e libertats ecclesiàsticas dessús dites que allò sia haüt per cas, va e no ~~hauit~~ posat.

Plau al dit noble capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

Propterea dicta capitula cum reponsionibus ad ea secutis pos (sic) seu factis laudantes, approbantes ac etiam confirmantes ea omnia et contenta in eis prout per nos sunt previsa observare et tenere promittimus et convenimus in fide nostra regia et sub virtute iuret per nos ad sancta quatuor evangelia manibus corporaliter tacta prestiti, mandandes cum hac eadem inclito ac magnifico infanti Iohanni, primogenito nostro carissimo, duci Gerunde et comite Cerverie, dicto egregio comiti et locumtenenti nostri in dicto regno iusticiis, baiulis ceterisque universis et singulis officialibus et subditis nostris dicti regni presentibus et futuris et dictorum officialium locatinentibus quod contenta in dictis capitulis prout per nos previsa sunt seu etiam concessa teneant firmiter et observent et contra non faciant seu veniant vel aliquem contravenire permittant aliqua racione.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo pendenti munitam.

Datum Barchinone, XXVI die septembri, anno a nativitate Domini millesimo CCC LX secundo nostrique regni vicesimo septimo.

1362, setembre, 26. Barcelona

Capítols de l'oferta realitzada pel braç reial en un parlament valencià de 1362 per tal d'atorgar a Pere el Cerimoniós un servei de 400 homes a cavall per a la guerra contra Castella.

ACA, Cancelleria, reg. 907, f. 204r-213v

Capitula oblata per brachium civitatum villarum et locorum regalium Valencie racione proferte predictae.

Nos Petrus et cetera. Attendentes pro parte vestri dilectorum et fidelium nostrorum iuratorum et proborum hominum civitatis Valencie, nomine universitatis dicte civitatis et aliarum villarum et locorum regionum regni Valencie, fuisse nobis oblata certa capitula que iam pro parte brachi dictarum civitatum, villarum et locorum predictorum oblata fuerunt egregio viro Alfonso, comite Rippacurcie et Denie, consanguineo nostro carissimo, in parlamento dudum per ipsum in civitate predicta in persona nostri et ut capitaneus generalis et noster locum tenens in dicto regno regnicolis eiusdem celebravit et per ipsum nomine nostro responsum fuisse ut in fine cuiuslibet ipsorum capitulorum continetur. Attendentes etiam nos in dictis capitulis certas fuisse responsiones et provisiones aliquas ex provisionibus per ipsum comite factas confirmasse aliquas correxisse et mutasse prout in fine cuiuslibet ipsorum capitulorum continetur quequidem capitula cum responsionibus per dictum comitem et per nos factis ut predicatur sic se habent:

Capítols e proferta feyts, donats e offerts per lo braç de les ciutat e viles reals del regne de València en lo parlament per lo egregi e molt noble baró do Alffonso, per la gràcia de Déu comte de Ribagorça et de Dénia, en persona del senyor rey e axí com a lochtinent de aquell, en l'any de la nativitat de nostre senyor M CCC° L X dos, començat tenir e celebrar en la ciutat de València als habitants del regne de aquella per rahó de la guerra novellament moguda per lo rey de Castella ab les provisions e respostes a aquells feyts.

Com lo egregi e molt noble baró do Alfonso, per la gràcia de Déu comte de Ribagorça e de Dénia, capità general en lo regne de València en lo feyt de la guerra e lochtinent e comissari special deputat per lo molt alt senyor rey a induir, tenir e celebrar parlament general en la ciutat de València als habita-^{f. 204v} dors del regne damunt dit en et per defensió de la guerra la qual lo rey de Castella injustament e malvada, trenquan les paus fetes entre lo senyor rey e lo dit rey de Castella, ha moguda novellament contra lo dit senyor rey e ses gents, fos feta provisió de hòmens a cavall los quals stiguessen per deffensió, tuició e guarda del dit regne e per contrastar als inichs e malvats sforçaments e aparelaments del dit rey de Castella, ~~los quals~~ lo qual és en les parts d'Aragó e fa gran aparel de gent de cavall e de peu per venir dampnificar si porà lo dit regne, ço que Déu no vulla, lo braç de las ciutats e viles reys del regne de València, volén

provehir a la indempnitat del dit regne, acordà e provehí sots la forma, condicions, retencions, salvaments, prestacions e maneres infrasegüents, e no en altra manera, graciosament e no per deute que-n fos tengut, per deffensió de si mateix e de la cosa pública del dit regne a la demunt dita proferta feta per lo braç de las ciutats e viles rayals del regne de València al dit comte de Dénia en lo parlament lo qual /aquell/ en persona del senyor rey e axí com a lochtinent de aquell en lo dit parlament de present celebre al General del dit regne.

Respon lo dit comte e diu que, jatsia que-l dit regne hagués mester major deffensió e ajuda, emperò, sguardades les grans necessitats del dit regne, diu que agradablement excepta (sic) la dita proferta de CCCC hòmens a cavall generalment feta per lo dit General en nom e veu e per part del dit senyor rey. Et enaprés respon als dits capítols per lo dit braç de ciutats, viles reals oferts, provehex aquells segons que en la fi de cascun d'aquells és contengut.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit compte.

(I) – Primerament, lo dit braç, ensemps ab los braços de la Sgleya e de la cavalleria del regne de València e no sens aquells, profer e dóna al dit senyor comte, en nom e veu del dit senyor rey, per defensió de si mateix e de la cosa pública del dit regne CCCC hòmens a cavall, la maytat armats e la maytat alforrats, pagats a un any de mes en mes en lo començament de cascun mes, dels quals lo dit braç do e pach e donar e stipendiar sia tengut cent hòmens a cavall, ço és, L armats e L alforrats, e los romanents CCC hòmens a cavall donen e paguen et donar e assoldejar sien tenguts los dits II braços ecclesiàstich e militar.

Respon | f. 205^r lo dit compte, capità e lochtinent segons que ha respost pròxime en la acceptació de la dita proferta, però diu que ell la dita proferta de cent hòmens a cavall de present reebre no pot seperadament après los IIII meses per lo contrast que de e sobre lo dit compartiment és entre los dits braços del dit regne general mas reeb aquella a IIII meses primers vinents segons lo compartiment per ell feyt dels dits ~~segons~~ hòmens a cavall e, ultra los dits IIII meses, reheb la dita proferta segons que serà avengut, compartit o jutjat.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit comte.

(II) – Ítem, com del compartiment de la dita present proferta lo dit General, ço és, los dits braços ecclesiàstich e militar e de ciutats e viles rayals quant a present no-s concorden e per res lo servi e deffensió del dit regne no puixa o deja romanir, cor en altre manera se poria seguir al dit regne irreparable dampnatge, ço que Déu no vulla, lo dit braç de ciutats e viles rayals per serviy del senyor rey e honor del dit comte e per evident e públic utilitat del dit regne assent que-l dit /senyor/ comte faça compartiment entre los dits treç braços de la dita present proferta, ço és, dels primers vinents IIII meses tan solament e no de més temps, et entre tant serà tractat entre los dits braços sobre lo compartiment de la dita present proferta. Et lo dit compartiment serà feyt dins los dits IIII meses per lo dit senyor rey dins la ciutat o regne de València si e segons que per justícia serà faedor.

Respon lo dit comte e lochtinent e diu que ja lo dit comte ha compartit lo dit nombre de hòmens a cavall entre los dits braces del dit General a son bon arbitre e enteniment quant als dits IIII meses en aquesta forma, que-ls braces de ls Sgleya e de la cavalleria en los dits IIII meses facen e paguen CC hòmens a cavall e lo braç de ciutats e viles

rayals pach e tingue los altres e hòmens (sic) a cavall a compliment dels dits CCCC hòmens a cavall.

Plau al senyor rey segons que·l dit comte ha respost.

(III) – Ítem, que per lo present ascentiment lo qual lo dit braç fa en ço que·l dit senyor comte puixa fer compartiment de la dita present proferta dels dits IIII meses tan solament al dit braç no sia o puixa ésser feyt o engendrat alcun perjudici o lesió en ses libertats o bons usus, ans son dret li romanga salv e il·les en totes |^{f. 205v} coses e per totes segons era ans del dit ascentiment.

Respon lo dit comte e lochtinent e diu que li plau que per lo dit ascentiment algun perjudici no sia feyt al dit braç, privilegis e imunitats de aquell.

Plau al senyor rey.

(IV) – Ítem, que·ls dits braçes ecclesiàstich e militar donen e paguen e donar e pagar sient tenguts en e per rahó de la dita proferta present los romanents CCC hòmens a cavall a compliment dels dits CCCC hòmens a cavall, en altre manera que la dita proferta sia haüda e vage per no feta.

Respon lo dit comte e lochtinent et diu que ja per ell segons lo poder facultat e arbitre a aquell per los braçes del dit General atribuït e donat és stat departit e compartit lo dit nombre de CCCC hòmens a cavall entre los braçes dessús dits a IIII meses, quant és per lo temps sdevenidor respon segons que dessús al primer capítol.

Plau al senyor rey la resposta del dit comte.

(V) – Ítem, que·l dit ~~comte~~ senyor rey faça ajuda al dit regne del seu propri per la responsion, tuició e garda del dit regne per tot lo dit any contínuament de CC hòmens a cavall, la meytat armats e la meytat alforrats. En altre manera que la present proferta sia haüda e vage per no feta.

Respon lo dit comte e lochtinent que ell farà son sforç e poder que·l dit senyor rey faça la dita ajuda al dit regne e que d'açò scriurà de continent al dit senyor rey.

Ratitinetur dictis nunciis.

(VI) – Ítem, si dins los quatre meses los dits tres braçes ecclesiàstich e militar e de ciutats et viles no·s seran concordats o avenguts sobre lo dit compartiment o dins lo dit temps de IIII meses lo dit senyor rey no haurà fet lo dit compartiment dels romanents VIII meses dins la dita ciutat o regne de València, que en continent, passats los dits IIII meses, ipso facto, la present ajuda quant als dits romanents VIII meses sia nul·la e vana e vage e sia haüda per no feta.

Respon lo dit comte e lochtinent e diu que li plau.

Plau al senyor rey en cas que fer se puixa.

(VII) – Ítem, lo dit braç fa e fer entén la dita proferta o ajuda sots aytal manera e condició, que la part dels hòmens a cavall que al dit braç pertanyarà donar o asoldejar en o per la dita ajuda sia levada, collida o exigida tan solament per cascuna universitat del dit braç o per aquell o aquells qui per lo dit |^{f. 206r} braç universalment o singular hi seran ordenats o deputats, e que cascuna universitat puixa elegir de si matixa (sic) o de altres, e que·ls hòmens a cavall sufficients que ben vist li serà e donar e pagar aquells et en açò no hagen res a fer ni saber ni ordenar lo senyor rey ni la senyora reyna ni lo

senyor duch ni lo dit comte ni alcun altre official, comissari o delegat lur, ni que-ls dit senyor rey, reyna, duch e comte o algú d'aquells ni alguna altre persona per ells ni per títol, permís o atorgament o en altre manera no puxen haver altre poder de caber, saber o ordonar en les dites coses mas que les dites coses sien feytes e ordenades per lo dit braç ~~o altre~~ o per singulars universitats de aquell segons que-l dit braç ordenerà o volrà, e que-ls dits senyors rey, reyna, duch, comte o official lur alcú no puxen demanar comte ni en res hagen a caber o saber les dites coses, e que-ls deputats o diputadors per lo dit braç o singulars universitats del dit braç no sia o puixa ésser feta inquisició alguna per los dits senyors rey, regina, duch e comte o alcú de aquells ni per officials lurs ni per alcuna altra persona en loch lur ni per comissió de aquells.

Plau al dit comte e lochtinent, açò anadit que la suficiència dels dits hòmens a cavall donadors per lo dit braç sia e stia a coneguda del dit comte axí com a capità general del dit regne.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit comte.

(VIII) – Ítem, que si alcú dels dits diputats se morrà dins lo dit temps o era embargat per malaltia o per altre embergament tal que en los dits affers no pogués entendre bonament la universitat de la ciutat, vila o loch d'on sia aquell qui mort o embargat seria elegir altres diputats de sa universitat dins tres dies après que request li serà per los altres diputats, et si no ho feya que-ls altres diputats n'i poguessen altre en loch de aquell elegir d'aquella, emperò, ciutat, vila o loch d'on seria aquell que seria mort o embargat segons dit és.

Plau al dit comte e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(IX) – Ítem, que si los hòmens a cavall qui per lo dit braç o singulars universitats de aquell seran donats, pagats o assoldejats seran entrades preses o guanys del dret de quint o altre qualsevol dret al senyor rey, |^{f. 206v} reyna, duch o qualsevol de aquells pertanyent en o per raxon de les dites entrades, preses o guanys per qualsevol causa, manera o rahó vinga a mà dels dits diputats convertit ultra la present proferta en nombre o sou de més hòmens a cavall e o en stimes de cavals o en altres messions o coses necessàries a coneguda dels dits diputats. E de açò no puxen los comte e lochtinent que-lls dits quints sien convertit a ordinació, emperò, del dit comte e capità ab consell e voler dels dits diputats en los affers de la guerra axí en espues, talayes o escoltes e correus con en altres necessitats de la guerra.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit comte.

(X) – Ítem, que les faltes qui-s faran per los dits hòmens a cavall qui seran asoldats per lo dit braç o diputats de o per aquell o singulars universitats del dit braç sien meses e vinguen en poder dels dits diputats e sien convertides per aquellas mateixas en sou de més hòmens a cavall e altres coses en lo proxime precedent capítol contengudes spressades si e quant ben vist lus serà ésser necessari e no en altres coses, actes o usus.

Plau al dit comte e lochtinent axí, emperò, que ab la peccúnia de las dites faltes sien asoldadats tants hòmens a cavall o ballesters ultra lo nombre de la dita proferta com bestarà la dita peccúnia però que aquells sien assoldadats en cas de necessitat a coneguda e arbitre del dit comte e capità ab los diputats ensemps e que a coneguda

d'aquells ne sien pagades e feytes aquellas messions e coses necessàries a la dita guerra que al comte e capità et diputats serà bé vist ~~faedor~~.

Plau al senyor rey segons que-l dit comte ha respost.

(XI) – Ítem, que de las dites faltes a collir o reebre, pendre o haver los dits senyors rey, reyna, duch o comte o altre qualsevol official de aquells o de algú d'aquells o altre no-s puixen o-s degen entrometre per alcuna manera, causa o rahó, et si-l contrari serà feyt el dit cas ipso facto la dita ajuda o proferta, ço és, e lo dit braç e singulars de aquell no sien tenguts pagar o fer aquella.

Plau al dit comte e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XII) – Ítem, que-ls dits diputats juren en poder dels jurats de la ciutat de València per nostre senyor Déu et per los sants evangelis de aquell |^{f. 207r} de lurs mans corporalment tocats que bé e leyalment se hauran en les dites coses e que de aquellas retran bo, vertader e leyal compte a aquellas universitats del dit braç per les quals hi seran deputats o lets (sic) e no en alcuna altra persona, lo qual compte retran en et dins la ciutat de València.

Plau al dit comte e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XIII) – Ítem, que lo dit braç de las dites ciutats e viles fa et fer entén e profer la dita ajuda sots aytal manera e condició que la part de hòmens a cavall al dit braç e singulars universitats de aquell pertanyent pagar o assoldejar en o per la dita ajuda o proferta sia levada e-s puixa levar e pagar per cascuna de las dites universitats per aquella via, forma e manera que a cascuna de las dites universitats serà bé vist, e que en les dites coses paguen e contribuesquen, e pagar e contribuir sien tengudes totes e qualsevol persones de qualque condició o stament sien habitants en les dites ciutats, viles o lochs o térmens de aquellas axí christians, juheus e moros.

Plau al dit comte e lochtinent e que en les dites coses paguen totes aquellas personas qui en semblants coses han acostumat de pagar en lo temps passat.

Plau al senyor rey.

(XIV) – Ítem, que-ls ciutadans de las ciutats e los vehins o habitants de las viles rayals del dit regne de València paguen e contribuesquen per rahó de la dita ajuda ab la ciutat, vila o loch on tendrà lur domicili o cap major en lo temps del atorgament de la dita proferta, axí per ço que han o hauran en les dites ciutats o viles o térmens de aquellas com encara per tots e qualssevol diners o possessions que hagen o hauran en qualsevol altres lochs, térmens o partides. Et per la ajuda que de present se fa per qualsevol dels altres braçes en lo present Parlament no paguen o sien tenguts pagar o contribuir ab los altres braçes del regne o ab qualsevol de aquells si donchs los béns dels ciutadans et de hòmens de viles rayals no eren de general contribució de altra ciutat, vila e loch dins los térmens de la qual los dits béns dels dits ciutadans o hòmens de viles eren o són constituïts o situats, com açò sia fundat en vera justícia e praticat en tots los temps passats.

Respon lo dit comte e lochtinent que sobre les coses contengudes en lo dit capítol foren feytes provisions per lo senyor duch en les Corts per aquell celebradas les quals són

sufficients a provisió del dit capítol e aquellas mane que sien servades e que d'açò sien fetes letras segons les dites provisions.

Plau al senyor rey la |^{f. 207v} resposta del dit comte.

(XV) – Ítem, que ls hòmens o vassalls dels dits ciutadans e los hòmens e vassallos (sic) dels hòmens de las dites viles rayals paguen e contribuesquen e pagar e contribuir sien tenguts per rahó de la present proferta, ço és, los hòmens o vassalls dels dits ciutadans ab la ciutat d'on lo lur senyor serà ciutadà e los hòmens dels habitants de las dites viles ab la vila d'on lo senyor de aquells serà vehí ho habitador e no ab los altres braços o ab alcú de aquells si donchs los lochs o alquerias dels dits ciutadans e hòmens de viles o a los habitants en los dits lochs o alquerias no eran ne eren de general contribució de altra ciutat, vila o loch, dins los térmens de la qual los dits lochs o alquerias de ciutadans o hòmens de viles eran o són constituïts o situats.

Plau al dit comte e lochtinent segons que ha resposta al present XVe capítol.

Plau al senyor rey segons que en aquell ha dit axí mateix.

(XVI) – Ítem, si algun ciutadà o habitador de las dites ciutats e viles se mudarà de algun loch a altre aquell qui axí-s mudarà pach e contribuesca en e per la dita present proferta en aquella ciutat, vila e loch reyal on tendrà son domicili o cap major en lo temps de la excepció de la dita proferta.

Respon lo dit comte e lochtinent que li par just e rahonable pus en lo temps que muderan lur domicili encara la present proferta no-s trobe ésser feta ne la dita juda (sic) indita.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit comte.

(XVII) – Ítem, en cas que les dites universitats o alguna de aquelles elegissen o elegís levar o pagar la part de hòmens a cavall aquelles o aquells pertanyent pagar en la dita ajuda o proferta per via de imposició, que la dita imposició los sia de present atorgada sens tot migà, la qual puxa ésser imposada o levada en o per cascuna de les dites universitats en aquelles coses que ben vist los serà, ço és, dins los dits temps o dins I any après comptador a elecció de cascuna de les dites universitats, per ço cor a les dites universitats cové o covendrà de fer manleutes e pagar usures per haver o traure lo sou dels dits hòmens a cavall qui per lo dit braç o singulars universitats de aquell seran asoldadats per rahó de la dita present proferta, e per ço, axí matex, car a les dites universitats cové o covendrà de necessitat fer e pagar moltes messions o despeses per rahó de la dita guerra ultra lo sou dels dits hòmens a cavall. E que de la dita |^{f. 208r} imposició sien e puxen ésser pagades totes messions e despeses, mogubells e usures que per rahon del dit sou seran fetes e pagades.

Respon lo dit comte e lochtinent e diu que li par rahonable que tro en continent quantitat que pertanyarà a cascuna de los de les dites universitats axí per rahó de la dita ajuda com per barates o mogubells e altres messions que per aquell los convendrà fer puxen imposar la dita sisa o imposició en e sobre aqueles coses que ben vist los serà.

Plau al senyor rey la resposta del dit comte.

(XVIII) – Ítem, que en la dita imposició paguen e contribuesquen totes e sengles persones de quant que grau, dignitat, stament, ley o condició, sien axí richs hòmens, cavallers e persones generoses, juheus e moros com altres qualsevol persones.

Plau al dit comte e lochtinent que s'és feyt e observat en la guerra passada.

Plau al senyor rey.

(XIX) – Ítem, que·l dit sou sia donat tan solament a aquelles persones e soficients que aquell scriuran e servir volran personalment e no per altre o per interposada persona que li sia abatut per aquell temps que servit serà per interposada persona.

Plau al dit comte e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XX) – Ítem, si alcú dels dits hòmens a caval asoldadats se partirà del loch que assignat li serà per frontera sens licència del capità general e causa evident e necessària que perda lo sou de un mes e de tant de temps com starà absent del dit loch a aquell assignat. E no res menys que perda lo cavall e les armes, lo qual sou e lo preu del qual cavall e armes sia convertit per los diputats en sou de més hòmens a cavall o en stimes de cavalls o en altres messions necessàries a coneguda del diputats.

Respon lo dit comte e capità e diu que li par rahonable que bast que perda lo sou de un mes, lo qual sou de un mes deja pagar o servir per aquel mes sens sou e perda lo sou de tant de temps com serà absent del loch que li serà assignat ha estat per lo dit capità e qu·ell dit sou sia convertit en les dites coses.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit comte.

(XXI) – Ítem, que algun no sia donat sou ne feyt compte de sou de mentre que serà en casa o en son alberch per anar en servey de la guerra li sia feyt compte e pagat lo dit sou tro sia tornat en sa casa si donchs no tenia son domicili o alberch en la frontera e que·ll capità ab los dits deputats conegués que allí li fos donat en tot o en partida.

Plau al dit comte, capità e lochtinent exceptat de aquells qui tenen sos alberchs en los lochs de les fronteras on staran a ordinació del dit | ^{f. 208^v} capità e dels dits ~~capitans~~ diputats.

Plau al senyor rey segons la resposta del dit comte.

(XXII) – Ítem, que si alcú dels asoldats perdrà cavall en la frontera faent lo dit servey no isque del sou tro que l'estima del dit cavall li sia pagada ell, emperò, stant en la frontera e pagada la dita stima li sia fet compte e donat sou de X dies per comprar cavall.

Respon lo dit comte e capità e lochtinent e diu que li plau que deu dies après que·l dit cavall serà perdut lo cavalcador de aquell haja son sou complidament per ço que dins los dits X dies puixe venir a demenar l'estima del dit cavall e après los dits X dies si a colpa dels diputats lo y covendrà star haja mig sou tro sia pagat.

Plau al senyor rey segons la resposta del comte.

(XXIII) – Ítem, que·l dits senyors rey, reyna, duch e comte ni algú de aquells ne altre per ells durant lo temps de la dita guerra o proferta no puxan citar convocar, appellar o demanar ne fer vanir davant si ne ajustar los dits deputats o alcú de quells (sic) per res dels affers de la dita ajuda o proferta, ordinació o administració de aquella, sinó

tant solament dins la ciutat de València, en la qual ciutat ordena e proveeix lo dit braç que stiguen e hagen a residir los dits diputats e facen les dites fahenes per ço que la ~~am~~ administració de aquella no puxa ésser trobada (sic) ne mudade. Et açò jur lo senyor rey et si lo contrari era fey que la dita present proferta cés e sia nul·la ipso facto, axí que lo dit braç o singulars d'aquell no sien tenguts fer o pagar la dita proferta.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXIV) – Ítem, en cas que ~~leixa~~ gràcia o leixa alguna fos feta per qualsevol cas, causa, manera o rahó per lo dit senyor rey o per qualsevol official o diputats seu a alguna o als alguns de las universitats damunt dites d'açò que han ho deuran pagar en o per la present proferta que tot allò sia disminuït o defelcat del servey dels dits hòmens a cavall, enaxí que per la dita gràcia o lexa no sia res enedit a las altres universitats ultra la parta que·l·ls pertany o pertanyarà pagar en o de la present proferta.

Plau al dit compte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXV) – Ítem, que en o per la dita present proferta o ajuda una universitat del dit braç per altra ne un singular del dit braç o universitat per altre no sia o puxa ésser forçat ne constret, marcat o penyorat, mas |^{f. 209r} sia feta execució per los dits diputats o per lo portantveus de governador en lo regne de València o son loch tinent si e quant request serà per los dits diputats sumàriament o de pla e sens pleyt e sens scrit solament de nua paraula, tot orde judicariis o solempnitat judicial omeses contra aquella universitat o singulars de aquella qui deuran alguna cosa per rahó de la present proferta o ajudad, totes excepcions, excusacions e defensions axí de dret com de feyt apart posades.

Plau al dit compte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXVI) – Ítem, que durant lo temps de la dita proferta per los dits senyors rey, reyna, duch o compte ne per officials, comissari o delegat o altre en loch lur o per ells o per alcú de quells (sic) no sia ne puxa ésser tramés ni possat comissari, ni consellador, ni instigador, ni alcun amicte, ni scrivà de tresoreria, ne altre ne alguna altra persona de qualsevol condició sia per qualssevol crims, excesses o penes en alguna de les dites universitats per qualsevol de les dites universitats o singulars de aquelles comeses per ocasió de la guerra vel alias, més totes les dites coses tro a la dita de huy comeses sien remeses, absoltes e difinides et que d'ací avant de tots crims, excesses e penes començadores per qualsevol de les dites universitats o singulars de aquelles coneguen et hagen a conèxer los ordinaris de les universitats damunt dites. Et si de feyt alcunes comissions ésser feytes de les dites coses aquelles ipso facto sien nul·les, casces (sic) e vanes. Et açò jur e prometa lo dit senyor rey e lo dit senyor compte jur que u farà jurar al senyor rey.

Respon lo dit compte, capità e lochtinent e diu que li par reonable que comissaris alguns contra tenor del dit capítol no sien feyt e si alguns ne són feyt que sien revocats e hauïts per revocats. Quant a açò que és demanat per lo dit capítol que totes penes, crims e exceses sien remeses, par que no sie rahonable que axí indistinctament les dites penes, crims e exceses sien remeses, emperhò plau·li que totes penes civils e altres provinens de qualsevol crims e exceses sien remeses, exceptats tots cases on haya e·s

pertanga mort o motulació (sic) de membre deguda principalment o subsidiària, e exceptades encara totes penes degudes de capleutes de persones qui sien acusades, denunciades o inculpades de crims o exceses de què-s pertangués mort e motulació de membre deguda principalment o subsidiària.

Plau al senyor rey segons que-l dit compte ha provehit e respost.

(XXVII) – Ítem, que si durant lo temps de la present proferta pau o treva serà feta entre lo dit senyor rey e lo dit rey de Castella o la dita guerra cesarà per qualque manera, que en continent ipso facto la present ajuda o proferta cés o deja cessar en tot cas del dia avant que la dita pau o treugue serà feta o del dia o temps a |^{f. 209v} enant que la dita guerra cessarà.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXVIII) – Ítem, com segons fur alcun rich hom, cavaller, generós o ciutadà o hom de vila o altra qualsevol persona stranya o privada no puixa o dege pendre per se pròpria auctoritat ni algun posader o porter o altra qualsevol official dels dits senyors rey, reyna, duch o comte o de alcun d'aquells o de alcun altre official o persona no puixa donar o assignar alcuna persona de qualque dignitat, ley, condició o stament sia alcuna posada en alcun alberch o cases de alscons ciutadans o vehins de alcuna de las dites ciutats o viles contra voler del senyor ~~rey~~ del dit alberch o cases, com en cascuna de las dites ciutats e viles deurà a aquells compliment de posades per sos diners. Et lo contrari sia stat fet per alscons e assajat de fet, per ço lo dit braç supplica e requer que-l dit fur sia servat, et si lo contrari serà fet per alcun o alscons açò puixa ésser contrastat de fet ~~per aléu o alscons~~ sens instrument de alcuna pena o reheprensió.

Plau al dit comte e capità e lochtinent en cas que per los regidors de las dites ciutats e viles sien donades covinents posades, les quals posades en tot cas casquí sia tengut pagar.

Plau al senyor rey.

(XXIX) – Ítem, que alcun rich hom, noble, cavaller, generós o altre qualsevol persona de qualque dignitat, condició o stament sia no puixa pendre o fer pendre bèsties o atzembles de persones de las dites ciutats e viles o alcuna de aquellas o de lochs de contribució de aquellas ab loguer contra voluntat de aquells de qui són les dites bèsties o atzembles, encara que les hagués mester per servey de la guerra, com algú no puixa pendre les dites bèsties o atzembles sinó tan solament lo senyor rey, la senyora o (sic) reyna o son primogènit o àls de lur casa pròpria tan solament. Et si algú ha mester les dites atzembles por ho deu haver aquellas de qui són les dites bèsties o atzembles car moltes vegades s'és sdevengut que alscons han preses atzembles o bèsties les quals no són stades pagades, restituïdes o smenades, |^{f. 210r} et si algunes atzembles seran preses contra voler de aquells de qui seran, et açò puixa ésser deffés e contrastat de feyt per totes aquellas maneres que a aquells de qui seran les dites atzembles o a altres qualsevol volents ajudar aquells serà bé vist faedor sens encorrimment de alcuna pena.

Plau al dit comte, capità e lochtinent que sobre les dites coses sien servades les provisions sobre açò fetes per lo senyor rey.

Plau al senyor rey.

(XXX) – Ítem, que durant lo temps de la dita proferta a les dites universitats o alguna de aquelles o singulars de aquellas o de qualsevol de aquellas alguna cosa no puixa ésser demenada en general o en special per lo senyor rey ni per la senyora reyna ni per lo senyor duch o per alcú de aquells ni per altra qualsevol persona en nom, loch e veu de aquells o de alcú de aquells pregant o emprant, demanant notificant, significant, requirint, protestant o apellant, ni en altra manera per gràcia de préstec, fermaça, talla, indició, col·lecta o obligació o per altra qualsevol necessitat, causa o rahó que puixa entrevenir e·s entrevingue.

Plau al dit comte, capità e lochtinent e és consonant a rahó.

(XXXI) – Ítem, que durant lo dit de temps los dits senyor rey, reyna e duch o alcú de aquells o qualsevol altre official, comissari o delegat lur, per gran loch o offici que tinga de o per aquells o de qualsevol de aquells no puixa demanar o deman que les osts de les dites universitats o alguna de aquellas o part de las dites hosts o singulars de las dites universitats o de qualsevol de aquellas vagen en algun loch o part, ans durant lo temps de la dita ajuda tota host o cavalcada e reemçó de aquellas cés e deja cessar en tot cas e en tota manera, com hostejar e fer cavalcades sia cosa molt dampnosa e sumptosa a les dites universitats et singulars de aquellas, exceptat tan solament en cas que·l dit senyor rey en persona se hagués a combatre ab sos enemichs en e dins lo regne de València o fronteras de aquell o en cas que loch alcú de regne de València for per los enemichs assetjat o combatut per gins o trabuchs cor en los dits dos cases o qualsevol de aquells no s'entenene scusar. Emperò, en cas que fos dit o al·legat que algun loch del dit regne fos combatut ab gins o trabuchs o per dessetiar o anar a aquell les hosts de las dites universitats o de alguna de aquellas fossen apellades o demanades, ans que les dites hosts sien apellades, lo governa-| ^{f. 210v} dor o son portantveus e lochtinents o lochtinent d'aquells juren per Déu e per los sants IIII evangelis de aquells que·l dit cas de setge e combatiment de gins o trabuchs és per veritat en lo cas que les dites hosts o part de aquellas seran demanades, et que les dites universitats o alguna de aquellas no sien tengudes la dita host ni cavalcada ne recepció de aquellas tro primerament e abans lo dit sacrament sia fet segons que dit és.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey, sal que que·n puixa trer les hosts axí mateix per exequció de justícia que faés e en cas encara que loch fos assetjat jatsia que no fos combatut ab gins; quant és que faés fer sacrament als officials diu lo senyor rey que no és honest.

(XXXII) – Ítem, si qui en los dits dos cases e cascun de aquells tots los demunt dits habitans en lo dit regne e lurs hòmens et vassalls no faran host et cavalcada segons que en lo pròxim precedent capítol és contengut e no seran forçats rayalment et de feyt, que les dites universitats o alguna de aquellas no sien tenguts ni puixen ésser forçats per lo dit senyor rey ni per altre qualsevol official o persona a fer host ni cavalcada ni rehemçó de aquella, sinó si e segons que per aquella matixa (sic) que·ls altres habitants del regne de València a lurs hòmens o vassalls faran e seran forçats de fer e no en alguna altre (sic) forma o manera.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent e diu que ell apel·larà aquells que apel·lar faran e en aquells cases que hi sien tenguts.

Plau al senyor rey que·s faça per lo dit comte.

(XXXIII) – Ítem, que totes e sengles inquisicions, informacions e qualsevol altres pesquises per qualsevol nom sien nuncupades axí de mer offici com altres, les quals poden o porien ésser fetes contra tots e qualssevol oficials de les dites universitats de las dites universitats rayals e de cascuna de aquelles e scrivans de les corts dels oficials rayals del dit regne e dels ordinaris de las dites ciutats e viles o contra corradors de las universitats damunt dites o de alcuna de aquellas de qualque ley sien del temps passat e del sdevenidor tro a les primeras Corts per lo dit senyor rey en pròpia persona de aquell en la ciutat de València als habitants del dit regne celebradores sien remeses e relexades, absoltes e diffinides, exceptades |^{f. 211r}, emperò, inquisicions a postulació de part, les quals inquisicions a requesta de part sien fetes e-s hagen a fer en tot cas denant e per lo jutge ordinari de cascuna ciutat, vila e loch on les dites inquisicions sien fetes.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXXIV) – Ítem, que totes e qualssevol penes e demandes civils e criminals les quals porien ésser demanades, ecegidades o levades de e contra les universitats damunt dites o alcuna de aquellas o singulars lurs per qualsevol causa, manera o rahó tro al present dia de vuy sien remeses, relevades, absoltes e diffinides.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent et diu que no li par rahonable que les dites penes civils e criminals axí indistinctament sien remeses, emperò plau-li que totes penes civils e criminals provinents de qualsevol crims o excesses sien remeses exceptats tots cases on haja e-s pertanga mort o mutilació de membre deguda principalment o subsidiària et exceptades encara totes penes degudes de capleutes de persones qui sien acusades, denunciades o inculpades de crims o excesses de què-s pertangués mort o mutilació de membres deguda principalment o subsidiària.

Plau al senyor rey segons la forma que ha dita lo dit comte.

(XXXV) – Ítem, que tots e sengles penes o calònies comeses o cometadores per qualsevol persones per rahó e vigor del fur nou parlant dels arneses de las vestedures e altres coses tro a les primeres Corts per lo dit senyor rey en persona pròpia als valencians celebradores sien absoltes, diffinides, remeses et relexades.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXXVI) – Ítem, que totes penes comeses provinents dels quarts de sentències sien remeses, absoltes et diffinides. Et si penyores alcunes son fetes per rahó dels dits quarts de les quals encara no és feta exequió rayalment sien de fet restituïdes e tornades.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXXVII) – Ítem, que totes e sengles cartes e altres scriptures les quals per rahó de las demunt dites coses o de qualsevol de aquellas seran fetes e-s sdevendràn e-s pertanyaràn fer sien liurades o donades al dit braç franques de dret de segell e d'altre qualsevol dret d'escripturas e scrivans o oficials de la cort.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XXXVIII) – Ítem, que totes les dites e sengles coses en los presents capítols contengudes e especificades sien |^{f. 211v} per lo senyor rey tengudes, observades, fetes et complides, jurades, ratificades et confermades ab acabament segons forma, continència et tenor dels dits capítols preinserts et desús scrits, de las quals cosas aparega per carta del dit senyor rey ab son segell pendent segellada, la qual sia liura (sic) als jurats de la ciutat de València en nom, veu e loch de tot lo dit braç de las dites ciutats e viles francha de dret de segell e de tota altra missió e despesa e de altre qualsevol dret de scriptures de scrivans o oficials de la cort e açò per tot lo primer vinents mes de setembre. Et si les dites coses no seran complides ab acabament segons tenor del present capítol en lo dit cas en continent passat lo dit mes de setembre ipso iure vel ipso facto la present ajuda sia nul·la, cassa, irrita et vacua et vage per no feta. Et aquella lo dit braç nunc per tunc et e contra de present revoca et vol que vage per no feta. Et algú no sia tengut forçar o destrer per alguna manera, causa o rahó pagar en aquella.

Plau al ~~senyor rey~~ dit /comte/, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey dels capítols atorgats.

(XXXIX) – Ítem, que lo dit braç de ciutats e viles protesta expressament que per la present ajuda ni per res contengut en los capítols damunt expressats o alcú de aquells no sia ne puixa ésser fet ni engendrat algun perjudici o lesió a concessions et privilegis, libertats, usus, franqueses de las dites universitats e de cascuna de aquellas ni de lurs hòmens ans les dites concessions, privilegis, libertats, franqueses et usus sien e stien en lur plena força e valor la present ajuda ni los capítols ni res contengut en aquells en alcuna cosa o manera no contrestant. E qu'ell dit senyor rey ne faça carta o privilegi al dit braç e universitats de aquells axí com mils e pus profitosament fer e dictar se puxa a conservació de lur dret, la qual liurada francha de dret de sagell de scrivà e de tot altre qualsevol dret, cost o messió als dits jurats de València per tot lo dit braç ea (sic) ço per tot lo dit mes de setembre.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XL) – Ítem, que en les fronteres dels térmens |^{f. 212r} de les ciutats e viles reals sien posats et stablits hòmens a cavall per defensió de les dites fronteres a coneguda dels dits deputats.

Respon lo dit comte, capità e lochtinent que no és just com allò pertanga al capità e a ordinació d'aquell.

Plau al senyor rey la resposta del dit comte.

(XLI) – Ítem, com per fur nou testaments, codicils e altres volentats darreres, cartes públiques, lettres, altres contractes hajen o dejen ésser fets e dictats en romanç, e per alguns notaris per alcun temps après confecció et ordinació del dit fur sien stats fets et dictats en latí, après suspecció per alcun temps feyta del dit fur, suppliquen lo dit braç que conformació la ordinació feyta per qualsevol notari dels dits testaments, codicils e altres darreres volentats, lettres a altres qualsevol cartes públiques ~~públiques~~ e contractes ~~en latí~~ en latí los dits testaments, codicials e altres darreres volentats, cartes públiques, lettres e altres contractes sien fets, dictats e ordenats en latí tro per lo senyor

en Corts personalment en la ciutat de València celebradores e sia per altra manera provehit et ordenat, emperò si alcú volrà haver les dites coses ordenades o dictades en romanç que sia feyt. E enaxí que aquells qui les volrà en latí que les haja dictants en latí e qui les voldrà dictades en romanç les haja en romanç e que en la dita forma lo dit fur sia sospés tro a les dites Corts.

Plau al dit comte, capità e lochtinent.

Plau al senyor rey.

(XLII) – Ítem, com algunes universitats del dit braç de ciutats e viles singularment sia lícit e permís imposar a cert temps certes imposicions en les dites universitats e lochs de lur contribució en certes coses et per rahó de la present proferta semblantment les dites universitats o alguna de aquellas entenen imposar en aquellas certes imposicions les quals imposicions bonament ensemps no-s porien ~~imposar~~ collir et levar, per ço suplica et demana lo dit braç que per imposar les dites imposicions per rahó de la dita proferta en alguna de las dites universitats lo temps atorgat ans de la present proferta a cascuna de las dites universitats de imposar imposicions per pagar sos càrrechs o deutes no puixa percórrer, ans en l'esdevenidor cascuna de las dites universitats puixen cullir les imposicions |^{f. 212v} a aquella atorgades per aquell temps que atorgades li són.

Plau al dit comte, capità e lochtinent, axí, emperò, que no sien imposades majors imposicions que seran necessàries a satisfacció e paga de las dites quantitats.

Plau al senyor rey.

(XLIII) – Ítem, com per la prolicitat de las scriptures que-s fan en les corts de la governació et en altres corts de algunes viles e regne de València, per tal com en los manaments executoris o condepnacions que-s fan en les dites cartes los scrivans o regents les scripturas del dit regne meten et inserten et aquells totes et sengles cartes per vigor de las quals se fan sia provehit que en qualsevol manaments exequitoris et condepnacions que-s faran en qualsevol corts o scrivanies del dit regne de València, axí de la governació general com de ciutats, viles o lochs del dit regne, sien posats et inserts tan solament los calendari (sic) de las cartes per vigor de las quals se faran los dits manaments exequitoris et condepnacions, et lo nom del notari qui les dites cartes hauran fetes et signades.

Respon lo dit comte que com lo dit capítol toch interés de part que bonament ni justa no poria provehir nuament lo dit capítol però que en cas que novellament fos introduït per los scrivans de las dites corts ço que en lo dit capítol és contengut, que ell manarà al portantveus de governador et als justícies de las dites viles que façen observar als dits scrivans en e sobre los dits fets ço que és stat entigament feyt et observat.

Plau al senyor rey la resposta del dit comte.

(XLIV) – Et la dita proferta, do ho ajuda fa lo braç de las dites ciutats et viles rayals sots la forma, condicions et retencions, salvaments et maneras dessús expressades o contengudes, encara la ciutat de València per sots les dites formes, condicions et maneras dessús et dins expressades et no en altra manera.

Respon lo dit compte, capità e lochtinent et diu que li plau segons et ab les respostes, modificacions et provisions fetes als dits proferta et capítols et coses en aquellas |^{f. 213r} contengudes.

Plau al senyor rey ab les moderacions per ell fetes.

(XLV) – Ítem, com la dita ciutat de València sia molt oppresa e minva de moneda, axí per oppressió de la guerra passada e dons al senyor rey fets en los temps passats com encara per la present guerra e per lo forniment que la dita ciutat ha fet e fa de present axí de vitualles com de armes et altres coses necessàries a tuició, salvament et guarda de la dita ciutat, de present als térmens que és obligada pagava los deutes o càrrechs als quals és tenguda et obligada no poria bonament e sens gran affany complir a les dites coses, et la dita ciutat assenyalamet sia tenguda et obligada pagar al senyor rey o al comprador de sa casa cascun any a cert temps LX mil sous per rahó de la concessió de las imposicions generals al dit senyor rey a cert temps ja passat et finit atorgades sobre la ciutat et altres lochs del regne de València, et encara la dita ciutat sia tenguda et obligada al dit senyor rey et a altres persones per aquell et VII^m sous DCCCC lliures (sic) de rayals restants al dit senyor rey a pagar per rahó de las dites imposicions segons en cartes daquèn fetes és contengut, però, senyor, los jurats et síndichs de la ciutat de València supliquen que per vós, senyor, les dites quantitats o pagues de aquellas sien prorogades et sospeses durant lo temps de la guerra enaxí que passada la dita guerra comensen a córrer e contar los temps et térmens de les pagues faedores de las quantitats damunt dites.

Plau al dit comte, capità e lochtinent que la dita alarga sia feta a la dita ciutat a IIII meses primer vinents e d'aquí avant aytant com lo servey de la dita proferta se farà de les dites, emperò, VII mil ~~libr.~~ DCCC lliures, quant als LX mil sous no se'n pleviria, mas suplicar n'a lo senyor rey.

Delibetur et (..)entur non posset domina regina sine voluntate domini regis set consultabit ipsum propterea dicta capitula cuius responsionibus ad ea secutis per nos seu factis laudantes, approbantes ac etiam confirmantes ea omnia et contenta in eis prout per nos sunt promissa observare et tenere, promittimus et convenimus in fide nostra regia et sub virtutis iuramentu per nos ad sancta quatuor evangelia , manibus nostris corporaliter tacta, prestiti.

Mandantes cum hoc eadem inclito et magnifico infanti Iohanem, primogenito nostro carissimo, duci Gerunde et comiti Cervarie, dicto | ^{f. 213v} egregio comiti et locum tenenti nostri in dicto regno, iusticiis, baiulis ceterisque universis et singulis officialibus et subditis nostris dicti regni presentibus et futuris et dictorum officialium locatenentibus quod contenta in dictis capitulis prout per nos previsa sunt seu etiam concessa teneant firmiter et observent et contra non faciant seu veniant vel aliquem contravenire permitant aliqua racione.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo pendenti munitam.

Datum Barchinone, XXVI^a die septembri, anno a nativitate Domini M^o CCC^o LX° secundo nostrique regni vicesimo septimo.

1382, març. València

Els jurats de València exposen al Consell municipal que el procurador fiscal del rei al·lega una pragmàtica sanció del temps de la Unió per la qual s'havien retallat els privilegis de la ciutat. El Consell, a instància d'alguns curial, decideix comissionar tres prohoms per tal d'arribar a una composició econòmica que resolga aquell afer.

AMV, Manuals de Consell, A-17, f. 279r-280v

Fon proposat en lo dit consell per los dits jurats e subsegüentment recitat e declarat per los doctors advocats pensionats de la dita ciutat dessús nomenats que axí com ja en altre consell celebrat a XXIII dies del prop passat mes de febrer [no s'annotà res sobre això] era stat raonat e previst se era seguit, ço és que·l procurador fiscal del senyor rey denant lo dit senyor o regent la sua vicecancelleria havia proposades denunciacions e altres demandes criminals e civils e daquèn menats diverses plets contra alguns /justícia e contra/ los jurats e consellers de la dita ciutat de certs ayns passats e present axí per raó d'alguns juhís e proceïments criminals fets per los dits justícia a consell dels dits jurats e consellers, los quals juhís e proceïments lo dit procurador fiscal affermava ésser estats fets contra manaments penals de la cort de la governació et alias no justament, com per raó d'alguns estatís et ordenacions fets e fetes per lo consell de la dita ciutat en temps passat sens poder segons affermava que no·n havien, los quals plets e les raons d'aquells los dits advocats declararen al dit consell effectualment e singular e per orde remetèn-ho pus largament als processés daquèn accitats.

E senyaladament los dits jurats e advocats recomptaren que sobre o per raó d'un dels dits plets tocant o impugnant I dels dits estatuts e per altres drets que per aquesta raó lo dit senyor rey affermava haver contra la universitat de la dita ciutat, lo procurador fiscal havia treta e exhibuhia una que affermava pragmàtica sancció, la qual segon que per lectura d'aquella se mostrava prima faç era o fo feta per lo senyor rey ara regnant en temps o poch après de la cassació de la passada Unió e contenia en acabament que com la dita ciutat o jurats e consellers d'aquella haguessen meses en ma e poder del senyor rey tots los privilegis en general e en special a la dita ciutat atorgats de tot lo temps passat tro a aquell temps, corregidors, declaradors, moderadors et encara revocadors per lo dit senyor rey a sa volentat, lo dit senyor regoneguts aquells havia alguns d'ells corregits e declarats, detrahén, addén, moderan e mudan en alcunes lurs partides e altres d'ells del tot revocats de volentat dels ladonchs jurats e consellers de la | ^{f. 279v} dita ciutat segons paraules de la dita pragmàtica, de la qual lo dit senyor son procurador fiscal se ajudava en lo plet o plets qui·s menaven per raó dels dits estatuts, e per vigor del qual lo dit senyor rey instantment demanava e destrényer entenía la dita ciutat o jurats d'aquella e per aquella que li retessen aquells dels dits privilegis qui del tot segons és dit eren estats revocats e dels altres corregits no usàs la dita ciutat sinó ab lurs correccions e declaracions segons forma de la dita pragmàtica sancció.

E continuan dixeren los dits jurats e advocats al dit present consell que, jassia en tots los altres plets axí criminals com civils dessús dits no donassen res, com a intenció dels dits advocats pensionats e d'altres doctors e juristes de la dita ciutat qui vist hi havia, la part dels dits convenguts hagués bo e clar dret, com hagués posades e preuades clarament bones e moltes excepcions, raons e defensions. Emperò, los plets o fets tocants la dita pramàtica sancció los apparien fort duptoses, com bé a lur voler no y trobassen remey, jassia de lur saber e poder haguessen impugnada aquella per algunes raons que al dit consell dixeren en substància, hoc més los dits jurats dixeren que tantost com la dita pramàtica sancció fo feta menció e hagren haüt trellat d'aquella feren cercar molt diligentment en l'archiu de la sala del dit Consell e en altres parts d'aquella, regiran totes e sengles escriptures singularment que allí eren si porien trobar revocació o altra provisió de o sobre la dita pramàtica sancció, e com allí no se'n trobàs res havien tramés a Barcelona lo sotssíndich per encercar e longament e diligent. Segons sa relació havia encercat en l'archiu reyal e en altres parts e senyaladament en les scriptures d'en Jacme Conesa, scrivà del senyor rey, qui·s dehia haver ~~reebuda~~ ordenada e reebuda la dita pramàtica sancció si allí hauria revocació, provisió o altre remey de o sobre aquell e tanpoch hi era estat res trobat. E d'açò mateix era cert lo senyor rey com semblantment enaprés ho hagués fet cercar, e per tal lo dit senyor, segons relació d'algunes persones honestes e de gran fe, tenia en molt car la dita pramàtica sancció e entenia e volia fer publicar o notificar ab crida pública e daquén fer observar aquella, per la qual rahó alguns curials del senyor rey, qui·s mostraven ésser amichs e zeladors de la | ^{f. 280r} honor e bé de la dita ciutat, havien mogut e dit als dits jurats que seria bo que·ls dits plets e fets se levassen de carrera e que se'n tractàs alguna bona composició entre lo senyor rey e la dita ciutat, entre·ls quals no estaven bé tals ne altres plets ne contrasts, profirents-se los dits curials segons dixeren fer en aquest trattament a la ciutat aquella mellor obra que poguessen.

Totes les dites paraules o semblants en substància e altres d'aquesta matèries dixeren e explicaren los dits jurats e advocats al dit consell, concloén los dits jurats que ells a les dites paraules de trattament de composició no havien feta alcuna resposta ne se'n volgren ne volien de res plevir, mas pensaren e concordaren entre si los dits jurats que ho proposassen e proposaven al dit consell que y acordàs e proveís ço e segons que mils vist hi fos, sobre la qual proposició foren haüdes en lo dit consell moltes e longues paraules e raons e disputacions e diverses al·legacions e opinions, finalment, haüda plenera e madura deliberació, tot lo dit consell concordantment alcú no discrepant determenà e volch e tench per bé que fos dat escoltament e loch al dit trattament enaxí que si fer se podia bonament no fos romput en alguns dels dits affers ab lo dit senyor rey, mas que a ell fos supplicat humilment que sobre los plets e processés en los quals la ciutat o officials, jurats e consellers d'aquella havien o haguessen dret, segons és dit, fos mercè del dit senyor no sostenir calumpnia, mas ministrar·hi dret e dar·hi sentència per justícia. Quant és, emperò, sobre la dita pramàtica sancció e plets e fets aquella tocants qui apparien, segons és dit, duptoses e sobre alguns novells privilegis e provisions que apparien necessaris a la dita ciutat axí per lo fet de les imposicions com altres alguns dels quals allí foren declarats en substància, fos tractat e composat ab lo dit senyor rey.

Al qual trattament a fer e tot aquest negoci finir, avenir e complir ab tot acabament, lo dit consell deliberadament e concordant elegí los honrats en Pere Marrades, jurat, en Johan Suau, en Jacme Romeu, et en Pere Johan, ciutadans de la dita ciutat, als quals sobre totes e sengles aquestes coses e inadents, emergents e dependents d'aquelles o a

aquelles annexes o aquelles tocants per qualque manera, tot lo dit consell donà ple e bastant poder e comanà tot son loch e veus. E, senyaladament e expressa volch, consentí e atorgà lo dit consell ^{f. 280v} que·ls dits elets, per mils haver favor e ajuda sobre los dits affers, facen e fer puxen sabudament o secreta tots aquells dons de o en qualsevol quantitats de diners o de joyes e a aquelles persones, curials e altres que a ells ben vist serà, sens que no sien tengudes nomenar o expressar a jurats o a altres les dites persones ne les particulars quantitats de diners o de joyes dessus dites, ans sobre açò, sens altra special expressió, sien creeguts de les dites quantitats en general o en suma per lur simpla paraula, e de tot allò sia fet albarà al dit en Pere Marrades, qui és clavari general de la peccúnia comina de la dita ciutat, com sia cert e acostumat que tals dons ne persones aquells reebents no sostenen divulgació, ans requeren gran e pregon secret. E lo dit consell, confian per experiència de la fe, leyaltat e promenia dels dits elets, comanà tot açò a lur arbitre et bona consciència.

1586, març, 3. València

Informe expedit pel mestre Diego Hidalgo, de l'orde de Calatrava, prior de Sant Benet de València, per a l'expedient d'accès a l'orde de Sant Jaume de Pere Escrivà i Sabata, després de rebre l'encàrrec de trobar una equivalència al rang castellà d'«hidalgo» en la societat valenciana.

AHN, Ordres militars, expedient núm. 2728, full solt.

Por quanto la dubda que en esta información y en las demás que se refieren a este reyno podría aber, es averiguar qué estado de los de este reyno conbiene con el de hijosdalgo que llamamos en Castilla, cuyo lenguaje siguen los estabcimientos (*sic*) de nuestra orden de Santiago, y hallamos en esta cibdad al maestro Diego Hidalgo, del hábito de Calatrava, prior de San Benito, que llaman en la dicha cibdad, el qual tiene noticia particular de los estamentos y braços dell, a por ser este trienio uno de los diputados del Reyno, y también la tiene de los estados de Castilla, por ser natural della, le preguntamos nos declare la diferencia que ay del estado (que acá llaman braço o estamento) militar al estado real, que es de ciudadanos, y qué estado es este de ciudadanos, y después de aber pensado y mirado mucho dello, y aberse informado con cuidado dixo que lo que sentía y sabía acerca deso susodicho era lo siguiente. La declaración hizo en la dicha cibdad de Valencia, a tres de março de mill y quinientos y ochenta y seis annos.

Por negocio difficultoso tengo la averiducción y liquidación de lo que se me manda, y no menos creo lo será a aquellos señores del Consejo de las órdenes, supuesta la difficultad que ay en este negocio por con[...] qué estamento y especie de naturales deste reyno recahe con los hijosdalgo de Castilla, para lo qual conbiene advertir quatro diferencias de vecinos en este reyno: unos son officiales, y en quanto a lo que se pretende, los mercaderes, aunque en más tenidos, no se differencian de los otros; ay ciudadanos que se distinguen destos primeros porque comen de sus rentas, labranças y alquerías, y aún muchos dellos son señores de lugares, y éstos son admitidos en los officios de justicias civil y criminal, jurados, almotaçén y otros tocantes a la administración y gobierno desta ciudad; otros ay que son cavalleros, los quales arma el rey y los haze tales en las Cortes de Monçon, y éstos son admitidos a sólo un officio de la ciudad, que es ser jurado, porque de seis jurados que son cada un año, la cabeça de todos ellos ha de ser un cavallero, dado que en esto y administración de la ciudad no se les da si sólo esté personado, y a éstos los llaman mossenes, como si dixésemos «mossèn Alfonso tal», «mossèn Philui (*sic*) tal»; otros ay que se llaman nobles, que éstos no entran en los officios y administración desta ciudad, y son el estamento supremo que aquí ay, y así son más respectados, por manera que los mismos que llaman cavalleros tienen algun tanto de respecto a éstos, y éstos se llaman dones, aunque es de advertir que muchos que en sus antepasados eran nobles se llamaban por entonces mossenes, cuyos hijos oy se llaman dones, y oy algunos de los hijos de los cavalleros se

llaman dones y así andan confundidos estos términos, dado que se murmura de los que se consiente dezirse dones, siendo hijos de meros cavalleros.

Es de advertir que en Castilla es fácil cosa distinguir los hijosdalgo de los que no lo son, o por ser gente solariega, o por tener executorias, y lo que faboreze mucho a esta distinción es tener libertades en no pagar ciertos pechos comunes ni poderseles echar huéspedes y otras exemptions que por sus privilegios tienen. Pero en este reyno así ciudadanos, como cavalleros, como nobles no son esentos de las imposiciones comunes, como son general, sal, peajes, aunque ay un drecho que llaman morabatí y en este drecho tan exentos son los ciudadanos como los cavalleros, como los nobles.

Es también de advertir que en este reyno ay tres braços, que llaman también estamentos, los quales son el reyno, y los que juntamente con el rey concurren para Cortes, y por sí se juntan para tratar cosas concernientes al gobierno del reyno, como es para tratar con su magestat quando les quiebran algún fuero, y estos tres estamentos tienen tres nombres. El uno y principal es ecclesiástico, y en este concurren catorze voces ecclesiásticas, que son el Patriarcha, el maestre de Montesa, el obispo de Tortosa, el obispo de Segorve, el prior de Calatrava de Valencia, el abad de Poblete, el abad de Valdigna, el abad de Venifacat, la religión de Sant Joan. el comendador de Museros – que es de Uclés–, el general de la Merced, el prior de Valdechristo, el prior de Sant Miguel de los Reyes –de la orden de Sant Hierónimo– y el cabildo de la iglesia mayo desta ciudad. El segundo estamento que dixe se llama militar, éste se haze de nobles y cavalleros, sin que entre ellos aya otra distinción más [que] en el asentarse: primero se sienta un noble y luego un cavalleros, y luego otro noble y así consegüente, que los votos tan qualificados son los de unos como los de los otros, y así convocan a los unos como a los otros quando se han de juntar el brazo y el estamento dellos. El terçero estamento se llama real, y en éste se juntan los ciudadanos honrrados que tienen y an tenido administración y gobierno de la ciudad, y así /no/ ay distinción alguna en esto.

Es también de advertir que ay en este reyno un drecho que se [llama] el general, el qual pagan todos, que ni su magestat está libre del, sólo el pontífice y su camarlengo, el qual drecho se arr[ienda] en sesenta y cinco y aún setenta mil ducados, las quales [can]tidades se gastan en deffensa del reyno, y se paga dellas a su magestat el servicio quando tiene Cortes, que son cient mil libras. [Para] administración desta hazienda de tres en tres años se comete a seys hombres que llaman diputados para que la gasten conforme a los fueros que esta administración tiene hechos en Cortes; estos seys personados se toman dos del estamento ecclesiástico dicho, y dos del estamento militar, y dos del real, differéncianse en que el que primero vota y tiene el primer asiento es a una de las personas ecclesiásticas, en segundo lugar vota el noble, y en tercero uno de los ciudadanos, y en quarto vota el otro ecclesiástico, y en quinto el cavallero no noble, y en sexto el otro ciudadano, por manera que en este lugar ay sola esta distinción.

Es de advertir también que entre estos ciudadanos, aunque para los officios todos sean iguales, pero ay diferencia entre ellos, que unos an venido a serlo siendo ayer sus padres mercaderes y aún officiales, que con sólo dexar el trato y vivir de sus rentas, los hijos, labranças y alquerías, sin otro nuevo privilegio, mayormente si los ponen en officios de la ciudad, ya son ciudadanos. Otros ay de más qualidad que sus antepasados fueron de la conquista deste reyno y trahen de antiguo una estimación del pueblo y son más honrrados, los quales por sí y por sus antepasados –sin que otra cosa aya en la memoria de los honbres– an vivido con sus rentas, ganados y labranças.

Ase de advertir también que muchos destes ciudadanos más honrados sirvieron y estuvieron en las casas de los reyes desta Corona, conviene también considerar que algunos destes sería possible probar de ser cavalleros, lo qual no quieren por ser idóneos para todos los officios de la ciudad y gozar de los salarios que en las administraciones de los tales officios se dan.

Es también de consideración que hijosdalgo de Castilla se an hallado venir a este reyno, y, como por fuero a cabo de veinte años sean naturales, han sido admitidos a los officios deste reyno que tienen los ciudadanos.

También no inpide ni es nota en este reyno que el noble y el cavallero tengan arrendamientos de los drechos del reyno, ni se obliguen a habituallamientos, ni aún que den dinero a [...].

De todo lo qual y deste chaos antes puesto [... ..]sión que ay en inferir qué estamento destes coyncide con el de los hijosdalgo de Castilla, porque si el de los ciudadanos entre ellos ay la gente que arriba dixere ser hijos muchas vezes y nietos de oficiales mecánicos y tratantes mercaderes, aunque, como arriba expliqué, ay los otros ciudadanos más que qualificados.

Si el de los cavalleros, cavalleros ay deçendientes de gente baxa, y aún aora soy cierto se dará la cavallería a uno, según soy informado, hijo de un cordonero, y aún se ha dado a otros cuyos agüelos fueron baxa gente.

Y si an de ser de los nobles, me parece que su magestat puede dar muy pocos hábitos en este reyno, y conbiene que los dé para tener más a su devoción y servicio el reyno, lo uno por la jurisdicción, y lo segundo porque éstos les serán a su magestat negociantes en las cosas que en este reyno fu[esen] de su voluntad, lo qual inporta mucho, y lo terçero, que será gente que poca molestia dará, que les bastará el cont[...] del hábito al pecho para premio de sus servicios, y lo [quart]to porque no se podrán aprobechar de los fueros deste r[eyno], que son grandes exemptiones, así en delictos com en otras [co]sas.

Será de los señores del Consejo de las Órdenes haber esta c[...]ción y conferencia, aunque para esto tienen algunos exemplares de [los] Ferreres, y los más nuevos serán de don Jayme Ferrer, hijo de don Luis Ferrer, anbos de Santiago, y de don Hierónimo Corella, hijo del conde de Cocentayna, del hábito de Santiago, y aora de nuevo tiene a don Joan Castelví, del hábito de Calatrava, los quales creo que an probado en sus informaciones no sólo cavallería, pero nobleza. Aunque don Luis Ferrer, padre del dicho don Jayme Ferrer, que oy vive del hábito de Santiago, y su hermano, don Diego Ferrer, del hábito que fue de Calatrava, an sido hijos /y nietos/ de mossenes, que es como se laman los cavalleros de segundo grado, dado que como arriba dixere la distinción de mossenes y dones no es argumento infalible para tener a uno por noble o cavallero, y así la práctica de asta oy creo que a sido dar los hábitos a hijos de padres nobles, y siguiéndose ésta con puro rigor pocos hábitos puede dar su magestat en esta Corona.

Ay también una información de don Ramón Buil, señor de Vétera, de Calatrava.

También entiendo que si no es siguiendo esta práctica fuera de Capítulo General, habiéndose acto capitular dello, no sé si podrían los señores del Consejo estender las fínbulas (?) a otro estamento fuera del que oy está en práctica, que es el de los nobles, lo qual sería no habiéndose de algún incoviniente por saberse con mucha publicidad a

quienes a dado hábitos el rey, porque quedaría la perplexidad no dándoseles si avía sido por razón de alguna raza.

Los de la orden de Montesa sólo piden ser ciudadanos honrrados, y si se ubiese de decretar en Capítulo sería yo de parecer en esta Corona se estendiese a ellos con tal que fuesen de los de la segunda estofa que arriba dixen y lo otro por trabar más esta república con la comunicación en unas mismas cosas, pues la conbeniencia hallamos ser causa de amor, lo qual es bien necessario para la consolidación destes y aquellos reynos. Esto es lo que sien[to] y lo que ay.

TAULES*

- 1.1. Peticions de peita a les viles reials d'Aragó (1253-1287)
- 1.2. Quanties de peita de les viles reials d'Aragó segons ordenacions i inventaris (1273-1315)
- 1.3. Peticions de redempció d'exèrcit a les viles reials d'Aragó (1257-1293)
1. 4. Peticions de subsidi a les viles reials d'Aragó (1281-1327)
2. Peticions de quèstia, redempció d'exèrcit i subsidi a les viles reials de Catalunya (1255-1344)
3. Peticions de quèstia, redempció d'exèrcit i subsidi a les viles reials del regne de València (1255-1303)
4. Companyies de cavalls armats en la croada d'Almeria (1309-1310)
5. Companyies de cavalls alforrats i peons addicionals en la croada d'Almeria (1309-1310)
6. Subsidis de les viles reials d'Aragó per a la croada d'Almeria (1309-1310)
7. Subsidis de les viles reials del regne de València per a la croada d'Almeria (1309-1310)
8. Subsidis de les viles reials de Catalunya per a la croada d'Almeria (1309-1310)
9. Subsidis de les viles que eren del Temple per a la croada d'Almeria (1309-1310)
10. Subsidis de les aljames de jueus per a la croada d'Almeria (1309-1310)
11. Subsidis de les aljames reials de musulmans per a la croada d'Almeria (1309-1310)
12. Préstecs i prestamistes per al finançament de la croada d'Almeria (1309-1310)

---

* Per a les taules 1 a 3, les quantitats són sempre en sous jaquesos a les viles aragoneses, en sous barcelonesos a les catalanes i en sous reials valencians a les valencianes, excepte indicació expressa. D'altra banda, les abreviatures emprades, a banda dels mesos, són *Incr.* per *Increment* i *Rem.* per *Remissió*; el guionet (-) significa que la vila en qüestió no apareix en la llista fiscal corresponent.

Taula 1.1. Peticions de peita a les viles reials d'Aragó (1253-1287)¹

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1253	febrer	Alagón	1.000			1.000	Peita
1253	febrer	Almudévar	4.000			4.000	Peita
1253	febrer	Barbastro	-			-	Peita
1253	febrer	Berbegal	3.000			3.000	Peita
1253	febrer	Berdún	600	1.000		1.000	Peita
1253	febrer	Boltanyà	100			-	Peita
1253	febrer	Borja	3.000			3.000	Peita
1253	febrer	Calataiud	-			-	Peita
1253	febrer	Canfranc	200	300		300	Peita
1253	febrer	Castellar	1.800			1.800	Peita
1253	febrer	Cetina	500			500	Peita
1253	febrer	Daroca	-			-	Peita
1253	febrer	Echo	1.000	1.500		1.500	Peita
1253	febrer	Ejea	100			100	Peita
1253	febrer	Fariza	2.000			2.000	Peita
1253	febrer	Jaca	-			-	Peita
1253	febrer	Luna	1.000			1.000	Peita
1253	febrer	Magallón	1.000			1.000	Peita
1253	febrer	Osca	-			-	Peita
1253	febrer	Pertusa	2500			2.500	Peita
1253	febrer	Ricla	[?]			[?]	Peita
1253	febrer	Ruesta	300	400		400	Peita
1253	febrer	Saragossa	-			-	Peita
1253	febrer	Sarinyena	4.000			4.000	Peita
1253	febrer	Tauste	2.000			2.000	Peita
1253	febrer	Tena	1.500	2.000		2.000	Peita
1253	febrer	Terol	-			-	Peita
1253	febrer	Uncastillo	2.000			2.000	Peita
1253	febrer	Urriés	300			300	Peita
1253	febrer	Zuera	3.500			3.500	Peita
1255	setembre	Alagón	1.000			1.000	Peita
1255	setembre	Almudévar	8.000			8.000	Peita
1255	setembre	Barbastro	-			-	Peita
1255	setembre	Berbegal	5.000			5.000	Peita
1255	setembre	Berdún	1.000			1.000	Peita
1255	setembre	Boltanyà	100			100	Peita

¹ 1253: ACA, C, reg. 8, f. 7r-10v; 1255: reg. 8, f. 16r-18r; 1258: reg. 8, 36v-39v; 1259: reg. 8, f. 48v-50r; 1271: reg. 18, f. 20v-23r; 1273: reg. 18, f. 40r-44r; 1275: reg. 33, f. 73r-76r; 1276: reg. 38, f. 121r-122v; 1278: reg.22, f. 86v-88r; 1279: reg. 46, f. 20; 1284: reg.45, f. 35v-38r; 1285: reg. 45, f. 47r-57v; 1287: reg. 45, f. 58r.

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1255	setembre	Borja	3.000		1.000	2.000	Peita
1255	setembre	Calataiud	-			-	Peita
1255	setembre	Canfranc	400			400	Peita
1255	setembre	Castellar	3.000			3.000	Peita
1255	setembre	Cetina	500			500	Peita
1255	setembre	Daroca	10.000			10.000	Peita
1255	setembre	Echo	1.500			1.500	Peita
1255	setembre	Ejea	1.000			1.000	Peita
1255	setembre	Fariza	3.000			3.000	Peita
1255	setembre	Jaca	-			-	Peita
1255	setembre	Luna	1.000			1.000	Peita
1255	setembre	Magallón	1.500			1.500	Peita
1255	setembre	Osca	8.000			8.000	Peita
1255	setembre	Pertusa	5.000			5.000	Peita
1255	setembre	Ricla	2.000			2.000	Peita
1255	setembre	Ruesta	500			500	Peita
1255	setembre	Saragossa	-			-	Peita
1255	setembre	Sarinyena	10.000			10.000	Peita
1255	setembre	Tauste	3.000			3.000	Peita
1255	setembre	Tena	2.000			2.000	Peita
1255	setembre	Terol	-			-	Peita
1255	setembre	Uncastillo	2.000			2.000	Peita
1255	setembre	Zuera	10.000			10.000	Peita
1258	octubre	Alagón	1.000	1.500		1.500	Peita
1258	octubre	Almudévar	6.000	9.000		9.000	Peita
1258	octubre	Barbastro	-			-	Peita
1258	octubre	Berbegal	3.000	5.000		5.000	Peita
1258	octubre	Berdún	1.000	1.500		1.500	Peita
1258	octubre	Boltanyà	100	150		150	Peita
1258	octubre	Borja	4.000	6.000		6.000	Peita
1258	octubre	Calataiud	buit			-	Peita
1258	octubre	Canfranc	500	600		600	Peita
1258	octubre	Castellar	3.500	4.000		4.000	Peita
1258	octubre	Cetina	1.000	1.500		1.500	Peita
1258	octubre	Daroca	buit				Peita
1258	octubre	Echo	1.000	1.500		1.500	Peita
1258	octubre	Ejea	1.000	1.500		1.500	Peita
1258	octubre	Fariza	3.000	4.000		4.000	Peita
1258	octubre	Jaca	-			-	Peita
1258	octubre	Luna	1.000	1.500		1.500	Peita
1258	octubre	Magallón	1.500	2.000		2.000	Peita
1258	octubre	Osca	-			-	Peita

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1258	octubre	Pertusa	4.000	6.000	2.500	3.500	Peita
1258	octubre	Ricla	1.500	2.000		2.000	Peita
1258	octubre	Ruesta	ratllat			0	Peita
1258	octubre	Saragossa	-			-	Peita
1258	octubre	Sarinyena	8.000	12.000		12.000	Peita
1258	octubre	Tauste	2.500	3.000		3.000	Peita
1258	octubre	Tena	500	700		700	Peita
1258	octubre	Terol	buït				Peita
1258	octubre	Uncastillo	1.000	1.500		1.500	Peita
1258	octubre	Zuera	8.000	12.000		12.000	Peita
1259	juliol	Alagón	1.500			1.500	Peita
1259	juliol	Almudévar	-			-	Peita
1259	juliol	Barbastro	10.000			10.000	Peita
1259	juliol	Berbegal	5-000?			5-000?	Peita
1259	juliol	Berdún	-			-	Peita
1259	juliol	Boltanyà	150			150	Peita
1259	juliol	Borja	3.500		1.500	2.000	Peita
1259	juliol	Calataiud	-			-	Peita
1259	juliol	Canfranc	-			-	Peita
1259	juliol	Castellar	4.000		1.334s 4 d	2.666 s 8 d	Peita
1259	juliol	Cetina	1.500		500	1.000	Peita
1259	juliol	Daroca	-			-	Peita
1259	juliol	Echo	-			-	Peita
1259	juliol	Ejea	-			-	Peita
1259	juliol	Fariza	4.000		1.000	3.000	Peita
1259	juliol	Jaca	-			-	Peita
1259	juliol	Luna	-			-	Peita
1259	juliol	Magallón	1.500			1.500	Peita
1259	juliol	Oscá	-			-	Peita
1259	juliol	Pertusa	6.000			6.000	Peita
1259	juliol	Ricla	2.000			2.000	Peita
1259	juliol	Ruesta	-			-	Peita
1259	juliol	Saragossa	-			-	Peita
1259	juliol	Sarinyena	7.000			7.000	Peita
1259	juliol	Tauste	4.000?			4.000?	Peita

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1259	juliol	Tena	700			700	Peita
1259	juliol	Terol	-				Peita
1259	juliol	Uncastillo	-			-	Peita
1259	juliol	Zuera	[?].666s 8 d			[?].666 s 8d	Peita
1271	nov.	Alagón	1.000			1.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Almudévar	15.000		4.000	11.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Barbastro	12.000			12.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Berbegal	4.000		1.300	2.700	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Berdún	1.000		1.000	0	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Boltanyà	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Borja	3.000			3.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Calataiud	60.000			60.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Canfranc	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Castellar	3.000		3.000	0	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Cetina	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Daroca	50.000			50.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Echo	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Ejea	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Fariza	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Jaca	10.000			10.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Luna	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Magallón	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Oscá	20.000			20.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Pertusa	5.000		2.000	3.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Ricla	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Ruesta	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Saragossa	25.000			25.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Sarinyena	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Tauste	4.000			4.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Tena	2.000		2.000	0	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Terol	30.000			30.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Uncastillo	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1271	nov.	Urriés	-			-	Peita. Auxili contra Artal de Luna

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1271	nov.	Zuera	20.000		6.000	14.000	Peita. Auxili contra Artal de Luna
1273	març	Alagón	1.500	2.250		2.250	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Almudévar	8.000	12.000	4.000	8.000	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Barbastro	-			-	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Berbegal	2.500	3.750	1.250	2.500	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Berdún	1.500	2.250		2.250	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Boltanyà	500	750		750	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Borja	1.500	2.250	750	1.500	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Calataiud	buit				Peita. Ajuda Castella
1273	març	Canfranc	-			-	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Castellar	-			-	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Cetina	1.000	1.500		1.500	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Daroca	-			-	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Echo	1.000	1.500		1.500	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Ejea	300	450	250	200	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Fariza	3.000	4.500	1.500	3.000	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Jaca	-			-	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Luna	2.000	3.000	1.000	2.000	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Magallón	3.000	4.500	1.500	3.000	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Oscá	-			-	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Pertusa	3.000	4.500	1.500	3.000	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Ricla	2.000	3.000	1.500	1.500	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Ruesta	500	750		750	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Saragossa	-			-	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Sarinyena	6.000	9.000	3.000	6.000	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Tauste	4.000	6.000	2.000	4.000	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Tena	1.000	1.500	1.500	0	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Terol	-			-	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Uncastillo	3.000	4.500	1.500	3.000	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Urriés	-			-	Peita. Ajuda Castella
1273	març	Zuera	10.000	15.000	5.000	10.000	Peita. Ajuda Castella
1275	des.	Almudévar	-			-	Questia contra musulmans
1275	des.	Barbastro	8.000		1.000	7.000	Questia contra musulmans
1275	des.	Berbegal	4.000		6.000	6.000	Questia contra musulmans
1275	des.	Berdún	-			-	Questia contra musulmans
1275	des.	Boltanyà	500	750	750	0	Questia contra musulmans
1275	des.	Borja	3.000	4.500		4.500	Questia contra musulmans

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1275	des.	Calataiud	60.000		4.000 + 7.240	48.760	Questia contra musulmans
1275	des.	Canfranc	500	750	750	0	Questia contra musulmans
1275	des.	Castellar	-			-	Questia contra musulmans
1275	des.	Cetina	1.500	2.250	750	1.500	Questia contra musulmans
1275	des.	Daroca	60.000		?	?	Questia contra musulmans
1275	des.	Echo				soldats	Questia contra musulmans
1275	des.	Ejea	1.000	1.500		1.500	Questia contra musulmans
1275	des.	Fariza	4.000	6.000	3.000	3.000	Questia contra musulmans
1275	des.	Jaca	-			-	Questia contra musulmans
1275	des.	Luna	-			-	Questia contra musulmans
1275	des.	Magallón	2.000	3.000		3.000	Questia contra musulmans
1275	des.	Oscá	14.000		6.000	8.000	Questia contra musulmans
1275	des.	Pertusa	-			-	Questia contra musulmans
1275	des.	Ricla	2.000	3.000	1.000	2.000	Questia contra musulmans
1275	des.	Ruesta	-			-	Questia contra musulmans
1275	des.	Saragossa	40.000			40.000	Questia contra musulmans
1275	des.	Sarinyena	10.000		3.000	7.000	Questia contra musulmans
1275	des.	Tauste	-			-	Questia contra musulmans
1275	des.	Tena				soldats	Questia contra musulmans
1275	des.	Terol	40.000		10.000	30.000	Questia contra musulmans
1275	des.	Uncastillo	-			-	Questia contra musulmans
1275	des.	Zuera	-			-	Questia contra musulmans
1276	setembre	Alagón	1.000	1.500	400	1.100	Quèstia/Peita
1276	octubre	Almudévar	9.000		1.000	8.000	Peita et cavalleria
1276	octubre	Barbastro	3.000	3.500		3.500	Quèstia/Peita
1276	octubre	Berbegal	buit				Quèstia/Peita
1276	octubre	Boltanyà	1.500			1.500	Quèstia/Peita
1276	octubre	Borja	2.000	3.000		3.000	Quèstia/Peita
1276	octubre	Calataiud	-			-	Peita et cavalleria
1276	octubre	Canfranc	-			-	Peita et cavalleria
1276	octubre	Canfranc	500	750		750	Quèstia/Peita
1276	octubre	Castellar	atreudat				Quèstia/Peita
1276	octubre	Cetina	2.000	3.000		3.000	Quèstia/Peita
1276	octubre	Daroca	-			-	Peita et cavalleria
1276	octubre	Echo	buit				Quèstia/Peita
1276	octubre	Ejea	buit				Quèstia/Peita
1276	octubre	Fariza	2.500	3.750	1.750	2.500	Quèstia/Peita
1276	octubre	Jaca	buit				Quèstia/Peita
1276	octubre	Luna	5.000			5.000	Peita et cavalleria
1276	octubre	Magallón	3.000	4.500	2.000	2.500	Quèstia/Peita

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1276	octubre	Osca	-			-	Peita et cavalleria
1276	octubre	Pertusa	4.000			4.000	Peita et cavalleria
1276	octubre	Ricla	2.000	3.000		3.000	Quèstia/Peita
1276	octubre	Ruesta	1.000				Peita et cavalleria
1276	octubre	Saragossa	-			-	Peita et cavalleria
1276	octubre	Sarinyena	buit				Quèstia/Peita
1276	octubre	Tauste	3.000	4.500	1.000	3.500	Quèstia/Peita
1276	octubre	Tauste	5.000			5.000	Peita et cavalleria
1276	octubre	Tena	1.000	1.500		1.500	Quèstia/Peita
1276	octubre	Terol	-			-	Peita et cavalleria
1276	octubre	Berdún	2.000		500	1.500	Peita et cavalleria
1276	octubre	Uncastillo	6.000			6.000	Peita et cavalleria
1276	octubre	Zuera	10.000			10.000	Peita et cavalleria
1278	juny	Alagón	2.500			2.500	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Almudévar	6.000			6.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Barbastro	-			-	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Berbegal	3.000			3.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Berdún	1.500		500	1.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Boltanyà	1.200			1.200	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Borja	3.500		1.000	2.500	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Calataiud	80.000		20.000	60.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Canfranc	750		350	400	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Castellar	4.500		500	4.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Cetina	3.000		1.000	2.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Daroca	80.000		20.000	60.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Echo	1.500		400	1100	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Ejea	1.500			1.500	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Fariza	3.750	4.000		4.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Jaca	-			-	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Luna	6.000	6.500		6.500	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Magallón	4.500		1.500?	3.000?	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Osca	-			-	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Pertusa	3.000		1.000	2.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Ricla	3.500		500	3.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Ruesta	1.500			1.500	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Saragossa	?			?	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Sarinyena	10.000			10.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Tauste	6.000		2.000	4.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Tena	1.500		500	1.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Terol	60.000		14.000	46.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Uncastillo	6.000		2.000	4.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1278	juny	Zuera	17.000			17.000	Peita. Auxili contra barons catalans
1279	gener	Canfranc	750			750	Peita

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1279	gener	Cetina	1.500			1.500	Peita
1279	gener	Ricla	4.500			4.500	Peita
1279	gener	Tauste	4.500			4.500	Peita
1279	gener	Tena	1.500			1.500	Peita
1279	octubre	Almudévar	3.333 s 4 d				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Berbegal	1.566 s 8 d				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Berdún	666 s 8 d				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Boltanyà	400				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Castellar	2.000				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Echo	500				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Fariza	1.333 s 4 d				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Luna	2.166 s 8 d				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Magallón	1.000				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Pertusa	1.766 s 8 d				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Ricla	1.166 s 8 d				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Sarinyena	4.066 s 8 d				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1279	octubre	Terol	10.000			10.000	Peita
1279	octubre	Uncastillo	2.333 s 4 d				Tèrcies de la peita de Sant Miquel
1284	octubre	Alagón	1.500			1.500	Peita de Sant Miquel: Lope Ferrench de Luna
1284	octubre	Almudévar	6500		1.000	5500	Peita de Sant Miquel: a Pere Ferrandis
1284	octubre	Barbastro	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Berbegal	3.000		500	2.500	Peita de Sant Miquel: a Gil Ximénez de Luna
1284	octubre	Berdún	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Boltanyà	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Borja	1.500			1.500	Peita de Sant Miquel: a Artal de Luna d'Alagón
1284	octubre	Calataiud	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Canfranc	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Castellar	3.000			3.000	Peita de Sant Miquel: a Artal de Luna d'Alagón
1284	octubre	Cetina	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Daroca	-			-	Peita de Sant Miquel

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1284	octubre	Echo	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Ejea	-				Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Fariza	2.000			2.000	Peita de Sant Miquel: a Pere d'Ayerbe
1284	octubre	Jaca	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Luna	3.000		500	2.500	Peita de Sant Miquel: a Artal de Luna d'Alagón
1284	octubre	Magallón	2.000		1.000	2.000	Peita de Sant Miquel: a Pere Ferrandis
1284	octubre	Osca	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Pertusa	2.000			2.000	Peita de Sant Miquel: a Gombaldo de Benavente
1284	octubre	Ricla	2.500			2.500	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Ruesta	500		500	0	Peita de Sant Miquel: a Ato de Foces
1284	octubre	Saragossa	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Sarinyena	7000		1500	5500	Peita de Sant Miquel: Ximén de Urrea
1284	octubre	Tauste	4.000		1.000	3.000	Peita de Sant Miquel: a Artal de Luna d'Alagón
1284	octubre	Tena	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Terol	-			-	Peita de Sant Miquel
1284	octubre	Uncastillo	4.500			4.500	Peita de Sant Miquel: a Ato de Foces
1284	octubre	Urriés	500		500	0	Peita de Sant Miquel: a Ato de Foces
1284	octubre	Zuera	13000		3000	10.000	Peita de Sant Miquel: a Jaume de Xèrica
1285	octubre	Alagón	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Almudévar	6500			6500	Peita de Sant Miquel: a Pere Ferrandis
1285	octubre	Barbastro	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Berbegal	3.000			3.000	Peita de Sant Miquel: a Rodrigo Ximénez de Luna
1285	octubre	Berdún	1.000			1.000	Peita de Sant Miquel: a Sancho de Antillón
1285	octubre	Boltanyà	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Borja	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Calataiud	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Canfranc	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Castellar	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Cetina	1.000			1.000	Peita de Sant Miquel: a Jaume de Xèrica
1285	octubre	Daroca	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Echo	750			750	Peita de Sant Miquel: a Sancho de Antillón
1285	octubre	Ejea	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Fariza	2.000			2.000	Peita de Sant Miquel: a Pere d'Ayerbe
1285	octubre	Jaca	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Luna	3.000			3.000	Peita de Sant Miquel: a Artal de Luna d'Alagón

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Motius
1285	octubre	Magallón	2.000			2.000	Peita de Sant Miquel: a Pere Ferrandis
1285	octubre	Osca	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Pertusa	3.000			3.000	Peita de Sant Miquel: a Gombaldo de Benavente
1285	octubre	Ricla	2.500			2.500	Peita de Sant Miquel: a Pere Ferrandis
1285	octubre	Ruesta	500		500	0	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Saragossa	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Sarinyena	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Tauste	4.000			4000	Peita de Sant Miquel: a Artal de Luna d'Alagón
1285	octubre	Tena	500			500	Peita de Sant Miquel: a Pedro Sesse
1285	octubre	Terol	-			-	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Uncastillo	4.000			4000	Peita de Sant Miquel: a Ato de Foces
1285	octubre	Urriés	500		500	0	Peita de Sant Miquel
1285	octubre	Zuera	14000			14000	Peita de Sant Miquel: a Jaume de Xèrica
1287	octubre	Almudévar	6500			6500	Peita de Sant Miquel: a Pere Ferrandis
1287	octubre	Castellar	4.000			4000	Peita de Sant Miquel: a Artal de Luna d'Alagón
1287	octubre	Ricla	2.500			2.500	Peita de Sant Miquel: a Pere Ferrandis
1287	octubre	Tauste	4.000			4000	Peita de Sant Miquel: a Artal de Luna d'Alagón

Taula 1.2. Quanties de peita de les viles reials d'Aragó segons ordenacions i inventaris (1273-1315)²

Any	Document	Lloc	Quantitat	Tipus d'exacció
1273	Ordenació Jaume I	Alagón	1.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Almudévar	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Barbastro	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Berbegal	2.500	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Berdún	1.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Boltanyà	1.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Borja		Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Calataiud	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Canfranc	500	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Castellar	3.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Cetina	1.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Daroca	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Echo	1.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Ejea	500	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Fariza	2.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Jaca	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Luna	2.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Magallón	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Osca	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Pertusa	3.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Ricla	2.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Ruesta	500	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Saragossa	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Sarinyena	7.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Tauste	2.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Tena	1.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Terol	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Uncastillo	4.000	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Urriés	-	Peita i cavalleria
1273	Ordenació Jaume I	Zuera	8.000	Peita i cavalleria
1294	Inventari rendes.	Alagón	2.500	Cavalleries, peites, questies, atzembles, cenes, pedidos i per tots els altres serveis
1294	Inventari rendes.	Almudévar	10.000	Peita
1294	Inventari rendes.	Barbastro	franca	Peita
1294	Inventari rendes.	Berbegal	-	Peita
1294	Inventari rendes.	Berdún	1.000	Peita
1294	Inventari rendes.	Boltanyà	800	Peita

² 1273: ACA, C, reg. 17, f. 102-104r; 1294 i 1315: M. BOFARULL, CODOIN-ACA, Barcelona, 1871, tom XIX.

Any	Document	Lloc	Quantitat	Tipus d'exacció
1294	Inventari rendes.	Borja	3.500	Peita
1294	Inventari rendes.	Calataiud (aldees)	9.149	Peita
1294	Inventari rendes.	Canfranc	500	Peita
1294	Inventari rendes.	Castellar	4.000	Tot
1294	Inventari rendes.	Cetina	1.500	Peita
1294	Inventari rendes.	Daroca (aldees)	10.000	Peita
1294	Inventari rendes.	Echo	1.500	Peita i cena
1294	Inventari rendes.	Ejea	-	Peita
1294	Inventari rendes.	Jaca	francs	Peita
1294	Inventari rendes.	Luna	-	Peita
1294	Inventari rendes.	Magallón	3.000	Peita, cena, quèstia, atzembla, cavalleria
1294	Inventari rendes.	Oscà	francs	Peita
1294	Inventari rendes.	Pertusa	5.000	Peita
1294	Inventari rendes.	Ricla	2.000	Peita
1294	Inventari rendes.	Ruesta	500	Peita
1294	Inventari rendes.	Saragossa	franca	Peita
1294	Inventari rendes.	Sarinyena	-	Peita
1294	Inventari rendes.	Tauste	8.000	Peita i cavalleria
1294	Inventari rendes.	Tena	1.000	Peita
1294	Inventari rendes.	Terol (aldees)	7.000	Peita
1294	Inventari rendes.	Uncastillo	4.000	Peita
1294	Inventari rendes.	Urriés	500	Peita
1294	Inventari rendes.	Zuera	14000	Peita
1315	Inventari rendes.	Alagón	no més de 1.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Almudévar	10.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Barbastro	franc	Peita
1315	Inventari rendes.	Berbegal	3.000	Tribut i peita
1315	Inventari rendes.	Berdún	1.000	Peita i cena
1315	Inventari rendes.	Boltanyà	800	Peita
1315	Inventari rendes.	Borja	3.500	Peita
1315	Inventari rendes.	Calataiud (aldees)	9.149	Peita
1315	Inventari rendes.	Canfranc	500	Peita
1315	Inventari rendes.	Castellar	4.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Cetina	1.500	Peita
1315	Inventari rendes.	Daroca (aldees)	10.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Echo	1.500	Peita
1315	Inventari rendes.	Ejea	-	Peita

Any	Document	Lloc	Quantitat	Tipus d'exacció
1315	Inventari rendes.	Fariza	5.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Jaca	franca	Peita
1315	Inventari rendes.	Luna	Fins a 800	Peita
1315	Inventari rendes.	Magallón	3.000	“Per peyta et per quista et per azembles et per cavalleries”
1315	Inventari rendes.	Oscá	franca	
1315	Inventari rendes.	Pertusa	5.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Ricla	2.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Ruesta	700	Peita
1315	Inventari rendes.	Saragossa	franca	Peita
1315	Inventari rendes.	Sarinyena	12.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Tauste	fins a 3.000	Peita o tribut
1315	Inventari rendes.	Tena	1.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Terol (aldees)	7.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Uncastillo	4.000	Peita
1315	Inventari rendes.	Zuera	14000	Peita

Taula 1.3. Peticions de redempció d'exèrcit a les viles reials d'Aragó
(1257-1293)³

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Remissió	Total
1257	març	Alagón	700	1.000	1.000	0
1257	març	Almudévar	6.000	9.000		9.000
1257	març	Barbastro	-			-
1257	març	Berbegal	4.000	6.000		6.000
1257	març	Berdún	1.500			1.500
1257	març	Boltanyà	70	100		100
1257	març	Borja	2500	3.000	2.000	1.000
1257	març	Calataiud	-			-
1257	març	Canfranc	300	450		450
1257	març	Castellar	2.500	4.000	1.000	3.000
1257	març	Cetina	300	450		450
1257	març	Daroca	-			-
1257	març	Echo	1.000	1.500		1.500
1257	març	Ejea	1.000	1.500		1.500
1257	març	Fariza	2.000	3.000	3.000	0
1257	març	Jaca	-			-
1257	març	Luna	1.000	1.500		1.500
1257	març	Magallón	1.000	1.500		1.500
1257	març	Osca	-			-
1257	març	Pertusa	4.000	6.000	2.500	3.500
1257	març	Ricla	1.500	2.000	600	1.400
1257	març	Ruesta	400	600	300	300
1257	març	Saragossa	-			-
1257	març	Sarinyena	6.000	9.000		9.000
1257	març	Tauste	2.000	3.000		3.000
1257	març	Tena	1.000	1.500		1.500
1257	març	Terol	-			-
1257	març	Uncastillo	2.000	3.000	1.200	1.800
1257	març	Zuera	6.000	10.000		10.000
1274	juliol	Alagón	1.500	2.300	800	1.500
1274	juliol	Almudévar	-			-
1274	juliol	Barbastro	10.000			10.000
1274	juliol	Berbegal	2.000	3.000		3.000
1274	juliol	Berdún	-			-
1274	juliol	Boltanyà	400	500		500
1274	juliol	Borja	1.500	2.300	800	1.500

³ 1257: ACA, C, reg. 8, f. 27r-29v; 1274: reg. 23, f. 3r-8v; 1275: reg. 17, f. 8r-10v; 1277: reg. 39, f. 144; 1280: reg. 46, f. 43r-52v; reg. 42, f. 206-207, 237 i 244; 1284: reg. 51, f. 1r; 1290: reg. 82, f. 76v-78v; 1292: reg. 331, f. 67r-72r; 1293: reg. 330, f. 111r-114v, 122r-126r

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Remissió	Total
1274	juliol	Calataiud	50.000		5.000	45.000
1274	juliol	Canfranc	-			-
1274	juliol	Castellar	-			-
1274	juliol	Cetina	1.000	1.500	400	1.100
1274	juliol	Daroca	40.000		10.000	30.000
1274	juliol	Echo	1.000	1.500	1.000	500
1274	juliol	Ejea	300	500		500
1274	juliol	Fariza	3.000	4.500		4.500
1274	juliol	Jaca	10.000		2.000	8.000
1274	juliol	Luna	-			-
1274	juliol	Magallón	-			-
1274	juliol	Oscá	15.000		3.000	12.000
1274	juliol	Pertusa	-			-
1274	juliol	Ricla	2.000	3.000		3.000
1274	juliol	Ruesta	-			-
1274	juliol	Saragossa	30.000			30.000
1274	juliol	Sarinyena	5.000	7.500		7.500
1274	juliol	Tauste	-			-
1274	juliol	Tena	1.000	1.500		1.500
1274	juliol	Terol	30.000		5.000	25.000
1274	juliol	Uncastillo	-			-
1274	juliol	Urriés	-			-
1274	juliol	Zuera	-			-
1275	abril	Alagón	750	1.175		1.175
1275	abril	Almudévar	-			-
1275	abril	Barbastro	-			-
1275	abril	Berbegal	1.000	1.500		1.500
1275	abril	Berdún	-			-
1275	abril	Boltanyà	160	240		240
1275	abril	Borja	750	1.175		1.175
1275	abril	Calataiud	-			-
1275	abril	Canfranc	250	325		325
1275	abril	Castellar	-			-
1275	abril	Cetina	500	750		750
1275	abril	Daroca	-			-
1275	abril	Echo	500	750		750
1275	abril	Ejea	-			-
1275	abril	Fariza	1.500	2.250		2.250
1275	abril	Jaca	-			-
1275	abril	Luna	-			-
1275	abril	Magallón	-			-
1275	abril	Oscá	-			-
1275	abril	Pertusa	-			-

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Remissió	Total
1275	abril	Ricla	1.000	1.500		1.500
1275	abril	Ruesta	-			-
1275	abril	Saragossa	-			-
1275	abril	Sarinyena	-			-
1275	abril	Tauste	-			-
1275	abril	Tena	500	750		750
1275	abril	Terol	-			-
1275	abril	Uncastillo	-			-
1275	abril	Urriés	-			-
1275	abril	Zuera	-			-
1275	des.	Alagón	-			-
1277	gener	Alagón	1.400			1.400
1277	gener	Almudévar	5.000			5.000
1277	gener	Barbastro	buit			
1277	gener	Berbegal	5.000			5.000
1277	gener	Berdún	Pròrroga			
1277	gener	Boltanyà	buit			
1277	gener	Borja	Pròrroga			
1277	gener	Calataiud	3.000 homes			3.000 homes
1277	gener	Canfranc	Pròrroga			
1277	gener	Castellar	2.000			2.000
1277	gener	Cetina	buit			
1277	gener	Daroca	4.000 homes			4.000 homes
1277	gener	Daroca (aldees)	4.000 homes			4.000 homes
1277	gener	Echo	Pròrroga			
1277	gener	Ejea	1.000			1.000
1277	gener	Fariza	buit			
1277	gener	Jaca	-			-
1277	gener	Luna	Pròrroga			
1277	gener	Magallón	1.400			1.400
1277	gener	Ozca	Pròrroga			
1277	gener	Pertusa	5.000			5.000
1277	gener	Ricla	1.000			1.000
1277	gener	Ruesta	Pròrroga			
1277	gener	Saragossa	Pròrroga			
1277	gener	Sarinyena	6.000			6.000
1277	gener	Tauste	Pròrroga			
1277	gener	Tena	buit			
1277	gener	Terol	3.000 homes			3.000 homes

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Remissió	Total
1277	gener	Uncastillo	1.400			1.400
1277	gener	Zuera	6.000			6.000
1280	agost	Cetina	1.400			1.400
1280	agost	Fariza	3.000			3.000
1280	juny	Almudévar	6.000			6.000
1280	juny	Barbastro	10.000			10.000
1280	juny	Berbegal	4.040		1.000	3.040
1280	juny	Berdún	-			-
1280	juny	Boltanyà	-			-
1280	juny	Borja	-			-
1280	juny	Calataiud				50000
1280	juny	Canfranc	-			-
1280	juny	Castellar	-			-
1280	juny	Daroca				60000
1280	juny	Echo	-			-
1280	juny	Ejea	-			-
1280	juny	Jaca	-			-
1280	juny	Jaca				20.000
1280	juny	Luna	5.000			5.000
1280	juny	Magallón	5.000			5.000
1280	juny	Ozca				30.000
1280	juny	Pertusa	5.339 s 11 d			5.339 s 11 d
1280	juny	Ricla	-			-
1280	juny	Ruesta	-			-
1280	juny	Saragossa				100000
1280	juny	Sarinyena	12.000			12.000
1280	juny	Tauste	-			-
1280	juny	Tena	-			-
1280	juny	Terol				30.000
1280	juny	Uncastillo				5.000
1284	maig	Ariza	4.000			
1284	maig	Calatayud	35.000			
1284	maig	Cetina	1.500			
1290	octubre	Alagón	1.500			1.500
1290	octubre	Almudévar	5.000			5.000
1290	octubre	Barbastro	9.000			9.000
1290	octubre	Berbegal	3.000			3.000
1290	octubre	Berdún	-			-
1290	octubre	Boltanyà	200			200
1290	octubre	Borja	-			-
1290	octubre	Calataiud	-			-
1290	octubre	Canfranc	500			500

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Remissió	Total
1290	octubre	Castellar	3.000			3.000
1290	octubre	Cetina	-			-
1290	octubre	Daroca	9.000			9.000
1290	octubre	Echo	-			-
1290	octubre	Ejea	-			-
1290	octubre	Fariza	-			-
1290	octubre	Jaca	8.000			8.000
1290	octubre	Luna	2.500			2.500
1290	octubre	Magallón	1.500			1.500
1290	octubre	Osca	15.000			15.000
1290	octubre	Pertusa	-			-
1290	octubre	Ricla	2.500			2.500
1290	octubre	Ruesta	-			-
1290	octubre	Saragossa	-			-
1290	octubre	Sarinyena	8.000		4.000	4.000
1290	octubre	Tauste	1.500			1.500
1290	octubre	Tena	1.500			1.500
1290	octubre	Terol	-			-
1290	octubre	Uncastillo	1.500			1.500
1290	octubre	Urriés	-			-
1290	octubre	Zuera	6.000			6.000
1292	setembre	Alagón	1.500		200	1.300
1292	setembre	Almudévar	3.000		1.000	2.000
1292	setembre	Barbastro	7.000		7.000	0
1292	setembre	Berbegal	1.500			1.500
1292	setembre	Berdún	600		600	0
1292	setembre	Boltanyà	800			800
1292	setembre	Borja	3.000		2.000	1.000
1292	setembre	Calataiud	35.000			35.000
1292	setembre	Canfranc	500		500	0
1292	setembre	Castellar	2.000		1.200	1.800
1292	setembre	Cetina	2.000		1.000	1.000
1292	setembre	Daroca	35.000		10.000	25.000
1292	setembre	Echo	-			-
1292	setembre	Ejea	800			800
1292	setembre	Fariza	-			-
1292	setembre	Jaca	3.000		3.000	0
1292	setembre	Luna	1.000			1.000
1292	setembre	Magallón	1.500		500	1.000
1292	setembre	Osca	10.000			10.000
1292	setembre	Pertusa	3.000			3.000
1292	setembre	Ricla	1.500		500 + 750	250

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Remissió	Total
1292	setembre	Ruesta	600			600
1292	setembre	Saragossa	-			-
1292	setembre	Sarinyena	5.000			5.000
1292	setembre	Tauste	1.500		500	1.000
1292	setembre	Tena	1.500		1.500	0
1292	setembre	Terol	22.000			22.000
1292	setembre	Uncastillo	800			800
1292	setembre	Urriés	-			-
1292	setembre	Zuera	5.000			5.000
1293	juliol	Alagón	3.000		1.000	2.000
1293	juliol	Almudévar	7.000		4.000	3.000
1293	juliol	Barbastro	-			-
1293	juliol	Berbegal	-			-
1293	juliol	Berdún	1.500		1.500	0
1293	juliol	Boltanyà	-			-
1293	juliol	Borja	6.000			6.000
1293	juliol	Calataiud	20.000			20.000
1293	juliol	Canfranc	1.000		500	500
1293	juliol	Castellar	6.000		4.000	2.000
1293	juliol	Cetina	-			-
1293	juliol	Daroca	-			-
1293	juliol	Echo	-			-
1293	juliol	Ejea	3.000			3.000
1293	juliol	Fariza	4.000		2.000	2.000
1293	juliol	Jaca	-			-
1293	juliol	Luna	1.000		700	300
1293	juliol	Magallón	2.500		1.000	1.500
1293	juliol	Ozca	buit			
1293	juliol	Pertusa	-			-
1293	juliol	Ricla	2.000		1.000	1.000
1293	juliol	Ruesta	-			-
1293	juliol	Saragossa	-			-
1293	juliol	Sarinyena	8.000		3.000	5.000
1293	juliol	Tauste	3.000		2.000	1.000
1293	juliol	Tena	3.000		3.000	0
1293	juliol	Terol	30.000			30.000
1293	juliol	Uncastillo	1.000		500	500
1293	juliol	Urriés	-			-
1293	juliol	Zuera	10.000		5.000 + 1.000	4.000

Taula 1.4. Peticions de subsidi a les viles reials d'Aragó (1281-1327)⁴

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1281	nov.	Barbastro	15.000	5.000	10.000	Expedició a Tunis
1281	nov.	Calataiud	80.000	1/3	53.666 s 4d	Expedició a Tunis
1281	nov.	Daroca	80.000	20.000	60.000	Expedició a Tunis
1281	nov.	Jaca	30.000	10.000	20.000	Expedició a Tunis
1281	nov.	Osca	40.000	1/3	26.666 s 6 d	Expedició a Tunis
1281	nov.	Saragossa	100.000	40.000	60.000	Expedició a Tunis
1281	nov.	Tarazona	20.000		20.000	Expedició a Tunis
1281	nov.	Terol	50.000	14.000	36.000	Expedició a Tunis
1287	octubre	Alagón	1.500		1.500	
1287	octubre	Calataiud (aldees)	30.000		30.000	Pedido
1287	octubre	Daroca (aldees)	20.000	10.000 + 3.000	7.000	Pedido
1287	octubre	Sarinyena	6.000		6.000	
1287	octubre	Terol (aldees)	10.000		10.000	Pedido
1287	octubre	Zuera	10.000		10.000	
1294	juliol	Alagón	3.000		3.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Almudévar	7.000	3.000	4.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Barbastro	10.000	10.000	0	Ambaixada Roma
1294	juliol	Berbegal	-		-	Ambaixada Roma
1294	juliol	Berdún	600	300	300	Ambaixada Roma
1294	juliol	Boltanyà	1.500	?	?	Ambaixada Roma
1294	juliol	Borja	6.000	4.000	2.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Calataiud	40.000	15.000	25.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Canfranc	1.000	600	400	Ambaixada Roma
1294	juliol	Castellar	6.000	4.000	2.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Cetina	4.000	2.000	2.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Daroca	70.000	30.000	40.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Echo	3.000	1.500	1.500	Ambaixada Roma
1294	juliol	Ejea	2.000		2.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Fariza	4.000	2.000	2.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Jaca	6.000	6.000	0	Ambaixada Roma
1294	juliol	Luna	1.500	750	750	Ambaixada Roma
1294	juliol	Magallón	2.500	1.250	1.250	Ambaixada Roma
1294	juliol	Osca	20.000	20000	0	Ambaixada Roma
1294	juliol	Pertusa	5.000	2.500	2.500	Ambaixada Roma

⁴ 1281: ACA, C, reg. 51, f. 2r;1287: reg. 68, f. 61v; 1294: reg. 324, f. 11r-26r; 1295: reg. 324, f. 96rv; 1297: reg. 324, f. 240r-252r; 1309: reg. 326, f. 23r-24v; 1310: reg. 326, f. 324r-35r; 1312: reg. 326, f. 104r-116v; 1313: reg. 327, f. 144rv; 1314: reg. 327, f. 173rv; 1316: reg. 327, f. 213r-214v; 1317: reg. 328, f. 1r-9v; 1318: reg. 328, f. 32r-34v; 1319: reg. 328, f. 56r-57v, 70v; 1320: reg. 328, f. 88r, 97r-98v; 1321: reg. 328, f. 121r-127v; 1323-1324: reg. 329, f. 186v-195v, 254r-257v; 1327: reg. 329, f. 278r.

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1294	juliol	Ricla	2.000		2.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Ruesta	-		-	Ambaixada Roma
1294	juliol	Saragossa	-		-	Ambaixada Roma
1294	juliol	Sarinyena	8.000	4.000	4.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Tauste	4.000	3.000	1.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Tena	3.000	2.000	1.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Terol	40.000	20.000	20.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Uncastillo	2.000	1.000	1.000	Ambaixada Roma
1294	juliol	Urriés	400	200	200	Ambaixada Roma
1294	juliol	Zuera	10.000	6.000	4.000	Ambaixada Roma
1295	juliol	Calataiud	40.000	15.000	25.000	Ambaixada Roma
1295	juliol	Daroca	70.000	35.000	35.000	Ambaixada Roma
1295	juliol	Terol	40.000	20.000	20.000	Ambaixada Roma
1297	juliol	Alagón	-		-	Subunció del rei
1297	juliol	Almudévar	7.000	3.000	4.000	Subunció del rei
1297	juliol	Barbastro	10.000	10.000	0	Subunció del rei
1297	juliol	Berbegal	-		-	Subunció del rei
1297	juliol	Berdún	600		600	Subunció del rei
1297	juliol	Boltanyà	1.500		1.500	Subunció del rei
1297	juliol	Borja	6.000	4.000	2.000	Subunció del rei
1297	juliol	Calataiud	-		-	Subunció del rei
1297	juliol	Canfranc	1.000		1.000	Subunció del rei
1297	juliol	Castellar	6.000	6.000	0	Subunció del rei
1297	juliol	Cetina	4.000	2.500 + 1.500	0	Subunció del rei
1297	juliol	Daroca	70.000	45.000	25.000	Subunció del rei
1297	juliol	Echo	3.000		3.000	Subunció del rei
1297	juliol	Ejea	2.000		2.000	Subunció del rei
1297	juliol	Fariza	4.000	2.500	1.500	Subunció del rei
1297	juliol	Jaca	6.000	6.000	0	Subunció del rei
1297	juliol	Luna	1.500	750	750	Subunció del rei
1297	juliol	Magallón	2.500		2.500	Subunció del rei
1297	juliol	Osca	20.000		20.000	Subunció del rei
1297	juliol	Pertusa	5.000	2.500	2.500	Subunció del rei
1297	juliol	Ricla	2.000		2.000	Subunció del rei
1297	juliol	Ruesta	-		-	Subunció del rei
1297	juliol	Saragossa	-		-	Subunció del rei
1297	juliol	Sarinyena	8.000		8.000	Subunció del rei
1297	juliol	Tauste	4.000	3.000	1.000	Subunció del rei
1297	juliol	Tena	3.000		3.000	Subunció del rei
1297	juliol	Terol	40.000		40.000	Subunció del rei
1297	juliol	Uncastillo	2.000	1.000	1.000	Subunció del rei
1297	juliol	Urriés	400		400	Subunció del rei

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1297	juliol	Zuera	10.000	6.000	4.000	Subunció del rei
1309	nov.	Barbastro			Genèrica	Auxili setge d'Almeria
1309	nov.	Calataiud	30.000		30.000	Auxili setge d'Almeria
1309	nov.	Jaca			Genèrica	Auxili setge d'Almeria
1309	nov.	Saragossa			Genèrica	Auxili setge d'Almeria
1309	nov.	Terol	30.000		30.000	Auxili setge d'Almeria
1310	maig	Barbastro	5.000		5.000	Despeses d'Almeria
1310	maig	Jaca	4.000		4.000	Despeses d'Almeria
1310	maig	Oscà	10.000	2.000	8.000	Despeses d'Almeria
1311	juliol	Alagón	1.000	1.000	0	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Almudévar	10.000	3.000	7.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Barbastro	-		-	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Berbegal	6.000	4.000	2.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Berdún	2.500	2.500	0	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Boltanyà	700		700	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Borja	7.000	4.000	3.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Calataiud	60.000		60.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Canfranc	2.500	1.000	1.500	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Castellar	6.000	4.000	2.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Cetina	5.000	3.000	2.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Daroca	70.000	35.000	35.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Echo	4.000	2.500	1.500	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Ejea	-		-	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Fariza	9.000	4.000	5.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Jaca	-		-	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Luna	3.000	2.000	1.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Magallón	4.000	2.200	1.800	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Oscà	-		-	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Pertusa	5.000	1.000	4.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Ricla	3.000	1.500	1.500	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Ruesta	300	300	0	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Saragossa	-		-	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Sarinyena	14000	7.000	7.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Tauste	3.000	3.000	0	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Tena	3.500	3.500	0	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Terol	60.000	20.000	40.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Uncastillo	6.000	4.000	2.000	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Urriés	1.000	500	500	Deutes d'Almeria
1311	juliol	Zuera	12.000	4.000	8.000	Deutes d'Almeria
1312	maig	Alagón	1.500		1.500	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Almudévar	15.000	10.000	5.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Barbastro	-		-	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Berbegal	9.000	6.000	3.000	Matrimoni filles del rei

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1312	maig	Berdún	3.750	3.450	300	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Boltanyà	1.050	1.050	0	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Borja	10.500	7.000	3.500	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Calataiud	90.000	50.000	40.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Canfranc	3.750	3.150	600	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Castellar	9.000	7.000	2.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Cetina	7.500	5.500	2.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Daroca	105.000	55.000	50.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Echo	6.000	4.500	1.500	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Ejea	-		-	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Fariza	13500	8.500	5.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Jaca	-		-	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Luna	4.500	3.700	800	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Magallón	6.000	4.000	2.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Oscá	-		-	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Pertusa	7.500	4.000	3.500	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Ricla	4.500	3.500	1.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Ruesta	450	450	0	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Saragossa	-		-	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Sarinyena	21.000	14.000	7.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Tauste	4.500		4.500	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Tena	5.250		5.250	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Terol	90.000	45.000	45.000	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Uncastillo	9.000	7.500	1.500	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Urriés	1.500	900	600	Matrimoni filles del rei
1312	maig	Zuera	18.000	10.250	7.750	Matrimoni filles del rei
1313	setembre	Calataiud (aldees)	30.000		30.000	Tracte matrimoni filla del rei
1313	setembre	Daroca (aldees)	30.000		30.000	Tracte matrimoni filla del rei
1313	setembre	Terol (aldees)	25.000		25.000	Tracte matrimoni filla del rei
1314	setembre	Calataiud	80.000	35.000	45.000	Matrimoni filles del rei
1314	setembre	Daroca	90.000	45.000	45.000	Matrimoni filles del rei
1314	setembre	Terol	80.000	40.000	40.000	Matrimoni filles del rei
1316	juny	Calataiud	80.000	50.000	30.000	Matrimoni del rei
1316	juny	Daroca	90.000		90.000	Matrimoni del rei
1316	juny	Terol	80.000	55.000	25.000	Matrimoni del rei
1317	juliol	Alagón	1.000	1.000	0	Dot filles del rei
1317	juliol	Almudévar	10.000	3.000	7.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Barbastro			Genèrica	Dot filles del rei
1317	juliol	Berbegal	6.000	3.000	3.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Berdún			Francs	Dot filles del rei
1317	juliol	Boltanyà			Francs	Dot filles del rei

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1317	juliol	Borja	7.000	4.500	2.500	Dot filles del rei
1317	juliol	Calataiud	-		-	Dot filles del rei
1317	juliol	Canfranc	2.500	1.900	600	Dot filles del rei
1317	juliol	Castellar	6.000	4.000	2.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Cetina	5.000	3.000	2.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Daroca	-		-	Dot filles del rei
1317	juliol	Echo			Francs	Dot filles del rei
1317	juliol	Ejea	-		-	Dot filles del rei
1317	juliol	Fariza	9.000	6.000	3.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Jaca	-		-	Dot filles del rei
1317	juliol	Luna	3.000	2.400	600	Dot filles del rei
1317	juliol	Magallón	4.000	2.200	1.800	Dot filles del rei
1317	juliol	Osca			Genèrica	Dot filles del rei
1317	juliol	Pertusa	5.000	1.000	4.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Ricla	3.000	2.000	1.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Ruesta	300		300	Dot filles del rei
1317	juliol	Saragossa	-		-	Dot filles del rei
1317	juliol	Sarinyena	14000	7.000	7.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Tauste	4.500	3.500	1.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Tena			Francs	Dot filles del rei
1317	juliol	Terol	-		-	Dot filles del rei
1317	juliol	Uncastillo	6.000	4.000	2.000	Dot filles del rei
1317	juliol	Urriés	-		-	Dot filles del rei
1317	juliol	Zuera	10.000	8.000	2.000	Dot filles del rei
1318	juny	Calataiud	45.000		45.000	Compra comtat Urgell
1318	juny	Daroca	53.000		53.000	Compra comtat Urgell
1318	juny	Terol	?			Compra comtat Urgell
1319	febrer	Almudévar	2.500		2.500	Redempció potestats de Mallorca
1319	febrer	Echo	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	febrer	Tena	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Alagón	800		800	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Almudévar	2.500		2.500	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Barbastro	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Berbegal	3.000	1.000	2.000	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Berdún	500		500	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Boltanyà	200		200	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Borja	2.000		2.500	Redempció potestats de Mallorca

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1319	juny	Calataiud	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Canfranc	500		500	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Castellar	2.000		2.000	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Cetina	1.600		16.00	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Daroca	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Echo	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Ejea	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Fariza	3.000		3.000	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Jaca	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Luna	500		500	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Magallón	1.000		1.000	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Oscá	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Pertusa	4.000		4.000	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Ricla	1.000		1.000	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Ruesta	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Saragossa	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Sarinyena	7.000		7.000	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Tauste	800		800	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Tena	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Terol	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Uncastillo	-		-	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Urriés	500		500	Redempció potestats de Mallorca
1319	juny	Zuera	2.500		2.500	Redempció potestats de Mallorca
1320	juliol	Calataiud	90.000	45.000	45.000	Subsidi
1320	juliol	Daroca	90.000	35.000	55.000	Subsidi
1320	juliol	Terol	70.000	30.000	40.000	Subsidi
1321	febrer	Alagón	1.000	1.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Almudévar	10.000	10.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Barbastro	-		-	Negocis imminents
1321	febrer	Berbegal	6.000	6.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Berdún	Francs			Negocis imminents

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1321	febrer	Boltanyà	Francs			Negocis imminents
1321	febrer	Borja	7.000	4.666s 8d + total	0	Negocis imminents
1321	febrer	Calataiud	-		-	Negocis imminents
1321	febrer	Canfranc	2.500	2.500	0	Negocis imminents
1321	febrer	Castellar	6.000	6.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Cetina	5.000	3.000 + 2.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Daroca	-		-	Negocis imminents
1321	febrer	Echo	Francs		0	Negocis imminents
1321	febrer	Ejea	-		-	Negocis imminents
1321	febrer	Fariza	9.000	9.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Jaca	-		-	Negocis imminents
1321	febrer	Luna	3.000	3.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Magallón	4.000	2.200 + 1.800	0	Negocis imminents
1321	febrer	Osca	-		-	Negocis imminents
1321	febrer	Pertusa	5.000	5.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Ricla	3.000	2.000 + 1.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Ruesta	300	300	0	Negocis imminents
1321	febrer	Saragossa	-		-	Negocis imminents
1321	febrer	Sarinyena	14000	14.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Tauste	4.500	4.500	0	Negocis imminents
1321	febrer	Tena	-		-	Negocis imminents
1321	febrer	Terol	-		-	Negocis imminents
1321	febrer	Uncastillo	6.000	4.700 + 1.300	0	Negocis imminents
1321	febrer	Urriés	1.000	1.000	0	Negocis imminents
1321	febrer	Zuera	10.000	10.000	0	Negocis imminents
1323	desembre	Terol	70.000		70.000	Subsidi
1324	febrer	Alagón	1.000		1.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Almudévar	3.000		3.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Barbastro	6.000		6.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Berbegal	2.500		2.500	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Berdún	800		800	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Boltanyà	600		600	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Borja	2.500		2.500	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Calataiud	90.000		90.000	Subsidi
1324	febrer	Calataiud (aldees)	95.000		95.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Canfranc	600		600	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Castellar	2.000		2.000	Adquisició Sardenya

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1324	febrer	Cetina	2.200		2.200	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Daroca	90.000		90.000	Subsidi
1324	febrer	Echo	600		600	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Ejea	-		-	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Fariza	3.500		3.500	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Jaca	4.000		4.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Luna	1300	300	1.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Magallón	2.000		2.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Osca	8.000		8.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Pertusa	3.000		3.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Ricla	1.500		1.500	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Ruesta	150		150	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Saragossa	-		-	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Sarinyena	8.000		8.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Tauste	1.000		1.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Tena	600		600	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Terol	-		-	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Terol (aldees)	100.000		100.000	Subsidi
1324	febrer	Uncastillo	2.000		2.000	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Urriés	200		200	Adquisició Sardenya
1324	febrer	Zuera	4.000		4.000	Adquisició Sardenya
1325	maig	Alagón			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Almudévar			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Barbastro			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Berbegal			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Berdún			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Boltanyà			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Borja			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Calataiud			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Calataiud			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Canfranc			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Castellar			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Cetina	-		-	Deutes Sardenya
1325	maig	Daroca			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Echo			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Ejea			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Fariza			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Jaca			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Luna			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Magallón			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Osca			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Pertusa			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Ricla			Genèrica	Deutes Sardenya

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1325	maig	Ruesta			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Saragossa	-		-	Deutes Sardenya
1325	maig	Sarinyena			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Tauste			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Tena			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Terol	13.000	2.000	11.000	Deutes Sardenya
1325	maig	Uncastillo			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Urriés			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	maig	Zuera			Genèrica	Deutes Sardenya
1325	juny	Calataiud	40.000		40.000	Deutes Sardenya
1325	juny	Daroca	150.000		150.000	Deutes Sardenya
1326	maig	Calataiud	90.000	50.000 + 8.000	32.000	Deutes Sardenya i Casa reial
1326	maig	Daroca (aldees)	55.000		55.000	Deutes Sardenya i Casa reial
1326	maig	Terol (aldees)	45.000		45.000	Deutes Sardenya i Casa reial
1327	juliol	Alagón			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Almudévar			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Barbastro			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Berbegal			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Berdún			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Boltanyà			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Borja			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Calataiud			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Calataiud			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Canfranc			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Castellar			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Cetina			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Daroca			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Echo			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Ejea			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Fariza			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Jaca			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Luna			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Magallón			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Osca			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Pertusa			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Ricla			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Ruesta			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Saragossa	-		-	Deutes Sardenya
1327	juliol	Sarinyena			Blat i ramat	Deutes Sardenya

Any	Mes	Lloc	Petició	Remissió	Total	Motius
1327	juliol	Tauste			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Tena			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Terol			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Uncastillo			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Urriés			Blat i ramat	Deutes Sardenya
1327	juliol	Zuera			Blat i ramat	Deutes Sardenya

Taula 2. Peticions de quèstia, redempció d'exèrcit i subsidi a les viles reials de Catalunya (1255-1344)¹

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1255	nov	Berga	buit				Quèstia	Quèstia
1255	nov	Besalú	2.000			2.000	Quèstia	Quèstia
1255	nov	Caldes de Montbuí	buit				Quèstia	Quèstia
1255	nov	Cambrils	3.000		1.000	2.000	Quèstia	Quèstia
1255	nov	Camprodon					Quèstia	Quèstia
1255	nov	Cervera	10.000			10.000	Quèstia	Quèstia
1255	nov	Cubelles	1.000			1.000	Quèstia	Quèstia
1255	nov	Font-rubí	buit			0	Quèstia	Quèstia
1255	nov	Igualada	200			200	Quèstia	Quèstia
1255	nov	Manresa	4.000			4.000	Quèstia	Quèstia
1255	nov	Pujalt	-				Quèstia	Quèstia
1255	nov	Quart, Palau	500			500	Quèstia	Quèstia
1255	nov	Terrassa	buit			0	Quèstia	Quèstia
1255	nov	Vilafranca	4.000			4.000	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Berga	3.000	4.000	1.000	3.000	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Besalú	4.000	6.000		6.000	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Caldes de Montbuí	2.000	1.000		3.000?	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Cambrils	2.000	2.500		2.500	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Camprodon	1.500	2.000		2.000	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Cervera	-				Quèstia	Quèstia
1257	nov	Cubelles	500	800		800	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Font-rubí	0			0	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Igualada	200	300		300	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Manresa	exercitum			0	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Pujalt	-				Quèstia	Quèstia
1257	nov	Quart	600	900	600	300	Quèstia	Quèstia

¹ 1255: ACA, C, reg. 8, f. 18v-20v, 24v; 1257: reg. 8, f. 31r-32v; 1259: reg. 8, f. 42r-44r; 1260: reg. 8, f. 46v-48r; 1261: reg. 8, f. 55r-58v; 1263: reg. 8, f. 63r-64v; 1272: reg. 18, f. 24v-27r; 1273: reg. 18, f. 45v-47r; 1275 (març): reg. 17, f. 2r-4r; 1275 (desembre): reg. 33, f. 79v-83v; 1281: reg. 51, f. 2v-4r; 1284: reg. 51, f. 6r-9r; 1286: reg. 68, f. 35r-41v; 1287: reg. 68, f. 54v-56v; 1291: reg. 82, f. 117v-119v; 1292: reg. 331, f. 73v-75v; 1293: reg. 330., f. 129r-135r; 1294: reg. 324, f. 1r-4v; 1295: reg. 324, f. 98r-107v; 1309: reg. 326, f. 14r-15r; 1311: reg. 326, f. 70r-79v; 1312: reg. 326, f. 126r-128r; 1314: reg. 327, f. 155r-162v; 1316: reg. 327, f. 198r-205v; 1317: reg. 327, f. 198r-205v; 1317: reg. 327, f. 228r-234r; 1318: reg. 328, f. 36r-45r; 1319: reg. 328, f. 72r-81v; 1320: reg. 328, f. 104r-109v; 1322: reg. 329, f. 151r-158v; 1326: reg. 329, f. 237r-244r; 1327 (maig): reg. 329, f. 269r-273r; 1327 (fixació): reg. 329, f. 273v-274r; 1327 (desembre): reg. 543, f. 2r-8r; 1328: reg. 543, f. 29r-35r; 1329: reg. 543, f. 71r-75v; 1330: reg. 543, f. 117r-128v; 133; 1332: reg. 543, f. 165r-169v; 1333: reg. 543, f. 208r-214r; 1334 (febrer): reg. 453, f. 228r-232v; 1334 (novembre): reg. 543, f. 247r-251r; 1336-1339: reg. 1501, *passim*; 1340-1344: reg. 1502, *passim*.

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1257	nov	Terrassa	4.000	6.000		6.000	Quèstia	Quèstia
1257	nov	Vilafranca	exercitum			0	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Berga	2.000		2.000	0	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Besalú	2.000			2.000	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Caldes de Montbuí	2.000		700	1.300	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Cambrils	3.000		1.000	2.000	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Camprodon	1.000		200	800	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Cervera	10.000			10.000	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Cubelles	500		500	0	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Font-rubí	1.500		200	1.300	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Igualada	200			200	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Manresa	4.000		2.000	2.000	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Pujalt	1.000			1.000	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Quart, Palau	500			500	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Terrassa	0			0	Quèstia	Quèstia
1259	jul	Vilafranca	5.000		1.000	4.000	Quèstia	Quèstia
1260	mar	Berga	-				Peita	Quèstia
1260	mar	Besalú	2.000			2.000	Peita	Quèstia
1260	mar	Caldes de Montbuí	2.000		500	1.500	Peita	Quèstia
1260	mar	Cambrils	2.000			2.000	Peita	Quèstia
1260	mar	Camprodon	1.000			1.000	Peita	Quèstia
1260	mar	Cervera	buit				Peita	Quèstia
1260	mar	Cubelles	500			500	Peita	Quèstia
1260	mar	Font-rubí	1.000			1.000	Peita	Quèstia
1260	mar	Igualada	-				Peita	Quèstia
1260	mar	Manresa	4.000		1.000	3.000	Peita	Quèstia
1260	mar	Pujalt	200			200	Peita	Quèstia
1260	mar	Quart, Palau	500		300	200	Peita	Quèstia
1260	mar	Terrassa	buit				Peita	Quèstia
1260	mar	Vilafranca	buit				Peita	Quèstia
1261	ago	Berga	2.000	3.000		3.000	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Besalú	2.000	3.000		3.000	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Caldes de Montbuí	2.000	3.000		3.000	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Cambrils	-				Quèstia	Quèstia
1261	ago	Camprodon	1.000	1.500		1.500	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Cervera	10.000	15.000		15.000	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Cubelles	600	900		900	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Font-rubí	1.000	1.500		1.500	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Igualada	-				Quèstia	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1261	ago	Manresa	0			0	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Pujalt	1.000	1.500		1.500	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Quart, Palau	500	600		600	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Terrassa	0	0		0	Quèstia	Quèstia
1261	ago	Vilafranca	4.000	6.000		6.000	Quèstia	Quèstia
1263	mar?	Berga	2.000			2.000	Peita	Quèstia
1263	mar?	Besalú	-				Peita	Quèstia
1263	mar?	Caldes de Montbuí	3.000			3.000	Peita	Quèstia
1263	mar?	Cambrils	1.000			1.000	Peita	Quèstia
1263	mar?	Camprodon	1.000			1.000	Peita	Quèstia
1263	mar?	Cervera	8.000			8.000	Peita	Quèstia
1263	mar?	Cubelles	600			600	Peita	Quèstia
1263	mar?	Font-rubí	1.000			1.000	Peita	Quèstia
1263	mar?	Igualada	-				Peita	Quèstia
1263	mar?	Manresa	2.000			2.000	Peita	Quèstia
1263	mar?	Pujalt	-				Peita	Quèstia
1263	mar?	Quart, Palau	500			500	Peita	Quèstia
1263	mar?	Terrassa	0			0	Peita	Quèstia
1263	mar?	Vilafranca	4.000			4.000	Peita	Quèstia
1272	mar	Berga	2.000	3.000	500	2.500	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Besalú	2.000	3.000		3.000	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Caldes de Montbuí	2.000	2.500	tercera part	1666 s 8 d	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Cambrils					Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Camprodon	1.000 (vera)	1.500	500	1.000	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1272	mar	Cervera	8.000	12.000		12.000	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Cubelles	1.000 (vera)	1.500	400	1.100	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Font-rubí	1.000	1.500	700	800	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Igualada	300	450		450	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Manresa	3.200 s.j.	7.000		7.000	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Pujalt	150	200	56s 8d	143 s 4d	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Quart, Palau	400	600		600	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Terrassa	2.000	3.000		3.000	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1272	mar	Vilafranca	5.000	7.000	1.000	6.000	Quèstia. Contra Artal de Luna	Quèstia
1273	mar	Berga	2.000	3.000		3.000	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Besalú	1.500	2.250	750	1.500	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Caldes de Montbuí	1.000	1.500		1.500	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Cambrils	-				Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Camprodon	1.000	1.500	500	1.000	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Cervera	8.000	12.000	4.000	8.000	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Cubelles	600	900	300	600	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Font-rubí	730	1.100	300	800	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Igualada	200	300	100	200	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Manresa	3.000	4.500	1.500	3.000	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Pujalt	150	225	75	150	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Quart, Palau	400	600		600	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Terrassa	1.000	1.500	500	1.000	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1273	mar	Vilafranca	5.000	7.500	2.500	5.000	Peita. Auxili a Castella	Quèstia
1275	mar	Berga	exèrcit				Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Besalú	exèrcit				Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Caldes de Montbuí	1.750			1.750	Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Cambrils	-				Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Camprodon	750			750	Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Cervera	exèrcit				Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Cubelles	750			750	Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Font-rubí	0			0	Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Igualada	200			200	Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Manresa	exèrcit			0	Media Quèstia	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1275	mar	Pujalt	100			100	Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Quart, Palau	-				Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Terrassa	1.500			1.500	Media Quèstia	Quèstia
1275	mar	Vilafranca	exèrcit			0	Media Quèstia	Quèstia
1275	des	Berga	5.000	7.500	4.500	3.000	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Besalú	3.000	4.500	1.500	3.000	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Caldes de Montbuí	3.000	4.500	1.500	3.000	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Cambrils	3.000	4.500	1.500	3.000	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Camprodon	1.500	2.250	750	1.500	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Cervera	-				Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Cubelles	600	900	300	600	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Font-rubí	1.500	2.250	750	1.500	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Igualada	400	600	300	300	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Manresa	6.000	9.000		9.000	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Pujalt	300	450	150	300	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Quart, Palau					Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Terrassa	-				Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1275	des	Vilafranca	10.000	10.000	2.000	8.000	Quèstia. Contra musulmans	Quèstia
1281	nov	Berga	15.000		5.000	10.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Besalú	8.000		4.000	4.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Caldes de Montbuí	3.000		1.000	2.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Cambrils	3.000		1.000	2.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Camprodon	3.000		1.500	1.500	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Cervera	30.000		10.000	20.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Cubelles	1.000			1.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Font-rubí	1.000		200	800	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Igualada	1.000		200	800	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Manresa	8.000		2.000	6.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Pujalt	500		100	400	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Quart, Palau	2.000		1.000	1.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Terrassa	6.000		2.000	4.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1281	nov	Vilafranca	10.000		2.000	8.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Tunis i matrimoni filla del rei	Quèstia
1284	feb	Berga	20.000			20.000	Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Besalú	8.000		3.000	5.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1284	feb	Caldes de Montbuí	4.000			4.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Cambrils	4.000			4.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Camprodon					Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Cervera	40.000		20.000	20.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Cubelles	1.500			1.500	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Font-rubí	trencat		trencat	?	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Igualada	1.600		650	950	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Manresa	12.000		6.000	6.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Pujalt	800		350	550	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Quart, Palau	2.000		700	1.300	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Terrassa	8.000			8.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1284	feb	Vilafranca	16.000		4.000	12.000	Auxilium/Subsidium/Quèstia. Guerres imminents	Quèstia
1286	mar	Berga	15.000		11.000	4.000	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres. Substitueix el bovatge	Quèstia
1286	mar	Besalú	2.000			2.000	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Caldes de Montbuí	3.000		23-jul	1500?	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Cambrils	3.000			3.000	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Camprodon	1.500			1.500	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Cervera	20.000			20.000	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Cubelles	1.500		500	1.000	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Font-rubí	1.200		800	1.500	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Igualada	1.200		400	800	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Manresa	6.000			6.000	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Pujalt	600		200	400	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Quart, Palau	-				Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Terrassa	6.000		3.500	2.500	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1286	mar	Vilafranca	12.000		3.000	9.000	Subsidium. Defensa de la terra i armament de galeres	Quèstia
1287	oct	Berga	3.000			3.000	Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Besalú	4.000			4.000	Subsidium. Contra la Unió	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1287	oct	Caldes de Montbuí	6.000		3.000	3.000	Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Cambrils	3.000		2.000	1.000	Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Camprodon	-				Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Cervera	-				Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Cubelles	2.000			2.000	Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Font-rubí	2.000		1.000	1.000	Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Igualada	-				Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Manresa	10.000		4.000	6.000	Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Pujalt					Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Quart, Palau	-				Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Terrassa	8.000		3.500	4.500	Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1287	oct	Vilafranca	12.000		4.000	8.000	Subsidium. Contra la Unió	Quèstia
1291	mai	Berga	15.000		15.000	0?	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Besalú	8.000			8.000	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Caldes de Montbuí	3.000		1.000	2.000	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Cambrils	-				Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Camprodon	-				Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Cervera	30.000			30.000	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Cubelles	-				Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Font-rubí	1.000			1.000	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Igualada	1.000		?	?	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Manresa	7.000		2.000	5.000	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Pujalt	500			500	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Quart, Palau	-				Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Terrassa	6.000		2.000	4.000	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1291	mai	Vilafranca	trencat		3.000	9.000?	Subsidium. Viatge a Roma	Quèstia
1292	oct	Berga	15.000		11.100	2.900	Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Besalú	-				Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Caldes de Montbuí	3.000		1.000	2.000	Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Cambrils	-				Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Camprodon	-				Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Cervera	30.000		19.000	11.000	Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Cubelles	-				Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Font-rubí	1.000			1.000	Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Igualada	1.000		300	700	Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Manresa	8.000		4.000	4.000	Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Pujalt	500		50	450	Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Quart, Palau	-				Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Terrassa	6.000		2.000	4.000	Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1292	oct	Vilafranca	10.000		3.000	7.000	Subsidium. Presents guerres	Quèstia
1293	jul	Berga	10.000			10.000	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Besalú	6.000		5.000	1.000	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1293	jul	Caldes de Montbuí	6.000		3.500	2.500	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Cambrils	-				Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Camprodon	-				Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Cervera	-				Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Cubelles	-				Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Font-rubí	1.000			1.000	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Igualada	1.500		1.000	500	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Manresa	10.000		4.800	5.200	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Palamos	1.000		1.000	0	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Pujalt	1.000		600	400	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Quart, Palau	-				Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Terrassa	6.000		2.500	3.500	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Vilafranca	15.000		7.000	8.000	Redemptio exercitum	Redempció d'exèrcit
1294	jul	Berga	3.000		3.000	0	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Besalú	6.000		4.000	2.000	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Caldes de Montbuí	5.000		3.000	2.000	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Cambrils	-				Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Camprodon	-				Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Cervera	20.000		10.000	10.000	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Cubelles	-				Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Figueres	2.000		2.000	0	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Font-rubí	1.000			1.000	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Igualada	1.500		700	800	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Manresa	10.000		5.000	5.000	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Palamos	1.000		500	500	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Pujalt	1.000		400	600	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Quart, Palau	-				Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Terrassa	6.000		2.000	4.000	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1294	jul	Vilafranca	15.000		6.000	9.000	Subsidium. Ambaixada a Roma	Quèstia
1295	ago	Berga	3.000		3.000	0	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Besalú	6.000		4.000	2.000	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Caldes de Montbuí	5.000		3.000	2.000	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Cambrils	-				Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Camprodon	-				Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1295	ago	Cervera	20.000		10.000	10.000	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Cubelles	-				Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Figueres	2.000		2.000	0	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Font-rubí	1.000		333 s 4 d	666 s 8 d	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Igualada	1.500		700	800	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Manresa	10.000		5.000	5.000	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Palamos	1.000		1.000	0	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Pujalt	1.000		400	600	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Quart, Palau	-				Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Terrassa	6.000		3.000	3.000	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1295	ago	Vilafranca	15.000		7.000	8.000	Subsidium. Continuació ambaixada de Roma	Quèstia
1309	nov	Berga	-				Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Besalú	2.850			2.850	Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Caldes de Montbuí	2.600			2.600	Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Cambrils	-				Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Camprodon	-				Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Cervera	29.900		6.000	23.900	Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Cubelles	-				Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Figueres	1.500		1.500	0	Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Font-rubí	Tenen peons al setge			0	Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Igualada	-				Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Manresa	xx			xx	Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Pujalt	-				Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Quart, Palau	450			450	Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Terrassa	5.100		500 + 1.500	3.100	Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1309	nov	Vilafranca	17.250		2.250	15.000	Subsidium. Setge d'Almeria	Quèstia
1311	nov	Berga	3.000			3.000	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Besalú	8.000		8.000	0	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Caldes de Montbuí	6.000		4.000	2.000	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Cambrils	3.000		1.500	1.500	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Camprodon	-				Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Cervera	30.000		10.000	20.000	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Cubelles	-				Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Font-rubí	1.000			1.000	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1311	nov	Igualada	El té R. Folc				Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Manresa	15.000		11.000	4.000	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Pujalt	1.500		700	800	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Quart, Palau	500		300	200	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Terrassa	8.000		5.000	3.000	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1311	nov	Vilafranca	20.000		8.000	12.000	Subsidium. Deutes Almeria	Quèstia
1312	jun	Berga	10.000			10.000	Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Besalú	12.000		9.500	2.500	Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Caldes de Montbuí	9.000		6.000	3.000	Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Cambrils	-				Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Camprodon	-				Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Cervera	-				Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Cubelles	-				Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Font-rubí	1.000		600	400	Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Igualada	-				Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Manresa	22.500			7.000	Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Pujalt	-				Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Quart, Palau	750		550	200	Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Terrassa	12.000		9.000	3.000	Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1312	jun	Vilafranca	30.000		14.000 + 16.000	0	Subsidium. Dot filles del rei.	Quèstia
1314	jun	Berga	10.000		7.000	3.000	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Besalú	12.000		12.000	0?	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Caldes de Montbuí	9.000		6.000	3.000	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Cambrils	4.500		2.700	1.800	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Camprodon	-				Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Cervera	45.000		28.000	17.000	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Cubelles	-				Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Font-rubí	1.000		600	400	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Igualada	-				Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Manresa	22.500		15.500	7.000	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Pujalt	2.200		1.400	800	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Quart, Palau	700		500	200	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1314	jun	Terrassa	12.000		9.000	3.000	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1314	jun	Vilafranca	30.000		30.000	0	Subsidium. Matrimoni infanta	Quèstia
1316	feb	Berga	3.000			3.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Besalú	12.000		12.000	0	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Caldes de Montbuí	9.000		5.000	4.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Cambrils	4.500		2.700	1.800	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Camprodon					Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Cervera	45.000		25.000	20.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Cubelles	-				Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Font-rubí	1.500		640	860	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Igualada	-				Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Manresa	22.500		14.500	8.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Pujalt	2.200		1.400	800	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Quart, Palau	700		500	200	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Terrassa	12.000		8.700 + 300	3.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1316	feb	Vilafranca	30.000		30.000	0	Subsidium. Matrimoni del rei	Quèstia
1317	mai	Berga	3.000			3.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Besalú	12.000		12.000	0	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Caldes de Montbuí	9.000		4.900	5.100	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Cambrils	4.500		2.500	2.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Camprodon					Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Cervera	30.000		12.000	18.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Cubelles	-				Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Font-rubí	1.000		300	700	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Igualada	-				Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Manresa	22.500		12.500	10.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Pujalt	2.200		1.350	850	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Quart, Palau	700		470	230	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1317	mai	Terrassa	12.000		8.700	3.300	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1317	mai	Vilafranca	30.000		30.000	0	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Berga	3.000			3.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Besalú	12.000		12.000	0	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Caldes de Montbuí	9.000		5.000	4.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Cambrils	4.500		3.000	1.500	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Camprodon					Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Cervera	30.000		12.000	18.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Cubelles					Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Font-rubí	1.000		500	500	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Igualada					Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Manresa	22.500		12.500	10.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Pujalt	2.200		1.300	900	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Quart, Palau					Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Terrassa	12.000		9.000	3.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1318	jun	Vilafranca	xx		xx	0	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1319	ago	Berga	3.000			3.000	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Besalú	12.000		9.000	3.000	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Caldes de Montbuí	9.000		7.000	2.000	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Cambrils	4.500		3.000	1.500	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Camprodon	-				Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Cervera	30.000		12.000	18.000	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1319	ago	Cubelles	-				Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Font-rubí	1.000		700	300	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Igualada	-				Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Manresa	22.500		13.500	9.000	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Pujalt	2.200		1.350	850	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Quart, Palau	700		470	230	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Terrassa	12.000		10.000	2.000	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1319	ago	Vilafranca	30.000		12.000	18.000	Subsidium. Redempció potestats del rei de Mallorca	Quèstia
1320	set	Berga	3.000			3.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Besalú	2.000			2.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Caldes de Montbú	9.000		5.000	4.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Cambrils	4.500		3.000	1.500	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Camprodon	-				Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Cervera	30.000		12.000	18.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Cubelles	-				Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Font-rubí	1.000		600	400	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Igualada	-				Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Manresa	-			?	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Pujalt	2.200		1.350	850	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Quart, Palau	700		470	230	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Terrassa	12.000		9.500	2.500	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia
1320	set	Vilafranca	30.000		21.000	9.000	Subsidium. Compra del comtat d'Urgell	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1321	nov	Berga	3.000			3.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Besalú	2.000			2.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Caldes de Montbuí	9.000		5.000	4.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Cambrils	4.500		3.000	1.500	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Camprodon					Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Cervera	30.000		12.000	18.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Cubelles	-				Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Font-rubí	1.000		600	400	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Igualada	1.000			1.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Manresa	22.500		14.500	8.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Pujalt	2.200		1.350	850	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Quart, Palau	700		470	230	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Terrassa	12.000		9.500	2.500	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1321	nov	Vilafranca	30.000		20.000	10.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1322	set	Berga	3.000 + 5.000			8.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Besalú	2.000 + 4.000			3.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Caldes de Montbuí	12.000		4.000	8.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Cambrils	5.000		2.000	3.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Camprodon	10.000		5.000	5.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Cervera	45.000		12.000	33.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Cubelles	obligat				Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Figueres	3.000		2.000	1.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1322	set	Font-rubí	3.000		1.500	1.500	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Igualada	1.000 + 1.000			2.000?	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Manresa	30.000		18.000	12.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Pujalt	3.000		1.500	1.500	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Quart, Palau	1.000		600	400	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Terrassa	15.000		9.000	6.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1322	set	Vilafranca	40.000		16.000	24.000	Subsidium. Adquisició Sardenya	Quèstia / Subsidi
1326	gen	Berga					Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Besalú	2.000			2.000	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Caldes de Montbuí	12.000		7.000	5.000	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Cambrils	5.000		3.500	1.500	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Camprodon	10.000		7.000	3.000	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Cervera	45.000		25.000	20.000	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Cubelles	Francs				Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Figueres					Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Font-rubí	3.000		1.600 + 600	800	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Igualada	4.000		2.000	2.000	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Manresa	30.000		17.000	13.000	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Pujalt	3.000		2.000	1.000	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Quart, Palau	1.000		700	300	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Terrassa	10.000		6.000	4.000	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1326	gen	Vilafranca	40.000		25.000	15.000	Quèstia. Causes necessàries.	Quèstia
1327	mai	Berga	-				Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Besalú	2.000			2.000	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Caldes de Montbuí	12.000		9.000	3.000	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Cambrils	5.000		3.500	1.500	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Camprodon	10.000		7.000	3.000	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Cervera	45.000		18.000	27.000	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Cubelles	5.000		3.500	1.500	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Font-rubí	3.000		2.600	400	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Igualada	4.000		2.000	2.000	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Manresa	30.000		20.000	10.000	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1327	mai	Pujalt	3.000		2.200	800	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Quart, Palau	1.000		800	200	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Terrassa	10.000		7.500	2.500	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	mai	Vilafranca	30.000		20.000	10.000	Quèstia. Despeses Sardenya	Quèstia
1327	jun	Berga	-				Taxavit...	Taxació
1327	jun	Besalú	2.000		1.000	1.000	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Caldes de Montbuí	6.000		3.000	3.000	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Cambrils	3.000		1.500	3.000	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Camprodon	6.000		3.000	3.000	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Cervera	36.000		18.000	18.000	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Cubelles	3.000		1.500	1.500	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Font-rubí	800		400	400	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Igualada	3.000		1.500	1.500	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Manresa	20.000		10.000	10.000	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Pujalt	1.600		800	800	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Quart, Palau	400				Taxavit...	Taxació
1327	jun	Terrassa	5.000		2.500	2.500	Taxavit...	Taxació
1327	jun	Vilafranca	20.000		10.000	10.000	Taxavit...	Taxació
1327	des	Berga	4.000		2.000	2.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Besalú	4.000		2.000	2.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Caldes de Montbuí	12.000		8.000	4.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Cambrils	5.000			5.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Camprodon	10.000		7.000	3.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Cervera	45.000		25.000	20.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Cubelles	5.000		3.500	1.500	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1327	des	Figueres	1.000		300	700	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Font-rubí	3.000		2.600	400	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Igualada	2.000		2.000	2.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Manresa	20.000		10.000	10.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Palamós	1.000		400	600	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Pujalt	3.000		2.200	800	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Quart, Palau	1.000		800	200	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Terrassa	10.000		6.000	4.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1327	des	Vilafranca	30.000		17.433 s 4 d	12.566 s 8 d	Subsidium. Coronació	Coronatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Berga	4.000		1.700	2.300	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Besalú	4.000			4.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Caldes de Montbuí	12.000		7.500	4.500	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Cambrils	1.000				Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Camprodon	10.000			10.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Cervera	45.000			45.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Cubelles	3.000				Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Figueres	1.000			1.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Font-rubí	2.000		0	2.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Igualada	4.000				Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Manresa	25.000		15.000	10.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Palamós	1.000			1.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1328	oct	Pujalt	3.000			3.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Quart, Palau	1.000		800	200	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Terrassa	10.000		?	10.000?	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1328	oct	Vilafranca	30.000		19.000	11.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Quèstia/Subsidi)
1329	nov	Berga	4.000		1.000	3.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Besalú	5.000		3.000	2.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Caldes de Montbuí	12.000		8.500	3.500	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Cambrils	3.000		2.000	1.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Camprodon	10.000		7.000	3.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Cervera	45.000		27.000	18.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Cubelles	3.000		1.000	2.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Figueres	3.000		3.000?	0?	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Font-rubí	3.000		2.200	400	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Igualada	4.000		2.000	2.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Manresa	0		0	0	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Palamós	1.000		1.000?	0?	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Pujalt	3.000		2.300	700	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Quart, Palau	1.000		800	200	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Terrassa	10.000		6.800	3.140	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1329	nov	Vilafranca	30.000		19.000	11.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia
1330	set	Berga	0			3.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Besalú	0			4.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Caldes de Montbuí	10.000		6.500	3.500	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Cambrils	4.500		3.500	1.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Camprodon	15.000		12.000	3.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Cervera	55.000		37.000	18.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Cubelles	4.500		2.500	2.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Figueres	0			2.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Font-rubí	4.500		3.700	800	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Igualada	6.000		4.000	2.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Manresa	0		0	0	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Palamós	0			500	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1330	set	Pujalt	4.500		3.800	700	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Quart, Palau	1.500		1.300	200	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Terrassa	12.000		8.800	3.200	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1330	set	Vilafranca	40.000		29.000	11.000	Subsidium. Guerra Granada	Quèstia/Subsidi
1332	gen	Berga	-				Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Besalú	2.000			2.000	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Caldes de Montbuí	6.000		2.500	3.500	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Cambrils	3.000		2.000	1.000	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Camprodon	6.000		3.000	3.000	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Cervera	36.000		17.000	19.000	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Cubelles	3.000		1.000	2.000	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Font-rubí	800		0	400	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Igualada	4.000		1.500	2.500	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Manresa	20.000		5.000	15.000	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Pujalt	1.600		800	800	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Quart, Palau	400		200	200	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Terrassa	5.000		1.800	3.200	Subsidium.	Quèstia
1332	gen	Vilafranca	20.000		8.000	12.000	Subsidium.	Quèstia
1333	gen	Berga	-				Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Besalú	4.000		2.000	2.000	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Caldes de Montbuí	12.000		8.500	3.500	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Cambrils	6.000		5.000	1.000	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Camprodon	12.000		9.000	3.000	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Cervera	72.000		53.000	19.000	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Cubelles	6.000		4.000	2.000	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Font-rubí	1.600		800	800	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Igualada	8.000		5.500	2.500	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Manresa	40.000		30.000	10.000	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Pujalt	3.200		2.400	800	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Quart, Palau	800		600	200	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1333	gen	Terrassa	10.000		6.800	3.200	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1333	gen	Vilafranca	40.000		28.000	12.000	Subsidium. Armada contra genovesos i granadins	Quèstia
1334	feb	Berga	-				Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Besalú	6.000			2.000 + 4.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Caldes de Montbuí	9.000			3.000 + 6.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Cambrils	1.000			1.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Camprodon	3.000			3.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Cervera	54.000			18.000 + 36.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Cubelles	6.000			2.000 + 4.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Font-rubí	1.600			800+800	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Igualada	6.000			2.000 + 4.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Manresa	30.000			10.000 + 20.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Pujalt	1.600			800 + 800	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Quart, Palau	1.500		1.300	200	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Terrassa	6.400			3.200 + 3.200	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	feb	Vilafranca	30.000			10.000 + 20.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Berga	-				Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Besalú	6.000			2.000 + 4.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Caldes de Montbuí	9.000			3.000 + 6.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Cambrils	1.000			1.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Camprodon	3.000			3.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Cervera	54.000			18.000 + 36.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Cubelles	6.000			2.000 + 4.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Font-rubí	1.600			800+800	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Igualada	6.000			2.000 + 4.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Manresa	30.000			10.000 + 20.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1334	nov	Pujalt	1.600			800 + 800	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Quart, Palau	1.500		1.300	200	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Terrassa	6.400			3.200 + 3.200	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1334	nov	Vilafranca	30.000			10.000 + 20.000	Questia sive subsidium. Guerra genovesos i granadins	Quèstia/Donatiu
1336	feb (12)	Berga	4.000		2.000	2.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Besalú	3.000			3.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Caldes de Montbuí	12.000		1.000	11.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Cambrils	5.000		1.000	4.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Camprodon	10.000			10.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Cervera	40.000		5.000	35.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Cubelles	3.000		1.000	2.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Figueres	1.000			1.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Font-rubí	2.000		400	1.600	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Igualada	5.000			5.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Manresa	20.000		0	20.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Palamós	1.000			1.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Pujalt	2.000		200	1.800	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Quart, Palau	1.000			1.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Terrassa	3.000		1.200	1.800	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (12)	Vilafranca	25.000		5.000	20.000	Subsidium. Coronació	Coronatge (Subsidi)
1336	feb (19)	Berga	no			no	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Besalú	2.000			2.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1336	feb (19)	Caldes de Montbuí	6.000		4.000	2.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Cambrils	no			no	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Camprodon	no			no	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Cervera	36.000		20.000	16.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Cubelles	3.000		1.500	1.500	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Figueres	no			no	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Font-rubí	800		600	200	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Igualada	4.000		2.000	2.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Manresa	20.000		13.000	7.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Palamós	no			no	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Pujalt	1.600		1.200	400	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Quart, Palau	400			400	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Terrassa	5.000		3.200	1.800	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1336	feb (19)	Vilafranca	20.000		11.000	9.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	jun	Berga	no			no	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	jun	Cambrils	1.000		400	600	Subsidium	Quèstia
1337	jun	Camprodon	3.000			3.000	Subsidium	Quèstia
1337	mar	Besalú	2.000			2.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Caldes de Montbuí	6.000		3.500	2.500	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Cervera	36.000		24.000	12.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Cubelles	3.000		1.000	2.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Figueres	no			no	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1337	mar	Font-rubí	800		0	800	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Igualada	4.000		2.000	2.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Manresa	20.000		13.000	7.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Palamós	no			no	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Pujalt	1.600		1.000	600	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Quart, Palau	400		200	200	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Terrassa	5.000		2.000	3.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1337	mar	Vilafranca	20.000		12.000	8.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1338	gen	Font-rubí	2.000		0	2.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen	Manresa	20.000		0	20.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen	Terrassa					Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen	Vilafranca	25.000		0	25.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Berga	4.000			4.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Besalú	6.000			6.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Caldes de Montbuí	12.000			12.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Cambrils	5.000			5.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Camprodon	20.000			20.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Cervera	40.000			40.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Cubelles	3.000			3.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Figueres	1.500			1.500	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Igualada	5.000			5.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Palamós	1.000			1.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1338	gen (13)	Pujalt	2.000			2.000	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (13)	Quart, Palau	1.000		300	700	Subsidium. Matrimoni del rei	Maridatge (Subsidi)
1338	gen (23)	Caldes de Montbuí	6.000			6.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1338	gen (23)	Cubelles	3.000			3.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1338	gen (23)	Igualada	4.000			4.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1338	gen (23)	Quart, Palau	400		200	200	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1338	gen (31)	Cambrils	3.000			3.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1338	gen (31)	Camprodon	6.000			6.000	Subsidium. Múltiples necessitats	Quèstia
1338	abr	Berga	10.000		6.000	4.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Besalú	5.500		1.500	4.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Caldes de Montbuí	7.000		1.000	6.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Cambrils	1.000			1.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Cervera	44.000			44.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Cubelles	3.400		1.400	2.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Figueres	2.000		1.000	1.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Font-rubí	600		0	600	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Igualada	6.000		2.000	4.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Manresa	0			?		
1338	abr	Palamós						
1338	abr	Pujalt	1.300			1.300	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Quart, Palau					Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Terrassa	5.000		1.000	4.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr	Vilafranca	28.000		12.000	16.000	Subsidium	Quèstia / Donatiu
1338	abr (2)	Berga	10.000			10.000	Subsidium	Donatiu de Parlament
1338	abr (2)	Besalú	3.500			3.500	Subsidium	Donatiu de Parlament
1338	abr (2)	Caldes de Montbuí	5.000			5.000	Subsidium	Donatiu de Parlament

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1338	abr (2)	Camprodon	6.500			6.500	Subsidium	Donatiu de Parlament
1338	abr (2)	Cervera	26.000			26.000	Subsidium	Donatiu de Parlament
1338	abr (2)	Cubelles	1.400			1.400	Subsidium	Donatiu de Parlament
1338	abr (2)	Figueres	2.000			2.000	Subsidium	Donatiu de Parlament
1338	abr (2)	Igualada	4.000			4.000	Subsidium	Donatiu de Parlament
1338	abr (2)	Pujalt	500		0	500	Subsidium	Donatiu de Parlament
1338	abr (2)	Terrassa	3.000		0	3.000	Subsidium	Donatiu de Parlament
1338	abr (2)	Vilafranca	18.000		0	18.000	Subsidium	Donatiu de Parlament
1339	ago	Berga	3.500			2.500	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Besalú	4.000			4.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Caldes de Montbuí	5.000			5.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Cambrils	600			600	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Camprodon	5.000			5.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Cervera	18.000		6.000	12.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Cubelles	3.000			3.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Figueres	1.000			1.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Font-rubí	1.000		0	1.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Igualada	4.000			4.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Manresa	12.000		0	12.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Palamós					Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Pujalt	1.200			1.200	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Quart, Palau	300			300	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1339	ago	Terrassa	4.000		0	4.000	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1339	ago	Vilafranca	?			?	Subsidis i altres exaccions. Contra marroquins.	Donatiu de Parlament
1340	mar	Berga	2.000			2.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Besalú	2.000			2.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Caldes de Montbuí	3.000			3.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Cambrils	600			600	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Camprodon	3.000			3.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Cervera	12.000			12.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Cubelles	2.000			2.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Figueres					Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Font-rubí	800		0	800	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Igualada	2.000			2.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Manresa	5.000		0	5.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Palamós					Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Pujalt	2.000			2.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Quart, Palau	300			300	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Terrassa	0				Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	mar	Vilafranca	10.000		0	10.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	des	Berga	400			400	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	des	Besalú	1.600			1.600	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	des	Caldes de Montbuí	2.400			2.400	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1340	des	Cambrils	480			480	Questiis	Quèstia
1340	des	Camprodon	2.400			2.400	Questiis	Quèstia
1340	des	Cervera	9.600			9.600	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Cubelles	1.600			1.600	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Figueres					Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Font-rubí	640		0	640	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Igualada	1.600			1.600	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Manresa	4.000		0	4.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Palamós					Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Pujalt	800			800	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Quart, Palau	240			240	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Terrassa	0				Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1340	des	Vilafranca	8.000		0	8.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Besalú	1.600			1.600	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Caldes de Montbuí	2.400			2.400	Subsidium. Causes diverses	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1341	des	Cervera	10.600			10.600	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Cubelles	1.600			1.600	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Figueres					Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Font-rubí	640		0	640	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Igualada	1.600			1.600	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Manresa	4.000		0	4.000	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Palamós					Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Pujalt	800		200	600	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Quart, Palau	240			240	Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	des	Terrassa	0				Subsidium. Causes diverses	Quèstia
1341	oct	Cambrils	480			480	Questiis	Quèstia
1341	oct	Camprodon	2.400			2.400	Questiis	Quèstia
1343	feb	Berga	400			400	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Besalú	1.600			1.600	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Caldes de Montbuí	2.400			2.400	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Cervera	9.600			9.600	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Cubelles	1.600			1.600	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Figueres					Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Font-rubí	640		0	640	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Igualada	1.600			1.600	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Manresa	4.000		0	4.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Palamós					Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Pujalt	800		80	720	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Quart, Palau	240			240	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Terrassa	0				Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	feb	Vilafranca	8.000		0	8.000	Subsidium. Diversos negocis	Quèstia
1343	mar	Cambrils	480			480	Quèstia	Quèstia
1343	mar	Camprodon	2.400			2.400	Quèstia	Quèstia
1343	nov	Cambrils	480			480	Quèstia	Quèstia
1343	nov	Camprodon	2.400			2.400	Quèstia	Quèstia
1344	gen	Berga					Quèstia	Quèstia
1344	gen	Besalú	2.000		1.600	400	Quèstia (remissió per censal)	Quèstia
1344	gen	Caldes de Montbuí	3.000		1.500	1.500	Quèstia	Quèstia
1344	gen	Cervera					Quèstia	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Petició	Incr.	Rem.	Total	Termes de la documentació	Conceptualitz.
1344	gen	Cubelles	2.000		1.600	400	Quèstia (remissió per violari)	Quèstia
1344	gen	Figueres					Quèstia	Quèstia
1344	gen	Font-rubí	800		160	640	Quèstia	Quèstia
1344	gen	Igualada	2.000		1.600	400	Quèstia (remissió per violari)	Quèstia
1344	gen	Manresa	5.000		4.000	1.000	Quèstia (remissió per violari)	Quèstia
1344	gen	Palamós					Quèstia	Quèstia
1344	gen	Pujalt	1.000		400	600	Quèstia	Quèstia
1344	gen	Quart, Palau	300			300	Quèstia	Quèstia
1344	gen	Terrassa	0				Quèstia	Quèstia
1344	gen	Vilafranca	10.000		8.000	2.000	Quèstia (remissió per violari i censal)	Quèstia

Taula 3. Peticions de quèstia, redempció d'exèrcit i subsidi a les viles reials del regne de València (1255-1303)¹

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1255	nov	Albaida	1.000			1.000	Peita
1255	nov	Almenar	400			400	Peita
1255	nov	Almisra i Beneixama	500			500	Peita
1255	nov	Alzira	2.000			2.000	Peita
1255	nov	Beo i Aín	500			500	Peita
1255	nov	Borriana	3.000			3.000	Peita
1255	nov	Bunyol	2.000			2.000	Peita
1255	nov	Cocentaina	2.000			2.000	Peita
1255	nov	Corbera	1.500			1.500	Peita
1255	nov	Cullera	2.000			2.000	Peita
1255	nov	Dénia	2.000			2.000	Peita
1255	nov	Eslida	1.000			1.000	Peita
1255	nov	Gandia	3.000		3.000	0	Peita
1255	nov	Llíria	3.000			3.000	Peita
1255	nov	Llutxent	1.000			1.000	Peita
1255	nov	Morella	10.000			10.000	Peita
1255	nov	Morvedre	5.000			5.000	Peita
1255	nov	Onda	3.000			3.000	Peita
1255	nov	Ontinyent	1.000			1.000	Peita
1255	nov	Peníscola	2.000			2.000	Peita
1255	nov	Sogorb	1.500		1.500	0	Peita
1255	nov	Uixó	1.500			1.500	Peita
1255	nov	València	30.000			30.000	Peita
1255	nov	Xàtiva	10.000		4.000	6.000	Peita
1259	jul	Agres	150	200		200	Quèstia
1259	jul	Albaida	700	1.000		1.000	Quèstia
1259	jul	Alcoi	300	400		400	Quèstia
1259	jul	Almenar i Llosa (els cristians)	500	700		700	Quèstia
1259	jul	Almisra	100	150		150	Quèstia
1259	jul	Alpont	1.000	1.500		1.500	Quèstia

¹ 1255: ACA, C, reg. 8, f. 21v; 1259: reg. 8, f. 44v; 1262: reg. 8, f. 61v-62r; 1269: MF, docs. 917 i 919; 1272: reg. 18, f. 31v-32r; 1273: reg. 18, f. 46v-47r; 1274: reg. 23, f. 8v-11v; 1275 (març): reg. 17, f. 1v; 1275 (desembre): reg. 33, f. 84v-85r, 95v-96r; reg. 19, f. 10r; 1278: reg. 40, f. 97v-98r; 1280: reg. 42, f. 207; reg. 46, f. 39r; 1281: reg. 51, f. 4v; 1284: reg. 51, f. 7v, 9v; 1285: reg. 56, f. 110v; reg. 58, f. 94v, 103v; reg. 67, f. 39; 1286 (gener): reg. 68, f. 38v-39r; 1286 (setembre): reg. 68, f. 47v-48r; 1287: reg. 68, f. 55r; 1289: reg. 78, f. 68r-72v; 1290: reg. 82, f. 67v-68r; 1292: reg. 331, f. 20rv, 31v, 47r-49r, 54r; 1293 (gener): reg. 330, f. 61r-64r; 1293 (juliol): reg. 330, f. 107r-108v; 1294: reg. 324, f. 6r-10v; 1295: reg. 324, f. 92r-95v; 1297: reg. 324, f. 233r-237r; 1303: reg. 333, f. 130r-134v.

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1259	jul	Alzira	3.000	4.000		4.000	Quèstia
1259	jul	Benixamar	200	300		300	Quèstia
1259	jul	Bèrdia i Muntanyes	200	300		300	Quèstia
1259	jul	Borriana	2.000	3.000	1.000	2.000	Quèstia
1259	jul	Calp	200	300		300	Quèstia
1259	jul	Cocentaina	600	700		700	Quèstia
1259	jul	Corbera	1.000	1.500		1.500	Quèstia
1259	jul	Cullera	1.000	1.500		1.500	Quèstia
1259	jul	Gandia	3.000	4.000		4.000	Quèstia
1259	jul	Llíria	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1259	jul	Llutxent	800	1.000		1.000	Quèstia
1259	jul	Morella	10.000	15.000		15.000	Quèstia
1259	jul	Morvedre	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1259	jul	Onda	3.000	4.000		4.000	Quèstia
1259	jul	Ontinyent	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1259	jul	Palma (alqueries)	300	500		500	Quèstia
1259	jul	Peníscola	700	1.000		1.000	Quèstia
1259	jul	Ròtova i Palma	500	800	300	500	Quèstia
1259	jul	Sogorb	2.000	3.000	1.500	1.500	Quèstia
1259	jul	Sumacàrcer	200	300		300	Quèstia
1259	jul	València	20.000	30.000		30.000	Quèstia
1259	jul	Vilanova de Carbonera	200	400	200	200	Quèstia
1259	jul	Xàtiva	7.000	10.000		10.000	Quèstia
1262	oct	Ademús	500	750		750	Quèstia
1262	oct	Agres	200	300		300	Quèstia
1262	oct	Albaida	1.000	1.500	500	1.000	Quèstia
1262	oct	Alcoi	500	750	250	500	Quèstia
1262	oct	Almenara	500	750	250	500	Quèstia
1262	oct	Almisra	200	300	300	0	Quèstia
1262	oct	Alpont	500	750		750	Quèstia
1262	oct	Alzira	4.000	6.000		6.000	Quèstia
1262	oct	Berdia i Montes	200	300		300	Quèstia
1262	oct	Bocairent	700	1.050	400	650	Quèstia
1262	oct	Borriana	2.000	3.000	1.000	2.000	Quèstia
1262	oct	Calp	400	600	300	300	Quèstia
1262	oct	Castellfabib	800	1.200		1.200	Quèstia
1262	oct	Cocentaina	1.000	1.500	500	1.000	Quèstia
1262	oct	Corbera	1.500	2.250		2.250	Quèstia
1262	oct	Cullera	1.000	1.500	1.500	0	Quèstia
1262	oct	Dénia	nichil			0	Quèstia
1262	oct	Gandia	4.000	6.000		6.000	Quèstia
1262	oct	Llíria	2.000	3.000		3.000	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1262	oct	Llutxent	800	1.200		1.200	Quèstia
1262	oct	Morella	8.000	12.000	4.000	8.000	Quèstia
1262	oct	Onda	3.000	4.500	1.500	3.000	Quèstia
1262	oct	Ontinyent	2.000	3.000	2.000	1.000	Quèstia
1262	oct	Peníscola	1.000	1.500	900	600	Quèstia
1262	oct	Ròtova i Palma	500	750		750	Quèstia
1262	oct	Sogorb	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1262	oct	Sumacàrcer	200	300		300	Quèstia
1262	oct	Vilanova de Carbonera	200	300		300	Quèstia
1269	jun	València	50.000			50.000	Subsidi per a la Croada
1269	jun	Xàtiva	12.000			12.000	Subsidi per a la Croada
1272	abr	Ademús	600	900		900	Quèstia
1272	abr	Albaida	500	750		500	Quèstia
1272	abr	Alcoi	1.000	1.500		1.500	Quèstia
1272	abr	Alpont	1.000	1.500		1.500	Quèstia
1272	abr	Alzira	10.000	15.000		15.000	Quèstia
1272	abr	Bocairent	200	300		200	Quèstia
1272	abr	Borriana	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1272	abr	Castalla	200	300		300	Quèstia
1272	abr	Castellfabib	800	1.200		1.200	Quèstia
1272	abr	Cocentaina	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1272	abr	Corbera	1.000	1.500		1.500	Quèstia
1272	abr	Cullera (de la part del rei)	1.500	2.000		2.000	Quèstia
1272	abr	Gandia	3.000	4.500		4.500	Quèstia
1272	abr	Llíria	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1272	abr	Llutxent	400	600		600	Quèstia
1272	abr	Morella i aldees	10.000	15.000	10.000	5.000	Quèstia
1272	abr	Morvedre	8.000	12.000		12.000	Quèstia
1272	abr	Onda	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1272	abr	Ontinyent	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1272	abr	Palma i Ròtova	400	600		600	Quèstia
1272	abr	Peníscola	1.000	1.500	500	1.000	Quèstia
1272	abr	Sogorb	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1272	abr	València	40.000	60.000		60.000	Quèstia
1272	abr	Xàtiva	15.000	20.000		20.000	Quèstia
1272	abr	Xixona	500	750		500	Quèstia
1273	mar	Ademús	800	1.200	400	800	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Albaida	500	750		750	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Alcoi	1.500	2.250		2.250	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Alpont	1.000	1.500	500	1.000	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Alzira	8.000	12.000	4.000	8.000	Peita. Auxili al rei de Castella

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1273	mar	Bocairent	200	300		300	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Borriana	2.000	3.000		3.000	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Castalla	200	300	300	300	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Castellfabib	800	1.200	400	800	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Cocentaina	3.000	4.500	2.500	2.000	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Corbera	2.000	3.000		3.000	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Cullera (de la partida del rei)	1.500	2.250	750	1.500	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Dénia	buit			0	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Gandia	3.000	4.500	1.500	3.000	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Llíria	1.500	2.250	750	1.500	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Llutxent	500	750		750	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Morella i aldees	10.000	15.000		15.000	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Morvedre	8.000	12.000	4.500	7.500	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Onda	2.000	3.000		3.000	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Ontinyent	2.500	3.750		3.750	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Palma i Ròtova	És de l'infant Pere				Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Peníscola	1.000	1.500		1.500	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Sogorb	2.000	3.000	1.300	1.700	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	València	buit			0	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Xàtiva	20.000	30.000		30.000	Peita. Auxili al rei de Castella
1273	mar	Xixona	500	750		750	Peita. Auxili al rei de Castella
1274	jul	Ademús	1.000		300	700	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Albaida	1.000			1.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Alcoi	2.500		500	2.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Alpont	2.000		300	1.700	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Alzira	10.000		3.000	7.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Bocairent	500			500	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Borriana	3.000		1.000	2.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Castellfabib	1.000			1.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Cocentaina	2.000			2.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Corbera	3.000			3.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Cullera	4.000			4.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Gandia	4.000		2.000	2.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Llíria	2.000			2.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Llutxent	1.000			1.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Morella	10.000			10.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Morvedre	8.000			8.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Onda	4.000		1.000	3.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Ontinyent	3.000			3.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Peníscola	1.000			1.000	Redempció d'exèrcit

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1274	jul	Sogorb	4.000		1.500	2.500	Redempció d'exèrcit
1274	jul	València	60.000		20.000	40.000	Redempció d'exèrcit
1274	jul	Xàtiva	10.000		5.000	5.000	Redempció d'exèrcit
1275	mar	Ademús	500	500		500	Mitja quèstia
1275	mar	Albaida	500			500	Mitja quèstia
1275	mar	Alcoi	1.250			1.250	Mitja quèstia
1275	mar	Alpont	1.000			1.000	Mitja quèstia
1275	mar	Alzira	5.000		1.000	4.000	Mitja quèstia
1275	mar	Borriana	1.500			1.500	Mitja quèstia
1275	mar	Castellfabib	500	500		500	Mitja quèstia
1275	mar	Cocentaina	1.000			1.000	Mitja quèstia
1275	mar	Corbera	3.000			3.000	Mitja quèstia (no donaren el darrer any)
1275	mar	Cullera	4.000			4.000	Mitja quèstia (no donaren el darrer any)
1275	mar	Gandia	4.000			4.000	Mitja quèstia (no donaren el darrer any)
1275	mar	Llíria	1.000			1.000	Mitja quèstia
1275	mar	Llutxent	500			500	Mitja quèstia
1275	mar	Morella	5.000			5.000	Mitja quèstia
1275	mar	Morvedre	4.000			4.000	Mitja quèstia
1275	mar	Onda	2.000			2.000	Mitja quèstia
1275	mar	Ontinyent	1.500			1.500	Mitja quèstia
1275	mar	Peníscola	500			500	Mitja quèstia
1275	mar	Sogorb	2.000			2.000	Mitja quèstia
1275	mar	Xàtiva	5.000			5.000	Mitja quèstia
1275	des	Ademús	700	1.100	100	1.000	Quèstia
1275	des	Albaida	1.500	2.250		2.250	Quèstia
1275	des	Alcoi	3.000	4.500	1.300	3.200	Quèstia
1275	des	Alpont	2.000	3.000	1.000	2.000	Quèstia
1275	des	Alzira	15.000	22.500		22.500	Quèstia
1275	des	Bocairent	600	900	450	450	Quèstia
1275	des	Borriana	3.200	4.800	1.300	3.500	Quèstia
1275	des	Castellfabib	1.000	1.500	300	1.200	Quèstia
1275	des	Castelló	buït			0	Quèstia
1275	des	Cocentaina	2.500	3.250		3.250	Quèstia
1275	des	Corbera	2.000	3.000	500	2.500	Quèstia
1275	des	Cullera	3.000	4.500		4.500	Quèstia
1275	des	Gandia	5.000	7.500	2.500	5.000	Quèstia
1275	des	La Pobla de vall d'Albaida, Rugat i Carbonera	600	900	300	600	Quèstia
1275	des	Llíria	3.000	4.500	2.000	2.500	Quèstia

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1275	des	Llutxent	1.200	1.800	500	1.300	Quèstia
1275	des	Morella	20.000	20.000		20.000	Quèstia
1275	des	Morvedre	20.000	20.000		20.000	Quèstia
1275	des	Onda	4.000	6.000	2.000	4.000	Quèstia
1275	des	Ontinyent	3.000	4.500	1.500	3.000	Quèstia
1275	des	Palma, Ròtova i Borró	2.000	3.000		3.000	Quèstia
1275	des	Peníscola i aldees	2.000	3.000	1.500	1.500	Quèstia
1275	des	Sogorb	2.500	3.250	750	2.500	Quèstia
1275	des	Vilella	300	450		450	Quèstia
1275	des	Xàtiva	buit			0	Quèstia
1275	des	València	60.000	60.000		60.000	Redempció d'exèrcit
1278	abr	Borriana	3.000			3.000	Redempció d'exèrcit
1278	abr	Morvedre	6.000			6.000	Redempció d'exèrcit
1278	abr	Onda	3.000			3.000	Redempció d'exèrcit
1278	abr	Peníscola	1.000			1.000	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Ademús	800			800	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Alpont	1.500			1.500	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Alzira	6.000			6.000	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Bocairent	0			0	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Borriana	1.500			1.500	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Castellfabib	1.000			1.000	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Cocentaina	0			0	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Corbera	1.500			1.500	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Cullera	3.080?			3.080?	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Gandia	4.000			4.000	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Llíria	2.000			2.000	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Morella	20.000			20.000	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Morvedre	10.000			10.000	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Onda	3.000			3.000	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Ontinyent	0			0	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Sogorb	3.500		2.000	1.500	Redempció d'exèrcit
1280	abr	Xàtiva	10.000			10.000	Redempció d'exèrcit
1280	mai	Borriana	3.500			3.500	Redempció d'exèrcit
1280	mai	Morella	20.000			20.000	Redempció d'exèrcit
1280	mai	Morvedre	10.000			10.000	Redempció d'exèrcit
1280	mai	Onda	3.000				Redempció d'exèrcit
1280	mai	València	100.000			100.000	Redempció d'exèrcit
1281	nov	Ademús	10.000		4.000	6.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Alpont	10.000		4.000	6.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1281	nov	Alzira	30.000			30.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Bocairent	1.500		500	1.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Borriana	15.000		5.000	15.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Castellfabib	10.000		5.000	5.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Cocentaina i Alcoi	10.000			10.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Corbera	15.000		5.000	10.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Cullera	10.000		4.000	6.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Dénia	10.000		4.000	6.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Gandia	15.000		5.000	10.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Llíria	10.000		5.000	5.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Morella	45.000		15.000	30.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Morvedre	30.000		10.000	20.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Ontinyent	3.000		1.000	2.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Pego	5.000		3.000 + Total	0	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Peníscola	12.000		6.000	6.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	València	150.000		50.000	100.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1281	nov	Xàtiva	30.000		10.000	20.000	Auxili. Matrimoni filla del rei, deutes Jaume I, expedició a Tunis
1284	feb	Ademús	12.000			12.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Alpont	12.000			12.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Alzira	40.000			40.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Borriana	20.000			20.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Castellfabib	10.000			10.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Cocentaina i Alcoi	12.000			12.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Corbera	20.000			20.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Cullera	12.000			12.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Dénia	12.000			12.000	Subsidi. Guerres imminents

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1284	feb	Gandia	20.000			20.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Llíria	10.000			10.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Morella	60.000			60.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Morvedre	40.000			40.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Ontinyent	4.000			4.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Pego	4.000			4.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Peníscola	12.000			12.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	València	200.000			200.000	Subsidi. Guerres imminents
1284	feb	Xàtiva	40.000			40.000	Subsidi. Guerres imminents
1285	mai	Guillem de Moltó	5.000			5.000	Auxili
1285	mai	Morvedre (Església)	15.000			15.000	Auxili
1285	mai	València (altres rectors i esglésies de la diòcesi)	2.000			2.000	Auxili
1285	mai	València (Ardiaca)	10.000			10.000	Auxili
1285	mai	València (Bisbat)	60.000			60.000	Auxili
1285	mai	València (Bisbe Andreu Albalat)	2.000			2.000	Auxili
1285	mai	València (Degà de la Seu)	30.000			30.000	Auxili
1285	mai	València (Prior)	10.000			10.000	Auxili
1285	mai	València (Rectoria Sant Andreu)	2.000			2.000	Auxili
1285	mai	València (Rectoria Sant Martí)	2.000			2.000	Auxili
1285	mai	València (rectors de l'església de València)	2.000 (cadascun)			2.000	Auxili
1285	mai	Xàtiva (Ardiaca)	10.000			10.000	Auxili
1285	mai	Alzira	3.000			3.000	Redempció d'exèrcit
1285	mai	Sant Mateu	6.000			6.000	Redempció d'exèrcit
1285	mai (15)	València	80.000			80.000	Redempció d'exèrcit
1286	mar	Ademús	6.000			0	Subsidi (tot ratllat)
1286	mar	Alpont	7.000			0	Subsidi (tot ratllat)
1286	mar	Alzira	20.000			0	Subsidi
1286	mar	Bocairent	1.500			0	Subsidi
1286	mar	Borriana	10.000			0	Subsidi
1286	mar	Carbonera i Rugat	1.000			0	Subsidi
1286	mar	Castellfabib	6.000			0	Subsidi (tot ratllat)

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1286	mar	Cocentaina i Alcoi	8.000			0	Subsidi
1286	mar	Corbera	10.000			0	Subsidi
1286	mar	Cullera	8.000			0	Subsidi
1286	mar	Dénia	8.000			0	Subsidi
1286	mar	Gandia	10.000			0	Subsidi
1286	mar	Guadalest	500			0	Subsidi
1286	mar	Llíria	8.000			0	Subsidi
1286	mar	Morella	30.000			0	Subsidi
1286	mar	Morvedre	20.000			0	Subsidi
1286	mar	Ontinyent	3.000			0	Subsidi
1286	mar	Pego	3.000			0	Subsidi
1286	mar	Penàguila	1.000			0	Subsidi
1286	mar	Peníscola	10.000			0	Subsidi
1286	mar	València	100.000			0	Subsidi
1286	mar	Xàtiva	25.000			0	Subsidi
1286	mar	Xixona	500			0	Subsidi
1286	set	Ademús	1.500		750	750	Subsidi
1286	set	Alpont	6.000		4.000	2.000	Subsidi
1286	set	Alzira	20.000		7.000	13.000	Subsidi
1286	set	Borriana	3.000		1.000	2.000	Subsidi
1286	set	Carbonera i Rugat	1.000			1.000	Subsidi
1286	set	Castellfabib	1.500		750	750	Subsidi
1286	set	Cocentaina i Alcoi	4.000			4.000	Subsidi
1286	set	Corbera	5.000			5.000	Subsidi
1286	set	Dénia	8.000			8.000	Subsidi
1286	set	Gandia	8.000		4.000	4.000	Subsidi
1286	set	Guadalest	500			500	Subsidi
1286	set	Llíria	4.000			4.000	Subsidi
1286	set	Morella	30.000		15.000	15.000	Subsidi
1286	set	Morvedre	20.000		9.000	11.000	Subsidi
1286	set	Pego	3.000			3.000	Subsidi
1286	set	Penàguila	1.000			1.000	Subsidi
1286	set	Peníscola	5.000			5.000	Subsidi
1286	set	Sogorb	10.000			10.000	Subsidi
1286	set	València	50.000			50.000	Subsidi
1286	set	Xàtiva	25.000		12.000	13.000	Subsidi
1286	set	Xixona	500			500	Subsidi
1287	oct	Ademús	2.000		750	1.250	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Alcoi	2.000		2.000	0	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Alpont	3.000		1.000	2.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Alzira	15.000		7.500	7.500	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Borriana	6.000		2.000	4.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Carbonera i Rugat	3.000		2.400	600	Subsidi contra la Unió aragonesa

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1287	oct	Castellfabib	2.000		terciam	1.333 s 6 d	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Cocenaina	3.000		2.000	1.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Corbera	3.000			3.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Dénia	3.000			3.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Gandia	8.000		6.000	2.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Guadalest	3.000			3.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Llíria	5.000		2.000	3.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Morella i aldees	30.000		15.000 + 3.000	12.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Morvedre	15.000		8.000	7.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Pego	3.000		2.000	1.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Penàguila	3.000		2.000	1.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Peníscola	6.000		3.000	3.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Sumacàrcer	1.000			1.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	València	60.000		60.000	0	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Vall d'Aiora	6.000		5.000	1.000	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Vila-real	1.500		1.500	0	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Xàtiva	15.000		7.500 + 2.000 + 3.000	2.500	Subsidi contra la Unió aragonesa
1287	oct	Xixona	3.000		2.000 + tot	0	Subsidi contra la Unió aragonesa
1289	mar	Alzira	15.000		6.000	9.000	Subsidi
1289	mar	Borriana	6.000		3.000	3.000	Subsidi
1289	mar	Corbera	4.000		1.000	3.000	Quèstia
1289	mar	Llíria	6.000		5.000	1.000	Peita
1289	mar	Morella i aldees	30.000		18.000	12.000	Peita
1289	mar	Pego	1.500		700	800	Subsidi
1289	mar	Xàtiva	15.000		9.000	6.000	Subsidi
1290	set	Almassora (B. Tortosa)	4.000			4.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Bisbat de Sogorb	5.000			5.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Bisbat de Tortosa	8.000		4.500	3.500	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Bisbat de València	50.000		30.000 + 8.000	12.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Calatrava	10.000		5.500	4.500	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Castelló	10.000			10.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Comanador Casa de l'Hospital València	20.000			20.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Comanador Temple València	20.000			20.000	"Auxilium sive cisam"

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1290	set	Comandaria Cervera	15.000			15.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Miravet, Albalat i Cabanes (B. Tortosa)	6.000			6.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Onda (Hospital)	12.000			12.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Quart	5.000		3.000	2.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Uclés	10.000			10.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Vilafamès (Hospital)	6.000			6.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Xivert (Temple)	6.000			6.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Ademús	3.000			3.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Alcoi	3.000			3.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Alpont	5.000			5.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Alzira	20.000			20.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Borriana	10.000			10.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Castellfabib	3.000			3.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Cocentaina	3.000			3.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Dénia	6.000			6.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Gandia	12.000			12.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Guadalest	3.000			3.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Llíria	5.000			5.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Montesa	3.000			3.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Morella	30.000			30.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Morvedre	20.000			20.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Pego	2.000			2.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Penàguila	3.000			3.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Vila-real	3.000			3.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	Xàtiva	20.000			20.000	"Auxilium sive cisam"
1290	set	València	80.000			80.000	"Auxilium sive cisam"
1292	gen	Ademús	1.000			1.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Alpont	2.000			2.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Alzira	8.500			8.500	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Biar	300			300	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Borriana	3.500			3.500	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Castalla	300			300	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Castellfabib	1.500			1.500	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Castelló	5.000			5.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Corbera	3.000		1.000	2.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Dénia	2.000			2.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Gandia	4.000			4.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Guadalest	600			600	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Llíria	3.000			3.000	Subsidi. Armament de galeres

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1292	gen	Montesa	1.000			1.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Morvedre	6.000			6.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Pego	1.000			1.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Tàrbena	400			400	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	València	40.000			40.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Vall d'Aiora	2.000		1.000	1.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Vila-real	10.000			10.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Xàtiva	7.000			7.000	Subsidi. Armament de galeres
1292	gen	Xixona	400			400	Subsidi. Armament de galeres
1292	abr	Bisbat de València	50.000		30.000	20.000	Deutes deixats per Alfons el Franc
1292	abr	Monestir de Benifassà	4.000			4.000	Deutes deixats per Alfons el Franc
1292	abr	Monestir de Portacel·li					Deutes deixats per Alfons el Franc
1293	gen	Ademús	1.000		250	750	Armament de 2 galeres
1293	gen	Alpont	2.000		500	1.500	Armament de 2 galeres
1293	gen	Alzira	8.500		2.500	6.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Biar	400			400	Armament de 2 galeres
1293	gen	Borriana	3.500		2.500	1.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Castalla	300			300	Armament de 2 galeres
1293	gen	Castellfabib	1.500		300	1.200	Armament de 2 galeres
1293	gen	Castelló	5.000		1.000	4.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Corbera	1.000			1.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Dénia	2.000		1.000	1.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Gandia	4.000		1.000	3.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Guadalest	600			600	Armament de 2 galeres
1293	gen	Llíria	3.000		1.000	2.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Montesa	1.000		333 4 d	666 8 d	Armament de 2 galeres
1293	gen	Morella i les seues aldees	15.000 reials		5.000	10.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Morvedre	6.000			6.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Pego	1.000			1.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Tàrbena	400			400	Armament de 2 galeres
1293	gen	València				50.000	Armament de 2 galeres
1293	gen	Vall d'Aiora	1.000		333 4 d	666 8 d	Armament de 2 galeres
1293	gen	Vila-real	10.000		9.500	500	Armament de 2 galeres
1293	gen	Xàtiva	7.000		1.750	5.250	Armament de 2 galeres
1293	gen	Xixona	400			400	Armament de 2 galeres
1293	jul	Ademús	2.000		700	1.300	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Almassora	2.000			2.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Alpont	3.000			3.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Alzira	10.000		4.000	6.000	Redempció d'exèrcit

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1293	jul	Biar	600		200 + 100	300	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Borriana	3.500			3.500	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Castalla	800			800	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Castellfabib	2.000		1.000	1.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Castelló	5.000			3.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Cocentaina	3.000		1.000	2.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Corbera	3.000		Total	0	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Dénia	2.000		500	1.500	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Gandia	3.000			3.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Llíria	5.000		2.000	3.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Montesa	1.000		330	670	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Morvedre	10.000		4.000	6.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Morvedre (ratllat)	10.000		Total	0	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Onda	4.000			0	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Pego	1.500		500	1.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Penàguila	600			600	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Pop	1.000			1.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Tàrbena	1.000			1.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	València	30.000			30.000	Subsidi
1293	jul	Vall d'Aiora	5.000			5.000	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Vila-real	1.800		1.500	300	Redempció d'exèrcit
1293	jul	Xàtiva	8.000		2.000	6.000	Redempció d'exèrcit
1294	jul	Ademús	2.500		1.000	1.500	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Almassora	3.000		Total	0	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Alpont	3.000			3.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Alzira	12.000		6.000	6.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Ares	2.000		Total	0	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Biar	1.000		500	500	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Borriana	5.000		2.500	2.500	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Cabanes, Miravet, Belloch i Albalat del Camp de Tortosa	4.000		Total	0	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Castalla	1.000			1.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Castellfabib	2.500		1.000	1.500	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Castelló	6.000		2.500	3.500	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Dénia	3.000			3.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Gandia	6.000			6.000	Negociació de la pau a Roma

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1294	jul	Honors de la Tinença de les Coves	6.000		Total	0	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Montesa	1.000			1.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Morella i les seues aldees	30.000		20.000	10.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Morvedre	10.000		4.000	6.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Pego	1.600			1.600	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Penàguila	1.000			1.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Peníscola	5.000		Total	0	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Pop	1.000			1.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Tàrbena	1.000			1.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	València	60.000		30.000	30.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Vall d'Aiora	5.000		3.000	2.000	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Vila-real	1.500		700	800	Negociació de la pau a Roma
1294	jul	Xàtiva	12.000			12.000	Negociació de la pau a Roma
1295	jul	Ademús	2.500		833 4 d	1.666 8 d	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Almassora	3.000		Total	0	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Alpont	3.000		1.000	2.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Alzira	12.000		6.000	6.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Borriana	5.000		2.000	3.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Cabanes, Miravet, Belloch, Albalat del camp de Tortosa	4.000		Total	0	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Castellfabib	2.500		833 4 d	1.666 8 d	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Dénia	3.000		1.000	2.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Gandia	6.000		3.000	3.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Montesa	1.000		400	600	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Morella i les seues aldees	30.000		18.000	12.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Morvedre	10.000		4.000	6.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Pego	1.600		600	1.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Penàguila	1.000			1.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Pop	1.000			1.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Vall d'Aiora	5.000		Total	0	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Vila-real	1.500		500	1.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Xàtiva	12.000		6.000	6.000	Tancament de la pau a Roma
1295	jul	Xixona	400		200	200	Tancament de la pau a Roma
1296	ago	Alpont	3.000		1.000	2.000	Viatge del rei a Roma
1296	ago	Castellfabib	2.600		933 4 d	1.666 8 d	Viatge del rei a Roma
1296	set	Ademús	2.500		833 4 d	1.666 8 d	Viatge del rei a Roma
1297	mai	Almassora	3.000			3.000	Subunció del rei

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1297	mai	Biar	1.000			1.000	Subunció del rei
1297	mai	Borriana	5.000		2.000	3.000	Subunció del rei
1297	mai	Cabanes, Miravet, Belloch i Albalat del Canmp de Tortosa	4.000		Total	0	Subunció del rei
1297	mai	Castelló	10.000			10.000	Subunció del rei
1297	mai	Morella i les seues aldees	30.000		20.000	10.000	Subunció del rei
1297	mai	Pop	1.000		Total	0	Subunció del rei
1297	mai	Tàrbena	1.000		Total	0	Subunció del rei
1297	mai	Vila-real	1.500		Total	0	Subunció del rei
1297	mai	Ademús	2.500		1.300	1.200	Subunció del rei
1297	mai	Alpont	3.000		1533 4 d	1.466 8 d	Subunció del rei
1297	mai	Alzira	12.000			12.000	Subunció del rei
1297	mai	Castellfabib	2.500		1.300	1.200	Subunció del rei
1297	mai	Llocs del camp de Tortosa i altres dels religiosos i eclesiàstics	4.000?		Total	0	Subunció del rei
1297	mai	Morvedre	10.000		5.000	5.000	Subunció del rei
1297	jul	València	100.000			100.000	Subunció del rei
1297	mai	Biar	1.000			1.000	Subunció del rei
1297	mai	Castalla	1.000			1.000	Subunció del rei
1297	mai	Dénia	3.000			3.000	Subunció del rei
1297	mai	Gandia	6.000			6.000	Subunció del rei
1297	mai	Montesa	1.000		500	500	Subunció del rei
1297	mai	Pego	1.600			1.600	Subunció del rei
1297	mai	Penàguila	1.000			1.000	Subunció del rei
1297	mai	Xàtiva	12.000		Total	0	Subunció del rei
1297	mai	Xixona	400			400	Subunció del rei
1297	mai	Llíria	3.000		1.000 + Total	0	Subunció del rei
1303	ago	Ademús	2.500		500 + 1.000	1.000	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Alpont	3.000		1.000	2.000	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Alzira	12.000		2.000	10.000	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Biar	1.000		Total	0	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Borriana	5.000		1.000 + Total	0	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Castellfabib	2.500		500 + 1.000	1.000	Defensa del regne de Múrcia

Any	Mes	Lloc	Pet.	Incr.	Rem.	Total	Motius
1303	ago	Castelló	10.000		Total	0	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Corbera	1.500			1.500	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Cullera	2.000		Total	0	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Dénia	3.000		500	2.500	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Gandia	6.000		2.000	4.000	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Llíria	3.000		500	2.500	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Montesa	1.000		400 + Total	0	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Morella i les seues aldees	20.000		4.000	16.000	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Morvedre	10.000			10.000	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Pego	1.600		400	1.200	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Penàguila	1.000		300	700	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Pop	1.000		Total	0	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Tàrbena	1.000		Total	0	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Vall d'Aiora	5.000		Total	0	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Vila-real	1.500		500	1.000	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Xàtiva	12.000		2.000	10.000	Defensa del regne de Múrcia
1303	ago	Xixona	400		Total	0	Defensa del regne de Múrcia

Taula 4. Companyies de cavalls armats en la croada d'Almeria (1309-1310)*

NOM	PR.	RELAC. REI	EST.	DO.	TOT.	INICI (1309)	FI (1310)	DEU. (s.)	d.	REF.
Abarca, Guiral	Ar.	C. reial	4	4	4	24-jun.	20-feb.	3.070	10	147, 9r
Adanet	s.d.	C. reina	1		1					
Aguiló, Guerau d'	Cat.	M. reial	7	14	14	24-jun.	18-feb.	14.970	3	271, 88r
Alagón, Juan Garcés de	Ar.	C. reial	2		2					
Alió, Guillem d'	Cat.	M. reial	3	3	3	17-jul.	21-feb.	3.067	1	271, 97v-98r
Almudévar, Juan de	Ar.	C. reial	1	0	0					147, 127v
Alpuente, Pelegrín de	Val.		1		1					
Andreu, Bernat	Cat.?	M. reial	1	2	2					297, 129v
Andreu, Ramonet	Cat.	C. reial	2	2	2	30-jun.	20-feb.	2.384		297, 222r
Anglesola, Berenguer d'	Cat.		4		4					
Anglesola, Guillem d'	Cat.		27		27	22-jun.	17-feb.	24.929	10	147, 71v-72r
Anzano, García López de	Ar.	C. reial	2	2	2	16-jun.	20-feb.	2.715		147, 70v-71r
Anzano, Pedro Ruiz de	Or.			1	1	16-jun.	19-feb.			147, 70v-71r
Arenós, Pedro Jordán de	Val.	M. reial	4	4	4	7-set.		5.083	3	271, 225r-226r
Arenós, Ximén Pérez de	Val.		12		12					
Arnils, Arnau d'	Cat.	M. reial	1		1					
Aversó, Bernat d'	Cat.	C. reial	1		1					
Ayerbe, Gasco Ximénez de	Ar.		3		3					
Ayerbe, Ximén Blasco de	Ar.		4		4					
Azlor, Artal de	Ar.		6	6	6			6.548	10	297, 202r
Aznárez, García	Ar.		2		2					
Baíllo, Lope López de	Val.	C. reial	1		1					
Baldovín, Martín	Ar.		1		1					
Ballester, Francesc	Or.		1		1					
Belloc, Arnau de	Cat.		1		1					

* *Taules 1 i 2:* Pr. (procedència), Est. (cavalls declarats en l'estimació), Do. (cavalls documentats en els acurriments o la quitació reial), Inici i Fi (del servei en la host), Deu. (deute pendent documentat després de la campanya en s.b. i d.b.), Ref. (referència del registre i el full de la Cancelleria reial on s'indiquen les dates i el deute, excepte els números 623-625, pertanyents al Mestre Racional), C. reial (casa reial), M. reial (mesnada reial), C. reina (casa de la reina), Ar. (Aragó), Cat. (Catalunya), Val. (València), Or. (Governació d'Oriola), Fr. (França), Nav. (Navarra). 14. Hem castellanitzat i regularitzat els noms i els toponímics dels cavallers d'ascendència aragonesa, tot mantenint la grafia *x* per *j*; hem catalanitzat i regularitzat els noms i els toponímics dels cavallers d'ascendència catalana o valenciana.

NOM	PR.	RELAC. REI	EST.	DO.	TOT.	INICI (1309)	FI (1310)	DEU. (s.)	d.	REF.
Belloc, Simó de	Cat.	C. reial	3		3					
Bellví, Bernat de	Cat.		1	3	3	12-jul.	18-feb.	2.455	11	147, 61v-62r
Bellví, Guillem de	Cat.	C. reial	2		2					
Bergua, Guillén de	Ar.			2	2	24-jun.	18-feb.	2.513	6	147, 92v
Bergua, Pedro Fernández de	Ar.		4		4			6.662	7	271, 82rv
Bernat, Guillem	Cat.?	C. reial	1	1	1					297, 132v
Besora, Jaume de	Cat.	M. reial	1	2	2					147, 75v, 84r
Biescas, Juan Pérez de	Or.			1	1					147, 90r
Bigues, Ramon de	Cat.		1		1					
Biniés, Juan Martínez de	Ar.		3		3					
Boïl, Pere	Val.		8		8					
Boixadors, Bernat de	Cat.		1		1					
Bolea, Pedro de	Ar.	C. reial	1		1	15-jun.	20-feb.	873	10	147, 75v-76r
Borriol, Pedro Ximénez de	Val.		2		2					
Busayn, Gil Pérez de	Ar.	C. reial		1	1					297, 184v
Cabrera, Ramon Berenguer de	Cat.		6	6	6	18-jul.	20-feb.	4.970	6	147, 46rv
Cadena, Domingo	Val.			3	3	24-jul.	9-feb.	1.570	10	297, 210rv
Calasanz, Bertrán de	Ar.	C. reial	9		9			2.000		147, 14v
Calderó, Pere	Val.?	C. reial	1		1					
Calvera, Bernat	Val.	M. reial	2	2	2					271, 68r
Campserc, Bernat de	Cat.			5	5	12-jul.	22-feb.	6.021	6	147, 98v
Cantalli, Jean de	Fr.?	C. reina	1		1					
Cardona, Berenguer de	Cat.	C. reial	1	1	1					297, 184r
Carròs, Francesc de	Cat.		15		15			10.279	3	147, 88v
Castellà, Ramon	Val.		2		2					
Castellbell, Berenguer	Cat.		1		1	25-jun.	17-feb.	868	9	147, 60rv
Castelleir, Roger de	Cat.	M. reial	8	8	8	15-jun.	19-feb.	5.143	5	147, 77rv
Castellnou, Dalmau	Cat.			11	11			7.837	2	271, 203v-204r
Castellnou, Guillem	Cat.		3		3					
Castellnou, Jaspert de	Cat.		28	40	40					297, 99r
Castelló, Domingo de	Cat.?	C. reial	1		1					
Castellolí, Guillem de	Cat.	M. reial	1	1	1	3-jun.	18-feb.	1.202	10	147, 63rv
Castellón, Fortún Aznárez	Ar.		4		4					
Castellón, Pedro Guillén de	Ar.		19		19			20.425	2	624, 206r
Centelles, Bernat de	Cat.		13		13					
Cervera, Pericó de	Cat.	C. reial		1	1					297, 166r
Cervia, Huguet de	Cat.	M. reial	5	0	0					147, 69v-70r

NOM	PR.	RELAC. REI	EST.	DO.	TOT.	INICI (1309)	FI (1310)	DEU. (s.)	d.	REF.
Copons, Jaume de	Cat.		2	3	3			2.733	3	147, 67v-68r
Corbins, Juan Pérez de	Ar.			1	1					147, 16rv
Cornell, Jaume de	Cat.	M. reial	1		1					
Cornellà, Jaume de	Cat.		3		3					
Cornudella, Gombaldo de	Ar.			3	3			3.512	9	147, 12v-13r
Cruïlles, Bernat de	Cat.		21	11	11	21-jun.	20-feb.	7.536	4	297, 206rv
Cheneviers, Gui de	Fr.	C. reina	4		4					
Dalmau, Berenguer	Val.	M. reial	7		7					
Desbosc, Pere	Cat.		2	2	2	2-jun.	16-feb.	5.083	3	271, 101rv
Descortell, Jaume	Cat.?				3	1-jun.	21-feb.	4.171	8	271, 78r
Descortell, Pere	Cat.	M. reial	1	1	1					344, 17v-19r
Desfar, Dalmau	Cat.		1		1					
Desfreixe, Arbert	Cat.		1		1					
Despalau, Berenguer	Cat.		1		1					
Despont, Bernat	Cat.		4		4					
Despont, Ramon de	Val.		7		7					
Despuig, Jaume	Cat.	C. reial		1	1					147, 45v
Desterme, Bernat	Cat.		1		1					
Domir, Pascual	Ar.			1	1					147, 119v
Durfort, Romeu	Cat.		2		2					
Escrivà, Guillem	Val.	C. reial	4	4	4					271, 58v
Despés, Guillem	Cat.?		1		1					
Espejo, Juan de	Ar.		2		2					
Espejo, Lope Álvarez	Ar.			2	2					297, 131r
Espinells, Berenguer d'	Cat.	M. reial	1		1					
Esquerrer, Guillem	Cat.		3		3					
Estada, Íñigo Pérez de	Ar.	C. reial	1		1					
Estanyet, Arnau d'	Cat.	C. reial		1	1					147, 39v
Fabre, Guerau	Val.		2		2					
Farnés, Galceran de	Cat.		1		1					
Foces, Ximén de	Ar.		39		39			3.290		623, 84v-85r
Foixà, Alemany de	Cat.	M. reial	6	6	6	30-jun.	21-feb.	5.844	6	147, 48v
Galve, Joan	Or.			2	2	1-ag.	5-feb.	5.975	2	271, 291r
Gallifa, Bertran d'en	Cat.		1		1					
García, Gonzalo	Val.		58		58					
Gener, Pere	Cat.?	C. reial		1	1					297, 183v
Gibós, Bertran de	s.d.	C. reina	2	3	3					297, 165v
Ginebret, Bernat de	Val.?	C. reial	1		1					
Ginebret, Guillem de	Val.?		1		1					
Gironella, Simó de	Cat.		3		3					

NOM	PR.	RELAC. REI	EST.	DO.	TOT.	INICI (1309)	FI (1310)	DEU. (s.)	d.	REF.
Gordo, García Aznar	Ar.			2	2					345, 121r
Gotor, Miguel Pérez de	Ar.		7		7			6.980	4	625, 8rv
Guasch, Ot d'Otill	Cat.?		2		2					
Guerau, Romeu	Cat.	M. reial	1		1					
Gurrea, Lope de	Ar.		18	21	21			34.288	1,5	623, 98v
Heredia, Fernando López de	Ar.		5	5	5			4.137	6	147, 123v-124r
Híjar, Pedro Fernández de	Ar.		34	49	49			60.410	2	623, 92rv
Huerta, Jimeno Sánchez de	Ar.		4		4					
Huerta, Sancho de	Ar.		4	4	4			4.004	11	625, 207v
Iranzo, Pedro Ximénez de	Ar.		4		4					
Jardí, Guillem	Cat.?	M. reial	1		1					
Jassa, Fernando López de	Ar.	C. reial	4	3	3	12-jun.	20-feb.	3.248		271, 83v
Jérica, Jaime de	Ar.		74	95	95			125.062	7	297, 215r
Libià, Bernat de	Val.	C. reial	6	5	5					297, 124r
Libià, Ramonet de	Val.	C. reial	1		1					
Loza, Martín de	Ar.	C. reial	1		1					
Lucernic, Lope Fernández	Ar.		4	4	4	30-jun.	16-feb.	3.516	6	271, 151v
Luna, Artal de	Ar.		46		46			50.000		297, 206v
Luna, Pedro Martínez de	Ar.		33		33	9-jun.	18-feb.	42.957	1	271, 154v
Llançà, Huguet	Cat.		1		1					
Llançol, Berenguer	Val.		7		7					
Major, Bernat	Cat.	C. reial	1		1					
Mallart, Perri de	Fr.?	C. reina	1		1					
Manresa, Ferrer de	Cat.		2	2	2	21-jul.	18-feb.	1.030		147, 78v-79r
Maradena, Arnau de	Cat.			1	1					147, 16r
Marata, Ramon de	Cat.	M. reial	1		1					
Marcafava, Guillem Bernat de	Cat.	C. reial	1	1	1					297, 136r
Marcén, Bertrán de	Ar.	C. reial	1		1					
Marcén, Juan de	Ar.	C. reial	1		1					
Marjal, Guillem de la	Val.		1		1					
Martí, Bernat	Cat.	C. reial	1	1	1	24-jul.	19-feb.	1.147	11	147, 50v
Martínez, Pedro	Ar.	C. reial	1		1					
Mealla, Guillem de	Cat.		1		1					
Mediona, Asbert de	Cat.		6		6					

NOM	PR.	RELAC. REI	EST.	DO.	TOT.	INICI (1309)	FI (1310)	DEU. (s.)	d.	REF.
Meneses, Pedro Lográn de	Ar.		6	6	6	21-jun.	30- nov.	3.483	2	345, 206r
Mercader, Ramon	Cat.	C. reial	1		1					
Messeguer, Arnau	Cat.	C. reial	1		1					
Messeguer, Pere	Ar.	C. reial	1	1	1	14-jun.	18-feb.	994	6	147, 74r
Mir, Guillem	Val.		1		1					
Molina, Ramón de	Ar.	C. reial	3		3					Cartes reiales, Jaume II, 3748
Moliner, Guillem	Cat.?		3	3	3			2.262		271, 85r
Moltó, Berenguer	Cat.?		5		5					
Montagut, Berenguer de	Cat.?	M. reial	1		1	2-jul.	18-feb.	852	3	147, 41r
Montagut, Bernat	Cat.		1		1					
Montagut, Pere de	Val.			4	4					297, 127v
Montanyana, Ramon de	Ar.	C. reina	3	5	5					271, 163r
Montcada, Guillem de	Cat.		32		32			31.082	11	147, 151v
Montcada, Guillem Ramon de	Val.			3	3					271, 121r
Montcada, Ot de	Cat.		15		15					
Montcada, Ramonet de	Cat.		3		3					
Montornés, Pericó de	Cat.			1	1			279	5	147, 158v-159r
Montornés, Romeu de	Cat.		1	1	1	24-jun.	18-feb.	824	9	147, 68r
Montornés, Ximén Pérez de	Val.	C. reial	4		4					
Montpaó, Berenguer de	Cat.	M. reial	1		1					
Montpaó, Pere de	Cat.	M. reial	1	1	1			818		625, 74v-75r
Muñoz, Pedro Sánchez	Ar.		1		1					
Muñoz, Sancho Sánchez	Ar.		1		1					
Navarro, Pere	Cat.		2	1	1	4-jul.	16-feb.	1.800		147, 7r
Oblitas, Jaime de	Ar.	C. reial	3		3					
Olèrdola, Berenguer d'	Cat.	M. reial	1		1					
Oriz, Juan Ximénez de	Ar.		2		2					
Orriols, Bernat	Cat.	M. reial	1	5	5	1-jul.	20-feb.	4.129		147, 59r
Orrit, Pedro Ximén de	Val.?			2	2			1.367	11	297, 225r
Ortiz, Atorella	Ar.		5		5					
Palacín, Guillén de	Ar.	C. reial		1	1					344, 17v-19r
Pau, Guillem de	Cat.	M. reial	5		5					
Pertegás, Bernat	Cat.	C. reial	1	1	1					297, 139v

NOM	PR.	RELAC. REI	EST.	DO.	TOT.	INICI (1309)	FI (1310)	DEU. (s.)	d.	REF.
Pisa, Garcia de	Cat.		3		3					
Pomar, Gonzalbo López de	Ar.	C. reial	1		1					
Pomar, Pedro de	Ar.	C. reial	7		7			9.232	2	624, 255rv
Pontons, Ramon de	Cat.?	M. reial	1		1					
Pròixita, Francesc de	Val.	M. reial	6		6					
Puigmoltó, Berenguer de	Cat.		8	10	10			9.179	4	271, 105v-106v
Pujalt, Guillem de	Cat.		7		7					
Queralt, Pere de	Cat.		23		23					
Rajadell, Berenguer	Cat.	M. reial	5	6	6	12-jul.	18-feb.	7.107	7	147, 50v-51r
Real, Miguel de	Ar.?	C. reina	1		1					
Redorta, Esteve de	Cat.		1		1					
Ribes, Ramon de	Cat.			3	3					297, 283r
Riglos, Lope Ximénez de	Ar.	C. reial	1	2	2					297, 163v
Rocabertí, Dalmau de	Cat.		4		4					
Rocabertí, Guerau de	Cat.		10	10	10	16-jun.	19-feb.	10.089	4	147, 37v
Rocafort, Joan de	Cat.		5	6	6					
Rosanes, Bort de	Cat.	C. reial	2		2					
Rueda, Martín López de	Ar.			1	1					297, 184rv
Ruiz, Íñigo	Ar.	C. reina	1	1	1			750		297, 237v
Sabater, Ramon	s.d.	C. reial		1	1					624, 208r
Sacort, Galceran	Cat.		2		2	22-jul.	18-feb.			147, 58v-59r
Sacort, Galceran	Cat.			2	2			1.333	1	147, 59v-59r
Sacosta, Tomàs	Cat.	C. reial	3		3					
Sádaba, Rodrigo de	Ar.		1		1					
Safont, Arnau	Val.		1		1					
Safont, Bertomeu	Val.	C. reial	1		1					
Saluzzo, Felip de	Cat.		5		5					
San Vicente, Pedro de	Ar.		7		7					
Sánchez, Jimeno	Nav.		2		2					
Sant Climent, Bernat de	Cat.	C. reial	1		1					
Sant Climent, Jaume de	Cat.		1		1					
Sant Climent, Tomàs de	Cat.		2	4	4			2.145	6	271, 219v-220r
Santa Coloma, Guillem de	Cat.	C. reial	1		1					
Santa Oliva, Ramon de	Cat.		1		1					

NOM	PR.	RELAC. REI	EST.	DO.	TOT.	INICI (1309)	FI (1310)	DEU. (s.)	d.	REF.
Saportella, Bernat Guillem	Cat.		9		9			12723	3	271, 112rv
Sarrià, Bernat de	Cat.		65	114	114	15-jun.	10-feb.	105.638	2	297, 215v
Sasala, Francesc	Val.?	C. reial	4		4			2.250		297, 217r
Satorre, Romeu	Cat.?		1		1					
Sedó, Aparici de	Cat.		1		1					
Senesterra, Bernat de	Cat.		12		12					
Sentmenat, Ramon	Cat.			1	1					624, 137rv
Serra, Guillem	Cat.?	C. reial	1		1					
Sessé, Pedro Ferriz	Ar.		7		7					
Sitjar, Bernat de	Cat.			2	2	10-jul.	18-feb.	1.709	10	147, 74r
Sitjar, Pere de	Cat.		1		1					
Soler, Pere de	Cat.			2	2					297, 212r
Solzet, Bernat	Cat.	C. reial		1	1					344, 17v-19r
Sunyer, Andreu	Cat.?		1		1					
Súria, Bernat de	Cat.	C. reial	1		1					
Tarín, Rodrigo Gil	Ar.	C. reial	1	1	1			272		297, 234r
Terol, Salvador de	Ar.	C. reial	1	1	1					297, 132v
Timor, Ponç de	Cat.	M. reial	1		1					
Tornamira, Ramon de	Cat.?	M. reial	1		1					
Torres, Ramon de	s.d.	C. reial		1	1					147, 87v
Torroella, Jaume de	Cat.	M. reial		1	1					147, 116r
Tramaced, Gombaldo de	Ar.		7	10	10			6.502		297, 225v
Uch, Fernando Sánchez de	Ar.	C. reina	2		2					
Urrea, Juan Ximénez de	Cat.		64		64		20-feb.	46.000	10	297, 180v
Urriés, Juan Martínez de	Ar.			4	4					345, 222r
Vidal, Bernat	Cat.?	C. reial	1		1					
Vidaurre, Juan de	Ar.		6	6	6	5-jun.	20-feb.	5.561	7	271, 85v-86r
Vidaurre, Pedro Martínez de	Ar.		6	6	6	6-jun.	20-feb.	6.581	1	271, 87r
Vilaragut, Berenguer de	Cat.	M. reial	1		1					
Vilaragut, Pere de	Cat.	M. reial	1		1					
Voltrera, Ramon de	Cat.	M. reial	1		1					
Xammar, Ramonet de	Cat.	C. reial	1	4	4	18-jun.	20-feb.	4.756	4	147, 40rv
TOTAL					1.301			790.250	4,5	

Taula 5. Companyies de cavalls alforrats i peons addicionals en la croada d'Almeria (1309-1310)

NOM	PR.	RELAC. REI	EST. (Ca.)	DO. (Ca.)	TOT. (Ca.)	EXTRA (Peon.)	INICI (1309)	FI (1310)	DEU. (s.)	d.	REF.
Aguiló, Guerau d'	Cat.	M. reial				20	24-jun.	18-feb.			271, 88r
Almudévar, Juan de	Ar.	C. reial		1	1						147, 127v
Andreu, Ramonet	Cat.	C. reial		1	1		30-jun.	20-feb.			297, 222r
Arenós, Pedro Jordán	Ar.			1	1		7-set.				271, 225r-226r
Arenós, Ximén Pérez de	Val.		6		6						
Biescas, Juan Pérez de	Or.			1	1						147, 90r
Botella, Aparici de	Or.?					25			200		147, 55v
Cadena, Domingo	Val.			1	1		24-jul.	9-feb.			297, 210rv
Campserc, Bernat de	Cat.					25	12-jul.	22-feb.			147, 98v
Castellnou, Dalmau	Cat.					10					
Castellnou, Jaspert de	Cat.		2		2	20					
Cervià, Huguet de	Cat.	M. reial		5	5		30-jun.	21-feb.	4.902	2	147, 69v-70r
Ciracs, Amics de	Cat.			1	1		25-jul.	19-feb.	605	8	147, 56r
Cirera, Arnau	Cat.	C. reial		1	1		1-ag.	8-feb.	149	8	271, 153r
Despont, Ramon de	Val.		1		1						
Diversos "a la genetia"	Murc.			50	50						271, 113v
Elies, Bernat	Or.			2	2		1-ag.	7-feb.	814	8	271, 230v-231r
Foces, Ximén de	Ar.		2		2						
Galve, Juan	Or.			4	4	30	1-ag.	5-feb.			271, 291r
Gotor, Miguel Pérez de	Ar.		1		1						
Guasch, Ot d'Otill	Cat.?		1		1						

NOM	PR.	RELAC. REI	EST. (Ca.)	DO. (Ca.)	TOT. (Ca.)	EXTRA (Peon.)	INICI (1309)	FI (1310)	DEU. (s.)	d.	REF.
Gurrea, Lope de	Ar.		2		2	20					
Híjar, Pedro Fernández de	Ar.					90					
Libià, Bernat de	Val.	C. reial	1		1						
López, Pedro	Ar.	C. reina		1	1						297, 245v
Luna, Artal de	Ar.		8		8						
Luna, Pedro Martínez de	Ar.		2		2						
Martí, Bernat	Cat.	C. reial				4	24-jul.	19-feb.			147, 50v
Martines, Miguel	Or.			1	1		20-ag.	12-feb.	361	6	271, 109v-110r
Menasse, Suleiman Ben	Jueu	Torsimany		1	1						271, 114v
Mir, Guillem	Val.		1		1						
Noros, Sebastián de	Ar.?			1	1				356	4	147, 160r
Oblitas, Jaime de	Ar.	C. reial	1		1						
Ortiz, Lope	Or.			2	2	100			1.073	6	271, 230r
Puigmoltó, Berenguer de	Cat.		4	6	6						271, 105v-106v
Rajadell, Berenguer	Cat.	M. reial				8	12-jul.	18-feb.			147, 50v-51r
Rocabertí, Guerau de	Cat.					10	16-jun.	19-feb.			147, 37v
San Vicente, Pedro de	Ar.		1		1						
Sarrià, Bernat de	Cat.		5		5	120	15-jun.	10-feb.			297, 215v
Sesplugues, Jaume	Cat.?		1		1						
TOTAL					115	482			8.463	6	

Taula 6. Subsidis de les viles reials d'Aragó per a la croada d'Almeria (1309-1310)*

LLOC	Ball.	Esc.	RED. EX. (maig 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (nov. 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (jul. 1311)	Rem.	TOTAL
Adahuesca, Sevil i Los Castellones	15	15	1.200		1.200				2.000	c. 600 ¹	c. 1.400
Aínsa	50	50	0		0	833 s. 4 d.	166 s. 8 d.	666 s. 8 d.	2.000	2.000	0
Alagón	10	10	s.d.		s.d.				1.000	700	300
Albalat de Cinca	40	40	s.d.		s.d.				3.000	3.000	0
Albarrassí			0		0				2.200 reses		2.200 reses
Alcaine	20	20	400		400				600	300	300
Alcanyís i aldees	500	500	14.000		14.000				-		-
Almudévar i aldees	75	75	7.000		7.000				10.000	3.000	7.000
Alquézar i aldees	40	40	2.500		2.500				5.000	3.000	2.000
Arahués de Solano	3	3	s.d.		s.d.				100		100
Aranda	20	20	1.500		1.500				2.500	1.000	1.500
Arcusa i Castellazo	10	10	300		300				600	300	300
Ariza i aldees	100	100	1.500		1.500				9.000	4.000	5.000
Artieda	20	20	40		40				400	400	0
Barbasteo	Neg.		s.d.		s.d.	5.000		5.000	-		-
Berbegal	30	30	0		0				6.000	3.000	3.000
Berdún	75	75	1.500		1.500				2.500	2.500	0
Bestué			0		0				500	500	0
Biel	20	20	1.000		1.000				1.000	1.000	0
Biescas i Subirón	10	10	s.d.		s.d.				300	300	0
Boil	15	15	150		150				600	600	0

* Taules 3 a 8: Ball. (ballesters), Esc. (escudats), Red. ex. (redempció d'exèrcit), Rem. (remissió), Subs. (subsidí), Prést. (quantitat en préstec), Ar. (Aragó), Cat. (Catalunya), Val. (regne de València), Neg. (enviats reials per a negociar el subsidi), s.d. (sense dades, encara que sabem d'una petició inicial al nucli corresponent), - (no es coneix petició de subsidi al nucli en qüestió). Dades obtingudes de les referències indicades al llarg de la investigació. Quantitats en s.j. per als llocs d'Aragó i en s.b. per als de Catalunya i el regne de València, excepte si s'indica expressament el contrari. Hem valencianitzat els noms de les principals ciutats aragoneses, com Saragossa, Osca o Calataiud, però hem mantingut la forma actual castellana de les mitjanes i petites, com Alagón, Tauste o Boltaña.

¹ Es remet la part proporcional a Adahuesca, que és de Pedro Martínez de Luna.

LLOC	Ball.	Esc.	RED. EX. (maig 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (nov. 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (jul. 1311)	Rem.	TOTAL
Bolea	15	15	1.000		1.000				2.000	1.000	1.000
Boltaña	25	25	300		300				700	c. 350 ²	c. 350
Borja	50	50	s.d.		s.d.				7.000	4.000	3.000
Calataiud i aldees	1.000	1.000	s.d.		s.d.	30.000		30.000	60.000		60.000
Campo de Jaca	4	4	s.d.		s.d.				100		100
Canfranc	20	20	1.500		1.500				2.500	1.500	1000
Castellón de Sobrarbe	5	5	150		150				500	500	0
Cetina i aldees	25	25	2.500	500	2.000				5.000	3.000	2.000
Cortillas	5	5	s.d.		s.d.				-		-
Cuernas de Beserán			s.d.		s.d.				400		400
Daroca i aldees	1.500	1.500	50.000		50.000	40.000		40.000	70.000	35.000	35.000
Ejea	100	100	s.d.		s.d.				-		-
El Castellar	30	30	s.d.		s.d.				6.000	4.000	2.000
Épila	50	50	4.000		4.000				6.000	3.000 + 1.000	2.000
Escó	7	8	300		300				700		700
Fuentes	40	40	s.d.		s.d.				3.500	2.000	1.500
Gistaín			0		0				2.000	2.000	0
Huesa i aldeas	75	75	4.000		4.000				6.000	3.000	3.000
Jaca	Neg.		s.d.		s.d.	4.000		4.000	-		-
Loarre	20	20	1.000		1.000				1.500	700	800
Lobera, Longares i Undués de Lerda	10	10	s.d.		s.d.				300	c. 200 ³	c. 100
Lorbes	5	5	s.d.		s.d.				300	200	100
Los Fayos	5	5	600		600				1.000	600	400
Luna	50	50	1.000		1.000				3.000	2.000	1.000
Magallón	30	30	2.000		2.000				4.000	2.200	1.800
Malón	5	5	s.d.		s.d.				-		-
Monclús	15	15	300		300				600	300	300
Montalbán i tinença	250	250	2.500		2.500				-		-
Mont-roig	100	100	0		0				200	200	0

² Es remet la part proporcional a 'Ciudad'.

³ Es remet la part proporcional a Lobera i Undués *ob pauperitate et inopia*.

LLOC	Ball.	Esc.	RED. EX. (maig 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (nov. 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (jul. 1311)	Rem.	TOTAL
Moriello			0		0				2.000	2.000	0
Nabal	20	20	0		0				500	500	0
Olsón	5	5	0		0				0		0
Osca	Neg.		s.d.		s.d.	10.000	2.000	8.000	-		-
Peña de Santa Eulalia	50	50	s.d.		s.d.				300	300	0
Pertusa	50	50	s.d.		s.d.				5.000	1.000	4.000
Pozán	10	10	200		200				400	200	200
Ribagorza			3.500		3.500				-		-
Ricla	20	20	1.500		1.500				3.000	1.500	1.500
Roda del Jalón	10	10	500		500				1.000	500	500
Ruesta	15	15	s.d.		s.d.				300	300	0
Sabiñánigo	10	10	s.d.		s.d.				200	100	100
Sádaba	30	30	s.d.		s.d.				-		-
Salas de Suso i de Yuso	30	30	2.000		2.000				4.000	2.000	2.000
Salvatierra	50	50	700		700				1.500	1.500	0
San Esteban de Litera	40	40	3.000		3.000				3.000	1.500	1.500
Santa Cruz	5	5	s.d.		s.d.				-		-
Santa María de la Peña	10	10	s.d.		s.d.				600	300 + 300	0
Saragossa	Neg.		s.d.		s.d.	Neg.		s.d.	-		-
Sariñena i aldees	125	125	8.000		8.000				14.000	7.000	7.000
Secorún	10	10	s.d.		s.d.				500		500
Sos	100	100	2.500		2.500				4.000	4.000	0
Tahuste	75	75	2.000	1.000	1.000				3.000	3.000	0
Tamarit de Litera	100	100	7.000		7.000				6.000	3.000	3.000
Tarassona	Neg.		s.d.		s.d.	5.000	2.000	3.000	-		-
Terol i aldees	750	750	33.000		33.000	30.000		30.000	60.000	20.000 + 7.000	33.000
Tiermas	25	25	1.500	500	1.000				2.000	2.000	0
Tierrantona	15	15	500		500				1.000	500	500
Torla	10	10	200		200				500		500
Torrijas	10	10	s.d.		s.d.				-		-
Torruellola de la Plana	4	4	0		0				-		-
Ulle	3	3	0		0				-		-
Uncastillo	100	100	4.000		4.000				6.000	4.000	2.000
Undués	-		-		-				300		300

LLOC	Ball.	Esc.	RED. EX. (maig 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (nov. 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (jul. 1311)	Rem.	TOTAL
Urriés	10	10	500		500				1.000	500	500
Vall d' Aísa	50	50	500		500				800	800	0
Vall d' Anso	100	100	4.000	1.000 + 700	2.300				4.000	2.500	1.500
Vall d' Aragiés	60	60	600		600				1.000	1.000	0
Vall de Broto	20	20	350		350				1.000	600	400
Vall de Gistaín	5	5	0		0				600		600
Vall d' Hecho	75	75	2.500		2.500				4.000	4.000	0
Vall de Pintano	20	20	600		600				1.000	500	500
Vall de Puértolas	10	10	250		250				600	300	300
Vall de Tena			2.000		2.000				3.500	3.500	0
Villanúa	10	10	300		300				700	700	0
Villarreal	7	7	800	800	0				1.500	1.000	500
Zuera i aldees	100	100	8.000		8.000				12.000	4.000	8.000
TOTAL	6.643	6.644	192.740	4.500	188.240	124.833 s. 6d.	4.166 s. 8 d.	120.666 s. 8 d.j.	38.1200	174.850	206.350

Taula 7. Subsidis de les viles reials del regne de València per a la croada d'Almeria (1309-1310)

LLOC	Ball.	Esc.	RED. EX. (maig 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (nov. 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (jul. 1311)	Rem.	TOTAL
Ademús	25	25	3.000	2.000	1.000	2.000		2.000	1.500	500	1.000
Alacant	-	-	4.000		4.000	3.000		3.000	-		-
Alpont	35	35	4.000	3.000	1.000	3.000		3.000	2.000		1.000 ⁴
Alzira	150	150	20.000	8.000	12.000	12.000		12.000	8.000	8.000	0
Biar	0	0	0		0	0		0	500	500	0
Bocairent	10	10	1.000		1.000	1.000		1.000	1.000	500	500
Borriana	75	75	8.000	6.000	2.000	6.000		6.000	5.000	1.000	4.000
Castalla	0	0	0		0	0		0	1.000	1.000	0
Castelló de la Plana	125	125	15.000	12.000	3.000	12.000		12.000	10.000	2.000	8.000
Castellfabib	25	25	3.000	2.000	1.000	2.000		2.000	1.500	500	1.000
Corbera	50	50	7.000	2.000	5.000	5.000		5.000	4.500	500	4.000
Cullera	25	25	3.000	3.000	0	3.000	3.000	0	2.500	2.500	0
Dénia	0	0	0		0	0		0	3.000	3.000	0
Elx	-	-	4.000		4.000	3.000		3.000	-		-
Gandia	75	75	6.000	2.000	4.000	4.000	4.000	0	4.000	4.000	0
Guardamar	-	-	3.000		3.000	3.000	1.000	2.000	-		-
Llíria	50	50	6.000	5.000	1.000	5.000		5.000	4.000	1.000	3.000
Montesa	0	0	0		0	0		0	500	500	0
Morella i aldees	250	250	30.000		30.000	30.000	5.000	25.000	28.000	10.000	18.000
Morvedre	150	150	20.000		20.000	20.000	5.000	15.000	18.000	6.000	12.000
Ontinyent	20	20	2.000		2.000	2.000		2.000	2.000	1.000	1.000
Oriola	-	-	8.000		8.000	8.000	2.000	6.000	-		-
Pego	25	25	3.000	1.000	2.000	2.000		2.000	1.500	1.500	0
Penàguila	0	0	0		0	0		0	500	500	0
València	1.000	1.000	150.000	Hasta 30.000	60.000	s.d.		s.d.	-		-
Vila-real	25	25	2.500		2.500	2.500	2.000	500	1.500	500	0 ⁵
Xàtiva	150	150	25.000	10.000	15.000	15.000		15.000	14.000	3.000	11.000
Xixona	0	0	0		0	0		0	400	400	0
TOTAL	2.265	2.265	327.500	86.000	183.500	143.500	22.000	121.500	114.900	48.400	64.500

⁴ La meitat ha de ser rebuda per l'alguzir del castell Pedro Ximén de Iranzo.

⁵ No s'hi reben diners perquè els drets de la vila han estat venuts a Bernat de Llibià.

Taula 8. Subsidis de les viles reials de Catalunya per a la croada d'Almeria (1309-1310)

LLOC	Ball.	Esc.	RED. EX. (maig 1309, sense rem.)	SUBS. (nov. 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (nov. 1311)	Rem.	TOTAL
Almacelles	20	20	1.350	1.575		1.575	1.500	600	900
Almenar	40	40	30 peons				3.000	1.050	1.950
Aramprunyà	5	5	800	900		900	3.000	2.400	600
Argensola	6	6	5 peons				1.000	600	400
Barcelona	-		100000	Neg.		s.d.	-		-
Bell-lloc	20	20	15 peons				1.500	600	900
Berga	100	100	50 peons				3.000		3.000
Berguedà	-		-				2.000	2.000	0
Besalú	80	80	2.500	2.850		2.850	8.000	8.000	0
Bruc i La Guàrdia	20	20	s.d.				2.000	2.000	0
Caldes de Llagostera	40	40	1.000				-		-
Caldes de Montbui	20	20	2.250	2.600		2.600	6.000	4.000	2.000
Camarasa, Cubells i Montgai	100	100	80 peons				6.000	2.500	3.500
Cambrils	10	10	12 peons				3.000	1.500	1.500
Cervera	300	300	26.000	29.900	6.000	23.900	30.000	10.000	20.000
Duocastella	5	5	s.d.				1.000	1.000	0
Figueres	20	20	1.300	1.500	1.500	0	-		-
Fontrubí	20	20	10 peons				1.000		1.000
Gàver	1	1	120	130		130	200	90	110
Girona	300	300	10.000	Neg.		s.d.	-		-
Gimenells	10	10	750	900	75	825	750	375	375
Gurb	10	10	s.d.				2.000	1.700	300
L'Arbós	40	40	s.d.				-		-
L'Espluga de Francolí	10	10	s.d.				-		-
Lleida	800	800	30.000 + 20.000	Neg.			-		-
Manresa	100	100	100 peons				15000	11.000	4.000
Moià	20	20	s.d.				-		-
Molins de Rei	15	15	s.d.				-		-
Montblanc	150	150	s.d.	11.500	1.000	10.500	15.000	5.000	10.000
Montmaneu i La Panadella	10	10	5 peons				1.000	500	500
Muntanyes de Prades	200	200	130 peons				15.000	7.000	8.000
Mur	20	20	700	800		800	1.000	500	500
Palamós	6	6	0				-		-

LLOC	Ball.	Esc.	RED. EX. (maig 1309, sense rem.)	SUBS. (nov. 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (nov. 1311)	Rem.	TOTAL
Pallarols i Sant Antolí	20	20	10 peons				2.000	1.100	900
Pontons i Creixell	10	10	400	450		450	450		450
Prats, Montfalcó, La Manresana i Veciana	60	60	30 peons				8.000	4.500	3.500
Pujalt	10	10	5 peons				1.500	700	800
Quart, Palau i Montalt	20	20	400	450		450	600	300	300
Sampedor	20	20	17 peons				5.000	4.000	1.000
Sant Llorenç de Montgai	-		-				1.500	1.500	0
Santa Linya i Sant Llorenç de Montgai	50	50	20 peons				1.200	600	600
Sarreal, Cabra i Forés	150	150	100 peons				10.000	4.000	6.000
Sedó, Ribera i Montornés	20	20	7 peons				1.000	500	500
Tagamanent	8	8	300	350		350	1.500	500	1.000
Talarn	6	6	s.d.				-		-
Tàrraga i Vilagrassa	200	200	130 peons				21.000	11.000	10.000
Terrassa	40	40	4.500	5.100	600 + 1.500	3.000	8.000	5.000	3.000
Timor	5	5	250	300		300	1.000	750	250
Torroella de Montgrí	40	40	2.000	1.150		1.150	4.000	4.000	0
Tortosa	200	200	s.d.	Neg.		20.000			
Tremp	50	50	s.d.						
Vic	100	100	s.d.						
Vilafranca del Penedès	150	150	15.000	17.250	2.250	15.000	20.000	8.000	12.000
Vilamajor i Cardedeu	20	20	1.000	1.250		1.250	3.300	2.500	800
Vescomtat de Bas i Castellfollit	50	50	1.500	1.700	1.700	0	1.700	1.700	0
TOTAL	3.727	3.727	222.120 s., 755 peons	80.655	14.625	86.030	213.700	113.065	100.635

Taula 9. Subsidis de les viles que eren del Temple per a la croada d'Almeria (1309-1310)

TERR.	LLOC	SUBS. (maig 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (nov. 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (jul. 1309)	Rem.	TOTAL (subs.)	TOTAL (prést.)
Ar.	Alfambra	2.160		2.160	2.160		2.160	2.160		2.160	
Ar.	Ambel	3.600		3.600	3.600	1200	2.400	3.600	1.200 + 400	2.000	
Ar.	Aniesa	700	700	0	700	700	0	700	700	0	
Ar.	Boquiñeni	360		360	360		360	360	160	200	
Ar.	Calatayud, Ricla i La Encinacorba	1.200	190	1.010	1.010		1.010	2.000	1.000	1.000	
Ar.	Cantavella	12.600	2.000	10.600	10.605		10.605	12.600			7.000
Ar.	Castellote	12.000	1.900	10.100	10.100		10.100	12.000	6.000	6.000	
Ar.	Montsó	7.200		7.200	12.200		12.200	12.200			4.000
Ar.	Novillas	2.700		2.700	2.760	1760	1.000	2.760	1.760 + 500	500	
Ar.	Oscá	1.200	200	1.000	1.000		1.000	1.200		1.200	
Ar.	Saragossa	1.200		1.200	1.200		1.200	1.200	300 + 200	700	
Ar.	Villel	1.200	1.200	0	1.200		1.200	1.200			500
Cat. (s.j.)	Ascó i Riba- roja	6.600	1.045	5.555	5.550		5.550	6.600			3.750
Cat. (s.j.)	Corbins	3.000	475	2.525	2.025		2.025	3.000	1.000	2.000	
Cat. (s.j.)	Gardeny	3.000	475	2.525	2.025		2.025	3.000	975	2.025	
Cat. (s.j.)	Gebut	740	400	340	400		400	740	340	400	
Cat. (s.j.)	Horta	8.400	1.330	7.070	7.070		7.070				
Cat. (s.j.)	Miravet	12.000	1.900	10.100	10.100		10.100	12.000			7.500
Cat. (s.j.)	Torres i Remolins	2.400	380	2.020	2.020		2.020	2.400	1.240	1.160	
Cat. (s.j.)	Xalamera	3.000	3.000	0	3.000		3.000	3.000	3.000	0	
Cat.	Barbens	-		-	-		-	1.500	700	800	
Cat.	Barberà	10.000	2.850	7.150	10.000		10.000	10.000	200 + 2.800	7.000	
Cat.	Granyena	4.400		4.400	4.400		4.400	4.400	400 + 1.000	3.000	
Val.	Ares i Les Coves de Vinromà	12.000	1.900	10.100	10.100		10.100	12.000			6.860
Val.	Culla	12.000	1.900	10.100	5.000		5.000	12.000		7.000	

TERR.	LLOC	SUBS. (maig 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (nov. 1309)	Rem.	TOTAL	SUBS. (jul. 1309)	Rem.	TOTAL (subs.)	TOTAL (prést.)
Val.	Peníscola	6.000	950	5.050	5.050		5.050	6.000			3.336 s. 6 d.
Val.	València	2.000	320	1.680	1.680		1.680	2.000	1.000	1.000	
Val.	Xivert i Polpís	3.000	475	2.525	2.525		2.525	3.000			1.713 s. 6 d.
	TOTAL (s.j.)	85.260	15.795	69.465	79.085	3660	75.425	87.270	18.775	19.345	22.750
	TOTAL (s.)	49.400	8.395	41.005	38.755	0	38.755	50.900	6.100	18.800	12.000

Taula 10. Subsidis de les aljames de jueus per a la croada d'Almeria (1309-1310)

TERR.	LLOC	SUBS. (abril 1309)	Rem. / Increment.	Total	PRÉST. (nov. 1309)	SUBS. (abril 1311) ⁶	Rem.	Total ⁷
Ar.	Alagón	4.000		4.000	s.d.	4.200	2.100	2.100 s.b.
Ar.	Barbastre	4.200		4.200	s.d.	3.400	1.700	1.700 s.b.
Ar.	Biel	-		-	s.d.	1.200	400	800 s.b.
Ar.	Borja	1.600		1.600	s.d.	1.600	800	800 s.b.
Ar.	Calataiud	25.500		25.500	s.d.	25.200	12.600	12.600 s.b.
Ar.	Daroca	7.160		7.160	s.d.	7.100	3.550	3.550 s.b.
Ar.	Ejea	2.750		2.750	s.d.	3.800	1.900	1.900 s.b.
Ar.	Jaca	4.800		4.800	s.d.	4.500	2.250	2.250 s.b.
Ar.	Luna	800		800	s.d.	-		-
Ar.	Monclús	2.250		2.250	s.d.	2.000	1.000	1.000 s.b.
Ar.	Osca	24.300		24.300	s.d.	23.400	11.700 + 2.000	9.700 s.b.
Ar.	Ruesta	900		900	s.d.	600	300	300 s.b.
Ar.	Saragossa	34.500		34.500	s.d.	34.000	17.000	17.000 s.b.
Ar.	Saragossa (Temple)	2.000	1.000	1.000	-	-		-
Ar.	Sos	600		600	s.d.	600	200	400 s.b.
Ar.	Tahuste	1.230		1.230	s.d.	900	450	450 s.b.
Ar.	Tarassona	2.100		2.100	s.d.	2.200	1.100	1.100 s.b.
Ar.	Terol	9.500		9.500	s.d.	9.300	4.650	4.650 s.b.
Ar.	Uncastillo	2.900		2.900	s.d.	2.800	1.400	1.400 s.b.
Cat.	Barcelona	50.000	+ 60.000	110.000	40.000	60.000	30.000	30.000
Cat.	Girona	25.000	+ 80.000	105.000	s.d.	57.000	28.500	28.500
Cat.	Lleida	13.000	+ 40.000	53.000	14.500	21.800	10.900	10.900
Cat.	Tortosa	12.000	+ 20.000	32.000	12.500	18.700	9.350	9.350
Val.	Tot el regne	30.000	5.000	25.000	s.d.	24.000	8.000	12.000⁸
	TOTAL (s.j.)	131.090	1.000	130.090	0	126.800	65.100	0
	TOTAL (s.)	130.000	+ 195.000	325.000	200.000	181.500	86.750	152.450

⁶ Demanats en préstec o en donatiu, íntegrament en s.b.

⁷ Concedits tots en donatiu.

⁸ Trien pagar 12.000 s. en donatiu en compte de 16.000 s. en préstec.

Taula 11. Subsidis de les aljames reials de musulmans per a la croada d'Almeria (1309-1310)

TERR.	LLOC	SUBS. (abril 1309)	Rem.	Total	SUBS.(nov 1309)	SUBS. (marzo 1310)	Rem.	Total	SUBS. (dic. 1310- nov. 1311)	Rem.	Total
Ar.	Alagón	1.500		1.500	1.500				1.500	1.500	0
Ar.	Borja	2.000	1.000	1.000	1.000				2.000	700	1.300
Ar.	Burbáguena (Temple)	-		-	-	5.000	1.500	3.500	2.000	500	1.500
Ar.	Calataiud	1.000	800	200	200				1.000	700	300
Ar.	Daroca (Temple)	1.500	750	750	750				3.000	1.600	1.400
Ar.	Daroca	3.000	1.800	1.200	1.200				-		-
Ar.	Malón	600	300	300	300				600	300	300
Ar.	Nuelia								-		-
Ar.	Osca	3.000	2.000	1.000	1.000				3.000	1.500	1.500
Ar.	Santa Cruz	300	200	100	100				300	200	100
Ar.	Saragossa	3.000	2.000	1.000	1.000				3.000	1.700	1.300
Ar.	Tarassona	2.000	1.500	500	500				2.000	1.000	1.000
Ar.	Teruel	1.000	400	600	600				1.000	200	800
Ar.	Torrijas	1.000	1.000	0	0				1.000	900	100
Cat.	Barcelona	-		-	-				1.000	1.000	0
Cat.	Girona	2.000	1.200	800	-				1.000	600	400
Cat.	Tortosa	1.500	500	1.000	1.000				1.500	500	1.000
Cat.	Lleida	2.250	1.500	750	750				2.250	1.200	1.050
Val.	Alzira	-		-	-	300	60	240	250	150	100
Val.	Bunyol	-		-	-	5.000	1.000	3.500	5.000		5.000
Val.	Castelló de la Plana	-		-	-	100	20	80	100		100
Val.	Elda, Novelda i Asp	-		-	-	-		-	5.000		5.000
Val.	Gallinera	-		-	-	3.000	3.000	0	3.000	1.000	2.000
Val.	Gandia	-		-	-	500	100	400	-		-
Val.	Madrona	-		-	-	4.000	800	3.200	3.500		3.500
Val.	Morvedre	-		-	-	500	100	0	250		250
Val.	Pego	-		-	-	200	40	150	500		500
Val.	València	-		-	-	1.000	200	800	1.000		1.000
Val.	Vall d'Uixó	-		-	-	4.000	800	3.000	4.000		4.000
Val.	Xàtiva	-		-	-	3.000	600	2.400	2.500		2.500
	TOTAL (s.j.)	19.900	11.750	8.150	8.150	5.000	1.500	3.500	20.400	10.800	9.600
	TOTAL (s.)	5.750	3.200	2.550	1.750	21.600	5.640	13.770	29.850	4.450	25.400

Taula 12. Préstecs i prestamistes per al finançament de la croada d'Almeria (1309-1310)

Creditor	Condicció	Procedència	Quantitat (s.b.)	Assignació	Mes (1309)	Ref.
Jaume II de Mallorca			200.000	?	Abril	271, 34r
Simó de Segrià	Canvista	Lleida	62.500	Guany de la moneda jaquesa	Abril	625, 58rv
Blanca d'Anjou			50.750	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5r
Pere d'Alferic	Abat de Poblet	Catalunya	20.000	?	Abril	267, 238r
Bernat Rodera	Escrivà de ració del rei	Barcelona	20.000	?	Abril	267, 238r
Ramon de Riusec	Ciudadà	València	20.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Tomàs Fabre	Ciudadà	València	20.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Guillem Escrivà	Ciudadà	València	20.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Bernat Desclapers	Ciudadà	València	15.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5rv
Ponç de Soler	Ciudadà	València	15.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Guillem Olomar	Jutge de la cort reial	Barcelona	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	297, 107v
Pere Boil	Mestre racional	València	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	297, 111r
Guillem de Sitges	Batle general de Catalunya	Barcelona	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	297, 111r
Pere de Soler	Escrivà reial	Barcelona	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	297, 111r
Galceran de Llobets	Abat de Sant Cugat del Vallés	Catalunya	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	267, 240r
Pere de Cervera	Ciudadà	València	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Bernat Colom	Ciudadà	València	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Bernat Planell	Ciudadà	València	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Espanyolo de Cervet	Ciudadà	València	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Pere Sacosta	Ciudadà	València	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Pere de Ripoll	Ciudadà	València	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Guillem Celolm	Ciudadà	València	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Pontilià Garriga	Ardiaca de Xàtiva	Xàtiva	10.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Pere Bussot	Ciudadà	Barcelona	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	297, 111r
Arnau Coc	Batle de Barcelona	Barcelona	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	297, 111r
Pere Comte	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Maimó Sapllana	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Ramon Conte	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Guillem Mir	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Arnau de Subirats	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v

Creditor	Condicció	Procedència	Quantitat (s.b.)	Assignació	Mes (1309)	Ref.
Guillem de Montroig	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Jaume de Solanes	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Berenguer Ricard	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Mateu de Bonescombes	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Bino Guiandoni	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Jaume d'Avinyó	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Jaume Safont	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Bertomeu Ciriol	Canvista	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 5v
Guillem de Vernet	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Orrigo de Quintavall	Batle de la reina al r. de València	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Jaume Desmas	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Pere de Bonescombres	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Ramon Guillem Català	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Guillem de Manresa	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Guillem de Colobret	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Pere Mir	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Jaume de Bonmacip	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Jaume Camós	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Pere de Sarrià	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Joan de Boixeres	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Bertran de Viladecols	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Berenguer de Fluvià	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Ponç Guismar	Veí	Xàtiva	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Jaume Saguàrdia	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Ramon de Poblet	Ciudadà	València	5.000	Dècima 1305-1309	Abril	271, 6r
Pere del Rei	Sobreatzembler de la reina	Barcelona	4.000	Dècima 1305-1309	Abril	297, 111v
Jaume Despuig	Ciudadà	Barcelona	3.000	Dècima 1305-1309	Abril	297, 111r
Esteve Despuig	Notari	Barcelona	2.000	Dècima 1305-1309	Abril	297, 111v
Ramon Despont	Bisbe de València	Regne de València	Més de 61.204 s.	?	Maig	271, 6r; 624, 28r
Berengueró de Finestres, Pere de Santpere, Bartomeu Cendra	Canvistes	Barcelona	200.000	Dècima 1309-1310	Maig	271, 49v-50r
Berengueró de Finestres, Pere de Santpere, Bartomeu Cendra	Canvistes	Barcelona	100.000	Lucro de la moneda jaquesa	Maig	297, 131v

Creditor	Condicció	Procedència	Quantitat (s.b.)	Assignació	Mes (1309)	Ref.
Ramon Ricard	Escrivà de ració	Barcelona	80.000	Dècima 1309-1310	Maig	271, 49v-50r
Pere Deslledó	Escrivà reial	Barcelona	20.000	Qualsevol ingrés	Maig	297, 130v
Abad de Sant Cugat del Vallés	Eclesiàstic	Catalunya	5.000	Dècima 1305-1309	Maig	297, 125v
Francesc de Santcliment, Guillem de Mirambell	Ciutadans	Barcelona	20.000	Dècima 1309-1310	Juny	271, 50rv
Dino Silvestri	?	?	18.000	Dècima 1305-1309	Juny	297, 159r
Dionís I de Portugal			?	?	Agost	344, 27v
Blanca d'Anjou			120.000	Monedatge de 1309	Set.	344, 49rv
Jaume Despuig	Ciudadà	Barcelona	15.000	?	Set.	344, 17v-19r
Fernando López de Jasa	Caballero	Aragó	7.500	Monedatge de 1309	Set.	344, 75r
Aljames de jueus		Cataluña	200.000	Dècima 1309-1310	Nov.	326, 20r
Simó de Segrià	Canvista	Lleida	62.500	Lucro de la moneda jaquesa	Nov.	326, 21rv
Pere de Soler	Castellà d'Amposta	Cataluña	60.000	Dècima 1309-1310	Nov.	326, 21rv
Guillem de Sabastida	Canvista	Barcelona	50.000	Lucro de la moneda jaquesa	Nov.	326, 21rv
Pere Deslledó	Escrivà reial	Barcelona	20.000	Subsidis de las viles reials catalanes	Nov.	326, 21rv
Bernat de Segalars	Escrivà de ració de la reina	Barcelona	10.000	Subsidis de las viles reials catalanes	Nov.	326, 21rv
Guillem Olomar	Ciudadà	Barcelona	10.000	Subsidis de las viles reials catalanes	Nov.	326, 21rv
Blanca d'Anjou			50.000	Subsidis de Calataiud	Des.	345, 188r
TOTAL			1.851.454			